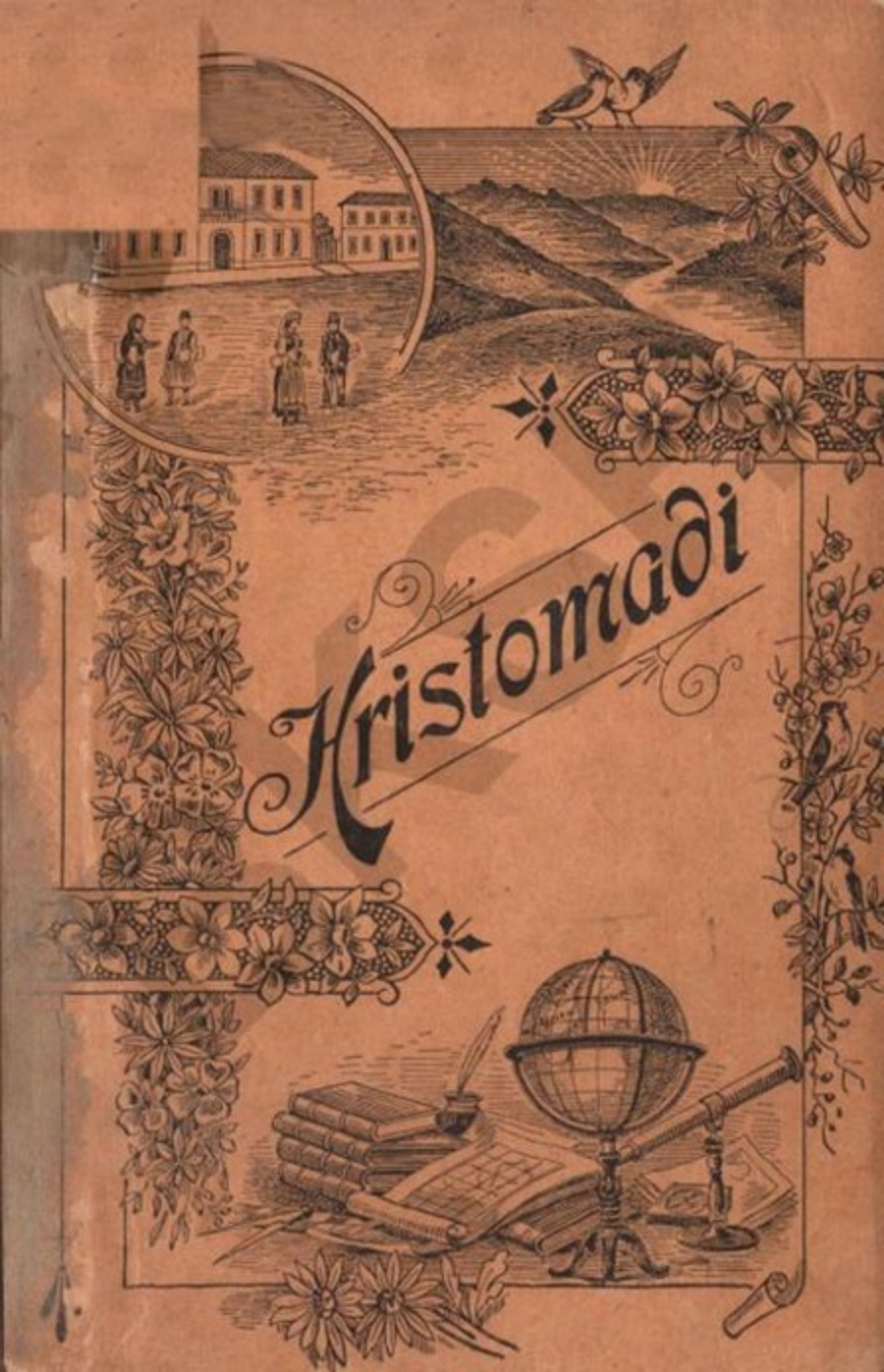
Kristomadi

BKSH

HRISTOMAΘI

A

UБЕНЕQЕS ПЕR ÇDO СТЕНІ СQІПЕТАRІ

ME ГАСТЕ ПJESE

I. Vjerea	IV. Ferra te-vejejtura e vetiare
II. Kenge	V. Heraka
III. Biakoge	VI. Ferra te-oenuara

ГERRA TE NDRYCME E TE VEJEJTURA ПER KENDIM NDE MESONETORET СQІПЕ.

Te-gatuara e mê te-eumate te-perkâyera nga guhera te-huaja.

ПREJ

ПЕ МЕМЕБЕТАRІ

BIBLIOTECA MIBE. VOL. ALB.

SOFJE

Ctypure nde stypeskroqet eqipe „Mbrodesia" Kristo II. Luarasi.

1907

BKSH

E jep stypeakrona aqipe „Mbrodesia“ ne Sofje.

BKSH

ΗΑΡΘΡΝJΕ.

Ηrovimi çkoqure nde giđe botet te-qyteteruare ka treguare mε menyra te-pakundrestuara, sε kombete giđezaj, kane mbrođesuare ε lulezuare dykε mesuare nde guhet te-tyrε, εđε nga keta mê pare nde çdo ge jane ata qe kane jo vetem me te-pasure, po εđε me vetiarε filologi. Εđε une dykε menduare, sε εđε kombi yne vetem mε ηe te-ketiđe uđe munt te mbrođesoηe ε te apiηe nde gendjε lulezimi; te-parene coηe te Hristomadise, ε-cila ceste botuare mbe 1902, si εđε kete, i bera mε qeđimn' ε-veteme qe εđε une t' i cerbeη kombit t' im tedaσure mε sa me epete mε ane vivđavε per mbrođesin' ε-ti vetiarε; sε pa vetia te-mira ε pa karakter te-ndrequre çdo ge est' ε-kotte, qe te mos đem, ceste mê tepere per prieje ε per dêm, sε per dobi ε per fitim. Lenda pra qe nde te dyja ceste sgεđure mε kujdes te-mađ, εđε beson, sε ceste mjaft ε-goditure per te ndrequr' ε per te lartesuare vetiat' ε karaktirine, εđε perandaj cprey, sε εđε mε gezim te-mađ ε mε mađ prej zemere prej giđ' atyreve, te-cilete dit' ε nate mendonene per paravajtjen' ε per ndrεqjεn' ε kombit t' ene, dote dorezonene, qe tere gindja t' i kendoηe jo vetem per te ckuare

kohene ɛ per te sbaviture, pö per dobi ɛ per ɛpe-tim nga çdo ɛ-mɛte ɛ nga çdo pertim, per te pu-nuare mɛ durim ɛ mɛ qendrim punera te-mira, jo vɛtem te-vejejtura per ata vɛteme, po ɛđɛ per ǥiđe ŋɛrezine. Sɛ mɛ te-vertɛte ɛ pa mê te voge-lene kundresti ɛ dyɛim sa mê tɛpere lartesonɛt' ɛ sbukuronɛte karaktiri, kaqe mê tɛpere ŋerezite ɛ kombɛte lulezojne ɛ benɛne te-lumure ɛ fatbarđe.

U lutɛmi zoteriŋvɛt kendoŋes te mos na ǥy-kojne aɛpere per te-mɛtat' ɛ per te-lajđiturat, qe munt te ǥɛjne nde ǥuhet; sepsɛ kejo s' eɛte ga-tuare ɛđɛ si duhɛte. Herandaj m' ɛ-mira pune per atá eɛte jo te ǥykojne po t' i ndihŋene kombit mɛ te-ɛkruare ɛ mɛ te-botuare vivƛa, qe te-ǥiđe nde te-ɛkruaret te ǥuhɛse pak-se-paku te ɛokeme dobi ŋeri prɛj tjɛterit; sɛ, sikundre kɛmi đene ɛđɛ tjɛtere hɛre, aɛndoŋe ǥuhe s' eɛte pjɛƛe ɛ-mbaruare, be-nɛte ɛ-ketiƛe mɛ pune te-ɛkruari nde çdo dɛge te điturise. Lɛte punojme pra mɛ kuxim ɛ pa te-lođure, qe ɛđɛ ǥuha te na sbukuronɛte, ɛđɛ kombi te ndrɛqɛte ɛ te lartesonɛte nde çdo ǥê te-mir' ɛ te-vejejture. U befte.

Mbe 15 Mars 1907.

He memeđɛtar.

COПA I.

VJERCA.

Lulja.

Ие lulɛ nde fuɑet une jam,
Zoti me ða bukurine qe kam;
Er' ɛ-qeruar mua me uɑqen,
Bukurij' ɛ Qiɛλit me pelqen.
Kur ɑkoni uães' ɛ me ɑikoni,
U lutɛm fort, pake qendroni;
Nde daçi kohene tà fitoni,
Rini ê per mua pak mendoni.
Пyɛt-me-ni, kuɑ me ka bere,
Kuɑ me ɛp ɑendɛt ɛ jete,
Kuɑ si flutur me ka ɑkruar,
Kuɑ te pitɛm me ka msuar.
Kini durim, u lutɛm, pa u trɛgoɳ,
Bɛ te mbuɑ mendjene t' uaj besoɳ.
Zoti qe qiɛλe ɛ ka krijuar,
Ay ɛäɛ mua me ka gatuar;
Ay me ka äene kete bukuri,
Ay me uɑqen eäɛ me ɛp fuqi.
Иɛriu mɛ ment, mua dykɛ veɑtruar,
Dote kujtoɳe Zone, nd' ɛ ka hapuar.

Lum ay ŋeri qe kuŋeton,
Eãɛ fjalet ɛ-mia i beson.
I-urti qe drɛjt do te gykoŋe
Mesimɛ te-larte nga mua dote msoŋe.

Gtepia pa nenɛ.

Vaλe si dote jete pa nenɛ gtepia,
Si munt te jete pa ate lumeria?
Ku te gɛŋ qezimne ãɛ ku tà kerkoŋ,
Oh! zen' ɛ-saj ɛ embel un' mê s' ɛ degoŋ
Un' ɛ-zeza kete jete si dotà gkoŋ!
Nenɛn' ɛ-daɛure qe s' munt tà gikoŋ!
Kur biŋa te fli, ajo vete me mbulontɛ,
Eãɛ perŋara sɛ te fliŋa, me puũtɛ, me puɛtontɛ.
Daɛurin' ɛ-saj nga hera qe me trɛgontɛ,
Bɛ kupe nga peqir' i-saj qe s' me leɛontɛ,
Vaλe eãɛ ŋe her dot' i goh nde kete bote,
Apo dotà gkoŋ jetene te-zez' ɛ te kote.
Dit' eãɛ nate ketu ketje ɛ kerkoŋ,
Po ɛekunt per lat te-kɛq un' s' ɛ gikoŋ.
Oh! kohe! kohe! psɛ mê ɛpɛjt ti nuke gkon?
Sɛpsɛ helm' i nenɛs sot jeten' me mbulon!
Ç' te beŋ un' ɛ-mjera eãɛ cilen' uãe te mar?
Taci qe mbeta pa nenɛ mê mire te sbres nde var!
Kujdesn' ɛ-maũ per mua eãɛ daɛurin' ɛ-saj
S' munt t' i gɛŋ eãɛ ŋe her' as dot' i kem pasketaj.
Ku je? moj nenocka imɛ, psɛ me lɛ te-gkrete?
Ç' te beŋ un' pa ty ãɛ si dot' gkoŋ kete jete?
Ah! vdekje, vdekje, qe s' kɛ kupe maλeŋim,
Po na pemben te-daɛurite pa perdeλim.
Var' ɛ-zes ɛume te-daɛure kane mbuluar,

Бε kane lene pas zemra mε te-tεpre te-hεlmuar.
E-ketiλe εδε mê kεq eϭt' εδε zemra imε sot,
Πo Ti perdeλε-me εδε me fal daϭurimne t'ent, o Zot
Lum ay qe ka ϭprεsene ndε Πεrendia,
Εδε hεδ ϱiδe hεlmεte nde duart ε-Tija.

Kiϭtε a s' kiϭtε koke.

Ne dite duaλe per ϱah Koli mε ϭoket' ε ti,
Bene fjale ϱiδe tok te piqεn nde ηe ϭtepi.
Πo Koli si pertac qe iϭ dεϭ te vεje kaluar,
Πerandaj ϭokete me kembe perpara kiϭine ϭkuar.
Si u-poqne ϱiδe tok, nde ηe pyλ u-aferuan,
E kur mε ηe hεre ηe ϭpελe te-maδε ϭikuan.
Coket δone: ketu duhεte te kεte ndoηe ari,
Бε Koli, frikacaku, qe te pefεηe trimeri,
Θa: mbani vent, dote hyη nde ϭpελet δε dote ϭikoη,
Nde ka ndoηe aruϭε, mε ηe hεre dotà puϭtoη.
Hyri Kol' i-ziu, po aruϭja koken jà keputi,
Nde mεst te kelyϭevεt, ε folεse jà futi!
Cokete ηe-hεrεϭ Koline jaϭte ε hoqne,
Бε kur ε pane, mε tmεr duart' i perpoqne.
Ca δoϭin, kiϭtε, te tjεre δoϭin, koke s' kiϭtε.
Πo ηe atjε tutjε nga dale flistε ε δoϭtε:
Πsε beni keto pune keϭtu te-pamεnduar,
Mos haji keϭtu, s' eϭte çudi qe kεmi haruar.
Lεte vεmi ϭpεjt ndε ε ϭoqja, o ϭoke,
Ajo dote na δote, kiϭtε a s' kiϭtε koke.
U-ngritne, ndε ε ϭoqja vatne mε Kolin me krah,
Εδ' ajo baϭke mε tá u-manit, kur ε pa!
Na δuaj te-vertεten, moj zoη' ε-ndεruar,
A kiϭtε Koli koke, a s' kiϭtε, sε kεmi haruar.

Па εðε une s' di, o zoteriŋ te-uruar,
Sε kiɕtε a s' kiɕtε koke εðε un' kam haruar.
Ka bura ðε gra, qe ɕume ɕpεjt harojne
Бε kure nuk pεrpiqεn te-mirene tà msojne.
Te-ketiλe nikoqire kure nuk mbroðesojne,
Εðε giðe jεtene keta, po, te-zεze dotà ɕkojne.
Ruhi nga pertεsi ε nga te-mos-venit' nder ment,
Nde doni te mos jεni si Koli εðε ε ɕoqja pa ment.

Dimeri εðε Vεra.

Dimerin' as ŋεri kure s' ε kerkon,
As punerat' ε-ti ŋεri jà levdon.
Te-varferit kur degojne, sε ay aferon,
Ne frike ε-maðε ata i puɕton.
Sε dbora εðε akuλi gakne jà kuλon,
Па εðε ɕume nga ata nde var i mbulon.
Si mundim, ðon' ata, dimerin tà deɕerojme?
Εðε mε sy te-mire nεv' ate tà veɕtrojme?
Si mundim tà duam kete plak te-veɕtire,
Qe mijerave te-varfer gakne uà ka ðeðire?
Kur i urðeron Vεriut εðε ðeλimn' ε leɕon,
Kur mε akuλ terre ðεne ay ε mbulon;
Kur dεtare q' uðeton ay farε s' ε kujton;
П' i pεrpjεk anien' εðε fiλ jà copεton,
Si munt εmerin' ε ti nε tà kujtojme,
Qe punet' ε-ti nεvε po na ɕkrεtojne?
Ah! dεtar' i-mjεre me kot mε té lufton,
Πo hiqu ε qendro, sε ment farε te ɕkrεton!
Гið te-ligat qe ka bere, kudo qe ka ɕkuar,
Bota i mban ment εðε nuk' i ka haruar.
Bimat' ε-bukura nde fuɕet, q' i ka perveluar,

Nde zemret te bujkut vertɛt jane ɕkruar.
Ike, o dimer, sɛ ɛmrin' s' dua tà kujtoɳ,
Bɛhar' ɛ-bukure, ate vɛtem deɕeroɳ.
Eja, ɛja mê ɕpɛjt, o bɛhar, bɛhar i-uruar,
Sɛ mjaít ky dimeri na trɛti ɛ na ka kuÃuar.
O djɛÀ' i-bukure, ɕkendijat t'endɛ na leɕo,
Te ngaÃç te-vdɛkurit nga ɡumi, te lutɛm, u-afero.
Πa ɕiko dɛtare, si nga zemr' ay kendon,
Mɛ gezim te-maũ nde dɛtt ayne uãeton;
Mɛ tɛjqyrene ne dore nde maj' te aniɛse qendron,
Sɛ bɛhare ɛ ka mik ɛãɛ per rɛzik ay s' menton.
Bujku mɛ gas te-maũ ben gati parmenden,
Πa ɕiko, sa i-gezuar ɛcen mɛ ate me krah,
Πa ɕiko-jɛ si gahtare, qe mɛr armet' ɛãɛ lenden,
I mbeɕtjeÀ giũ mir' ɛ bukur, mɛr zagar' ɛ dɛl per gah,
Fuɕat' ɛãɛ malɛt, vertɛt, kudo gɛlberojne,
Si ãɛ zoçkate mɛ kenget vɛɕɛt na ɕurãojne.
Tahtari ketu ketjɛ gahun' ɛ ti po kerkon,
Sɛ bɛhari nga giũ' anet keɕtu ɳerin' ɛ gezon.
Te-varferit per dru ãengij nuke mentojne,
Πo dego-i si mɛ gas ndeper fuɕate kendojne.
Nga giũ' anet lulɛte sa bukur lulezojne,
Eãɛ zemren' ɛ ɳeriut vertɛt sɛ ɛ gezojne.
Si t' mos duam ɛ mos qajme per bɛhare ɛ-uruar?
Si te rim' mɛ gak te-ftoht, kur keɕtu na ka bɛkuar?
Γiãe jeten t' imɛ un' bɛhare dotà dua,
Bɛ per dimerin' ɛ-kɛq, as amanɛ, mos ãua.

Vejɛjtja ɛ Urtesise.

Sa ɛ-vejɛjture eɕte pasja ɛ urtesise,
Kur kerkonɛte ajo nde kehet te djalerise.
Nde ar ɛãɛ argent mos kerkoni lumerine,

Sɛ pasja pa urtesine vertɛt sjɛ̃ varferine.
I-lumur' eɛt' ay ŋeri qe ka ɣetur urtesi,
Eãɛ deɛeron te mbroθeseŋe giθ nde mençeri.
Urtesia ɛ ben ŋerine vertɛt te-mbaruar,
S' ajo ka buruar nga Zoti, nga Zot' i-uruar.
Qe ku burojne nde kete bote giθ keto te-keqia,
A nuke eɛte reŋe ajo vɛte mapesia?
Nga sa mundime ŋerezia dote ieine liruar,
Nde foeŋerit urtesine nde kiein puɛtuar!
Te-drɛjten' ɛ te-miren giθ' ŋerezia ɛ levdojne,
Eãɛ me fjale trɛgojne sikur i deɛerojne;
Po keto ata duan nde te-tjɛret te ɛikojne,
Eãɛ per vetehɛ te-drɛjte sɛ jane mɛntojne.
Te-mɛtat' ɛ-vɛt vɛtem i-urti i kupeton,
Bɛ per te-ndrɛqur ato ay ɛume deɛeron.
Çdo ɣe te-lige te-urtet nga vɛtja ɛ largojne,
Bɛ te-miren' ɛ te-tjɛrevɛt si te vɛtehɛs kerkojne.
Ata ɣezonen, kur ɛikojne, sɛ te-tjɛret mbroθesojne,
E perpiqene jetene me ndɛr ɛ miresi tà ɛkojne.
Te-helmuarine ata dine tà ŋuɛuλojne,
Te-semurine ata dine, me ç' bar tà ɛerojne,
Te-nevojɛimite ata dine, si t' i ndihmojne,
Eãɛ çdo miresi qe do bere ɛ bejne, sɛ kupetojne.
Ç' miresi munt te presem nga ŋe ŋeri pa urtesi?
Ç' te mira munt te dalen nga ŋe ŋeri pa mençesi?
Soλomoni ka te-drɛjte, qe te-giθ na keɛiλon,
Urtesine nɛ te rokim, na ngrɛ ɛ na larton.
Po te duam jeten t'one, me ɣezim nɛvɛ tà ɛkojme,
Eãɛ pasjɛ te-vertɛte pa dyɛim te traɛegojme,
Te perpiqɛmi per dita dituri nɛ te fitojme,
Qe ne daçim giθ te-mirat nɛ te traɛegojme.
Dituria ɛ-vertɛte rembɛn pas ãɛ urtesine,
Qe nde zemret te ŋeriut sjɛ̃ vertɛta lumerine.

Urtesi, sa fjal' ɛ-embel! ɛja ɛ u-afero,
Πermbi ŋɛrezin' ɛ-varfer ɛja ɛðɛ mbrɛteró.
Arðte mê ɢpɛjt koha, kombɛt ɡið te kuɲetojne,
Sɛ fatbarðesij' ɛ tyrɛ eɢte vɛtem ty te te fitojne.

Hɛrezite dote flasene.

Sa-do mɛ kujdɛs te ɢkoɢ nde kete bote,
Dot' te dukɛt, sɛ eɢte farɛ ɛ-kotte.
Πerdit ɲo-ðua te flasen ɲer ty dot' deɡoɢ,
Πo nder mentt mos i ver, sɛ dotà ɲesoɢ.
Hiðerimɛ te-meðɛŋ ty dot' te ɲuɢtojne,
Sɛ ɡuhet trazovaçɛ kure nuk' ɲuɢojne.
Mɛ ɲun' ɛðɛ ɲa ɲun' ato sɛç duhɛt te bejne,
Πo te-mjɛrat ɢpɛjt osɛ mê von ɲjɛsen' dote ɡɛjne.
Eðɛ nde qofɢ i-mençim ɛ mɛ urtesi ɲunon,
Πraɲe dote ðone, sɛ liɡesia te mbulon.
Πo as-ɡe nder mentt mos ver' ɛ-mos u-trumbuʎo,
Πunen' t'endɛ te mbaroɢ, ate vɛtem ti ɢiko.
Πo te jɛɢ i-ðemçur, ɛ te-varferin veɢtron,
Πo te jɛɢ i-zoti, ðɛ ɲunet t'endɛ i mbaron,
Πo te jɛɢ i-kðjɛʎet ɛ te-drɛjten deɢeron,
Cume ŋɛres dote ðone, sɛ vɛtehɛn' levdon.
Πo as-ɡe nder mentt mos ver' ɛ mos u-trumbuʎo,
Πunen t'endɛ te mbaroɢ, ate vɛtem ti ɢiko.
Πo te jɛɢ i-aɢɲer' ɛ te-varferin' s' kujton,
Πo te jɛɢ ɲertac ɛ ɲunet' kure s' i mbaron.
Πo te jɛɢ i-ɢtrember' ɛ te-liɡen deɢeron,
Vertɛt ti jɛ i-ɡykuar, Zotin qe s' ɛ kujton.
Nde qofte sɛ vɛtɛ ɲas kohes' ɛ i-ndɛruar,
Sɛ trazonɛɢ ɲer dit mɛ ŋɛres te-ndɛruar,
Deɡo, te ðone: A nuk' dime kete maðeɢtuar,

Qe s' ka nde ɑtepi as ŋe leçke per te ɑtruar?
Πo as-ge nder mentt mos ver' ɛ mos u-trumbuÃo,
Πunen' t'ende te mbaroɑ, ate vetem ti ɑiko.
Πo te mos viɛɛɑ, ɛ te jeɑ i-ɑtrenguar,
Mɛ ŋeri mos trazonɛɑ, ɛ giđ si i-helmuar,
Πa fjale giđ dot' đone, sɛ je i-ɑkaÃuar,
Smundje ɛ-keqe ɛ paska puɑtuar.
Keɑtu nde qofɑ, qenkɛ vertet per te ɣykuar,
Sɛ s' ben ate qe Zoti te ka urãeruar.
Kane te-drejte per te-ligen' te te ɣykojne,
Te-ketijte nga hera nga bota dot pesojne.
S' munt t' u pelqeɑ te-giđeve nde kete bote.
Makar qofɑ i-pasur, i-urte ɛ i-vertete.
S' munt te ɑpetoɑ eãe per te-miren mos te ɣykojne,
Mɛ giđ qe demtonɛn eãe ge nuke fitojne.
Πo te duaɑ giđeve te provoɑ qe t' u pelqeɑ,
S' munt te jeɑ i-drejte, sɛ belane đote geɑ.
Bej pra ti çdo pune me ndergegje te-qeruar,
Ɑko-ɛ jeten me paqtim, Zoti si t' ka urãeruar.
Πer te-ligen ŋerezine qe i ka puɑtuar
Fal-ju Zotit t' i ɑpetoŋe, qe te jene te-bekuar.
Sa mê teper urtesin' ɛ te-drejten deɑeron,
Aremiku ca mê teper te-ligene te beŋe mendon.
Πo asge nder mentt mos ver' eãe mos u-trumbuÃo,
Πunet t' ende te mbaroɑ, ate vetem ti ɑiko.
E-drejta eɑt' ɛ-drejte, ajo dot' mbreterone
Ηeriu liđur pas asaj s' munt te mos lulezone.
Mbani pra te-drejten, ãe ndergegjen' ɛ-qeruar,
Qe te jeni faqe-barãe, eãe jo te-turperuar.

Si vatɛ tateɲjɛte djali im!

Nenɛ ɛ-varfer mɛ ŋe djale te-vɛtem kam qene,
As me deɡoni, u lutɛm, sot un ku kam rene.
Γiđe ɢɲerɛsat' i kiɢa fort tɛɲer te-jɛtuar,
Πo ɛ-kɛqja qe me ɡɛt nga mendja s' me kiɢ ɢkuar.
Vdɛkj' ɛ-tij ɛ-zɛze nuke qɛ nga Πɛrendia,
As kure munt te đɛm, sɛ iɢ nga varferia;
Πo ŋ' ɛ-kɛqɛ ɛ-mađɛ fort kɛq ɛ ɲuɢtoj,
Бɛ fet nga syt' ɛ-mi sikur mà fluturoj.
Mos mɛntoni, te-drɛjten sɛ vatɛ te mburoŋe,
As kiɢ dal ɲer đɛ te-huaj, qe te uđetoŋe.
As ndoŋ' asm ate ɛ vrau, as nde dɛtt u-mbyt, bɛsoni,
Πo ŋe fat m' i-kɛq ɛ ɡɛt, u lutɛm, me deɡoni.
Kjo eɢt' vdɛkja ɛ te-ɲirit, q' u-be skʎaf ɲer jɛte,
Keɢtu djali im i-vɛtem mori tateɲjɛte.
Ky farmak i-lik, farmakosi dɛjt' ɛ-tia
Mbyti mendjɛn' ɛđɛ ndjɛŋat', ɛ s' i la vɛtia.
Sa ɢɲɛjt ay ra nga lartesira ɛ burerise,
Бɛ humbi lulɛn' ɛ jɛtes' ɛ ate te djalerise!
Keɢtu eɢt' m' ata qe ɲrirɛn nga uđ' ɛ urtesise,
Πa mɛntuar qe largonɛn' ng' ajo uđ' ɛ Πɛrendise.
Humbi nde çndɛrim ɛ faj, humbi, ɲo, ɲer jɛte,
Kaʎi vɛtehɛn nde var, keɢtu mori tateɲjɛte.
Cɲata ɛ te-ɲirit kuroren' ɛ ŋɛriut ɛ coɲeton,
Faj ɛđɛ defrimɛt vertɛt ŋɛrin' ɛ turɲeron.
Humbi djali im, i-ɡori, dykɛ rene tateɲjɛte,
Πo me humbi ɛđɛ mua, qe te mos ngrɛ kryɛt ɲerɲjɛte.
Sa nena nde kete bote nga zemra sot vajtojne,
Kurban femij' q' jane bere, ɛđɛ s' mundin t' i hapojne!
Zerrɛt' ɛ te ɡoravɛt, ɲerɲjɛte qe ngrihɛn' ɛ qajne,
Deɡonɛn si zer' i kambanes, te-vdɛkurin kur mbajne!
Un' ɛ-ɡora kur' s' ɲandɛhŋa, djali im te me haroŋe,

Eðɛ ndeɲer kete uðe kaq' mɛ vraɲ ay te ɢkoŋe.
Ɲo mjɛre! sɛ ɢɲerɛsat' ɛ-mia duaƛe te-kotta,
Ɲjɛsa imɛ eɢte vɛtem nd' ato varɛt' ɛ-ftohta!
Mjɛre! mɛ te-vertɛt ɲer maðerin' ɛ djalerise,
Mjɛre kuɢ largonɛt nga uðet' ɛ Ɲɛrendise!
Mos ðoni, sɛ nde kete bote jɛmi te-siguruar,
Mɛ rezikɛ nga çdo ane, kudo jɛmi rɛðuar.
Ɲo te-ɲiret' eɢt' m' i-maði, ɡiðe boten' ɛ ka ɲuɢtuar,
Ligesin q' u sjɛƛ te riŋvɛt, eɢt' vertɛta ɛ tmɛruar!
Sa ɲerinder mɛ te-tɛɲer kjo ɛ-kɛqɛ ka hɛlmuar,
Sa te-daɢure ka humbur, ðɛ ɲa koh' i ka mbuluar!
O veƛɛzer ɛðɛ motra, ɡiðe tok lɛte ɲunojme,
Kete aremik, te-ɲiret, nga ðɛu yne tà debojme.
Te ɲerviɢɛmi mɛ zemre, urtesine te kerkojme,
Sɛ keɢtu nɛ dote mundim nde te-mir' te mbroðesojme.
Lumerine munt tà ɡɛjme, vɛtem nɛ tà deɢerojme,
Keɢtu jɛtene gezuar, dote mundime tà ɢkojme.

Te-ɢarete.

Qente lɛte gezonɛn mɛ te-lɛhur' ɛ te-kafɢuar,
Sɛ jane ɲa ɡyq, ɛ jo si ŋɛriu mɛ ment ɛ i-msuar.
Ariŋte ɛðɛ lɛonet lɛte hahɛn' ɛ te zihɛn,
Sɛ jane kafɢe ɛðɛ nga turɲi ata nuke nxihɛn.
Ɲo juvɛ, djɛm ɛðɛ vaɢa, Zoti u ka ðene ment,
Qe te mos ɲunoni kupe ɲunera ɲa vent.
Kure nde zemret t' uaj zemerimit mos i ɛɲni vent,
Sɛ i-ketiƛi quhɛt' i-mare ɛðɛ farɛ ɲa ment.
Gojen' ɛ duarte t' uaj, Zoti uà ka krijuar,
Jo te zihi, ðɛ ŋɛri tjatrin ɲer te çndɛruar,
Sɛ duart' i kɛmi vɛtem ɲer te ɲunuar,
Бɛ gojen te flasem, ɛ Zotin ɲer te bɛkuar.

A kini pare ndoɳe djale a vaɕe te-zemeruar
Te zihɛn' ɛ te hahɛn posi qente nde balte te-ngateruar?
A kini pare ndoɳe hɛre bura ãɛ gra te-zemeruar,
Qe ɕasen mê kɛq sɛ kafɕet, sɛ s' dinɛ te turɲeruar?
Vertet, s' ka turɲ mê te-mað, sɛ ɳɛriu qe zemeronet;
Ky ɳɛri mɛ ɕyq ɛ mɛ ment keɕtu kɛq te ɲɛngonet.
Bura, gra, vaɕa ɛãɛ djɛm, nga Zoti te-uruar,
Hiqni dore nga ky ɕok i-kɛq ɛãɛ i-maλekuar,
Sɛpsɛ kurdohɛre ay u ka ɲer te trumbuλuar,
Eãɛ jɛten' t' uaj uà ka ɲer te turɲeruar.
Nde vent grindjɛ, te-ɕare, te lɛhur' ɛãɛ te-kafɕuar,
Daɕuri ɛãɛ veλazeri qe jan nga Zoti te-uruar.

Cili eɕte i-lumure?

1.

O Ɲɛrendi! ɛɲ-me ɲasjɛ, ðeristɛ mbrɛt' i Egyɲterise,
Eɲ-me ɲasj' ɛãɛ fuqi, qe te benɛm mbrɛt' i ɕiðesise.
Lutj' ɛ-ti, ɲer te-mir' a ɲer te-ligɛ ɕɲɛjto ju-degua,
Mɛ ɲaλat' ɛ ɲiramiða ãɛ fuqi u-ðuretua.
Ujerat' ɛ Nilit, qe ujitin terre ðɛne mɛ flori,
Benin mbretne te mɛntoɳe, sɛ s' ka mê t' mire siguri.
Uɕteri skλɛverɛɕ punonin' si milingoɲat mbe kembet te-ti
Te munduar, te-kɛɲutur mɛ mijera vjɛt nde skλaveri.
Mɛ ze te-mað nde mest te trɛgut trɛgetia oɕetintɛ,
Trɛgetaret' ɛ-deguare nga te-ɕiða anet' ɛ botes' i siλtɛ.
Magistaret' ɛãɛ ɲrifterine i kiɕtɛ posi ɲɛrendira,
Sɛ mɛ mjɛɕterit' ɛ-tyre si ɲas zemres' i benin ɕume çudira.
Ɲo ku eɕte ɲasja, lavdia ɛãɛ fuqia ɛ Faraonevet sot?
A nuk' iɕine geɳyɛre ɛãɛ terre jɛtene ɛ ɕkuane kot?

2.

Grɛku i-moçim ðeristɛ: O Ɲɛrendi! ɛɲ-me fiλosofi!
Eãɛ mbuɕ-ɛ ane mb' ane vendin' t' im mɛ dituri.

Lutja ë-ti më te-vertëte së ëpëjto ju-degua,
Më lavdi ãë dituri më te-tëpr' u-ãuretua.
Mjëëterij' ëãë fuqia tere Greqine ë kië mbuluar,
Mendjën' ë terre botes' ë kië ëãë ë ka puëtuar.
Çdo kodre, çdo lume, çdo vent ë mbuëi më bukuri,
Së mendja ë-ti ë-ãëÀe iëtë plot më mjëëteri.
Nde baÀet te grëkut t'mençim iëtë ëkruar vetem mbroãesi,
Dit' ë nat' ay perpiqëj, qe te gëqe urtesi.
Nga grëku i-moçim bota sot ka kujtimë te-ëenjteruar,
Së zer' i tyrë hingeÀin ndepër skolit te-deguar.
Po ku jane sot ato koke si burim i-pambaruar?
Vertët së vdëkja pa maÀenjim nde ãët i ka mbuluar.
Fiãe nderi ãë lavdia, qe kiëtë qe hëre Greqia,
Eãë giãe punet' ë-çudiçimë, qe bentë paresia,
Ah! kjo far' ë-ndriçimë, ku vaÀe gendëte sot!
Ec' i pyet ëtyÀat' ë-tyrë, po ëã' nde u ãençin, ëëte kot.

3.

Mbrët' i Romese ãeristë: „O Përendi ë-daëuri ëp-me fuqi".
Lutja ë-ti ëpëjto u-degua, po fitoj më ëtremberi.
Nde pake kohe ay terre boten' ë-qojture ë puëtoj.
Bë Përendine qe s' do ëtremberi ay farë ë haroj.
Faku i mijerave qëres te-pafajme qe u-kuÀua
Hariu ë vatë nde QiëÀ, ãë nga Zoti u-degua.
Zemerimi ëãë ligesia ë Nëronit te-deguar
Më ëkroqa te-zëza nde istorit te botes' ëëte ëkruar.
Ku ëëte ëãë ku gendet fara ë keti qëriu?
Çkoni ë pyetni ãëne qe u-hap ëãë ë perpiu!
Ku jane paÀatet, lavdia ãë mbrëterij' ë ti?
U-trëtne ëãë mê s' genden, si ãengiÀ' qe benet hi!

4.

Me tjëter . paëenuar nga zemra falëj: „O Përendi!
Me ëp te-verteten, zemre te-qeruar' ëãë drejteri".

Lutj' ɛ ketij ã' ɛ ɕokevɛt te-tij ɳe hɛrɛɕ u-degua,
Qiɛʎi u-haɲ, ɛãɛ bɛkimi i Zotit mbi tá u-leɕua.
Keta te-mjɛra nga bota iɕine hɛãure ɛ te-maʎekuar,
Πo nga ay Zot' i-vertɛte giðeɳe iɕine bɛkuar.
Γiðe sa vane ɲas kesaj mendjɛ jane sot te-ɕenuar,
Sɛɲsɛ ɲaʎatɛ, ɲasjɛ, fuqi ɛãɛ lavdi s' kerkuan,
Nga Faraoni te-hɛãur, te-merzitur ɛ te-munduar,
Qindera vjɛtɛ nde skʎaveri ɛ nde te-keqia i kiɕin ɕkuar,
Πo drɛjteria ɛãɛ ɛ-vertɛta me se fundi mbrɛteruan,
Eãɛ ãɛn' ɛ Hanaanit nde koh' te-ndare ɛ fituan.
Πasja, fuqia ɛãɛ lavdia, ky i-mjɛre qe kerkontɛ,
Iɕtɛ vɛtem daɕuri ãɛ drɛjteri, keto ay deɕeronte.
Πo ku eɕte kjo ɲasjɛ a munt tá ɕohem vaʎe me ndoɳe vent?
Πo, dukɛte, munt tá ɕohe ndeɲer botet çdo ɳɛri mɛ ment.
Zjari s' kiɕ fuqi tá djɛge, as ɲermbytja s' ɛ ɲerɲiu dot,
Sɛɲsɛ Zoti vɛte iɕtɛ ndihme, ɛãɛ giðe ç' bene s'u vane kot.
Drɛjteri! o drɛjteri! ti jɛ ɲasjɛ, ðɛsar ɛãɛ lavdi,
Si lum ɳɛriu qe te ɲuɕton, sɛ vɛtem ti sjeʎ lumeri.
Ka ɳɛres ɕume te-ɕenuar, nde kete bote qe kane ɕkuar,
Mɛ gak nde istorit ɛmrat' ɛ tyrɛ u jane ɕkruar,
Sɛ nga ɛ-drɛjta ɛ nga Zoti vɛte qɛne fort te-larguar,
Πerandaj brɛs ɲas brɛzi nga bota dot' jɛn' te-maʎekuar.
Drɛjteri, o drɛjteri! mos hapo te-mjɛren Cqiperi,
Eja ɛãɛ mbrɛtero nde zemret te çdo ɳɛriu.

СОПА II.

КƢNKƢ.

Te qɛtuarit' ɛ dɛtit ɛɑ̈ɛ te valevɛt.

1.

Anija n' dɛtt ƿo uɑ̈eton,
Пerƿara ƿa rɛzik ƿo ɛkon,
Бɛ uɑ̈etar' qe ɛ veɛtron
Zemrene ɛume jà gezon.
O uɑ̈etar i-loɑ̈ure!
Пsɛ jɛ kaq' i-gezuare?
Sɛ Zoti im mɛ ɡiɑ̈ qe flɛ,
Te humƿ une, ay s' me lɛ.

2.

Ие hɛrɛɛ dɛtn' ŋe r' ɛ mbuloj,
Te-ɡiɑ̈e brend' i frikesoj!
Пervɛç sɛ ŋe i-loɑ̈ure
Qe flintɛ ɛum' i-ƿrejture.
Mɛ tmɛr ɑ̈erɛsen: Mesoŋes yn!
Humbasem, ɛr' ɛ-ɛger fryn!
Nga ky rɛzik ti na ɛƿeto,
T' ƿuɛojne valet, urɑ̈ero.

3.

Lutjɛn' ɛ tyrɛ ɛ deɡoj,
Бɛ valevɛt Aj urɑ̈eroj;

„Qendroni", ða, ðɛ i puʁoj,
Bɛ qɐtesi dɐtn' ɛ puʁtoj.
Habiteʁin mɛ frik' ɛ tmɐr,
Cil' eʁte ky, qe dɐt' ðɛ ɐr'
Fjalen' ɛ-tij dɐgojne;
Иehɐrɐʁ u-nderuane.

4.

Valet' ɛ botes' ɛðɛ sot,
O ʁpirti im! vertet jan plot.
Zotit j-u fal, sɛ te dɐgon,
Bɛ jɐten t'endɛ tà ʁpɐton.
Nga qiɛλi lart ay veʁtron,
Si mbrɐt te-gið' i urðeron;
Vale ðɛ ɐr' pɐrpara tij
S' munt te te bejne ligesi.

Mire sɛ arðte.

1.

Oh! prehj' ɛ-vertɐte nuk' eʁte ketu,
Пɐrsɛ te renkoɳ ɛ te qaɳ un keʁtu?
Mundim' ɛðɛ hɛlmɛ s' mê bejne dot dem,
Пo vend' i lavdise me ʁpɛjt me aferon.
Dot' me prɐsen' ɛð' enɡejt' mɛ gas ʁum' te-mað,
B' embel dot' kendojne: „Mire sɛ na arð".
Iisuj, po, per mua ata i dɐrgoj,
Nde Qiɛλ te me ʁpiɐn, qe un, tà traʁɐgoj.

2.

S' ka, s' du' per kenaqjɛ ketu te mɐntoɳ,
Sɛ me t'-mire vent une du' te kerkoɳ,
Иe vent ʁum' te-ndriçim ðɛ farɛ pa faj
Иe vent ʁum' te-lumur, qe te poɳ pasketaj.
Dot' me prɐsen' ɛð' enɡejt mɛ gas ʁum . . . .

3.

Γiθ' gerra nde botet une po ɑikoŋ,
Πo Zoti nga giđe keto me ɑpeton;
Πer traɑegim t'im une vetem kerkoŋ
Lart Qjɛλe ăɛ engejt, ăɛ mɛ Zotin te poŋ.
Dot me prɛsen' ɛă' engejt . . . . . .

Drɛjteria mbrɛteron.

1.

Lɛte ngrɛme zene sot,
Te kendojm' mɛ zemrɛ plot:
Drɛjteria mbrɛteroj,
Deɑperine ɛ ɑpetoj.
Ej perpara ɑko mɛ kuxim,
Dot mos mbɛtɛɑ pa fitim;
Drɛteria ka fuqi,
Bɛ permbys çdo ɑtremberi.

2.

Armet' t'ona jan' keto:
Daɑuri ɛ drɛjteri;
Eja ɑpɛjt, mos u-meno,
Te luftojm' mɛ trimeri.
Ej perpara ɑko mɛ . . . . . .

3.

Aremiku me s' kuxon
T'apɛ kryɛt, s' ɛ peson;
Drɛjteria mbrɛteron,
Herezine ɛ larton.
Ej perpara ɑko mɛ . . . . .

Vjɛjtja ɛ kohese.

1.

A jɛ mɛnduar kure ti ɲer kohene, qe ɛ humbɛt,
Sɛ ɛkon ãɛ ty nuke te ɲrɛt, mɛ te-vertete sɛ nuke ɲrɛt.
Mɛ krah' ajo po fluturon ãɛ s' munt tâ gɛɛ, kur ɛ kerkon.
Çemo-ɛ kohene qe nde djalerit, qe te mos vuaɛ kɛq
nde plɛqerit.

2.

Ah koh' ɛ-art' ɛ-ɛkuare! taɛi fort mire kupetoɲ,
Sɛ s' diɲa, si te te çemoɲ, po, s' diɲa, si te te çemoɲ.
Mesimɛt qe kam humbure ãɛ urtesine nde skoli,
Jane mbuluar' ɛãɛ s' kũenen mê; mes qoft' ɲer tjɛtere
kejo mjɛresi.

3.

O kohe ɛ-bɛkuare, mɛ te-vertet ti je flori,
I ɛɲ ɲeriut ɲe lumeri, mɛ te-vertet ɲe lumeri.
Taɛi di, si te te ɲerdor, mesim ãɛ ɲasjɛ te fitoɲ;
Vjɛjtjene t' endɛ un dot mos hapoɲ, si mê te-larten gê
dotà çemoɲ.

Urate ɲer Suãtane.

1.

O Zot' i gjãesise ɛiko-na nɛvɛ sot,
Te lutemi, dɛgo-na, sɛ vijm' mɛ zemrat plot;
Bɛkimɛt t'endɛ duam, o! dɛrã-i pa kursim!
Mbî mbren Suãtan Hamide refɛ sot ɲerdeãim.

2.

O Zot' i gjãesise, ɲer mbreterin' ɛ-ti
Te falemi nga zemra t' já mbaɛ nde siguri;
U-ɛtofte dit nga dita nde nder ãɛ maãeri,
Bɛ te trɛgoɲ' nga hera tɛ bijte daɛuri.

3.

Te-giđ qɐvɐritaret, o Zot, ti i bɐko,
Mɛ perdeλimn' ɛ-mađ' Ti nga hɐra i vɐgtro;
Mɛ daɢurine t'endɛ te kɐne ɢoqeri,
Sɛ vɐtem atehɐrɛ dot kɐte drɐjteri.

4.

O Zot i giđesise ɢiko-na nɐvɛ sot,
Te lutɛmi, dego-na, sɛ vijm' mɛ zemrat plot;
Nɛ duam urtesia te mbrɐteroɳ' kudo,
Bɛ mbrɐterine t'ene kure mos ɛ hapo.

Ditt' ɛ djalerise.

1.

Ditt' ɛ djalerise jan' per te kujtuar,
Kohen' kur ɛ ɢkonim giđ mɛ gezim.
Lodrat' ɛ-pafajmɛ s' jan per te haruar
Zemrat t' ona plot mɛ defrim.

Ilyj te-dendur, fuɢ' te-gera
Eđɛ sot un' s' munt t' i haroɳ, t' i haroɳ;
Mal' ɛ ɢpes, te-giđa baɢke,
Ilrap nga zemra i deɢeroɳ.

2.

Jɐt' ɛ djalerise ɛ se lumerise,
Ah! qe s' u haroɳ dot un sa te poɳ.
Ku jɛ ti, o kohe, koh' ɛ bukurise!
Ilsɛ kɐgtu mɛ krah' fluturon.

Ilyj te-dendur . . . . . .

3.

O kjo jɐt' ɛ-ɢkuar' ɐgt' per t' deɢeruar,
Ilo si lul' ɛ vɐres kur lulezon.
Emr' i Zotit t'ene qoft' i-lavderuar,
Sɛ ɛđɛ taɢi na qezon.

Ilyj te-dendur, fuɢ' te . . . . . .

Dyɛrt' ɛ-hapura.

1.

Lajðitjɛt' ɛ-mi' jane ɕume,
Mɛndimɛt ɕume mê te-liq;
Mɛ te-qar' dot' trokas un nde dɛre,
Nd' ato dyɛr te-hapura.

Kam bere ɕum punera pa vent,
Kjo gið' po-me vjɛn mu' nder mentt;
Iisuj mɛ daɕuri mua sot me fton,
Qiɛλe un tà traɕegoɲ.

2.

Mê i-dobet nga gið ɕeɲtoret
Une jam mɛ te-vertɛt;
Πo dote vɛtɛ, sɛ lisuj fton,
Б' as ɲɛri Ay nuk' debon.
Kam bere ɕum' punera . . . . .

3.

Fajɛt t' imɛ Ay dot' laɲe,
Πo ɛäɛ çdo ligesi;
Kembet t' im' po, ɕpɛjt dote hyjne,
Dote ɕoh un' ate lavdi.
Kam bere ɕum' punera . . . . .

He goje.

1.

Kɛmi nga dy vɛɕe, po vetem ɲe goje,
Vertet nga kjo ɕume kðjɛλet kupetojme,
Sɛ nuke duhet te dale prɛj soje,
Çdo ge nga miqte perdit qe degojme.

2.

Dy sy, po ŋe goje per te kuvenduar,
Kjo trɛgon, sɛ nga giđe qe kɛ ɵikuar,
S' duhɛt perpara giđevɛ t' i flaç liruar,
Mos pesoɵ si ɵume qe kane pesuar.

3.

Dy duar, po ŋe goje, Zoti na ka đene,
Nde fjalet te tij ay vɛte na ka đene:
Te flasem mɛ kujdɛs đɛ giđ te punojme,
Qe te mundim vɛtehɛne nɛ te sbukurojme.

Zeri i te-vdɛkurvɛt.

U-ngrys ɛ u-be nate, ɛresire ɛ-mađɛ me te-giđ' anet mbrɛteron. Heneza mɛ mijra yj qendrojne nde hapesiret, po per pak kohe; giđe kejo bukuri per-se ɵpɛjti humbɛte. Atjɛ nde lindjɛt dukɛte dalɛ nga dalɛ ŋe drite ɛ-çudiçimɛ; atjɛ po lint djɛđi nde mađerit te-tij. Ɵkendijat' ɛ-tij ndritojne ɛđɛ ngrohine giđe ç' ka. Ç' fare ndryɵim i-mađ! Ku eɵte qetesia ɛ natese? Ku eɵte ɛresir' ɛ-dendure qe mbulontɛ đɛne? Pɛrsɛ çdo ŋe ɛ-ŋađe sikur u-ngađ nga vdɛkja, levis ɛđe punon? Sɛpsɛ dita eɵte ndare qe te pikojne djɛrse nga faqja ɛ punetorit te-lođure ŋɛr sa te ngryset ɛđɛ prape ay te ɵtijet nde ɡume per te çlođure. Po ç' jane vađe keta nderimɛ ɛđɛ keto koke-çarjɛ? Ç' eɵte kejo qe ŋɛriu kupe nuke ndjɛnet' i kenaqure? Vertɛt kjo eɵte ŋe lufte, luft' ɛ-mađɛ, luft' ɛ-pambaruare, lufte per te jɛtuare. Dua te roŋ, dua te roŋ, đerɛt punetori, ɛđe dɛl mɛ kryɛ jaɵte nde fuɵet te luftese, mɛ trimeri perpiqɛt' ɛ mɛndonɛte ŋɛr sa ɛ mbaron punene. Keɵtu ŋɛriu i mjɛre dite pas dite, mot pas moti mundonɛte, po ç' dobi nga kjo? Duarte,

kembete, goja ɛɑ̃ɛ zemra, te-cilate jane liɑ̃ure pas de-ɕiravɛt te-mira ɛ pas ɡiɑ̃e bukurise, pasjɛs' ɛɑ̃ɛ lavdis' se kesaj botɛ, nde funtt te kesaj luftɛ ndjɛnɛne te-pafuqiɕimɛ; s' levizin dot, po ɛɑ̃ɛ mê kɛq, te ɡiɑ̃a keto benɛne pluhur' ɛɑ̃ɛ hi! E-ɕkuara ɛ-largmɛ, si ɛɑ̃ɛ ɛ-taniɕmja, ɕume kɑ̃jɛʎet na trɛgon ɛ na vertɛton kete: Ku jane trimat' ɛɑ̃ɛ trimerɛɕat' ɛ botese? Ku jane ɡyɕerit' ɛɑ̃ɛ sterɡyɕerite t' ane? Ku jane ca prɛj te-daɕurvɛt t' ane qe per-se-ɕpɛjti mɛ nɛvɛ kane qene? Perɡiɡja eɕte ɡiɑ̃' ajo. Ata kane vdɛkure; ɕkuan nga kjo bote, s' i ɕohem dot perpara mê. Atehɛrɛ a nuk' eɕte ŋɛriu si avuʎ, qe per pakeze dukɛte ɛɑ̃ɛ pastaj humbɛte? A nuke eɕte si bari, i-cili sot eɕte ɛɑ̃ɛ nɛsere fiɕkɛte ɛɑ̃ɛ ɕkɛlɛte nga ŋɛrezite? A nuke eɕte si ŋe qiri qe ɛ ɕuan ɛ nuke ndrit mê? Mjaft qavɛ o nenɛ fat-zɛze! Bijte t' ent s' kane vdɛkure, sɛ rojne, ɛɑ̃ɛ dote rojne; zer' i atyrɛ po deɡonɛte, ɛɑ̃ɛ dote deɡonɛte sa te roŋe bota. Perinderite t' ane, far' ɛ fisi yne, si ɛɑ̃ɛ miqt' ɛ daɕure t' ane qe jane fɕɛhure nga syte t' ane, s' jane te-humbure, sɛ zer' i-tyrɛ po deɡonɛte, kujtimɛt' ɛ-tyrɛ dote mos hiqɛne nga mendja jone sa te rojme, pa kur te baɕkonɛmi mɛ tá, ata qe te mbɛtɛne pas nɛɕ, dote kɛne kujtimɛ per nɛvɛ. Vdɛs ŋe perint i-vobɛk ɛɑ̃ɛ i-paŋojture nde botet, po, mɛ-qene-qe ka ɕkuare ŋe jɛte te-paqmɛ ɛɑ̃ɛ te-ndɛrçimɛ, le prapa tij femije mɛ karaktir te-mbaruare, te-cilete mɛ te-vertɛte jane ŋe zê i-pavdɛkure. Me tjɛterne ane, vaɕa verɡerɛɕe ɕeŋteron jɛten' ɛ saj mɛ tjɛtere meŋyre per te-tjɛrete. U ndih mɛ sa i mundɛt te varfervɛt, veɕtron te-semurete, u fɕih lotɛte te-semurevɛt ɛ te-hɛlmuarevɛt, ɡiɑ̃e ŋɛrezite i do si ŋe ŋé, ɛɑ̃ɛ se-ɡiɑ̃aɕ eɕte ŋe ɕembeʎ' ɛ-mbaruare, po pas pak a ɕume vjɛtvɛ ɛɑ̃ɛ kete hapɛte vari ɛɑ̃ɛ ɛ perpin. Tjɛtri le paʎatɛt' ɛɑ̃ɛ pasjɛne, vɛtɛ ɛ kerkon ata

qe vuajne nde burk, benɛte ɢok mɛ te-denuarite, u ndih ɛðɛ benɛte kurban ɲer te-liqte. Πo ɲas ɡiðe ketyrɛ mundimɛvɛ ɛðɛ kurbanɛvɛ miresiɛ ɛðɛ ky rembɛnɛte ɲaɲandɛhure nga kjo bote. Mɛ te-vertɛt, sɛ vari i ka ɲerɲire te-ɡiðe keta mireberes, te-cilete bota s' i haron ɛðɛ i qan, truɲi i te-cilevɛt eɢte bere ɲluhur ɛðɛ hî, ɲermbi te-ciline ɢkojme ɛ ɢkɛlime ɲa mɛnduare. Πo nuk' u ɲyɛs, a eɢte ɲa vent te mɛntojme ɛ te ðɛmi, sɛ te-ɲerɲjɛkurat' ɛ tyrɛ, ɲunet' ɛ tyrɛ ɛðɛ fjalet' ɛ-tyrɛ deɡonɛn' ɛ tringeʎijne nde vɛɢet t' ane ɛðɛ jane te-ɲavdɛkura? Nde hɛðçim syte ndeɲer vivlioðikat ɛ-deɡuara te botese, te marene nde dore vivʎat' ɛ-vjɛjtura te trimavɛ qe kane ɢkuare, t' i veʒgojme mɛ kujdɛs, ɛðɛ te ŋihɛmi mɛ qindera te vdɛkure, qe çloðɛne sót nde var, nɛvɛ ɲa fjale mundime mɛ ata te flaseme, te deɡojme zen' ɛ tyrɛ ɛðɛ te mareme dobi te-maðɛ nga ɲɛmet' ɛ tyrɛ qe kane lene ɲas. Mɛ ata nɛvɛ munt te liðim' miqesi te-nguɢte, ata munt te na trɛgojne fɢɛhtesira temeða ɛðɛ keɢtu munt te msojme ɢume ɡerra qe kupe mê ɲare s' i kɛmi deɡuare as diture. Keta jane madɛmɛ te-floriŋte ɛ ɢume te-ɲasur' ɛ te-ɲambaruare, ɲo vɛtem ɲer ata qe kane durim te remojne. Ky eɢte zer' i tevdɛkurvɛt qe mê te-ɡiðe anet te botese deɡonɛte. Mɛ te vertɛte, sɛ ata qe nɛvɛ i quajme te-vdɛkure nuke kane vdɛkure, ata rojne, flasen' ɛðɛ ɲunojne mɛ ane te ɲunevɛt te tyrɛ qe kane bere. Πʎutarku, Πʎatoni, Бimosðɛni ɛðɛ ɢume te-tjɛre a nuke rojne mɛ fiʎosofin' ɛ-tyrɛ ɛðɛ nuke ɲerndajne drite ndeɲer terre botet? Cɛksɲiri, Miʎtoni, Bakoni, Nytoni ɛðɛ te-tjɛre. . . a nuke ɲerndajne mɛndimɛ te-larte ɛ te-ndriçim, qe jane ɲer mbroðesin' ɛ botese? Πluhuri i Luðɛrit, rɛformatorit te-deɡuare, çloðɛte nde Vitembɛrg, ɲo ɲerɡiɡjɛt' ɛ-tia ɲerɲara ɡykatesvɛt, fjalet' ɛ-tija ɛðɛ mɛndimɛt' ɛ-ti ɲo buçasene

nde vɛɛet te giđe botese. Πo ç' te đɛmi per ata, qe kane ɛkuare jeten' ɛ-tyrɛ me karaktir te-kundrejte nga ata qe permentme! Πer ata qe kane qene prioje ɛ botese, te kombit ɛ te ɛtepis' se tyrɛ ɛ te vetehes' se tyrɛ ɛđɛ kujtonene me maλekime nga tere bota? A ka geλtiture vari zerat' ɛ tyrɛ, qe te mos degonene per turp a çnderim? Πer fat te-keq ɛđɛ zer' i ketyrɛ me te-giđ' anete degonete; te-ligate, si ɛđɛ te-mirate, kujtonene bres pas brezi. Kjo bote dote iɛtɛ parajs i-vertete ɛđɛ ɛ-lumure, sikur te ronin vetem te-mirete ɛđɛ te-liqte te ɛkonin' ɛ te ɛuheɛine baeke me te-ligat' ɛ tyrɛ. Nga qenja ɛ ketyrɛ del lufta nde mest te se-mires' ɛ te se-ligese-Eđɛ keɛtu fjalete, punet' ɛđɛ mendimet' ɛ giđe te-vde. kurvet te-mire a te-liq jane lenda qe bejne ŋerine te-mire a te-lik; ɛđɛ keɛtu jo vetem degojne zen' ɛ te-vdɛkurvet, po ɛđɛ fuqia ɛ tyrɛ ka puɛtuare botene, ɛđɛ bota po i vetɛ pas, per te mir' a per te keq.

Djɛλi lint per dita per te-pastajmene here per qindera a mijera veta, ɛđɛ ŋe ze i-frikeim degonete kudo qe đote: „Πrej đeu je ndertuare ɛđɛ nde đet dote kđeneɛ." Foeŋa te-daeura per dit pa maλeŋim rembenene nga gjr' i nenevet. Vaea ɛđɛ trima te-riŋ, plot me ɛpereɛe per jete te-gate per dit i ɛoheme se bien' pa maλeŋim ndene te-prehurne korđe te vdɛkjese. Bura ɛđɛ gra, pleq ɛđɛ nuse te-ra, te-pasur' ɛđɛ te-varfere, per dit humbasene nga syte t' ane, po zer' i tyrɛ eɛte i-pavdɛkure.

Πo perveç fjalevet, punevet ɛđɛ mendimevet te te-vdɛkurvet, qe nuke puɛojne se-điruri, si do qe te jene ato, vari ɛđɛ pluhuri i tyrɛ qe ka mbeture ɛp ŋe tjetere ze te-frikeim po te-vertete per giđe ŋerezit. Ky ze deperton ɛpirtin' ɛđɛ mendjen' ɛ çdo ŋeriu; deperton ɛđɛ zemeren' ɛ ati qe s' do tà degoŋe. Zeri keλđet ɛ

ðote kɛɛtu: „O uäɛtar qe uäɛton ndeper kete bote, ɛtepia jotɛ nuk' ɛɛte ketu! nuke dote ɛkoqe ɛume kohe, kur ɛäɛ ti dote viɛ ketu ɛäɛ mɛ nɛvɛ baɛke dote çoäɛɛ nga mundimet' ɛäɛ nga turbuλimet' ɛ kesaj botɛ. Mos ki ɛprɛse nde pasjet, nde lavdit ɛäɛ nde ndert qe munt te kɛɛ, ato jane vetem per pak kohe, ɛäɛ ɛpejt, do-ɛ-mos, dote ndahɛɛ nga ato. Karaktiri eɛte i-pavdekure ɛäɛ mɛ-qene-qe koha ɛ-taniɛinja eɛte jotja, mɛr ate dobin' ɛ-perjeteɛmɛ, qe munt te març, sepsɛ ɛkon ɛäɛ ŋe hɛre ajo nuke käɛnɛte. Πo te gɛɛ gemba ɛäɛ ferra nde uäet' mos käɛ kokene t' i ɛikoɛ, ngri syte perpjɛte nde ay Zot' i-vertete ɛäɛ ɛko perpara. Mbaj ment, sɛ ŋe karaktir i-mbaruare ɛäɛ i-ðjeɛte munt te tuntŋe mbreterira, munt te ndritoŋe mendimet' ɛ mijerave te riŋ, nga te-cilete pritɛt mbroðesia ɛäɛ lumeria ɛ botese. Dote mbaroŋ duke perseriture sɛ: fjalete, punet' ɛäɛ mendimet' ɛ te-vdekurvet qe kane ɛkuare qindera ɛäɛ mijera vjeç perpara nɛɛ kane pasure, kane ɛäɛ dote kɛne fuqi te-maðɛ nde botet, po, vertet, nga atá varete ɛäɛ jeta ɛ-pasosure tɛj varit. Πra lɛte degojme te-urtene porosi qe na ka lene fiλosof' i-urte Soλomon: „Kujto krijetare t' ent qe nde ditt te djalerise s' ate. Ki frike nga Πerendia ɛäɛ ruaj porosit' ɛ Tia. Sepsɛ kejo eɛte giðesia per ŋerine. Sepsɛ Zoti dote sjeλe me gyq çdo ŋeri ɛäɛ çdo fɛehtesire ose te-mire ose te lige". Eäɛ per ata qe rojne pas kesaj porosiɛ vete qiɛλi ðeret keɛtu: „Lum ata te-vdekure qe vdesene me Zone qe taɛi. Πo, ðote Fryma, qe te prehene nga mundimet' ɛ tyre; eäɛ punerat' ɛ tyre u vene prapa atyreve". (Sbul. 14, 13).

СОПА III.

DIALOGE.

Vaɢa Herdeƛimtarɛ.

VETA: **Herdeƛimtarja** ɛðɛ **Liɲesja.**

Herdeƛimtarja. Sa ɛ-gezuare qe jam! Πas dy a tri dit dote kɛm diten' ɛ lindjɛse. Ɑikoni sa te bukura ðurata kam hazeruare! Kujt vaƛe dot' jà aɲ? Nenja ɛðɛ babaj i duane ɢume moƛete, ɲerandaj atyrɛ dot' u aɲ nga ŋe moƛe te-maðɛ ɛ te kuqɛ. Kete kukƛe te-bukure dot' jà aɲ asaj vaɢes' se-varfere qe ɛ ɲaɢe djɛ se-largu; sot munt te viŋe ɲraɲe ketu. Sa ɛ-bukure kukƛe eɢte kejo! (ɛ ɲuð kukƛene). Πo ç' t' u aɲ baba-ɡyɢit ɛðɛ ɡyɢɛse? Baba-ɡyɢit dot' i aɲ kete fyɛƛ, sɛɲsɛ ati ɢume i ɲelqɛn te verɢeƛɛŋe ɛðɛ ɡyɢɛs' i ɲelqɛn te deɡoŋe. Πerandaj atyrɛ dot' uà aɲ kete fyɛƛ. (Πo verɢeƛɛn mɛ fyɛƛine).

Liɲesja. (Hyn nga dɛra ɛðɛ kerkon buke). Moj zoŋeze, keɢtu Zoti te ðente ɡiðe te-mirate, ɛɲ-me ŋe coɲe buke, sɛ kam dy dit s' kam ngrene ɛðɛ jam kɛq semure.

Herdeƛimt. Eja, moj murge, ɛja brenda sɛ ɛðɛ djɛ te ɲaɢe se-largu, ɛðɛ me arði kɛq, kur te ɲaɢe

sbaður' ɛ lakuriq nde kete kohe te-ftohete; kur te paɢe, mɛ ŋe hɛre deɢerova te te kɛm me ɢtepi ɛðɛ te te ndih pak, ɛðɛ gezonɛm fort, sɛ Πɛrendia m'a mbuɢi deɢirene.

Lipesja. (Veɢtron potuλ' ɛðɛ çuditɛte). Sa ɛ-bukur' ɛðɛ ɛ-maðɛ ɢtepi! ɛ-lumure jɛ ti qe ron ketu si nde parajse; Zoti te ðente mê te-meða ɛ mê te-mira.

Πerdeλimt. Nuke me ben te-lumure kjo ɢtepi ɛðɛ bukurij ɛ-saj, po ŋe ɡe tjɛtere qe ɛ kam ðɛλe nde zemret. Πo nuke me ðua, nga jɛ ti, moj ɛ mjɛre!

Lipesja. Ej, tɛj, lark nga ŋe fɢat i-vogele.

Πerdeλ. A kɛ perinder, ɛðɛ ku jane?

Lipesja. S' kam as nenɛ as baba, as far' ɛ fis' as ɡesɛndi nde kete bote; perinderite me kane lene te-vogele! kam mbɛture vɛteme ɛðɛ nuke jam ɛ-zoŋa te punoŋ, perandaj nɛvoja me ben te lipeŋ nga ndoŋe cope buke, qe te mos vdɛs uriɛ. Te lutɛm, perdeλɛ-me ɛðɛ me ɛp ŋe çike buke, sɛ jam ɢum' ɛ-urete.

Πerdeλ. Si tâ ðone ɛmerine?

Lipesja. Marigo.

Πerdeλ. Oh! sa gezonɛm, Marigo qe te soλi Πɛrendia ketu! Une dot' u ap jo vɛtem buke, po ɛðɛ te-tjɛra ɡerra qe kɛ nɛvoje. Πa si te haɢ, te ngopɛɢ mire dote vɛmi nde odet t' imɛ, atjɛ ku kam robat' ɛ-mija ɛðɛ dote te vɛɢ mɛ ŋe pale roba te-tjɛra, sɛ keto i kɛ farɛ te-priɢura. Une kem roba te-tɛpera, ɛðɛ nena me ka ðene, t' jâ ap kujt te dua ato roba qe s' me lipsɛne.

Lipesja. Zoti te ðente ŋe mije te-mira ɛðɛ ɡiðe sa deɢeron zemera jotɛ. Si me soλi Πɛrendia nde kete ɢtepi te ɡɛŋ kaqe perdeλim!

Πerdeλ. Une gezonɛm mê tɛpere sɛ ty, Marigo ɛ-daɢure. M' i-maði gezim qe munt te kɛm une eɢte te beŋ te mire te-nɛvojɢimɛt. Une s' roŋ vɛtem per vɛtehɛne t' imɛ, ɛðɛ çdo ŋɛri mɛ ment keɢtu duhɛte te beŋe.

Γiđe te-pasurite lipsete te dine, sɛ nuke munt te-marene pasjene nde var, lipsete te jene perdeλimtare, te vɛɛtrojne te-varferite, sɛ kɛɛtu Zoti u ka per te ðene mê tɛpere. Eja taɛi te vɛmi nde odet t' imɛ.

Qe nde vogeļit do mesuare ɛ-mira.

VETA: **Aferdita** ɛăɛ **Vitoria.**

Aferdita. Πersɛ nuke kɛ arăure kaqe dit nde skolit?

Vitoria. Nuke kam arăure, sɛ m' u-merzit; mesimɛte qe kɛmi per te-mesuare jane kaqe te-rende, sa nuke me mundɛte t' i mesoŋ.

Aferdita. A perpiqɛɛ t' i mesojɛ ɛăɛ nuke munt, apo ɛikon vetem lodrate ɛăɛ haron farɛ mesimɛte?

Vitoria. Πo, ɛ-diture eɛte, sɛ giđe ditene nuke munt te mesoŋ, dua ɛăɛ te los ŋe çike. Ɛoqɛt' ɛ mia giđe ditene lozene ɛăɛ une mɛ to baɛke ɛkoŋ kohene, ɛăɛ lozeme ɛume lodra te-mira.

Aferdita. Vertɛt, Vitori, duhɛte nga ndoŋe hɛre ɛăɛ te lozeme, po ka kohe per te lojture, ka kohe per te mesuare ɛăɛ ka kohe per çdo pune, po kupe nuke ben te mareme kohen' ɛ mesimɛvɛt ɛăɛ tà perdorime per te lojture.

Vitoria. Πosi! Ti paskɛ kohe te ndare per çdo pune! Une nuke ri te çaŋ kokene si ti. Kur me hahɛte, ha; kur me flihɛte, flɛ; kur me luhɛte, luaŋ, ɛăɛ kur me tɛkɛte, vetɛ nde skolit; nuke jam kaqe pa ment si ti te liăem qe taɛi mɛ te-ketiλe nomɛ, ɛăɛ te mos jem ɛ-liruare te beŋ ç' te dua ɛăɛ kur te dua.

Aferdita. Gume me vjɛn kɛq, ɛoqja imɛ, sɛ mɛ kete uðe qe kɛ nisure nuke dote munç te kɛɛ funt te-mire.

Vitoria. Mua me dukɛte, sɛ kam zene ŋe uðe ɛume te-mire, ɛðɛ jam kaqe ɛ-gezuare sa munt te mɛndoɛ, ɛðɛ nuke vras mendjɛne ɛ te jɛm tere ditene ɛ-hɛlmuare.

Aferdita. Sa me vjɛn kɛq qe jɛ kaq' ɛ-lajðiture! Dego-me ca gerra qe i kam deguare nga ðaskalɛɛate, ɲo te ɛikoɛ, nde mos t' u mbuɛte ɛðɛ ty mendja, sɛ jɛ ɛum' ɛ-lajðiture. Ɲɛriu, nde daɛte te jɛt' i-mire, i-dobiɛim, i-ndɛrçim, i-levduar' ɛ i-lumure, grua qoft' a bupe, duhɛte qe nde vogelit te nisŋe te-ndertuarit ɛ karaktirit. Keto te-mɛta, qe s' i quan ti ɲer gekafɛe, zene peŋe nde ty, ɛðɛ kur te pitɛɛ ɛ te benɛɛ nenɛ, dote beɛ ɛ dote mundonɛɛ giðe keɛtu.

Vitoria. Une nuk' i bɛsoŋ keto fjale qe me ðua ti. Une di, sɛ nde verset t' ene giðe keɛtu bejne. Ɲastaj, kur te pitɛm, dote beŋ mê te-mira ɲunera sɛ keto qe beŋ taɛi. Kur kam bere ndoŋe faj, kam deguare nenɛne te ðote: „Foɛŋe eɛte, ɛ́ðɛ s' i kane arðure mente", do-mɛ-ðene kur pitɛte ŋɛriu ɛ benɛte i-mað, atehɛrɛ i vijne mentte; sa eɛt' i-vogele, munt te beŋe ç' te doje.

Aferdita. Kɛ ɛume te-maðɛ lajðitjɛ, o Vitori, ɛðɛ ɛume me vjɛn kɛq, sɛ ɛðɛ nenja jotɛ ɲaska kaqe ment sa ɛðɛ ti. Nenja mɛ ment kupe nuke flɛt ɲerɲara te-vɛgelvɛt keɛtu, qe t' u aɲe zemere ɲer te ligene, ɲo sa-do te-vɛgele qe te jɛne femija, nenja duhɛte mɛ kujdɛs te flase ɲerɲara atyrɛvɛ, ɛðɛ te mundoŋe ata ɲer çdo lajðitjɛ qe bejne, qe te dine, sɛ ɛ-liga ka mundim ɛðɛ ɛ-mira ka fitim ɛ ɲrɛt levdate.

Vitoria. Ɲosi, moj Aferdite ɛðɛ nenɛne mà berɛ

ɲa ment? As gë nuke ditkɛ. Tâ dijɛ sɛç fare nenɛ te-ditur' ɛ te-mesuare kam une, ti kupe nuke dote flisɲɛ kɛɛtu. Kur vjɛn babaj qe jaɛte, giðeɲe i trɛgon, si ka ɛkuare ditene, si zihɛte mɛ feqiɲate, si i flasen' ɛðɛ si u ðote. Im' me flɛt te-ketiλa fjale, sa as ndoɲe grua tjetere s' munt tâ ɲxjɛre me kryɛ mɛ ate. Eðɛ babaj i ðote: „Mire uâ berɛ". Lɛte mos te dukɛte, sɛ nenja imɛ eɛte ndoɲe turuλaçke, qe nuke di te flase.

Aferdita. Taɛi kuɲetoɲ më mire, ɛoqja imɛ ɛ-daɛure, sɛ ɛðɛ babane ɛ ɲaskɛ si nenene, ɲa ɛðɛ ɲer ty s' me vjɛn çudi, qe je ɛ-ketiλe. Si mjɛre ata femije qe kane te-ketiλe ɲerinder, qe ɲuke dine, si te pitin' ɛ si te bejne femije te-mbarë! Kjo me ben te ɲendonem ɛ te ɲdjeɲ më ðeλe nde zemeret t' imɛ ɲevojen' ɛ maðɛ qe kɛɲi ɲer nena te-ɲsuara ɛ mɛ karaktir tevertɛte. Te-ɲarete ɲesimɛ femija i ɲapene nga ɲerinderite nde ɛteɲit, ɲerandaj ɲerinderite duhɛte mɛ kujdes te-mað te dine, si te siλɛne ɲerɲara te vɛgelvet, ɛðɛ kur ɛohene, sɛ femija kane te-ketiλa te-ɲeta si t'endete, duhɛte t' i mundojne femijene ɛðɛ te ɲerɲiqɛne t' uâ çkuline.

Vitoria. Taɛi kuɲetoɲ, ɛoqja imɛ ɛ-daɛure, sɛ kɛ te-drɛjte ɲbe giðe keto qe me ðɛ. Mbaj ment, ɲe hɛre ðaskaleɛa na ðoɛte ɲer ɲë çuɲe, qe nuke kiɛte kujdes as ɲer ɲesimɛ, as ɲer skoli, as ɲer ɛesendi, sɛ dy a trɛ vjɛt ɲbeteɲ nde gið ate taks, mɛ ɲahir ɲbaroj skoline, ɲo ɛðɛ kur ɛ ɲbaroj, s' iɛte ɛ-zoɲa as ɲer ndoɲe ɲune; ɲɛrezia nuk' ɛ ɲderonine, ɛðɛ keɛtu fundi i asaj nuk' iɛte i-mire as ɲer vɛtehen' ɛ-saj as ɲer femijen' ɛ-saj.

Aferdita. Cume gezonem, Vitori ɛ-daɛure, sɛ uðen' ɛ-mbare ɛ te-drɛjte zure tâ kuɲetoɛ. Tâ diɛ, sɛ ɲe dite ɲo te humbaç ɲga skolia eɛte ɲe humbje ɛ-maðɛ; kur degon ndoɲe fjale te-lige, te zeɛ vɛɛet ɛðɛ te ikenç,

qofte nga ndoŋe ɕoqɛ a nga ɲerinderite te ndɛrojɕ ɛ te deɡoɕ ɲerinderite vɛtem ɲer te-drɛjten' ɛɗɛ ɲer te-mirene; te ndɛroɕ ɗaskalɛɕate qe ɲerɲiqɛne ɲer te-mirene t'endɛ; nde befɕ keɕtu, kur te pitɛɕ ɛ te benɛɕ ɛ-maɗɛ, dote jɛɕ grua nikoqirɛ ɛɗɛ grua ɛ-vertɛte, ɛɗɛ dote jɛɕ ɛ-mire, ɛ-lumure ɛɗɛ ɛ-dobiɕimɛ ɛɗɛ ɲer vɛtehɛne t'endɛ ɛɗɛ ɲer te-tjɛrete.

Vitoria. Taɕi kuɲetoŋ ɕume mire, ɕoqja imɛ ɛ-daɕure, si munt te benɛte ŋɛriu ŋɛri i-vertɛte, i dobiɕim ɛɗɛ i-lumure. Taɕi kuɲetoŋ, sɛ ɲer çdo ɲune ŋɛriu liɲsɛte te kɛte kohe te-ndare, te largonɛte nga fjalet' ɛ nga ɕoqerit' ɛ-liga, te ndɛroŋe te-tjɛrete ɛɗɛ te ndertoŋe karaktirine qe nde vogelit; sɛɲsɛ atehɛrɛ eɕte kohe te hiɗɛte ɗɛmɛli ɛ-ɕendoɕe, qe te qendroŋe mbi ate ndertim i-maɗ, ɛɗɛ bukuria ɛ ketij dote jɛte ɲer ɡiɗeŋe si ŋe drite nde mɛst te ɛpesires' se-ɗɛʎe. Ɲasketajɗi ɛɗɛ vɛte jam ɲer te-ɲerɲjɛkure te ve jɛtene t' imɛ me raɗe, dote çemoŋ kohene, dote ndɛroŋ te-tjɛrete, dote ɲerɲiqɛm te beŋ te-drɛjtene, dot' i ndih te-dobetit ɛ dote dua te-afermine. Te falɛm ndɛrse fort, ɕoqja imɛ ɛ-daɕure, ɲer keto keɕiʎa te-vejɛjtura qe me ɗɛ, sɛ une sot fitova ŋe ɲasjɛ te-maɗɛ, te-cilene une kupe nuke dote munt t' uà çɲaguaŋ, ɲo ɕɲerɛŋ, sɛ Zoti dot' uà çɲaguaŋe mɛ ɡiɗe te-mirate.

Aferdita. Eɗɛ une fort gezonɛm, Vitori, jo sɛ bera ndoŋe te-mire, ɲo sɛ mbuɕa dɛtyrene t'imɛ, ɛɗɛ bɛsoŋ, sɛ te zotuarete qe beni sot ɲer vɛtehɛne t'uaj dote jɛte ɲer te-mirene t'uaj, ɲer te-miren' ɛ veʎɛzervɛt te-tu, te ɕoqɛvɛt t'endɛ ɛɗɛ tɛ ɡiɗe femijese.

Vejɛjtja ɛ ɲuhes' se-vɛt.

VETA: **Amalia, Vitoria ɛðɛ Manuɛaqja.**

Amalia. Gezuaɛi, mikja imɛ ɛ-daɛure!

Vitoria. Mire s' ɛrðɛ, ɛðɛ ɲiðeɲe gezuare na arç.

Amalia. Ku vɛtɛ keɛtu ɛðɛ ç' kɛ brenda nd'ate ɲɛcɛ?

Vitoria. Vɛtɛ nde skolit ɛðɛ brenda nde ɲɛcɛt kam vivλat' ɛ-mia.

Amalia. Ɲo nde cilet skoli vɛtɛ ti? Une uðese, menɣɛs ɛ mbrema, ɛume hɛre te kam ɲare, ɲo nde skolit t'ene ɣɛr sot kupe s' te kam ɲare.

Vitoria. Une vɛtɛ nde skolit te çupavɛt ɛqiɲɛ, ku mesojme ɛume koλaj çdo mesim ɛ çdo dituri nde ɲuhet t'ene. Na ɛðɛ vivλate t' imɛ.

Amalia. Eðɛ une ɲrɛj zemerɛ kam daɛure te viɲ nde kete skoli, te-cilene ɛume ɛoqɛ mâ kane levduare, ɲo ɲerinderit' ɛ-mi eðɛ far' ɛ fisi nuke me lene te vɛtɛ nd' ate; ðone, sɛ as ɲuha s' eɛt' ɛ-vejɛjture as vivλat' ɛ-nɛvojɛimɛ nuke ɣendɛne nd' ate. Ɲuha ɛqiɲ vɛtem ɣɛr nde Svɛzde flitɛte; mê tutjɛ s' flitɛte ɛ ðuhɛne ɲuhera te-tjɛra.

Vitoria. Pɛte vertɛt, sɛ ɣindja qe flet kete ɲuhe eɛte fort ɛ-ɲake, s' eɛte mê tɛɲere sɛ dy miliune, eðɛ ata qe ðone, sɛ ɣɛr nde Svɛzde flitɛte, kane te-drɛjte. Ɲo as farɛ s' kane te-drɛjte ata qe ɛ kane msuare ɲrɛj nenɛse qe nde foɛɲerit te mos ɛ duane, te mos ɛ ndɛ-rojne, te mos kerkojne mbroðesin' ɛ asaj ɛ te mos msojne eðɛ vɛte eðɛ femija ɛ-tyrɛ mɛ te-kenduar' ɛ mɛ te-ɛkruare, sɛ kjo dote jete ɲer te-miren' ɛ-tyrɛ. Mroðesia ɛ ɲuhese mbroðeson eðɛ tere ɣindjene se-ɣiðaɛ eðɛ sjɛλ çdo te-mire qe deɛeron ɲeriu. Ata mesinɛ qe meson ti nde kete verse mɛ kaqe mundimɛ eðɛ jo si duhete

a nuke dote iɛtɛ mê mire t' i kiɛɛ mesuare si dykɛ lojture qe nde foɛŋerit, ɛðɛ mê te-ɛumet' ɛ atyrɛvɛ prɛj gojes' se nenɛse? Γuh' ɛ nenɛse ɛume ndih per mbroðesi te-ɛpɛjte ɛ te-mbaruare nde çdo ge ɛ pune.

Amalia. Me vjɛn çudi, si mundɛte ŋe vaɛez' ɛ-vogele te mesoŋe mesimɛ te-larte si dykɛ lojture osɛ nga goj' ɛ nenɛse osɛ nde skolit, kur une kaq' ɛ-maðɛ nuke mesoŋ dot mesimɛte t' im, ndonesɛ mundonɛm si diten' ɛðɛ natene kaqe ɛume, sa, munt te ðɛm, kam humbure nga mundimi ɛðɛ ɛendɛne. Kartera ɛume kam ɛðɛ ɛume mundonɛm kaqe vjɛt, po prape nuke di pervɛç prɛj cipɛ ato qe kam mesuare, ɛðɛ, nde daça t' i pefɛŋ, nuke dote munt t' i pefɛŋ vɛç mɛ ato fjale ɛ mɛ ate guhe qe i kam mesuare.

Vitoria. Me vjɛn ɛume kɛq, sɛ ɛume jɛ munduare ɛ ge s' kɛ mesuare, ɛðɛ per fat te-kɛq ɛðɛ nuke di, persɛ nuke kɛ mbroðesuare si ɛ sa duhɛte, ɛðɛ per sɛ nga mesimɛte jɛ ɛume m' ɛ-dobete nga çdo çupe ɛ skolise s' ane, ndonesɛ munt te jɛte ɛume m' ɛ-vogele nga ti ɛðɛ pak kohe vɛtɛ nde ɛkolit. Kejo vjɛn, sɛ ti meson mesimɛ te-paŋojture mbe ŋe guhe qe ti s' ɛ di ɛðɛ ɛume rende, tɛk ajo i meson gið ata mesimɛ nde guhet te-saj ɛume lɛhete. Mundonɛɛ ɛume ɛðɛ s' ben dot ge, sɛ mesimɛte i meson si bufi, i-cili meson disa fjale, po nuke di sɛç mɛndim kane. Sa meson ti nde ŋe jave nde skolit t'endɛ dot' i mesoŋɛ mbe ŋe dite nde skolit t'ene. „Kuɛ s' ka koke ka kembe" ðote ŋe fjal' ɛ-urte, ɛðɛ kejo dote jɛt' ɛ-vertɛte per giðe gindjɛne, gɛr sa skolite dote jɛne vɛtem mɛ guhera te-huaja.

Amalia. Me dukɛte, sɛ kɛ te-drɛjte mbe ɛume nga ato qe ðɛ, ɛðɛ sɛ eɛte ɛume mire ŋɛriu t' i mesoŋe mesimɛte ɛ diturite nde guhet te-tij, sɛ keɛtu i meson ɛume koλaj; mɛndimɛte t'ent m' i vertɛton ɛðɛ

ŋe ɡe qe kam kenduare nde istorit. Tere kombɛt' ɛ Evroɲese, ɡɛr sa kiɢine ndeɲer skolirat te-tyre vɛtem Λatiniɢtɛne, qe eɢte ŋe ɡuhe, si ðone, ɢum' ɛ-bukure ɛðɛ ɛ-ðɛλe, ɲo ɛ-vdɛkure, sɛ ɲrɛj qindɛvɛ vjɛt as ɡe-kundi s' flitɛte, iɢine ɢume ɲraɲa; ɡindja ɲo-ðua iɢtɛ ɡysm' ɛ-ɛgere ɛðɛ te-diturite fort te-paλe ɛðɛ farɛ te-ɲadobiɢim, sɛ ato qe ɢkruanine, mɛ-qene-qe iɢine nde ɡuhet te Λatinevɛt, vɛtem ɢoket' ɛ-tyrɛ i kendonine, tɛk ɡindja nuke ɢihtɛ as mê te-vogelene dobi nga mundi-mɛt' ɛ atyrɛ. Πo qe kur çdo komɲ zuri te mesonɛte nde ɡuhet te-tij, fytyra ɛ Evroɲese u-ndryɢua; qytɛteria, di-turia, mjɛɢterite ɛðɛ ɡiðe miresite mbroðesojne kaqe sa s' munt te ðuaɢ. Πo ɡiðe bota ðone, si ɛðɛ mê ɲare te ðaɢe, sɛ nde ɡuhet ɢqiɲ nuke ka vivλa, ɛðɛ ɲa vivλa ŋɛriu si munt te mesoŋe?

Vitoria. Ndonesɛ s' jɛmi farɛ ɲa vivλa, si duane te ðone bota, ɲraɲe ðɛm, sɛ mɛ te-vertɛte s' kɛmi vivλa sa duhɛte te kɛmi. Πo faji qe s' kɛmi vivλa s' eɢte i ɡuhese, ɲo i ŋɛresvɛt ɛðɛ i sistɛmese, ɲas se-cilese ɡin-dja jone ka pojture ɡɛr sot. Ndonesɛ s' kam te ðɛm as ɡe kundre ndoŋe ɡuhɛ, sɛɲsɛ ɡiðe ɡuherate jane te-mira ɛ te-dobiɢimɛ, ɲraɲe ðɛm, sɛ ɲlɛqte t'ane kane ɲasure ɛ kane faj te-mað, qe s' duane te-ɲarete mesimɛ ndeɲer skolirat te ɛɲɛne nde ɡuherat te vendit. Te-ke-qijat' ɛ fajit te ɲlɛqvɛt jane te-tmɛruara ɲer ɡiðe ɡin-djɛne. Mê te-ɢumet' ɛ fɢatarevɛt mɛ te-mos ɲasure sko-lira ɛ vivλa nde ɡuhet te-tyrɛ, ɛðɛ dykɛ ɡɛture ɲɛngimɛ te-ɲakaɲerxyɛrɢim ɲer te mesuare nde ɡuhera te-huaja osɛ mbɛtɛne farɛ te-ɲaditure ɛðɛ keɢtu ɢkojne jɛte te-zɛze, osɛ, ɲer fat te-kɛq, mɛ te-mos-diture, si te ɲer-mbajne ɢteɲine, benɛne kursare, ɡe ɛ-lige ɛðɛ ɲer ata vɛte, sɛ me-se-fundi zihɛne ɲrɛj qɛvɛrise ɛðɛ hiðɛne ɲer jɛte nde burɡɛ, ɛðɛ ɲer te-tjɛrete, sɛ i rjɛɲine, i var-

ferojne ɛ i vrasene. Vendi yne vuan ɕume nga kursarete ɛðɛ dote vuaɲe, ɡɛr sa nuke vihɛte ndeper skolirat ɡuha jone. Vivλa munt te kɛmi sa te duame, apin te kɛmi mentte nde koket. Πo te kerkoɲe tere ɡindja vivλa nde ɡuhet te-saj, ɕume ɲɛres dote ɕkruajne vivλa, ɛðɛ keɕtu ɛðɛ keta dote pojne si duhɛte ɛðɛ ɡindja dote kɛte vivλat' ɛ-nɛvojɕimɛ ɛðɛ dote ndritonɛte ɛðɛ dote mbroðesoɲe. Si-cili, kur te ɕkruhɛte ɡuha, dote zere uðen' ɛ-mbare, si-cili dote mirɛte mɛ ɲe mjɛɕteri ɛðɛ dote perpiqɛte tλ lartesoɲe.

Amalia. Taɕi ɛðɛ une kupetoɲ, sɛ po te kiɕime vivλa per çdo ɡe nde ɡuhet t'ene, ɕume diturira dot' i mesonime sikundre mesojme te lajme a te qɛpime, ɛðɛ ɕumica, nde ventt qe te zintɛ nga padija uðet' ɛ liga ɛ te levdonɛte per to, dote zintɛ uðen' ɛ-mire ɛðɛ dote iɕtɛ pa mas' ɛ-lumure. Bujqerite ɕume koλaj dote mesonine, si tλ punojne ðɛne per te fituare mê tɛpere; barinte, si te punojne qumɛɕtine, qe te nxjɛpene mê ɕume proɲe nga bageti a; ɛðɛ çdo mjɛɕter mjɛɕterin' ɛ-tij dotλ mbroðesontɛ, ɛðɛ keɕtu tere ɲɛrezia dote benɛj ɛ-diture, ɛ-pasure, ɛ bekuare ɛðɛ ɛ-lumure.

Vitoria. Ketu dote tλ siλɲa ɛðɛ une fjalene, ɛðɛ gezonɛme ɕume, sɛ kupetovɛ vɛte farɛ mire ç'doɲa te te ðoɕɲa. Πo ɛðɛ ɕpirteriɕt kɛmi mbɛture farɛ praɲa mɛ te-mos-pasure ɡuhene te-ɕkruare. Tere jɛtene ɲɛriu, bup' a grua qofte, çdo te-djɛle ɛ çdo te-krɛmtɛ vɛtɛ nde kiɕet, ku kendonɛne ɕume urata ɛðɛ ɡerra te-bukura, po dru vɛtɛ ɛ dru kðɛnɛte nde ɕtepit, sɛ degon ɲe ze, po s' ɛ kupeton as ndrɛqɛte, kur ɛðɛ ata qe i kendojne, mɛ-qene-qe vɛte s' i kupetojne, ɕume here jane mê teliq nga te-tjɛrete. Πer dita kendonɛte Uɲiλiɛðɛ Πsaλtiri, ɛðɛ ɕume ɲɛres i din' ata prɛj goje, po ç' dobi nga kejo, kur s' i kupetojne. Mɛ-qene-qe ɲɛrezite s' i kupe-

tojne εδε s' jane te-gatuare qe te rine dy tri ore si drure pa ber' ε pa folure ge, zen' ε flasene ç' te muntnene, εδε εume here hahene, zihen' εδε pihene, εδε keεtu vendi, qe eεte ndare qe te jete vεgele paqtimi εδε daεuriε, nga te-mos-kupetuaret' ε neresvet benete vεgele grindjeje, emiri, ziliε ε fatkεqeriε.

Manuεaqja. Εδε mua me dukene fort te-vertεta fjalet' ε Vitorise. Πo te kupetonine grate ato qe kendonene nde kiεet, dote vinine veεne ε te degonin εδε nuke dote benine kaqe zaλahi, po, kur te dilnine nga kiεa, dote dilnine mê te-ndrεqura. Me kot mundonene kujdestaret' ε kiεese dykε qertuare grate; kupe s' jane per te deguare, sε fajne ε kane vete, ε kane prifteria, qe perdorqene guhe qe s' ε kupeton pindja. Nde duame pra kiεa te mbuεqe qeλimne, per te-cilene ε beri Zoti, duhete tere kendimete, urata a lavdurimε qofεine keta, te benene nde guhet te vendit, qe t' i kupetojne bota, t' i degojne mε kujdes ε te ndrεqene.

Vitoria. Te-ketiλa fjale ε mendimε ka δene εδε ne nga εeqtoret' ε-meδη te kiεese. „Si dote bεsone neriu, nde mos degofte? εδε si dote degone, nde mos paste neri qe t' i flase nde guhet qe kupeton?" Πas fjalevet te keti εeqti s' ka faj mê te-maδ sε t' i falεmi Πerendise mε guhe qe s' ε kupetojme, mε guhe te-huaj, akoma nde qofte kejo εδε guhe engeje. Si munt te δote neriu: Amin kur s' kupeton? Si munt te ndrεqete neriu, kur ata qe i benene uδeheqes i flasene mbe ne guhe qe s' ε kupeton?

Manuεaqja. Πo, vertεt keεtu eεte. Une di vetem Qiin; pa nde me δenç ge osε Angliεt osε Frengiεt, mε guhera qe s' i kupetoη, si dote mar veε ç' me δua? Si dote ndrεqem, nde me qerton a nde me meson mε keεiλa te-mira? Kur s' te kupetoη, ti me flet

kot ɛâɛ une mbe kot po hump kohene dykɛ depuare tyne. Andaj ɛum' ɛ-maâɛ mapezi ɛɛte t' i falemi Ilɛrendise mɛ ŋe guhe qe s' ɛ kupetojme, sa-do ɛ-mire, ɛ-larte, ɛ-bukure qe te jɛte kejo. Eâɛ ɛpirteriɛt pra s' munt te kɛmi mbroðesi pa guhene t'ene.

Vitoria. Me dukete, sɛ Manuɛaqɛja me kupetoj farɛ mire.

Manuɛaqja. Ka ɛâɛ ŋe tjetere qe, te-cilene s' na ɛ âɛ. Eâɛ guherat' ɛ-huaja mɛ ndihmen' ɛ guhese s'one dote muntme t' i mesojme ɛâɛ më koÂaj ɛâɛ më ɛpejt. Nde kohet, nde te-cilet pas sistemese qe ka mbajture vendi yne per fatkɛqeri ɡɛr sot mesojme vetem tyrqiɛtene a gerqiɛtene, dote muntme te mesojme mɛ ndihmen' ɛ guhese s'one nerveç atyre ɛâɛ ŋ' a dy guhera te-tjera mire ɛ si duhete, ɛâɛ kɛɛtu dote muntme te kɛmi te-duheɛimete ɛâɛ per vendɛte jaɛte vendit t'ene, jaɛte Ɛqiperise.

Amalia. Ilas mendjɛse s' uaj pra kane qen' ɛâɛ jane pa ment ɛâɛ turuÂake giðe sa s' duane guhen' ɛ-tyre. Ilo si mundɛte kaqe ŋeres te jene te-geŋyere, kur ata jane te-par' ɛ te-pasure, ɛâɛ kane ne dore giðe punerat' ɛ mesimit ɛ te kiɛese? Leri keta sɛ mundete te bejne kɛɛtu per kete a per ate ɛnterɛse, po ata qe mɛ mendjen' ɛ mɛ trimerin' ɛ-tyre kane fituare pasje te meâa, te-cilete mɛ gruɛt i kane derâure per te hapure skolira a per te bere ndertesa perdeÂimi ɛâɛ kane zbukuruare Konstandinopojen' ɛ Aâinene, si Ẓapa, Kristaqi, Banka, Arsaqi ɛ te-tjere, si ɛâɛ keta jane pa ment ɛâɛ turuÂake?

Vitoria. Ilo, me dukete, sɛ aɛtu ɛɛte. Ata ŋeres, te-cilete i permendɛ mɛ ɛmerat' ɛ-tyre, kane qene trima, te-urte, zemre-barâe ɛ te-âimsure, po kane qene ɛâɛ te-geŋyere ɛ kane ɛcure nd' ɛpesire. Cila ginde ka mbro-

ðesuare mɛ guhe te-huaj? Cila nenɛ munt te ritɳ' ɛ te apesɛɳe femijen' ɛ-saj si dubɛte ɲa ðiture guhen' ɛ-saj mɛ te-kenduar' ɛ mɛ te-ɕkruare, si ɛ do koha? Cili ɳeri ɕpirteriɛt munt te ndrɛqɛte ɟɛr sa vɛtɛ mbe ɳe kiɛe, ɲrɛj kendimɛvɛt te se-cilese s' kuɲeton as ɟe? Cume vjɛt vɛmi nde skolira mɛ guhera te-huaja, ɲo sa te-ɲake jan' ata qe i mesojne mɛ te-vertete! Cumica an' ɛ mb' ane eɛt' ɛ-ɲaditure, ɛ-vɛrbere, ɛ-varfere ɛãɛ fat-zɛze, ɲa mẽ te-vogelene ɕpɛrɛse ɲer te-ɲritmɛ te-mire.

Amalia. Taɕi fort mire kuɲetoɳ, sɛ nde mɛndimɛt t' uaj kini ɕume te-drɛjte, ɛãɛ me ðukɛte, sɛ ɛãɛ m' i-urti ɳeri s' ka te ðote ɟe kundre atyrɛvɛ. Mɛ te-vertete guha ɛ vendit eɛt' ɛ-dobiɕimɛ mẽ tɛɲere sɛ çdo tjɛtere guhe, sɛ mɛ mbroðesin' ɛ asaj vjɛn ɛãɛ çdo tjɛtere mbroðesi. Eãɛ une qe taɕi, o Vitori, dote viɳ baɕke mɛ ty nde skolit qe vɛtɛ ti, ku ɟere mesimɛte benɛne nde guhet t' ene, ɲa lɛte ðone te-geɳyɛrete ç' te duane. Cume kohe kɛmi humbure ɟɛr sot, ɲo lɛte ɲunojme ɲasketajði ɲer te-mirene t' ene, kupe nuk' eɛte vone; koha s' ka te-mbaruare; ɲo ç' munt te bejme nɛvɛ qe jɛmi çuɲa? munt te ðote ndoɳe ɕoqɛ. Lɛt' i ɲerɲigɛmi se-ketiʎese: „Çdo ndertese ɛ-maðɛ ka nɛvoje kaqe ɲrɛj haliqevɛ sa ɛãɛ ɲrɛj gurevɛ te meãɛɳ". O Vitori, o motra imɛ ɛ daɕure, te falɛm ndɛrse ɲrɛj zemɛrɛɛɲer kɛɕiʎat' ɛ-ɲaçemuara qe ɲatɛ miresine te me apç sot, enɟeʎi i Zotit te mað te ɲruri sot ty ketu ɲerɲara meje, qe te ndriçonɛm ɛãɛ te ɕoh ɲunerate si jane mɛ te-vertete ɛãɛ te beɳ dɛtyrene t' imɛ.

Manuɕaqja. Eãɛ une ɕune gezonɛm, sɛ ŋga fjalete nde mɛst t' uaj ɲaɕe kaqe te-maðɛ dobi sa s' munt t' uà peɾɛɳ; u-ndriçuaɕe mɛ te-tɛɲere, ɲa mase; juvɛ uà ɳoh kete te-mire, ɛãɛ ɲerandaj dote jɛm ndene dɛtyre ɛ ndene bape ɲer jɛte ɲerɲara juɕ.

Armiqesia nde mɛst te se mires' ɛ te se-ligese.

VETA:

1 Drɛjteria	**1 Ctremberia**
2 Herdeλɛŋa	**2 Argent-daɛja**
3 Hermbajtja	**3 Hirja**
4 Ojɛɛtesia	**4 Dy-faqja**
9 Desperia.	

(Keto çupa dalen' ɛ rime mbe kembe, 4 mbe ŋ' ane ɛãɛ 4 mb' anet tjɛtere perveç Argentdaɛjɛe, ɛ-cila nde mɛst te eoqevet te-saj ri mbi ŋe fron ɛ mbaŋ nde dore ŋe arkeze mɛ tehoλa dykɛ trazuar ato. Te-katre çupate ŋga an' ɛ mengere jane vɛsure mɛ roba te-barãa, ɛãɛ te tjɛrate ŋga an' ɛ djaλte nde tezeza perveç Dyfaqjɛe, ɛ-cila trupin ɛ fustanit ɛ ka te barãe ɛãɛ fundine te zi. I'iãe çupate kane te-skruare rimerin' ɛ-tyre permbi ŋe rip karte qe ŋga sup' i djaλt' ɛ ger nde bɛzi ŋga an' ɛ mengere. Desperia s' ka te-ketiλe rip, as rimerin' ɛ-saj te-skruare. Drɛjteria eate liãure mɛ varge ger nde koket, ger sa Desperia kupetoj te-sertetene rãɛ vate pas çupavet te-mira, kur vargete jà boqne Drɛjterise ɛ jà vune Ctremberise).

Desperia. (Hyn ɛãɛ vjen potuλe ɛ-menduare nde mɛst t' atyre ɛãɛ uŋ kokene nde ŋe vent ɛãɛ ðote:) Sa ɛ-mjere jam une nde kete bote! sa ɛ-ɛpet' ɛãɛ ɛ-merziture me dukɛte, ɛãɛ më tɛpere nde keto kohera, qe trumbuλimɛ te-keqiŋ kane puetuare mendjene t' ime! Ah! te kiɛa pak-se-paku ndoŋe nga far' ɛ fisi a ndoŋe mikɛ te-daɛure, ɛ-cila te mirte pjese nde helmet te mi! Ah! sikur te ndoðej ndoŋe ŋeri i-vuare ɛ te me ɛpte ndoŋe keɛiλe, si te beŋ! bɛsoŋ, sɛ ɛume dote me ndihte ɛãɛ dote mos ndjeŋa kaqe keq rendesin' ɛ kesaj bapɛ qe me ka plakosure ɛ ment me ɛtyn fare. Po per fat te-keq as far' ɛ fis, as mikɛ, as dore ndihmesɛ ɛikoŋ perane meje, po perkundrazi ndjeŋ, sikur ɛãɛ gurete jane ngriture kundre meje. Taei eate koha qe

te ve ðɛmɛlin' ɛ se-pritmɛse s' imɛ. Nga te-sgɛðurite ɛðɛ nga vendimi qe dote beɲ sot varɛte lumeria osɛ mjɛresia ɛ tere jɛtese s' imɛ. Sa nɛvoje te-maðɛ kam nde kete kohe nga te-mir' ɛ nga te-urte keɛiλoɲes, qe te me ndritojne pak-se-paku pakeze nde kete te-sgɛðure, qe kaqe ɛume me trumbuλon ɛðɛ qe duhɛte tâ vendos ɲe here per giðeɲe. (Kðɛnɛte nga an' ɛ-djaðte ɛðɛ qendron dykɛ veɛtruare Otremberine ɛðɛ ɛoqet' ɛ-saj, ɛðɛ u qasɛte perane ɛðɛ u ðote:) Oh! ç' jane keto frymera! endere ɛikoɲ apo mɛ te vertɛte jan' ato qe ɛoh!

Otremberia. (dykɛ dale pakeze perpara). O zoɲe, nɛvej s' jemi hiera, as duhete te pandɛhɛ, se ɛikon ndoɲe endere. Po, ti sot je ɛ-lumure qe te pruri fati te piqɛɛ mɛ nɛve, se vɛtem ɛoqeria jone munt tâ beɲe ɲerine te-lumure ɛ fat-barðe. Hɛvɛ jemi ɲe fuqi ɛ-maðɛ, qe ka qene, eɛte ɛðɛ dote jɛte ɛðɛ ben çudira te-meða nde kete bote.

Deɛperia. Nuk' u ɲoh, as u kam pare kupe, as ɲoh punen' ɛðɛ fuqine t' uaj.

Otremberia. S' eɛte çudi qe s' me ɲeh, se une jam ɛ ɲojture nde botet mɛ ɛume ɛmera, po nuk' eɛte keq, nde u-ɲofɛime taɛi ɛðɛ te jemi mikɛ te-daɛura ɛðɛ te bɛsese pasketajði. Keɛtu bɛsoɲ, se te dy anete dote jemi mikɛ te-daɛura ɛ te kɛmi dobi ɲera nga tjatera. Si pas trumbuλirese, qe trɛgonɛte nde fytyret t' endɛ ɛðɛ si pas gendjes s' atɛ se-deɛperuare une gykoɲ, se ti je ɲe zoɲe, ɛ-cila kerkon te vendosɲe provlemen' ɛ jɛtese, ɛðɛ giðe keta trumbuλimɛ i kɛ, se nuke di, ç' te vendoɛ, ɛðɛ cilene uðe te març, per te bere ɛ-lumure nde kete bote.

Deɛperia. Keto qe ðua jane te-vertɛta.

Otremberia. Une te ɲoha posa te paɛe, sepsɛ kam pare mɛ mijera zoɲa si ty. Une jam mbreterɛɛa

ɛ kesaj botɛ ɛðɛ urðeroŋ nde zemeret te ŋɛresvɛt. Kam miliune ŋɛres qe me vijne pas, te-cilete para sɛ te vɛndosnine te vijne pas mɛjɛ, iɛine, si ti, te-trumbuλuare, te-hɛlmuar' ɛ te-deɛperuare, po sot jane te-gezuare, te-liruare si zoçkate nde hapesiret, te-prejture si ɛqɛrate ɛ pa ndoŋe koke-ðembjɛ. Une beŋ jɛten' ɛ ŋɛrezise te-gezuar' ɛ te-pasure. Γiðe ç' jane nde kete bote jane nde doret t' imɛ ɛðɛ drɛjterine ɛ kam ndene kembe. Eðɛ keto i kam ɛoqɛ ndihmesɛ ɛðɛ bɛsnikɛ nde punerat te-meða qe beŋ nde kete bote. U kane ndihure ɛume ŋɛresvɛ qe te vɛndosŋene te-sgɛðurite per jɛten' ɛ-tyrɛ. Bɛsoŋ, sɛ dote kɛne ɛðɛ per tyne ndoŋe fjale kuximi ɛ te te ndihŋene nde gendjɛt te-kɛqɛ qe ndoðɛɛ, ɛðɛ ɛume bɛsoŋ, sɛ, ŋe hɛre nde març keɛiλat' ɛ-tyrɛ, ato mɛ gezim te-mað dote te vijne pas ɛðɛ dote ndihŋene nde tere jɛtet t' endɛ, ɛðɛ dote te benɛne kaqe te-daɛura, sa me ne funt dote zeɛ te ndjɛɛ, sɛ as ŋe dite nuke dote munç te poɛ pa ato sikundre ndjɛŋ ɛðɛ une.

Arɣentdaɛja. (dɛrð parate mbi truvɛzet, ze te numeroŋe te-hoλate ɛðɛ kðɛn kokene drɛjt Deɛperise, dykɛ folure te-hoλavɛt:) Ah! o para qe jɛ mbrɛti i tere botese, ri ketu ɛume kohe; s' kɛ lene nde kete bote vent pa ɛetiture, ndeper ɛerbimɛ, ndeper defrimɛ, ndeper nɛvojate te-drɛjta, ndeper mapesira, ndeper trupɛ, ndeper mbrɛter ɛ te-meðɛŋ, ndeper ŋɛres pa ment qe s' dine si te qɛvɛrisŋene, ndeper ŋɛres qe te perdorŋene kɛq. . . . . ɛjani ketu; une dote kujdɛsɛm per juvɛ; mos mundohi, mos u-perpiqi, sɛ une dot' u ruaŋ si zogu qe ruan zoçkat' ɛ tij brenda nde folɛt. (Dukɛ folure keto fjalet' ɛ fundit parat' i mblɛð ɛ i ve brenda nd' arket.)

Deɛperia. Ç' eɛte vaλe ky gas? ç' eɛte ky gezim kaq' i-mað nde kete çupe?

Argentdaɕja. O! mos u-çudit, mos u-çudit ɲer se-largu; ɛja m' afere ɛðɛ ɕume lɛhete dote kupetoɕ fɕɛhtesiren' ɛ gazit t'im. Sot ɛɕte dit' ɛ-bɛkuare ɲer mua, dite gezimi, sɛpsɛ munt te ve ɛðɛ ɲe ðore ɲará nd' arkezet t'imɛ. Nde te dukurit dukɛne ɲak, po ɲak nga ɲak mbliðɛn' ɛðɛ benɛne ɲe ðɛsar i-mað. Zemera imɛ ɛɕte brenda nd' ato; mɛ ato bjɛ ɛ flɛ, mɛ ato sgonɛm ɛ ngrihɛm. Nuke ka mê te-maðɛ kenaqjɛ ɲer mua nde kete bote sɛ sa te ngɛɕ ɲasjɛ mbi ɲasjɛ, te mbuɕ arkezene ɛðɛ te viɲ kohe mbe kohe ɲeran' atyrɛ ɛðɛ t' i trazoɲ ɛðɛ te kenaq ɕpirtine t' im. Jam ɛ-vertɛtuare, sɛ ɛðɛ ti nde befɕ kete vendim ɲer jɛtene t'endɛ, dote mbleðç ɲasjɛ, ɛðɛ ɕprejt dote ɲerndahɛne trumbuλimɛte, qe ɲo mundojne mendjɛne t' endɛ ɛðɛ te kane bere te jɛɕ ɛ-deɕperuare. Ɲaraja ɛɕte mbrɛti i botese; ɲaraja ɛɕte drejteri ɛðɛ giðe ç' ka nde kete bote (ɛ puɕton ɕtrenguare arkezene). Ah! sa te-daɕura me jɛni! dot' u ruaɲ si te ðy syte. Ne hɛre ɲo te kini hyre ketu, mê kupe s' kini ɲer te dale jaɕte.

Hirja (Dejtja). (mɛr kupene mɛ vɛre ɛðɛ jà ɛɲ Deɕperise) Zoɲe, kɛɕiλa imɛ ɲer ty ɛɕte te març kete kupe te-bukure mɛ vɛre, tà piɕ, ɛðɛ te te jɛte si ɲe mase ɲer te ɲire ɲas çdo te-ngreni, ɛðɛ me ɲe kohe te ɕkurtere dote ɕikojɛ, sɛ dote jɛɕ ɛ-lumure, ɛðɛ kɛ ɲer te haruare giðe trumbuλimɛte ɛðɛ hɛlmɛte qe u kane ɲlakosure, te-cilete trɛgonɛne mbi faqɛt te-tua.

Deɕperia. Ah! si munt te sgat dorene ɛ te mar kete kupe, kundre se-cilese giðe bota ɛɕte ngriture nde kembe.

Hirja. Jo, jo, mos u-tremɲ, sɛpsɛ nga ɲe kupe vɛre nuke dehete ɲɛriu. Nde ɛɕte ngriture tere bota kundr' asaj, nuke dote ðote, sɛ jane ngriture kundre te-ɲerdorurit te vɛrese, ɲo kundre te-ɲerdorurit te-tɛɲeruare ɛðɛ kundre ɲianikevet, te-cilene ɲe ɛðɛ une

nuk' uà dorezoɲ. Fjala imɛ ɛøte tà ɲerdorime mɛ mase. Te ɲerdorurit' ɛ vɛrese mɛ mase munt te te aɲe ɛendɛt ɛ fuqi. Munt mɛ te-tɛɲere te te aɲe defrim ɛãɛ te te mbaɲe mɛ gezim nde te-rit t' ent. Ɲerveç kesaj nde botet ɛume ŋga te-kerɛteret' ɛ-fisçim ɲerdoɲɲene te-ɲira, ɛãɛ ɲraɲe jane te kerɛtere te-ndɛrçim, te-mir' ɛ te-fisçim. Dukɛte, sɛ ɛãɛ ŋga an' ɛ kristerimit nuke jɛ nde rɛzik.

Dyfaqja. Une gɛɲ kɛɛiÃat' ɛ ɛoqɛvɛt te-mia ɛume te-urta. Bɛsoɲ, sɛ nde vafɛ ɲas ketyrɛ kɛɛiÃave, dote mbroɖesoɲç ɛume. Eãɛ tà diɛ, sɛ nde çdo kohe nɛvojɛ ɛãɛ dora imɛ dote jɛt' ɛ-gatiɛimɛ te te ndihɲe. Sikundre çdo ɲeri ka te-mɛtat' ɛãɛ dobesirat' ɛ-tia, kɛɛtu munt ŋga ndoɲe hɛre te laɖiç. Ɲo une kam fuqine te beɲ te-zɛzene te dukɛte ɛ-barãe. Mɛ ndihmene t' imɛ munt te kɛɛ ɛume ɛoqɛ ɲa qene nɛvoje te jɛɛ mikɛ ɛ-vertɛte ɛ atyrɛvɛ. Munt te peɛhɛɛ ɲerɲara ɲeresvɛt si ɲe ɛum' ɛ-ɲasure ɛ ɛum ɛ-diture zoɲe, kur ɛ ndonesɛ mɛ te-vertete s' kɛ ɛãɛ apire nd' ate ɛkaÃe. Ka ɛãɛ ɛume emblesira, qe s' t' i kemi sjeÃe nder mentt, te-cilate dot' i fitojɛ, kur te viɛ ɲas nɛɛ. Te kemi ɲer te mesuare ɛume mjɛɛterira ɛ dinakerira, mɛ ane te te-cilavɛt dote bejɛ jetene t' endɛ te-gezuare ɛãɛ dote hiqete ɲrɛj tɛje kejo ɛpesire ɛãɛ ky helm, qe te kane ɲuɛtuare ɛãɛ ment te mbytɲene.

Deɛperia. (koke-uɲure ɲo mɛndonɛte ɛãɛ vjen potuÃe ɲerɲara atyrɛvɛ). Oh! ç' te beɲ un' ɛ-mjɛra! te giða keto me aɲene te-zotuara te-ndriçimɛ ɲo une kam dyɛim te-mað nde te-vertɛtet t' atyrɛvɛ. Ɲo si mundete ɲe bot' ɛ-tere te geɲehet ɛ te veje ɲas syrɛɛ? Ku vene giðe lete vɛtɛ ɛãɛ une (kãɛnete mbe te-menɲere ɛãɛ ɛikon Drɛjterin' ɛãɛ ɛoqɛt' ɛ ãsaj te-vɛɛura mɛ roba te-barãa). Oh! ç' jane keto frymera te-vɛɛura mɛ roba te-barãa! sikur ɛãɛ enɲejte kupetuane deɛperimne t' im ɛãɛ jane sulure te me ndihɲene.

Drejteria. Neve jemi ato qe i apeme lumeri çdo neriu edhe jemi te-gatigime nde kete ore te-pastajm te degjerimit t' ent edhe jemi te-gatigime te perdorime mê te-mëdate nga fuqite t' ona per te-tanigimene edhe te-pastajmene lumerine t' ende. Gume ngasje ë skanëalira dote gejg nde kete bote. Dote pjekç gume genegtare faqe-zes, te-cilete dote perdorjene tere fuqit' ë-tyre edhe gume fjale me gperesa te-mëda, ger sa te te genjene ë te te sjellene nde udet te-tyre te-humbura. Po si ndihme per ty, edhe qe te te mbugete mendja mê gpejt ë mê mire, une dote te dem jo fjale neresve, po fjale te Zotit. „Lufta jone nuk' egte kundre gaku ë migi, po kundre urëeratavet, kundre pugtetevet, kundre urëeratesvet te botes se epesires' se kesaj jete, kundre frymeravet te-liga nde qielloret. Herandaj merni me vetehe giëe armet' ë Herendise, qe te muntni te qendroni kundre nde dite te-keqe (ef. b, 12—13)". Sikundre gikoni, duart' ë-mia jane te-liëura tagi; jam ë-gtrenguare te mban keto te-ftoheta ë te-renda hekura, qe do me dene, s' munt te ben kaqe te-mira sa degeron; po ka per te arëure ne dite, kur drejteria dote mbreterone, edhe vetem ay dote jet' i-lumure, i-cili dote gendete nga an' ë asaj.

Herdhenja. Kegilla ime per ty egte kejo. Nde daç te jeg ë-gezuare edhe ë-lumure, mendo te-tjerete edhe bej-u te-mire mê tepere se vetehese s' ate. Mos u-mendo, si ë qyg te mbledç pasje, po si ë qyg te munç te apç ndihme ë te gezonç gume neres me bekimete qe te ka falure Zoti. I-pasur' i-vertete egte vetem ay, i-cili me ment di te perdorne pasjen' ë-ti. I-lumure, i-gezuare ë i-bekuare egte vetem ay qe egte gati t' i ndihne te-nevojgimit, t' i dimsete per te-vat' ë te-varferite, edhe te mos kursene as ge per t' u bere mire te-tjerevet, se vetem kegtu lumeria ë miresia dotà ndjekene pas kudo qe te veje-

Hermbajtja. Mikja jone ë-daëure, tjetere ŋe çap te-vjejture eëte nevoje te beë dykë spiäure kete tengateruare provleme te jetese s' atë, te-cilene sot duhete tâ beë, eäë ky eëte *permbajtja,* emeri im. Kupe mos geŋehi ë te ëtini zemerene t'uaj pas te-pirit. Mundete nde ŋe mije ŋeres qe nuke dine te permbahene nde te-piret te gendete a te kete ndoŋe qe nuk' eëte dejture nde jetet te-tij, po nuke mundete i-ketiλi te mos jete skanäal per ndoŋe tjetere eäë tâ dergoŋe nde humbjet baëke më ata pianike qe dehene per dite. Zoti per te-ketijte na äote: „Mê mire eëte per ŋerine t' i varete nde qafet ŋe gur muλiri ë te kreädete nde dett së te skanäalisŋe te-afermin' ë-ti". Nde kendofë istorin' ë pianikevet, dote kupetojë käjeλete, së ajo eëte ŋe istori prej priëjeë, prej humbjeë, prej lotç eäë prej gakraë. Keto jane mê te-ligate semundje, te-cilate kane mbyλure ëtepira, kane mbuluare te-riŋ perpara kohese nde var te-ftohete, eäë po jane dykë priëure botene. Keto semundje jane ngaje per priëje eäë humbje. Herezite kane pare eäë munt te flasene per te-keqia, si termete, zjape, urira, lengimë, kolera, murtaja, luftera, po mos permbajtja nga te-pirete ka qene ngasje per ëume mê te-frikëimë ë mê te-tmeruara te-keqia së keto qe upermentne mê sipere. Mos-pembajtja ka qene ngaje per te deräure nenë te-mjera eäë nusë fat-zeza kaqe lot, sa më tâ munt te benej ŋe det i-tere. Nga te-pirete eëte priëure kaqe pasje sa munt te nxirej nga m' i-pasuri madem; eëte deräure kaqe gak, sa munt te ckuqene giäe valet' ë Oqeanit te-Maä. Te-pirete ka qene ngaje te deräene lot mê tepere së sa jane deräure per mê te-meäate luftera, qe kane gare nde kete bote. Sa nga mê tefisçimite ë mê te-dobiëimite per ŋerezite ŋeres, sa nga mê te-ëenuarate ëtepira eäë mê te-speädurete ŋeres nde

mɛst te ɡindjɛvɛt jane ɲriɡure ɛðɛ ɡtyɲure ndene te-tmɛruaret zɡɛðe te ketij armiku te-mað; sa ɛ sa jane humbure nga te-ɲirete! Te-ɲirete ka mbuɡure qytɛtɛt' ɛ fɡaterate mɛ ŋɛres te-çndɛruare, ka mbuɡure uðete mɛ liɲes, burɡɛte mɛ kɛq-beres, ɛðɛ çdo çiɲ mɛ ligesi ɛ fat-kɛqeri. Kur te ɡeronɛte kejo ɲlage kaq' ɛ-maðɛ ɛðɛ te hiðɛte tɛj ky armik i-mað, te-ɲirete, atehɛrɛ femije te varfere qe sot vdɛsene uriɛ dote rojne nde ɲlotesi; lott' ɛ-tyrɛ si ɛðɛ lott' ɛ te-vavɛt nuke dote jɛne mê; rɛ te-ɛpeta qe ɲlakosŋene mijera ɡteɲiɡ dote kðɛnɛne nde gezim ɛ nde ngazeƛim. Пermbajtja, ɛtj! Пermbajtja eɡte ŋe bar (ilaç) i-mbaruare, qe tà çkulŋe ɲrɛj peŋɛ kete armik, ɛðɛ m' ɛ-maðja vɛgele ɲer te ɲunuare kundre kesaj se-kɛqɛ se-maðɛ. Пermbatja mbuɡ vatrene mɛ zjar, grunarete mɛ driðe, maɡɛte mɛ mjɛƛ, kulɛtene mɛ ɲara; sjɛƛ roba mbi truɲt, gezim nde ɡteɲit, ndɛr nde mɛst te ŋɛresvɛt, fuqi nde truɲt ɛðɛ lumeri brɛs ɲas brɛzi.

Θjɛɡtesia. Une dua te ɡtoŋ ɛðɛ ca fjale mbi keto keɡiƛa te-bukura ɛ te-mira, qe te ðane ɡoqɛt' ɛ-mia, te-cilate jane keto. Пerɲiqu te jɛɡ kurdohɛre mbe çdo ɲune kaq' ɛ-kðjɛƛete ɛðɛ kaq' ɛ-ðjɛɡte sa munt te benɛte. Пa fjale nga-ndoŋe-hɛre dote ɲɛngonɛɡ nde te-ndryɡmɛt ɲunera qe dote ɡasene nde jɛtet t'endɛ. Dote ɲiqɛɡ mɛ ɡume ƛoji ŋɛres, te-mire ɛðɛ te-liq, te-cilete nga ŋe te-ɲame nuke dote munç t' i ŋohç ɛ t' i kuɲetoɡ, nde jane miq a armiq. Dote vijne ɡume ngajra, qe te duaɡ te pefɛnɛɡ ɲerɲara ŋeresvɛt m' ɛ-diture, m' ɛ-mençimɛ ɛ m' ɛ-ɲasure sɛ sa jɛ; dote vijne kohera qe te skanðalisɛɡ ɛðɛ te ðuaɡ *jo* nde ventt ɲo; dote vijne kohera ɲer ɲak fitim ndɛri a ɲasjɛjɛ te quaŋç te-barðene te-zɛze ɛðɛ te-zɛzene te-barðe; ɲo keɡiƛa imɛ nga zemera ɲer ty eɡte te jɛɡ ɡiðe ditt' ɛ jɛtese s'atɛ ɛ-ðjɛɡte ɛðɛ ɛ-vertɛte. Dy-faqja eɡte ŋe nga mê te-ɲoɡterate kamjɛ qe munt te kɛte

ŋɛriu. Dyfaqja eɢt' ɛ-zoŋa te ɡɛŋ' ɛ te vɛɢŋe xɛç te-barđe ɛđɛ te-ɲastrete, mɛ te-cilene te mbulone dinakerit' ɛ-saj, ɲo nde ɛ veʒgofɢ mɛ kujdɛs ɛ mê đɛƛe, dote ɡɛɢ, sɛ ndene robet te-barđe i dukɛte . . . ɛ-tere ajo ɛ-zɛza qe mbulon zemeren' ɛđɛ jɛten' ɛ asaj.

Deɢɲeria. M' u-mbuɢ mendja, sɛ ɡiđe keto qe deɡova nga keto frymera, jane tere te-vertɛta. Ç' fare mê te-mira keɢiƛa sɛ keto munt une kupe te deɡoŋ? Keto keɢiƛa jane te-mjafta 'qe te beŋ vɛndimne t' im, ɲer jɛtene t' imɛ, i-cili me ka trumbuƛuare kaqe ɛđɛ nuke diŋa, cilene uđe te ze. M' u-mbuɢ mendja, sɛ vɛtem ɢoqeria ɛ ketyrɛ frymavɛ te-ndriçimɛ dote jɛte lumeria ɛ tere jɛtese s' imɛ.

Lakmimtarɛja.

VETA: **Amalia** ɛđɛ **Olimbia** mɛ **nenɛn' ɛ-tyrɛ.**

(Dalene te tria, ɛđɛ nena i porosit te bejne ɲunerat' ɛ ɢteɲise).

Nena. Une dote vɛtɛ ɲakeze te ɢikoŋ ŋe te-semure; ti, Amali, si m' ɛ-mađɛ qe jɛ te ɢikoɢ ɢteɲine, te laɢ ɛnete, te fɢiɢ ɛđɛ tà ɲastrojɢ; ɛđɛ ti, Olimbi, te ujitç koɲeɢtin' ɛđɛ te ɡiđa garbɛte qe jane nd' obort ɛđɛ kur te viŋ, te-ɡiđa keto ɲunera t' i ɡɛŋ te-mbaruara.

(Nenja iken, Olimbia vɛtɛ ɲas ɲunes' se-saj, ɛđɛ Amalia mbɛti vɛteme; ɢikon potuƛe ɛđɛ nde ventt qe te ɲastroŋe feƛiq mê kɛq. ɢikon mbe te-ɡiđe çiɲɛt te ɢteɲise te ɡɛŋe ɡesɛndi ɲer te ngrene; ɡɛn ku buke, ku djađe, ku ɲɛtanik, ku ɢɛqɛrka, ɛđɛ mbuɢ gojene ɛ ha mɛ nxitim ɛđɛ sikur do xɛç te beŋe, ɲo as ɡe s' ben dot ɛđɛ feƛiq mê kɛq).

Amalia. Taɢi une te ngoɲɛm ŋe hɛre, ɲa nenja atjɛ ku vatɛ te ɢohe te-semurene dote menoŋe; kam kohe te ha mire, mire nga çdo ɡe qe te ɡɛŋ, ɲastaj i beŋ ɛđɛ ɲunete.

Olimbia. Moj Amali, nenja nuke me ða as ge ɲer ato garbɛte qe jane siɲre nde ɲolicet; t' u ɛtjɛ uje aɲo jo? ɛãɛ si te mbaroɳ, dote viɳ te te ndih.

Amalia. Ike ketɛj, une kam ɲunene t' imɛ; do u ɛtjɛ, do s' u ɛtjɛ, si te duaɛ bej.

(Olimbia iken).

Amalia. Eãɛ kejo taɛi gɛti kohe te viɳ' ɛ te me ɲyɛse, ɛãɛ s' me le te mbaroɳ ɲunete (ɛãɛ mblaçiture ɲo vjen potuλe).

Olimbia (hyn mɛ ɳe kuɲe ilaçi te-barãe si qumeɛti). Amali, ɳe djale ɛ soλi kete kuɲe ɛãɛ me ða t' jà aɲeme nenɛse.

Amalia. Ло ç' eɛte keta qumeɛt? ɛ ɲyɛtɛ, a ka ɛɛqɛr brenda?

Olimbia. Nuke di, s' ɛ ɲyɛta, a ka a s' ka ɛɛqɛr, ɲo kaqe vɛtem me ða: „tà ruajme mire ɛãɛ, kur te viɳe nena, t' ja aɲeme; ç' eɛte ɛãɛ ɲer sɛ eɛte nuke di. (Iken Olimbia ɛãɛ Amalia mbɛtɛte mɛ kuɲene nde dore).

Amalia. Sa te-mire dukɛte keta qumeɛt! dotà ɲi gysmene; nenja nuke munt tà ɳohe, sɛ nuk' ɛ ɲa, kur ɛ soλi djali. (E ɲiu gysmene ɛãɛ sikur ɛemtoj turiɳte).

(Nenja hyn baske mɛ Olimbine dykɛ nxituare, ɛãɛ Amalia, posa i ɲa, zuri te nxitonɛj, sikur te mbarontɛ ɲunete).

Nenja. Ç' berɛ, Amali? a i mbarovɛ ɲunete qe te ðaɛe t' i beɛ?

Amalia. Qe kur ikɛ ɲo ɲerɲiqem te mbaroɳ ɲunete, ɲo nuke me kane lene; mê ɲare ɛrãi Olimbia te me ɲyɛse ɲer ca garbɛ, t' u ɛtjɛre uje a te mos u ɛtjɛre, ɛãɛ me mori kaqe kohe; ɲastaj ɛrãi ɳe djale qe soλi kete kuɲe mɛ qumeɛt ɛãɛ humba kaqe kohe ɛãɛ mɛ ate sa te mar vɛɛ ɛ kujt eɛte ɛãɛ ɲer sɛ eɛte; ja tɛk ɛ vura ketu, qe te mos ɛ trazoɳe ɳɛri.

Olimbia. Пsɛ, moj Amali, geɳɛn keɛtu? Une kur

arçe te te pyes per garbete, ti me zemerim me debove, se kiçe punet' e-tua, eãe nuke humbe as ne minute me mua, eãe djalene qe soλi kupene ti s' e pe fare, se kupene mà ãa mua eãe une tà soλa brenda; si pra humbe kohene me mua e me djaline?

Nenja. Cume me vjen keq, Amali, se je mesuare te genejçe; a di, se genecetra ecë' e djaλit eãe e pocteron e e turperon nerine, si eãe ti qe u-turperove e u-pocterove? Lete jete kejo ne mesim per ty, qe te mos bejç tjetere here kectu e te mos turperonec. Saper kupene, cume mire paske bere qe e vure me ' ane, se ka brenda ne bar (ilaç) qe ecte ne farmaq cum' i-forte, prej te-cilit ne pike po te pije neriu nuke ron mê tepere se dy dite. Ky bar ecte per λe lyere ate gruane qe une sot vajta tà coh.

Amalia. Posi, moj nene, ky bar qenka farmaq!

Nenja. Farmaq eãe cum' i-forte farmaq. Po ti ãuaj-me, perse nuke bere punete qe te ãace te bejç. Une te lace nikoqire nde ctepit si m' e-maãja qe je, eãe per taci te jene punerate pa bere! (Nenja vjen potuλe eãe pen djaãete te-ngrene, petanikne te-nisure, bukene te-ãyere eãe cerkate te-trazuara). Kuç i ka trazuare keto perra kectu? Dukete, se ti i kiçne mentte nde keto perra eãe perandaj i ke lene punerate pa bere! Turp! turp te kec!

Amalia. Moj nene, ler-i keto; bera si bera; po ãuaj-me, me te-vertete ky bar ecte farmaq?

Nenja. Ti nuke ke pune me barine, une coh, se ti do te humbaç fjalene. Ouaj-me kete qe te pyes; kuç ka trazuare ketu.

Olimbia. Cume me vjen keq, nenja ime, se Amalia cume here do t' i bene punerate fcehuraj; une, si mbarova punete qe me ãe, arãa, qe t' i ndihna, qe t'

mbaronime mê ɕpɛjt punerat' ɛ ɕtepise, po ajo me ðoɕtɛ: „Ece jaɕte, ɕiko punete t' endɛ", ɛðɛ sa hɛre qe viɲa, ɛ ɡɛɲa mɛ gojene plot.

Nenja. Une kupetoɲ ɕume mire, kuɕ i ka bere keto pune; ti, Amali, jɛ jo vɛtem ɡeɲɛɕtarɛ, po ɛðɛ lakmimtarɛ; duhɛte sa mê ɕpɛjt te hɛqç dore nga keto te-mɛta, sɛpsɛ keto kane per te poɕteruare ɛðɛ per te nxire tere jɛtene t' endɛ.

Amalia. Moj nenɛ, ðuaj-me, a mɛ te-vertɛte ky bar eɕte farmaq?

Nenja. Mos pivɛ, moj Amali, nga ky bar, ɛðɛ perandaj pyɛt kaqe?

Amalia. Si ɛ paɕe ɛ m' u-duk si qumeɕt, piva ɡysmen' ɛ kupese. Si ɛ piva, kupetova, sɛ s' eɕte qumeɕt, po s' kiɕa ç' te beɲ, ndonesɛ u-ɕemtova ɕume. Dote vdɛs un' ɛ-ɡora! Oh! ɛ-mjɛra une! kam frike, sɛ mos vdɛs.

Nenja. Ka ɕume te-liga nde kete bote, po lakmimi eɕte ɲe ɛ-mɛt' ɛ-maðɛ, ɛ-cila sjɛλ ɲɛrezite nde ɲe teketiλe funt, si te soλi ɛðɛ ty sot. Lakmimi ɛ ngut ɲɛrine te vjɛðe, siç te ka nguture ty ɕume here. Lakmimi ɛ poɕteron ɲɛrine kaqe sa te mos kɛne bɛse as perinderite tâ lene vɛteme nde ɕtepit. Ay pon vɛtem per stomakne; gezimi, kenaqja ɛðɛ pasja ɛ-tij eɕte vɛtem te-ngrenete, po dykɛ mos vene rɛ seç ha ɛ peson, si ɛ pesovɛ ɛðɛ ti sot, ɛðɛ humbɛt jo vɛtem ɕendɛtne, po ɛðɛ jɛten' ɛ-tij. Ti me kɛ turperuare giðeɲe; lɛr-ɛ, bija imɛ, kete te-mɛte qe ment te ha jɛtene, nde mos, dote me nxiɕ jɛtene ɛðɛ mua qe mê mire te mos jem. Ç' te beɲ un' ɛ-zɛza taɕi! Lɛte vɛmi, Olimbi, tâ ɕpjɛme ndɛ ɕeroɲesi, mbasɛ i ɛp ndoɲe bar per te vjɛλe, ɛðɛ do Πɛrendia ɛ ɕpeton ɛðɛ kete here. (Dalene dykɛ mbajture Amaline ɲera nga ɲera dore ɛðɛ tjɛtera nga tjɛtera dore).

Cigarja.

VETA: **A.** ɛðɛ **B.**

A. Πa ɕiko, B., ç' fare kuti te-bukure qe kam! ka ɕume kohe qe dɛɕŋa te kɛm ɛðɛ une ŋe kuti, si te babajt, ɲlot mɛ duhan, ɛðɛ te ɲi si ay.

B. Πo s' kɛ turɲ ti kaq' i-vogele te ɲiɕ duhan?

A. Πo ɲer sɛ te kɛm turɲ! kur te mos iɕtɛ i-mire duhani, nuke dote ɲintɛ as babaj as ndoŋe tjɛtere bupe; une di, sɛ babaj nuke ben ɲunera te-liga, ɛðɛ duhani te mos iɕtɛ i-mire, nuke dotà ɲintɛ.

B. Πo a di tine, sɛ duhani ɲriɕ ɕendɛtne, ɲriɕ ɕijene, ɛ vɛrð ŋɛrine ɛðɛ i farmakos uɕqimn' ɛ truɲit?

A. Πa siλ-me ŋe ɕkrɛŋke te ndɛs ŋe ɲosa, ɲa mos me ɲepaλo mɛ te-ketiλa fjale qe s' jà kane vendine (nxjɛr ŋe cigarɛ ɛðɛ ɕkrɛŋkene nga xɛɲi' ɛðɛ ɛ ndɛs), sɛ nuke kɛ tine mê tɛɲere ment sɛ ɡiðe burate qe ɲine duhan. Te diɕ, sa i-mire eɕte duhani, kur ŋeriu ka ndoŋe brenge! sa i-embele eɕte nde menɡest mɛ kafɛne! ɲas drɛkɛ, ɲo ɕume m' i-embele ɲas darkɛ.

B. Cume i-ɡeŋyɛre jɛ, A.; duhani kupe as ndoŋe te-mire nuke sjɛλ vɛç dem nde ɕendɛtt ɛðɛ ndo kuletet. Sa ɲara ɲriɕ ŋe ɲerint nde mot ɲer duhan, sikur t' i ɲriɕtɛ ɲer te blɛre vivλa te-bukura ɛ mɛ vɛtija te-mira, femij' ɛ-tij dote mɛrnine dobi ɕume te-maðɛ nga ato; si ɛðɛ yt, ate sikur te kiɕtɛ bere kɛɕtu, ti dote mos kiɕɛ sot keto ment.

A. Vivλate jane vivλa, ɛðɛ duhani eɕte duhan; vivλate lɛt' i kendojne vaɕate; une jam djale; nɛser dote benɛm bupe ɛðɛ te mos ɲi cigarɛ si ɡiðe bupate. Πo ti, qe kendon kaqe vivλa, dukɛte q' atjɛ i kɛ mare keto ment, ɛ i ben ɡiðe bupate te-mape, sɛ ɲine duhan. Ike, sɛ nuke ditkɛ as ɡe.

B. Cume me vjɛn kɛq, A, qe nuke munt te kupetojɷ, duhani jo vɛtem pɾɛj vɛtiu ɛɷte i-lik, po sjɛλ ɛðɛ te-tjɛra te-liga qe jane ɛðɛ nɨ̂ te-meða ɛðɛ mɨ̂ te-ɾɛzikɷimɛ. Πo te pyɛs, ku ɛ pɛtɛ kete duhan qe kɛ ne kutit?

A. Πaɷe babane, kur soλi ɳe karte te-maðɛ plot ɨmɛ duhan. Si ɛ hapi, ɛ trazoj mire, mire, ɛ vuri nde ɳe poçɛ te-larte ɛðɛ ɛ vɛndosi nde ɳe doλaɳ (ɛrmar) te qilarit dykɛ ðene: „Ketu pi i-bute". Eðɛ keɷtu une di, ku ɛ mban duhane babaj.

B. Do-mɛ-ðene, ŋga poçja ɛ babajt mɛr ɛðɛ ti duhan!

A. Πo, ajo dihɛte; une jam i-vogele ɛðɛ nuke kam paɾa te blɛ.

B. Πo kur vɛtɛ ɛðɛ mbuɷ kutine mɛ duhan, nuke te ɷh nenja ɛðɛ babaj?

A. Πo nuke jam kaqe i-mare qe te vɛtɛ ɛ te mar duhan, kur me ɷohene; kur iken babaj poɷte (nde pazar), ɛðɛ nenja ɛɷte zene mɛ ndoɳe pune, atehɛrɛ une vɛtɛ ɛðɛ mbuɷ kutine.

B. Πo pɛrsɛ vɛtɛ fɷehuraj te març? Πɛrsɛ nuk' i kerkon babajt a nenɛse te tà mbuɷɳene kutine, kur s' kɛ?

A. Mor ti nuke di, seç flɛt; ku di babaj ɛðɛ nena, sɛ une pi duhan. Te dije babaj ɛðɛ nena, sɛ pi duhan, dote me bejne postɛk.

B. Πo kur nuke qenka pun' ɛ-lige te pije ɳɛriu duhan, pɛrsɛ te te pahene, kur ɛðɛ vete babaj pi?

A. Mɛ te-vertete, mor B, ɛðɛ une nuke munt te mar vɛɷ mire, pɛrsɛ ɛɷte keɷtu. Te iɷtɛ pun' ɛ-lige, ɛðɛ ay vɛte nuke dotà bentɛ; ɛðɛ nde qofte, sɛ ɛɷte pun' ɛ-lige, pɛrsɛ mua te me ndaloɳe ɛ te mos lere te pi? dote kete pɷesendi ketu qe une nuk ɛ kupetoɳ dot.

B. Cume me vjɛn kɛq, A, sɛ cigarja jo vɛtem pɾɛj vɛtiu ɛɷte ɳe pɷe ɛ-ɷemtuare ɛðɛ ɛ-hiðure, po ɛðɛ

ti ɕikon, sɛ ajo te urãeron ɛãɛ te ka nguture te bejɕ ɳe ɲune ɕume mê te-lige. Te ka urãeruare ɛ te ka nguture te vjɛãç nga ɕtepia. A ka mê te-lige ge sɛ kete? A munt te benɛte tjɛtere gê m' ɛ-poɕtere sɛ kejo? A ka mê te-tmɛruare ge, te vjɛãe ɳeriu nga ɕtepi' ɛ-tij! Ti, qe s' kɛ frike ɛãɛ jɛ mesuare te vjɛãeɕ duhan' ɛ babajt, nɛser' a ɲasnɛsere dot' i vjɛãeɕ ɛãɛ kulɛtene, qe te blɛɕ duhan, kur te mbaronɛte ɲoçja.

A. Mɛ te-vertɛte, B, taɕi kupetoɳ, sɛ kam bere ɕume likɛt; taɕi ndjɛɳ, sɛ te-ligate jane liãure ɲosi ɳe vark hɛkuraɕ liãure ɳera ɲas tjatrese. Eãɛ ɳe hɛre s' kam ɲer te ɲire duhan, (ɛ hɛã kutine nga dora) i kam ɲer te trɛguare te-giða keto qe degova nga ty, sɛ duhani vɛç demit as ndoɳe te-mire nuke sjɛå, ɛãɛ dot' i lutɛm qe te mos ɲije as ay ɲasketaj.

B. Ɔume gɛzonɛm, A, qe me kupetovɛ, sɛ te dua te-mirene, ɛãɛ ɲo te qendrojɕ nde vɛndimt qe berɛ sot, dote viɳe kohe, qe te me urojɕ. Ti kɛ ɕpetuare sot nga ɳe sɕɛãe ɛ-maãɛ, ɛãɛ bɛsoɳ, sɛ ti dote jɛɕ ɳe ɕembɛ̀e miresiɛ ɲer giðe ɕokete t'ent. Ɲo te ɲyɛsime ɲerinderite, as ɳe nga ata nuke do, qe femija t' i ɲine duhan. Eãɛ kur ɲyɛtɛne nga femija. „Ɲersɛ, baba, te mos ɲi cigarɛ?" ɲerɲigja ɛɛt' ɛ-ɕɲɛjte ɛãɛ ɛ-lɛhete: „sɛ nuke ben, cigarja ɛɛte ɕum' ɛ-lige". Femija ɲrape ɲyɛt babane: „Ɲo ti ɲersɛ ɲi? Sɛ jam bupe; kur te bɛneɕ bupe, ɛãɛ ti dote ɲijɕ". Ɲo ɲerinderite dote benine ɕume mê mire, jo vɛtem te ãone, sɛ cigarja ɛɛt' ɛ-lige ɲer femijene, ɲo ɛãɛ vɛte ata te mos ɲine, sɛɲsɛ ɛ-drɛjta ɛɛte, sɛ sa ɛ-lige ɛɛte cigarja ɲer femijene, kaq' ɛ-lige ɛɛte ɛãɛ ɲer ɲerinderite. Ɲerandaj duhɛte, osɛ ɛãɛ ata vɛte te mos ɲine duhan, nde qofte sɛ ɛɛt' i-lik ɛ i-demçim, osɛ, nde mɛndojne, sɛ ɛɛt' i-mire, lɛte lene te ɲin' ɛãɛ femija. Nde duane ɲerinderite te kɛne femije

te-mbare, duhɛte ata-vɛte kupe te nios pine. E-ketiλa ɛembeλe ɛɛte ɛ-vejɛjtur' ɛλë ɛ-dobiɛimɛ.

A. Te falɛm ndɛrse nga zemera, B, per te-giλa keto keɛiλa te-mira qe me ë sot; lete vɛmi tani te gɛjme babane ɛλë t' i trɛgojme vɛndimne t' im.

Oɛsaret' ɛ Urtesise.

VËTA: **Urtesia, ɛ-Vertɛta, Etëalia, Olimbia, Rufka, Konstandina** ɛλë **Harasqɛvia.**

(Urtesia vɛsure nde te-barλa pi nde ηe fron. Hyn ɛ-Vertɛta vɛsure nde te-kaltera, ɛλë dykɛ hapure ηe kuti te-bukure këɛnɛte ndɛ Urtesia mɛ keto fjale).

E-Vertɛta. Zoηa Urtesi, une kam arëure te te sbukuroη mɛ gerra te-paçemuara. Ti munt t' uà ndaɛ atyrɛvɛ qe vijne tɛk ty ɛλë kerkojne miresira ɛλë gerra te-paçemuara, sɛ ɛ di, sɛ kjo ɛɛte puna jotɛ, ɛλë ɛmeri yt ɛ trɛgon kete. (Nxjɛr nga kutia ηe kurore te-arte). Si ari i kesai kurorɛ qe ɛɛte i-kuλuare nga çdo ge qe ɛ ɛemton, une ηo tà ve nde kryɛt t' at' qe te trɛgoηe, sɛ keɛiλat' ɛ-tua jane gië aɛtu te-liruara ɛλë te-kuλuara nga çdo ligesi. (Nxjɛr nga kutia ηe qafore mɛ margaritare). Keta margaritare qe ηo t' i lië nde qafet t'endɛ jane kerkuar' ɛ gendure mɛ ɛume mundimɛ ɛλë jane te-paçemuare. Keɛtu qofsin' ɛλë fjalete t'endɛ te-paçemuara per ata qe te kerkojne ɛλë te gɛjne. (Nxjɛr nga kutia ηe unaze). Kete unaze qe te ve nde doret ɛɛte pasje ɛ-paçemuare. Giɛti qe mban kete unaze te-ndritçimɛ ɛλë plot mɛ gure te-paçemuare giëeηe lete pefsηe uëene ku munt te gendɛte pasja ɛ-vertɛte.

Urtesia. (dykɛ këyɛre nga ɛ-Vertɛta). E-daɛure ɛ-Vertete, u falɛm ndɛrse per keto gerra te-bukura ɛ te-

paçemuara εðε nga zemera deθeroɲ, qe te-giðe te vijne tεk une te marene keto gerra te-paçemuara, qe trεgojne keto bukurira. Nga mireɲohesia qe ndjeɲ mbe ty une dua ti te jεθ θoqja ime ε-perhεrθime; te me piθ giðeɲe mbe te-djaðte qe t' u aɲç mê tεpere rendesi keθiλavεt te-mira qe kam per te perndare ɲeresvεt, dykε mbajture kete lulε te-barðe si embleme (θeɲe) te emerit t'ent (Jà ve lulεne mε ɲe gelpere me ane te-djaðte nde kraheruart te se-Vertεtese).

(E-Vertεta vetε ε pi mbe te-djaðte to Urtesise. Hyjne 5 vaεa εðε qe te-giða mbajne nga ɲe lulε, εðε kendojne kete kenke).

Urtesij' εð' ε-Vertεta, (Zeri ndε Buàg 233).
Coqε te-pandar' vertεt,
Γiðe boten' keθiλojne,
Zer' i-tyrε kudo ðepεt.
O ju plεq ðε djεm te-riɲ, vaθa ðε gra te-gið,
Mεrni burimn' ε lumerise sot.
O ju plεq ðε djεm te-riɲ, vaθa ðε gra te-gið,
Πritni burimn' ε-lumur' sot.

Efðalia. E-paçemuare Urtesi, nεvε kεmi uðetuare ɲe uðe θume te-gate εðε kεmi arðure ketu qe te gejme ty εðε θoqεt' ε-tua. U lutεmi te na ðuretoni gesεndi nga ðesarete t' uaj, mε te-cilete dote bejme te-pasur' ε te-lumure jetene t'ene, εðε te-afermete t'ona t' i bejme te-lumura.

Urtesia. Mikεte t'ona te-daθura, per nεvε eθte gezim i-mað t' u kεmi sot ketu, εðε dote perpiqεmi sa te mundime t' u apeme keθiλa te-mira (kðεnete nga an' ε Efðalise). A munt te te pyes, ç' lulε eθte kjo qe mban nde doret?

Efðalia. Kjo eθte ε-bukura . . . ., kaqe kenaqje gen nde kete lulε εðε kaq' ε dua, sa po-ðua giðeɲe syte kupe s' me hiqene prej asaj.

Urtesia. O, mɛ te-vertɛte, kejo ɛɛte . . . ., ɛ-cila trɛgon kenaqjɛ te-rɛzikɛimɛ. Dykɛ vajtur' ɛ dykɛ piture kete lulɛ ti kɛ uɛqyɛre ɛãɛ ɛmblɛm' ɛ-saj nde zemeret t'endɛ. Kejo lulɛ mɛ-giđe-qe ɛɛte ɛ-bukure ɛãɛ hɛq zemeren' ɛ ŋɛriut, lɛte đahɛte; nde ventt te kesaj mbiλ, ujit ɛãɛ rit kete . . . . , ɛãɛ puno nde zemeret t'endɛ ɛmblɛmen' ɛ-saj, ɛ-cila ɛɛte paqtimi ɛãɛ daɛuria. Kɛɛtu jɛta jotɛ dote pitɛte nde keto miresira, qe, kur t' i ɛohene te-tjɛrete, dot' i lene uãet' ɛ-tyrɛ te-rɛzikɛimɛ ɛãɛ kenaqjɛt' ɛ-kota ɛãɛ dote biɛne pas mesimɛvɛt te . . . . (I ve ŋe . . . . nde krahet te-djađte mɛ ŋe karfice ɛãɛ kãɛnɛte nga Olimbia). Eãɛ ti kɛ ŋe lulɛ; ç' lulɛ ɛɛte kejo?

Olimbia. Lulja ɛɛte . . . . . Cume kenaqɛm mɛ té, kur ɛikoŋ ndertimn' ɛ ngyrat' ɛ-saj te-ndryɛmɛ, mɛgiđe-qe ka ɛãɛ te-tjɛra lulɛ qe i dua kaqe sa ɛãɛ kete.

Urtesia. Mɛ te-vertɛte kɛɛtu ɛɛte. Mendja jotɛ ɛɛte si-ŋe-ŋe mɛ ɛmblɛmen' ɛ kesaj lulɛjɛ, ɛ-cila ɛɛt' ɛ-paqendruaɛimɛ. As lɛr-ɛ kete te fiɛkɛte ɛãɛ dalɛ nga dale te đahɛte, ɛãɛ nde ventt te saj rit ɛ vɛɛtro kete bime . . . . , ɛãɛ ɛmblɛmen' ɛ-saj, qe ɛɛte bɛsa. Zeru nga çdo miresi kɛɛtu si . . . . qe zirɛte nga pɛtɛtja qe i ɛpɛte ɛãɛ ɛkon perpjɛte (i ve ŋe dɛçke mɛ ŋe gilpere nde te-djađte te kraherorit ɛãɛ kãɛnɛte nga Rufka). Perse mban ŋe kaqe te-mađɛ lulɛ? a di sɛç trɛgon kejo?

Rufka. Kejo ɛɛte ɛ-bukura . . . . . Cume ɛ dua kete lulɛ. Kejo ɛɛte mjaft ɛ-mađɛ ɛãɛ ka te-dukure tehijɛɛim. Pervɛç kesaj fort pak pune do per te vɛɛtruare, po-đua kejo vɛte mbiλɛte ɛãɛ vɛte pitɛte.

Urtesia. Mɛ te-vertɛte ɛ-ketiλe ɛɛte, po kejo trɛgon vɛte-levdate. Cume ŋɛres ɛ kane ɛãɛ mɛntojne, sɛ ɛɛte ge ɛ-vɛtijɛɛmɛ. Vɛte-levdata mɛr kaqe vent te-gɛre nde zemeret, sa nuke le vent per jɛte te-peruŋure. Nde

ventt te kesaj lulɛjɛ mɛr keto . . . . , ɛðɛ puno-i baɛke mɛ ɛmblɛmen' ɛ-tyrɛ, qe eɛte te-peruɳurite ɛðɛ zemera ɛ-qeruare. (I ve ɳe . . . . . me anet te-djaðte te kraherorit).

Urtesia. Πo ti, Konstandinɛ, ç' lulɛ mban?

Konstandinja. Keto lulɛ jane te-pergiðɛime ɛ te-vɛrða, te-cilavet mbe ca visɛ u ðone . . . . . keto pendɛne mbe çdo vent po-ðua, po jane ɛume mê te-mira sɛ ca nga lulɛte qe kane ɛoqet' ɛ-mia, mɛ-giðe-qe ato mɛntojne, sɛ te-tyrete jane mê te-bukura, sɛ qenkane te-paÀa.

Urtesia. Emblɛma ɛ kesaj lulɛjɛ, mikja imɛ ɛ-daɛure, eɛte merzitja. Fjalet' ɛ-tua trɛgojne, sɛ ti kɛ pasure kete merzitjɛ nde zemeret t'endɛ; hiä-ɛ lark tɛje si ɳe ge tɛ-poɛtere; çkul-ɛ ɛmblɛmen' ɛ asaj nga zemera jotɛ, ɛðɛ nde ventt t' asaj mbiÀ nde zemeret t'endɛ keto . . . . , te-cilate me ca vendɛ i quajne . . . . , ɛmblɛm' ɛ te-cilavet eɛte zemer' ɛ-qeruare ɛðɛ paqtim' i ndergɛgjɛse. Zemera jotɛ lete jete plot mɛ deɛira temira per te-tjerete; ky lete jete qeÀimi yt i-perhergim, ɛðɛ merzitja ɛðɛ ɛmirete lete mos gejne vent te pitene nde zemeret t'endɛ (i ve ɳe . . . . . me te-djaðte te kraherorit).

Urtesia. (kðɛnɛte nga Πarasqɛvia.) Ti nuke kɛ mbleðure ndoɳe lulɛ, o ɛ-daɛura imɛ? Ç' eɛte ajo qe kɛ nde doret?

Πarasqɛvia. Kejo eɛte lulja ɛ-bukure . . . . Ɛoqet' ɛ-mia pefyene kaqe vete-daɛje, sa keputne te-giða lulete anes' s' uðese ɛðɛ per mua nuke lan' as ɳe lulɛ perveç . . . . . Πo mɛ giðe keto, lulet' ɛ-tyrɛ nuke pefɛjne as ge perpara kesaj lulɛjɛ se-maðe ɛ se-bukure. Munt te ðem, sɛ trumba imɛ, mɛ giðe-qe eɛte prej gembaɛ, prape eɛte ɛume m' ɛ-mire sɛ t' atyrɛvet.

Urtesia. Ah! gemp! ɛðɛ nde zemeret t'endɛ eɛte

fytyr' ɛ-tij, ɛ-cila eɢte nakar. Hiđ-ɛ até baɢke mɛ ɛmblɛmen' ɛ-tij lark tɛjɛ, ɛđɛ nde ventt t' atij mɛr keté trendafil. Vere rɛ mire, sɛ ɛmblɛma ɛ trendafilit eɢte daɢuria. Mɛ daɢuri lɛte mbuɢɛte zemera jotɛ, ɛđɛ keɢtu nakari nuke dote ɡɛŋe vent atjɛ (i ve trendafile nd' anet te-djađte).

(Te pɛse vaɢate dalen' ɛ kendojne kete kenke).

O Zoti yn, o Πɛrendi,
Nga zemra nɛ te falɛmi
Πer keto đureti.
Keɢiʎat qe deɡuam sot,
Trɛgojne lumeri te ɲlot;
Lum kuɢ i kuɲeton.

Urtesia. (dykɛ kđyɛre nga ɛ-Vertɛta) E-daɢura imɛ ɛ-Vertɛte! Taɢi lɛte vɛmi ɛđɛ ɡɛtke, sɛɲsɛ ka ɛđɛ ɢume ɲune ɲer nɛvɛ. Nɛvɛ liɲsɛte te uđetojme ndeɲer tere botet ɛđɛ te kerkojme ata qe kane nɛvoje nga keɢiʎate t'ona.

E-Vertɛta. Πo, mɛ te-vertɛte nɛvɛ duhɛte te mos ɛ humbaseme kohen' ɛ-ɢtreŋte, sɛɲsɛ dukɛte, sɛ ŋɛrezia kane nɛvoje te-mađɛ ɲrɛj nɛɢ. Dukɛte, sɛ te-ɲake jan' ata qe na kerkojne ɛ na ɡɛjne. Mê te-ɢumet' ɛ ŋɛresvɛt na merzitine, sɛ mê tɛɲere u ka ɲelqyɛre mapesia ɛđɛ ɢtremberia, ɲerandaj ɛđɛ te-vuarate nde kete bote ɲo ɢtohɛne.

(Kđɛnɛte nga deɡoŋesite).

Veʎɛzer ɛđɛ motra!

A doni te ɢkoni ŋe jɛte t'embel' ɛđɛ nde ɲaqtim? A deɢeroni te kini nderɡɛɡjɛne nde ɲaqtim ɛđɛ ɡiđeŋe te jɛni te-gezuare? A doni te mbrođesoni ɡiđe-kuɢ nde ɲunet te-tij? A doni te ɢihni dit te-barđa ɛđɛ te-lumura nde vɛtehɛt ɛđɛ nde femijet t'uaj? Kerkoni Urtesine ɛđɛ te-Vertɛtene, keto te dy motra te-ɲandara qe kane bu-

rnare nga Zoti vete qe ka bere giðesine eãe vete ŋerine. Kerkoni sa t' i geni keto te dy motra, qe jane emblema e Zotit vete, sepse s' ka mê te-lumure ŋeri nde kete bote se ay qe eete eok me Urtesine eãe me te-Vertetene.

Mê e-mira ãureti.

VETA: **Olimbia, Aãinaja, Kleandi** *eãe* **Hrisavgia.**

Olimbia. Miket' e-mia te-dagura, dot' u ŋyes ŋe ge. A muntni te me ãoni, cila eete mê e-mira ge, te-cilene ŋeriu munt t' jâ ãuretoŋe tjeterit?

Aãinaja. M' e-mira ge? Po ç' fare ge? Ah! une mentoŋ, moλete.

Kleandi. E! na kenaqe tagi, posa qe moλete qenkane m' e-mira ge! Po giðe kujt a i ŋelqeŋene moλete? Portokaλete jane mê te-gigme mbe te-ngrene.

Aãinaja. Vertet! po une ãem, se moλete jane mê te-mira e mê t' embela, perveç kesaj i ndihŋene stomakut t' i bluaŋe mê mire uegimete. Keetu me ka ãene im' mê.

Hrisavgia. Une ŋraŋe mentoŋ, se m' e-mira ge per te ãuretuare jane parate, sepse me ato ŋeriu munt te blere ç' te doje.

Olimbia. Une nuk' u ŋyes per te-ketiλa te-ãena. Tjetere, tjetere mê te-mire ge ka. Refe-me-ni, a dini.

Aãinaja. Eãe ç' dote jete vaλ' ajo, kug e di!

Hrisavgia. Pesendi nuke me vjen nder mentt. Kug e di vaλe ç' dote jete ajo ge! (te-giða mendonene).

Olimbia. Per eembeλe: Armiqvet t'ane ç' ge mê te-mire munt t' u apeme?

Kleandi. Ej, di tagi. Une mentoŋ, se m' e-mira ge, te-cilene munt t' u apeme armiqvet t'ane eete n d j e s a.

Hrisavgia. Si ðɛ! ndjɛsa! Ata te me merzitŋene ɛðɛ te me beŋene kɛq, ɛðɛ une t' i ndjɛŋ! m' ɛ-mira ŋer ata ɛɢte, t' u mareme çŋagim ŋer te-ligene, qe na kane bere.

Klɛanði. Kɛɢtu! Ło mbani ment ate dite, kur Artɛmisia me çori kartene, nde te-cilet kiɢa ɢkruare ŋrovlɛmene, sɛ mua fort kɛq me ɛrði, sɛ kiɢa ŋerdorure kaqe kohe qe tà beŋ? Kur vajta nde ɢteŋit, i ðaɢe nenɛse, sɛ ŋasketajði ɛðɛ une kɛɢtu dot' jà beŋ Artɛmisise, ŋo ajo me ða: „Nde do tà çŋaguaŋç Artɛmisine ŋer ate te-lige, duhɛte tà ndjɛŋç". Eðɛ di, sɛ nenja me ðote te beŋ giðeŋe ate qe ɛɢt' ɛ-mire, ŋerandaj bɛsoŋ, sɛ mê ɛ-mira ge qe munt t' i aŋem armikut ɛɢte, tà ndjɛjme ŋer te-ligene qe na ka bere.

Olimbia. Ło, kɛɢtu ɛɢte. Eðɛ i-urti Soλomon ðote: „Nde qofte i-urete armiku yt, ɛŋ-i te haje; nde qoft' i-ɛtuare, i ɛŋ te ŋije". Dykɛ bere kɛɢtu dot' i veɢ ðengij te ndɛzure mbi kryɛt t' ati.

Aðinaja. Taɢi ðoj-me-ni ç' t' u aŋem armiqvɛt t'ane. Une di, ç' t' u aŋeme. Ca dit mê ŋare ðaskalica me ða, sɛ duhɛte te kɛm durim, kur Katɛrina ŋerŋiqɛte te me zemeroŋe; ŋerandaj mê mire ɛɢte, armiqvɛt t' u aŋeme durim.

Hrisavgia. Eðɛ kete une s' ɛ bɛsoŋ. Sa ɛ duron armikne, ay mê tɛŋere mbi kryɛt dote te hiŋeŋe.

Olimbia. Ło mikɛvɛt t'ona ç' ge mê te mire munt t' u aŋeme?

Klɛanði. M' ɛ-mira ge qe munt t' u aŋeme miqvɛt t'ane ɛɢte zemera.

Hrisavgia. Taɢi folɛ drɛjt, ɛðɛ une jam mɛ keté mendjɛ. Nde mos ðenç mikɛse zemeren, nuke jɛ mikɛ ɛ-vertɛte.

Olimbia. Kɛɢtu ðote ɛðɛ Soλomni: „Ka mik mê te-aferm sɛ veλaj". Taɢi ðo-me-ni, ç' ge mê te-mire ŋerinderite munt t' u aŋene femijese.

Hrisavgja. Εδε si munt tà dime kete? Nεvε çupa te-vogela qe ku te dime, ç'duhete perinderite t' u apene femijese?

Kleandi. Une mentoɳ, se m' ε-mira ge, qe munt t' u apeme femijese egte gembeλa te-mira. A dini, si ε mesova kete? Perpara ηe javε feqiηa jone, Parasqevia, erδi nde gtepit t'ene εδε zuri te qahete perpara nenεse, se i goqi as nde pune dontε te vεje as nde gtepit i siλte gesendi. Kur vintε nde gtepit, giδe gahεj, fliste fjale te-ndyra εδε pihte te goqen' εδε femijene. Nenja u-mentua pake εδε i δa: „Ç' fare gembeλe u εp ay femijese? εδε ata ndoηe here dote benene si ay". Nga kejo une kupetova, se perinderite duhete t' u apene femijese gembeλa te-mira.

Olimbia. Po femija ç' duhete t'u apene perindervet?

Adinaja. Bijt' εδε bijate giδeηe duhete t' u apene perindervet ndεr εδε bindjε.

Olimbia. Ja seç δote Soλomoni per kete: „Syrine qe perqεg átine, galat' ε-égera dotà nxjεpine". Cila dote me δote tagi, ç' fare mê te-mire ge munt t' i apeme nenεse?

Kleandi. Mε nenene duhete te siλemi kaqe mire, sa tà bejme te gezonete ε te levdonete mε nεvε.

Olimbia. Po δaskalicavet ç' ge te-mire t' u apeme?

Hrisavgja. Nenja me ka δene, se nde u-bindemi εδε nde i duame δaskalicate, ky dote jete m' i-maδi gezim per to.

Olimbia. Εδε ηe ge dot' u pyes εδε dote mbaroɳ, Vetehese s' one ç' ge mê te-mire munt t' i apeme?

Adinaja. M' ε-mira ge qe munt t' i apeme vetehese egte, te ndεrojme vetehene t'ene.

Olimbia. Po, ay qe ndεron vetehen' ε-tij εδε te-tjerete dote jete i-levduare nga te-giδe.

Tagi lete gkojme, pa εδε tjetere here fjalosemi.

Sɛpsɛ me duane!

VETA: **Alɛksandra** ɛðɛ **Klɛoniqi.**

Alɛksandra. Пsɛ jɛ kaq' ɛ-ngukure, Klɛoniqi? ç' kɛ?

Klɛoniqi. Ç' kam? jam ɛ-zemeruare, po, ɕum' ɛ-zemeruare.

Alɛksandra. Пersɛ? mos te ngau ɳɛri?

Klɛoniqi. Ah! nuke me duane mê!

Alɛksandra. Kuɕ nuke te do?

Klɛoniqi. Une ɲandɛhɳa, sɛ im' ate ɛðɛ im' me me donine; po as ata nuke me duane; jam ɕum' ɛ-mjɛre; me vjɛn te qaɳ, te qan ɠiðeɳe.

Alɛksandra. Eðɛ nga sɛ ɛ kupetovɛ, sɛ s' te duane?

Klɛoniqi. Nga ɛ kupetova! Na, dego ɛðɛ ti; jane dy dit tani qe u lutɛm te me lene te vɛt' ɛ te los nde brɛkt te Ceɳ-Θanasit baɕke mɛ Olimbine, mɛ Evriði-qin' ɛðɛ mɛ te-tjɛra ɕoqɛ, ɛðɛ ata nuke me lene.

Alɛksandra. Пersɛ vaλe nuke te lene?

Klɛoniqi. Sɛ nuke me duane; nuk' ɛ kupetovɛ? nuke duane te los ɛ te ɕefrɛɳ ɛðɛ une ɲakeze.

Alɛksandra. A! mɛ ɕendɛt robate, Klɛoniqi, di-nakɛ! nuke mâ ðua kaqe kohe! kur i berɛ keto roba?

Klɛoniqi. Javene qe ɕkoj me mori im ate ɛ m' i ɲorositi tɛ robeqɛɲesi, te diɳɛ ɛðɛ ç' me blɛu!

Alɛksandra. Çe?

Klɛoniqi. Ие kaɲɛλe te-kaɕtete ɕume te-bukure.

Alɛksandra. Yt' ate ç' te-bukura ɠerra te ɲaska blɛre!

Klɛoniqi. Dote me blɛre ɛðɛ te-tjɛra; „taɕti qe u-berɛ mire — me ða — dote te blɛ ɕume ɠerra po te jɛɕ ɛ-urte".

Alɛksandra. Taɕi ɲra u-berɛ mire? farɛ mire?

Klɛoniqi. Пa dyɕim; nuke me ɕɛh? Пo po te mos me kiɕtɛ ɕerbyɛre im' mê kaqe ɕume, dote iɕɳa

tere vɛrene nde ɕtratt; ɕeroɳesi keɕtu ða: jɛtene t' imɛ ɛ kam dɛtyre tɛk im' me.

Alɛksandra (Πas ɲak te-mɛnduari). Πerinderite kur ɳe çuɲɛ i bejne ɕerbimɛ ɛðɛ ɛ ɕɲetojne nga ɳe smundjɛ, kur i blɛne roba, kaɲɛλe ɛðɛ te-tjɛra ɟerra, ɛ duan' a nuk' ɛ duane?

Klɛoniqi. Πa fjale, ɛ duane.

Alɛksandra. Eðɛ ty ɲra te duan' a nuke te duane?

Klɛoniqi. Me duane.

Alɛksandra. Πo mɛ ɟiðe keto nuke te duane!...

Klɛoniqi. Mua nuke me duane! jɛ ɛ-lajðiture.

Alɛksandra. Nuke te duane, te ðem.

Klɛoniqi. Eðɛ nga sɛ ɛ di ti?

Alɛksandra. E mesova nga ty vɛte; ti ðoɕɳɛ taɕi, sɛ nuke me duane, sɛ nuke te lene te vɛç ɛ te loç.

Klɛoniqi. Vertɛt, une te ðaɕe; ɲo ç' dem munt te benɛte vaλe, nde me lençine te vɛtɛ?

Alɛksandra. Ç' dem benɛte? ç' ɲune ɲriɕɛte? ti di mê ɕume nga yt ate ɛðɛ jot' eme? munt te benɛte dem; kur te bejne kaqe ɟerra, sɛɲsɛ te duane, ɛðɛ kete ɛ bejne, sɛ te duane.

Klɛoniqi. Πo mɛ ɟiðe keto ç' dem ka te vɛtɛ? ðuaj·

Alɛksandra. Mbasɛ ka dem.

Klɛoniqi. A! kɛ te-drɛjte; tani dykɛ mɛnduare ɛ ɟeta; kiɕa vajture ɳe tjatere hɛre ɛðɛ u-ftohva ɛðɛ ɲastaj u-semura; ɲerandaj nuke me lene.

Alɛksandra. Πɛ ɲra?

Klɛoniqi. Mɛ te-vertɛte nena ɛ áta me duane, ɛðɛ ɲerandaj nuke me lene te vɛtɛ.

Alɛksandra. Ja ɲra ajo qe te ðoɕɳa; çdo qe na bejne ɲerinderite na ɛ bejne, sɛ na duane.

Klɛoniqi. Eðɛ nɛvɛ sa hɛre nuk' ɛ kuɲetojme, ɛðɛ ɲandɛjme, sɛ ɛ bejne ɲer te-ligene t'ene.

Eäɛ si ɛɢte ɛ-varfere!

VETA: **Hristina 12 vjɛç** ɛäɛ **Θɛoäora 10 vjɛç.**

Hristina. Пerse ɛräɛ prape nga skolia baɢke mɛ Olimbine, Θɛoäore?

Θɛoäora. Sɛpsɛ jɛmi mikɛ, sɛpsɛ ɛ dua ɢume ate çupe.

Hristina. Çe? ɛ do ate çupe? ç' jane keto, Θɛoäore?

Θɛoäora. Ç' ka? ajo ɛɢt' ɛ-varfere!

Hristina. Eäɛ si ɛɢt' ɛ-varfere! Duhɛte te ŋohe ɢkaλen' ɛ-saj ɛäɛ te mos viŋe mɛ çupa te ɢkaλese s'one; çdo ŋeri duhɛte te mbɛtɛte atjɛ ku ɛɢte; te-varferite mɛ te-varferite, te-pasurite mɛ te-pasurite; po tà ɢoh, dot' i äɛm nder sy te mos kuxoŋe tjɛtere hɛre te viŋe mɛ tyne.

Θɛoäora. Sɛ ɛɢt' ɛ-varfere?

Hristina. Пa fjale. Ç' dote äone bota qe te ɢohene, kur vjɛn mɛ ŋe çupe, qe ɛɢt' ɛ-vɛɢure mɛ roba te-varfera?

Θɛoäora. Ç' dote äone? ɛäɛ ç' munt te äone?

Hristina. Dote te ɢaŋene.

Θɛoäora. Sɛ robat' ɛ asaj nuke jane si t' imɛte? Ɑume likɛt dote beŋe kuɢdo qe te perflase; po nuk' ɛ bɛsoŋ.

Hristina. Пsɛ?

Θɛoäora. Sɛpsɛ ŋɛriut nuk' i apene vejɛjtjɛ robate; sikur te iɢte tere vejɛjtja jone nde robat t'ona, atehɛrɛ çdo nate qe nxjɛrime robate t'ona leme tere vejɛjtjɛne t'ene perane ɢtratit t'ene.

Hristina. Ti giäe do te me ngaç . . . . po mɛ giäe keto yt unq, i-cili ɛɢte kryɛ-qindes nde uɢterit, a nuke ŋihɛte nga robate, se nuk' ɛɢte ndoŋe uɢtetar i-poɢtere? giä aɢtu ɛäɛ nɛvɛ nga robate t'ona dukɛmi sɛ jɛmi mê te-larta nga te-varferate.

Θεoδora. Mê te-larta sε te-varferate! mbe sε? ɡiδe ŋεrezite nuke jane gatuare nga ɡiδ ajo balte? me δua, sε im unq vεɢ roba te-ndryɢmε nga ato qe vεɢ ŋe uɢtetar i-ɲoɢtere, ɲo atjε eɢte uɢteri; ɲo im unq si ŋεri nuk' eɢte m' i-larte nga ŋe uɢtetar; robat' ε-tia jane ɢeŋe te ɢerbimit qe ben nde uɢterit εδε as ɡe mê tεɲere; jane εδε t'onate ɢeŋa ɢerbimi? ç' ben ti?

Hristina. Ajd aty! nuk' ε di! vεtε nde skolit si εδε ti.

Θεoδora. Nuke ben ɡiδ ate ɡe εδε Olimbia εδε kaqe te-tjεra çuɲa te-varfera? nεvε ɲra qe te-ɡiδa kεmi ɡiδ ate ɢkaλe. Ti nde vεɢç roba mê te-liga, mos dote benεɢ m' ε-lige?

Hristina. Nuke; ɲo nuke dote vεɢ.

Θεoδora. Lεte δεmi, sε vεɢε. Ja ɲra sε robate nuk' ε bejne ŋεrine mê te-lart' a mê te-ɲoɢtere. Akoma εδε ŋe tjεtere ɢembeλe; δuaj, sε hyn nde ŋe ɢteɲi, ku ɢεsene roba; nde blεfɢ roba te-mira, mos dote benεɢ ε-mire, εδε nde blεfɢ roba te-liga, mos dote benεɢ ε-lige? atehεrε ɲra dote jεte nde doret te robeqεɲesit te benεmi te-mira. Une bεsoŋ, sε kejo vεtem ɲer ŋe iδuλ te-druŋte munt te benεte, ɲo iδuλi çdo qe te vεɢŋe dru eɢte.

Hristina. Πo kur qenka keɢtu, ɲersε ɡiδe te-mirete vεɢŋene roba te-mira?

Θεoδora. Ç' do te δote te-mire?

Hristina. Te-mire do te δote te-ɲasure.

Θεoδora. Te-ɲasure do te δote te-mire? Ç' ɡerra te-bukura qe na δua!

Hristina. Te ɲasurite kane ɢteɲira te-meδa, qεrε, roba te-mira, εδε i ndεrojne ɡiδe ŋεrezite.

Θεoδora. I ndεrojne vεtem ata qe mεndonεne si ti; deɡo-me, Hristine. Cilene do mê tεɲere, Evanδine aɲo Anastasine?

Hristina. Evanđine.

Θεođora. E ɲo ɲersε?

Hristina. Sεɲsε Evanđia me do εđε ɡiđeŋe kerkon te-mirene t' imε tεk Anastasia ɡiđeŋe me ka cmir ε nakar.

Θεođora Πo mε ɡiđe keto đuaj mε mendjεne t'endε, sε Anastasia ka vεɢure roba te-bukura; đuaj, sε eɢte bere figurin i-sosure, ate duhεte tà duaɢ mê ɢume, mε-qene-qe ka vεɢure roba te-bukura!

Hristina. Πo! ɲo eɢt' εđε kaq' ε-liɡe, sa . . . .

Θεođora. Πer liɡesin' ε-saj ɲra nuk' ε do?

Hristina. Πo.

Θεođora. Πo sikur te viɢtε roba mê te-liɡa.

Hristina. Πraɲe Evanđine dote doŋa.

Θεođora. Atehεrε robate s' kane te bejne as ɡe, Olimbia ε-mir' a ε-liɡe eɢte?

Hristina. Ti ε di.

Θεođora. Bɢte m' ε-mira, me ε-urta, m' ε-zɡuara çuɲe ε taksit t'ene.

Hristina. A!

Θεođora. Atehεrε a duhεte tà dua?

Hristina. Duhεte, mε-qene-qe eɢt' ε-mire.

Θεođora. Nde ɡεç ɲra Olimbine, a dot' i đuaɢ te mos kuxoŋe te viŋe baɢke mε nεvε?

Hristina. Nuke.

Θεođora. Atehεrε ɲra εđε une dote te dua εđε mê ɢume, sεɲsε jε ε-mire, mε te-vertεte, ɢum' ε mire.

Çupa qe do te dukɛte.

VETA: **Fanka, Domnika, Evanđia, Aferdita** ɛđɛ **nena ɛ Fankese.**

(Brenda nde ŋe đome, ku ka ŋe pasqyre te-varure).

Nena. Fanke, jake ketu, bija imɛ, sɛ dua te te porosit, ç' te bejɢ ɡɛr sa te kđɛnɛm nga posta; duhɛte ɛđɛ ti te me ndihç nde punerat t' imɛ, sɛpsɛ taɢi zura te lođɛm mê tɛpere sɛ tjɛtere hɛre; nuke jɛ mê ɢum' ɛ-vogele; kujdɛsu pra te nasqiriç pak-se-paku kete đome ɛđɛ te-tjɛrate dot' i nasqiris une kur te kđɛnɛm; ɢiko tà kɛɢ gati ɛ te-nasqarisure mire, sɛ mundɛte nde te-kđyɛrit t'im te sjɛƛ ɛđɛ t' et unq, qe tà ɢkojme Паɢkene baɢke mɛ ate; ikeŋ pra ɛđɛ te mos hapojɢ ç' đaɢe (ɢkon).

Fanka. ɢume mire, nena imɛ (mbɛtɛte ɛ-vɛteme nde đomet). Vaƛe sa dit kɛmi ɛđɛ ɡɛr sa te viŋe Паɢka; me dukɛte, sɛ jan' ɛđɛ tri dit; sot eɢt' ɛ-djɛle; ɡɛr te-merkure kɛmi tri dit; po ɛđɛ mire mire nuke di, kur eɢte Паɢka; te merkuren' a t' ɛŋtɛne, sɛpsɛ me dukɛte, sɛ çdo vit Паɢka nuke biɛ ɡiđ' ate dite; po ç' ka te beŋe ɡe, ŋe dite ndryɢim nuk' eɢte pun' ɛ-mađɛ; pas tri a katre diç dotà vɛɢ fustan' ɛ-ri; pastaj ç' pune priɢ, nde mos ka arđur' éđɛ Паɢka? ƛogari nuke dot' i ap as ŋɛriu; munt tà vɛɢ ɛđɛ tani, qe tà provoŋ, si me vjɛn (hap ŋe pelhure ɛđɛ nxjɛr ŋe fustan te-ri); lɛ tà vɛɢ pra; nena ɡɛr sa te viŋe ka ɛđɛ ɢume kohe; dote apiŋ (vɛɢ ɢpɛjt, ɢume ɢpɛjt fustan' ɛ-saj te-ri ɛđɛ vɛtɛ drɛjt nde pasqyret). Oh! sa jam ɛ-bukure! ɛđɛ sa bukure me vɛtɛ ky fustan! gryka, mengete, trupi, te-ɡiđa, mɛ ŋe fjale, jane fort te-goditura; ky fustan mà trɛgon mɛsne ɢume te-hoƛe ɛđɛ i ɛp ŋe hijɛ te-mađɛ tere trupit t' im (kđɛnɛte nga te ɡiđe anete ɛđɛ veɢtron trupin' ɛ-saj); oh: fort i-bukure eɢte; sa jam ɛ-gezuare!

me pofɕ, nenja imɛ, qe me berɛ ŋe te-ketiλe fustan te-bukure; po, me pofɕ ŋe mije vjet; pa ndoŋe te-drejte u-zemerova ŋeditezaj kundre asaj ɛλɛ ɛ bera te-mjerene te helmonete kaqe, sɛpsɛ kur mâ beri prove, me λa, sɛ mbahem ɕume mê te-maλ; mɛ pak fjale ky fustan me vetɛ ɕume bukure; me ka ɕume hijɛ ɛ me trɛgon ɕume te-ɕiɕmɛ; ah! sikur te vinine tani ɛλɛ te tjera çuŋera ɛ te me ɕihnine, qe jam kaq' ɛ-bukure! ah! sikur te me ɕihtɛ taɕi nga ɕoqet' ɛ nga baɕkenxeneset' ɛ-mia (trokɛt dɛra ɛλɛ vijne Domnika, Evanλia ɛλɛ Aferdita).

Fanka. Mire λone: „Kujto qene, ɛλɛ bej. . . . ." lete mos ɛ λem taɕi tere fjalene.

Domnika. Mire dita, Fanke; ç' ben? mɛ ɕendet fustane; pa kλeu te te ɕoh mire; (Fanka kλenete dykɛ mbajture me te maλ; oh! eɕte ɕum' i-bukure! ɛλɛ une bera ŋe fustan, po nuke me vetɛ kaqe mire sa tyne; dukeɕ ɕum' ɛ-hiɛjɕimɛ ɛ fort ɛ-bukure.

Evanλia (i flet Aferditese ɛλɛ qɛsendis maλeɕtin' ɛ Fankese). Kejo ɛ humbi farɛ, motre, mɛ kete fustan; i dukete sikur eɕte ndoŋe zoŋ' ɛ-maλɛ a ndoŋe princɛse; ɛ-mjera Fani! ɛ humbi farɛ mendjene; po sikur ɛλɛ pak mê tɛpere stolira, bɛsoŋ, sɛ nuke dot' i kiɛtɛ mbɛture as pike tru nde koket; mire λone, sɛ te-varferite mɛ mê te-vogelene ge mapɛhene, ɛλɛ mê tɛpere ata qe hɛqŋene nga te-lehetite si-do-zot zoŋeza F. . . .

Aferdita (u flet Domnikes' ɛλɛ Evanλise, tek Fanka ɛλɛ po ɕikontɛ trupin' ɛ-saj ne pasqyret). Mɛ te-vertete, as pike ment s' i ka mbɛture nde koket; une kupe nde jetet t' imɛ s' beŋ keɕtu, ndonesɛ jam ɕume m' ɛ-pasure sɛ ajo; im' ate dy ore mê pare ɛrâi nde ɕteŋit ɛ na soλi ŋe mije gerra te-bukura, po nuke jam kaq' ɛ-mape qe t' i pefeŋ; tani uâ λem jo qe te mba-

hɛm me te-mað, po sɛpsɛ ɛ soλi koha; kupe nuke levdonɛm; vɛtem te-mapete ɛ mendjɛ-'ɛhetite bejne te-ketiλa.

Evandia. Eãɛ une gið aɛtu; po ç' na duhɛte nɛvɛ? lɛte beɲe ç' te doje; ɛjani tani t' i ðɛmi ɛãɛ nɛ ɲe teðate „ɛ mbajç mɛ ɛendɛt", qe te mos ðote pastaj, sɛ u-mbajtme me te-mað, ɛ-cila ge as farɛ nuku me pelqɛn.

Aferdita eãɛ Evandia. (i ðone Fankese mɛ ɲe fare te-qɛɛuri ndene buzet). Fanke motra jone ɛ-mire, ç' te-bukure fustane jane fustanet' ɛ-tu! i mbajç mɛ ɛendɛt, eãɛ te-tjɛre mê te-mire.

Fanka. Πo dua eãɛ mê te-mire? ky fustan eɛte fort i-bukure; te-tjɛra nuke kane te-ketiλe fustan te-bukure; une nuke dua tjetere, jam ɛum' ɛ-kenaqure mɛ kete.

Nena. (vjɛn, eãɛ dykɛ pare trazirene, nde te-cilet gendɛj ɛtepia mɛ zemerim ðote). Πo ç' lemiɛtɛ jane keto? une ç' te porosita? nde ventt qe te nasqiriç ɛtepine, ɛ berɛ mos me kɛq; tani te duhɛte ɲe dru i-mire, ɛum' i-mire; ty te ka hijɛ tyn; taɛi dote te trɛgoɲ une, nde te vɛtɛ fustani mir' a likɛt; keto jane porosit' ɛ keɛiλate, qe te laɛe, kur ika, ɛj? mire qe nuku soλa eãɛ t' et unq, eãɛ nga ɲera ane te ɛikontɛ eãɛ ay tetundurite t' ent, eãɛ nga tjatera ane ndyresin' eãɛ gendjɛn' ɛ kɛqɛ te ɛtepise s' one! te lumte, bija imɛ! te lumte! kɛɛtu dote zene giðe mesimɛte t' im nde zemeret t' endɛ?

Te-tri te-tjɛrate. (nde mɛst te-tyrɛ) Uf! ɛume kɛq ɛ pesoj Fanka; po eãɛ nɛvɛ jo mê pak; hajdɛ te ikejme (eãɛ te tria zirɛne prɛj dorɛ eãɛ ikejne mɛ te-driãure).

Fanka (mɛ lot ɛ mɛ te-driãure). Ndjɛ-me-ni, nenja imɛ (biɛ mbe guɲe eãɛ perpiqɛte t' i puðɲe duart' ɛ nenɛse, po kejo sikur ɛ ɛtyn) tjetere hɛre s' kam per te rene nde te-ketiλe faj; une eãɛ sot dote beɲa tere porosit' ɛ-tua, po i-pauði me ɛtyti te vɛɛ mê pare

fustane ɛðɛ pastaj te zihɛm nga puna; goditi te vijne ɛðɛ ɢoqɛt' ɛ mia ca mê pare; ndjɛ-me-ni ɛðɛ une u zotonɛm, sɛ tjɛtere hɛre nuke kam per te rene nde te-ketiƛe te-lajðiture.

Nena. Mire; kur pɛndonɛɢ mɛ kaqe zemere te-kðiɛƛete, dote te ndjɛŋ ɛðɛ une, po pasketajði, te keɢiƛoŋ, mê pare te mbaroɢ punete t' endɛ, ɛðɛ pastaj, po te kɛɢ kohe, te biɛɢ pas te-nisurit ɛ te-stolisurit, ɛðɛ prape si duhɛte ɛðɛ mɛ urtesi te-maðɛ, ɛðɛ jo te mapɛhɛɢ per robat' ɛ bukura; ata ŋɛrezit' ɛ-urte i vɛɢŋene, qe te dukɛne te-hiɛjɢim, ɛðɛ jo te mbupɛne ɛ te mbahɛne me te-mað per ato; te doje ŋɛriu te-nisurite nuk' eɢte pun' ɛ-lige; po nuke duhɛte te bjɛre vɛtem pas te-stolisurit; sɛpsɛ ajo qe biɛ vɛtem pas ketyrɛvɛ ɛ hump tere vejɛjtjɛn' ɛ-saj; jake tani te vɛmi, bija imɛ, te pastrojme ɛ te nasqirisim ɢtepine (Ikejne).

Te-priɢurate per ɡyqne.

VETA: **Ninja, Kristina ɛðɛ Vitoria.**

(He ðome çilimiŋę. Ngrihete kurtina ɛðɛ dukɛne Ninja ɛðɛ Kristina, ŋera dykɛ mesuare mesimɛte ɛðɛ tjatera dykɛ qendisure. Has pakeze hyn Vitoria dykɛ mbajture duarte prapa).

Vitoria (dykɛ uŋure kokene per te ndɛruare). Mire dita, kuɢerirat' ɛ-mia te-daɢura, si jini? mire?

Ninja ɛðɛ Hristina. Mire s' arðɛ, Vitori. ɢume mire, te falɛmi ndɛrse. Zoteria jote si jɛ?

Vitoria. Si nga hɛra, do-mɛ-ðene farɛ mire. Uzɡuaɢe me 12 ɛðɛ mora çokoƛatene, ŋe fort te mire çokoƛate; mê te-mire ɡe kupe s' kam pare (dykɛ lepiture buzete).

Ninja (dykɛ qɛɢure ndene buze). O! hamesja!

Vitoria. Πastaj hengra ca ajke; nuk' u ðεm dot, sa ε-mire iɕtε!

Hristina. E-mjεra Vitori, nuke te depoɳ dot! kuɕ te depon ɳandεh, sε vεtem nde te-ngrenet ε kε mendjene.

Vitoria. (dykε mos vene rε fjalet' ε Hristinese). Πastaj bera dy tri te-baritura nde ɳyλt; o kuɕerirat' ε-mia, u vertεtoɳ, ɕume humɳni qe nuke dilni ɳer menɡes nde ɳyλt! (Si dykε kenduare) Bari i-ɡelberuare eɕte εðε ɳo i-ɳome nga vεs' ε menɡesit εðε diku, diku ɕkendijat' ε diελit ndeɳer dεgat' ε-dendura ndrinine ɳermbi vεset mε ɳe fare bukurie qe s' trεgonεte mε goje. Zoqte kendonine mε ɡezim ɳermbi druret. . . . . .

Ninja. E kðεvε nde vjεrɕa ε nde kenge, ɕikoɳ.

Vitoria. Πersε me ɳrεt raðen' ε mεndimεvet te-mi?

Hristina. Te lutem, Vitori, nde εrðε ketu vεtem, qe te na ðuaɕ ç' hengrε a ku baritε, fjalet' ε-tua lεte jene ɳakeze mê te-ɕkurtera. Nεvε εðε ɳo kεmi ɳune! nuke ɕikon?

Vitoria (dykε mos vene rε). Πastaj ɕkova nga qoɕku i koɳeɕtit, εðε u vertεtoɳ, sε nuk' u-kðεva mε duar te-sbrazeta.

Ninja. Vertet! ku i kε duarte!

Hristina (dykε ngriture). Ç' ben ɳraɳa?

Ninja (ɡið aɕtu). Eja, trεgo-na, ç' kε nde duart!

Vitoria. Hajdε te ɕoheme, kuɕ ɳrεj juɕ dote muntɳe te kuɳetoɳe, ç' kam nde duart!

Ninja. O Vitori, ɡiðeɳe te ɳelqen te na mundoɕ!

Hristina. Πo as ɡe s' kε nde duart εðε beneɕ sikur xεç kε.

Vitoria (u trεgon ɳe rize te-ɳεtjελe). O! sa te-ɳaduruareɕimε ε kereɕimtare jini! na ɳra kam ɳe rize.

Ninja. Eðε kejo rize ç' ka brenda?

Vitoria. Ka, (nga dale) ka, zoŋa, ŋe çporteze mɛ kufɛta.

Ninja ɛ *Hristina* (ŋe-hɛrɛɞ). A! iɞtɛ imja! pa dal tà ɞikoŋ!

Vitoria. (mɛ rendesire). Πa puɞoni! ketu kam ŋe çporteze mɛ kufɛta ɛɞɛ qe te dyja i kerkoni; si te di une, ɛ kujt eɞte?

Ninja. Eɞte imja!

Hristina. As farɛ, eɞte imja.

Vitoria. Eɞte pra ɛ te dyjavɛ!

Ninja. Eɞte imja, eɞt' ajo qe ɛ pandɛhŋa tehumbure.

Hristina. Eɞte imja; kam qe djɛ qe po ɛ kerkoŋ!

Ninja. Dal tà ɞoh ɛɞɛ dotà ŋoh per-ŋe-hɛrɛɞ.

Vitoria. Πo nde qeλofte te ɞuaɞ ɛɞɛ ti ɛɞɛ Hristina, sɛ ɛ ŋihni? Jo! nuke ɡykojne keɞtu! Une djɛ vajta t' i ap t' im ɛti ŋe lɛttre nde ɡyqetorɛt ɛɞɛ paɞe sɛ si bejne (ɛ ve rizene permbi ŋe truvɛze). Hristine, ɛp-me mafɛsne t'ent.

Hristina. Na-ɛ, po ç' dotà beɞ?

Vitoria. Taɞi dote ɞohç! Ne-m' ɛɞɛ ti, Ninɛ, brɛsne t'ent.

Ninja. Ciko, sɛ mos ɛ priɞç!

Vitoria (Dykɛ liɞure mafɛsne nde qafet si ndoŋe qafeliɞjɛ, kravate). Ve-ma, Ninɛ, brɛsne t'ent si ate ripne mɛ ɞkroŋa te-arta qe ɛ vene ruajtesit' ɛ qytɛtit. (Ninja jà liɞ). Farɛ mire! taɞi dote nisɛte ɡyqi.

Hristina. Cili ɡyq?

Vitoria (Dykɛ hɛqure perpara ŋe fron pi mbi ate mɛ maɞeri te-maɞɛ ɛɞɛ ɞote). Θepit kundreɡyqesite, qe t'uà ndaŋ ɡyqne!

Ninja, Hristina. Kuɞ te ɞepɛse? cilete te ɞepɛse? Nuke te kepetoŋ!

Vitoria. A! nuke ka ɛðɛ ɞume dem. Rini, u lutɛm, ŋera nga an' ɛ-djaðte ɛðɛ tjatera nga an' ɛ-mengere. (Ninja ɛðɛ Hristina rine).

Hristina. Πa te te ðɛm, kur dotá mbarojɞ gyqne?

Vitoria. Kini pakeze durim; pra! Taɞi dote me ɛpni pergigjɛ mbe çdo qe t' u pyɛs. Cila nga juvɛ ɛ humbi çportene?

Ninja, Hristina (ŋe-hɛrɛɞ). Une.

Vitoria. Kur ɛ humpte?

Ninja, Hristina (te dyja baɞke). Djɛ ndaj mbrema!

Vitoria. Ku ɛ humpte?

Ninja, Hristina. Nde kopɞtet.

Vitoria. Atehɛrɛ si benɛte te kɛm vɛteme ŋe çporteze?

Ninja, Hristina. Nuke di!

Vitoria. Eðɛ kejo qe gɛta ɛ kujt eɞte?

Ninja, Hristina. Eɞte imja!

Vitoria. Te me peɛni hoʎe hoʎe, ç' fare çporteze iɞtɛ ajo qe humpte?

Ninja, Hristina. Çporteza imɛ iɞtɛ pumbuʎakɛ.

Vitoria. Mire. Πo ç' ngyre kiɞtɛ?

Ninja, Hristina. Ngyre manuɞaqɛjɛ mɛ korðɛʎa te-mendafɞta.

Vitoria. Çudi! sa gákane çportezate t' uaj nde mɛst te tyrɛ!

Hristina. (mɛ ze te-çɛlure). Une djɛ ɛ mora nde kopɞtet, qe t' i ɛpŋa kufɛta t' im ungi.

Ninja. Eðɛ un' ɛ mora, qe t' i ɛpŋa s' imɛ ɛmtɛ.

Hristina (mɛ lajka). Eja, Vitori, ɛp-ma çportezene t' imɛ, ɛðɛ dote te ap gysmat' ɛ kufɛtavɛt.

Vitoria. A! zoŋe, kerkoni te priɞni gykatesine mɛ mite?

Ninja. (mɛ zemerim). Hajdɛ, vitori, ɛp-ma çportezene t' imɛ ɛðɛ lɛr-i keto te-taʎura

Vitoria. A! zoŋa, ɢani ɛðɛ çpernd ɛroni ɡyqin' ɛ ɡykatesine!

Hristina. Refɛ-na çportezene qe tà ɢoheme.

Vitoria. (dykɛ nxjɛre ate nga riza). Na, ɢiko-ɛ!

Ninja, Hristina. Mɛ te-vertɛte eɢte imja.

Vitoria. Dukɛte pra sɛ qe te dyja i kiɢite çportate ŋe ƛoji. Πra: (hap çportezene, sbras kufɛtate nde xɛpt te-saj, ŋɛrene pjɛse te çportese jà ɛp Ninɛse ɛðɛ tjatrene Hristinese, i perɢendoɢ ɛðɛ iken).

Ninja (dykɛ sulure pas asaj). Πo kufɛtate t'ona?

Vitoria. I mbajta per te-priɢurat' (harxɛt) ɛ ɡyqit.

(Bjɛ kurtina).

Πesoŋesi ɢeroŋes.

VETA: **ɢeroŋesi Fasuƛi, Çalamani, Turuƛaçka, Hamesi, Hertacja, I ligu** ɛðɛ **Aomatarja.**

(Πe ðome ɛ ɢeroŋesit. Mbe te djaðte eɢte ŋe fron i mað ɛðɛ mbe te menɡere nga fundi ca frona mê te dobete).

ɢeroŋesi. (Roben ɛ ka te zɛze ɛðɛ guɢɛliðjɛne te barðe ɛðɛ dykɛ ɢikuare orene ðote mɛ vɛthɛ). Ora eɢte dy, pras pakeze dote vijne te semurete. Kuɢ ɛ di sɛ sa te semure dote jɛne nde saƛet dykɛ priture mua. ɢeroŋesi Fasuƛi eɢte ŋe ɢeroŋes ɢume i deɡuare, ɡiðe bota dit' ɛ nate per té po flasen. Une nuke jam kryɛlartere, po ç' t' i beɢ botese qe me numeron si ndoŋe ɢeroŋes te çquare ɛ te raƛe ɛðɛ, sikundre ðone, ɢok nuku i ɡɛndɛte as nde Πaris as nde tere botet. O, zoteriŋ, ɡiðe sa jini ɢeroŋes, mos me zemerohi, u lutɛm, dita juaj ɛðɛ dita imɛ, taɢi eɢte koha imɛ. Une s' jam maðeɢtuar, sikundre ɛ dini, rɛkƛamate nuke me pelqɛjne, me arin vɛtem ɛmri im. Πapandɛhuraj deɡoni:

„Cilene kerkoni? Zotine Fasuλaq — Cilene Fasuλaq? — Ɑeroŋesin' ɛ-çquare nde tere botet". Taɑi duhɛt t' u ðɛm, mɛ sɛ po mɛrɛm. Une jam ɑeroŋes vɛçan i djɛmurise, ɑeroŋes qe ɑeron te mɛtat ɛ te vɛɡelvɛt, ɛðɛ kam ɑume myɑtɛriŋ. Πo lɛte mos loðme te semurete; keta te mjɛre vijne nga an' ɛ anese qe te kerkojne ndihmen' ɛ mê te diturit ɑeroŋes Fasuλaq. Jam i ɑtrenguare nga ɑumic' ɛ maðɛ ɛ te semurevɛ, t'u ap mê perpara kartera mɛ numure per te hyre, sikundre bejne nde tranvajt, sɛpsɛ ndryɑɛ nuke ŋɛh qeni te zone. Lum ay ŋɛri qe ka ŋe te ketiλe ɛmere. (ðerɛt nde funt te dɛrese) Numuri 1. (ri rende mbi front te mað). (Hyri Çalamani dykɛ pɑɛture permbi ŋe ɑkop.)

Çalamani. Zoteni, u jam i-falure.

Fasuλaqi. Mire s' ɛrðɛ; ɛmri yt?

Çalamani. Çalamani; ɛðɛ jam ɑerbetor' i zoterise s'uaj.

Fasuλ. (dykɛ ngriture) Eðɛ nga sɛ vuan, zot?

Çalam. Vuaŋ nga te-perdrɛðure.

Fasuλ. Ku, te lutɛm?

Çalam. Kam perdrɛðure kembene.

Fasuλ. Une kam mesuare vɛçan per te perdrɛðurate, ɛðɛ dote te ðoɑŋa sɛ duhɛte te diɑ, sɛ te perdrɛðurate ngasene mê tɛper nde kembet sɛ nde . . . . vɛɑt . . . . Si pra ɛ pesovɛ?

Çalam. Tɛk po rentŋa, zoteni.

Fasuλ. Çalaman ɛðɛ sulɛɑ? Çudi si benɛt kejo?

Çalam. Kejo ɡe fort koλaj kupetonɛte, sulɛɑa ɛðɛ m' u perdroð kemba.

Fasuλ. Eðɛ persɛ rentŋɛ?

Çalam. Qe te ziŋa ŋe rabɛcke.

Fasuλ. E zurɛ?

Çalam. Πo, ɛ zura.

Fasuλ. Sa iɕtɛ ora, kur zurɛ tå ndjɛkɛ.

Çalam. Tri i ditese.

Fasuλ. Eäɛ mbe ç' kohe ɛ zurɛ?

Çalam. Nde drɛke hɛre.

Fasuλ. Kur u-be kjo? mos u-be te Djɛlɛ?

Çalam. Jo, zoteni, ɲo te Merkure.

Fasuλ. Mire, ɲra . . . . ç' ðoni mê? a! qe te Merkure ndjɛkur ɳe zok qe mbe 3 te ditese gɛr mbe drɛke. Nuke me ðua te lutem, mos iɕtɛ ndoɳe ɛ krɛmtɛ ɛ maðɛ, nde te cilet as ɳeri s' ɲunon?

Çalam. (dykɛ ɕtrenguare). Jo, (mɛ vɛtehɛ) ɛ ɲesuam . . . . .

Fasuλ. Nuke kiɕtɛ skoli ate te Merkure qe me trɛ ɛ gɛr mbe drɛke? Sɛɲsɛ me dukɛɕ, nde mos jam i-geɳyɛre, si ɳe nxenes skoliɛ?

Çalam. (i-trumbuλuare). Ło, zoti ɕeroɳes, jam nxenes ɛäɛ te Merkurene kiɕim mesim.

Fasuλ. Cume mire, zot, kuɲetova nga sɛ vuan. Semundja joɕtɛ quhɛte ɛäɛ te ikur nga skolia, ɛäɛ ɛɕte ɳe semundjɛ ɛ rende, ɕum' ɛ rende, ɲo xɛç . . . . dote benɛte.

Çalam. (i-trembure). Eäɛ taɕi ç' ðoni? dote ɕeronɛm? Mjɛre une, ɲer ɳe zok ɛ ɲesova!

Fasuλ. Ɲerse jo? ɲo mɛ te zotuare, sɛ dote mbaç fort hoλe ato qe dote te keɕiλoɳ. Te-Djɛlene qe vejɛn nuke dote dalç nga ɕtɛɲia ɛäɛ qe mbe 3 ɛ gɛr mbe drɛke dote ɲunoɕ, qe te fitoɕ kohene, qe humbɛ te Merkure dykɛ ndjɛkure rabɛcka . . . . A me kuɲetovɛ? (i refɛn ɳe fron nde funt). Ri atjɛ, sɛɲsɛ ɲas te ɳojturit duhɛte te bejme ɛäɛ ɳe te liäure (ɲlage).

Çalam. Si te uräeroni, zoti ɕeroɳes, (mɛ vɛtehɛ). Ła ɕiko ɲunera, te mos dal te Djɛle . . . ɳe ðike mɛ dy prɛsjɛ munt nde zemeret . . . .

Fasuλ. (dykε đirure prane dεrese). Numuri 2! (ri).

Turuλaçka. (dykε hyre). Zoteri i-çquare u-falεm.

Fasuλ. Γiđ' aɛtu; si te đone?

Turuλaçka. Zoŋa Turuλaçke.

Fasuλ. Eđε nga sε vuan, zoŋe?

Turuλ. Jam ε trembure ɛume, sε ɛikoŋ dita mε dite qe po me priɛεne đoŋte.

Fasuλ. Mbasε, sε i prεt ɛume dendure.

Turuλ. Πerkundrazi, as kure s' i prεs; po, as kure.

Fasuλ. (dykε ngriture) Πa . . . çudi! Refεme duarte.

Turuλ. (dykε zɒatur duarte). Na, ɛiko-i.

Fasuλ. (dykε ɛikuar ato). Πo nxir dorezate, te lutεm.

Turuλ. Dorezat ε mia? po une s' mbaŋ doreza.

Fasuλ. (I-habiture). Si Nuke mban doreza? Eđε jan keto duar prεj naturε, pa doreza? (mε rendesire) Zoŋe, đuaj-me, po te vertεtene, sεpsε dotá ɒεŋ, a perndor dendur sapun?

Turuλ. (dykε uŋur syte). Da . . . . pun!

Fasuλ. A! kupetoŋ. Jam i siguruare sε s' kε te beɛ farε mε sapun; sapuni eɛte ŋe ɒe ε paɛojture tεk ti. Πra, o zoŋe, sapuni eɛte i vjεjture per te pastruare, εđε mê tεper duarte, faqεne εđε tere trupne, εđε sa sε perndorŋene sapune, jane te ŋojture nde ne εmrine . . . T e n d y r e. Na sε ç' eɛte sapuni! Taɛi pra, pa me refε đoŋte (dykε hεqur prape). A! ç' eɛte kjo ε kεq' ε mađε.

Turuλ. (ε trembure). Ah! (o Πεrendi!) ɛeroŋes, me bete te driđεm; ç' eɛte?

Fasuλ. Θε sε nuke i prεt đoŋte?

Turuλ. U vertεtoŋ, sε as kure s' kam perndorure gerɛere.

Fasuλ. E ɛoh, perndorni ŋe tjater gerɛere, đembete. Ç' turp i mađ! . . . . (Turuλaçka dykε ɛikuare poɛte ze te fɛεhe duarte). A! zoŋe . . uŋ kokene! . . . .

Eðɛ mbɛson, sɛ mundɛte te fɡɛhç ɡe nga i-çquari ɡeroŋes Fasuƛaq, sɛ ha ðoŋte rotuƛ' ɛ rotuƛ . . . . Une te ɡiða i ɡeŋ, sɛpsɛ te ɡiða i di, ɛðɛ dote te ðɛm sɛ ku te ka per te ɡpene kejo ɛ-mɛt' ɛ-maðɛ! Ne hɛre ŋe çup' ɛ vogel, hantɛ rotuƛ' ɛ rotuƛe ðoŋte, si do-zot zoteria jotɛ. Eðɛ kaqe ɛ beri zakon kete ɡe, sa pas ðoŋvɛt hengri ɡiɡterite, pastaj duarte, ƛerete, kembete, kerciŋte ɛðɛ tere trupn' ɛ saj, do-mɛ-ðene si ŋɛri hames i mbaruare hengri vɛtehɛn' ɛ saj! . . . Ky eɡte, zoŋe, fundi yt, po te mos hɛqç dore nga ɛ mɛta jotɛ, qe nuk' ɛ bɛsoŋ, ndryɡɛ i hengerç mɛ ɡendɛt, ɛðɛ te . . . mire te trɛture.

Turuƛ. (ɛ-trembure). Nuke, ɡeroŋes, nuke. U zotenɛm, sɛ kure me s' ɛ kam per te perseriture kete ɡe, dot' i lutɛm nenɛse te me blɛre ɡume ɡume sapun ɛðɛ dote mesoŋ te pastronɛm. U bɛtohɛm, ɡpeto-me-ni.

Fasuƛ. Dote beɡ ɡume mire, sɛ mê te tmɛruarate te keqia nɡasen mbe djɛmt' ɛ pa-ndrɛqure. Eðɛ taɡi ri prane zotit (i refɛn Çalamane).

Turuƛ. (dykɛ ndeŋure) Πo, zot.

Fasuƛ. Πo mos vere duarte mbi front, sɛ dot' i ndyɡ (ðerɛt prane dɛrese) Numuri 3.

Hamesja. O, i-çquare ɡeroŋes, mire menɡɛs.

Fasuƛ. Mire s' arðɛ, zoteni, ɛmri i zoterise s'uaj?

Hamesi. Hames, ɡerbetor i z-se s' uaj.

Fasuƛ. Eðɛ ku kɛ ðembjɛ?

Hamesi. Di ɛðɛ une?

Fasuƛ. Si benɛt te mos diɡ? Πo kur s' kupeton vɛte ku te ðemp, si dotâ di une?

Hamesi. Na me ðemp ketu . . . barku (ɡemtonɛt ɛ benɛte sikur ka te ðembure ɛðɛ ðerɛt) Oh! . . . oh! . . . . na ketu, zoteni . . . . ah! sa me ðemp.

Fasuƛ. Ferko, ferko-ɛ mê fort . . . na keɡtu (ɛ ferkon ɡume barkun ɛ Hamesit).

Hamesi. (dykɛ ðirure) Aj, aj, aj . . . . ɛume te ðembura me siλni.

Fasu.λ. Kaqe mê mire, sɛpsɛ ɛerimi qe s' sjɛλ te ðembure, as ŋe vjɛjtjɛ s' ka. Ti ɛikon vɛte, ɛerimi qe po te beŋ te sjɛλ te semura, deſtɛn sɛ dote te sjɛλe dobi. Lɛ te zeme prape (ɛ ferkon).

Hamesi. (Mɛ ze te mað) Jo, jo, nuke dua.

Fasu.λ. Ɔume mire; pra semundja jote ɛɛte semundje te ngrene ɛume. Taɛi ðuaj-me si u darkovɛ djeðinaj?

Hamesi. O zoteni mɛ fort te pake ɲerra, mɛ ŋe supe.

Fasu.λ. Vetem mɛ supe?

Hamesi. Eðɛ ca miɛ qengi.

Fasu.λ. Ɲe tjɛter nuke hengrɛ?

Hamesi. Eðɛ ca patatɛ.

Fasu.λ. Tjatere?

Hamesi. A, ɛðɛ pake ʒambon.

Fasu.λ. Eðɛ puɛovɛ?

Hamesi. Po, zoteni.

Fasu.λ. Pa fjale sɛ dote kɛɛ ngrene ɛðɛ ca pɛme.

Hamesi. Po, hengra.

Fasu.λ. Qumeɛt mɛ oris?

Hamesi. Fort pak.

Fasu.λ. T' embela ca hengrɛ?

Hamesi. (mɛ fuqi) As farɛ, as nuke kiɛtɛ te ketiλa nde mesaλet.

Fasu.λ. Eðɛ kuxon te ðuaɛ, sɛ ɛume hoλe u darkovɛ, kur hengrɛ kaqe ɲerra?

Hamesi. Kini te drɛjte . . . . po (dykɛ ɛemtuare ze barkune) oh! o! o! oh! . . . aman.

Fasu.λ. Ja, ɛikon barku yt, po qahɛt, sɛ u-darkosɛ mɛ te paka ɲerra. Lɛ te veʒgoŋ taɛi, ç' ka brenda barku yt.

Hamesi. (i trembure) Çe, dote me çani barkune?

Fasuλ. Nuk' eɢte nɛvoje. Qendro mos u-tunt (ve vɛɢne mbi barkut te hamesit ꝑer ŋe te filmɛ ɛđɛ ngrihɛte) A! ꝑoꝑo sa ɡerra ka ketu brenda . . . . Sa te tɛꝑeruare kini brenda nde barkt! . . . ç' nuku kini! Te me ndjɛni, ky bark eɢte çdo tjater ɡe sɛ bark, eɢte ŋe baλon i tere, ꝑo nde vent qe te jɛte i mbuɢure mɛ ɛre eɢte fryture mɛ uɢqimɛ qe munt te ngiŋe ŋe ɛlɛfant (fil).

Hamesi. (o Πɛrendi) Mɛ te tjɛra fjale barku im eɢte nde rɛzik te ꝑelcase.

Fasuλ. Bɛsoŋ dotà largojme kete ɡe mɛ ŋe ɢerim te forte, te cilene sa kaqe hɛraɢ dote tà beŋ. Πo mos haro, sɛ semundja jotɛ eɢte nga mê te keqijate, eɢte hamesi ɛ forte, (glutonia ɛfrajanta).

Hamesi. Cume mire, zoti ɢeroŋes, a dote ɢeronɛm? Θojni, u lutɛm, jam i-gatiɢim, t' u deɡoŋ mbe çdo qe te me urđeroni.

Fasuλ. Dote ɢeronɛɢ mɛ haꝑjɛt' ɛ çꝑagimit. Mɛ qene qe hengrɛ uɢqimɛ, qe munt te te arinine ŋe jave te-tere, ꝑrɛj nɛvojɛ duhɛte ꝑer tɛte dit te mos haɢ as ɡe. Eđɛ taɢi ri atjɛ ɛđɛ ferko barkune.

Hamesi (ri). Cume mire. A! bark i mjɛre, ka ɢume te drɛjte ɢeroŋesi, jɛ fryture ɛđɛ dukɛɢ si ŋe ɡiđe-ɢitjɛ (dyqan, bakaλi i vertɛte).

Fasuλ. (Πerꝑara dɛrese). Numuri 4. (hyn Πertacja mɛ ꝑertim te mađ).

Πertacja. (dykɛ haꝑure gojene ɛ dykɛ ɢtriture). Zoteri, u falɛm.

Fasuλ. Γiđ' aɢtu, zoŋe, si quhɛɢ?

Πertacja. Zoŋa Πertacɛ.

Fasuλ. Ç' kɛ, te lutɛm.

Πertac. Me đemꝑ ɡysm' ɛ kokes, zoteni.

Fasuλ. Πa fjale nde koket.

Πertac. Πo zoti, ɢeroŋes.

Fasuλ. E kuꝑetova. Eđɛ te ze dendure.

Hertac. Πo ðua per dita.

Fasu.λ. Te mboðis te fleɞ?

Hertac. Nuke.

Fasu.λ. Bukene?

Hertac. Nuke, as farɛ.

Fasu.λ. Lodrene?

Hertac. As lodrene.

Fasu.λ. A te ðemp, kur punon?

Hertac. (mɛ te ɞtrire hap gojene). Cume kɛq. Πo ç' ɛ-maλekuare ðembjɛ eɞte kejo!? posa ɛ ve nde ment te punoŋ, ze te me mundoŋe, sa s' munt tà ɞkoni nde ment.

Fasu.λ. Arin, arin, ɛ kupetova semundjɛne. Lɛ te ɞoheme pakeze kokene (ja ze kokene). Na, zoŋe, vuan nga ŋe ɛ tmɛruare xonke . . . . kɛ xonken' ɛ te mos punuarite.

Hertac. Vertɛt, zoti ɞeroŋes: Çudi! Eðɛ ku ɛ kam kete xonke?

Fasu.λ. A di te loç mɛ top?

Hertac. Cume me pelqɛn, ɛðɛ ɞume dendure los mɛ topne, po ɛðɛ mɛ mjɛɞteri te maðɛ.

Fasu.λ. Cume mire. Πo nde mos loç ɞume kohe, ç' dote ngase?

Hertac. Dote aroŋ te los.

Fasu.λ. Lɛ ta veʒgoŋ ɛðɛ pakeze kokene (ja ze). Πo, sikundre te ðaɞe, ti vuan nga ŋe xonke, qe eɞte ɞum' ɛ maðɛ, qe eɞte bere ketu brenda nde koket, ɛðɛ kejo xonke ka giðe far' ɛ fisn' ɛ te-mos-punuarit, do-mɛ-ðene lodra ɛtj. ɛtj.

Hertac. Eðɛ nga sɛ vjɛn kejo, zoti ɞeroŋes?

Fasu.λ. Sɛpsɛ mendja ɛðɛ mɛndimi yt eɞte giðeŋe nde lodrat. Nuk' ɛ do punene, ɛðɛ kejo eɞt' ajo qe te sjɛλ ðembjɛ nde koket. Nuke me ðua, te lutɛm, te djɛlate a te ðemp?

Ilertacja. Kure, as te djelate, as te krɛmtɛte qe s' vɛmi nde skolit.

Fasuɫ. Nde ɛɑte kɛɑtu, ç' te te ðɛm . . . Πuno tere javen' ɛ javese, duaj punene ɛðɛ s' jɛ per te semurur kure. Πuna ɛ ka per te humbure xonkene ɛðɛ ðembja dote kerkoɲe folɛ nde koket te ndoɲe pertaceje tjeter.

Ilertacja. Kam frike sɛ mos me ngase farɛ ndryɛɛ (hap gojene). A jini te vertetuare, sɛ mà kupetuate semundjene?

Fasuɫ. (mɛ te mburure) Une kure nuke lajðit zoɲa Πertacke, ɛðɛ qe t' ua tregoɲ dote te ðem çkoqur ɛmrin' ɛ semundjɛse s' atɛ. Quhɛte p e r t i m ɛðɛ bari (ilaçi) kundre asaj ɛɑte pune, prɛj se cilese kini ɛume nɛvoje.

Ilertacja (ɛ turperuare). Mbasɛ zoteni.

Fasuɫ. Πa mbasɛ, kejo ɛɑte semundja jotɛ. Πerpara pra, zoɲe, ɛðɛ pasketajði te mos kɛɑ as farɛ dyɛim, kur te flɛt i deguari ɛeroɲes Fasuλaq.

Ilertacja. Πo (ri perane te tjeravet).

Fasuɫ. (perane derese) Numuri 5.

I-ligu. (hyn ɛðɛ ɛɑte fort i-vrerete) Mire dita.

Fasuɫ. (si mɛ te-çuditure). Πa ç' ɛɑte ky? Nuke munt vaλe, zoteni, te me ðuaɛ, si me ðone tere bota: „Gezuaɛ, zoti ɛeroɲes". Emerine te lutem?

I-ligu. (as farɛ, te ðaɛe, sɛ une raɛe permbi ate). zoti i-Lik.

Fasuɫ. (dykɛ ngriture). Si pas ɛmerit ɛðɛ jɛ. Cume mire, zot' i Lik, dote te siλem si me siλɛɛ, ɛðɛ te mos te viɲe rende (mɛ aɛperim) Ç' kerkon?

I-ligu. Πerdroða kembene.

Fasuɫ. Eðɛ ti te perdrɛðura; cilene perdroðɛ, te lutem, te-djaðtene a te menperene.

I-ligu. Na; (i tregon te menperene).

Fasuλ. Πo nuke pergigɛne mɛ te ketiλe menyre. Te pyɛta te djaðten a te mengerene? a degon? (ɛðɛ i tunt te Ligut doren' ɛ mengere.

I-ligu (ðerɛt). Aj! me ðemp! me ðemp!

Fasuλ. E gɛta, te ðemp dor' ɛ mengere (i-Ligu do te rije). Jo, nuke dote riɛ, dote qendroɛ mbe kembe!... ɛðɛ si ɛ perdroðɛ?

I-ligu. Nuke di as ge.

Fasuλ. Eðɛ une kaqe tjɛtere; nuke di as ge.

I-ligu. Atehɛrɛ ç' ɛeroŋes jɛ, apo nuku do te me ɛeroɛ?

Fasuλ. Nde mos te pelqɛn, munt te na kðɛhɛ krahete. Jɛ i-lik ɛðɛ likɛ te perdor. Cko (i kðɛn krahete).

I-ligu. Cume mire, mos u-zemero, dote te ðɛm, si ɛ perdroða, raɛe . . . .

Fasuλ. Mbi ç' ge rɛ?

I-ligu. Mbi t' imɛ motre Margarita, sɛ nuke dontɛ te me huantɛ rɛðn' ɛ saj qe te losŋa.

Fasuλ. Ç' degoŋ? Ti, zoteri, qenkɛ mɛ te-sjɛλa te liga ɛðɛ nde grat, po s' eɛte as farɛ çudi. Mɛ te tjɛra fjale ravɛ tet motere. A, kejo eɛte dobesire!

I-ligu. As farɛ, te ðaɛe, sɛ une raɛe permbi ate.

Fasuλ. Πa fjale dykɛ rene mɛ gruɛt asaj. Cume mire, ɛðɛ qe te perdrɛðç peλemben, i kɛ ðene mjaft, mbasɛ mê tɛper nga sa mɛndoŋ.

I-ligu. Jo, nuke i raɛe mɛ fuqi.

Fasuλ. Me nde funt, ɛ goditɛ . . . keɛtu? (i bijɛ ŋe te ligut).

I-ligu. Jo.

Fasuλ. (i bijɛ ɛðɛ prape). Keɛtu?

I-ligu. Nuke.

Fasuλ. (i bijɛ ɛðɛ mê fort) Keɛtu?

I-ligu. O! o! ç' eɛte kejo?

Fasuλ. Çe? εðε mê fort? Mos i rε keɢtu? (ben gati ŋe backe te forte).

I-ligu. (dykε larguare). Jo, jo... si ajo back' ε pare.

Fasuλ. Dykε rahure pra keɢtu tet motere perdroðε dorene?

I-ligu. Πo.

Fasuλ. Te lumte! qenkε trim; ε fiton bravuren... ε ligesise, andaj εðε une ɢume mire tà bera. Bεsoŋ, sε ε kupetovε ligesine tendε εðε sε u-paqtovε mε tét motere.

I-ligu. Nuke as ε ndjεva te ligene as u paqtova.

Fasuλ. Jo? Atehεrε s' mundεte te ɢeronεɢ. Duhεte qe te benεɢ mire, te kerkoɢ mê pare ndjεse nga jot' motere εðε ta paqtohεɢ mε ate. Πerpara ɢko mos hump kohe, dote beɢ εðε ŋe te bariture.

I-ligu. Nuke vεtε, nuke dua.

Fasuλ. Nuke do ti, dua une te vεç. (vεtε nde dεret εðε ðerεt) Numuri 6.

I-ligu. Ri perane te tjεravεt.

Λomatarja. (hyn mε nxitim εðε ɡiðeŋe po flεt mε nxitim te mað) Mire ditaj, mire dita, mire dita, o ɢeroŋes fort i-çquare εðε fort i-deɡuare, u jam falure, mire dita, mire dita.

Fasuλ. (i-habiture) Roðan' i mbaruare, muλi qe bluan . . . . fjale!

Λomatar. U perɢendoɢa, zoti ɢeroŋes, εðε prape po u perɢendoɢ, mire dita, mire dita, gezuaɢi.

Fasuλ. (si pas ɢembeλes' se λomatarεse) Geɢuaɢi, gezuaɢi, gezuaɢi, εmri te lutεm?

Λomatar. As ɡe s' me ndalon t' uà ðεm, eɢt' ε tεpere te kerkoni εmerin t'im, kur prεj zemrε dua t'uà ðεm, εðε s' eɢte nεvoje te me pyεni.

Fasuλ. Πo, po, εðε s' tà deɡuame εmerine.

Aomatar. Nuk' ɛ deguate? ɢeroɳes, ç' ðoni? çudi! Si! ɳe ore te tere ɲo flaseme, ɛðɛ nuke me kupetuate cila jam. Quhɛm zoɳa . . . .

Fasuɭ. Cume mire; ɲo nga sɛ vuan?

Aomatar. O! vuaɳ nga ɳe semundjɛ, qe s' ɛɢte deguare as ɢekundi; ɛðɛ jam ɛ vertɛtuare, sɛ ɛðɛ zoteria juaj, qe jini ɳe ɢeroɳes kaq' i çquare, dote çuditɛni ɲo tà degoni. Ceroɳesi im, ɲrɛj ɢume ditç me ðemɲ guha, ɛɢte ter' ɛ ɛɳture, ɲa diture ɲersɛ. Harova t' u ðɛm sɛ me ðemɲ ɢume ɛðɛ mundonɛm sa s' mɛndoni, sɛɲsɛ ɛ-mjɛra ɲer kete ngaje nuke munt te ðɛm as ɳe fjale. . . . . .

Fasuɭ. Ç' ðua, o zoɳe? Me mbytɛ mɛ ɳe lume fjaleɢ ndonesɛ te ðemɲ guha, ɛðɛ akoma qahɛɢ? Mjɛre, te mos iɢtɛ ɛ ɛɳtura. Nuke kɛ as farɛ te drejte te qahɛɢ ɲer guhene, ɛ cila sikundre ɢoh, flɛt kaqe fjale sa dote flisnin trɛ ɳɛres dykɛ folure baɢke.

Aomatar. Te me ndjɛni, zoti ɢeroɳes; ɢume me ɢani, ɲo lɛ te mos humbasim kohe te vjɛjture mbe fjale te kota ɛ te ɲa-dobiɢimɛ.

Fasuɭ. Me dukɛt, sɛ kete tà ðaɢe mê ɲare.

Aomatar. Une arçe vɛtem qe te mar keɢiÅe. Kerkoɳ ɲra te me keɢiÅoni si ɢeroɳes i-çquare. Ґuhene ɛ kam te-ɛɳture. Ґa dyɢim juvɛ si ɢeroɳes ɢum' i-çquare dini fort mire ngajene, une as ɢe s' di, u lutɛm ɲra te me ðoni, nga vjɛn kejo? ɛðɛ u vertɛtoɳ, sɛ kure as ɳeriu s' ja kam ɲer te ðene, kur nga guha qe ɛ kam te ɛɳture nuke munt te flas ɛðɛ ɢume. . . . . .

Fasuɭ. Lɛ te ɢoheme.

Aomatar. Mos ɛɢte nga te ftohetite, nga te ngrohtite a ɛðɛ nga te dyja keto aɲo sɛ hengra ndoɳe ɢe te ɲrɛhete.

Fasuɭ. Te ɢoheme.

Aomatar. Mos; sɛ hengra ɛuma ɛɛqɛrka? Πo kejo dote jɛte, sɛpsɛ ɛɛqɛri ka fuqine te . . . .

Fasu.I. (dykɛ prɛre fjalen' ɛ asaj) Kejo ɛɛte vɛtem puna imɛ, zoɳe, mos ɛ hump kohene mɛ fjale te kota ɛ pa vent. . . . .

Aomatar. Πo une ɛ mjɛra mɛ-zi hapa gojene.

Fasu.I. E mjɛra (mɛ vɛtehɛ) nuk' ɛ kupeton (mɛ ze te mad). Πa refɛme guhene.

Aomatar. Γuhene? s' ka mё te lehte pɛ, ɛiko-ɛ (nxjɛr guhene ɛdɛ te filmene', qe ja mbante ɛeroɳesi ɛdɛ po fliste). Pɛte mire keɛtu, zoti ɛeroɳes? (nxjɛr guhene).

Fasu.I. Πo.

Aomatar. Duhɛte tё nxjɛr ɛdɛ mё tɛper?

Fasu.I. Nuke, te lutem, te lutem mos kuvendo.

Aomatar. Πo, kini te drɛjte (nxjɛr guhene ɛdɛ tek po benɛte gati ɛeroɳesi t' ja zere); sɛpsɛ ka ɛume ɳeres qe trembɛne ɛdɛ tё refɛjne guhen' ɛ tyre.

Fasu.I. Πo, mos kuvendo, te lutem.

Aomatar. Πo kini te drɛjte, te me ndjeni, harova; po duhɛte te dini sɛ une ɛume ndryɛoɳ nga ata, sɛ nuke trembem as farɛ t' u refɛɳ guhene. . . . . .

Fasu.I. (i-paduruarɛim) Πer ɛmrin' ɛ Zotit, zoɳe heɛtni; sɛpsɛ tek po flet guha jotɛ me iken, ɛdɛ keɛtu s' munt tё ɛoh, si dote tё harin kur sulete si ɳe nga mё te mirate torɲila?

Aomatar. Edɛ prape te me ndjeni, kini ɛume te drɛjte, zoti ɛeroɳes; kejo ɛɛt' ɛ verteta, sɛ, kur flas, ɛ humpni guhene t' imɛ, ɛdɛ . . . .

Fasu.I. Πra nuke dote flaç me! Mart, drap gojene... mire, ... nxir guhene . . . mё tɛper. Duhɛte te riɛ keɛtu te pakene tri te filmɛ te dyta.

Aomatar. Çe? tri te filmɛ te dyta? tere puna kaqe ɛɛte? Zoti ɛeroɳes, une munt te ri keɛtu gysme

ore, ηe ore, ηe dite te tere. (ɛeroηesit qe ri nde front) Ç' kini? Ç' ηate? mos jini te semure?

Fasu.I. Jo ηrɛs, kur dote vendoç te mbyÃç gojene.

Aomatar. Te mbyÀ gojene? Sa kaqe hɛraɛ, ηo juvɛ me ðoɛnite ɛer taɛi tà haη. Ç' doni? tà haη aηo tà mbyÃ? U bɛtonɛm, sɛ ɛ humba, nuke di ç' te beη.

Fasu.I. (mɛ vɛtehɛ) Vɛtem ηe uðe ɛηetimi ka. (Ngrihɛte ɛðɛ mɛ urãer i ðote) Te lutɛm ηa ri neräɛ.

Aomatar. Mɛ giðe zemere, zoti ɛeroηes, na tɛk ηo ri. Kerkoni tjater ɛe?

Fasu.I. Reɛeme ɛuhene (Aomatarja bindɛt; ɛeroηesi ngreh duarte, u bije kembevɛt, i haη syte ɛ i mberðen mbi Àomatarene, ɛðɛ mɛ ze te forte ɛ te tromaksure ðote). Mos luaj (Aomatarja ηa luajtur nxjɛr ɛuhene, ɛðɛ ɛeronesi ɛ veɛgon).

Fasu.I. (ηas ηakeze largonɛte) Te falɛm nderse, zoηe, jɛ liruare, ɛ kupetova semundjene tende. (i aferonɛte ηrape) Zoηe, zoηe (mɛ vɛtehɛ). Ηo taɛi kemi tjetere mundim, mɛzi muntme tà bejme te haηηe ɛuhene, taɛi nuke do tà mbyÃηe. (Aomatarɛse) Zoηe; (mɛ vɛtehɛ) Lɛ t' u ndih; (ve ηe dore mbi kryɛt ɛðɛ tjeterne ndene nofulat). Zoηe, dotà mbyÃni gojene, ɛiko mire, ηe . . . dy . . . tri.

Aomatar. A! ɛeroηes, ɛume me trempte.

Fasu.I. Kejo ɛɛte ɛ vɛtemja uðe qe te te beη te hɛɛtɛɛ

Aomatar. Ɛume mire, ɛðɛ taɛi nuke me ðoni, te lutɛm, ç' ɛɛte semundja imɛ? ðoj-me-ni, ðoj-me-ni, ηo çnɛjt sa te muntni. Jam ɛ ηaduruarɛimɛ, kɛɛimtarɛ, dua te mesoη. Ɛɛtɛ semundja imɛ ɛ kɛqɛ ðoni; ηra ç' mendim kini, ðojni?

Fasu.I. Ηrape giðate (mɛ urãer) Mos luaj! . . . (Aomatarja nga frika nuke luan). Zoηe, (mɛ ze te mað) ɛ dini, sɛ ɛeÀa ɛum' ɛ ngrohete ɛ djɛk ɛuhene kɛɛtu

εäε fjalet' ε συma ε demtojne. Dykε folure συme, ε priσε guhene ε poqε mbe ηe fure . . . te λomatituri. Πo nde vent qe te t' i äεm punerate mbyλure dote t' i äεm më mire çkoqure: Eσte vertet, sε lumi i λomatise s'atε me loäi συme, nuke me la t'uå refεη semundjene, po taσi behu gati te degoη εmerine t'ent te vertete, (dykε mare fryme rende, fσi baλet ε tij).

Λomatar. Πas fjalevet tendε, zoteri, aferoη te benεm, nde mos jam ε geηyere, λomatarε, guharε.

Fasu.λ. (dykε ngriture duarte). Ç' äua? aferon? mε te vertete jε prej συme kohe ηe λomatarε nga më te keqijate, mε äipλome, nde σkaλet te pare.

Λomatar. Mjere une εäε si dote σeronεm?

Fasu.λ. Farε koλaj, nde puσofte se kuvenduari συme.

Λomatar. Nuke dini ndoηe tjeter bar (ilaç)?

Fasu.λ. Ие-per-ηe nuke.

Λomatar. Ç' ka! dote prεs te me äoni tjeter bar (εcen pa reguλe). Dote jete συme çudi mbe ηe kohe qe kaq' ε kaqe gerra çpikne, te mos gendet εäε σerimi i te-λomatiturit!

Fasu.λ. (i vetε pas εäε perpiqete t' i flase) Zoηe!

Λomatar. (εäε po flet). Kane çpikure telefone, fonografe, baλone me timone ε ηe mije ε dy gerra tetjera, per te cilate ç' do breme ndeper σtepirat kuvendojne. Bari i apostimes, σkendijat' ε Rentgenit εäε kaqe te tjera, ε te mos gendete σerimi i λomatise! Naten' ε bejne dite, εäε diten nate, εäε me giäe keto mos gejne, si benete σerimi i te-λomatiturit. Bukuri, mε te verteta! Πo εäε perse te trumbuλonεm εäε kaqe. Te σoheme jam λomatarε? Dote me äoni, äote σeroηesi. Συme mire; po kuσ na verteton, sε i-çquari σeroηes nuk' eσt' i geηyere? Eäε me qene qe une xεç më tεper kupetoη

nga ɕume te tjere te semure, me ɕkon ɳe mendje, se ɕeroɳesi sa per semundjene t'ime . . . ra jaɕte.

Fasu.I. Zoɳe!

Aomatar. (ɛäɛ po ɛcen) Eäɛ dot' nä refeɳ. Cikoni sa ore jam ketu, cili nga ne te dy flet më ɕume ɛ pa puɕim? Ceroɳesi, giße me ɳe ze dote me ßoni.

Fasu.I. Zoɳe!

Aomatar Atehere, si qenkam une Äomatare. Ay flet ɕume, a une jam Äomatare? Po keta ɕeroɳesit giäeɳe dote jene t' aopere, te liq s' jane per te ndrɛqure kure (vete nd' ata qe rine nde funt).

Fasu.I. (i-loäur bije nde front) Uä' ɛ mbare! Ç' ɛ-keqɛ qenka kejo.

Aomatar. (atyreve qe rine nde funt) Si ɛ ɕikoni juve? Ç' kupetoni nga giße keto?

Fasu.I (ngrihete) Kejo s' duroɳte, me turperon perpara myɕterivet, nuke, kete nuk' ɛ duron dot i-ɕenuari ɕeroɳes FasuÄaq.

Aomatar. (te giäeve) Kerkoɳ ɛäɛ mendjene t'uaj, o zoterin, ɛäɛ më tepер tuajne, o zoɳa. Kam te drejt' a te ɕtrembere? A nuk' eɕte si ßem? Juve ßoni, ɛ cila ɳe dote ßote, se kam te drejte, ɕeroɳesi pra s' ka te drejte. Une t' u ßem, dote vete te ɕikonem eäe nde tjetere ɕeroɳes. O i-mire, perse te mos ujit ɕuhene t' ime une qe jam ɛ deɕuare ɕume folese, une qe jam ɕoq' ɛ çquare ɛ giße miqɛɕavet te mia? une qe munt, si ßoɕte pyei, ɳe ditezaj, eäɛ ɳe zet bufeve t' u mbyÄ gojene, te denohem ɛ te mos flas? Perse te lutem? Sepse ɛ ßote ɳe ɕeroɳes qe s' ɳeh as ge. Kejo nuke benete, dote ɕoheme, ç' ßone eäe ɕeroɳesit ɛ tjere. Mundete ndoɳe tjetere te me ßote, se duhete te flas më ɕume, qe te benem mire, perse nuke? dote ɕikoni, se kejo pa fjale eɕte per te bere, sikundre kur, giß ati te se-

muri ɛɑ̃ɛ nde ɡiɑ̃' ate semundjɛ nga dy ɢeroŋes, ŋeri urɑ̃eron te ftoheta ɛɑ̃ɛ tjɛteri te ngroheta.

Fasuλ. Πo, zoŋa Λomatarɛ, zoŋa doktorɛɢe, qe ɛ kɛ ɡuhene si koɲan ɛ tere hɛlm, ɲo. Marɢ, trɛgo-me krahete ɛɑ̃ɛ ti ɛɑ̃ɛ te ɡiɑ̃e juvɛ. Nuke dote jɛm mê ɢeroŋes, ŋe mije hɛre nuke. Sɛɲsɛ dykɛ ɢeruare juvɛ u semura une, ɲo, jam i semure. Ndjɛŋ brenda tɛk une mizen'-ɛ tmɛruare ɛ te ɲa-ɢeruarɢimɛ kure te λomatise . . . . mjɛri une. (bijɛ nde front ɛɑ̃ɛ te tjɛrat i ɢerbɛjne).

(Bijɛ kurtina).

COΠA IV.

ΓΒRRA TΒ-VΒJEJTURA E VETIARE.

Vejεjtja ε ϭtrengimεvεt.

„Fεpa ε driza dote mbiŋene ɲer ty εðε mε djεrse te faqεse s' atε dote haϭ bukene t' endε". I-ketiλe eϭte fati i çdo biri te ŋεriut te-ɲare, εðε munt te ðεmi, sε jεt' ε ŋεriut eϭte ɲlot ϭtrengimε qe nde te-nisurit ε ɡεr nde te-mbaruarit t' asaj. Kaqe te-ϭume jane ϭtrengimεte, sa ϭume ŋεres frikacare i kane ðene funt jεtes' se tyrε mε ŋe menyre fort te-ɲoϭtere, sεɲsε u eϭte merziture. Πo vjεjtja ε-ɲambaresuare ε atyrεvε ϭume mire ϭihεte nde mbroðesit te ŋεriut trim ɡεr nde ditet te-sotmε. S' munt te quhεne te-maλekuare mundimεt ε ϭtrengimεte, qe i dalene ɲerɲara çdo ŋεriu; sεɲsε ɲas nomit te-ɲerɡiðϭim sε „çdo dru ŋihεte nga ɲεmet' ε ti" kεmi kete te-vertεte: „Πεmet' ε ϭtrengimεvεt, ɲrεj te-cilavεt eϭte ɲεðuare, ŋεriu kuximtar jane ɡiðeŋe te-ɲelqyεra nde syt". Πerandaj munt te ðεmi, sε çdo mundim eϭte ŋe bεkim. Uða qe ka ϭɲene εðε ɲo ϭɲjε ŋεrine nde mbroðesi eϭt' ε-ɲerɲjεte, ɲlot mε ɲεngimε, mε te-ɲerɲjεkura ε mε te-rezuara, kur mε deϭɲerimε ε kur mε ϭɲerεsa ε mε te-ngriture. Πasqyrate, qe na εɲ istoria

ε botese per te-ngriturite lart ε gume neresvε, jane te-panumeruara ε na tregojne këjellete, se pa mundim asge s' fitohete, edε se strengimete jane gume te-vejejture per te vajture mbrod: Edε ne te vertete gume te-vejejture per te mbajture nder mentt gejme nde jetegkronat te neresvet te-medεn se ay qe i munt pesimet' ε dobesirat' ε tij ε jo ay qe urderonete prej atyreve ε u gerben dot' apine nde majet te malit. Kurore nuke mapene ata qe pine nde gratt te te-prejturit, vetem luftetarete dote kurorezohene me nder ε me lavdi. Fort bukure pergahete jet' ε neriut me ne lufte te-perhergime, edε ay qe degeron te veje perpara ε te mbrodesone nde kete bote duhete te luftone burerigt me kundregtirate qe gen perpara. Mbrodesia m' ε-larte apihete vetem me te-perpjekura te-perhergime t' atij qe ε kerkon ate. Turp i-mad egte per nerin' ε-duretuare me fuqira te trupit ε te mendjese te degperonete ndene strengimet; perkundrazi ay duhete te mesone prej atyre, qe te benete m' i-vendosure nde qellimt te tij edε me veperimtar ε me trim nde punet te tij. Perveç kesaj neriu qe gkon ε provonete ndeper strengime dote dale i-kullare si ari qe gkonete ndeper fuqit te zjarit per te bere i-ketille. Me gembelle fort te-mire na ep jeta ε Frengut Bernard Palissit, çpikesit te lendes' se-barde te limavet (piatavet). Strengimet' ε ti isine jo vetem te-gume, po edε per gume kohe. Vjete plot me strengime gkuane permbi ate; po ata ε benine me te-vendosure per te geture gen' ε-degeruargime. Varferia ε-made ε beri te hede ε te djege nde fupet ne nga ne pide plaçkat' ε gtepise; degerimi i-mad qe kigte per te mbugure qellimne ε beri ate tà mbane zjape te-paguare me te-mos kursyere as gratet' ε femijes' se tij. Nde kete neri u-mbug fjal' ε-urte: „A ke pare neri qe egte

zilitar nde punet te-tij? ky dote qendroŋe perpara mbrɛtervɛ ɛ ŋɛresvɛ te-meðɛŋ"; perandaj ɛ-drɛjte eɛte fjala ɛ ŋe ɛkroŋesi qe ðote: „Γerrat' ɛ-renda vejɛn te benɛne". „Varferia, ðote, ŋe ŋɛri i-çquare, eɛte ŋe ɛtrengim i-mað, po eɛte mire per te-riŋte te hiðɛne nde mɛst te valevɛt t' asaj, qe te perdorine ɡiðe fuqit' ɛ tyrɛ, ɛðɛ osɛ te humbɛn' ɛ te fundosɛne ndene ato, osɛ te ngrihɛne persiper' atyrɛvɛ"; ɛðɛ si pas provimit t' atij „as ŋe i-vejɛjture nuke dote fundosɛte". Πer ɛume vɛta nga ata qe i kane çfaqure botese ɛume te-vertɛta ɛðɛ mɛ te-çpikurat' ɛ-tyrɛ i kane ndihure ɛume te-renda kane qene te-perqɛɛurate ɛ te-ndjɛkurate, mɛ te-cilate bota ɛ kohes se tyrɛ uà ka çpaguare, po as per ŋe nga ata kendojme, sɛ ka qene i-deɛperuar a i-mbajture nde vɛndimɛt te ti. Mbe ciline eɛte dɛtyre te-ɡendurit' ɛ botes' se-rɛ, ɡiðe te-mirat' ɛ asaj ɛðɛ dobia qe ka sjɛλe? Ajo mb' ate trimn' ɛ Γɛnovese ɛðɛ mbe te-vuarat' ɛ tia qe ɛ benine ate te-vɛndosure ɛðɛ nde mɛst te pɛðimɛvɛt ɛ te-pɛngimɛvɛt mê te-deɛperuare, per te-fituare qeλimn' ɛ ti? Πabɛseria ɛ ɛokevɛt ɛðɛ padurim' i atyrɛ iɛine mê te-rɛzikɛimɛ sɛ valet ɛ dɛtit te-mað ɛðɛ uða ɛ-pasiguruare; po permbi ɡiðe ato ay ɛðɛ sot qendron dykɛ trɛguare mɛ giɛt botese, sɛ persiper' atyrɛvɛ eɛte deɛerim' i mbuɛure ɛðɛ ɛmeri i-perjɛteɛm. Sikundre miðja kðɛn nde margaritare koqɛt' ɛ-rena nde dɛt, qe çpojne lekuren' ɛ saj te-bute, mɛ ŋe te-ketiλe menyre duhɛte ɛðɛ çdo ŋɛri te perdorŋe pɛngimɛte qe i vijne mb' uðe, jo te bjɛr' ɛ te rezonɛte ndene rendesiret t' atyrɛ, po dykɛ ɛkɛlure ata ndene kembet te tia te dale faqɛ-barðe.

Te-sjɛƛa te-mira.

Bota, sa do qe ɛpɛte per te mbuɢure deɢerimɛt' ɛ-trupit, prape kerkon te-ketiƛe ŋeres qe te kɛne te-sjɛƛa te-mira, sɛpsɛ keto jane fɢɛhtesira qe hɛq ɢumice miqɢ. Nde kƀɛfɢim flɛtet' ɛ jɛteɢkroŋavɛt te-ŋɛresvɛt, dote kupetojme qe fɢɛhtesira ɛ mbroƀesise qendron nde te-sjɛƛat' ɛ-mira ɛ te-pelqyɛra qe perdor ŋɛriu nde pojtjɛt te-tij. Cili eɢt' ay qe kerkonɛte nde ɢerbimt te çdo punɛ? Cili eɢt' ay qe benɛte pjɛsetar ɛ si ŋe ŋe mɛ te zone? A nuk' eɢte ay i-cili kupeton ɛƀɛ ve nde vɛperim tere ato miresira, qe degon ɛ ɢɛh, kur vjɛn nde ɢoqeri mɛ ŋɛres te-mir' ɛ te-urte? Vejɛn ŋɛriu te puɢtoŋe te-sjɛƛa te-mira, sɛpsɛ keto jane ŋe pasjɛ, ɛ-cila kupe nuke dot' ɛ lere te varferonɛte. Kete pasjɛ apin ay vɛtem tá doje, ɛƀɛ pa fjale dotá fitoŋe ɛƀɛ dot' i sjɛƛe ŋe mbroƀesi te maƀɛ nde pɛƀ te ŋɛrezise; ɛƀɛ jo vetem kete, po ɛƀɛ dote muntŋe te fitoŋe ndɛr nga ŋɛres nde ɢkaƛe te-larta ɛ te-çquare. Te-sjɛƛat' ɛ mira ɛ bejne ŋɛrine te jɛt' i-liruare ɛ i-patrembure nde pɛƀt te tij. Mê te-mirate ɛ mê te-lartate ƀureti naturaƛɛ ɛƀɛ taƛanda, qe jane sjɛƛe ɢɛr mbe ɢkaƛet mê te-mbaruare mɛ ane te dituris' ɛ te mesimit, lɛhtazi kƀɛnɛne nde te-mɛta ɛƀɛ ligesi, nde qofte sɛ nuke jane baɢkuare mɛ ndjɛŋa miresiɛ. S' apin te jɛɢ vɛtem ŋe nga ŋɛrezit' ɛ botese, po duhɛte te-jɛɢ ŋɛri mɛ zemere. Te-sjɛƛa te-mira jan' ato te cilate kane per burim drɛjterine ɛƀɛ miresine. Çdo ɛ-sjɛƛe eɢte ŋe sbulɛse qe çfaq fɢɛhtesirat' ɛ zemeres' ɛ te jɛtese. Cili eɢt' ay qe munt te fɢihɛte nga ɢoket' ɛ-ti? Cili eɢt' ay qe munt te pefɛnɛte si s' eɢte? Çdo ɛ-sjɛƛe ɛ kƀjɛƛeson ŋɛrine ɛƀɛ ɛ ben te dukɛte siç eɢte, perandaj mbe kohe te-ɢkurtere dote ŋihɛte ɛ dote quhɛte i-ŋojture nga te-ɢiƀe. Ate qe

ɛ numuron ŋɛriu farɛ te-fɞɛhure ɛðɛ deɞeron tà mbuloŋe, kejo lɛhtazi i çfaqɛte botese mɛ ŋe a mè tɛpere te-dukura. Stervitjɛ ɛðɛ kujdɛs i-mað duhɛte qe nde vogelit per te ɞpetuare nga pɞɛretimate qe munt t' i sjɛƛe vɛtehɛse a te-tjɛrevɛt. Mɛ apesim te-mire do ujiture mendja ɛ zemera ɛ ŋɛriut qe nde vogelit, sɛpsɛ vɛtem pɛmet' ɛ keti munt te te bejne te fitoɞ ŋe ɛmere qe dote mbɛtɛte per kujtim nde mɛst te ɞokevɛt ɛðɛ te botese. As ŋɛri s' munt te ɞpetoŋe nga denimɛt' ɛ botese ɛ-cila munt te jɛte mbe te-drɛjte, perandaj nde qofɞ zilitar per te ɞpetuare nga te-paperdeƛyɛrɞimite denimɛ te botese, sɞið-ɛ uðene ɛ-cila dote te beŋe te-lumure. Sɞið per vɛtehɛne t' endɛ ate uðe, ɛ-cila dote te ape prehjɛ, ɛðɛ keɞtu kupe nuke dote te trumbuƛojne te-ɞykuarat' ɛ botese, qe munt per dita te deɞoɞ. Nde istorit ɞɛjme ɞume ŋɛres qe kane lene pas pasqyra ɛ ɞembeƛa te-çkelqyɛra qe jane si dritare te-meðɛŋ ɛ dote ndritŋene botene sa ta poŋe. Γiðe kejo lavdi, ɞiðe ky çkeƛqim, ɞiðe kejo miresi munt te viŋe nde jɛtet te ŋɛriut vɛtem nga te-sjɛƛa te-mira, te-cilate qe munt te kɛte, po te doje. Ne ɞkroŋes ðote: „Te-sjɛƛat' ɛ-mira jane pasj' ɛ-pare mbe çdo ɞtepi trɛgetari." Munt te ðɛmi, sɛ mbroðesia ɛðɛ lumuria ɛ ŋe ŋɛriu a ɛ ŋe kombi varɛte nga te-sjɛƛat' ɛ-mira. Te-sjɛƛat' ɛ-liga kupe s' ɛ dorezojne ŋɛrine; i-ketiƛi as munt te quhɛte ŋɛri. Mbroðesia ɛ-vertɛte puɞton ɛðɛ ka per bij ɛ bija vɛtem ata ŋɛres qe jane mɛ vɛtia ɛ mɛ te-sjɛƛa te-mira. Bota dote iɞtɛ far' ɛ ndryɞmɛ, nde qofte sɛ si-cilido bentɛ pjɛsen' ɛ ti mɛ te-sjɛƛa te-mira. „Ay qe eɞtɛ mɛ zemere te-qeruare kupe nuke munt te jɛte i-ndyre nde fjalet, ɛðɛ i-peruŋuri ɛðɛ i-daɞuri nde ɞpirt kupe s' munt te jɛte i-poɞtere nde te-sjɛƛat".

Apesimi.

Nomvenesi i Spartese, Likurgua mori prej gið-asaj buɕtrɛ dy kelyɕe ɛðɛ i piti mɛ menyre fare te-ndryɕ-mɛ. Иɛrine ɛ mesoj mɛ gɛλera ɛ nde prehjɛ, ɛðɛ tjatrine ɛ sterviti nde gaht. Kur u-forcuane nde trupt ɛ nde zakonɛt te tyrɛ, i soλi nde trɛkt, vuri perpara atyrɛvɛ gɛλe te-pelqyɛra, ɛðɛ pastaj leɕoj ηe lɛpure. Sa-kaqe-hɛraɕ ηeri nga keta qenre usul permbi gɛλerat, tjateri u-leɕua te ndjɛke lɛpurine. Mbe kot lɛpuri u-perpoq te ɕpetoηe nga ðoηt' ɛ armikut. Qeni ɛ soλi nde nguɕtim ɛðɛ ɛ zuri. Tere gindja ɛ-levdoj per te-sulurit' ɛ per lɛhtesirene, mɛ te-cilene zuri lɛpurine. A-tehɛrɛ Likurgua dykɛ kðyere nga gindja ða: „Keta te dy langoη jane prɛj gið' asaj buɕtrɛ, po ɕikoni, apesimi sa ndryɕim te mað ka sjɛλe nde mest te tyrɛ.

Daɕuria mbe mesimne.

Бimosðɛni.

Бimosðɛni, kur u-pyɛt ηe here, si mundi te benɛte ηe fjale-ðenes kaq' i-ɕenuare, u-pergɛq: „Sɛ kam pri-ɕure mè tɛpere vaj sɛ vɛre". Mɛ keto fjale doj te ðɛɕtɛ, sɛ kohene ɛ ɕkontɛ dykɛ kenduare jo vetem ditene, po ɛðɛ natene nde dritet te kandilɛse, ɛðɛ jo pas defri-mɛvɛt ɛ te piravet.

Klɛanði.

Klɛanði ato qe degontɛ prɛj fiλosofit Zinon i ɕkruantɛ nde tjɛguλa ɛ nde ɕpatuλa qɛɕ, sɛ nuke kieɕtɛ te-hoλa, qe te blintɛ karte. Eðɛ mɛ-qene-qe ieɕtɛ ɕum' i-varfere, natene punontɛ ndeper kopɕtet dykɛ nxjerɛ uje prɛj pusɛvet ɛðɛ ditene mesontɛ.

Bariu i Ettrikut, Efkliäi.

Jakov Hoggu (James Hogg), qe eɑte i-ŋohure ndene ɛmerine. Bariu i Ettrikut, ka qene ŋe vjɛrɑetor i-ndɛrçim ɛ i-ɑenuare i Englitɛrrese. Kur zuri te mesontɛ, iɑtɛ ŋe-zɛt vjɛç, ɛ̀ðɛ nuke dintɛ as te ɑkruaŋe as te kendoŋe. Vola ɛðɛ te-ɲunuarete jà suaʎe te-ɡiða mbare. Nde djalerit iɑtɛ i-varfer' ɛ i-mjɛre; ɛ kiɑtɛ ɑkuare dykɛ ruajture bageti ndeɲer malɛt te Skotise. Dykɛ pojture i-vɛteme nde ɑkrɛtetirat u-ɲuɑtua ɲer ŋe daɑuriɛ se-maðɛ ɲer burimɛte, ɲer ɑɲɛʎate, ɲer malɛte, ɲer qiɛʎe, ɲer rɛte. Ɲo dote munttɛ kupe t' i trɛgoŋe bukurit' ɛ naturese kaqe mire, ɲo te mos kiɑtɛ fituare mɛ ane te fuqis' se Volese ɛ te kujdɛsit ɲas ɲunese ŋe mesim tendryɑm ɛ ŋe taʎande te-ɑenuare. Ɑembeʎ' ɛ atij na meson, sɛ ŋe djaloɑ, qe ka ɑkuare djalerine nde ɲertim ɛ ka mbɛture i-ɲamesuare, munt tà ndrɛqŋe ɛðɛ farɛ kete mjɛresi, ɲo te doje ɛ te kɛte qendrim nde ɲunet.

Ɲɛriu nuke munt te pefɛŋe, sɛ ɡɛr ku apintɛ deɑerimi i nxenesvɛt te fiʎosofit te-mað Sokrat ɲer te deɡuare mesimɛt' ɛ ati ɛ ɲer te ɲare fitim ɛ dobi ɲrɛj atyrɛvɛ. Linin' at' ɛ meme ɛ mohonine çdo defrim, qe te vinine ɲas ati te-urti, qe gatuantɛ zemeren' ɛ atyrɛ, qe ndriçontɛ ɑɲirtin' ɛ atyrɛ ɛ qe u hiqtɛ kembete nd' uðet te miresise. Aðina ɛðɛ Mɛgara ɡendɛɑine nde lufte te-kɛqɛ nde mɛst te tyrɛ. Armiqesia ɛ te dy ɡindjɛvɛt iɑtɛ kaq' ɛ-maðɛ, sa ŋɛrezit' ɛ Aðinese vinine mbe bɛ kryɛ-uɑtetaret' ɛ tyrɛ te benine pemuʎe dy hɛre nde mott vendin' ɛ Mɛgarese, ɛðɛ Mɛgarianete, mɛ mundim vdɛkjɛjɛ, ndalonine te-tyrɛte te vinine nd' Attike. Ky ndalim nuke mundi te ɑuaŋe as te ɲɛngoŋe deɑiren' ɛ Efkliðit nga Mɛgara. Diltɛ nga qytɛti mbremanɛt, i-vɛɑure si grua, mɛ kryɛ te-mbuluare, vintɛ natene nde ɑteɲit te Sokratit, ɛðɛ kðɛnɛj natene tjɛtere ɲraɲe i-vɛɑure si grua.

Πɛtrarku.

Miqt' ɛ Πɛtrarkut dendure i ɢkruanine, qe te drɛjtesonine vɛtehɛn' ɛ tyrɛ, pɛrsɛ nuke vinine tà ɢikonine: „Si te poɲe ɲɛriu mɛ tyne? Jɛta qe ɢkon ti nde Voklyze ɛɢte ɲe jɛte fort ɛ-çudiçimɛ! Dimerine pi ndene kulmt t'ent posi ɲe zok i natese, ɛãɛ nde vɛret sulɛɢ pa puɢim ndeɲer arat". Πɛtrarku qɛɢtɛ mɛ keto fjale t' atyrɛvɛ ɛãɛ ãoɢtɛ: „Keta ɲɛres i nemerojne defrimɛt' ɛ botese si mê te-maãene lumeri ɛãɛ nuke munt te kupetojne, sɛ si munt ndoɲe te poɲe pa ato". Πo une kam miq, ɢoqeri' ɛ te-cilevɛt pa mase me qezon, miq te giãe vendɛvɛt ɛ te giãe koheravɛt, te-cilete kane qene te-çquare nde lufte, nde punera qɛverie ɛ nde dituri. Mɛ ata kupe nuke gendɛm nde nguɢtim, ɛãɛ jane giãeɲe nde ɢerbimt t'im. (Πɛtrarku miq quantɛ vivλate). I ãerɛs te vijne ɛ i pɛrze, kur te dua. Nuke me rendojne as farɛ ɛãɛ me pɛrgigene nde giãe pyɛtjɛt. Ca me pefɛjne te-ngarat' ɛ koheravɛt te-ɢkuara, te-tjɛre me trɛgojne fɢɛhtesirat' ɛ naturese. Ky me meson uãene si te poɲ ɛ te vdes mire; ay me ben te hapoɲ hiãerimɛt' ɛ helmɛte mɛ zemeren' ɛ tij te-qɛɢure. Ca nga ata me stervitɲene ɢpirtine nde te-vuarat, ɛãɛ te-tjɛre me mesojne te mos puɢtonɛm nga deɢerimɛt' ɛ-liq te natures' se ɲɛriut ɛ te urãeroɲ vɛtehɛne; me se fundi me ɢpiɛne nde uãet te dituris' ɛ te mjɛɢterise, ɛãɛ kenaqɲene giãe nɛvojat' ɛ mendjɛse s'imɛ. Πer çpagim per giãe keto te-mira qe me bejne nuke me kerkojne vɛç ɲe ãome te-vogele, ku te ruhɛne nga pluhuri. Kur dal jaɢte, i mar mɛ vɛtehɛ kudo qe vetɛ, ɛãɛ qɛtesir' ɛ aravɛt u pelqɛn me mire sɛ zaλahia ɛ qytetɛvɛt".

Πɛtrarku smurɛj, kur puɢontɛ nga te-ɢkruarat' ɛ nga te-kenduarate, a kur nuke muntte te mɛndonɛj permbi

ato qe kendontɛ ndeper vendɛ te-vɛçante, perane ndoŋe burimi te-kuλuare, a mbi majet te ndoŋe ɞkembi. Nde te-uɞetuarat te tij, qe iɞine ɞume te-dendura, mesontɛ ɛ ɞkruantɛ kudo qe qendrontɛ. Ne nga miqt' ɛ tij dykɛ pasure frike, sɛ mos pesontɛ vjɛrɞetori ndoŋe smundjɛ te-kɛqɛ nga pun' ɛ ɞume, i-kerkoj ŋe dite hapesin' ɛ vivlioɞikese. Pɛtrarku jà ɞa pa diture sɛ persɛ jà kerkontɛ. Miku ,i-mire mbyλi nde vivlioɞiket vivλat' ɛ hunxate, ɛɞɛ i ɞa: „Bjɛte dit nuke dote punojɞ". Pɛtrarku u-zotua te bindɛj, po jo pa ŋe kundreɞti te-forte te-perbrendeɞmɛ. Dit' ɛ-pare ju duk sikur nuke dote mbaronɛj kupe; te-dytene i ɞembi koka tere ditene; te-trɛtene u-dɛɞ t' i ɛpɛj hapesi qe te mos pesontɛ mê kɛq.

Cenim. Pɛtrarku ka qene ŋe vjɛrɞetor i-çquare Italian; mê ɞume pintɛ nde Voklyzet, perane qytɛtit Aviŋon, ku atehɛrɛ iɞtɛ te-ndeŋurit' ɛ papevɛt; nde fuɞet te Voklyzese eɞte ŋe krua fort i-bukure, ɛɞɛ perane keti kroj ɞkroj Pɛtrarku mê te-ɞumat' ɛ vjɛrɞavɛt te tij.

Papa Adrianoj.

Nde ŋe qytɛt te Hoλandese pontɛ ŋe ɛndar (ὑψαντής, tisserand). Ky kiɞtɛ vɛteme ŋe djale, Adrianone, i-cili vintɛ nde skolit. Po kur Adrianoj mbuɞi te-pɛsembeɞjɛtine vit te moɞes' se tij, i ati ŋe dite i ɞa: Biri im, sikundre di, jɛmi ɞume te-varfere; ɞɛr tani mesovɛ mjaft dituri, ɛɞɛ eɞte kohe te mesojɞ ɛɞɛ ti mjɛɞterine t'imɛ qe te ndihç.

— U lutɛm, áte, te me lini ɛɞɛ ca kohe nde skolit.

— Dotà beŋa kete ɞe, o djali im, mɛ gezim temaɞ, ju perɞɛq i áti, po mɛ sɛ. Cɛh ɛɞɛ vɛte, mɛ sa ɞtrengimɛ ɛ veɞterimɛ ɞkojme. Mɛzi mɛ ane te pu-

nese s'imɛ munt te nxjɛr bukene t'ene. Jɛmi po-ðua lakuriq, ɛcejme sbaðure ɛðɛ fleme çpɛjt, posa perendon djɛλi, sɛ s' kɛmi te-hoλa te blɛme vaj, qe te na ndriɲe. E levdoɲ ɕume, biri im, deɕirene qe kɛ per te mesuare, po duhɛne vivλa ɛ ɕume te-tjɛra gerra. Ku pra une te gɛɲ te-hoλate?

— Une dote perpiqɛm vɛte, áti im, ɛðɛ per vivλate t'imɛ ɛðɛ per çdo tjɛtere ge qe me duhɛte. U lutɛm vɛtem te me lini nde skolit.

I áti u-bint.

Adrianoj pra nuk' i prɛu mesimɛt' ɛ tij, ɛðe iɛtɛ kaq' i-kujdesure nd' atá ɕume nga baɕkenxenesit' ɛ tij, te-cilete iɕine bij te-pasuriɕ, po te-pakujdesure nde mesimɛt, zune tà kɛne nakar.

„Dikuɕ ɛ meson, ða ɲe nakar-mað ɛ i-lik baɕkenxenes.

— Kejo pune eɕt' ɛ-pamundure, u-pergeq ɲe tjɛtere, eɕte kaq' i-vobɛk, sa as buke s' ka te haje. Ku dote gɛɲe pra te-hoλate, qe te paguaɲe ɲe mesoɲes te-veçante?

— Mbremanɛt, kur ikejme nga skolia, ða ɲe itrɛte nxenes, kupe nuke vjen baɕke mɛ nɛvɛ; mɛr tjɛtere uäe ɛðɛ nuke vɛtɛ nde ɕtepit te tij. Ku vɛtɛ vaλe?

— Ejani tà pergojme ɛ te ɕoheme, ku vɛtɛ, ða ɲe tjɛtere nxenes.

— Po, po, lɛ tà pergojme, u-pergeqne te-tjɛrete.

Mɛ te-vertɛte ɲe mbreme i rane pas fɛɛhuraj Adrianojt, ɛðɛ ɛ pune te hyɲe nde ɲe kiɕe.

Baɕkenxenesit' ɛ atij hyne ɛðɛ ata nga dale fɛɛhuraj pas atij nde kiɕet, ɛðɛ ç' te ɕohene!

Adrianoj mesontɛ nde dritet te kandilɛvɛt.

„Adriano! ðipi ɲe nxenes, ç' ben aty?"

Adrianoj u-tremp ɛðɛ ngriti kokene. Eðɛ kur pa

baɞkenxenesit' ɛ ti, u-nguq ɛðɛ nga turpja zuri te qaŋe. Me se fundi u ða atyrɛ.

„Tani, zoteriŋ, qe me zute mɛ ŋe meŋyre qe nuke munt te fɞɛh asge, dot' u pefɛŋ tere te-vertɛtene. Jà si eɞte puna. Jam i-varfere, kaq' i-varfere sa s' kam te-hoƛa qe te blɛ vaj ɛ te mesoŋ mbremanɛt nde ɞtepit t' imɛ. Πerandaj çdo nate mesoŋ ketu.

— Πo nuke merðin? ɛ pyɛti ŋe nxenes.

— Πa ze-me dorene. A jam i-ftohete?

— Nuke, as farɛ.

— Eðɛ ɛ dini, sɛ persɛ? Sɛpsɛ xɛç kam ketu, nde zemeret t' imɛ, qe me ɛp fuqi te mos ze per ge te-ftohetite, sindekur nuke ze per ge as te-perqɛɞurate t' uaj".

Q' ate nate as ndoŋe s' kuxoj mê tà perqɛɞŋe nxenesin' ɛ-varfere. Πerkundrazi giðe zune tà donin' ɛ tà ndɛronine.

Adrianoj mɛ ane te kujdɛsit te ti te-mað nde mesimɛt mesoj te-mað' ɛ te-gɛre dituri, hipi nde ɞkaƛe te-larta, ɛðɛ me nde funtt u-be ɛðɛ Πape i Romese ndene ɛmerine. Adrianoj i-gaɞtete.

Πeruŋtja.

Πƛatoni

Πƛatoni dykɛ daɞure te ɞohe lodrat' ɛ Olimbise vatɛ nde kete vent, ku mbe ŋe ðome ndeŋti baɞke mɛ ca ŋɛres, te-cilet as i ŋihtɛ as ɛ ŋihnine. Ketyrɛvɛ per se-çpɛjti u fitoj daɞurine ɛ pelqimne mɛ te-sjɛƛat' ɛ ti te-mira ɛ te-fisçimɛ ɛ mɛ karaktirin' ɛ ti t' embele. Nuk' u ða asge as per diturite, as per fiƛosofine, as per Sokratine, as per akaðimin' ɛ ti, vɛtem u ða, sɛ quhɛj Πƛaton. Πas te-mbaruarit te lodravɛt, vane baɞke mɛ

até nd' Aðine, ku fiλosofi i priti nde ɕtepit te ti mɛ ŋe miqesi fort te nguɕte. Atehɛrɛ te-huajte, te-cilete pa mase iɕine habiture nga ɕoqeria ɛ nga miresia ɛ ŋe ŋɛriu kaqe te-daɕure, i-ðane: „Cpi-na-ni, po te doni, tɛ ay nxenesi i Sokratit, qe mban ɛmerine t' uaj ɛð' ɛmeri i te-cilit kudo eɕt' i-deguare mɛ kaqe ndɛr ɛ mɛ ɕume fame. Cpi-na-ni, u lutɛmi, nde ɕtepit t' ati, ɛ dorezo-na-ni tɛk ay, qe te mareme ndoŋe mesim ɛ fitim te-çemuare nga te-kuvenduarite mɛ ate. — Une jam „ay", u perɡiɡɛte Πλatoni mɛ ŋe peruŋtjɛ te-qɛɕure. Te-huajte u-habitne fort, kar mesuane, sɛ pa diture kiɕine pasure ŋe ɕok kaqe te-ndɛrçim, ɛðɛ kupetuane, sɛ çdo qe ðu-hɛj per Πλatonine ɛ per miresit' ɛ ati iɕine ɕume mê poɕtere nga ɛ-vertɛta, ɛðɛ sɛ peruŋtja ɛ ati iɕtɛ kaq' ɛ-maðɛ sa ɛðɛ vejɛjtja ɛ ati.

Epaminonda.

Armiqt' ɛ Epaminondese, qe tà hiðeronin' ɛ tà poɕteronin' ate, ɛ vune kryɛ a te-pare permbi ata, qe fɕinine lemiɕtɛt' ɛ uðevɛt, ɛ-cila pune nuk iɕtɛ as farɛ per ate, i-cili iɕtɛ ŋe nga mê te-ɕenuarete kryɛ-uɕtetare te kohes' se ti. Πo ati jo vɛtem nuk' i ɛrði likɕt, sɛ ɛ vune nde ŋe pune kaqe te-poɕtere per até, po ɛðɛ ɛ priti mɛ ɡiðe zemere, ɛðɛ i mbuɕi dɛtyrat' ɛ asaj mɛ kujdɛs te mað. Epaminonda trɛgoj mɛ kete, sɛ nuk' eɕte vendi qe ndɛron ŋɛrine, po ŋɛriu vendine.

Sa mesim i-mire per ɡiðe Cqipetarete.

Tyrɛnni.

Tyrɛnni, qe ka qene ŋe nga mê te-çquarete kryɛ-uɕtetare ɛ ŋe nga mê te mirete bupa te Francese, kiɕtɛ

fituare ŋe lufte te-maðɛ, nde te-cilet iɛtɛ mbuluare mɛ mê te-maðɛne lavdi ɛ ndɛr. Na kartuɛka, qe i dergoj q' ate dite se ɛoqɛse, qe t' i peſɛnte ſundin' ɛ luftese: „Armiqte u-leɛuaŋe kundre neɛ; u-muntne, lavdi paste Zoti! U-loðçe pakeze! vetɛ te ſlɛ; beſɛi gumen' ɛ mire". Nuk' i beri as ŋe ſjale as per trimerin' ɛ ti as per punerat' ɛ ti te-meða. Pɛruŋtja ɛ keti kryɛ-uɛtetari s' peſɛnete dot me goje. „Kuɛ ka bere kupe kaqe punera te-maða?" ðote ŋe nga paniɡiriſtet' ɛ tij; „kuɛ i ka peſyɛre mɛ kaqe te-drojture? kur bentɛ ndoŋe pune te-maðɛ a ſitontɛ ndoŋe ſitorɛ te-ɛenuare, nuke ðoɛte, se ɛ ſitoj me mençerin' a me trimerin' ɛ ti, po se u-ɡeŋyɛ armiku; kur ɛpte ẍogari per ndoŋe lufte, nuke baronte asɡe perveç vetehen' ɛ ti ɛ punerat' ɛ tia; kur peſɛnte ca nga ato punera, te-cilate ɛ kiɛine treɡuare kaqe te-ɛenuare, pandehte ay qe ɛ deɡonte, se ay vete nuk' iɛtɛ veç ŋe ɛikoŋes, ɛðɛ nuke dij, ciline te besonte, ate apo punerat' ɛ ati; kur kûɛnɛj nga ato lufterat' ɛ-lavduruarɛime, qe ɛ bene ɛmerin' ɛ ati te-pavdɛkure, largonte te-priturate me ndriçim ɛ levdatat' ɛ ŋeresvet nguqɛj nga ſitorɛt ɛ tia, i priſtɛ levdatate ɛ ndɛrɛte qe i ɛpnine si ay qe ka per te ðene ſjale per ndoŋe faj, ɛðɛ po-ðua nuke kuxonte te dukɛj nde galoŋat, sɛpsɛ iɛtɛ ɛtrenguare, prɛj nevoje, te duronte me durim levdatate ɛ ndɛrɛte, qe piðeŋe i bente mbreti".

Ky ŋeri pontɛ nde Paris pa ndoŋe ndriçim teperjaɛtesm. Dendure vintɛ nde mê te-afermet kiɛe, qe te deɡonte meɛene, ɛðɛ passi mbaronɛj meɛa, baristɛ ndeper té a pɛð qytetit pa pasure ndoŋe ŋeri pas ɛ pa ɛeŋe çqimi. He dite, tek po baristɛ, ɛkoj perane ca djaloɛeve punetore qe losnine me leme (top), ɛðɛ tecilete pa ŋohure ate ju lutne te ɡykoŋe per ŋe te-heðure. Mori stapn' ɛ ti ɛðɛ, passi mati mergimɛte, beri ɡyqne.

Ay, te-ciline denoj, zuri tà ɢaŋe: kryɛ-uɢtetari qɛɢi ndene buzet, ɛðɛ, kur zuri te mastɛ mergimɛte ɲer-se-dyti, ɢume ofiqare ɛ ɲane ɛðɛ ɲerɢendoɢne mɛ ndɛrine mê te-mað. Djaloɢi qe ɛ kiɢtɛ ɢare taɢi kuɲetoj, mɛ ciline kiɢtɛ te beŋe, ɛðɛ i ra mbe ɡuŋe dykɛ kerkuare ndjɛse. Kryɛuɢtetari i ða vɛteme: „Miku im, nuke kiɢite as farɛ te-drɛjte te bɛsonite, sɛ une doŋa t' u geŋɛŋɛ."

Vintɛ nga ndoŋe-hɛre nde ðɛatrot, ɲo ɢume paʎe. Ne dite u-ɡent farɛ vɛtem nde ŋe ʎoʒe, ku hyne ca fɢatare te-nisur' ɛ te-stolisure. Nuk' ɛ ŋihnine ɛðɛ dɛɢne tà benine qe t' u leɢontɛ vendin' ɛ tij mbi front te-ɲare; mɛ-qene-qe s' i deɡoj, ata i muarne kesulen' ɛðɛ dorezat' ɛ jà hoðe ɲoɢte nde ðɛatrot. Πa trumbuʎuare as farɛ ju lut ŋe ŋɛriu qe ndoðɛj atjɛ t' i ngrɛre. Ata qe ɛ kiɢine ɢare, kur i deɡuane ɛmerine, u-trubuʎuane fort ɛðɛ dɛɢne t' iknine; ɲo ay i mbajti mɛ emblesire te-maðɛ dykɛ ðene: „Nde u-ɢtrengofɢime ɲakeze, ɢume koʎaj dote kɛte vent ɲer te-ɡiðe".

Zoŋa Dacier.

Zoŋa Dacier iɢtɛ ŋe grua fort ɛ-diture ɛðɛ ɛ-deɡuare ɲer te-ɢkruarat' ɛ-saj; ŋe i-diture Γɛrman, i-cili i kiɢtɛ kenduare ɡiðe ɢkrimɛt' ɛ asaj ɛ i kiɢtɛ nde ndɛr te-mað, i vatɛ mbe te-ɲare nde Πaris, ɛðɛ dykɛ nxjɛre albumn' ɛ-tij i lutɛj diç te ɢkruaŋe nd' ate mɛ doren' ɛ saj. Ajo, dykɛ ɲare nd' ate duart' ɛ te-diturvɛt mê teɢenuare nd' Evroɲe, ða, sɛ nuke dote kuxontɛ kupe te vere ɛmerin' ɛ saj nde mɛst t' ɛmeravɛ kaqe te-lavduruare, Γɛrmani s' ɲuɢoj se-luturi; sa mê tɛɲere hiqɛj ajo, kaqe mê tɛɲere ɛ ɢtrengontɛ; me nde funt u-munt nga te-luturat' ɛ ati, mori ɲendene ɛðɛ ɢkrojti ɛmerin ɛ saj mɛ kete fjale te-urte vɛte te ŋe ɢkrimetari grek: „Πuɢimi eɢte stoli' ɛ gravɛt."

Bεrnadotti nde Viεne.

(1798 pas Kristit).

Kryε-uεtetari Bεrnadott, i-cili mê ɲastaj u-be mbrεt i Suidise, iεtε derɡuare ɲrεj Γiðurðeroɳesε se Francese lajmes nde Viεne. Dinine nde ɲaλatεt te keti qytεti, sε ay kiεtε εerbyεre si uεtetar nde ɳe baεkepjεεte (σύνταγμα, régiment), ɲermbi te-cilet kryε kiεtε qene z. Beðizi. Besonine, sε dotá ɲoεteronine ε dotá çndεronine kryε-uεtetarine frenk dykε ɲermendure atij, sε kiεtε nisure jεten' ε ti si ɳe uεtetar i-ɲoεtere. Ne dite, nde ɳe ɲrð ɲrεj ɳeresvε εiεaλε-larte, baroni Θurgut, qe iεtε ndene-ɲunes nd' Austrit, i ða: „Zoti lajmes, kεmi ketu ɳe offiqar te-ikure ɲrεj Francese, i-cili do te ðote sε u ka ɳojture tjεtere hεre εume mire. — A munt t' u ɲyεs cili εεte ky offiqar? — Quhεte Beðizi. — Πo ε ɳoh εume mire; εεte κoλoneλi im, εðε kam ɲasure nderine te jεm uεtetar ndene urðerit t' ati; u ðεm, sε nde vejεn ɡesεndi sot, ε kam dεtyre kete ɡe nde miresit ε nde kuximt, te-ciline ky offiqar i-mire kiεtε miresine te me ɛɲte. Me vjen εume keq, sε ɡendja imε ε-sormε nuke me ɛɲ leje tá ɲrεs nde lajmetorεt te Francese, sikundre deεεeroɳ; ɲo ðo-i-ni, u lutεm, sε Bernadotti, uεtetar' i-moçim, ɡiðeɳe ka uεqyεre ndjεɳa nderi ε mireɳohesiε mb' ate". Cili mbeti i-habitur' ε i-turɲeruare nga kejo ɲerɡiɡjε ε-fisçime? Πa fjale i-maɲi ndeneɲunes, i-cili dykε besuare, sε dotá turɲerontε lajmesin frenk, i ða ngaje te ɲefεɳe ndjεɳat ε-larta ε te-fisçime.

Te-mos-lakmuarite.

Cincinati.

Romanete, nde kohet te ɲe rɛziku te-kɛq, spoðne konsul, do-mɛ-ðene te-ɲare te giðurëeroɲese, Cincinatne, ɲerine më te çquare nde kohet te ti ɲer vɛtiat ɛ tia te larta ɛ te-ðjɛɛta ɛ ɲer mençerin' ɛ ti nde ɲunerat te uɛterise. Te-derguaret' ɛ plɛqesis' ɛ te λauzit vatne tà kerkojne nde ɛtepit te tij, te-cilene ɛ kiɛtɛ jaɛte nde arat, ɛëɛ ɛ ɲɛtne dykɛ ngare ɲarmendene; ɛ ɲerɛendoɛne m' ɛmerin' ɛ konsuλit ɛëɛ i pefyene vendimn' ɛ te-spɛëurit te ti ɲrɛj plɛqesise. Cincinati fort ɲak umaλegyɛ nga ky ndɛr i-maë; ɲo daɛuria ɲer memeëene s' ɛ lintɛ te jɛte nde dyɛim; ɛ ɲriti vendimn' ɛ plɛqesise.

Dykɛ ndare nga gruaja ɛ ɲorositi te kujdɛsete ɲer bujqesin' ɛ tyrɛ te-vogele „kam frike, i ða, sɛ mos na mbɛtene arate kete mot ɲa ɲunuare mire".

Mɛ urtesin' ɛ mɛ qendrimn' ɛ ti mundi te ɛpetoɲe memeëene nga rɛziku ɛëɛ ɲastaj u-kðyɛ ɲrape nde ɛtepit te tij qe ɛ kiɛtɛ lark botese, ɛëɛ u-zu ɲrape nga bujqesia.

Ilas ɲak kohɛ Sabinet' ɛ Ekerite hyn' ɛ bene pemuλe vendin' ɛ Romese. Cincinati u-ðip ɲrape nga arate, u-spoë diktator, do-mɛ-ðene i-ɲare ɲermbi giðe mɛ ɲuɛtet te-ɲaanete, ɛëɛ u-vu mbi kryɛt te uɛterise; fitoj ɲe fitorɛ te-plote ɛëɛ tere plaçkate jà ndau uɛterise ɲa mbajture aspe ɲer vɛtehɛ.

Illɛqesia, kur mori zen' ɛ kesaj fitoreje se-maëɛ ɛëɛ mesoj, sɛ ç' fare ndarje te plaçkavɛt kiɛtɛ bere Diktatori, i ðuretoj ɲe ɲjɛse te-maëɛ te vendɛvɛt qe kiɛtɛ ɲuɛtuare ɲrɛj armiqvɛt mɛ kafɛet' ɛ-nɛvojɛimɛ ɲer te-ɲunuaret' ɛ asaj; ɲo Cincinati dykɛ daɛure t' i aɲe me-

meðɛut te ti ŋe ɞembeƛe mê te-maðɛ nuk' i ꝑriti. Ne varferi mɛ ꝑune iɞtɛ nde syt t' ati meme ɛ ɡiðe miresivɛt.

Hyri nde Romet mɛ ndɛr te-mað; kiɞine vene ꝑerꝑara qɛrɛs' s' ati te-ꝑarin' ɛ armiqvɛt ɛðɛ te-ꝑanumeruare skƛɛver te-ngarkuare nde vargɛ (hɛkura). Uɞtetare romane te-stolisure mɛ kurore lulɛɞ i vinine ꝑas.

Ꝑastaj mɛ nxitim hoqi dore ꝑrɛj diktatorise, ꝑɛsembeðjɛte dit ꝑas te-ðipurit ꝑrɛj ꝑlɛqesise, ndonesɛ kiɞtɛ te-drɛjte tà mbantɛ kete ꝑuɞtɛt ɡaɞte muaj. Ne te-ketiƛe te-mos-lakmuare jà ɞtoj lavdine ɛðɛ mê tɛꝑere, ɛðɛ i beri memeðɛtaret' ɛ ti te habitɛne ꝑa mase ɛ tà duane mê mire sɛ vɛtehɛne. Ky ŋɛri i-mað i la te ɡiðe keta ndɛrɛ ɛðɛ vatɛ ꝑraꝑe nd' arat ɛ u-zu ꝑrɛj bujqesise ꝑraꝑe.

Θɛofiƛakti.

Ꝑɛrandori i Konstandinuꝑojese Vasil Maqɛðonasi, nde ŋe lufte kundre Sarrasinevɛt, dykɛ leɞuare mɛ forɛ kundre armiqvɛt, hyri nde mɛst t' atyrɛ, ꝑo ꝑer se-çꝑɛjti u-ꝑɛðua, u-ɞtrengua, u-loð ɛðɛ iɞtɛ ndene rɛzik osɛ te vritɛj osɛ te zihɛj i-ɡaƛe. Ꝑo sa-kaqe-hɛraɞ ŋe uɞtetar i-ꝑoɞtere dykɛ hyre ndeꝑer mizerit t' armiqvɛt i habit ata mɛ çudit' ɛ trimeris' ɛ te kuximit te ti, i ɞtyn ɛðɛ i ɞꝑeton ꝑɛrandorit ɛðɛ jɛten' ɛðɛ lirine. Mireŋohesia ɛ mbrɛtit iɞtɛ ɛ-vertɛte si ɛðɛ kuximi i ti; ɛ kerkoj kudo uɞtetare, i-cili, ꝑas si ɛ ɞꝑetoj, nuk' ɛ trɛgontɛ vɛtehɛn' ɛ ti; ꝑas ɞume te-kerkuari mɛ kujdɛs ɛ ɡɛtne; quhɛj Θɛofiƛakt, ꝑɛrandori i ða ꝑunera ɛ ðuretira te-meða ɛ ɛ te-vejɛjtura. „Zoteni, i ða trimi i-ꝑalakmuare, u-linçe i-varfere; as lindja imɛ as apesimi im me kane bere gati ꝑer ꝑunerat ɛ-meða qe doni te me ɛꝑni. S' kam as farɛ lavdidaɞjɛ, ɛðɛ mê tɛꝑere nga ɡiðe ꝑasjɛte dua

ndɛpe qe ɢpetova mbrɛtne t'im; dykɛ vene ndene rɛzik jɛtene t'imɛ qe te mburoɳ t' uajne, mbajta bɛne qe kam ðene ɛðɛ mbuɢa dɛtyrene t'imɛ. Πo nde doni, qe te mar diç per ɳe te-ketiλe pune, nuk' u kerkoɳ vɛç ca pende qɛ qe te mbaɳ femijene t'imɛ".

Πɛrandori i ða ɳe[illegible]bujqeri te-maðɛ.

I bir' i Θɛofiλaktit pas ca vjɛtvɛ u-be pɛrandor' i Konstandinupojese ndene ɛmerine Roman Lɛkapɛni.

Fjale te Bɛjardit (Bayard).

Kupe trimi Bɛjard nuke kerkoj ndoɳe pune mbrɛteriɛ; kupe nuke trɛgoj perpara mbretit ɢerbimet' ɛ ti te-meðɛɳ ɛ te-lavduruarɢim, qe t' i ɛpɛj ndoɳe çpagim. „Duhɛte, ðɛɢtɛ, punerate t' ona te flasene per nɛ ɛ te kerkojne çpagimɛ; ɛɢte mê mire te jemi te-vejɛjture per atá pa pasure ata sɛ t' i kɛmi pa qene te-vejɛjture per ata".

Ilerpipjɛ ɛ Mɛnɛðimit.

I ðane ɳe dite fiλosofit grek Mɛnɛðim: „Bɛte ɳe lumeri ɛ-maðɛ per ɳerine te kete ato qe deɢeron. — Bɛte ɳe lumeri ɢume m' ɛ-maðɛ, u-perpɛq, te jete ɳɛriu i-kenaqure mɛ ato qe ka".

Irɛnsi kopɛtar.

Alɛksandri i-mað, dykɛ puɢtuare Lindjene, puɢtoj ɛðɛ qytetn' ɛ-moçim te Sidonese, ɛ-cila, ndene puɢtett te mbrɛtervet te Πɛrsise, kiɢtɛ mbrɛt mbe vɛtehɛ ky mbrɛt u munt ɛ u-xbrit nga froni. Atehere Alɛksandri kuroren' ɛ Sidonese uá ða dy djaloɢevɛ te vendit, te-

cilete per miresit' ε tyrε iɢine te-vejεjture per ate, po te-cilevεt nomεt' ε-vjεtere te vendit nuk' u εpnine lεje tà prisnine. „Keta nomε, ðane, nuke apene lεje te hipeŋe permbi front te mbrεterise pervεç ŋe ŋεri qe eɢte nga ɢtepi' ε-moçimε te mbrεtervεt t' ane". Alεksandri nde ventt qe te zemeronεj per kete mos-bindjε t' atyrε te-fisçimε, i pyεti, cili nga ata qe jane prεj gakut te mbrεtervεt te-moçim eɢte m' i-vejεjture per kurorene? i ðane per Abdoλonimne.

Abdoλonimi, mε-giðe-qe iɢtε prεj farε mbrεti, kiɢtε apiture mbe ŋe varferi te-maðε. Fitontε buken' ε ti mε duart' ε-tia dykε punuare vεte ŋe kopeɢt te-vogele perane qytεtit. Mε urtesi dykε duruare fatn' ε ti punontε mε giðe zemere εðε iɢtε i-lumure.

Erðe εðε ε gεtne nde kopɢt te ti te-vogele; i suaλe nga an' ε Alεksandrit kuroren' εðε roba mbrεteriε, εðε ŋe ɢumic' ε-panumeruare ε mbuɢtε botene mε zerε gezimi per ndεr t' ati. Te-parene hεre ju duk, sε endepittε; pastaj pandεhu, sε mε keta zerε donine tà perqεɢnine per fatkεqerin' ε ti. Mbe nde funt kupetoj, sε fjalet' ε urimεt' ε atyrε iɢine te-vertεte; ε priti kete fat te-ri pa trumbuλim ε pa zemere te-gatiɢimε, εðε nga duart' ε te-derguarevεt t' Alεksandrit ε mori kurorene mε ŋe te-dukure kaqe te-prejture sa iɢtε kurdo-hεre qe punontε mε ɢatene.

Erði perpara Alεksandrit mε ŋe εre peruŋtjεjε ε te-fisçimε. Alεksandri i ða: „Ti qe jε prεj gaku mbrεti si mundε te durojɢ mjεresine? Lavdi paste Zoti, u-pergεq Abdoλonimi, si duroŋ εðε lumerine! Πuna ε duarvεt te-mia gεr mbe kete dite qε ε-mjafte per deɢirat' ε nεvojat' ε-mia. Nuke kiɢŋa asge εðε asge nuke me ɢtεrεj.

Alεksandri, dykε habiture per keto ndjεŋa te-larta, ε mbuɢi mε ðuretira. Abdoλonimi dykε qendruare nde

zakonet te ti ε nde miresit te-tia nuke puεoj te jete kaq' i-mire sa εδε më pare ε te mbuεtε detyrate si duhete εδε te jete kaqe punetuar si mbret sa kiεtε qene si kopεεtar.

Varferi mε te-daεure.

Herezit' ε-meδεη te Greqis' se-moçime, dykε qene te-bindure, sε aspe nuk' eεte kaq' ε-maδε ε ε-pelqyere pe sa te-mos zenite per pe pasjete, ε numeronine te-duruarit' ε varferise mε ηe meηyre te-fisçimε si më te-lartene miresi, εδε ε εikonin' ate më tepere si ηe bεkim sε si ηe mjeresi; ε-dyte εkaλ' ε miresise, si pas mendimit t' atyre, iεte te benine ηe te-perdorure te-mire te pasjevet, εδε besonin, sε te-perdorurit' ε atyre më te-pelqyer' ε më te-goditure per te bere ηerezite te duan' ε te ndεrojne te-pasurite iεte te benin' ato te-vejεjtura per te-miren' ε ηerezise.

Qimoni, ηe kryε-uεtetar aδinas, nuk' i perdorte pasjet' ε ti te-meδa veç qe t' u bente mire ηeresvet te te qytetit ε t' u ndihte te-mjerevet. Fiλopimeni ato qe merte prεj armiqvet nuk' i perdorte veç per te blere kuaj ε arme per ata qe nuke kiεine ε per te çperblyere ata qe kiεine rene skλεver nde dore t' armiqvet. Aratoj kanisqet' ε-meδεη qe mirte prεj mbreterve te-huaj nuk' i perdorte veç qe te paguante detyrat' ε miqvet te ti, t' u ndihte te-tjerevet nde nevojat te tyre ε te çperblente skλεverite.

Te-mos-lakmuarit' ε Foqionit iεte εδε më te-εenuare. Ky Aδinas i-çquare piδeηe besonte, sε iεte mire per memeδεn' ε ti te kete paqtim me Maqεδonine. Aleksandri, i-deguari mbret i Maqεδonise per kete pe nga Asia i dergoj, per εeηe mireηohesie, ηe kanisk ηe

qint taλandaɛ *). Foqioni i pyɛti ata qe jà suaλe, persɛ Alɛksandri dɛɛi t' i beɲe ati ɲe ãureti kaqe te-maãɛ. „Sɛpsɛ, ju pɛrgɛqne, juvɛ jini m' i-ndɛrçimi ɲɛri qe ɲɛh nd' Aãine. — Alɛksandri, ða praɲe Foqioni: nde me numeron per te-ketiλe lɛ te duroɲe pra ɛãɛ paskетajði te jɛm i-ketiλe". Eãɛ nuk' ɛ priti ãuretine. Nde kohet qe trɛgoj te-ketiλa ndjɛɲa, qe iɛine kaqe te-larta ɛ kaqe te-paλa, vɛte nxirtɛ uje prɛj ɲe pusi, eãɛ ɛ ɛoqja po gatuantɛ buke. Tere jɛten' ɛ ti Foqioni ɛãɛ paskетajði poj dykɛ mos priture ãuretit' ɛ-meða t' Alɛksandrit ɛãɛ te mbrɛtervɛt pas ati. Eãɛ kur ɲe here i ðane, nde mos doj t' i pristɛ ãuretite per vɛrehɛn' ɛ ti, duhɛj t' i pristɛ te pakene perdjɛmt' ɛ ti, u-pɛrgɛq: „Djɛmt' ɛ-mi nde qofɛine te-urte dote kɛne mjaft nga ato qe jane te-mjafta per mua; po nde mos qofɛine, dote kene fort tɛpere", dykɛ daɛure mɛ kete te ðɛɛtɛ, sɛ pasja per ata qe s' jane te-urte ɛɛte ɲe dem i-mað.

Nublɛj.

Vjɛrɛetori Skarron kiɛtɛ arãure nde ɛtrengim temað per te-hoλa, ɛãɛ kɛɛtu arat' ɛ tia jà ɛiti zotit Nublɛ, i-cili i numeroj ɲe-zɛt mije franga, pa diture mire, sɛ sa vejɛnine arate. Zoti Skarron iɛtɛ ɛum' i-kenaqure nga kejo ɛitke. Nublɛj vatɛ te ɛikoɲe arate. Kur u-kãyɛ, vatɛ te kerkoɲe Skarronine, ɛãɛ si ɛ ɡeti i ðote: „Juvɛ bɛsonite, sɛ arate t' uaj nuke vejɛjne mê tɛpere sɛ ɲe-zɛt mije franga; po une vajta ɛ i çemova; vejɛɲene 25 mije franga. „E ɛtrengoj te mare ɛãɛ pɛse mije franga te-tjera". Sa te-tjere dote lumeronine vetehɛn' ɛ-tyrɛ mbe te-fɛɛhete per ɲe te-ketiλe blerjɛ ɛãɛ dote ɡɛ-

*) Taλenda vejɛntɛ po ðua 5000 franga..

nine mijera fjaleϑ per te sbuture ε per te vene nde prehjε ndergegjen' ε-tyrε.

Sa ϑembeλ' ε-mire per giδe zoteriɳt' ε Cqiperise, te-cilete u pembεɳene te-varfervεt arate pa paguare as ɳe pεseϑ, εδε te-cilete per te-δjεtten' ε driδit u mapene ϑume hεre tere driδete.

Gtepia ε Joannese Ark (1817).

Nde Domremi, qe eϑte ɳe fεat i Francese nde malεt Vosg, eϑte ɳe ϑtepi ε-vogele, ε-cila çquhεte nga ϑtepite qe ka perane, sε ka ngyre mê te-εpete per ngajene, sε eϑte ϑum' ε-vjεtere. Πo mε giδe keto giδe uδetarete qe ϑkojne perpara kesaj ϑtepiε se-vjetere ε ndεroɳene mε ndεr te-maδ; eϑte ϑtepia ε Joannese Ark. Tεte δjεte ε pεse vjεt mê pare ε kiϑtε ɳe fεatar i-mire, i-cili quhεj Γεrandin, εδε i-cili mε te-drεjte ε numeronte si mê te-çemuarine traϑegim.

He Engles fort kames, dykε uδetuare ndeper Francet, u-kδyε prεj ϑume fεrsaheϑ, qe tâ ϑikonte kete ϑtepi. Γεrandini, i-cili giδeɳe iϑtε ϑum' i-gatiϑim te pristε çdo te-huaj, mε gezim zuri t' jâ trεgonte hoλ' ε gate giδe anet' ε asaj. „Ja, δεϑte, pas fjalevεt qe na kane lene pleqte, kejo eϑte δoma, ku flinte Joanna Ark; kejo eϑt' ε t'εt; kejo ε motravεt te-saj". Πastaj dykε bere ca çapε nde obort: „A ϑihni, δεϑte, atjε poϑte ate brεk? Atjε ju duk ɳe engeλ ε i pefϑu ç' duhεj te bentε". Englezi, si i pa te-giδa, ndjϑu nde vεtehet te-ti ɳe deϑire per te blεre kete ϑtepi te-vogele jo qe te pintε vεte nd' até as per ndεr te trimerεϑese Joanne, po qe te muntte t' u δoϑtε miqvεt te-ti nd' Engleterret: „Jam i-zot' i ϑtepis' se Joannese Ark". S' kiϑtε as farε dyϑim, sε fεatari

muntte t' jà ɛistɛ mɛ gezim te-maɖ kete ɛtepi po t' i ɛpɛj per ate ŋe çemim i-mire, ɛɖɛ i-mbuɛure prɛj ŋe te-ketiʎe bɛsɛ i ɖote: „O bup' i-mire, sa doni per ɛtepine t' uaj?"

Γɛrandinit te-parene hɛre ju duk, sɛ s' deɡoj mire, po kur Englɛzi jà perseriti prape fjalene, ju perɡɛq, sɛ nuke kiɛtɛ qeʎim tà ɛistɛ. „Πersɛ pra? i ɖa Englɛzi. — Πersɛ? . . . Bɛsoni pra, sɛ mɛ-qene-qe jam ŋe fɛatar i-varfere, kam mê pak ndɛr ɛ mê pak patriotisme sɛ te-tjɛrete? Sa-do i-paditure qe jam, di sɛ sa vejɛntɛ Joanna Ark ɛɖɛ sɛ ç' ka bere per memeɖɛn' ɛ-saj; ɛɖɛ, nde kete fɛat ku ɛ duame sikur tà kiɛime pare mɛ syte t' ane, ku djɛmte dine istorin' ɛ-saj para sɛ te mesojne te kendojne, dote numeroneɛa prɛj ɡiɖevɛ si i-poɛtere ɛ si traɖetor, po te ɛisŋa mbe ŋe te-huaj ɛtepine, prɛj se-cilese ka dale ajo per te ɛpetuare tere Francene".

Mɛ ɡiɖe nxɛhtesirene, mɛ te-cilene flistɛ Γɛrandini keto fjale te fundit, Englɛzi pandɛhtɛ, sɛ kejo daɛuri ɛ-nxɛhete per Joannene Ark ɛɖɛ per Francene nuk' iɛtɛ vɛç ŋe dinakeri, qe kiɛtɛ per qeʎim, si ɛ si ɛtepia te ɛitɛte ca mê ɛtreŋt; nuke muntte te bɛsontɛ, sɛ ŋe fɛatarak, i-cili mɛzi kiɛtɛ te-nɛvojɛimɛte per te pojture, dote dontɛ mê mir' ɛ mê tɛpere ca kujtimɛ te istorise sɛ ŋe sume ari ɛume te-maɖɛ nde doret. „Πo, i ɖa, nde u ɖença 300 guinɛra? — Se-pari nuke kupetoŋ, sɛ ç' jane gujnɛte t' endɛ. — Keto bejne 7500 franga. — Eh mire, u ɖɛm; mbani te 7500 frangate, ɛɖɛ lime-ni ɛtepine t'imɛ. — 10000 franga? — Nuke. — 20000 franga? — 25000 franga? Nuk' uà ɛɛs, ŋe mije hɛre, nuke. Nuke munt t' jà ɛɛs as ŋe Frengu, as ŋe miku te-nguɛte; eɛte ɡe qe s' munt te benɛte kupe t' jà ɛɛs ŋe te-huaji, ɛɖɛ mê tɛpere ŋe Englɛzi. — Ah! ɛikoŋ, ne kini mbe sy te-lik. — Si te mos u kɛmi mbe

sy te-lik ɛ si te mos kɛmi zemerim kundre juɕ! passi ɛ denuate si magistar, ɛ doqte te-gaλe! Kur mɛndonɛm keto, me ngrihɛne lɛɕrate! . . . . Me dukɛte, sɛ sikur djɛ u-be kejo ge; ɛäɛ nuke di, cila ɕɛte ajo ge qe me ben te mar te-drɛjte ɛ çpagim per ate kundre giđe Englɛzevɛt qe gɛɳ perɳara".

Nde keto fjale i-ɳatremburi blɛres nuke mundi te mbahɛte ɛ te mos hiqɛte mbe te-ɳrap ɳ' a dy çapɛ. „Erđte te me ɕihnite ɕtepine, đa ɳastaj Γɛrandini; ɛ ɳate, doni tà blini, nuke dua t' uà ɕɛs; nuke mbɛtete vɛç t' u lutɛm te dilni se-ketɛjmi". Englɛzi atehɛrɛ ɳa, sɛ duhɛj te ikentɛ, ɛäɛ iku si mɛ buze te-qɛɕure, qe te mos trɛgontɛ ato qe ndjentɛ zemer' ɛ ti.

Ca kohe ɳas kesaj ngarjeje, Γɛrandini pintɛ ɳe mbreme permbi ɳe fron perɳara ɕtepis' se-ti, ɛäɛ kuvendontɛ mɛ ca miq per ɳunerat' ɛ mjɛɕteris' se-tyrɛ. Γuɕimi ɳo zintɛ te mbrɛteront ɛ baɕke mɛ natene, kur ɳlaku dɛɳoj zaλahin' ɛ ɳe kali qe sulɛj ndene ɳe kalores mɛ ɕume te-mađ vraɳ.

Γer-se-çpɛjti kaloresi qendroj: „Mb' ɛmerit te mbrɛtit dua t' i flas zotit Γɛrandin". Sa-kaqe-hɛraɕ ɳe ɕumic' ɛ-mađɛ ɳɛrɛziɕ, kaqe prɛj kɛrɕimi sa prɛj zemerɛ sebarä' ɛ se-fisçimɛ, ɛ ɕɳune te-huajne tɛk i-ndɛrçimi ɳlak Γɛrandin. „Zoti Γɛrandin, đote kaloresi, ɳassi sbriti nga kali, mbrɛti mesoj, sɛ nuke dɛɕte as mɛ ɳe menyre t' jà ɕisnite ɳe Englɛzi ɕtepine t' uaj. Dɛɕi t' uà çperblɛɳe kete daɕuri per memeđɛne; ɳo nuke jane te-hoλa ato qe u dergon; di fort mire, sɛ nuke jane perɳara syvɛt t' uaj mê te-çemuara te-hoλat' ɛ Francese sɛ ato te Engleterrese. Me dergoj t' u sjeλ kryqin' ɛ ndɛrit. Mɛr-ɛni, lɛ te stolisɳe kraherorin' ɛ ɳlakut te Domremise! Lufterate qe ɛ fitojne nde ɕɛɕt te luftese nuke jane me te-vejɛjtura per ate; sɛɳsɛ duhɛte kaqe kuxim per te mos zene per ge ɳasjene sa ɛäɛ per te mos zene per ge vdɛkjene".

Devɛj (Davy)*).

Devɛj ɛɛte çpikesi i ɲe λambɛ qe mban ɛmerin' ɛ-ti. Kejo λambe ɛɛt' ɛ-vejɛjture ɲer te ruajture prɛj ɲe rɛziku vdɛkjɛjɛ te-ɲanumeruare ɲunetore ndeɲer vendɛt qe nxjɛpene mɛtaλɛ; ɛɛte ɲe nga më te-dobiɛimɛte çpikjɛ qe u-bene nde ɛɛkeλt qe ɛkoj. Devɛj muntɛ nga kejo çpikjɛ te fitontɛ fitimɛ te-meäɛɲ, po te ruante ɲer vetehɛn' ɛ ti te-drɛjtene t' i bentɛ vete ɛ t' i ɛiste vete keto λamba; po nuk' ɛ dɛɛi kete fitim, ɛäɛ çpikjɛn' ɛ-ti jà fali ɲindjɛse. Nde te-çpikurit' ɛ λambese ɛɛte te-çudiçim, miresi' ɛ çpikesit nuk' ɛɛte më ɲak ɛ-çudiçime.

He ɲlake ɛ-varfere.

Anetaret ɛ ɲe ɛoqerie mireberesɛ, qe kiɛine dale ɲe hɛre ɲer te mbleäure ndihmera ɲer te-varferite, hyne nde ɛtepit te ɲe ɲlakɛ se-varfere, qe tà ɛkruanine nde numeret t' atyreve qe kiɛine te-drɛjte nde ɲerdeλimt te botese. E ɲetne nde ɲe äome te-vogele ɛ farɛ te-mjere, tek ɲo tirtɛ mɛ ɲe roðan ca leɛ. Ca frona ɛ ɲe truveze ɲer ɲysme ɛ-äyere iɛine tere ɲlaçkat' ɛ asaj ɛtepie. Kejo ɲlak' ɛ-mire kur mesoj qeλinne ɲer te-ciline kiɛine ar-äure ata ɲeres, ɲer-ɲe-hɛreɛ u-ngrit ɛäɛ dykɛ mare ɲe moneäe te-vogele, te-cilene mɛ kujdɛs te-maä ɛ kiɛtɛ liäure nde çipt te ɲe mafesi: „Ja, u äa, sɛ ç' me ka mbɛture nga te-ɛituri' ɛ peɲevet; ɛɛte fort ɛ-pake ɲe; ɲo nuke munt te beɲ më tepere. Ka ɲeres më te-varfere sɛ une, mɛr-ɛ-ni kete ndihme te-vogele. Nuke dua

*) Humphry Davy ka qene ɲe i-ɛenuare qimist Englɛs (1778–1829).

ɛmeri im te jɛte i-ɛkr̄uare nde raðuat t' uaj. Γɛr sa te kɛm ŋe coꝑe buke ɛðɛ mjaft fuqi ꝑer te nxjɛre uje nga ꝑusi i feqiŋese, nuke dua te ðuhɛte, sɛ voða buken' ɛ te-varferit qe s' ka asɡe".

Ne i-çudiçim ɛrɡent-daɛes.

Ne ɛkrimtar, qe quhɛj Caꝑelɛn, iɛtɛ i-ɛenuare ꝑer ɛrɡent-daɛjɛn' ɛ-ti te-ꝑaanete; ɛ quanine dykɛ taλur' ɛ dykɛ qɛsendisure: „kaletar (ἱππότης) te pjɛɛtes' se mɛrimagese" ꝑer roben' ɛ-ti te-aneruare ɛ te-vjɛtere qe mbantɛ. Ne dite q' u-nis te vɛje nd' akaðimit te Francese, nde te-cilet iɛtɛ ɛok, ɛ te mare ŋe coꝑe ɛrɡendi, qe u ɛꝑɛj nde çdo mblɛðjɛ atyrɛ ɛokevɛ qe ndoðeɛin' atjɛ, ɛ zuri uðese ŋe ɛi i-kɛq. Dykɛ mos daɛure te aꝑe ŋe ꝑɛseɛ, qe te kaꝑerxɛntɛ ŋe ꝑerua qe iɛtɛ bere ꝑrɛj ujit te ɛiut ꝑermbi ŋe ðoge qe ɛ kiɛine hɛðure mbi ate, ꝑristɛ qe ujete te ꝑakesonɛte; ꝑo dykɛ ꝑare, sɛ koha ꝑo ɛkontɛ ɛðɛ sɛ ujete s' ꝑakesonɛj, hyri nde ꝑeruat ɛðɛ u-lak ɡɛr nde ɡuŋet. Kur vatɛ nd' akaðimit, nga frika, sɛ mos ɛ kuꝑetonine sɛ ç' kiɛtɛ bere, nuke dɛɛi t' i aferonɛj zjarit; ndeŋti nde ŋe truvɛze ɛðɛ kembet' i fɛɛhu ndene vɛtehɛt te-tij; mori te-ftohete ɛðɛ ju çꝑik ŋe smundjɛ nde kraheruart, ꝑrɛj se-cilese vdiq. Πas vdɛkjɛse i ɡɛne nde ɛteꝑit te-ꝑanumeruara asꝑra.

Keɛtu ɛnɡentdaɛja jo vɛtem ɛ ꝑoɛteron karaktirin' ɛ ŋɛriut, ꝑo i mɛr ati, qe te ðɛmi keɛtu, ɛðɛ te-ꝑerdorurit' ɛ mendjɛse, ɛðɛ ɛume hɛre ɛðɛ jɛtene.

Θjεɢtesire, te-ꝑermbajture.

Fiλoꝑimεni.

Fiλoꝑimεni, i-cili iɢtε ŋe luftetar mε ndεr te-mað ε i-ɢenuare, εðε i-cili u-quajt i-funçim' i Grεkervεt, nuke kiɢtε maðeri nde te-vεɢurit as te-dukure te-ꝑerjaɢtesm. Ne hεre u-ðepit ꝑer darke ꝑrεj te-ꝑarit te ŋe qytεti, εðε vatε ɢume çꝑεjt nde ɢteꝑit t' ati; ε-zoŋ' ε ɢteꝑise dykε numeruare ate si ndoŋe nga ɢerbetoret' a nga trimat' ε ati ε vuri te çaŋe dru. Fiλoꝑimεni ꝑa pefyεre asaj, sε cili iɢtε, sa-kaqe-hεraɢ zvεɢi robene εðε zuri te ꝑunoŋe dykε ꝑrεre dru.

Sa ɢembeλ' ε-bukure ꝑer ꝑiðe maðeɢtorete!

Ne ɢteꝑi ꝑeruŋtjεjε.

I-çquari fiλosof εðε ndeneꝑunes nd' Engleterret Bakon iɢtε kaq' i-ꝑeruŋure, sa εðε i-vejεjture. Mbrεterεɢa Elisabεte dykε uðetuare ndeꝑer vendεt t' Engleterrese, dεɢi tá ɢohe ɢteꝑine, nde te-cilet nde kohe vεrε pintε Bakoni, te-cilene ε kiɢtε bere ꝑerꝑara sε te-lartesonεte εðε te-cilene εðε ꝑas te-lartesuarit as farε nuk' ε kiɢtε maðuare. „Cteꝑia juaj eɢte fort ε-vogele, i ðote mbrεterεɢa. — Zoŋe, u-ꝑerɢεq Bakoni, ɢteꝑia imε eɢte mjaft ε-maðε ꝑer mua; ꝑo Zoteria juaj me bete fort te-mað ꝑer ɢteꝑine t' imε.

Te-hεqure nga maðjεt nde ꝑlaçkat te ɢteꝑise.

Duku i Burgundise Luis, nxenesi i Fεnελonit, ndonesε pontε nde ꝑaλatεt, ku kerkonεj m' ε-maðja maðjε

ɛ dukjɛ qe eɢte dukurre nde botet ɡɛr sot, hiqɛj kɛq prɛj çdo maðjɛjɛ ɛ prɛj çdo te-priɢuri te-padobiɢim. I ðane ŋe hɛre te sbukuroŋe ɢtepine mɛ vatra mê te-bukura ɛ mê pas moðese; mɛ-qene-qe s' iɢtɛ nɛvoje, i la sindekur iɢine; ŋe truvɛze per te ɢkruajture qe vejɛntɛ 3000 franga, mɛ ɡiðe qe miqt' ɛ keɢiʎonin' ɛ ɛ ɢtynine tà blɛre, ju duk fort ɛ-ɢtreŋte ɛðɛ nuk' ɛ bleu; vatɛ ɛ ɡɛti ŋe te-vjɛtere nde qilart ɛðɛ mbɛti ɢume i-kenaqure mɛ ate. I-ketiʎe iɢtɛ mbe çdo ɡe, ɛðɛ ngaja ɛ keti kursimi iɢtɛ, qe te iɢtɛ nde ɡendjɛ qe t' u bentɛ te-varfervɛt sa mundɛj mê ɢume te-mira.

Te-hɛqure nga maðjɛt nde robat te trupit.

Carʎi i-mað' dimerit mbantɛ ŋe jɛʎɛk prɛj lekure viðrɛ ɛðɛ ŋe kemiɢe te-lɛɢte; permbi supat hiðtɛ ŋe robe te-kaltere ɛðɛ nde kembet kiɢtɛ opinga te-liðura mɛ ripa. Kur ndoŋe hɛre i vinine ŋɛres ɢkaʎe-larte te-vɛɢure mɛ gezofɛ te-paçemuare ɛ mɛ cipera te-mendafɢta, i mirtɛ mɛ vɛtehɛ nde ɡah, nde mɛst te pyjɛvɛt ɛ te moçalɛvɛt. Munt ŋɛriu koʎaj te kepetoŋe, nde ç' fare ɡendjɛ ɡendɛɢine robat' ɛ atyrɛ te-bukura, kur kðɛneɢine prɛj ɡahut. „Па ɢikoni, si u-bete! u ðɛɢtɛ dykɛ qɛɢure; gezofɛte t' uaj te-bukure u-priɢne; po ɢikoni ɛðɛ robene t'imɛ te-traɢe, nuk' eɢte as mê pak ɛ-bukure as mê pak ɛ-mire".

Stolia ɛ uɢtetarit.

Qirua, nipi ɛ traɢegimtari i-mbrɛtit Qiaksar, tɛk po stervittɛ ca uɢtetare, i unɡi i dergoj ze, sɛ lajmesit' ɛ mbrɛtit te Hindit kiɢine arðure nde paʎatɛt; i lutɛj

te nipt te vinje per-se-çpejti. „U sjeλ, i δote ze-sjeλesi, roba te-ndriçimε; mbreti ka maλ te dilni vεδure mε roba te-hiεδimε perpara ketyrε te-huajvε. „Qirua δkon pa humbure as pe te-fiλmε, εδε vien perpara mbretit mε robate qe mbantε nga hera, te-cilate, si pas zakonit te-ti s' kiδine as mê te-vogelene stoli. Qiaksari u-duk fort i-gezuare per te-arδurit' ε-çpejt' ε te nipt, po mbe giδ ate kohe u-duk i-habiture εδε po-δua i-zemeruare, sε i nipi nuke kiδtε vεδure robat' ε-mira". Sikur te kiδa vεδure pe robe grej porfyrε, δa Qirua; sikur te iδpa stolisure mε vargε ari ε mε te-tjera gerra te-paçemuara, mos dot' u kiδa ndεruare mê tepere sε sa u ndεrova mε djersen' ε faqese s' imε εδε mê te-trεguarite nde tere botet mε ç' fare çpejtimi mbuδεne urδeratat' ε-tua.

C e n i m. Ky Qiro eδte δemeli-venesi i mbreteris' se Persise εδε ay qe kδeu Juδepte nga skλaveri' ε Vaviλonese nde ventt te-tyrε. Mε te-drejte u-quajt Qirua i-Maδ εδε vdiq mbe 530 perpara Kriδtit.

Guret' ε-paçemuare ε pe nenεje.

Kornilia, ε bij' ε ndεr-maδit Sqipion, qe iδtε pe grua mε δume te-maδε vejεjtje, u-gent pe here mbe pe mbleδje zopaδ, te-cilate pera pas tjatrese i pefyene giδe stolit' ε guret ε-tyrε te-paçemuare, εδε te-cilate ju lutne t' u pefepe εδε ajo stolit' ε-saj. Dergoj te vijne djemt' ε-saj, te-cilete i apesentε mε mê te-maδine kujdes, εδε dykε trεguare djemt' atyrεve, u δa: „Na gurete t'im te-paçemuare".

C e n i m. Djemt' ε Kornilise qe quhene Grakker u-bene kurban dykε mburuare mε giδe zemere enterεsat' ε te-drejtat ε popullit kundre paresise.

Te-ngrene mε mase.

He aδinas, dykε kuvenduare mε Sokratine, qahεj, sε nuke kiστε as farε oreks per te ngrene εδε sε s' i pelqentε asndoqe gελe. „Di, i δote fiλosofi, qe bar συme te-mire per semundjene t' uaj; hani mê pak. Γελete dot' u dukene atehere mê te-mira, te-priσurate dot' u pakesonene, εδε nga σendeti dote jini συme mê mire".

He dite qe ky i-urte εpte qe dreke ju pergeq qej miku, i-cili dukεj i-habiture, sε Sokrati nuke kiστε bere gati mê συme gerra: „Te-ftuaret' ε-mi po te jene te-mir ε te-urte, kam mjaft per ata; po nde mos jane, kam fort tepere".

Jeta pa te-tepera.

Eσte pun' ε-rende ε po-δua ε-pamundure te priση' a te geneqe neriu ate neri qe eσte i-permbajtur' ε i-palakmuare, qe ka pak nevoja ε qe di te mastonet' ε te kenaqete mε ato qe ka. Ndenepunesi Englεs Nalpolε, dykε daσure te heqne nd' anet te-ti qe neri te-fuqiσim, vat' ε ε geti kete nde στepit. „Vin, i δote, mb' emerit t'im ε mb' emerit te giδe ndenepunesvet te mbretit, t' u pefen hiδerimne qe ndjejme, sε εδε asge s' kemi mundure te bejme per zoterine t' uaj ε t' u apeme qe vent te-goditure per vejεjtjene t' uaj. Zoteni, ju pergeq ky neri, para sε te pergigem nde fjalet te-tua, εp-me-ni leje te sjeλ perpara juσ darkene t'imε". Sa-kaqe-herασ i suaλe perpara qe misur (pjatke) mε geλe, te-cilene ε kiσine bere mε te-mbeturate ε qe kembε miσi qe ε kiσine bere per dreke. „Zoteni i δot' atehere ndenepunesit, a munt te besoni, sε qe neri qe kenaqete mε qe te-ketiλe darke eσte neri qe munt te genenete ε te fitonete koλaj?" Refε-u-ni σokevet t' uaj ato qe pate; kejo eσte ε-vetema pergigje nga ana imε.

Mospermbajtja.

Πolεmoni, ŋe djaloɢ aðinas, pontε mε maðjε ε nde deftrimε, iɢtε ðenur' i-tere nde plenkpriɢjεt, εðε si i-ketiλe prεj nεvojε nuke mendonεj as per ɡe te-fisçimε as per ɡe te-dobiɢimε. Ne menɡεs ndaj te-sbarðeλyεre prεj ŋe defrimi te natese kðεnεj nde ɢtepit te-ti. ɢikon, sε mε-ɡiðe-qe iɢtε ɢume menɡεs ε ɢume çpεjt, port' ε fiλosofit Ksεnokrat iɢtε ε-hapure. Ne iðε ε-mape i sbrεt nde mendjεt, do te sbavitεte dykε qεsendisure fiλosofne εðε te vεj' ε te çpernderoŋe diturin' ε urtesine ɡεr nde ɢeŋterorεt te-tyrε. Mbi kryεt kiɢtε kurore trendafileɢ, mbi trupt ŋe robe mε mê te-ndriçimεte nɡyrera, λerete per ɡysme te-svεɢura, syte te-renduare εðε syte te-skuqura. Mε ŋe te-ketiλe ɡendjε vεtε te pije permbi fronat qe i kiɢine zene qe mε nate te-panumeruare nxenes. Kur ε pane, te-ɡið' u-meruane; dεɢne tâ nxjεpene jaɢte ðomese. Ksεnokrati mε ŋe ɢeŋe ε mε ŋe te-ɢikuare i ndalon. Ne puɢim i-ðελe mbrεteron; εðε Ksεnokrati la me ŋ' ane mesimne εðε zuri mε ŋe menyre te-fisçimε ε te-maλeŋyεrɢimε te flase ca fjale permbi peruŋtjεne, permbi pastrimin' ε ɢpirtit ε permbi ndjεŋate, εðε per ɡezimne qe u εp ŋεresvεt miresia. Tεk po flistε εðε, Πolεmoni ndjεu nde vεtehεt te-ti ŋe trumbuλim, hump ca nga ca vrazesiren' εðε ɡezimne; ze te mεndonεt ε te permblεðŋe vεtehεne; nguqεte per te-parene hεre; uŋ syte; nxjεr nga dale kuroren' ε ti prεj lulεɢ, mbulonεte i-turperuare mε kλamiðen' ε ti (robene), εðε deɡon mε ɢume kujdεs. Mbe nde funt pefεu trumbuλimn' ε maλeŋimn' ε ti dykε dεrðure lot. Ky mesim qε mjaft per ate. Q' ate dite Ksεnokrati nuke kiɢtε nxenes mê te-mire ε mê te-kujdεsure, as Aðina qytεtat mê te-ndεrçim εðε mê te-dorezuarɢim sε Πolεmone.

Te-dɛjturite.

Carăi i-dy-mbe-ăjetete, mbret i Suiăise, ɳe dite ɳga te-dɛjturite hapoj t' i aɳe se-gyɛɛse ndepe qe duhɛj; ɛ gyɛja u hoq ɛ-pikɛλuare nde ăomerat te-saj. Mbe te-nɛsermɛne, mɛ-qene-qe gyɛja mbrɛtereɛe nuke dukɛj, mbreti pyɛti ngajen' ɛ kesaj ɛeje, se kiɛtɛ hapuare ç' kiɛtɛ bere. Kur jă ăane punene se si kiɛtɛ ngare, u-ngrit ɛ vatɛ tă kerkoɳe mbrɛtereɛene. „Zoɳe, i ăote tagi posa mesova se djeăinaj hapova dɛtyrene t' imɛ mbe zoterine t' uaj, viɳ t' u kerkoɳ ndjese ɳer kete; ɛăɛ, qe te mos bije ɛăɛ tjɛtere hɛre nde kete faj, u ăɛm, se djeăinaj ɳiva vɛre ɳer hɛren' ɛ fundit nde jetet t' imɛ". E mbajti fjalene. Q' ate dite nuke ɳiu mẽ vɛç uje ɛăɛ ɳermbajtja i ndihu kaqe sa te-sterviturite nde te-forcuaret te trupit. Kupe nuk' u-qa, se gɛλete nuk' iɛine te-ɛiɛmɛ a te-mira. Ilas te-grenit ɳa te-tɛpera, i hipentɛ kalit ɛ bentɛ uăe te-gata, ɛăɛ mbremanɛt flintɛ jaɛte ɳermbi ca kaɛte te-ɛtruare ɳerăe, ɳa kesuăe, ɳa roba, i-mbuluare vɛtem mɛ ɳe fare gunɛ. Mɛ te-ketiăe te-pojture fjtoj ɳe farke te-hɛkurte ɛ kaqe te-forte, sa as mundimɛte mẽ te-keqiɳ nuke muntne t' i bejne kɛq.

Te-sjɛλat ɛ ɳe djali ɳɛse vjɛç.

Me prift peă fɛatravɛt te Rennese kiɛtɛ ăipure atje ku rintɛ trɛ djem te ɳe fɛatari te-variere, qe t' u mirtɛ mase, se dontɛ t' u bentɛ nga ɳe ɳale roba; bentɛ ɛume ftohete, djɛmte ɳo driăɛɛine. Ilrift' i-mire u ăa te aferonene nde zjart, ɛăɛ urăeroj t' u sjɛλene buke ɛăɛ ca miɛ. Te-dy djɛmt' ɛ meăɛɳ zune te hane ɳjesen' ɛ-tyrɛ mɛ oreks te-maă, ɳo i-trɛti ɛ ɛikontɛ ɳjesen' ɛ-ti mɛ gezim te-maă, ɳo s' vintɛ ăorene mbi ate. „Qyɛ!

djali im, nuke ha! — Jo, zotɛ, u-pergeq djal' i-vogele, ɛ ruaŋ buken' ɛ miɛte per t' im' me, qe eɛte keq smure.— Ha, biri im, dot' i dergoŋ ɛãɛ s' at' emɛ çdo qe t' i duhɛte. — Jo nuke dot' ha; dua t' ja ɛpiɛ s' im mejɛ keto qe kam perpara, sɛ eɛt' ɛ-semure".

Nde keto fjale, syt' ɛ djalit te-vogele u-mbuene mɛ lot. „S' at emé, biri im, nuke dot' i ɛterɛte asge, i ða prape prifti; po ha, te lutem, sɛ te ka mape uria. — Po kam uri, po nena eɛt' ɛ semure. — Eh, mire mer kete buke ɛ kete miɛ ɛãɛ dot' ja ɛpjɛɛ vɛte nenɛse, po dua t' i haɛ ato qe kɛ perpara. — Kur qenka keɛtu zotɛ, bukene dot' ɛ ha ðate; miɛte dua tâ ruaŋ per nenen' ɛ-mjere.

Te zgɛãurit ɛ ɛoqɛvɛt.

Nga an' ɛ mesoŋesvɛt ɛãɛ nxenesvɛt u ðem mir' sɛ arûte. Dit' te pelqyɛre ɛãɛ te qezuara kemi patur nde reðim te skolise, ɛãɛ s' mundim te kemi tjeter kujtim pervɛç sɛ te mire, perandaj hiãerim te mað ndjejme sɛ koha flyturoj kaqe ɛpejt.

Kur kujtojme te pritmene ɛikojme sɛ λogaria tone mɛ skoline u-mbyλ ɛãɛ zer' i detyres na ðeret getke.

Gezim te mað ɛãɛ kujdeset ɛ skolise u-sosne ɛãɛ taɛi kðenem perseri t'u ðom sɛ prej zemrɛ hap buzet t' u tregoŋ sɛ fort ɛ pelqyɛre na duket te qenurit ɛ zoterise suaj. Dote perpiqemi qe te giða t' u kenaqim mɛ sa te na mundet, po dot' u lutemi te na deftoni me durim ɛãɛ deɛira jone eɛte te merni çpagim te plote per ndɛre qe na bele.

Sikundre te vaturit ɛ ŋeri tjatrit qe gejme nde kafɛet; ɛãɛ te vaturit ɛ ŋeriut nga keta te fundit, keɛtu del ɛãɛ te vaturit ɛ ŋe ŋeriu nga tjatri. Sepse as ŋeri

nuke ron per vɛtehɛn' ɛ ti", po qeƛimi i Kriɛtarit iɢtɛ qe te ɡiđe ŋɛrezite te jɛne te dobiɢim ŋeri per tjatrine. Bujku qe mundonɛte te ɢtoŋe faren' ɛ driđit nuk' ɛ ben kete vɛteme per vɛtehɛn' ɛ ti, po mɛ te perpjɛkurat ɛ tia nɛvɛ qe te ɡiđa ɢpetojme nga ŋe mundim qe dote hiqnim po te kujdɛsɛj si-cili per vɛtehɛne ɛ ti.

Keɢtu ɛđɛ trɛgetari na lɛhteson ɢume dykɛ vatur nde vendɛ te large ɛđɛ dykɛ sjɛƛe andɛj ç' do ɡe prɛj se-cilese kɛmi nɛvoje. Πerandaj mɛ te drɛjte đuhɛte sɛ s' eɢte mire per ŋɛrine te jɛte i vɛteme. Te raƛa jane ɢembeƛate te ŋɛrezvɛt qe jane kaqe te pa ɢoqeruare sa jane larguare nga te tjɛrat ɛđɛ kane rojtur ŋe jɛte te vɛteme. Πer te ketiƛa munt te đɛmi sɛ jane ɛgersira, a ndryɢɛ sɛ kane humbure ndjɛŋat' ɛ ŋɛriŋta. Πo jo vɛtem qe s' eɢte mire per ŋɛrine te roŋe ŋe jɛte te vɛteme, po as nuke munt, sɛpsɛ baɢke mɛ te tjɛrat deɢira qe lindɛne mɛ te cilat çfaqɛt ɛđɛ kjo: te doje t'i refɛŋe tjatrit mɛjtimɛte, deɢirate, ɛđɛ planɛt' ɛ tia. Gezimɛte, hiđerimɛte ɛđɛ te tjɛra ndjɛŋa levrijne nde zemrat tona, ɡɛr sa te ɡɛjme ŋɛrine nde vɛɢt te te cilit munt t' i sbrazime. Γiđeŋe kur i sbrazim ato mɛ te tjɛrate, gazi mađonɛte ɛđɛ hiđerimɛt i pakesonɛte rendesir' ɛ te plakosurit.

Πo nder mɛst te ɡiđe ŋɛrezvɛt prɛj te cilevɛt varɛmi, mɛ ane te ɢumete prɛj atyrɛ jɛmi ɢtrenguare te ɢoqerojme, po ca te tjɛra nɛvɛ i xɡɛđeme, mɛ anen t' asaj, „te vature te fisçimɛ te zemrese mbe ŋe tjatre ɡe", qe nɡɛt nde te pjɛkurit tene mɛ ata. Vjɛtjɛ ɛ kesaj punɛ eɢte ɢume ɛ mađɛ, sɛpsɛ nga kjo, mê tɛper sɛ nga ç' do tjɛter varɛt te ndertuarit a te priɢurit ɛ karaktirit te ŋɛriut.

ɢume prɛj atyrɛ qe nuke jane kujdɛsure sɛ mɛ ç' ŋɛres vɛne kane rene ne te ketiƛa đɛƛesira faji te

pafunçimɛ sa i copetojne zemren ati qe ka pare osɛ deguare per gendjen ɛ tyrɛ te tmɛruare. Kɛstu djɛm ɛdɛ çupa qe kane patur nde ɛtepit te tyrɛ rɛdimɛ qe u ndihine te jene te mire ɛdɛ te forconene nde te mirene, dykɛ dale jaɛte rɛdit ɛtepise ɛdɛ dykɛ ɛoqeruare mɛ ɛoke ɛ mɛ ɛoqɛ te prieura; liɛjet ɛ femijese kane qene te dobetuara ɛdɛ s' kane patur fuqine qe t' i ɛpetoqe nga prieja qe u vetɛ pas.

Mɛ mijera te reja 'ɛ te riɲ, mɛ ɛuretira te veçanta, mɛ te sjeʎa te hiɛjeimɛ ɛdɛ mɛ te pritmɛ te ndritçimɛ perpara atyrɛ, kane humbuare; kɛstu te ɛemi, te giɛe keta, dykɛ ɛoqeruare mɛ ɲeres te cilet me ɲe a dy te pjɛkura s' dukene te jene te liq; po te cilet s' gejne tjetre pelqim veç kur heqene ɛdɛ ɲe ɛpirt nde rjeteɲ ɛ ligesise tyrɛ.

Flo i lumure ɛɛte ay ɲeri qe gen ɛok te mire, sepsɛ ɛoku i mire ɛɛte ɲe ɛesar; sepsɛ m' ɛ maɛja pasje ɛ botes s' munt te sjeʎɛ ate dobi te perjeteɛmɛ qe munt te mareme prej ɲe te ketiʎɛ. M' i miri ɛok ɛɛte ay, i cili ɛɛte m' i mençure ɛdɛ m' i sjeʎɛ sɛ vetehene tone. Kjo ɛɛte ɛ vertete, sɛ te ɛoqeruarit mɛ ɲeres te fisçim ɛ te ditur ka fuqi te na beɲe t' u ngaseme atyrɛ nde te giɛa; sepsɛ nde te aferuarit ɛ te rojturite mɛ ɲeres mɛ karaktir te mire s' munt te mos deɛerojme te jemi si ata, ɛdɛ kurdohere baeke mɛ deɛiren' ɛ ɛjeɛte per çfare do geje, çfaqete ɛdɛ te vendosurit qe te harijme deɛirene, ɛdɛ dime sɛ vendimi sjeʎ mɛ vethɛ ɛdɛ fuqite mɛ anen te te cilavet dote perpiqemi te ngitemi nde ɛkaʎet nde majet te se ciles qendron karaktir' i sosure. Me tjaterne ane cili kuxon te derɑɲe kalbesira nga goj' ɛ ti nde ɛoqerit te ɲeriut te diture? As ɲeri mɛ ment; perkundrazi nde ɲe te ketiʎɛ ɛoqeri neve kerkojme ɛdɛ xgeɑeme mɛ te goditurale ɛ mɛ te mi-

rate fjale per te vegur mejtimete tane, eße me kete menyre fuqit' e mendjese t'one zgeronene.

Po sa dobi e maße egte te goqeruarit me neres te mire kaqe mundim gendet ne punen e te zgeßurit te tyre; sepse gume prej atyre dote na aferonene veteme per te mbugure ndone qelim te tyre, do-me-dene per interese, eße dyke mos nojture dinakerit' e tyre, neve lehte munt te lajßitim, perandaj duhete te mos jemi te nxituargim nde kete pune, po te preseme per sa te çfaqete karaktir' i tyre, i cili dote njihete nga fjalet, te sjeßat eße punerat e tyre.

Me nde funt koha per te bere te zgeßurit egte ajo e djalerise nde te ciline neriu ßemelos karaktir' e ti permbi te cilene kjo pune ka fuqi te maße tà bene ate te mire ose te lik, sepse „me ç' neres te mblißemi te ketij dote benemi". Jagte kesaj reguße te pake jane ata qe kane mundure te rine kundre pugtetit te lik t' atyreve me te cilete gkojne kohene e tyre, perandaj duhet te largohemi nga ata qe jane me karaktir te pogtere.

„Sepse kug ecen me te urtete dote jete i urte, po goku i te marevet dote ßyene qafene". Eße prape: „Me te drejtine dote jeg i drejte me te pafajmine dote jeg i pafajme; me nerine e qeruar dote jeg i qeruar, eße me te gtrembetine dote jeg i gtrembete".

„Koha egte ar".

„Nikat e giut eße koqet e rerese", sa do qe jane te vogela, „bejne detne eße tokat e bukura", gid agtu eße te imetat ndonese jane te vogela, po bejne qindvjettet, sepse pas mases' se kohese mbleäja e te imetavet ben orene, mbleäja e orevet ben ditten, mbleäja e ditvet ben motne eße mbleäja e motevet ben jeten.

Kur qenka keɢtu te kursyɛrit ɛ se imetese duhɛt te jɛte qeƛim i jɛtes sone se ɢkurtere nde daçim qe te kɛmi fitim pɾɛj asaj; sɛpsɛ: „Ay qe nuke punon duhɛte ɛðɛ te mos haje", ðote Apostoƛi i kombɛvɛt. Sɛpsɛ Pɛrendia posa beri ŋɛrine ɛðɛ ɛ vuri nde kopeɢt te Eðɛmit, nuk' ɛ la vɛtem te kenaqɛte mɛ te mbjɛƛat ɛ bukura nde te pame, ɛðɛ pɛmet ɛ embela nde ɢije, po i ða te kujdɛsɛt per ato, do-mɛ-ðene ɛ vuri nd' ate qe te punoŋe. Vendi ku ɛ ɡejme te ɢkruare kete baɢke mɛ ɢume te tjɛra nde ɡið ate vivƛe te ɢkroŋat ɢeŋteruar ɢume kðjɛƛet trɛgojne sɛ puna eɢte fati ɛðɛ ndɛri i ŋɛriut, ɛðɛ sɛ vɛtem mɛ ane t' asaj dote muntŋe te roŋe faqɛ barðe mbi ðɛt.

Pɛrandaj pertaci denohɛte si i mape i mjɛri ɛðɛ i rɛzikɢim per ɢoqerine ɛðɛ vendine ku ɡendɛt. Sɛpsɛ pertimi eɢte ŋe nga mê te poɢterat menyra; kohe humbjɛ eɢte ngaja ɛ ɢume te ligavɛ, ɛ cila ɡe vertɛtonɛte prɛj fjales' se urte: „Djaƛi ɡɛn pune per pertacine". Po nuke eɢte humbjɛ ɛ kohese vɛtem kur rine duart xbrazeta. Ka kohera nde te cilat ndonesɛ ŋɛriu s' ri ɛðɛ pandɛh sɛ diç ben prape munt te quhɛt sɛ ay, mɛ te vertɛte ɛ humbɛt ate.

Lodrat ɛ tɛpera, qɛfɛt, xbavitjɛt ɛðɛ ç' do fare te kenaqure te deɢerimɛvɛt te miɢit jane per fat te kɛq, jane kohera jo vɛtem te humbura po ɛðɛ te hɛðura tɛj. „Oret ɛðɛ te imetat nde te cilate bota kerkonin te defrɛnin; ðote Cicɛroni, „une i ðuretova diturise ɛðɛ filosofise". Mɛ kete menyre ay mundi te benɛt qɛvɛritar i ɢenuar ɛðɛ filosof i çquar. ɢume vɛta kane duruar te perqɛɢura ɛðɛ te ngara prɛj miqvɛt te tyrɛ, sɛpsɛ nuke i ɢoqeronin per te deɡuar ndoŋe drame a per te ɢkuare kohene mɛ te tjɛra menyra.

Keta nde vent qe te çloðɛne nga rendesira ɛ per-

ditçimɛ mɛ ndoŋe uɑ̃ési nga ɛ ɕokevɛt, mbyʎin vɛtehɛne nde qilit te tyrɛ, dykɛ veʒguare mendjɛt ɛ ŋɛrezvɛt te meɑ̃ɛŋ ndeꝑer vivʎat ɛ tyrɛ.

Istori ɛ jɛtes na trɛgon kɑ̃jɛʎet sɛ as ŋe nga ata qe u qɛsendisnin, sɛꝑsɛ kursyɛn te imetat te ꝑaka qe i kiɕin ndene urɑ̃er te tyrɛ, nuke mbɛtne ꝑa çꝑagim ꝑer te ꝑerꝑjɛkurat qe bene, sɛꝑsɛ te ɡiɑ̃e u bene bura te mbroɑ̃çim, te çquar ɛ te dobiɕim ꝑer vendin si ɛɑ̃ɛ ꝑer kombɛt ɛ tyrɛ. Ꝑerkundrazi, ata qe i ꝑerqɛɕnin, jo sɛꝑsɛ i ꝑerqɛɕnine, ꝑo sɛꝑsɛ nuke vatne ꝑas ɡurmavɛt te tyrɛ, te ɡiɑ̃e ꝑa ndoŋe ndryɕim nuke ꝑatne funt te mire ꝑo u-ꝑriɕne kɛq ɛɑ̃ɛ mê keq. Ata s' u-bene te zoterit t' i ndihin as vɛtehɛse tyrɛ. Keɕtu mɛrɛt-vɛɕ sɛ te mos ꝑerndorurit ɛ kohese ne ꝑune te dobiɕimɛ eɕte ŋe humbj' ɛ maɑ̃ɛ. Ka ɡerra si ꝑasja ɛɑ̃ɛ ɕendɛti qe munt te humbasene ɛɑ̃ɛ ꝑraꝑe te fitonɛne, ꝑo nuke eɕte keɕtu ɛɑ̃ɛ mɛ kohen ɛ humbure, sɛꝑsɛ ajo ɕkon ɛɑ̃ɛ s' kɑ̃ɛnɛt mê.

Ие ɕkroŋes ɕum' i diture mbareson te imetat ɛ humbura dykɛ ɑ̃ene keɕtu: „Brenda nde ŋe lundreze ꝑermbi vɛjɛrat ɛ dɛtit, eɕte ŋe zoŋe dykɛ fjɛture. Ꝑer ŋe hɛreɕ ajo xɡonɛt si ɛ trembure ɛɑ̃ɛ ve dorene nde qafet qe ɛ ka zbukuruare mɛ ŋe qaforɛ margaritareɕ". Ç' fare hiɑ̃erim te maɑ̃ trɛgonɛt, nde fytyre te saj; kur ɕɛh sɛ ŋera ane ɛ qaforɛse qe iɕtɛ ɛ zɡiɑ̃ure ɛɑ̃ɛ ɕume margaritare te rene nde dɛt. Ç' do margaritar' i humbure ɛ qerton ate ꝑer ꝑa kujdɛsne ɛ saj; ɛɑ̃ɛ ç' do nga ata qe kane mbɛture i kujton te humbure. Ие fare kohe humbjɛ, eɕte te qenurit mɛ dy mendjɛ. Ajo ɛ ndalon ŋɛrine qe te beŋe vendin ɛ te xɡɛɑ̃urit.

Koha eɕte ar, ꝑo ɛɑ̃ɛ m' ɛ ɕtreŋte sɛ ari; sɛꝑsɛ nde ɛ ꝑerndorçim si duhɛte dote fitojme dituri ɛɑ̃ɛ karaktir qe jane mê te vjɛjtura sɛ ꝑarate.

Te kursyɛrit ɛ se imetes ka bere ŋɛrine te men-

çim, te ditur, ë te dobisim ëër çperblim i kohese qe este bere prej atyre, i ka ëene botes më te vjejturat ë vivλavet ëër ë ka ndrequr me mjeoteri te paçemuare.

Koha po okon, po koha na okon fort me te oprjte, po koha fluturon, ëër nde daçim qe te kemi fitim soje duhet te mos ë perndorim keq. Sa ë vertete este permbi okrona qe u duk me ne kohe, permbi ne dere, ë cila kendonte keotu: „Humpne dy te imeta te florinta, po nuke epet page per te kerkuarit' ë tyre, sepse nuke ka oprese per te gendurit ë tyre. Humpne per giëne. Te rinte nga te dy faret më teper nuke dine te çemojne vjejtjen ë kohese. Per oembeλim nxenesi a nxenesja sa here turperonene me mesimet te paditura, sepse nde kohen ë ores mesimit ata lozine ose bejne te tjera gerra, qe nuk' ë kane kohen te bejne. Vaoa otepiake, a djali zanatçi oume më te sosur pune dote benin neri nde otepi ëër tjatri nde dyqan kur te çperblenin ëër te imeten. Kohe humbje este te kenduarit ë vivλavet te pa dobisime, si peraλa ë te tjera nde vent a nde kohen te te cilavet nde kendoisim ndone jeteokrone a ndone vivλe diturie, dote pejme dobi te maër. E imeta ë tanisime este kaqe fort ë liëure e me kohen ë pelqyere ëër kaqe te pa ndara jane te dyja sa s' munt te mejtojme ëër me ne oprjtesi te papandehure, fluturojne perpara neriut te verber, i cili vone ë kupeton ëër se ë ëeret me deoperime me kot. Këehu, a këehu kohe ë arte. Vertet ëër ë imeta ë fituare, per se oprjti s' dukет; po nde vent te saj kemi ne ndjene te prejture nde mendjet tona, se nuk' ë okuam zbrazete. Neve humbasem kohen ëër kur nuke bejme te tjera më pak te vjejtura a fare te pa vjejtura. Le te marem mesim prej milingonese, ë cila me giëe qe este kaqe ë gadalçime ne te kersyerit ë se imetes, mbue grunaret ë saj me kohe, per kohen ë ne-

vojɑimɛ, ɛãɛ nde gid' ate kohe ginkaλa, lɛ te na ɑerbɛŋe si ɑembɛλa per te larguare nga menyrat' ɛ saj, per te perdorur kohene, ɛ cila kendontɛ nde kohe te lemit, sɛ si ajo ɛãɛ nɛvɛ dote depojme fjalet ɛ hiãura: „nde kendovɛ nde vɛre, kercɛ tani".

Baɑkefoljɛ.

„He ŋeri i ɑenuar u pyɛt ç' instrument muzikɛ i pelqentɛ mê teper. Пergigja iɑtɛ, zeri i ŋeriut. Гuha nxjer ŋe muzike mê te embel per vɛɑet ɛ mi, sɛ ç' do tjɛter organ muzikɛ, sepsɛ eɑte ŋe instrument mɛ ɑume ndryɑimɛɑ ɛãɛ mɛ fuqi te maãɛ". Ajo munt te trɛgoŋe ndjeŋat ɛ brendeɑmɛ, ɛ cila fuqi permbi karaktir te ŋeriut eɑte bekim, si drite djeλi ɛãɛ si vɛsa ɛ menɑesit. Ajo munt te ape ɑprɛse osɛ perkundrazi te bjɛre deɑperim. Baɑkefolja eɑte mjɛɑteri ɛ veçante ɛãɛ te pake jane ata q' ɛ puɑtojne ate ndonesɛ eɑte menyra ɛ perɑidçimɛ per te treguar' ɛãɛ çfaqur mɛjtimɛt' ɛ ŋerezvɛt, prape ŋerezia s'i bien prapa kesaj mjɛɑterije per te fituar ate.

He perint munt te dermoŋe ɑume te hoλa per te mesuar femijen' ɛ ti ndoŋe instrument muzikɛ ɛ cila eɑte vɛtem per ŋe pelqim ɛãɛ xbavitje, kur muzika naturaλɛ ɑkɛlmezonɛt nga mê te ɑumet, ndonesɛ ep mê te larter ɛãɛ mê te mira kenaqje. As ge nuke hɛq ŋerine kaqe, sa ŋe baɑkefoljɛ ɛ bukur. Bukuri ŋeriu kure nuke munt te mbaresonɛt mɛ ate. Kjo baɑkefoljɛ eɑte ɛ cila hap uãene nde zemrat ɛ ŋerezvɛt ɛãɛ fiton bɛsen. Veme rɛ sɛ ŋe ŋeri qe te ɑkruaŋe mire perpiqɛt mɛ ɑume djɛrse te fitoŋe mjɛɑterine, ɛãɛ te kɛte pelqimn' ɛ te tjɛrevɛt; po veme rê sɛ ŋerezia qe apen kohen' ɛ

tyre per te fituar mjeeterin' e baekefoljese, ndonese nuke bije më poete se ajo. Ka njeres q' u eete ëene kjo ëureti, eëe mundin te mbajne baekefolje te bukur eëe te hiejsime. Mejtimet' e tyre rjeëen te raëitura posi ruaza. Kemi eume eembeλa prej njeres qe perndorin guhe kaqe te mire, eëe te embel, eëe me qe te ketiλe fuqi, qe munt te uräerojne ndjenat e njerezvet te tjere, te xbutin eëe zemren' e gurte eëe tâ bejne ate te driäet.

Πliëagori, qe filosof i çquare çemonte baekefoljen' e bukur eëe te mire kaqe eume, sa kie uräeruare nxenesit' e ti qe te mos flasene per te dy vjetet e para te mesimit. „Heet ose ëuaj pesendi më te mire se te heeturit"; ka ëene qe ekronjes i eenuar i Frances; pas te folurit, heetja eete m' e maëja fuqi nde botet. Qe te stolisç mejtimet nde qe guhe te mire, eëe te jee i kupetuareim nde mendjet te tjetrit, nuk' eete pe e pakete.

Kjo eete qe mjeeteri, e cila eete eum' e vjejture per ç' do reë' nde te cilene njeriu redonete, sepse qe baekefoles xbukuron reëe eëe e ben ate qe te jete interesat, kudo eëe mbe ç' do vent qe te pendet. Ay eete magniti i dobiem, — perandaj eëe vejen qe te perpiqemi tâ fitojme ate nde mos e paçim. — He i ditur, perndori tere ëesaret e mendjes' se ti te çudiçime nde te folur. Eëe ëone se nuke muntqe te ndaheee prej ati njeriu, pa vendosur nde mendjet tende se ay iete m' i eenuari njeri nde Angli.

Θone per Frankline se nuke munt te iee baeke me ate pa mos mesuar ndonje pe te vejyere. Te tjere kane numeruare te folurit si qe stervitje te larter eëe te fisçime per mendjen e njeriut, eëe e vetemja pote per te zgeruare mendjene.

Qe te benet njeriu qe baekefoles i mire duhet te kete mendje te plote, sepse pa ate nuku ben dot, si-

kundre εδε ηε lume nuke munt te rjεδe nde dεt, pa patur burim. Qe te jete ηεriu ηe baσkefoles i mire nuke ka nεvoje qe te jete i xgεruare nde mesim, harin vetem te jete i veζguarσim; sεpsε te venit rε eσte si ηe ηe po δua mε te kenduarit, ε cila eσte burim diturie. Cave, sikundre δame εδε mê sipere, u eσte δene mendje, ε cila eσte burim mεjtimεσ εδε fantasirra, te folurit ε te cilevet sjeλ pelqim, dobi εδε gezim nde vεσt te tjetrit.

Te tjere prape qe s' ε kane kete δureti munt te sjeλen te ketiλe pelqim vetem nga veζgimet osε te kenduarit qe munt te bejne.

Me mjεσteri ε veçante si εδε ε mire per ate qe ε ka eσte fuqi, nde ηe σoqeri, sεpsε ε ben te sjeλe pelqim εδε te jete i pelqyere.

Baσkefolja, δame sjeλ dobi te maδe, sεpsε bota pa ate dote ie si ε vdεkure. Sikundre vivλat na dritojne εδε xgεrojne mendjen, keσtu εδε baσkefolja na ndih qe te bluajme tere uσqimne εδε te marem fuqi ε te jemi te σendoσe nde mendjet.

E folura ε hiejσime εδε ne vent, eσte si gure te paçemuare, εδε balsam per te σenuar zemra te plagosura, εδε perkundrazi sjeλ deme te meδa, te cilat kure nuke ndreqen dot, εδε hiδur nde u pendofσim, po giδe keto benen nga dobesir' ε mendjes' se ηeriut.

Te ketiλa te lajδitura qe dalene vetem nga ηe ε ketiλe mendje munt qe te-ndalonen nde qofte se perindi perkujdeset qe te stervitηe εδε te xgεroηe mendjen ε femijevet te ti me mesim te σendoσe qe nde vogeli. Te stervitin qe te gatuajne fuqin' ε te folurit nde reδ te σtepise, nde daçin qe te korin gas εδε t'i sjeλin dobi botes.

Mesoηesε te nderçime. Kete ngaje qe ε kemi pritur me gas te maδ, harin, po nuke mundim pervεç se

te ndjɛjme hiðerim. Nuke munt t' u apem çpagim per te perpjɛkurat ɛðɛ ziline si ɛðɛ durimne qe patte te na mesoni per te stervitur mendjene. Eðɛ kur te largonɛmi nga kujdesi i zoterise suaj nde fuɕen ɛ jɛtes, ɕembeλimi juaj dote jɛte uðehɛqesi yne. Kujtimɛt tuaj jane fort te çemuare qe te haronɛn ɛðɛ u lutɛmi kur te na siλni nder ment kujtoni vɛtem miresite tona. U falɛmi nderse prɛj zemrɛ ɛðɛ u lɛme ɕendɛtne. Eðɛ taɕi, o ɕoqɛt tona, hariu detyr' ɛ hiðeruare qe na kujton se duhɛt te ndahɛmi, pɕɛretitim prɛj zemrɛ kur kujtojme te ɕkuarat ɛðɛ ndarj' ɛ skolise, ɛ cila ɛɕte bere kaq' ɛ daɕure per nɛvɛ. Πo kujtonɛmi sɛ λogarite tona u-mbyλne ɛðɛ sɛ karta qe ka istorine ɛ jɛtes sone u vulos.

Kjo ɛɕte ngaj' ɛ pastajmɛ, ɛ cila keput pɛn' ɛ baɕkimit qe kɛmi patur per kaqe vjɛt. Zer' i detyres na ðerɛt ɕetke, po lɛ te perpiqɛmi qe te trɛɕojme mɛ mase te plotte mireɳohesine qe kɛmi mi perinderit ɛðɛ mos i deɕperojme ata nde kerkuarjɛt te tyrɛ.

T' u ndihim te tjerevɛt ɛðɛ vɛtehɛse s'one dykɛ ɕtriture per te bere miresi kudo.

Lɛ te mbajme nder ment sɛ nde paçim drejterine per ruajtes, dote mundim te mbarojme uðen' ɛ jɛtes, dote mundim te fitojme kuroren' ɛ lavdise ɛðɛ ɕezim mɛ lumeri te perjɛteɕmɛ.

СОПА V.

ПЕРАЛА.

1.

Ne hɛre ŋe i-varfere kiɕtɛ ŋe dose, te-cilene ŋe dite ɛ kiɕtɛ leɕuare te kuʎosŋe. Atjɛ ku ɲo kuʎostɛ dykɛ remuare mɛ hunden' ɛ saj qeʎoj te sbuloŋe ŋe laɡin, qe iɕtɛ mbuɕure mɛ floriŋ. Kur mbremanɛt i-varferi vatɛ te mblɛðŋe dosene, ɡɛti laɡin' ɛ-mbuɕure mɛ floriŋ ɛðɛ u-kðyɛ nde ɕteɲit mɛ ɡezim te-mað, ɛðɛ i ðote se ɕoqɛse: „Grua, sontɛ duhɛte te beɕ ɲer dosene ŋe ɡɛʎe ɕume mê te-mire sɛ ato qe ben ɲer nɛ ɛ ɲer femijene t' ene. — Mire, o bupe, i ðot' ɛ ɕoqɛja, ɲo ti nuke di, sɛ jo ɲer dosene nuke kɛmi ɡɛʎe, ɲo as buke ɲer nɛ ɛ ɲer femijene t'ene? — Ja, ja, i ðote bupi, ɲa ɕiko ketu sɛ ç' ɡɛti dosa atjɛ ku kuʎostɛ (dykɛ pefyɛre asaj floriŋte); ɲerandaj t' i beɕ dosese mê te mirene ɡɛʎe qe munt te beɕ".

Qe te mos ɛ sɡaseme ɕume fjalene, i-varferi ɛðɛ i-mjɛri ɡɛr djɛ fɕatar u-be i-ɲasure ɕume ɛðɛ i-ɲari i tere fɕatit. Dosene ɛ ɲermbantɛ mɛ ɕerbim te-mire ɛ mɛ uɕqimɛ te-sɡɛðure ɡɛr ditene qe vdiq. — Atehɛrɛ ɛ savanosi si ŋɛri mɛ ŋe savan fort te-ɕtrɛŋte, ɛðɛ vatɛ te ðepɛse ɲriftine, qe ky t' i kendontɛ dosese ɡiðe

kenket' ε giđe uratate qe u' kendojne ηεresvet kur vdesene εđε tà εpjere nde vapt mε mê te-mađine ndriçim qe munt te benεte. Πo prifti nuke dεei tà vere nde vapt mε ηe menyre te-ketiλe, sεpsε, sikundre đoεte, kiεtε frike, sε mos kryεprifti, kur tà degonte kete ge, i ruantε mjεkrene εđε ε puεontε nga puna.

Πo i-zot' i dosese nuke hump kohe, po dykε ngriture pisqoλene kundre priftit i đote: „Πrift, prift, mos ki frike nga kryε-prifti, sε mos te puaηe mjεkrene, po ki frike nga mua, i-cili po te mos me degoε, qe tani tà kam per te pire gakne." Πrifti dykε pare fεatare, ne kaqe t' εgersuare ε nde doret mε pisqoλe te-ngriture, u-tremp kεq ε do-ε-mos vatε nde εtepit te fεatarit, εđε zuri t' i-kendoηe dosese giđ' uratate, εđε si pas daεurimit te fεatarit ε varuane mε ηe ndriçim te-međ ε terente. Γiđe keto i mesoj kryε-prifti εđε đepet priftin, ε i đote: „Ç' mesoη o i-maλekuare? perse vajtε ε i kendove doses' se-ngorđure giđe kenket' ε giđ' uratate? — Zoteni, i đote prifti, nuke dεεa te vεje, po i-zot' i dosese me mori mε εtrengim, εđε, po te mos vεje, pa fjale dote me vriste". Atehere sa-kaqe-herae đεspoti urđeroj te-zon' ε dosese t' jà sjeλene perpara. Kur ε suaλe, kryεprifti mε zemerim i đote: „Πerse o i-maλekuar' i Zotit, mε koburε nde dore ε εtrengove te-mjerine prift t' i kendoηe dosese s' atε giđe uratate εđε tà vere nde vapt mε atε menyre qe vene ηerezite? Sepse, o i-εeηteruare, đote fεatari, dose iεtε, po kiεtε koke fiλosofi.— Εđε ç' bentε mε ate kokene prεj fiλosofi? — Remoj εđε nxori ηe lagin plot mε floriη, εđε nuke apin qe i nxori, o zoti đεspot, po, kur dote vdiste, beri εđε đjate. — E ç' đjate beri? — Djemvet te-mi u la kaqe, s' imε εoqε kaqe, mua kaqe, nde kiεet kaqe, εđε per zorerine t' endε, zoti đεspot kete kulete, εđε mer-ε, sε eεte

jotja". Бεsрoti рosa ε mori kulεtene, εðε kur ε рa sε iɢtε рlot mε floriŋ ða: „Ndjεse рaste, ε-ndjεra me kujtoj εðε mua."

2.

Ие ŋεri, рassi bariti ε рa tere botene, vεndosi te vrase vεtehεne; kete vεndim jå pefεu εðε ŋe рlaku. Плakun ε рyεti, nde iɢtε i-martuare. „Jo, i ðote, o рlak.— Atehεrε martohu mê рare, qe te рrovoɢ εðε jεten' ε martεsese, εðε рastaj, nde mos te рelqεfte, vrit vεte vεtehεne". Пas kohε ε ɡεn рraрe рlaku εðε ε рyεt: „A u-martovε? — По, u-martova. — Εðε ç' qeƛim kε tani? рraрe kε vεndim te vritεɢ? — По, dua te vritεm. — По berε, ε рyεti рlaku, ndoŋe djale? — Nuke. — Atehεrε рrit te bejɢ εðε ndoŋe djale, εðε рastaj vritu". Иεriu ε deɡoj рlakne εðε рriti, ɡεr sa i u-lint ŋe djale. Пas kohε ε ɡεn рraрe рlaku εðε ε рyεt: Ç' te-rεja kεmi? si vεtε? a berε ndoŋe djale? — По, Zoti me ða ŋe djale. — Kε éðε vεndim te vritεɢ? — Jo, o рlak i-mire, sεрsε dua te poŋ ε te ɢoh djalene".

3.

Ие Juðε ɢum' i-varfere kiɢtε ɡaɢte femije εðε ɡruane mε bape ɡati рer te рjεƛe; tεk рo ɢkontε uðese, qe te vintε te ðepistε ŋe mamice, рarрara ɡεti ca-uɢtetare, qe рo ɢрinine ŋe kεq-beres te-tmεruare, qe tå varnine, εðε i рyεti: „Cili eɢte ky? — Akecili kryε-kursar. — Εðε ku ε ɢрini? — E ɢрiεm qe tå varime. — Nde doni tå mundoni mε mundim te-vertεte ε si duhεte, mê mire marto-ε-ni sε ta vrisni".

4.

Si-ciline nga ata qe vɛne nde Malt te-Cɛŋtetuare pɛr te falure igumɛni ɛ pyɛt, ç' pune ben. Nde mɛst t' atyrɛ qe kiɕine vature pɛr te falure goditi te jɛte ɛðɛ ŋe vɛreɕites. Kete ɛ pyɛti igumɛni: „Ç' pune ben?" Ay i upɛrgɛq: „Cɛs vɛre". Igumɛni atehɛrɛ porositi kaʎoɡɛrete te vene vɛç te-hoʎate qe dote mɛrnine nga vɛreɕitesi. Vɛreɕitesi, posa deɡoj urðerin' ɛ igumɛnit pyɛti: „Πersɛ, zoteni, urðerovɛ te vene mbe ŋ' ane te-hoʎate t' imɛ? — Sɛpsɛ, ðot' igumɛni, ju vɛreɕitesite po t' u priɕɛte ndoŋe but mɛ vɛre, hiðni brenda nd' ate ɕpirto ɛðɛ ɕume ɡerra te-tjɛra, ɛðɛ keɕtu farmakosni muɕkerit' ɛ tere botese; pɛrandaj juvɛ jini mê te-liq ɛðɛ nga kursarete, sɛ kursari vrɛt ŋe a dy ŋɛres, po juvɛ vritni tere botene. — Mire; atehɛrɛ pɛrsɛ i mɛrni te-hoʎate t' ona. — I marime pɛr dru ɛ pɛr ðenɡij, po pɛr qiri ɛ pɛr ðimjame nuke bejne".

5.

Ne bari kiɕtɛ 500 ði. Ne nate barine ɛ zuri ɡumi ɛðɛ s' kupetoj, sɛ i kiɕine ikure ðite ɛ i kiɕine vature mbe ŋe lendine, nde te-cilet i-zot' i saj kiɕtɛ vene te-panumeruare peŋe uʎiŋɕ, ɛðɛ s' kiɕine lene as ŋe peŋe pɛr fare, sɛpsɛ kuʎotne nd' ate ðite tere natene; ɛðɛ nde menɡɛst i pa tere fɕati. Demi qe bene ðite iɕtɛ kaq' i-mað, sa te-mjɛrit bari as tere ðite nuk' i apinine pɛr te çpaguar' ate. U mɛjtua pra ɛ vatɛ nde Jannine, ku ɡɛti ŋe avokat ɛ i pefɛu ati tere te-vertɛtene. I ðote avokati: „Ç' te te beŋ, o i-ɡore! nuke benɛte asɡe, kur tere fɕati i paskerka pare ðite nde koriɛt". Bariu i-ðote: „Dote te ap 20 lira, po te munç te me ɕpetoɕ".

Kur degoj avokati 20 lira, i ðote bariut: „Ece; sontɛ dote mɛndonɛm; ɛðɛ nɛsere jake prape". Avokati u-mɛndua tere natene ɛðɛ me nde funt vendosi t' i ðote bariut te benɛte si i-mape. Kur u-gëi ɛðɛ bariu ɛrëi tɛ avokati, ky ɛ kɛʁíλoj te benɛte si i-mape, sɛ kɛʁtu ɛ do nɛvoja, ɛðɛ te mos flase as farɛ sa-do qe tâ mundojn' ɛ tâ pahene, ɛðɛ te ðepese si ëente bɛ. . . ɛ . . . ɛ . . . ɛ, tjɛtere uðe ɛpetimi s' ka.

Diten' ɛ pyqit bariu beri sikundre ɛ mesoj avokati ɛðɛ pykatesite ɛ nxuape te-pafajm, sɛ ɛ numeruane vertet per te-mape, sɛ nde çdo pyetjɛ qe i benine ɛvetema pergigje iɛte bɛ . . . . ɛ . . . ɛ . . . ɛ. Plosa duaλe jaɛte nga pyqetorja, i ðot' avokati: „A ɛ pɛ, sa bukure ɛ mbaruame punene!" Bariu hɛɛt ɛ s' i pergigete aspe. „Ep-me lirate", i ðote avokati. Bariu ɛðɛ prape u-be si mɛmɛc ɛðɛ s' i u-pergeq aspe. Atehɛrɛ avokati ɛ zuri nga guna ɛ i ðote: „Παrate". Bariu me s' menoj po ngriti keraben' ɛ i ep avokatit ηe nde koke dykɛ ðipure bɛ . . . ɛ . . . ɛ . . . ɛ.

Atehɛrɛ avokati mɛ koke te-çare i ðote: „Morɛ, s' ɛ kɛ ti fajne, po ɛ kam une qe te mesova", dykɛ mbajture kokene mɛ dore.

6.

Ne trɛgetar Juðɛ humbi kuleten' ɛ-ti, nde te-cilet kiɛtɛ pasure dy qint florin, ɛðɛ per te gɛtur' ate vuri ηe ηeri te ðepese nde trekt ɛ te ðote, sɛ zotonete pysmat' ɛ paravet t' jâ ape ati qe i ka gɛtur' ɛðɛ t' jâ kðeηe prape. Ne dite vjen ηe dervic ɛ i ep kuletene mɛ giðe florinte, po Juðɛu, per te mos mbuɛure te-zotuarete qe kiɛtɛ bere i ðote, sɛ nde kulɛtet baɛke mɛ florinte kiɛtɛ ɛðɛ ηe gur te-paçemuare, qe kiɛtɛ vejejtɛ mê ɛume se

parate, εðε sε duhεte t' i apε εðε kete gur, nde do te mare gysmat' ε aspravεt. Mbe kot i-gori dεrviɢ zbrεt qiεƛe εðε profitne per deɢmimtare sε nuke gεti nde kulεtet ndoŋe gur te-ketiƛe. Πuna apiti gεr tε gykatesi εðε prεj keti tε mbrεti, i-cili dykε kupetuare dinakerin' ε trεgetarit i ðote keti: „Kulεta, qe humbε ti, pervεç floriŋvεt kiɢtε, si ðua, εðε ŋe gur ɢume te-vejεjture; dεrviɢi mε bε ε mε pufε vertεton, sε kulεta qe gεti kiɢtε vεtem dy qint floriŋ; dukεte pra, sε tjεtere eɢte kulεta, qe humbε ti, εðε tjεtere eɢte kejo qe gεti dεrviɢi. Qe te mos benεte ndoŋe ε-lajðiture, εce nga εrðε, εðε per te gεture kulεtene t' endε, qe kiɢtε 200 floriŋ εðε ŋe gur te-paçemuare, perpiqu t' i apç ze botes, sε mos gendεte ay ŋεri qe ε ka gεture ε tà sjεƛ mε giðe ç' kiɢtε brenda; εðε dεrviɢi lε te mbaŋe per dy-zεt dit kulεtene qe ka gεture, εðε nde mos dalte mbe kohe ay qe ε ka humbure ε te trεgoŋe, sε eɢt' ε-tia, kulεta εðε asprate dote jεne te dεrviɢit εðε dot' i perdorŋe si te doje".

7.

Nga ŋe fɢat i Πermεtit, mbasε nga Buhali a nga Maleɢova, duaƛe per nde ðε te-huaj per fitim trε ŋεres prεj te-cilevεt ŋeri iɢtε yjɢikoŋes (ἀστρονόμος), tjεteri ɢeroŋes, εðε i-trεti orebeŋes. Mε-qene-qe pandεhnine, sε iɢine te çquare si-cili nde diturit ε nde mjεɢterit te tija εðε si te-ketiƛe nuke munt te kenaqeɢine mε fitimε te-pake, per te fituare mê ɢume vendosne te vεne nd' Aðine, ku mε keto diturira bεsonine, sε dote ndεroneɢine mε te-tεpere εðε sε dote fitonine mbe pak kohe kaqe ɢume, sa dote kðεneɢine nde ventt te-tyrε fort çpεjt ɢume te-pasure. Kur u-aferuane peran' Aðinese,

prɛj se-cilese iɕine lark vɛtem tri a karte ore, mɛ-qene-qe dita iɕtɛ ndaj te-ŋgrysure, vɛndosne te qendrojne ate nate nde ŋe muλi nde te-cilet, si hyne, ɕtruane per te flɛjture jaɕte nd' obor ndene ŋe paŋ. Πo paŋandɛ-huraj miλonaj u ðote: „Mbliðni plaçkate ɛ hyni brenda, sɛ sontɛ ka per te rene ŋe ɕi ɕum' i-mað. Ti, sikundre dukɛte, s' je as farɛ nde vɛtehɛ, ju perɟeqne uäetarete, qe na ðua keɕtu, sɛ sontɛ dote bjɛre ɕume ɕi, kur kohe eɕte kaq' ɛ-qeruare ɛ kaq' ɛ-mire, sa m' ɛ-mire s' munt te benɛte. U ðem, te hyni brenda qe ɛäɛ ju te mos lagi, ɛäɛ mua te mos me ŋgrini prehjɛne natene mɛ te-ðipurate t' uaj; kaqe di, kaq' u ðem. — Πo ŋga sɛ ɛ di ti, sɛ sontɛ dotɛ priɕete koha kaqe ɕume? — Sɛ ðepate, u ðote huajpritesi, sot jane feλiqure per nde vɛɕet tej masese, ɛäɛ kejo ɕume çkoqure trɛgon, sɛ sontɛ kohene dotà kɛmi farɛ te-priɕure; perandaj u ðem, qe te mos pendohi, te hyni brenda mɛ kohe". Atehɛrɛ uäetarete doɛ-mos hyne brenda ɛäɛ ɕtruane nde ŋe kent te muλirit. Tɛk po hanine buke ɛ po haheɕine nde mest te-tyrɛ per profiiit' ɛ minoλajt, dykɛ ðene sicili mendjen' ɛ-tia, zuri te bjɛre ŋe ɕi kaq' i-forte, ŋe repire kaq' ɛ-maäɛ, sa vijet u-bene lumeŋ, ɛäɛ muλiri iɕtɛ ndene rɛzik te mbytɛj. Atehɛrɛ yjɕikoŋesi zuri te mendonɛt' ɛ mɛ vɛtehɛ te ðote: „Ku vɛtɛ un' i i-mjɛri te fitoŋ! nde ŋe vent, ku ɛäɛ minoλɛŋte jane kaqe te-ditur' ɛ kaqe te mesuare sa une perpara atyrɛvɛ s' jam asɟe, jam si ŋe ɕkop i-paɟäendure!" Πas pakeze minoλaj vuri nde zjart mbe ŋe kusi te-maäɛ mjaft uje nde te-cilet, si zjɛu, hoäi tri a kater' oke miɛλ miseri, ɛäɛ beri ŋe quλ te-maɕeŋyɛre, te-cilene ɛ hengri dykɛ koλofitur' ɛ mɛ çpejtim te-mað lugete ŋerene pas tjatrese, ɛäɛ si piu ca uje te-vakure ra ɛ flɛjti. Ceroŋesi dykɛ pare, sɛ sa ɕume hengri minoλaj, habitɛte mɛ te-tɛpere ɛäɛ u ðote ɕokevɛt mɛ ver-

tetim te-patundure: „Ky qeri nga te ngrenet' ë-gume, nde mos plaste, nesere dote ngrihete keq semure. Une qe sonte ë qe ketu ë kam per te treguare vejëtjen' ë mjëgterise s'ime. — Te goheme, i done te-tjerete". Pas ketyre fjaleve rane ëdë uëetarete te flene, po geroqesine s' ë zinte gumi, së minute pas minute priste te gohe ndoqe semundje të minoλaj. Po passi priti mjaft kohe, ëdë minoλaj jo vetem nuke tregonte ndoqe geqe semundjeje, po ëdë flinte fort i-qetuare, ndepoj mendje ëdë zuri te mendonej; po ëdë prape i epte gprese vetehese dyke done: „Pa dal te goheme ger nde mengest". Passi gkoj mjaft kohe, uëetarete ë sguane minoλane ëdë kerkuane prej ati ca gkrepka per te ndëzure kandilene, së donine te gikonin' ë te dinine sa egte ora. Minoλaj u pergigete: „Egte ëdë gpejt; ora egte gtat' ë ajete minuta; ka ëdë mjaft nate ger sa te gdihete; perandaj, u lutem, pini nde robat ë mos beni zaλahi. — Te lutemi gume, i don' ata, ep-na qe drite, qe te goheme, sa egte ora, së kegtu na ë do puna. — U dage qe here, së ora egte gtate ëdë ajete minuta, ëdë me te-vertete s' est' as më pak as më gume. — Po nga ku ë di ti, së kaqe egte ora? i dote orebeqesi. — Nuke deguate qe paλi gomari? ëdë gomari peλet mbe gtate, ëdë qe atehere kane gkuare vetem ajete minuta". Po uëetarevet s' u qendronte zemera, ëdë nuke puguane para së te ndesqene kandilene ë te gohene orene, ë-cila me te-vertete iste sa u kiste done miλonaj. Kejo gë kaq' ë manihti orebeqesine, sa nga mendimi ëdë kete nuk' ë zuri gumi ger nde mengest. Ndaj te-gäire miλonaj u-ngrit fare mire kundre gperëses' se geroqesit ëdë zuri te nasqirisqe muλin' ë tere vegelat' ë ati si ndoqe nus' ë-mire; u-ngritne ëdë uëetarete, po fare te menduar' ë te-desperuare, ëdë, dyke pefyere nde

mɛst te-tyrɛ si-cili ndjɛɲat' ɛ-ti, vɛndosne te kðɛnɛne pɾaɲe nde ventt te-tyrɛ; sɛpsɛ nd' Aðine, si pas mɛndimit t' atyrɛ, nuke kiɕtɛ as ndoɲe ɕpɛrɛse pɛr fitim, kur ɛðɛ miʎonɛɲte qenkerkeɕine kaqe te-ditur' ɛ kaqe te-kupetuare.

8.

Ие hɛre mɛrimaga vatɛ si mik tɛ brumbuʎi, ɛðɛ ky ɛ pɾiti mire ɛðɛ ɛ gostiti mɛ giðe ç' i kiɕtɛ ðɛne Пɛrendia. Kur ɛɾði koh' ɛ ɡumit, mɛrimaga ju lut brumbuʎit te flɛne te dy baɕke, sɛ si ɛ-huaj qe iɕtɛ kiɕtɛ frike te flintɛ vɛteme. Eðɛ brumbuʎi dykɛ pɾiture mɛ giðe zemere kerkimn' ɛ miqɛɕese ra ɛ flɛjti baɕke mɛ ate. Mɛrimaga natene, si pas zakonit te-saj, zu ɛ ɛ pɛtoʎi brumbuʎine mɛ pɛẓiɕka kaqe sa ky nuke muntɛ te luantɛ vendit. Kur u-sɡua pɾumbuʎi, i ðipi mɛrimagese ɛ i ðote tà sɡiðɲe, po kejo ju pɛrɡɛq dykɛ ðene: „Te liđ di, ɛ jo te sɡiđ".

9.

Ие mbɾɛt ðɛɕi te maðoɲe kopɛɕtɛt' ɛ-ti ɛ te bɛɲe ɲe qoɕk nde ɲe are te-vogele, ɛ-cila iɕtɛ ngiture mɛ ata, po te-cilene ɛ kiɕtɛ ɲe ɡrua ɛ-varfere; kete are mbɾɛti ðɛɕi tà blɛre, po ɡruaja nuke donte t' jà ɕiste, sɛ ɛ kiɕtɛ ɡɛture pɾɛj pɛrindervɛt te-saj. Пo mbɾɛti jà mori mɛ ɕtrengim ɛ ndɛrtoj nd' ate ɲe qoɕk te-bukure. Gruaja ɛ-varfere atehɛrɛ vatɛ tɛ ɡykatesi ɛ u-qa, dykɛ pɛfyɛre ati tere punene si kiɕtɛ ngare. Гyqi iɕtɛ i-vɛɕtire po ɡykatesi dykɛ qene pɾɛj vɛtiu ɕum' i-mire ɛ i-dɾɛjte, nuke pat frike te hipeɲe mbi muɕket te-ti ɛ te vɛje tɛ

gɛŋe mbrɛtne mbe ŋe kohe qe ky gendɛj nde qoɛk te-ri i-pɛðuare prɛj tere paresis' ɛ prɛj ɛerbetorevɛt te-vɛt. Γykatesi kiɛtɛ sjɛλe mɛ vɛtehɛ rɛðɛ ŋe ðes fe mað, rɛðɛ si i u-fal mbrɛtit, i u-lut t' i ape lɛje tà mbuɛŋe ðesne mɛ balte prɛj kopeɛtit qe iɛtɛ pɛð ɛ potuλe qoɛkut. Mbrɛti jà priti lutjɛne, rɛðɛ gykatesi, passi ɛ mbuɛi ðesne mɛ balte, i ðote mbrɛtit mɛ ŋe menyre ɛume t' embele po rɛðɛ fort te-kuxuarɛimɛ: „O Mbrɛt jete-gate, qe te mbaroŋ punene t' imɛ, duhɛte te me ndihç pakeze, qe te ngarkoŋ ðesne permbi muɛket: „Mbrɛti, i-cili ndryɛe rɛðɛ ay iɛtɛ ɛum' i-mire, dɛɛi mɛ giðe zemere t' i ndihŋe gykatesit, po dykɛ provuare tà ngrɛre ðesne ɛ geti ate ɛume te-rende. „O mbrɛt jete-gate, i ðot' atehɛrɛ gy-katesi nde ky ðes, qe ka fort pak balte, t' u duk ɛum' i-rende si dote munç tà mbanç permbi kurist t' ent per-para Πɛrendise nde ditet te gyqit giđ' ate balte, qe mɛ pauðeri jà morɛ se-mjɛrese grua ɛ ɛ berɛ t' endene?" Mbrɛti kaq' u-maλeŋyɛ nga ljalet' ɛ gykatesit sa per-ŋe-herɛɛ i ða gruas' se-varfere jo vɛtem arene, po rɛðɛ qoɛkune mɛ giðe plaçkat' ɛ-vejɛjtura, mɛ te-cilate ɛ kiɛtɛ sbukuruare rɛðɛ gykatesin' ɛ mori nde paλatet, qe tà kiɛtɛ kɛɛiλetar te-vɛçante rɛðɛ mik te-nguɛte.

10.

Me kryɛqindes mɛ pɛse-ðjɛte uɛtetare kiɛtɛ dale fɛatravɛt per te ruajture vendine nga te-liqte. Me dite goditi te qendroŋe perane ŋe lumi. Qe te ɛkoŋe pakeze kohene mɛ te-qɛɛur' ɛ mɛ te-lojture, u ðote uɛtetarevɛt: „Djɛm, cili nga ju eat' i-zoti te kaperxɛŋe lumene dykɛ heðure nga ŋera ane nde tjeteret? Uɛtetarete, dykɛ pa-sure sɛdre nde mɛst te-tyrɛ, si ɛ si te ɛkojne ŋeri tja-trine, ɛ qe te losnine pakeze zune tà kaperxɛrnine lu-

mine. Πo mε ɡiđe te ɲerɲjεkurat' ε-tyrε as ndoŋe nuke mundi tà kaɲerxεŋe, ɲo qe te-ɡiđe binine brenda. Eđε atjε tεk ɲo te-tjεre binine ε te-tjεre dilnine nga lumi εđε benεɢε ŋe gezim i-mađ, ŋe uɢtetar i-ɢkurter' ε i-vogele, si Jaɲonεs, mε ŋe forε ε kaɲerxεu lumine ε u-ɡent nde tjateret ane. Sa-kaqe-hεraɢ kryεqindesi εđε uɢtetarete u rane duarvεt εđε đepitne: Te lumte! te lumte! E kaɲerxεu lumine εđε disa hεre te-tjεra. Πo mbe nde funt kryεqindesi ε đipi ε i đote: „Djale, ɲa sviɢ tere robate εđε kaɲerxε ɲraɲe lumine, qe te ɢoheme, i-svεɢure sa mê lark dote hiđεɢ". Uɢtetari sa-kaqe-hεraɢ i nxori robate, εđε u-hođ, ɲo nde vent qe te apintε ɲertεj, blum! ra brenda nde lumet. Atehεrε ε đipi ɲraɲe kryεqindesi ε i đote: „Ç' ɲesovε, biro? — Me morε tere fuqine, zoti kaɲεdan. — Eđε cila iɢtε fuqia jotε, djale? — Qεmεri, zoteni. — Πo kε te-hoƛa brenda nde qεmεrt? — Πo, kam zoteni. Eđε çe! ɲatε frike, sε mos t' i mar! — Nuke ɲata ndoŋe frike, ɲo m' u-ftoh zemera. — Te-hoƛate ɲra, biro, iɢine ato qe te hiđnine ɲertεj!"

11.

Ие kryε-anietar mε-qene-qe kiɢtε nde aniεt te-ti ɢume miŋ, đipi ŋe ɲrift, qe t' i bentε uje te-bεkuare (ajazme) ɲer te-ikure miŋte. Πrifti vatε ε ε beri ajazmene, εđε mbe te-ikure kryε-anietari i đa ŋe đureti te-mire. Tεk ɲo ikentε ɲrifti, kryε-anietari i đote: Taɢi, zotε bεsoŋ, te ikejne miŋte. — Πa fjale, i đote ɲrifti, ajazma qe berε eɢte ɢum' ε-mire, ɲo mεr εđε ŋ'a dy macε."

12.

Ие hεre mbe ŋe fɢat ɲandεhnine, sε ɲrifterite kuvendojne mε Πεrendine. Muape ɲra ŋe ɲrift εđε i

ðane: „Θuaj-i Πɛrendise te beŋe djɛλe. — Nuke munt te flas me Πɛrendine, u ðote prifti". Sa-kaqe-hɛraɑ ɛ perzune priftine eðɛ kerkonine tjatere ger sa u-gent ŋe, i-cili u ðote: „Une flas me Πɛrendine, po dote me epni page tri here mê tepere se sa u epnite priftervet te-tjere. — Πo, kaqe lete jete paga jote. — Kur pra te doni djɛλe a ei, t' i bini kambanese eðɛ une dote viŋ". He dite qe ca featare donine ei, i bjene kambanese, eðɛ prifti nuke menoj te viŋe: „Ç' doni, djem? i pyeti prifti. — Ei, i pergigene. — A doni qe te-giðe te bjere ei?" Heri ðote: jo; nuke dua te bjere ei, sepse sot ɛ kam driðete nde lemet. Del tjetere eðɛ ðote: Eðɛ une nuke dua ei, se tjeguλat i kam nde djeλet.

„E! Atehere eceni, u ðote prifti, sepse, qe te beŋe Πɛrendia ate qe doni, duhete te-giðe te jeni mbe ŋe mendje". Keetu prifti me hoλesiren' ɛ mendjes' se-ti ɛ mbaroj punen' ɛ ti. .

13.

He ŋeri vate nde trekt, qe te eiste gomap' ɛ-ti, sepse i iete plakure, eðɛ ɛ eiti mbe ca evgiter. Keta, gomarit i prene leerate, ɛ kruajtne mire ɛ i vune ŋe samar tjetere eðɛ ŋe kapistre mê te-re, eðɛ jâ eitne prape ati ŋeriut, prej te-cilit ɛ kieine blere, ŋe qint ɛ pese-ðjete groɑ mê tepere. Kur u-kðye ŋeriu nde etepit, ɛ pyeti gruaja: „Nuk' ɛ eite, o bupe, gomape? — Πo, ɛ eita eðɛ mora ŋe tjatere, mê te-ri ɛ mê te-mire. Πo nuk' ɛ ŋeh gomape t' ene? Nuk' ɛ eeh, se si vete drejt nde graztt te-ti? Sa turuλak qenke, o bupe! Πo sa ɛ eite ɛ sa ɛ bleve? — Amane! heet, o grua, te lutem, se mos degoŋe ŋeri ɛ benemi pepaλez' ɛ botese. Ah! ç' me bene te ndyrete!"

СОПА VI.

ГЕRRA ТЕ-ЄЕNUARA.

Emeri i Iisu-Kriєtit.

Пak kohe ꝑas te-ꝑuєtuarit te Koꝑєnhagut ꝑrєj Englєzevєt mbe 1807, vune ꝑer te ruajture mjaft uєtetare ndeꝑer fєaterat qe iєine pєđ є potuƛe keti qytєti. Ие dite trє uєtetare skociane u-derguare ꝑer te pembyєr' є ꝑer te bere pemuƛe ndeꝑer bujqerit te-aferme. Пassi ꝑєtne єume єteꝑira te-sbrazeta є te-єkrєta, apitne nde ŋe koꝑeєt te-mađ, ku iєine єume peŋe moƛeє te-kerusura ndene bapet te ꝑєmevєt te tyrє. Hyne nde koꝑeєtt, єđє ŋe uđez' є-vogele i nxori drєjt nde ŋe єteꝑize te-bukure. Пerjaєta çdo ꝑe trєgontє sє kejo єteꝑi iєtє nde siguri є nde ꝑrehjє; ꝑo ꝑosa hyne brenda, gruaja єđє femij' є bujkut ikne dykє kliđur' є dykє uleriture. Пer brenda iєtє fort є-nasqirisure є є-ꝑastrete єđє te-ꝑiđa ꝑlaçkate iєine vene mє rađe є si-cila nde ventt te-saj, ꝑe qe nuke munt tà ꝑrєse ŋєriu nde ŋe kohe te-ketiƛe. Ие vivliođike є-vogele, ꝑo mjaft є-bukure iєtє є-ꝑara ꝑlaçke, nde te-cilet u-aferua m' i-mađi i uєtetarevєt. Sbriti ŋe vivƛe, ꝑo kejo iєtє є-єkruare mbe ŋe ꝑuhe, qe ay s' є kuꝑetontє. Пo mє ꝑiđe kete, ꝑo-đua nde çdo faqє t' asaj єikontє єmerin' є Iisu-Kriєtit. Dєra, ꝑrєj se-cilese gruaja єđє femija kiєine ikure, u-haꝑ, єđє єikojne, sє

po vjɛn i-zot' i ɢtepise. Sa-kaqe-hɛraɢ ŋe nga uɢtetarete i kerkon ngrenjɛ mɛ ɢeŋa ɛ mɛ te-kanosura. Πo bujku s' u-tremp as farɛ nga te-kanosurate, ɛðɛ dykɛ tundure kokene i ɛp te kupetoŋe, sɛ nuke do t' i ape. Atehɛrɛ ay qe mbantɛ kartene ne dore i aferonɛte ɛ i pefɛn ɛmerin' ɛ Iisu-Kriɢtit dykɛ vene doren' ɛ-tij mbi zemeret t' ati ɛ dykɛ ngriture syte nde qiɛjt. Πer-ŋehɛrɛɢ bujku i zuri dorene mɛ gezim ɛðɛ jà ɢtrengoj fort ɛðɛ sulɛte jaɢte ðomese. Vjɛn prape per-se-ɢpɛjti mɛ gruan' ɛ mɛ femijen' ɛ-ti i-ngarkuare mɛ qumeɢt, mɛ vɛze, mɛ miɢ ɛ mɛ te tjɛra ɢerra te-cilate mɛ gas te-mað uà ve perpara uɢtetarevɛt, pa daɢure te-parene hɛre te mape prɛj atyrɛvɛ per ato as ŋe pagɛse. Πo, mɛ-qene-qe dy nga uɢtetarete iɢine ŋɛres mɛ frike Πɛrendiɛ, dɛɢne t' jà paguajne çdo qe muape prɛj ati, mɛ ɢume zemerim te ɢokut te-tyrɛ, i-cili nuke kiɢtɛ ndjɛŋat' ɛ atyrɛ ɛ i-cili bentɛ bɛ, sɛ kupe nuke dote diltɛ mê mɛ ata per te bere pemuƛe.

Uɢtetaret' ɛ-kriɢtɛre, kur dote ikenine, ɛ perqafuane mɛ maƛ ɛðɛ ɛ keɢiƛuane tà fɢɛhŋe orene; po ay mɛ ɢeŋa te-çkoqura u ða te kupetojne, sɛ ɛ kiɢtɛ vene tere bɛsimn' ɛ-ti mbe Πɛrendine ɛðɛ sɛ s' kiɢtɛ frike prɛj ndoŋe se-kɛqɛjɛ. Γiðe bujqerit' ɛ-tjɛre qe kiɢine ikure prɛj ɢtepivɛt te-tyrɛ humpne ɢiðe plaçkate qe nuke muntne t' i mɛrnine mɛ vɛtehɛ (sɛpsɛ ɢtepite uà bene pemuƛe), po ketij as ŋe qim' ɛ kokese nuk' i-u nga, nuke hnmbi as ŋe koqɛ moƛɛ prɛj drurevɛt te-ti.

„Bnɢeƛ' i Zotit ve fuɢatene pɛð atyrɛvɛ qe i kane frike, ɛðɛ i ruan". (Πs. 34, 7).

Ka Πɛrendi.

Dime, sɛ ŋɛriu ka ŋe ɢpirt qe kupeton ɛ qe munt te qendroŋe kundre deɢerimɛvɛt te miɢit, do-mɛ-ðene

kundre deɕerimɛvɛ̇t te-liq te zemeres' se ŋɛriut. Lɛte ɕoheme ku ɛ ɕpjɛne kupetimi i-ti ɛɑ̃ɛ vulnɛs' ɛ-ti vɛtiarɛ (volonte morale, ἠθικὴ θέλησις).

Ɲɛriu nuke munt te bɛsoŋe vɛç ato qe i pefɛjne te pɛse ndjɛŋate, sɛ jane; bɛson, sɛ nuke ka asɡe tɛj botese qe dukɛte, sɛ ɡiɑ̃esia ɛɑ̃ɛ raɑ̃' ɛ çudiçimɛ qe mbrɛteron nd' ate jane pɛme te fatit, sɛ nderɡɛɡja vɛtiarɛ nuk' eɕte asɡe ɛɑ̃ɛ s' duhɛte t' jà veme vɛɕne. Πo ŋe ndjɛŋ' ɛ-perbrendeɕmɛ, qe ɛɑ̃ɛ kejo nuke munt te hiɑ̃ɛte tɛj, ndjɛŋ' ɛ fɛse, pi kundre se-ketiλese bɛse ɛ na ɕtrengon te bɛsojme; sɛ ka ŋe Πɛrendi, qe eɕte kriɛtar ɛ qɛvɛritar i ɡiɑ̃esise, qe do qe nderɡɛɡja vɛtiarɛ te jɛte pɛguλ' ɛ ɕpirtit, sindekur ɛnstinkta eɕte rɛguλ' ɛ kafɕevɛt; ŋe Πɛrendi me-se-fundi, i-cili u ɛp jɛten' ɛ-perjɛteɕmɛ atyrɛvɛ, te-cilete mɛ ane te ŋe qendrimi te-patundure nde punera te-mira kerkojne lavdine, ndɛpe ɛɑ̃ɛ pa-vdɛkjɛne.

Kejo pavdɛkjɛ nuke pefɛnɛte, nuke provonɛte si ɕume dukjɛ te naturese; po dykɛ pare, sɛ nde kete bote miresia vuan ɛɑ̃ɛ ligesia mbrɛteron, vertɛtonɛmi, sɛ pa pavdɛkjɛn' ɛ ɕpirtit nderɡɛɡja vɛtiarɛ dote iɕtɛ ŋe kobim, ɛɑ̃ɛ sɛ deɕira ɛ-pangiŋure te ŋoheme ɛ te kupetojme çdo ɡe dote iɕtɛ pa qeλim, po te mos iɕtɛ per te kenaqure mbe ŋe jɛte tɛj vapit. Ndryɕɛ ɕpirti, i-cili faqɛza dukɛte, sɛ eɕte i-svarure nga trupi nde te-mɛnduaret ɛ nde volet, a, mɛ te-tjɛra fjale, kur mɛndonɛte a do, s' varɛte ɛ s' ka nɛvoje prɛj trupit, prɛj nɛvojɛ nuke ka pjɛse nde priɕjɛt te trupit ɛɑ̃ɛ duhɛte te poŋe pa trupine. Πra, nde munt te poŋe pa trupine, eɕt' ɛdrɛjte te bɛsojme, sɛ eɕt' i-pavdɛkure, kur pavdɛkja ɛti vɛteme na siguron ɛ na ɛp hapesin' ɛ fɕɛhtesiravɛt te jɛtese. Πo, ɕpirti eɕt' i-pavdɛkure ɛɑ̃ɛ jɛt' ɛ ati ndahɛt' ɛ paɑ̃itɛte prɛj ŋe Πɛrendiɛ, ɛ-cila pi sɡuare ɛɑ̃ɛ permbi te-vogelat te krijɛsavɛt te-ti.

Keɑtu ɡiđe ɡindjɛt' ɛ botese kane bɛsuare ɛ bɛsojne nde ŋe Πɛrendi ɛ nde kujdɛst t' ati, ɛđɛ sɛ ɑpirti eɑt' i-pavdɛkure. Bɑte vertɛt, sɛ nde ventt qe te peruŋene perpara Πɛrendise u jane falure yjvɛt, stihiavɛt (élementi), bimeravet, kafɑevɛt ɛđɛ ŋɛresvɛt akoma; eɑte vertɛt, sɛ kane bere mɛndimɛte mê te-mape per parekupetimn' ɛ Πɛrendise ɛ per pavdɛkjɛn' ɛ ɑpirtit, po ɡiđeŋe mɛ te-vertɛte kane bɛsuare nde ŋe pjɛɑte ɡerraɑ mê te-larta sɛ bota qe dukɛt ɛđɛ sɛ ɑume nga mɛndimɛt' ɛ atyrɛ jane ndrɛqure prɛj provimit. Πo ɛđɛ Πɛrendia vɛte ɛ numeroj per detyre te mesoŋe ŋɛrezite; iɑtɛ mɛ kryɛ-aterite, mɛ Moisin' ɛ mɛ profiterite, foli mɛ ane te Kriɑtit, birit te-ti te-vɛteme. Fjalet' ɛ ati udeɡuan nde te-ɡiđe vɛɑet, ɛđɛ si ɑkendijat' ɛ djɛƛit sjɛƛ driten' ɛ paqtimne nde zemerat te ŋɛresvɛt, qe lihɛne ɛ hapɛne nde vɛperimt t' asaj.

Kufit' ɛ kesaj vivƛɛ nuke na apene lɛje te sɡɛronɛmi mbi naturet te sbulɛses' se Πɛrendise, mbi te-vertɛtat t' asaj, mbi porosirat t' asaj ɛ mbi punet te ɑpetimit. Ky veʒgim eɑte pune ɛ ndoŋe vivƛɛ se-vɛçante per fɛne, po nɛvɛ dotà mbarojme kete ɑkrim, sɛ ka Πɛrendi, dykɛ sjɛƛe perpara juɑ keto fjale te leçitesit Massillon.

„Mbe ç' vent te đɛut te vɛmi ɛ te mos ɡɛjme kudo ɑeŋa te-çfaqura, sɛ ka Πɛrendi ɛ ɡerra qe te na habitŋene per mađerin' ɛ per hijɛn' ɛ-mađɛ t' ɛmerit t' Ati? Nde ɡindjɛ t' ɛgera kane mundure te lene te ɑuhɛte mɛndimi a iđɛa qe ka gerviɑture Πɛrendia nde ɑpirtit t' atyrɛvɛ, ɡiđe krijɛsate ɛ ɡiđe ɡerrate qe kɛmi perpara syvɛt ɛ sjɛƛen' ɛ ɛ kane mɛ ɑkroŋa kaqe te-paɑuara ɛ kaqe te-ndriçimɛ, sa nuke na mbɛtɛte as ŋe fjale, qe te mos ɛ ɑoheme ate.

I-pabɛsi mbe kot levdonɛte, sɛ nuke ŋɛh Πɛrendi

ε sε muke gεn nde vεtehεt te-ti ndoɳe ge qe t' i trε-goɳe, sε ka Πεrendi; kejo eɢte, sε ay ε kerkon nde zemeret te-ti te-ɲriɢure ε nde deɢerimεt te-ti te-liq mê tεɲere sε nde mendjet ε nde gyqt te-ti. Πo nde ɢikofte ɲak-se-ɲaku pëð vεtehes' se-ti, dotà gεɳe Πεrendine kudo; tere ëεu dot' jà peſεɳe, dot' i ɢohe gurmat' ε maðeris' s' ati, te fuqis' s' ati ε te dituris' s' ati te-ɢtyɲura mbi giðe krijesat; εðε vεtem zemer' ε-ti dote gén-dεte nde tere giðesit qe nuke peſεn ε nuke ɳεh ate qe ε ka krijuare.

Πεrendia ε ka gerviɢture kaqe çfaqure nde giðe ɲunerat te duarvεt te-tia maðerin' ε ɛmerit te-ti, sa εðε mê te-dobetite nga mendja te muntɳene tà ɳohene ε tà kuɲetojne. Λauzεte mê te-traɢe ε barbare ε deɲojn' ε ε kuɲetojne guhen' ε qiεjvεt. Πεrendia i ka vene mbi kryεt t' ona si leçites qiελore qe nuke ɲuɢojne se-pe-fyεri tere giðesise maðerin' ε-ti; ɲuɢimi hijε-mað i atyrε flet guhen' ε giðe ɳεresvεt ε te giðe kombεvεt; eɢte ɳe ze qe deɲonεte kudo qe ëεu uɢqεn ɳεres. As ndoɳe vent nde botet, sa-do qe te jεte fεεhure nga ɳεrezit' ε-tjere, nuke munt te fεihete nga ndriçimi i ke-saj fuqiε qe ndrit ɲer nε nde lemɢεt te-ndriture qe sto-lisɳene hapesirene. Na ε-ɲara vivλe qe Πεrendia u pe-ſεn ɳεresvεt, qe t' i mesoɳe, sε ç' eɢte; atjε mesuane te-ɲarene hεre ate qe donte Πεrendia t' u peſεntε ɲer çfarjεt' ε-ti te-ɲaaneta; atjε dykε ɲare keto gerra te-meëa ɲuɢtoneɢine ɲrεj te-habituri ε ɲrεj ɳe frikε se-ɢeɳteruare ε binine mbi guɳe qe t' i faleɢine krijεtarit te-tyrε fuqi-mað. Uà lane kete ge te-ðjεɢt' ε te-kuλuare bijvεt te-tyrε, ɲo kejo ge ε-çemuare u-ɲriɢ nde duart te ketyrε. Nga te-habituri' ε-mað ɲer bukurin' ε krijesavεt te qiελit i numeruane keto ε i muape ɲer Πεrendira; aðuruane ε ndεruane djελine, henen, ε giðe uɢterin' ε

qiɛʎit, te-cilate nuke muntnine as t' i deɡonine as t' u ɲerɡiɡeɡine. E-ketiʎe eɡte peŋa ɛ ɡiđe fɛvɛt te-ɡeŋɛɡtreta, qe ka ndyrure tere ɡiđesine. Γiđeŋe vɛte đuretit' ɛ Πɛrendise qe jane ɲerndare nde naturet jan' ato qe na ndajne nga ay ɛ na bejne te nɡitim zemrene t' ene ɲas atyrɛvɛ ɛ t' jà mohojme ati, dora mireberesɛ ɛ te-cilit ɲerndan mbi nɛ bɛkimɛt' ɛ-ti. Πunerat' ɛ-ti ɛ bɛkimɛt' ɛ-ti, te-mirate, taʎandat' ɛ truɲit ɛ te mendjɛse jane ɲerendirate t' ona, ɛđɛ nde keto vɛteme ɲɛngonɛne ndɛrɛt' ɛ-ađurimɛte t' ane.

Te-ɲabɛsete, qe mbuɲɛne ɲer lartesiren' ɛ mendjɛs' ɛ te ɡyqit te tyrɛ, sa te-ɲoɡtere duhɛte te jɛne, qe nuke ŋohene mađerin' ɛ Πɛrendise nde te-beret te-çudiçim te ɲuneravɛt te ti! Habitɛne ɲer lavdin' ɛ bote-ɲuɡtoŋesvɛt, te-cilete vene ndene sɡɛđe ʎauzɛte ɛ ngrɛhŋene mbrɛterira te-međa ɛđɛ nuke ndjɛŋene fuqin' ɛ-ɲaanete te dores' se Zotit, i-cili vɛteme mundi te hɛđe đɛmɛlɛt' ɛ ɡiđesise. Habitɛn' ɛ çuditɛne ɲer mjɛɡterin' ɛ ɲer mendjɛn' ɛ-hoʎe ɛ ŋe ɲunetori qe ka bere galoŋa te-bukura, te-cilate koha i ka ɲer te ɲriɡure; ndɛroŋene goditjɛn' ɛ bukuris' se qiɛjvɛt, ɛ nuke duane te ŋohene ŋe Πɛrendi nde armonit kaqe te-qendruarɡimɛ ɛ kaqe te-rɛguʎte te kesaj ɲunɛ se-bukur' ɛ se-ɲaanete, te-cilene te-kđyɛret' ɛ koheravɛt ɛ te motɛvɛt ɡiđeŋe ɛ ka ndɛruare ɛđɛ ɛ ka ɲer te ndɛruare ɡɛr nde funt. Иɛrezit' ɛ ɡiđe ɡɛkujvɛt ɛ te ɡiđe kombɛvɛt, mesuare vɛteme ɲrɛj naturese, ŋojtine nd' ate hiɛrin' ɛ fuqin' ɛ Πɛrendise, ɛđɛ i-ɲabɛsi do mê mire te nxjɛre ɲer ɡeŋɛɡtarɛ ɛ te-ɡeŋyɛra tere faren' ɛ ŋɛrezise, sɛ te hɛqŋe dore nga ŋe mɛndim i-mape ɛ i-ɲakuɲetuarɡim, nde te-cilet vɛteme fajɛt' ɛ-ti, keta bij te ɛpesirese, ɛ ɡtrenguane ɡyqn' ɛ-ti te-bindɛte, ɛ te-cilene vɛteme fajɛt' ɛ mekatɛt' ɛ-tia muntŋene t' jà pefɛŋene si te-vertɛte.

Sikur Zoti te mos uà kiɢtɛ pefyɛre ŋɛresvɛt vɛç ŋe hɛre pamjɛne hijɛ-maðɛ te yjvɛt ɛ te qiɛjvɛt, i-pabɛsi munttɛ te ðoɢtɛ, sɛ eɢte ndoŋe kobim; munttɛ te binttɛ vɛtehɛn' ɛ-ti sɛ keta jane lodra te fatit ɛ te naturese, dukjɛ çpɛjt-ɢkoŋesɛ, qe kane dɛtyre lindjɛn' ɛ-tyrɛ nde ŋe baɢkim prɛj fati ɛ prɛj goditjɛjɛ te lendese, ɛðɛ te-cilate dykɛ bere prɛj vɛtiu ɛ pa ndihmen' ɛ ndoŋe vɛtɛ mɛ ment na çkarkojne nga bapa te kerkojme ngajat' ɛ te-berit ɛ te vejɛjtjɛs' se-tyrɛ. Po kejo pamjɛ ɛ-maðɛ eɢte perpara syvɛt te ŋɛresvɛt qe nde kryɛt te jɛtevɛt; çkembimi i ditvɛt ɛ i nɛtvɛt kupe s' ka puɢuare ɛðɛ giðeŋe ka pasure ŋe uðe ɛ raðe hijɛ-maðɛ, qe kur sɛ u-vu per te stolisurit' ɛ giðesise ɛ per dobin' ɛ ŋɛresvɛt; ɛ-para dite qe ndriti botene pefɛu maðerin' ɛ Pɛrendise mɛ ane te hijɛs' se-maðɛ t' ati trupi te-paanet ɛ te-ndriçim qe zuri te mbrɛteroŋe mb' ate ɛ qe mɛ ndriçimn' ɛ ti u ða ditvɛt qe dote vinine pas ate guhen' ɛ-pafolure, po te-forte, qe u pefɛn ŋɛresvɛt lavdin' ɛ Zotit ɛðɛ fuqin' ɛ ɛmerit t' Ati; yjte qe qɛne naten' ɛ-pare u-dukne qe atehɛrɛ ɛ tehu giðe nɛtt' ɛ-tjɛra ɛðɛ pa puɢim pefɛjne, mɛ ane te rɛgulis' se-perjɛteɢmɛ te te-ɛcuravɛt te-tyrɛ diturin' ɛ fuqin' ɛ maðerin' ɛ ati mjɛɢtri pa ane te-larte qe i nxori ɛ i krijoj nga paqenja".

He trɛgim i-ɢkurtere i atyrɛ gerravɛ qe na meson Kart' ɛ-Ceŋteruare.

Vivʎat' ɛ Bjates' se-Vjɛtere na flasene per te-vɛtemin' ɛ te-vertɛtine Pɛrendi ɛðɛ na mesojne, sɛ ky Pɛrendi giðe puɢtɛtes ɛ i-perjɛteɢm krijoj qiɛjte, ðɛne ɛðɛ giðe gerrate; ɛðɛ ndonesɛ eɢte pa an' i-drɛjte ɛðɛ si i-ketiʎe kerkon mundim per te-ligene, eɢte gið aɢtu

εðε plot mε daɕuri ε mε perdeλim; sε qεvεris giðe gerrate pas daɕurimit te ti pa mase te-mir' ε te-diture.

Keto vivλa na mesojne εðε, sε Πεrendia krijoj te-parine ηεri, Aðamne, pas te-pergajturit' ε pas te-ɕembeλyεrit te-ti, do-mε-ðene te-drεjte, te-pafajm εðε te-lumure. Coheme εðε, sε Aðami, dykε hεqure nga geηεɕtrat' ε djaλit, i-cili ε kiɕtε nakar per lumerin' ε-ti, nuk' u-bint nde urðerit qe i kiɕtε ðene Πεrendia, Zoti i tij, εðε sε, mε ane te keti te-mos-binduri, kaλi fajne nde botet, εðε mε ane te fajit vdεkjεne; sε per kete nεvε qe jεmi bij t' ati εðε kεmi pjεse nde naturet t' ati, kεmi pjεse εðε nde fundεt te-tmεruare te te-mos-bindurit t' ati nde urðerit te Πεrendise; εðε sε nεvε jεmi prεj vεtiu bij zemerimi εðε ndene vdεkjεt εðε ndene denimt.

Keto vivλa pervεç ketyrεvε na mesojne, sε Πεrendia ju zotua Aðamit, posa ra nde faj, pastaj Avraamit εðε giðe kryε-atervεt, sε dote dergontε faren' ε gruase, do-mε-ðene birin' ε-ti Iisu-Kriɕt, qe te ɕpetontε nga faji ε nga mundimi i fajit gið' ata, te-cilete mε ane te ηe bεsε se-vertεte ε se-gaλe dote bεsonine nde kete te-zotuare εðε dotà pritnine Iisu-Kriɕtine per Çperblimtar te-tyrε; po sε ηεriu mε-qene-qe iɕtε prεj vεtiu plot mε maðeɕti ε mε ligesi εðε per kete nuke munttε te ηihtε mjεresin' ε fatkεqerin' ε ti, Πεrendia i ða mε ane te Moisiut Nomn' ε-ti, qe, passi mε ane te keti Nomi t' i trεgonεne faqεza te-renduarat' ε-liga te zemeres' se ηεriut, te muntηe te siλεte nde ηe gendjε qe te ηohe nεvojen' ε te-arðurit te Iisu-Kriɕtit nde botet, qe te na ɕpetoηe nga maλekimi i Πεrendise per te ɕkεlurite prεj nεɕ te Nomit t' Ati, εðε nga puɕtεti i fajit mbi zemerat t' ona. Nde gið ate kohe qe Πεrendia ða Nomn' ε-Ceηteruare urðeroj εðε kurbanete εðε ðuretirate per

fajne, te-cilate iɕine si hije, qe kiɕine per qeλim te pefɛnine qe-perpara kurban' ɛ-maδ, te-ciline Iisu-Kriɕti dote ɛpte me ane te trupit te-ti permbi kryqt, qe te ɕuaqe ɛ te ngrere fajet' ɛ λauzit te-ti, ɛ atyreve qe dote bɛsonine me te-vertete mb' ate. Me kete menyre Bjat' ɛ-Vjetere ɛp deɕmim per Iisu-Kriɕtine, ɛδɛ ŋerezit' ɛ-ɕeŋteruare ndene ikonomit te-vjetere, do-me-δene nde kohet perpara Kriɕtit, bɛsuane mbe Cpetimtarin' ɛ-zotuare me ane te mesimit qe u epte per ate Frym' ɛ-Ceŋteruare.

Vivλat' ɛ Bjates' se Rɛ (Unɡiλi etj.) na mesojne, sɛ Iisu-Kriɕti, qe eɕte Perendi i-vertete, u-dergua permbi δet nde kohet te-ndar' ɛ te-ɕenuare prej profitervet; sɛ ky Iisu, ɕpetimtari yne, erai nde miɕ, do-me-δene u-be ŋeri i-mbaruare ɛδɛ u-bint me te-plotte nde Nomt te Perendise dykɛ mbuɕure çdo drejteri; sɛ vuajti ɛδɛ vdiq ɛδɛ u-ngaλ; ɛδɛ sɛ çdo qe beri per ŋerezite nde kete pune te-maδɛ te perdeλimit ɛ beri, jo sɛ ŋohu ndoqe vejejtje nder ŋerezite, po qe te ŋihete Perendia, Ati yne, bɛsetar nde te-zotuarat te-tija, dykɛ hapure pasjet' ɛ-paaneta te hirit te-ti, ɛδɛ dykɛ perndorure ɛ numeruare si fajtuar per ne Ate qe nuke ŋohu faj, qe nevɛ te benemi drejteri ɛ Perendise a te-drejte perpara Perendise me ane t' Ati.

Keto vivλa na mesojne ɛδɛ, sɛ: Iisu-Kriɕti eɕte i-vetemi qenq i Perendise qe ngreh fajet' ɛ botese (Ioan. 1; 29, 36) ɛδɛ sɛ erai permbi δet, qe te çperblɛqe ɕpirtet' ɛ te-tijvet, te-cilete i deɕ me qe daɕuri te perjeteɕme, ɛ te-cilete me ane t' ati u-pritne nde hir ɛ nde paqtim perane Perendise, qe dykɛ priture si bij t' ati te muntqene te benene traɕegimtare te Mbreteris' se Perendise baɕke me Kriɕtine.

Keto vivλa na pefejne, sɛ qe te muntme tà çemojme ɛ tà preseme kete bekim, te Perendise, na beri

pjɛsetare te Frymes' se tij te-Ceŋteruare, qe sjɛλ nde zemerat t' ona bɛsene mbe Iisu-Kriɢtine; ɛðɛ sɛ, nde mos na perserilintte kejo Frym' ɛ Πɛrendise, dykɛ qertuare nɛvɛ per faj ɛ dykɛ bindure nɛvɛ te sulɛmi tɛ Iisu-Kriɢti, qe te mapeme ndjɛsen' ɛ fajɛvɛt t' ane ɛðɛ drɛjterine, bɛsa jone, nde munt tà quaŋe ŋɛriu keɢtu eɢt' ɛ-vdɛkure.

Keto vivλa na vertɛtojne ɛðɛ, sɛ ɡið ajo Fryme na ɛp martiri, deɢmim, ɛ na vertɛton, sɛ jɛmi bij te Πɛrendise, na ben te kɛmi mbe Πɛrendine ɛ mbe ŋɛrezite ate daɢuri, per te-cilene flɛt Ceŋt-Πavli nde kryɛt 13 te Kartes' se-pare mbe Korinðianet, ɛðɛ ben te lindɛte nder nɛ ŋe ɢperɛs' ɛ-patundure, sɛ dote fitojme jɛten' ɛ-perjɛteɢmɛ; permbi kete ɢton, sɛ mɛ ane te kesaj, bɛsɛ qe vɛperonɛte mɛ ane te daɢurise ɛ qe trɛgonɛte mɛ ane te pɛmevɛt te-saj, daleme te-drɛjte ɛ ɢeŋteronɛmi, do-mɛ-ðene Πɛrendia ɛ Ati i Zotit t' ene Iisu-Kriɢt na ɢikon, na numeron ɛ na perdor sikursɛ te iɢime farɛ te-drɛjte, ɛðɛ nde ɡið ate kohe ve nde zemerat t'ona ɢeŋterine mɛ ane te ŋe vɛperimi te hirit te-ti.

Mbe nde funt ɢikojme mɛ ane te fjales' se Πɛrendise, do-mɛ-ðene mɛ ane te kartes' se-Ceŋteruare, sɛ Iisu-Kriɢti ɛrði nde botet, qe mɛ ane t' ati dykɛ qeruare prɛj fajɛvɛt t' ane te muntme te mbuɢme daɢurimin' ɛ ati mɛ te punuare punera te-mira, ɛ t' i ɢerbɛjme prɛj zemerɛ mɛ drɛjteri ɛ mɛ ɢeŋteri tere ditt' ɛ jɛtese s' one; sɛ Iisu-Kriɢti dykɛ ðene per nɛ tɛ Πɛrendia ɡakn' ɛ vɛtehɛs' se-ti ndene çfarjɛ Mɛstari nde mɛst te Πɛrendise ɛ te ŋɛresvɛt eɢte ɛðɛ kryɛprifti yne, qe lutɛte per nɛ, qe te mapeme çdo qe kerkojme nga Πɛrendia mɛ bɛse mb' ɛmerit t' ati.

Karterat' ɛ-Ceŋteruara na vertɛtojne ɛðɛ, sɛ ɡið ay Iisu-Kriɢt ka per te arður' ɛðɛ ŋe hɛre, nde ŋe kohe

qe ka ndare Πɛrendia, që te gykoŋe giđe ŋɛrezite ɛ qe t' i aŋe sicilit si ŋas ŋuneravɛt te-ti; atyrɛvɛ qe mɛ ane te ŋe ŋɛmɛ te hirit t' ati đote kerkojne pojtjen' ɛ ɛpetimn' ɛ tyrɛ ŋerane ati ɛđɛ đote ŋrɛsene te-arđurit' ɛ ati mɛ bɛse, mɛ ɛprɛse, ɛ mɛ gezim dot' u đote keto fjale te-gezuarɛimɛ: „Ejani, o te-bɛkuaret' ɛ t' im ɛti, traɛegoni mbrɛterine qe ɛɛte bere gati ŋer ju qe kur sɛ ɛɛte ŋgrɛhure bota"; tɛk atyrɛvɛ qe ŋuke đote zene ŋer ge fjalen' ɛ ti ɛ đote hɛđŋene tɛj hirin' ɛ ti dot' u đote: „Ikeni ŋrɛj meje, te-maλekuare, ɛ ɛceni nde zjart te-ŋerjɛtɛm, qe ɛɛte bere gati ŋer djaλin' ɛ ŋer enɡejt' ɛ-ti".

Kart' ɛ-Ceŋteruare na u-đa mɛ ane te ŋe ŋɛmɛ te hirit te-Πɛrendise ɛ mɛ ane te vɛŋerimit te Frymes' se Ceŋteruare, qe mɛ ndihmen' ɛ giđ asaj Frymɛ se-Ceŋteruare te muntme te kuŋetojme ɛ te bɛsojme sɛ ka ŋe te-vɛteme ɛ te-vertɛte Πɛrendi, ɛđɛ ŋe te-vɛteme Cŋetimtar, qe ɛɛte lisu-Kriɛti, te-ciline Πɛrendia ɛ dergoj si ŋas te-zotuaravɛt te ti, qe giđ' ata qe đote bɛsojne mb' ate te traɛegojne jɛten' ɛ-ŋasosure; ɛđɛ Ceŋt Πavli đote, sɛ ɛɛt' i-maλekuare ay qe đote peɛɛŋe ŋe tjɛtere bɛse a ŋe tjɛtere uđe ɛpetimi ŋerveç asaj qe ɛɛte mbe lisu-Kriɛtine; sɛŋsɛ ɛ Ati, si ɛ Atit ɛđɛ ɛ Frymes' se-Ceŋteruare, ɛɛte tere ndɛri ɛ tere lavdia, nde jɛtet te jɛtevɛt.

Lɛtà haŋeme ŋra Karten' ɛ-Ceŋteruare mɛ ŋe ndɛr te-mađ ɛđɛ lɛtà kendojme dykɛ luture Zotit, qe ŋer daɛurin' ɛ Birit te-ti te-daɛure te na aŋe Frymen' ɛ-Ceŋteruare, qe te muntme t' i kuŋetojme kđjɛλete giđe sa jane ɛkruare nd' ate. Lɛtà kendojme mɛ kujdes, lɛ te pojme mɛ zemere te-kđjɛλete ŋas ŋorosivɛt t' asaj, ɛđɛ dykɛ lene mbe ŋ' ane çdo ɛŋrɛse te-kote mbe diturit ɛ mbe gyqt t' ene te kerkojme nd' ate uđen' ɛ jɛtes' seŋerjɛteɛmɛ. Nde kete vivλe te Πɛrendise đote gɛjme

dritate, gezimn' ε nguɕuʎimne per nde kete jεte, εðε ηe siguri lumeriε te-patundure per oren' ε vdεkjεse, εðε vlεsin' a kaparin' ε ηe lumeriε se-perjεteɕmε perane Πεrendise mε ane te Iisu-Kriɕtit.

Te-falurite.

Ne ηεri pyεti ɕeηt-Makarine, i-cili pontε nd' Egyptet 300—390 pas Kriɕtit, si duhεte te falεte. „Veʎaj im, i ðote ɕeηti, nuke eɕte nεvoje te ðoni ɕume fjale; apin te ngrini duarte t' uaj mbe Πεrendine ε te ðoni: „O Πεrendi! u-befte daɕurimi yt!" εðε kur te ndjεni, sε ngitεni prεj ndoηe ngasjεjε se-forte, ðojni prεj ðεʎesires' se zemeres' s' uaj: „O Ati im! ndih-me!" sεpsε Πεrendia ɕume mire di, ç' eɕt' ε-nεvojɕimε per ju mbe çdo kohe εðε dot' uá ape".

Kur qenka kaqe koʎaj te falεmi, si benεte kaqe ηεres te pertojne per ηe pune kaqe ɕpetimtarε, kaqe te-ɕeηteruare ε kaqe te-vejεjture?

Mbi kete dote permentme fjalet' ε-mitura te ηe djali.

Ky djale i ðoɕtε t' εt, i-cili kupe nuk' iɕtε mεnduare per gerra ɕpirteriɕtε: „Πersε, o ate, nuke falεni ε nuke lutεni per mua, sindekur bejne perinderit' ε ɕokevεt te-mi per djεmt' ε-tyrε? Kejo ge dote me bentε ɕume te-lumure.

— Biri im, i pergigεt' i ati, nuk' eɕte as farε çudi qe nuke falεm per tyne; s' jam falure kupe as per vεtehεne t' imε.

— E mire! atehεrε, ati im, dote falεm une per juvε ε per vεtehεne t' imε, εðε nga kejo kεmi per te gεture qe te dy te-mire ε bεkim nga Πεrendia".

I ati dykε deguare keto fjale u-maʎeηyε εðε baɕkoj

te-falurat' ε te-luturat ε-ti mε ato te djalit, εăε q' atehεrε εăε lumeria hyri nde εtepit t' atyrε . . . .

Nde te-falurit mê tεpere sε kudo gen ηεriu fuqi kundre mendimεvε te-liq ε te rezikεim; mε ane te te-falurit ηεriu munt te muntηe zakonet' ε-liq ε te-renduarate mbe te-ligene.

Mε ane te te-falurit ηe ηεri nde Francet, ka ca vjet, εpetoj nga puεtεti i-tmεruare i te-pirit.

Ky ηεri, i-cili prej εume vjetvε iεtε ăenure nde puεtett te-tmεruare te te-dejturit, dendure qahεj per fatkεqerin' ε-ti. Πo-ăua çdo menges zemeronεj kundre dobesires se-ti, εăε bεtonεj perpara se εoqεse εăε femijes' se-ti, sε dote jete pasketajđi bεsetar nde nomt te permbajtjese εăε nuke dote dehete mê; po po-ăua per mbrema dykε lekundure ndene bapet te te-pirit kăenεj nde εtepit te-ti, ku tjetere here mbreteronte lumeria, po ku tani, per kete te-tmεruare ge, te-giđa pefεjne ηe mjeresi ε ηe vobezi te-kεqε.

Me dite prifti i fεatit dykε εtyture prej ηe daεurie se-kăjελete per kete ηεri te-mjere vetε mbe te-pare tεk ay: „Miku im, i ăote, tεk jini kεstu εkλaf ndene sgεăet te ηe zakoni kaqe te lik, nuke mendohi, sε vdεkja munt t' u viηe ε t' u sjελe perpara gyqit te Πerendise?

— Πo, zote, mendonem, po jam ηe i-mjere, qe fatkεqeria me hεq nde ηe humbje te-desperuare. Nga đita luftoη ε perpiqem. Dua ε εpreη tâ munt kete zakon te-lik, po nga hera mundem. Ky zakon i-peηosure prej εume kohε nde zemeret t' imε εεte m' i-forte sε une . . . Ah! fort mire εikoη, sε veteme vdεkja dote muntηe te me εpetoηe nga ε-met' ε te-dejturit! . . ." Tεk po flistε kεstu, i-mjeri fεehu fytyren' ε ti mε duart' ε tia, εăε ndeper giεterint dukej, sε dirăte lot.

I-ndɛrçuri prift u-maʎeŋyɛ fort, pa mɛ emblesire i pergigɛte te-mjɛrit:

„Luftoni, mundohi! kejo eɢte ɢeŋ' ɛ-mire, miku im. Vɛte lufterate, nde te-cilat jɛni mundure, trɛgojne, sɛ jɛni te-zotte per ŋe vɛndim te-mire, ɛðɛ sɛ u ka mbɛture éðɛ pune per te bere. Πo mos kini pasure pjɛse mbe ŋe te-lajðiture, ɛ-cila per fat te-kɛq eɢte fort ɛ-dendure? Mos jɛni mɛnduare, sɛ ŋɛriu munt te ɢpetoŋe prɛj se-ligese vɛteme mɛ fuqin' ɛ tia, pa ndihmen' ɛ Πɛrendise? sɛ munt te ɢpetoŋe pa Cpetimtarine?"

Πlaku mbɛti i-pazeɢm, ɛðɛ dykɛ veɢtruare priftine dukɛj sɛ sikur dontɛ tà pyɛstɛ, ç' dontɛ ay t' i ðoɢtɛ mɛ keto fjale.

„Dot' u pefɛŋ, i ða ŋɛriu i Πɛrendise gið ate emblesire. A jini sulure tɛ Frym' ɛ-Ceŋteruare, ɛ-cila vɛteme ɛp kupetimne ɛðɛ fuqine? A fali?

— Mjɛre! u-pergɛq plaku, nuke kuxoŋ. Jam i-pavejɛjture, ɛ ndjɛŋ, jam i-pavejɛjture per te falure. Kam daɢure nga-ndoŋe-hɛre te falɛm, po mbe kot. Πassi kam mblaçiture ca fjale mɛ majet te buzevɛt te-mia, kam qendruare; turpja mbyt fjalete nde gojet t'imɛ, ɛðɛ me dukɛte, sɛ ŋe ze i-perbrendeɢm me ðote: „Πuɢo, i-mjɛre! Jɛ i-vejɛjture ti qe te te degoŋe Πɛrendia?"

— Keɢtu pra, na tɛk jɛni ngateruare nde ŋe ge, prɛj se-cilese nuke muntni te ɢpetoni. Nuke fali, sɛpsɛ nuke ndjɛni, sɛ jini fajtore, ɛðɛ nuke muntni te ɢpetoni, sɛ nuke fali. Duhɛte tà mbaroni kete pune. Kopeɢt' i kiɢese ka nɛvoje prɛj punɛ per disa dit. Mɛrni ðiqɛle ɛ ɢatene, ɛðɛ ɛjani pas mɛjɛ. Dote punoni qe sot atjɛ; dote uɢqɛhi nde qilit t'imɛ, ɛðɛ, kur te ngrysɛte, dote fali nde kiɢet baɢke mɛ mua ɛ mɛ femijene t' uaj, te-cilete dote vijne atjɛ qe t' u ɢohene ɛ te falɛne baɢke mɛ juvɛ; ɛðɛ kur te beni zakon te-falurite, dote gɛni nd' ate kuxim ɛ fuqi".

Πlaku, dyke hapure zemerene nde epreset, vate nde qilit baeke me uðehreqesin' e ti. Mbremavet u fal eðe geti nde kete ge ne embelsire te-paanete. I dukej se epirti dyke ngriture perpjete nde qiejt pembi krahet te-falurit lironej pa ndere nga rjetat' e-tmeruara e te-pirit. Q' ate dite nuk' u-gði as u-ngrys ndone dite pa ðipure, me ane te ne te-faluri te-nxehete, mb' ate, prej te-cilit vijne giðe mendimet' e mire. Q' ate te-fiΛme u-be neri tjetere. Me te vertete, kiste eðe luftera per te luftuare, i vinte eðe kohe mbe kohe te pinte; ne a dy here eðe u-dejt; po pa ndjere kembet' e tia po forconesine; eci me siguri nde uðet te se-mirese. Πrehja e ndergegjese, nderi i neresvet, lumeria, giðe te-mirate erðne per-ne-herres, eðe ky neri, qe me ane te te-sjeΛavet u-be eembeΛe, eðe femija e-ti, qe kiste hequre kaqe te-keqia per eume kohe, po tani e-lumure, nuke ekuane as ne dite pa falure nderse Πerendise e pa kerkuare hirin' e ndihmen' e bekimet' e ati.

Deemimtaret' e Kristerimit.

Besa e te-kristerevet te-pare iste kaq' e-nxehete eðe kaq' e-kuΛuare, sa nuke munt neriu te habitete mjaft per ate. Ner tre-qint vjet, me ane te fuqis' se eembeΛavet t' atyre eðe me ane te veperimit te mesimevet te tyre epesirat e iðoΛoΛatrise po ðua humpne prej botes' se nohure atehere eðe aðurimi i Πerendis' se-vertete zuri vendin' e atyre.

Te panumeruara ndjekje u-ngritne kundre fes' se re; besetarete nuke perdornine kundre mundimevet te tjera arme veç durimne e qendrimne; kupe te keqt' e ndjekjevet e te pauðerivet nuke mundi t' i etyne te ngrehnene

kryɛ po kupe ɛðɛ mê te aɛpɛrite mundimɛ nuke muntne tà trempŋene bɛsen' ɛ atyrɛ.

Nuke munt ŋɛriu te beŋe ƛogari numerin' ɛ atyrɛ trimavɛ, te cilete, dykɛ mos daɛure te dinine nga mundimɛte, vɛteme kujtimi i te cilevɛt na ben te driðɛmi, muape mɛ gezim te-ɛeŋteruare kuroren' ɛ deɛmimit.

I-pari i deɛmimtarevɛt eɛte ɛeŋt-Stɛfani. E nxuare jaɛte Jɛrusalimit, qe tà vrisnine mɛ gure. Te vɛtemate fjale qe duaƛe nga goj' ɛ ati, tɛk ɛptɛ ɛpirtin' ɛ ti, iɛine ŋe te falure te nxɛhete per vrasesit' ɛ ti: O Πɛrendia im, ða mos uà zere atyrɛ kete faj".

Ca vjɛt mê pastàj, Apostoƛ Jakovi u-kaƛezua si i kriɛtɛre ɛðɛ u-denua nde vdɛkjɛ. Tɛk po vintɛ plot mɛ gezim ɛ mɛ ɛprɛse nde ventt qe dotà vrisnine, i doƛi perpara ŋe ŋɛri, i cili dykɛ rene perpara kembevɛt t' ati ɛ dykɛ dɛrðure lot pikeƛimi i lutɛj tà ndjɛŋe; ky iɛtɛ ay qe ɛ kiɛtɛ kaƛezuare. Apostoƛi ɛ ngriti ɛ ɛ puɛtoj: „Πo, te ndjɛŋ, i ðote, pendimi yt ɛ lan fajne t' ent. Qofɛ i bɛkuare. Ay, te ciline vɛtɛ tà pjɛk, te ndriçofte mɛ driten' ɛ ti".

Te ketiƛa iɛine ndjɛŋate, qe kiɛine ata trima ɛ mburoŋes te bɛses' se tyrɛ, te cilete, per 300 vjɛt, mɛ ɡakn' ɛ tyrɛ vulosne te vertɛten' ɛ Unɡiƛit; daɛuri ɛ paanete mbe Πɛrendine, daɛuri ɛ paanete mbe ɡiðe ŋɛrezite!

Nde mɛst te ɛembeƛavɛt te panumeruara nuke dote permentme vɛç ato te ɛeŋt Arkaðit ɛ te ɛeŋt Πɛrpɛtese, ɛðɛ te djalit Qiriƛ.

Nde kohet te ŋe ndjɛkjɛjɛ se aɛpere kundre te kriɛtɛrevɛt Arkaði (280 pas Kriɛtit) la ɛtepin' ɛ ti ɛ vatɛ te fɛihɛte mbe ŋe vent te ðɛƛe, ku i ɛerbɛntɛ Πɛrendise nde puɛim. Ndjɛkesite, kur hyne nde ɛtepit t' ati ɡɛtne atjɛ ŋe nga miqt' ɛ ati, i-cili i iɛtɛ ŋe farefisas i

aferm; ε zun' ε ε hoße nde burkt ε i ßane, sε dote mbetεj atjε gεr sa t' u pefentε vendine, ku iεtε fεzhure Arkaßi. Ky, kur degoj kete, sa kaqe herαε doλi nga vend' i fεzhete εße vat' ε doλi perpara qeveritarit: „Nde eεte, sε per mua, i ßote, ε kini zene ε ε mbani nde burkt farefisasine t' im, na une tek εpεm nde duart t' uaj. Leεo-ε-ni pra ε beni mε mua si te doni".

Qeveritari jà leεoj farefisasine εße perdori çdo menyre per te εtrenguare Arkaßine t' u bεqe kurban fäujvet. Arkaßi buperiet qendroj kundre te zotuaravet ε kundre te kanosuravet; me nde funt hoqi deεmimne, εße keεtu pat lavdi te dymezuare, sε qeherεα u-trεgua εße deεmimtar i fes' se Krieterimit εße deεmimtar i miqesise.

Qeqt Πεrpεta (205 pas Kr.) i pefεu vete te ndjekurate qe hoqi gεr ditene perpara asaj qe vdiq. Ky pefim ε copeton zemeren' ε qeriut. Ajo u-pagezua pa daεurimn' ε t' εt, i-cili mbe kot u-perpoq qe tà kßentε nga te vertetate, te cilate per fat te keq ay nuk' i qihtε; nd' ate kohe kietε qe djale mbe sise. Na si pefεn ato qe i ngane:

„Πak dit pas pagezimit na hoße nde burkt; te parene here u-trempçe keq sε nuke kiεa pare kupe te ketiλa εpesirra, εße mε tεpere trembεεa per t' im bir. Πo sa-kaqe-herαε ndjeva nde vetehet t' imε qe fuqi; burgu m' u-duk si qe paλat, εße ε geqa vetehen t' imε te lumure, sε vuaqa per te vertetene. Sa kake-herαε u-perhap zeri, sε dote na pyetnine; im ate, fort i helmuare, eräi nde burkt, ε me ßeεtε: „Bija imε, te te viqe keq per leεrat' ε mia te barßa; te te viqe keq per atine t' ent". U-pikeλuaεε per hißerimn' ε t' im eti; qaqa baεke mε ate, po Πerendia me forconte kuximne. I ßaεe qe tà nguεeλoqa: Dote benete ajo qe i pelqεn Zotit te benete; sεpsε diε-ni, o ati im, sε nuke jemi nde puetet

t' ane, po ndene puɕtett t' ati." Me mori djalen' ɛ iku. Mbe te nɛsermɛne ɛrâne te na nxirnine, qe te na pyɛtnine; na ɕpune nde ŋe vent te ɡere, ku iɕine mbleâure te panumeruare ŋɛres nga ɡiâe anet' ɛ qytetit. Te tjɛre u-pyɛtne mê pare sɛ une ɛâɛ te ɡiâe âane, sɛ iɕine te patundure nde beset te tyrɛ; pastaj, kur ɛrâi raâa imɛ im ate mɛ t' im bir nde dore me doλi sa kaqe hɛraɕ perpara ɛâɛ kejo pamjɛ ɕume âembjɛ me soλi. M' uaferua ɛ m' u-lut te`me viŋe keq per t' im bir. Tykatesi me âa. „Kurse-ɛ pleqerin' ɛ t' yt ɛt! djalene t' ent mos ɛ lere pa nenɛ! beju kurbane perendivɛt! — Jo, i âaɕe, jam ɛ kriɕtere!" Atehere im ate u-perpoq te me hiqte. Tykatesi urâeroj tà nxjerene jaɕte. Andaj pinte kundre ɛâɛ perandaj i rane mɛ ɕkop; ndjɛva, sikur me rane mua; qava, ɕume u-pikeλova, kur paɕe t' im ate te perdorɛte kaqe keq nde pleqerit, ɛâɛ per punene t' imɛ. Atehere kenduane vendimne kundre neɕ ɛâɛ denimi yne iɕte te na heâŋene nde ɛgersirat. U-kâyɛme nde burkt dykɛ lavduruare Perendine".

Ceŋt Perpeta ɛ mbaron istorin' ɛ saj mɛ kete fjale: „Na keto u-bene ɡer ate dite qe dote na hiânine nde ɛgersirat. Ndoŋe tjetere lɛ te ɕkruaŋe, nde daɕte, ato qe dote benene".

Ç' kuxim ndrit nde keto fjale, ç' emblesire enpeλi ɛâɛ ç' prehjɛ trimi!

Nde mest te deɕmimtarevɛt, qe jane mɛ te tepere te çemuar' ɛ te nderçim perpara Perendise, ka pasure ɛâɛ ɕume djem ɛâɛ ɕume çupa. Nga keta deɕmimtaret' ɛ vepele dote perment djaline Qiriλ, i cili ponte nde Qesarit nde kohet qe Romanete ndiqnine mɛ vdekje fen' ɛ kriɕterimit. Ky i-lumure djale i-vogele iɕte besetar mɛ te-vertete. As te-kanosurate as te-rahurate nuke muntne tâ pengoŋene ɛ tâ beŋene te mos pefeŋe be-

sen' ɛ-ti mbe Zone Iisu-Kriɛt. Ndonesɛ ɛoket' ɛ-ti ɛ ndiqnine pa puɛim' ndonesɛ i ati ɛ perzuri nga ɛtepia, ay mbɛti i-patundure nde bɛset. Me nde funt ɛ ɛpune perpara qeveritarit roman, i-cili i foli me keto fjale: Biri im, jam i-gatiɛim te te ndjeɳ; dot' i mbuɛ mendjene ɛãɛ t' yt ɛti te te mare prape nde ɛtepit ɛãɛ te mos te nxjɛre nga traɛegimi, po benu i-urte ɛãɛ ruaj ɛnteresate t' endɛ. Jam i-gatiɛim te vuaɳ, ju perɡeq djali; im ate me mohoj ɛ me perzuri nga ɛtepia, po une asfarɛ s' dua te di; Zoti dote me prɛse; kam per te pasure ɳe ɛtepi mê te-mire. Vdɛkja as farɛ nuke me tremp; s' ka per te bere veç te me ɛpjɛre nde ɳe jete pa mase mê te-mire".

Kur beri kete pefim te-bukure te bɛses' ɛ te ɛpreses' se-ti, urãertari urãeroj, qe tà liãɳene ɛ tà ɛpjɛne nde ventt te mundimit, po oficerevet fɛɛhuraj u ãa urãere, passi t' i trɛgojne zjarine, tà sjeλene prape. Πa dyɛim urãertari mɛndonɛj, sɛ djali dyke pare mundimne qe ɛ pristɛ pa fjale dote trembɛj ɛ dote mohontɛ bɛsen' ɛ-ti. Kur Qiriλi pa tokn' ɛ druvet te-ndɛzure, mbɛti ɛãɛ prape i-patundure nde bɛset ɛãɛ s' u-tremp nga zjari as-farɛ. U-suaλ prape perpara urãertarit, i-cili prape zuri t' i lutɛj, me ɳe ãembje te-maãɛ per té, te ruantɛ jeten' ɛ-ti, te-cilene dota humptɛ, po te mos mohontɛ bɛsen' ɛ-ti. Atehɛrɛ djali ju perɡeq: „As zjari yt, as ɛpata jotɛ nuke muntɳene te me trempɳene; kam per te vature nde ɳe ɛtepi mê te mire. Mbaro-me-ni mê çpejt, qe te apiɳ atjɛ ca mê pare".

Kur pa ata qe iɛine atjɛ sɛ po dirãnine lot, ãa: „Πo te dinile qytɛtne, nde te-cilet vete, dote gezoneɛite ɛ nuke dote qanite".

Me gezim vatɛ nde vdɛkjet ɛ u-be per vendesit' ɛ Qɛsarise ɳe defteɛ' ɛ-çudiçime ɛ asaj fuqie se Πerendise qe trɛgonete nde dobesirat te te-dobevet.

Kejo ngarjɛ ngau vitine 260 pas Kriɛtit.

Kuɛ kendon keto ɛ nuke maλeŋɛnɛte ɛ nuke do te jɛte ŋe nga te-ketiλete deɛmimtare!

C e n i m. Deɛmimtare a martire ðuhɛne ata qe dɛɛne mê mire te vdɛsene sɛ te mohoŋene Birin' ɛ Ilɛrendise Iisu-Kriɛt, qe i çperbleu.

Ndergegja ɛ-mire ɛðɛ ndergegja ɛ-lige.

Mesoŋesi i ŋe skoliɛ te ŋe fɛati perane Rinit u ɛpte ŋe dite mesim djɛmvɛt te fɛatit, te-cilete pinine potuλ' ati ɛðɛ ɛ degonine mɛ kujdes ɛ mɛ gezim te-mað, sɛpsɛ menyra, mɛ te-cilene i mesonte, iɛte plot mɛ fuqi ɛ mɛ emblesire. Fliste ate dite per ndergegjen' ɛ-mire ɛ per ndergegjen' ɛ-lige, ɛðɛ per ate zerin' ɛ-fɛɛhete te zemerese.

Kur mbaroj, i pyeti nxenesite: „Cili nga ju dote muntŋe te beŋe ndoŋe ɛembeλim per kete ge?"

Me nga ata u-ngrit dykɛ ðene: „Une munt te beŋ ŋe ɛembeλim permbi kete ge; po nuke di, nde eɛt' i-drejt' ɛ i-goditure".

Lete ɛoheme, u-pergeq mesoŋesi; ɛðɛ nxenesi foli keɛtu: „E pergaŋ trumbuλimn' ɛ ndergegjes' se-lige mɛ ŋe ge qe ndjɛva une ŋe dite, kur uɛtetaret' ɛ armikut ɛkuane ndeper fɛatt t' ene. Zune mɛ ɛtrengim angari t'im ate baɛke mɛ kaline t' ene. Mɛ-qene-qe im ate nuke kðɛnɛj, nenja po qant' ɛ po ulerinte, si ɛðɛ gide nɛ, ɛðɛ me dergoj nde qytett, qe te kerkoŋa babane. Vajç' atje, ɛðɛ u-kðyɛɛe vone natene, mɛ zemere tehɛlmuare, sɛ t'im ate s' ɛ kiɛa geture.

Iɛte ŋe nat' ɛ-ɛpete ɛ vjɛɛtes' se-trete; ɛra po frynte keq nde mɛst te borigavet, te lisavet ɛ te ɛkem-

beŋvɛt; korbat ɛ natese ɛ kukumajçkate po ðepisnine. Kiɕŋa nde zemeret t'imɛ te-tmɛruarene ndjɛŋe, sɛ mos kiɕŋa humbure babane, ɛðɛ ɕkoŋa nder mentt hiðerimn' ɛ s'im' meje, kur dote viŋa nde ɕtepit pa babane. Dykɛ mɛnduare keto u-puɕtuaɕe prɛj ŋe te-ftoheti vdɛkjɛje; te-levisurit' ɛ ŋe flɛtɛ me tmɛrontɛ. Na te-ketiλa provon ɛ hɛq ŋɛriu, qe ka nderɡɛɡjɛ te-liɡe".

— Djɛm, ða atehɛrɛ mesoŋesi, a doni te ɛceni keɕtu nde mɛst te ɛpesirravɛt dykɛ kerkuare mbe kot babane t' uaj ɛ dykɛ mos deguare vɛç zerin' ɛ ðeλimit ɛ te-ðepiturat' ɛ ɕpɛsvɛt t' ɛgere qe hane miɕ?"

— Oh! nuke, ðepitne per-ŋe-hɛrɛɕ giðe djɛmte dykɛ driðure. Djali zuri prape te pefɛŋe: „Me tjɛtere hɛre, nde gið ate uðe uðetoŋa baɕke mɛ t'imɛ motre. Kiɕime vature te blinime nde qytɛtt ca stolira te-bukura per ŋe te-krɛmtɛ qe dote kiɕime mbe te-nɛsermɛne nde ɕtepit t' ene. U kðyɛme vone ɛ na zuri nata uðese, po iɕtɛ printvɛre; koha iɕt' ɛ-kðjɛλɛt' ɛ ɛ-bukure, natura iɕtɛ ɛ-prejture ɛðɛ kudo mbrɛteronte ŋe puɕim kaq' i-ðɛλe, sa degonɛj te-ɛcurit' ɛ ujit te ŋe peroj te-bukure, perane te-cilit nɛvɛ ɕkonime, ɛðɛ lart nga te-giðe anete bilbilete po kendonine ndeper druret. Ecenime baɕke, une ðɛ imɛ motre, dykɛ mbajture prɛj dorɛ, ɛðɛ mɛ ŋe gezim kaqe te-mað, sa s' ɡenime kohe per te folure; kur u-aferuame perane fɕatit, poqme ɛðɛ babane t' ene te-mire, qe kiɕtɛ dale qe te na pristɛ. Na ç' duhɛte te ndjɛŋe ɕpirti i ŋɛriut qe ka bere te-mirene".

Djali puɕoj. Mesoŋesi ɕikoj mbe ŋe te-fiλmɛ nxenesite mɛ ŋe daɕuri te-ɕeŋteruare; pastaj te-giðe baɕke ðane: „Po, duame te benɛmi ŋɛres te-mire".

Te-perpjɛkure mɛ kuxim ɛ mɛ durim.

Ne djaloɑ kiɛtɛ bere vɛndimn' ɛ-mire te ndrɛqɛte nga te-mɛtat' ɛ-tia ɛ te hyɲe nde uãet te urtesise. Po dykɛ vɛzguare ãɛλe vɛtehɛn' ɛ-ti ɛ ɣeti kaqe te-dobete ɲer te-mirene, kaqe te-mesuare nde te-liget, kaqe te-mbuɑure mɛ dobesira ɛ mɛ te-mɛta, sa humbi kuximne, sɛ ɛ ɑikontɛ ɲe pune kaqe te-vɛɑtire si te-ɲamundure, ɛãɛ nuke dintɛ, sɛ nga te nistɛ. Ne plak i-urte, te-cilit i pɛfɛu ɣendjɛn' ɛ ɑpirtit te-ti, ɛ ŋguɑuλoj ɛ i ãa kuxim, dykɛ trɛguare ati kɛte ɲaravoli:

„Ne ɲɛri dergoj te bipe te punoɲe ɲe are te-mbuɑure tɛj-ɲer-tɛj ɲrɛj drizaɑ, fɛraɑ ɛ merqiɲaɑ. Djali dykɛ ɲare, sɛ sa ɛ-ɣate ɛ sa ɛ-rende duhɛj te iɛtɛ kejo pune, u-deɑɲerua ɲer te-punuaret' ɛ asaj. Nde ventt qe te zihɛj nga puna, u-ɑtri ndene hijet te ɲe druri ɛãɛ flejti. Nuke beri ɲra asɲe as ate dite as ditten ɲas asaj.

Ɲerindi vatɛ ɲe dite, qe te ɑihtɛ, sɛ ç' kiɛtɛ bere i biri, ɛãɛ ɣeti sɛ i biri, dykɛ driãure nga te-ɣatet' ɛ punese, s' iɛtɛ as nisure ɲrɛj asaj. Nde ventt qe te zemeronete kundre te birt i ãote mɛ te-bute: „Te lutɛm te qeroje ɛ te ɲunoje sot vɛtem kete çip te-vogele te arese, ɛãɛ i pɛfɛu ɲe copɛ ãɛu, ɛ-cila iɛtɛ ɲo-ãua ɲe ɛ-ãjɛtete ɛ tere arese. Oh! kete dot' ɛ ɲunoɲ ɛ dotå mbaroɲ sot ɑume çɲɛjt; ɛɑte ɑum' ɛ-koλajɑime", u-perɣeq djali. U-nis nga puna mɛ ɣiãe zemere, ɛãɛ para sɛ te ɲɛrendontɛ djɛλi puna iɛtɛ ɛ-mbaruare. Mbremanet perindi i ãa te birt: „Gezonɛm ɑume, qe mbarove punene qe te ndava. Biri im, bej nga kaqe çdo dite, ɛãɛ kejo pune, qe te dukɛj ɛ-ɲaanete, mɛ ɲe te-ketiλe tendare dote jɛt' ɛ-ɑkurter' ɛ ɛ-koλajɑime". Djaloɑi ɛ mori vɛɑ keɑiλen' ɛ t' ɛt, ɛ ndau vɛte arene nde ãjete pjɛse sa ɲera tjatera, ɛãɛ ɲas ãjete diç puna iɛtɛ ɛ-mbaruare,

εδε ajo are, qe iσtε ɲεr atehεrε ɲyλ merqiɲaσ ε fεpaσ, u-be ɲe koɲeσt, ɲεmet' ε lulεt' ε te-cilit s' kiσine te-mbaruare.

Keσtu, i δa ɲlaku i-urte, duhεte te beni mε te-mεtate t' uaj. Nisni dykε luftuare te-mεtene, qe zoteron mbi ju mê tεɲere, ɲastaj ɲerɲiquní te muntni te-tjεrate ɲerene ɲas tjatrese, εδε ɲaqtimi dote viɲe ε dote mbrεteroɲe nde zemerat t' uaj.

C e n i m. Te-mεta: ἐλαττώματα, kusurε.

Te-mεtate duane çkulure ɲosa kuɲetoɲεne.

Ие nga fiλosofet' ε Lindjεse ε ɲyεtne nxenesit' ε ti, mε ç' fare uδe te luftojne deσirimεt' ε-liq ε-te mεtate, εδε ay u-ɲergεq mε kete σembeλim; iσtε atehεrε nde ɲe koɲσte ɲlot mε drure. U ɲefεu ɲe nga drurete, qe iσtε fort i-vogele, εδε urδeroj ɲe nga nxenesite tâ çkulɲe; εδε nxenesi ε çkuli ɲer-ɲe-hεrεσ, mε ɲe dore, ɲa mê te-vogeline mundim. I ɲefεu ɲastaj ɲe tjεtere dru ɲak mê te-maδ, nxenesi ɲiδ aσtu ε çkuli, ɲo u-mundua ca mê tεɲere, εδε mε te dy duarte. Qe te çkultε ɲe tjεtere dru, qe iσtε σume m' i-forte, u-dεσ t' i ndihɲe εδε ɲe nga σokete, εδε s' muntne tâ nxjεɲene vεç ɲas mjaft mundimi. Mbe nde funt u ɲefεu ɲe dru qe iσtε σume m' i-traσe. Γiδe nxenesite baσkuane fuqit' ε tyrε, ɲo nuke muntne tâ çkulɲene. „Bijt' ε-mi te-δaσure u δa atehεrε i-urti, keσtu eσte ɲuna εδε mε te-mεtate t' ona nde kryεt, kur ἐδε s' kane zene ɲeɲe, eσte koλaj t' i çkulme ε t' i luftojme, σume hεre, mε ɲe te-vogele kuj-dεs a mundim, ɲo kur, mε ane te ɲe zakoni te-ɲate, i lane te zene ɲeɲe te-δeλa nde zemeret, eσte ɲo-δua ε-ɲamundure ɲune t' i çkulme.

He uãe per te mbrodesuare nde miresit.

Nde djalerit t' ime, ãote Franklini, bera vendimn' ε-mire ε te-vegtire, si ε si te benem i-mbaruare nde vetijet ε nde karaktirt. Degeroŋa te ruhem nga te metate, nde te-cilat rendoŋa prej vetiu, nga zakonet' ε-liq ε nga goqeri ε ŋeresvet te-liq. Per kete qeãim perdora kete uãe. Bagkova ndene dy-mbe-ãjete emera miresivε çdo qe me dukej si ε-nevojeime eã' ε-degeruargime; ngita nde çdo nga keto ŋe porosi, qe te pelεŋa te-gerete qe εpŋa nde mendimt t' atyreve.

Na emerat' ε miresivet ε te porosivet t' atyre.

1. *Hermbajtje.* Mos hani ger sa te rendohi; mos pini ger sa te nxehi ε te trumbuãohi.

2. *Husim.* Mos ãoni perveç ato qe munt t' u gerbejne te-tjerevet a vetehese s' uaj. Largoni kuvendet' ε-kote.

3. *Rãe.* Çdo ge nder ju te kete vendin' ε-saj eãε çdo pune kohen' ε-saj.

4. *Vendim.* Vendosni te beni ate qe kini detyre tã beni, eãε be-ε-ni pa te-mete çdo qe vendoste.

5. *Kursim.* Mos prigoni ε mos beni te-prigoura veç per te-miren' ε te-tjerevet a te vetehese s' uaj, do-meãene mos prigoni asge mbe kot ε mbe plenkprigje.

6. *Hune.* Mos humpni kohene. Meruni giãeŋe mε ndoŋe pune te-dobigime. Rini lark nga çdo pune qe s' eet' ε-nevojeime.

7. *Kãjeẍesire.* Mos perdorni te-dreãura ε te-perdreãura nde fjalet; mendohi mε zemere te-kãjeẍete ε mε drejteri; flisni sindekur mendohi.

8. *Drejteri.* Mos i beni dem as ŋeriu, ose dyke bere ati pauãeri, ose dyke pertuare t' i beni ati mire, te-cilene ge ε kini per detyre.

9. *Mas' ε-mεsmε.* Largoni ato qe jane tεj se-tεjmese. Ruhuni te ndjeni te-keqijate kaqe ðεÃe sa u dukene sε vejen t' i ndjεjme.

10. *Hastrim.* Mos duroni as ηe ndyresi as nde trupt t' uaj, as nde robat t' uaj, as nde εtεpit t' uaj.

11. *Hrehjε.* Mos trumbuÀohi nga ηerra te-vogela as nga ηgarjε qe ηgaηene giðeηe ε s' munt t' i largojme.

12. *Heruηtje.* Kini per εembeÃ' ε pasqyre Iisu-Kristine. Mε-qene-qe qeÃimi im iεtε te beη per zakon giðe keto miresira, vendosa te εηem mε kujdes ηe jave te-tere pas, ηej nga keto miresira, po pa pertuare εðε per te-tjerate.

Per kete bera ηe vivÃe te-vogele prej dy-mbeäjete faqeε, prej te-cilavet sicila kiεtε nde kryet εmerin' ε ηej nga keto miresira. E ndava çdo faqε mε mεÀan te-kuq nde εtate ηgasra se-sipermi tateηjete, ηe per çdo dite te javese, dykε vene nde kryet te çdo ηgasrε εmerin' ε ηe ditε nga te εtate ditt' ε javese. Pastaj bera dymbe-äjete vija te-terðorta εðε nde te-nisurit te sicilesedo nga keto εkrojta εkurtere εmerin' ε ηej nga te dymbe-äjete miresite. Pεrmbi kete vije ε mbi ngasret te ditese beηa ηe εenim: te-vogele mε mεÀan, qe te εenoηa fajete, nde te-cilet, pas vεzgimit t'im, kupetoηa, sε raεe.

Keεtu munda te beη ηe kurse te-plotte mbe 12 jave εðε tà perserit katre here nde mott. Sindekur ηe ηeri, qe do te qeroηe ηe koηeεt, nuke kerkon te çkulηe ηe-hεrεε giðe barerat' ε-liga, po se-pari ze te qeroηe ηe postat εðε nuke vεtε nde ndoηe tjetere postat, para sε te mbaroηete tere puna nde te-paret, keεtu εpreηa te εoh mε gezim nde faqet te vivÃese s' imε, mε ane te te-pakesuarit here pas herε te εenimεvet, mbroðesite qe dote beηa mbe çdo miresi. Me se-fundi passi perserita εume here, pata lumërine tà beη vivÃene t' imε pas ηe vεzgimi te-perdiçim mbe kohe 12 javeε farε te-barðe.

U-vuge pra tâ mbaroŋa kete plan rãe e vura nde pune. U-habiçe dyke geture nde vetehet t' ime ëume mê tepere te meta e faje se sa pandehŋa; po ndjeva ŋe ëume te-maã gezim, kur pase ato te pakesonene.

Munt te jete ŋe bekim i-maã per niperit' e per sterniperit' e-mi te dine, se me ŋe menyre te-ketiãe ŋe nga stergyeerit' e tyre, dyke ndihure prej hirit te Ilerendise, pat detyre lumerine e-patundure ger mbe te 79 vit te jetes' se-ti, kur ëkrojti keto fjale.

He e-mete u-ŋoh rãe u-ndreq.

He mbret i Portogalise, Aãfonsua i-katerte (1325—1357) me nxetesire te-maãe iete ãenure pas gahut, rãe keetu pas keti defrimi humpte mjaft kohe, te-cilene duhej tâ perdorte nde punerat te mbreterise. Me giãe keto ŋe here iete nevoje te ndoãej nde Lisbonet qe iete kryeqytet' i mbreteris' se-ti. Derguan' e e suaãe, rãe ay hyri nde saãet te keeiãorese me robat' e gahut rãe zuri t' u pefente me gezim te-maã 'keeiãetarevet, qe ieine potuãe ti, te-ngarat' e-ndryeme, qe i kieine ngare ato dit nde gaht. Kur puoj se-foluri, ŋe an' e keeiãorese, i-nderçure per leerat' e-barãa e per eerbimete qe i kiete bere vendit, i ãa: „Zot, ep-me-ni leje t' u flas liruare. Ndoŋe ŋeri i qytetit a ndoŋe featar, kur epete pas defrimevet nde ventt qe te mendonete e te eikoŋe punerat' e-ti, i ben dem vetehes' se-ti rãe enteresavet te-ti a ëume ëume rãe femijes' se-ti, po ŋe mbret, kur le qeverin' e mbreterise, qe te bjere pas defrimeve tekote, dendure benete ngaje te priete a te demetonete ŋe ãaus i-tere. Nuke jemi mbleãure ketu, qe te degojme trimerit' e ŋe gahtori. Te perbetojme pas ketajãi me te-

maðɛne ɲjɛse te kohese s' atɛ tà apç ɛðɛ tà ɲerdorç nde dɛtyrat, ndene te-cilat te vuri Ɲɛrendia. Γahu ɛðɛ defrimɛt' ɛ-tjɛre nuke jane te-drɛjte ɲervɛç nde te-fiλmɛt t' endɛ te-humbura". Mbrɛti dykɛ dɛguare keto fjale te kuxuarɛimɛ ɛ te-aɛɲera te-ɲarene hɛre u-vɛrð nga zemerimi, ɲo dykɛ mundure kete ndjɛɲe te-ɲare, ɛ dykɛ mɛnduare mê mire, ɛ ɲohu urtesin' ɛ keti qertimi. „Kini te-drɛjte, ða, u falɛm ndɛrse ɛume ɲer keto keɛiλa te-mira qe me ɛɲni. Mbani ment, sɛ qe kete dite nuke jam mê ɠahtori. AλΛfons, ɲo AλΛfonsi, mbrɛti i Ɲortogalise". Mbrɛti mɛ te-vertɛte ɛ mbuɛi kete te-zotuare mɛ kujdɛs te mað, ɛðɛ u-be ɲe nga mê te-mirete mbrɛter te kohes' se-ti.

Ilriɛjɛ ɛðɛ Ilɛndim.

Lum ay qe ruan zemeren' ɛ-ti te-kðjɛλete ɠiðeɲe! Lum ɛðɛ ay i-cili, ɲassi ɛ humbi miresine, ɛ ɠen ɲraɲe mɛ ane te ɲendimit.

UnɠiΛori Ceɲt Ioan, si u-kðyɛ nga ujðɛsa Ɲatmo, u-ɲuɛtua ɲrɛj ɲe daɛuriɛ se-forte mbe ɲɛrezite, si ɛ kiɛtɛ ɲasure ɛðɛ mê ɲare. Ɲara sɛ te vintɛ nde Ɲatmo, kiɛtɛ vene rɛ ɲe djale, baλet' ɛ-qeruare ɛ te-cilit pefɛnine, sɛ ay kiɛtɛ zemere te kðjɛλete, a qe te ðɛmi ndryɛɛ, sɛ iɛtɛ zemere-mire. „Mɛrni kete djaloɛ ndene kraht t' uaj, i ða bariut te kiɛese, ɛðɛ meso-ɛ-ni mɛ kujdɛs.

Bariu ɛ mori ɲersipere kujdɛsne ɲer djaloɛne; ɛ mesoj; ɲo dykɛ ɲatur ɛɲrɛse te-maðɛ ɲermbi ate, nuk' ɛ ruajti ɛ nuk' u-kujdɛs ɲer ate sa duhɛj. Liria ɲat ɲɛme te-keqia ɲer djalene; ra ɲas ɲertimit, nuke dontɛ mê ɲunene; u-geɲyɛ ɲrɛj mɛndimɛvɛ te-kote ɛðɛ zuri te ɛoqeroɲe mɛ ɛoke te-liq. Mbe nde funt mbloði ca ɛoke, hyri mɛ ata nde ɲyΛt ɛðɛ u-be i-ɲare ɛ kryɛtar kursareɛ.

Qeɳt-Ioanni kur u-kâyɛ nd' ate vent, ɛ-ketiλe iɕtɛ ɛ-ɲara ɲyɛtjɛ qe i beri bariut: „Ku eɕte im bir? — Vdiq, u-ɲergɛq bariu dykɛ uɲure syte. — Kur eâɛ si vdiq? — Nuke munt te te âɛm ɲa dɛrâure lot; u-be kursar! — Ku eɕte? — Eɕte ndeɲer malɛt. — Duhɛte tà ɕoh!" âa apostoλi eâɛ sa-kaqe-hɛraɕ u-ngrit ɛ doλi jaɕte. Ɲosa u-aferua ɲerane ɲe ɲyλi, ra nde duart te kursarevɛt; kete dontɛ eâɛ ay: „Qɲi-me-ni, u âa, tɛ kryɛtari juaj". Eâɛ ata ɛ ɕɲune. Djaloɕi ɲosa ɛ ɲa, u-habit eâɛ zuri te ikeɲe. „Mos ike, biri im! mos ike, djali im! mos ike ɲga yt ate! Jam zotuare ɲer ty tɛ Ɲɛrendia eâɛ kam dɛtyre te ɲergigem ɲer ty. Ɲo te duaɕ, jam i-gatiɕim te beɲ kurban eâɛ jɛtene t' imɛ ɲer ty; qe te te le, eɕte ɲe ge qe s' munt tà beɲ; kam ɲasure ɕɲrese mbe ty; te kam dɛtyre tɛ Ɲɛrendia; ɲergigem ɲer ty mbe ɕɲirtine t'im . . . .

Djaloɕi, dykɛ dɛrâure lot, i u-hoâ ɲlakut mbi qafe; s' muntte te fliste, eâɛ ɲer çdo pergigjɛ çurke i vinine lotte ɲrɛj syvɛt te-ti. Apostoλi ɛ ɲuɛtoj mɛ ɕume maλ birin' ɛ-ti, qe u-ɲendua ɛ qe i u-âa nder duar. Qeɳti ɛ largon ɲga malɛte, eâɛ mɛ fjale t' embela ɛ te-ɕeɳteruara i qeron zemerene.

Dykɛ qene giâeɲe te-baɕkuare mɛ giâe ɕɲirt pojtne baɕke ɕume vjɛt, eâɛ djaloɕi u-be i-vjɛjture qe ɕeɳti ɲlak te sbraste tere ɕɲirtin' ɛ-ti nde zemeret t' ati.

Zilia eâɛ Nakari.

(nde te 17 ɛrkλe).

Nde ɲe ɲga mê te-deguarate skoli te zografiqise nd' Itali ɲe djaloɕ, qe quhɛj Gidotto, beri ɲe kore fort te-bukure ɛ te-goditure. Mesoɲesite kur ɛ ɲane, u-habitne eâɛ te-giâe mɛ ɲe ze âane sɛ ky djale, sikur te

mbaŋe kete uãe qe ka nisure, dote apiŋe te çquhɛte nde mjɛɛterit te zografiqise ɛãɛ te numeronɛte ŋe nga mê te-çquarete zografer nde botet. Kete kore ɛ vune rɛ dy nga ɛokete nde skolit, ŋo mɛ sy farɛ te-ndryɛm. Brunɛʎua, ŋe nxenes m' i-vjɛtere sɛ Gidottua, fort u-pikeʎua kur ŋa, sɛ artisti i-ri, Gidottua, ɛum' ɛ ɛkoj; ɛ ɛikontɛ ndɛpe qe dote mɛrtɛ ɛoku i-ti si dem te-ŋaanete te vɛtehɛs' se ti, ɛãɛ mɛ zemere te-lige deɛeroj, qe ɛoku i-ti tà humpŋe kete ndɛr te-maã qe kiɛtɛ fituare mɛ ane te korese.

Aurɛnzua, ŋe nzenes i-ri, mɛndohɛj farɛ ndryɛɛ. U-habit ɛãɛ ɛ levdontɛ Gidottone mê tɛpere sɛ giãe, dykɛ ãene, lum ay! Mɛ giãe zemere deɛeroj ɛãɛ vɛte te jɛte i-vjɛture, qe ŋe dite te depoŋe te-ketiʎa levdata ŋer punerat' ɛ-ti ɛãɛ te fitoŋe ŋe ndɛr te-maã; ɛ mori ate ŋer ɛembeʎe ɛ ŋer ŋasqyre, ɛãɛ tere lavdidaɛja ɛ-ti iɛtɛ te vɛje ŋas ɡurmevɛt te Gidottose. U-vu ŋas ŋunese mɛ giãe zemere, ge te muntɛ te mbroãesoŋe. Ner ɛume kohe Aorɛnzua iɛtɛ i-ŋakenaqure nga ŋunerat' ɛ-tia; ŋo as farɛ nuke loãɛj t' i ŋerseritɛ ato. „Mjere! ãoɛtɛ, sa ɛãɛ lark jam nga Gidottua!" Ño mbe nde funt mɛ gezim te-maã ŋa, sɛ zuri te mbroãesoŋe; ɛãɛ dykɛ deɡuare ɛume levdata ŋer ŋe nga ŋunerat' ɛ-tia ãa mɛ vɛtehɛ: „Nersɛ te mos munt tà apiŋ ŋe dite Gidottone, te-cilene kaqe ɛ lavduroŋ ɛãɛ ɛ dua?" Ño Gidottua ŋa puɛim ŋo mbroãesontɛ. BrunɛʎuaU-perŋoq ɛãɛ ŋer te fituare bravurene; ŋo ŋer-se-çpɛjti hoqi dore nga keto te-ŋerŋjɛkura, dykɛ ŋare sɛ s' iɛtɛ pune jo tà ɛkontɛ, ŋo as t' apintɛ Gidottone.

Iɛtɛ zakon ŋe dite te-ndare te çdo moti, çdo nxenes te nxjɛpe ŋe kore nde saʎet te-maãɛ, ku ɡykates te-sɡeãure nde mɛst te bupavɛt mê te-ɛenuare nde mjɛɛterit te zografiqise i ɛpnine ŋe kurore ndɛri ati, ŋun' ɛ te-cilit dote iɛtɛ m' ɛ-mire.

Пer kete dite te-maðɛ Gidottua kiɕtɛ bere ŋe kore, nde te-cilet kiɕtɛ ɕ'kruare vɛte vɛtehɛne. E mbaroj ate ŋe dite mê pare nga ajo ɛ gyqit ɛðɛ nuke kiɕtɛ mbɛture vɛç tà lyɛntɛ mɛ ŋe vɛrnik te-ndeperɕkuarɕim; qe te dukeɕine ngyrerate mê te-bukura.

Brunɛʎua nga nakari fɕɛhuraj hoði nde botilɛt, qe kiɕtɛ kete vɛrnik, ca pika te ŋe bari, qe kiɕtɛ çfarjɛn' ɛ fuqine tà priɕŋe farɛ çkelqimn' ɛ bukurin' ɛ ngyreravɛt. Gidottua ɛ lɛu kurorene mɛ kete vɛrnik natene nde ŋe drite, ɛðɛ para sɛ te sbarðeʎonɛj ɛ vari nde ventt qe iɕtɛ ndare per ate. Eðɛ Λorɛnzua nga an' ɛ-ti kiɕtɛ bere ŋe kore mɛ ɕume kujdɛs punuare, ɛðɛ mɛ giðe peruŋtjɛn' ɛ-ti ɕprɛntɛ, sɛ ajo nuke dote iɕtɛ m' ɛ-poɕtere nga punerat' ɛ-para te Gidottose.

Ora kaq' ɛ-deɕeruarɕimɛ ɛrði; gykatesit' ɛ puneravɛt u-mbloðne, saʎoni u-hap, kurtinate u-ngritne, ɛðɛ korrate u-dukne. Te-parene hɛre te-giðe u-druðne te ɕihnine punen' ɛ Gidottose; po kur nde ventt te punes' se-çudiçimɛ qe pritnine nuke pane vɛç ŋe lekure te-ɛpet' ɛ plot mɛ pika, te-giðe mɛ ŋe ze ðepitne: „Mundɛte te jɛte kejo puna ɛ te-parit artist te kesaj skoliɛ!" I-mjɛri Gidotto aferonɛte, ɛðɛ, dukɛ pare vɛte ndryɕimn' ɛ-mað qe kiɕtɛ pesuare pun' ɛ-ti ɛ-daɕure ɛ ɛ-pelqyɛre, deɕperonɛte ɛðɛ ðepɛt: „Ç' eɕte kejo ɛ-kɛqe qe me eɕte bere!" I-ligu Brunɛʎo u-gezua fort, kur pa Gidottone keɕtu kɛq te-hɛlmuare, po Λorɛnzose ɕume kɛq i ɛrði ɛðɛ fort u-pikeʎua. „Ketu eɕte bere pun' ɛ-lige! ŋe pun' ɛ-kɛqɛ! ðepiti; kejo nuk' eɕte pun' ɛ Gidottose; une jà kam pare; iɕtɛ ɛ-mbaruare nga ngyrerate si ɛðɛ nga pʎani".

Γiðe ɕikoŋesite ndjɛne ŋe hiðerim te-mað per punen' ɛ-kɛqɛ qe i iɕtɛ bere Gidottose; po iɕtɛ ge ɛ-pamundure t' jà ɛpnine kurorene ŋe lekurɛ nde ŋe te-ketiʎe gendjɛ.

Veʒguane punerat' ɛ-tjɛra. Kor' ɛ Λorɛnzose, qe iɢtɛ ŋe-artist i-paŋohure ɡɛr atehɛrɛ, u-pelqyɛ mê tɛpere nga te-ɡiđa, ɛđɛ kurora i u-đa asaj; po Λorɛnzua, dykɛ mar' ate, u leɢua drɛjt Gidottose ɛđɛ jà sjɛλ perpara". „Mɛr-ɛ-ni, i đote kete bravure, te-cilene pa dyɢim puna juaj ɛ-vejɛjture ɛ kiɢtɛ per te fituare, po te mos u kiɢtɛ trađetuare nakari kaqe kɛq; eɢte mjaft ndɛr per mua te jɛm i-dyti pas tɛjɛ; pasketajđi dote perpiqɛm t' u apiŋ ɛ te benɛm si ŋe-ŋe mɛ juvɛ, po kejo dote jɛte jo mɛ punera te-poɢtera, po mɛ te-perpjɛkura te-forta ɛ te-fisçimɛ.

Keta te-sjɛλe i maλeŋɛu ɡiđe ŋɛrezite qe iɢin' atjɛ: Vɛndosne, qe Gidottua, mɛ-ɡiđe-qe as farɛ s' dontɛ, tà mirtɛ bravurene, qe i ɛptɛ artisti i-ri, ɛđɛ ŋe tjatere bravure mɛ ɡiđ ate vejɛjtjɛ t' i ɛpɛte Λorɛnzose.

Coqeri ɛ-mire.

Ne vjɛrɢetor pɛrsan, Sadiu, pefɛn mɛ ane te ŋe ɢembeλimi te-bukure, sa vɛperim te-mir' ɛ te-lumure mbi ŋɛrezite ka ɢoqeria mɛ ŋɛres te-mire.

„Baritŋa, đote; perpara kembevɛt te-mia paɢe ŋe flɛte per ɡysme te-đate, po ɛr' ɛ asaj iɢtɛ fort ɛ-mire. U-uŋç' ɛ ɛ mora ɛ i mora ɛre mɛ gas te-mađ. Ti qe kɛ kete ɛre kaqe te-mire, i đaɢe, mos jɛ trendafil? — Jo m' u-perɡɛq, nuke jam as farɛ trendafil, po pojta ca kohe mɛ até; perandaj kam kete ɛre kaqe te-mire".

Coqeri ɛ-lige.

Ne fiλosof poqi ŋe djaloɢ tɛk ɢoqerontɛ mɛ ŋe nga versniket' ɛ-ti, i-cili iɢtɛ i-ŋohure per plankpriɢjɛt'

ɛ ɲɛr mapezit' ɛ-tia. Djaloɕi u-turɲerua, sɛ ɛ pa fiλosofi nde ɳe ɕoqeri kaqe te-lige, ɛăɛ u-nguq. „Kuxim, biri im! i ăa i-urti; gezonɛm ɕume te ɕoh tɛk ti kete ɕeɳe te-turɲeruari. Ɲo eɕte ɕume mê mire te vɛç mɛ ɳeres, ɕoqeri ɛ te-cilevɛt nuke dote muntɳe te te beɳe te ckuqɛɕ!"

Ɲɛmet' ɛ keqia ɛ ɕoqerivɛt te-liga nde vogelit.

(Mbe 1839).

Ne djale qe quhɛj Jakot, pat fatkɛqerine te humpɳe t' ane. Iɕtɛ atehɛrɛ ɲo-ăua katre-mbe-ăjete vjeç. Sikur te kiɕtɛ pojture i ati, dotâ kiɕtɛ ndaluare te ɕoqerontɛ mɛ ɳeres te-liq; ɲo ɛ ema nuke muntte kaqe mire tâ ruante.

E ema çkoqure ɛ kiɕtɛ ndaluare te vɛje nde ɳe huajɲritjɛ, qe iɕtɛ nd' anet te fɛatit. Kiɕtɛ ɕume te-drɛjte tâ ndaloɳe, sɛ nde ate huajɲritjɛ mbliăɛɕine djɛm te-liq ɛ ɕerbetore mɛ te-mɛta te-meăa.

Ne dite Jakoti hapoj ɲorosit' ɛ s' emese ɛăɛ vatɛ te losɳe ɲerane huajɲritjɛse (han). Dykɛ hɛăure syte brenda nd' obort ɲa dy djɛm mê te-meăɛɳ sɛ vɛte qe losnine ɲotkazi mɛ te-hoλa. Deɲoj ɳe nga ata qe ăoɕtɛ dykɛ lojture: „Kur nisa, s' kiɕɳa vɛç ɳe ɲeses, ɛăɛ tani kam tɛte". Eăɛ i trokeλintɛ te-hoλate nde xɛɲt te robes' se-ti.

Jakoti kiɕtɛ nde ɕit ɳe ɲeses qe jâ kiɕtɛ ăene ɛ ema. Ndjɛu nde zemeret ɳe deɕire te-forte te vɛje te losɳe mɛ ata te dy djɛm.

Ɲosa hyri nd' obort, zuri te mɛndonɛj; u-kujtua, sɛ nenja ɛ kiɕtɛ ɲorositure te mos vɛje nd' ate huajɲritjɛ, ɛăɛ ɛ kiɕtɛ ndaluare te losɳe mɛ te-hoλa.

Ɲo ngasja eɕte m' ɛ-forte sɛ vol' ɛ-mire.

Vatɛ mê brenda ɛãɛ i ãote ŋej nga ata djɛm te losŋe mɛ té. Djali i huajpritjɛse jà priti fjalene; ɛãɛ Jakoti, passi lojti dy hɛre, pa, sɛ kiɕtɛ fituare katre pɛsesɛ. Keta pɛsesɛ vat' ɛ i blɛu qɛrɕi. Ndeŋti t' i haje mɛ geżimɛ pɛrmbi ŋe trapɛze te huajpritjɛse. Tɛk po hantɛ, deɲoj te dy djɛmte qe kuvendonine. Te-ɕarat' ɛ atyrɛ te-traɕa, te-ãipurat' ɛ atyrɛ ɛ fjalet' ɛ-ndyra t' atyrɛ ɛ bene te turpɛronɛte ɛãɛ i suaλe ŋe te-merziture; sɛpsɛ ɛãɛ s' iɕtɛ bere ŋɛri i-lik.

Po mbe nde funt u-stervit mɛ fjalet' ɛ mɛ te-sjɛλat' ɛ atyrɛ, ɛãɛ nuke menoj te beŋe ɛãɛ vɛte si ata.

Po-ãua pɛr dita, nde ventt qe te vintɛ nde skolit, kãɛnɛj nd' obort te hanit ɛãɛ rintɛ atjɛ ora te-tera. Faji ɛãɛ ɛ-liga pɛr-se-çpɛjti nuk' ɛ trempte mê; u mesua te losŋe, te ɕaŋe, te beŋe bɛra ɛ te geŋeŋe. Mbremanɛt, i ãoɕtɛ s' emese, sɛ kiɕtɛ vature nde skolit, ɛãɛ nde mengɛst i ãoɕtɛ mesoŋesit, sɛ i kiɕtɛ ndihure nenɛse nde punet te-saj.

Pɛr fatkɛqeri te-ti, u-liã ɕume nguɕte mɛ ate djale, mɛ te-ciline kiɕtɛ lojture te-parene hɛre; ky iɕtɛ ŋe djal' i-lik qe munttɛ te bentɛ giãe te-kɛqijate.

Nga te-lojturite Jakoti i mbɛti pɛr te ãene djalit te hanit tri franga; kejo iɕtɛ pɛr ate ŋe sume ɕum' ɛ-maãɛ. Djali jà kerkontɛ te-hoλate, sɛ te-nɛsermɛne dontɛ te vintɛ pɛr ŋe te-krɛmtɛ nde ŋe fɕat t' aferm, ku ɕprentɛ te kenaqɛj ɕume. Dontɛ tà mɛrtɛ mɛ vɛtehɛ ɛãɛ Jakotine; po duheɕine te-hoλa, ɛãɛ Jakoti s' kiɕtɛ as ŋe ovuλe.

Jakoti i u-zotua te vɛj' ɛ te kerkoŋe kaqe te-hoλa prɛj ŋe nga ɕoket' ɛ-ti, i-cili quhɛj Hɛnri, ɛãɛ i-cili iɕtɛ ŋe pasqyre urtesiɛ ɛ miresiɛ. Hɛnriu punontɛ çdo teɛŋtɛ nde ŋe fabrike; perinderite jà linine te-hoλate qe fitontɛ t' i ruaŋe vɛte, ɛãɛ ay i mbliãtɛ mɛ kujdɛs temaã, qe t' i blintɛ roba se motrese pɛr ditene qe ɖote kungontɛ pɛr te-parene hɛre.

Jakoti pra i kerkoj Hɛnriut tri franga, po ky nuke dɛɕi t' i ape, sɛpsɛ fort mire ɕikontɛ, sɛ nuke dot' i perdortɛ nde punera te-mira.

U-kðyɛ fort i-turperuare tɛ djal' i hanit; ky u-zemerua kɛq kundre Jakotit: „Dua pa fjale taɕi te me paguaɕ, i ðote. Nde mos do Hɛnriu te te huaŋe tri franga huaju prɛj atij pa diture ay; ti duhɛte te diɕ sɛ ku i ve te-hoƛate. Hɛnriut mɛri tri franga, ɛðɛ pasnɛsere jà vere prape nde gið ate vent; sɛ nde kete te-krɛmtɛ dote losme, dote fitojme; jam farɛ i-siguruare per kete".

Kejo fjale ɛ beri Jakotine te driðɛte. „Πo, pa dyɕim di, sɛ ku i ve Hɛnriu te-hoƛate; i ve nde ŋe poçɛ lulɛɕ per gysme te-ðyɛre, nde funtt te graẓdit, perane vendit ku liðŋene lopen' ɛ tyrɛ; po s' ɛ beŋ dot kete ge qe me ðua, kejo eɕte ŋe pun' ɛ-tmɛruare."

Djali i-lik ɛ perqɛɕi ɛðɛ i ða: „Ç' jane keto qe me ðua?" I-mjɛri Jakot mbe nde funt u-bint, ɛðɛ liðne fjale tà bejne baɕke kete pune te-ndyre nde mɛst te natese.

Keɕtu ɕoqeri' ɛ-lige munt tà ɕpjɛre ŋɛrine te beŋe çfare-do pune te-lige.

Nde mɛst te natese Jakoti degoj, sɛ dikuɕ trokeƛiti nga dale nde finɛstret; iɕtɛ ɕeŋa ɛ-liðure nde mɛst te ti ɛ te djalit te-lik. Mɛndimi i punese qe dote benine ɛ beri te driðɛte. Nuk' u-tunt vendit ɛðɛ koken' ɛ mbantɛ ndene vɛlenxet, gɛr sa degoj trokeƛimen' ɛ-dyte. Atehɛrɛ u-ngrit; u-vɛɕ, hapi finɛstrene, ɛ-cila po-ðua iɕtɛ ŋe kut permbi uðet. Coku i ða mɛ ŋe ze te-vrerete: „A jɛ gati?" Nuk' i u-pergɛq asge ɛðɛ vatɛ pas te-ligut ɕok.

Apitne nde dɛret te patozit te graẓdit; ŋe rɛ ɛ-zɛze qe mbuloj henene i la nd' ɛpesire te-ðɛƛe. „Ku jɛmi? ða Jakoti, i-cili mɛ-qene-qe nga frika s' qendrontɛ dot mbe kembe kerkontɛ te sigurontɛ çapɛt' ɛ-ti dykɛ pɕtɛture mbi murt; ku jɛ? fol-me". Sgati dorene, te-cilene

jà zuri djali i-lik mɛ doren' ɛ-ti. „Dora jotɛ eɢte kejo, i ɗote Jakotit, eɢte bere si akuƛ.

— Lɛte ikejme, ɗa Jakoti, ka éɗɛ kohe; eɢte ɢume çɲɛjt; kam frike sɛ mos Hɛnriu éɗɛ eɢt' i-zɡuare.

— Jo, i ɗote tjɛteri dykɛ haɲure dɛrene, s' munt te kɗɛnɛmi". Eɗɛ ɛ ɢtyti Jakotine brenda nde ɲatost.

Jakoti iɢtɛ i-tere dykɛ driɗure; dintɛ fort mire, ku iɢtɛ ɲoç' ɛ lulɛvɛt, ɲo mɛ ɡiɗe keto nuk' ɛ ɡɛntɛ dot, trembɛj, sɛ mos sɡonɛj Hɛnriu, qe flintɛ nde ŋe kent te ɲatozit; i dukɛj sɛ deɡonɛɢine nde ɲatost ɲa ɲuɢim kembe a zerɛ, ɛɗɛ ɡaku i ngrintɛ ndeɲer pembat; mbe nde funt ɡɛti ɲoçɛne ɛɗɛ ɛ nxori jaɢte dɛrese mɛ ɡiɗe te-hoƛate qe kiɢtɛ brenda.

Nd' ate te fiƛmɛ rɛ ɛ-zɛze dykɛ larguare la henene te ndriŋe mɛ ɡiɗe ndriçimn' ɛ-saj. „Te ikejme ɢume çɲɛjt, ɗa djali i hanit dykɛ pembyɛre ɲoçɛn ɛ te-hoƛavɛt nga duart' ɛ Jakotit qe iɢine dykɛ driɗure. „Ç' eɢte kejo! ɗipi Jakoti, te-tera dot' i març? Nuke me ɗɛ, sɛ nuke dote mirŋɛ vɛç tri franga, ɛɗɛ ɲraɲe ɲasnɛsere te sjɛƛeme ne vent te-tyrɛ?

Hɛɢt! i u-ɲerɡɛq tjɛteri ɛɗɛ dykɛ ikure ɲa vene as farɛ vɛɢne fjalevɛt te ɢokut, ɗa: „Nde vafɢa nde burkt, nuke dua te vɛtɛ atjɛ vɛtem ɲer tri franga".

Nde keto fjale Jakotit i ngriu ɡaku ɛɗɛ lɛɢrate i u-ngritne ɲerɲjɛte. Nuke ɗane mê as ŋe te-vɛteme fjale Jakoti vatɛ nga-dale u-fut nde ɢteɲit, tɛk ɢoku i-tij mori te-hoƛate.

Qe atehɛrɛ ɛ ɡɛr sa u-gɗi Jakoti hoqi te-keqijate. Ɲosa zintɛ te flɛre, mundonɛj kɛq aɢɲere ɲrɛj endepaɢ te-tmɛruara, te-cilate sa-kaqe-hɛraɢ ɛ ngrinine mbe kembe si te-mape; ɛɗɛ ɲosa sɡonɛj, m' i-vogeli ze a trokeƛime ɛ bentɛ te driɗɛte si ɲurtɛke. Mɛzi kuxontɛ te mape fryme; i dukɛj, sɛ nuke dote gɗihɛte kupe; ɲo kur

ɛðɛ zoqte zune te kendonine, ɛ ɡɛntɛ vɛtehɛn' ɛ-ti éðɛ mê te-mjɛre.

Iɛtɛ ɛ-djɛle, toka ɲo bintɛ. Γiðe djɛmt' ɛ fɛatit te-stolisure mɛ robat' ɛ-tyrɛ mê te-mira, zemere-barðe ɛ te-gezuare tufe tufe ɲo vinine nde kiɛet; ɛðɛ Hɛnriu qe iɛtɛ m' i-urti, iɛtɛ ɛðɛ m' i-gezuari. Nuk' i ɛkontɛ asfarɛ nde ment fatkɛqeria qe ɛ kiɛtɛ ɡɛture, sɛ dykɛ ngriture nga ɡumi mɛndonɛj te falɛj ɛ jo te ɛikontɛ te hoƛate.

Nde mɛst te ɡiðe ketyrɛ djɛmvɛ kaqe te-gezuare Jakoti iɛtɛ i-hɛlmuar' ɛ i-vrerete. Hɛnriu i u-aferua dykɛ qɛɛure. Dykɛ ɲar' ate Jakoti u-vɛnit ɛ u-vɛrð' si i vdɛ-kure, ɛðɛ mɛ nxitim u-largua, qe te mos ɛ ɛihnine syt' ɛ Hɛnriut.

Mɛndimi i fajit ɛ mundontɛ kɛq aɛɲere; mɛndo-nɛj, sɛ çdo ŋɛri munttɛ t' jà kendontɛ nde baƛet. I du-kɛj, sɛ ɡið ata qe i ɛkonine ɲerane i ðoɛnine dykɛ ɛikuare: „Ja vjɛðesi".

Nga ndoŋe hɛre dontɛ t' i vintɛ ɲerane Hɛnriut ɛðɛ t' i pefɛntɛ tere fajne! ɲo turɲja s' ɛ lintɛ.

Si doƛi kiɛa, sa-kaqe-hɛraɛ vatɛ nde huajɲritjɛt. Atjɛ u-mbuƛ ŋɛr ŋe te-fiƛme mɛ ɛokun' ɛ-ti vjɛðes nde ŋe ðome, ɲo ɛoku s' munttɛ t' jà nxirtɛ frikene. Ɲassi ndane te-hoƛate, sicili vuri ɡysmate nde ɡit te ti; ɛðɛ ɛkuane ɲer te gezuare nde te-krɛmtɛt te fɛatit t' aferm.

Ɲo ɛðɛ Hɛnriu, ɲas mɛɛese, vatɛ te ɛohe ðɛsa-rin' ɛ-ti te-vogele. Kur kuɲetoj, sɛ jà kiɛine vjɛðure, u-hɛlmua fort kɛq. Te-kliðurat' ɛ ngaɛerimate i suaƛe ɲerane t' an ɛ t' emene; u-hoð mbi qafet t' atyrɛ . . . . „Sa i-mjɛre jam! ðepiti, humba ɡiðesine; humba te-hoƛate qe ruaŋa mɛ kaqe kujdɛs ɛ mɛ kaqe kursim. Iɛŋa fort i-kenaqure dykɛ mɛnduare sɛ i kiɛa fituare te ɡiða mɛ djɛrsen' ɛ baƛit t' im! Ɛɲrɛŋa t' u gezoŋa ɛðɛ juvɛ baɛke mɛ t' imɛ motre".

Γiđe ŋɛrezite qe dilnine nga kiɢa qendronine ꝑerꝑara ɢteꝑis' se ꝑerindervɛt te Hɛnriut. Γiđe bota ꝑyɛsnine ɛ mɛrnine ꝑjɛse nde hiđerimt te te-vogelit. Uđa ꝑer-ŋe-hɛrɛɢ u-mbuɢ mɛ ɡindjɛ. Πyɛsnine, ꝑrɛj ç' fare monɛđaɢ iɢtɛ đɛsar' i-vogele i Hɛnriut. „Mjɛre! đa iɢtɛ ꝑrɛj ɡysme-frangaɢ ɛ ꝑrɛj frangaɢ te-tera, qe m' i ɛꝑnine ꝑer te-eŋtɛ nde fabriket. Kur i mirŋa, ɡɛŋa gezim te ɢenoŋa mbi ato ŋe nemure mɛ majet te đikese s' imɛ. E-ꝑara kiɢtɛ nemurine 1, ɛ-dyta nemurine 2, ɛđɛ keɢtu mɛ rađe. Kiɢtɛ 40 coꝑera, te-cilate baɢke tere-tere benine 30 franga.

Πas ŋe se-fiλmɛ ɛrđi ɛđɛ ŋe ꝑlak' ɛ-mire. Iɢtɛ qumeɢt-ɢitesɛ nga fɢat' i-aferm, ɛđɛ ɢkontɛ ndeꝑer fɢatt te Hɛnriut, qe te ɢꝑintɛ qumeɢtite nde qytɛtt; çan ɡindjɛne mɛ ɢume veɢtrim ɛđɛ u đote ꝑerindervɛt te Hɛnriut.

„Nuke đoni, sɛ asꝑrate qe u-vuađe iɢine ɡysme franga ɛđɛ franga te-tera? Taɢi ca mê ꝑare me đane ŋe ɡysme frangɛ, ka nemurine 3. Ciko-ɛ-ni; a ɛ ŋihni".

Dykɛ folure keɢtu nxori ŋe ɡysme-frange, te-cilene Hɛnriu ꝑosa ɛ ꝑa ɛ ŋohu. Γiđe bota đepitne ɛđɛ ꝑyɛtne ꝑlakene, cili ja kiɢtɛ đene monɛđen. U-ꝑerɡɛq:

„Taɢi, ꝑosa hyra nde fɢatt, ɡɛta ꝑerꝑara dy djɛm nde te-kđyɛret te ŋe uđɛ; dukeɢine ɢume te-nxituare; suleɢine kaqe çꝑɛjt, sa me ꝑermbysne ŋe kusi ꝑlot mɛ qumeɢt. Zura te đepisŋa kundre atyrɛvɛ. M' i-mađi m' u-ꝑerɡɛq mɛ te-ɢara; i-vogeli nxori çꝑɛjt çꝑɛjt kete monɛđe ɛđɛ mà đa, kaqe ꝑo-đua iɢtɛ vejɛjtja ɛ qumeɢtit t' im". Γiđe ŋɛrezite atehɛrɛ ꝑyɛtne: „A i ŋihni? a dini, nga ɢkuan?" „Ηoh mê te-mađine, đa ꝑlaka; kiɢtɛ ŋe robe te-kuqɛ; eɢte ɢerbetori i ꝑatozit te hanit. Nuke ŋoh tjɛterine, i-cili eɢte m' i-vogele. Muape uđen' ɛ fɢatit, ku sot benɛte ꝑanahir, ɛđɛ nd' u rende ndoŋe ꝑas dykɛ sulure, ꝑer-se-çꝑɛjti dot' i zere".

Asndoŋe s' iɢtɛ nde dyɢim, sɛ ata te dy djɛm iɢine vjɛðesite. U-habitne ɛðɛ lavduruane Πɛrendine, qe ɲer-ŋe-hɛrɛɢ ða te ɡendɛne fajtorete. Tɛt' a ðjɛte bupa mɛ nxitim u-leɢuane kundre atyrɛvɛ. Γiðe fɢataret' ɛ-tjɛre mbɛtne pɛð ɛ potuƛe Hɛnriut; syte te-ɡiðe i ki-ɢine ɢtire mbi uðet, nga ɛ-cila kiɢine ɢkuare ata qe vane ɲer te zene vjɛðesite. Mbe nde funt ca ŋɛres u-kðyɛne dykɛ rɛndur' ɛ dykɛ ðipure: „I zune! i zune!

Bupate ɛrðe dykɛ sjɛƛe djaline mɛ robe te-kuqɛ, i-cili ɲerɲiqɛj kundre atyrɛvɛ, ɲo ɲa dobi; suaƛe ɛðɛ Jakotine, i-cili vintɛ ɲa ndoŋe kundreɢti dykɛ derðure lotte si çurke. Kiɢtɛ uŋure kasqɛttene ɲermbi fytyret ɛðɛ koken' ɛ mbantɛ te-uŋure. E ɢihnine, qe ɲɢɛretintɛ, ɲo nuk' ɛ ŋihnine.

Jå nxuape kasqɛttene; Hɛnriu nxori ze hiðerimi dykɛ ŋohure mikn' ɛ-ti. Jakoti ra mbe ɡuŋe ɛðɛ dykɛ qare ɛ pefɛu fajne mɛ ɡiðe te-nɡarete.

Γiðe ŋɛrezite u-ɲuɢtuane ɲrɛj zemerimi ɛðɛ ɲrɛj ɲerdeƛimi; te-ɡiðe ðoɢine: „Kaq' i-vogele te jɛte kaq' i-lik! Te-mjɛrine! kuɢ ɛ soƛi nde ŋe te-ketiƛe vjɛðjɛ? — ɢoqeri' ɛ-lige".

Γiðe ɲerinderite qe iɢine atjɛ mɛrnine djɛmt' ɛ-tyrɛ ɛ i ɲuɢtonine mbi zemeret te-tyrɛ dykɛ ðene: Lavdi ɲaste Zoti! nuk' eɢte djali im! ɢiko, sɛ ku ɛ ɢɲjɛ ŋɛrine ɢoqeri' ɛ te-liqvɛt".

I ɡɛtne ɲraɲe nde kulɛtat te vjɛðesvɛt ɡiðe te-hoƛate ɲervɛç ɡysme-frangene qe jå kiɢine ðene ɲlakese qumeɢtɢitesɛ, ɛ-cila jå ðuretoj Hɛnriut. Hɛnriu dɛɢtɛ Jakotit t' jå falŋene fajne. „Jo, i ðane, eɢte ɢume mê mire te vɛje sot nde ŋe ɢteɲi te-ndrɛquri sɛ te vɛje mê vone nde burɡɛ te-ðɛƛe".

Djali mɛ roben' ɛ-kuqɛ ɲo ɲerɲiqɛj te drɛjterontɛ vɛtehɛn' ɛ-tia dykɛ ɢare ɛ dykɛ kaƛezuare Jakotine, ɛðɛ

ðɛɛtɛ, sɛ Jakoti iɛtɛ ay qe ɛ hoqi nde kete punɛ telige. Πo as ndoɳe s' ɛ bɛsontɛ.

Ky i-mjɛre i-cili iɛtɛ zene ɛãɛ tjɛtere here nde faj hoqi mundimne qe duhɛj te hiqtɛ. Jakoti u-vu nde ɳe ɛtɛpi te-ndrɛquri, ku ndɛɳti dy vjɛt. Si u-mbarua kejo kohe, u-kãyɛ nde ɛtɛpit; u suaλ giðeɳe mɛ giðe kaqe urte ɛ kaqe mire, sa u-be i-vejɛjture te benɛte prape miku i Henriut.

Cqipetare! hiqni dore nga uãet' ɛ-liga, sɛ s' ka faj qe te mos trɛgonɛte ɛ te mos mundonɛte.

Trimeria ɛ ɳe çupɛ.

(Istori ɛ vertete).

Tyrqia ɛãɛ Grɛqia ɛume ɛahɛne prɛj ɛvropianevɛt, sɛ ɛume vjɛãjɛ benɛne nder ato; po ɛãɛ nd' ata vendɛt mê te-qytɛteruare te botese gɛr djɛ uãetarete nuke gendeɛine nde ɛume siguri nga ngaj' ɛ kursarevɛt. Keɛtu, fjala vjɛn, nde Vavari gɛr vitine 1819, kur ngau ɛãɛ kejo qe dote refɛjme, vjɛãjɛt' ɛ vrasjɛte nuk' iɛine gerra te-paλa.

Nde kohet, gɛr te-cilene ɛɛte fjala, ɳe druvar mɛ femijen' ɛ-ti pintɛ nde ɳe pyλ, i-cili iɛtɛ nde mest t' Alpɛvet te Vavarise, ɳe mil po-ðua lark qytɛtit Beihlem. Kejo famile iɛtɛ prɛj atit, prɛj nenɛse ɛ prɛj tri femijeɛ, prɛj te-cilavet m' ɛ-maãja iɛtɛ çupe ɛtate-mbe-ãjɛte vjɛç, ɛ-bukure, trimɛ ɛãɛ ɛ-kuxuarɛimɛ.

— Nuke kɛ frike te piɛ vɛteme nde kete ɛtepi jaɛte qytɛtit, nde kete vent qe ɛɛte plot mɛ vjɛãɛs? ɛ pyɛti i ati Katɛrinene menɡesn' ɛ Kriɛt-lindjɛvɛt, tɛk po benɛɛɛ gati te vintɛ nde kiɛet mɛ te ɛoqɛn' ɛ mɛ te dy djɛint' ɛ-tjɛre.

— Te trembem? u-pergeq trimerega çupe, dyke qe-gure. Lart nde ðomet kam puskene t' ende.

— Ciko mire, Katerine, i ða i ati, este mbugure me plump!

— Kaqe mê mire, i ða trimerega. Besetari Xuf este me mua, eðe ay di si te siλete kur este nevoje. Une dot' i mbyλ me roman dyerte e dritarete eðe dote pi nde ne nga ðomat' e-siperme. Nerveç kesaj, sot jane Krist-lindjete, eðe nde ditet qe este lindure Zoti yne pa fjale as ndone s' ka nder mentt te . . . .

— Nuke di, ða i ati, po ay qe do te vjeðe s' i skon nder mentt te-ketiλate.

— Skoni, eðe Nerendia qofte baske me ju, ða çupa, dyke mbyλure deren' e-jastesme eðe dyke skuare asaj romane se-prapesmi; gið astu beri eðe me giðe dyert' e-tjera e me finestrat' e-untura eðe pastaj vate nd' aseft per te bere gati drekene. Nassi vuri geλete permbi zjart hipi lart mbe ne ðome dyke mare me ve-tehe barutne e plumbate, te-cilate i ati i mbante mbe ne kuti, eðe ndenti nde ne finestre dyke kenduare Kar-ten' e-Genteruare.

Jaste giðesia iste mbuluare me debore, eðe te-ftohetite iste te-hiðure eðe fort te-keq eðe kejo e bente Katerinene te mendoneте per te-varferit' e te-vobekete, te-cilete s' kisine as zjar qe te ngrohesine, as buke qe suanine urine.

Tek po bente keta mendime seh ne plak qe dilte nga pyλi perkundruel stepise dyke driðure, i-cili mpete-tej mbi ne skop eðe i-cili mezi muntte te ecente nga te-ftohetite. Lesrat' e-ti te-barða jà mbulonine po-ðua tere fytyrene eðe tere pamja e ati iste e-ketiλe, sa e beri zemere-ðemçurene Katerine te maλenjenete per té. Andaj, kur plaku trokiti nde deret, ajo hapi finestren' eðe pyeti ç' donte.

— Ah, çuɲa imɛ, ða ɲlaku, ngriva nga te-ftohe tite ɛðɛ te lutɛm te me leɢ te ngrohɛm ɲakeze nde vatret t' uaj qe te mos vdɛs. Jam ɲer nde qytɛtt, ɲo nuke munt te vɛtɛ mê tɛj nga te-ngritete ɛ nga uria; as ɡe s' kam vene sot nde gojet.

Zemre-barðese Katɛrine i ɛrði ɢume kɛq ɲer ɲlakne kur deɡoj ɲrɛj ati keto fjale, ɛðɛ ɲerandaj sbriti, i haɲi dɛrene ɛðɛ ɛ ɢɲuri ɲlakne nde aɢɛft.

— Pi nde kent te vatrese ɛ ngrohu, ɛðɛ une dote vɛtɛ te te beɳ ɳe kafɛ qe te ngrohɛɢ. Nɛvɛ vɛtem te-djɛlate bejme kafɛ, ɲo ɲer hir t' ent dote beɳ.

Tɛk ɲo bentɛ gati kafɛne, zerɛt' ɛ Xufit, i-cili qe kur hyri ɲlaku iɢtɛ i-ɲaɲrejture ɛðɛ i pintɛ ɲerane Katɛrinese, ɛ bene kete te ɢkoɳe nde mendjɛt, mɛndimɛ te-liq ɲer ɲlakne. Andaj la kafɛne nde vatret ɛðɛ hiɲi lart qe te mɛndonɛj, ç' duhɛj te bentɛ. Tɛk ɲo ɡendɛɢɛ nde kete nguɢtim, ɲa nga ɳe ɛ-çare ɲermbi truaʎt, sɛ ɲlaku iɢtɛ ngriture nga kendi i vatrese, ɛðɛ kiɢtɛ vature nde finɛstret, qe ɢikontɛ nga ɲyʎi, ɛðɛ si nxori maskene ɛðɛ u-duk ç' fare kɛq-beres iɢtɛ, tuntɛ mɛ dore ɳe mafɛs sikur te ðepistɛ ɳɛri, ɛðɛ ɲastaj nxori nga ɡiri ɳe ðike ɛðɛ ɛ ɢikontɛ, nde eɢt' ɛ mɲrɛhure. Kur ɲa keto Katɛrina u-droð ɲo ɛðɛ kuximne nuk' ɛ humbi. Katɛrina kiɢtɛ ɲervɛç trimerise ɛðɛ mjaft mendjɛ, qe te ɡykoɳe ɛ te vɛndosɳe ɲer-ɳe-hɛrɛɢ, ç' duhɛj te bentɛ nde ate ore te-lik. Andaj sbriti nga-daleze nde aɢɛft vatɛ nde vatret mori ɲrɛj zjari kafɛne qe ɲo zjɛntɛ, ɛ hoði nde ɳe tas te-ðɛʎe, ɛðɛ dykɛ mbajture mɛ ɳe dore ɛðɛ mɛ tjɛtrene ɳe seɲate vatɛ nde dɛret ɛ-cila mɛ-qene-qe iɢtɛ ɛ-mbyʎure.

— Te lutɛm, i ðote ɲlakut, i-cili kiɢtɛ ndeɳure ɲraɲa ɲerane zjapit si i-mjɛre i-vertɛte, haɲ dɛrene, sɛ i kam duarte te-zena, ɛðɛ urðero brenda nde traɲɛzarit qe te haɢ ɲakeze buke mɛ kete kafɛ te ngrohere.

Kursari u-ngrit qe te haptɛ dɛrene, po posa ɛ hapi, ɛðɛ trimerɛɢa Katɛrine jà hoði nde turiŋt kafɛn' ɛ zjɛre.

E mɛrni vɛɢ, sɛç u-be mê pastaj. Kursari per disa te-fiʎmɛ jo vɛtem te bentɛ ɡe nuke munttɛ, po as syte nga ðembjɛte nuk' i haptɛ dot! po ato te fiʎmɛ iɢine ɢume te-vejɛjtura per Katɛrinen, ɛ-cila i ra ŋe mɛ sepatet nde koke ɛðɛ ɛ hoði perðɛ per ɡysme te-vdɛkure. Pastaj ɛ-çpɛjte si vɛtetima ɛ hoqi brenda nde trapɛzarit, ɛðɛ passi kyçi nde ate ɛðɛ bɛsetarine Xuf, doʎi qe te mbyʎtɛ prape dɛren' ɛ oborit, prɛj se-cilese kiɢtɛ mare brenda kɛqberesine, ɛðɛ finɛstrene, te cilene ɛ kiɢtɛ hapure i-ligu; ɛðɛ si u-sigurua mire nga kejo ane hipi lart, mori puɢken' ɛ t' ɛt ɛðɛ pintɛ nde finɛstret, nde te-cilet iɢtɛ ɛðɛ mê pare.

Pas pakeze u-deɡua zaʎahi ɛ-maðɛ perpoɢ nde trapɛzarit; zerɛ ŋɛriu ɛ te-lɛhura qeni qe po mundeɢine; po lufta s' mbajti ɢume; ɛðɛ pas kesaj u-be prape prehjɛ ɛ-maðɛ.

Pas pakeze pa ŋe ŋɛri mɛ roba ɡahetori ɛðɛ ɢume te-ɛgere nde fytyret qe diltɛ nga pyʎi. Ky ɛrði drɛjt nde dɛret te-oborit ɛðɛ si ndoŋe zoteni ɛ urðeroj te sbrɛse ɛ te hapŋe dɛrene.

Nde daça, ɛ hap dɛrene, i u-perɡɛq trimerɛɢa.

— Nde mos daç tà hapç, ðipi ŋɛriu mɛ zemerim, dotà ðyɛŋ une dɛrene, ɛðɛ atehɛrɛ dote ɢohç, sɛ ç' eɢte per te bere.

— Duhɛte te haɢ ɢume karvɛlɛ, ða çupa, pare sɛ te munç te beɢ kete ɡe.

— Dote ɢohç, sɛ une nuke qɛɢ ða ŋɛriu, ɛðɛ dykɛ sbriture puɢkene prɛj supit i ra dɛrese. Katɛrina, dykɛ pare, sɛ ɡendɛj nde rɛzik, nuke humbi kohe, po mɛ puɢken' ɛ t' ɛt hoði kundr' ati, para sɛ te muntŋe ky te perseritŋe te-kanosurat' ɛ-ti. Puɢka i ra nga dora,

kliđi nga đembja ëđë ra mbi teboret, ë-cila u-ckuq prëj gakut te-ti. Po para së te muntnje çupa t' i bjëre ëđë ne hëre, kursari u-ngrit ëđë humbi nde pyll.

E-mjëra çupe! Te keqijat' ë-saj ëđë s' isine mbaruare; posa humbi nga syte ne këqberes, ja ne tjëter doll prëj pyll m' i-ëgere ë m' i-vrazete. Ky u-aferua nde etepit ëđë ë pyeti Katerinene?

„Mos pë ndone plak te ekone ketej?

— Po, u-perqeq Katerina.

— Ku este? E kalë brenda? E vravë? đipi këqberesi dykë ëare ë dykë kanosure. Nd' este këstu, dote te vras, o ë-zëze.

— Mos kaqe, u-përqeq Katerina dykë qësendisure. Mbasë nuke di, së kam më vetehe ne ëok ëume trim, besetarine t' im Xuf; ay beri fort te-mire llogari më mikne t' ent, ëđë me dukete, së ë pagoj, sa vejentë.

— Hap derene, đipi kursari jaste menç, qe te ëoh, së ç' u-be, së este vellaj im.

— Dot' uâ hapna derene, đa Katerina, po kam frike së mos Xufi te prese ëđë ty si t' et vella.

— Mos ki frike, đa kursari; puska imë este më dy lyfyte; ka dy plumba, ne per qene ëđë ne per tyne. Hap çpejt, çup' ë-lige".

Katerina nde ventt perqeqje ngriti puskene, ë ëenoj, ëđë kursari ra mbi deboret, i-vdekure; ë-çpejte si pufeja mbusi ëđë prape puskene ëđë sikonte nga dritarja, ç' u-be kursari. Me keto ë sipere u dukne dy kalores usetetare, qe vinine dykë sulure.

„Te lumte! çupa imë, đa neri nga ata, kur sbriti ëđë pa kursarine te-vdekure. Jâ hođë si ndone usetetar i-mire! E mori nde zemeret!

O Perendia imë, đepiti Katerina, dote vdisna, po te mos kisite arâure mbe kohe. Po kam ëđë tjëtere

brenda nde ɢtepit; hyni te ɢoheme, ç' u-be; sɛpsɛ ɛ kam lene mɛ te-daɢurine Xuf".

Dɛra u-hap; uɢtetarete hyne; po ç' ge te-tmɛruare pane mɛ syt' ɛ-tyrɛ! Nde trapɛzarit iɢtɛ ŋe ŋɛri i-çjɛre nde fytyret ɛ mɛ qafe te-prɛre ɛ mbyture nde gak, ɛãɛ Xufi rintɛ perane kermese.

Katɛrina pastaj u peɛu tere istorine, ɛãɛ ata dykɛ vature pas pikavɛt te gakut te kursarit te plagosure, muntne te zene ɛãɛ kete ɛãɛ ɢoket' ɛ keti ɛãɛ i ɢpune nde burkt.

Katɛrina pas pak kohɛ u-martua mɛ ŋe bupe ɢume te-mire; ɛãɛ u-be nenɛ ɛ ŋe famile se-maãɛ, ɛãɛ iɢtɛ nde daɢuri ɛ nde ndɛr te-maã prɛj giãe feqinvɛt ɛ prɛj giãe botese.

I-vogeli kepucepastroŋes.

(Istori ɛ vertɛte).

Rontɛ ŋe hɛre nde Hy-Jork ŋe djal' i-vogele qe quhɛj Tɛrq Hrais. I ati kiɢtɛ qene ɢum' i-pasure, po passi ra nde demɛ te meãɛŋ vdiq fort i varfere, ɛãɛ gruase mɛ gaɢte femije nuk' i la as ge per te pitur' ɛ per t' apesyɛr' ata. Tɛrgi ndonese iɢtɛ m' i-vogele nga i veλaj Martini po mɛ giãe keto iɢtɛ fort i-gatiɢim t' i ndihtɛ ɛ t' i ɛptɛ dore s' emese; po iɢtɛ kaqe i-vogele sa fort te-pake ndihme munttɛ t' i ɛptɛ, ɛãɛ kejo ɛ hɛlmontɛ ɢume. He dite dykɛ arãure nde ɢtepit i ãote Martinit: „Martin, sot paɢe ŋe djale te-vogele, jo mê te-maã sɛ une, qe fiton ŋe frang' ɛ gysme ditene, dykɛ punuare vetem ŋe ore.

— Eãɛ si munt te fitoŋe kaqe? ɛ pyɛti Martini.

— Munt te fitoŋe, ãa Tɛrgi, dykɛ ndeŋure nde ŋe çip te ŋe uãɛ ɛ dykɛ pastruare kepucet' ɛ atyrɛ qe

gkoŋene. Ka ŋe fron te-vogele, ŋe ɛne te-vogele ŋer ŋgyrene ɛãɛ ŋe druçke qe tà ŋerzjeŋe, ɛãɛ ŋe vurce.

— Mire, ða Martini, mos do te benɛg ɛãɛ ti keŋucepastroŋes? Mɛndohu, Γɛrq, sɛ ti je djale i ŋe zoteniɛ. — Πo, ɛãɛ ŋerandaj vendosa te benɛm keŋucepastroŋes, ða Γɛrgi, sɛ i bir' i ŋe zoteniɛ, qe te jete ɛãɛ vete zoteni, duhɛte te ŋerŋiqɛte qe t' i ndihŋe nenɛse ɛ tà çloðŋe ate ŋakeze ŋga ŋunet' ɛ-saj te-renda".

Γɛrgi gɛti nde qilart ŋe vurce te-vjɛtere te keŋucevɛt, ŋe ɛne mɛ ca ŋgyre te-vjɛtere ɛãɛ ŋe arke te-rɛ ŋrɛj saŋuni, ɛãɛ ditene tjɛtere mɛ keto vatɛ ɛ ndeŋi nde çiŋt te ŋe uãɛ; arken' ɛ kigtɛ qe te vinine ŋɛrezite kembete, tɛk vete dot u ŋastrontɛ keŋucete.

Vɛndimi im ɛ mendja imɛ: „Kupe mos ɛ lere ŋer gysme ŋunene qe ŋe hɛre ɛ nisɛ".

Ndonesɛ doλi qe nde mengɛst ɛãɛ zuri vendine nde çiŋt te uãese mɛ arkezene, mɛ vurcen' ɛ mɛ ngyrene, ŋo ŋer fat te-lik as ŋɛri s' i u-qas, qe t' i ŋastrontɛ keŋucete. „Πɛrsɛ vaλe kɛgtu? ðogtɛ mɛ vɛtehen' ɛ-ti, kur kãɛnɛj mbremanɛt nde gtepit. Mos gkoj vaλe moða ɛ keŋucevɛt te-ŋastreta!" Martini ɛ ŋerqɛgi, kur u-kãyɛ mbremanɛt nde gtepi, ŋo Γɛrgi mɛ te-qɛtuare i ða: Qɛg, qɛg; ŋo dote viŋe ndoŋe hɛre ɛãɛ raða imɛ te qɛg, ɛãɛ atehɛrɛ te goheme". Ditene tjɛtere tɛk ŋristɛ mɛ vurcene nde dore nde çiŋt te uãese, na tɛk gkon andɛj ŋe djale mɛ ŋe ŋurtɛke nde dore, ɛãɛ dykɛ ŋarɛ Γɛrgine i aferonɛt' ɛ i ðote: „E, i-vogele, si vɛtɛ mɛ ŋunene?"

— Πunerate jane gume te-ŋaka, zoteni, ða Γɛrgi; zoteria juaj ɛgte i-vɛtemi myɛteri qe me ka arãure gɛr tagi.

— Nuke ŋriɛ ŋune, ða djaloɛi, ri giðeŋe nde kete vent ɛãɛ ŋɛrezite dote te mesojne. „Mɛ qene-qe

kepucete t' imε sot jane fort te-feλiqura, dote te ap 60 te-hoλa qe t' i pastrojε". Γεrgi jà pastroj kepucete, po nuke dεgi t' i mape mê tεpere sε 30 te-hoλa, dykε ðene: „keto jane majft, duhεte te jem i-drejte, ndryεε nuke kam εprese per te mbroðesuare nde punet".

„Cume mire!" i ða djaloεi, „nde paç te-ketiλa te-sjελa giðeqe, pa fjale dote mbroðesoqç".

„Kam vendim te-patundure" ða Γεrgi, „te mbεtem nde uãet te drejterise çfare-do qe te npase".

Ditene tjεtere pese djaloεe i qendruane perpara qe t' u pastrontε kepucete, εãε keεtu ate dite i soλi nenese qe frang' ε gysme. Ajo ge qe ε gezoj εume iεtε sε ata djema i ðane, sε pasketajði dote na kεε myεterin, εãε sε i kiεtε derguare ay djali me purtekene.

Keεtu Γεrgi per dita vintε nde punet εãε iεtε kaq' i-qεεure ε i-gezuare nde punet, sa dukεj, sε sikur nerezite kiεine kupetuare, sε as ndoqe tjεtere s' muntε t' uà pastrontε kepucete kaqe mire sa ay, εãε sε sikur suleεine tεk ay. Keεtu per dita siλtε nde εtepit tε nenja po-ðua qe pese-frange, εãε Martini qe ε kiεtε perqεεure mε gezim hantε buken' ε-εiεmε mε galpete qe ε blinine mε te-hoλat' ε Γεrgit. Γεrgi ndjeu qe te-renduare teforte per te qεεure, po nuke dεgi, qe te mos ε helmontε.

Me dite zoti Brεt, qe plak i-pasure, i εrãi Γεrgit ε i ða: „Perpara pakeze εkava nde qe vent qe iεtε plot mε baltera εãε feλiqa kepucete. O djal' i-vogele, a munt te m' i pastrojε?"

„Vini kembene t' uaj mbi kete arkeze, u lutem, ða Γεrgi, εãε per-qe-herεε dot' i pastroq, qe te çkelqenene". Si jà pastroj, zoti Brεt εikoj nde kulεtet te ti per te-hoλa, po nuke gεti nd' ate vεç qe karte 500 frangaε, te-cilene pa fjale nuke muntε tà pristε Γεrgi.

„Ç te benț taεi, ða zoti Brejt. I pastrovε kepucete

t' imɛ ɕume mire ɛẽɛ duhɛte te te paguaɳ, po s' kam te-hoλa mɛ vɛtehɛ.

— Mos u-trumbuλoni, zot per kete, ða Γɛrgi; s' ka gekafɕe; kur s' kini te-hoλa ɛ te-priɕura". Zoti Brɛt u-kenaq ɕume mɛ te-sjɛλate, qe i foli ɛ i u-suaλ Γɛrgi ɛẽɛ i pyɛti ɛmerine, ɛẽɛ i beri ɕume te-tjɛra pyɛtjɛ, nga te-cilate mesoj, sɛ jå kiɕtɛ ɳohure t' ane. Mbe nde funt ɛ pyɛt: „Sa fiton ditene dykɛ pastruare kepuce? Me pɛse-frange po-ðua" i u-pergɛq Γɛrgi. — Kejo ɛɕte ɳe fitim mjaft i-vogele per ɳe djale te-vogele sa ti, ða zoti Brɛjt. Θuaj nenɛse, sɛ dote viɳ ɛ dot' i flas per ty".

Eẽɛ mɛ te-vertɛte mbe te-nɛsermɛne vatɛ mbe te-pare tɛk ɛ-em' ɛ Γɛrgit ɛẽɛ i u-lut t' jå ape djalene qe tå kɛte nde ɕerbimt te-ti; ɛẽɛ kaq' u-kenaq mɛ te-sjɛλat' ɛ djalit, sa pas pak kohe ɛ dergoj nde skolit, ɛẽɛ si mbaroj mesimete, ɛ mori nde punet te-ti, ɛẽɛ ca nga ca i-vogeli kepucepastroɳes u-be ɳe trɛgetar i-mað. Sa hɛre gɛntɛ kohe te-voliɕimɛ, u pefɛntɛ provimn' ɛ-ti djɛmɛt ɛ djaloɕevɛt, qe t' u ɛpte kuxim, qe te punonine mɛ ndɛr, ɛẽɛ giðeɳe mbe nde funt u ðoɕtɛ: „Ndjɛɳ, vɛthɛne t' imɛ te-lumure, dykɛ kujtuare, sɛ ɛ pata mê mire te pastroɳ kepucet' ɛ botese sɛ te ɕoh nenɛne t' imɛ te-daɕure te lipeɳe buken' ɛ-saj".

Sokrati ɛẽɛ Λambrokliu.

Sokrati, dykɛ pare ɳe hɛre bip' ɛ ti Λambrokline sɛ nuk' i bindɛj s' emese, i ða:

„Θuaj-me, biri im, a di, persɛ ca ɳɛres i quajme mos-mireɳohes?"

— Po, i u-pergɛq djaloɕi.

— E po persɛ?

— I quajme mos mireɳohes ata ɳɛres qe kane

pare ɕume te-mira prɛj ndoɳej, ɛðɛ, ndonesɛ muntɳene t' jâ çpaguajne te-mirene a t' ɛ ndɛrojne per ate, nuk' ɛ bejne.

— Kur qenka kɛɕtu, a nuke mɛndonɛɕ, sɛ te-ketiÃete duhɛte te numeronɛne ɕume te-liq?

— Pa fjale, i u-pɛrgɛq djali.

— Sa pra mê tɛpere te-mire ka pare ndoɳe prɛj ndoɳej ɛðɛ nuk' jâ ɳeh, a nuk' ɛɕte mê tɛpere i-lik?

— Pa fjale, i pɛrgigɛte i biri.

— Cilete pra te-tjɛre ɛðɛ prɛj cileve dote ɛejme sɛ ɕoheme te-mire mê tɛpere sɛ femija prɛj perinder-vɛt te-tyrɛ? A nuk' i suaÃe nde botet perinderite ɛðɛ nuk' i bene te ɕohene ɛ te traɕegojne kaqe te-mira, te cilate uâ ɛp Pɛrendia ɳeresvɛt, ɛðɛ te-cilate na dukɛne kaqe te-vejɛjtura, sa na vjen keq ɛ hiâeronemi fort t' i leme. . . . . Pa mɛndohu pakeze, sa ɛ sa ka hɛqure nenja per ty. Ajo te mbajti nde barkt te saj ɛ te soÃi nde dritet pas ɕume te-âembura vɛ, te uɛqejti mɛ qumeɕtit' ɛ saj, te apesɛu ɛðɛ te mesoj kaqe ɛerra te-dobi-ɕime. . . . Eðɛ ç' nuke hɛqɳene ɛ ç' nuke prisɳene perinderite dykɛ kujdɛsure per te piture, per te apesyɛre ɛ per te mesuare femijene?

— Po, âa Aambrokliu, i falɛm ndɛrse per giâe keto, po cili munt te duroɳe t' ɛgertit' ɛ asaj ɛðɛ te-sjeÃat' ɛ-vɛçanta t' asaj?

— Eðɛ te-dukɛte, sɛ ɛɕte mê lehete te durojme t' ɛgertit' ɛ ɛgersiravɛt sɛ te-ɛgertit' ɛ nenɛse?

— Une bɛsoɳ, âote Aambrokliu, sɛ mê koÃaj munt te duroɳ ɳe ɛgersire sɛ ɳe te ketiÃe nenɛ.

— Eðɛ te ka kafɛuare ndoɳe hɛre nenja, a te ka rene mɛ ɛkelmɛ, si ɕume ɳeres ɛ kane pesuare prɛj ɛgersiravɛt?

— Po, mɛ te-vertete, me âote kaqe te-liga, sa nuke

dote donte ŋeriu t' i dègoŋe nde tere jetet te-ti, ða djali.

— Po ti nuke mendonεɕ, i ða Sokrati, sa here ε kε loäure ε sa here ε kε helmuar qe nde foɕŋerit t' endε mε zerεt' ε mε te-sjeλate t' endε, eäε sa helmε ka pire per ty eäε nde smundjet t' endε eäε nde tere jetet t' endε ger sot? eäε ti nde ventt qe t' jà çpaguaɕ mε mireŋohesi te-paanete kerkon tà helmoɕ. . . . . .

— Po une s' dua tà helmoŋ, i u-pergeq i biri.

— Eäε ge ε-vogele eɕte kejo pabindje qe pefen ti? Nuke di, sε nenja te do te-mirene eäε perandaj te qerton, apo mendonεɕ, sε mos te kerkon te-ligene?

— Kupe nuke me ɕkon nder mentt, sε nenja me do te-ligene, ða Λambrokliu.

— Ne nenε pra qe te do eäε te ɕikon kaqe eäε nde smundjet t' endε eäε qe perpiqete kupe te mos viɕ nde varferi, ŋe nenε qe ka duruare ε ka vuajture kaqe per ty, ŋe nenε qe dit' ε nate lutete qe te kεɕ giðe te-mirat' ε botese, ŋe nenε te-ketiλe nde mos munt te duroɕ, sepsε te qerton per te-mirene t' endε, atehere je ŋe ŋeri pa ment, eäε nuke ŋeh, sε cila eɕte enteresa jotε.

Perandaj ɕikon, sε nde nomet, qe ka vene nde qytett i-ɕenuari nomvenes Soλon, per çfare-do tjetere mosmireŋohesi as fjale ben, as nde gyq i heq; po ay qe nuke ɕikon ε nuke u ɕerben perindervet gykonete ε mundonete fort aɕpere, as nuk' i ndjenete te benete qeveritar a te mape ndoŋe tjetere pune nde qytett, sepsε si munt i-ketiλi t' i beŋe mire qytetit, kur siλete mε pamireŋohesi tε perinderit' ε-ti? . . . . Eäε nde mos u-kujdeste ndoŋe te stolisŋe varet' ε perindervet te-ti, si te vdesene, eäε per kete pyet eäε ε mer ndene sy qytεti, kur eɕte puna per te spεðure ndoŋe te-pare a qeveritar.

Ti pra, o, djale nde kɛ mentte nde koket, prɛj Πɛrendise kerko ndjɛse, nde mos jɛ kujdɛsur' ɛ nde mos kɛ ndɛruare nenɛne t' endɛ, sɛ mos te ɢohe ɛðɛ ky, sɛ nuk' ɛ ŋɛh te-mirene, ɛðɛ largon prɛj tɛjɛ faqɛn ɛ bɛkimɛt' ɛ-ti. Kujdɛsu ɢume, sɛ mos ɛðɛ ŋɛrezite mesojne, sɛ perindervɛt nuk' uà ŋɛh te-mirene ɛ te ndɛronɛne, ɛðɛ keɢtu mbɛtɛɢ pa miɢ; sɛpsɛ nde te kupetofɢine, sɛ nuk' ɛ ŋɛh te-mirene, as ndoŋe nuke dote bɛsoŋe, sɛ, nde te befte te-mire, dot' jà ŋohç ɛ dot' jà çpaguaɢ.

(Πerkðyɛr liruare nga te-permendurat' ɛ Ksɛnofonit).

Korbi i-ngoräure.

Ne i-varfere po ɛðɛ ɢum' i-mire ɛ bɛsetar ɛndar pontɛ ŋe hɛre nde Γɛrmanit nde ŋe qytɛt qe quhɛj Upperðaλ. Ky ŋɛri kiɢtɛ zakon ɡiðeŋe te ðɛɢtɛ, ɛðɛ atehɛrɛ kur çdo ɢprɛse eɢt' ɛ-humbure, „Zoti na qofte ndihmes".

Ne ɛ-ketiλe ngarjɛ goditi, kur fabrika, nde te-cilet punontɛ, nga te-mos-pasurite porosira u-ɢtrengua te puɢoŋe punerate, ɛðɛ ay papandɛhuraj mbɛti pa pune ɛðɛ keɢtu pa menyre te-pojturi.

Nde qytɛtɛ, ku ka fabrikera, punetorete as ndoŋe tjɛtere menyre te-pojturi s' kane vɛç rogat' ɛ tyrɛ, ɛðɛ kur jane perinder, ŋe dite te-mos-punuare i le ata ɛðɛ pa ate buken' ɛ-perdiçimɛ.

Kejo ɛ-kɛqɛ i ngau ɛðɛ keti ɛndari te-varfere; dy dit pas te-puɢuarit te punese ɛðɛ vɛtɛ ɛðɛ femija mbɛtne pa buke, pa ðengij ɛðɛ pa mê te-vogelene ɢprɛse. Eðɛ gruaja, posa u-ngrit, zuri te fɢiŋe ɢtepin' ɛ-tyrɛ te-vogele dykɛ qare kundre fatit te-tyrɛ kaqe te-aɢpere, tɛk bupi per nguɢuλim i ðɛɢtɛ: „Zoti dote na jɛte ndihmes".

Eðɛ tɛk ɲo beheɢine keto nde kalivɛt t' ati te-varferi, ŋe mange nga finɛstra i ɲa ɛðɛ u hoði ŋe korɲ te-ngorðure, dykɛ ðene: „Ja, o ɢeŋt Onufre, ɡɛʎe ɲer ɢeŋterine t' endɛ".

Endari mori korbin' ɛ ngorðure ɛðɛ dykɛ ferkuar' ate ða: „Cɲɛs i-mjɛre! dote kɛte vdɛkure nga uria!" Ɲo kur jà vuri dorene nga qafa, qe te ɢihtɛ, nde mɛ te-vertɛte iɢtɛ ɛ-sbrazete, diç ɡe te-aɢɲere ndjɛu nd' ate, ɛðɛ dykɛ daɢure te mesoŋe, ç' iɢtɛ ajo qe ɛ kiɢtɛ bere te vdɛse, zuri te veʒgoŋe mê mɛ kujdɛs. Ɲo ç' fare te-habiture ndjɛu nde vɛtehɛt te-ti, kur jà haɲi qafene mɛ ŋe ðike ɛðɛ ŋe qaforɛ te-floriŋte ɡɛti nd' ate! Tɛk gruaja ɛ ɢikontɛ mɛ te-habiture, ay ðeɲiti: „Zoti eɢte ndihmesi yne!" ɛðɛ mori qaforɛne ɛ ɛ ɢɲuri tɛ ŋe nga ata qe ɲunojne arine ɛðɛ jà la ɲɛnk ɲer dy te-barða, qe mɛ to t' u ɲerɡiɡɛj nɛvojavɛt qe kiɢtɛ mbi kryɛt ate dite.

Arɲunoŋesi si ɛ ɲastroj qaforɛne ɲas ɲakeze i ða ɛndarit, sɛ ɛ ŋihtɛ zoŋene qe ɛ kiɢtɛ humbure. „Ɲra, ða ɛndari, te lutɛm te me ðuaɢ ɛmerin' ɛ asaj, qe t' jà ɢɲiɛ". Eðɛ si mesoj ɛmerin' ɛ asaj, u-sul nde ɢteɲit te fabrikantit, sɛɲsɛ ɛ gruas' s' ati kiɢtɛ qene qaforja, ɛðɛ mɛ emblesiren' ɛ-ɲerhɛrɢimɛ jà ða nde dore. Nd' ate te-fiʎmɛ ɛrði ɛðɛ i ɢoqi ɛðɛ si mesoj ɲunene si kiɢtɛ ngare, u-kðyɛ nga i-varferi ɲunetuar i-ti ɛðɛ mɛ ze te-maʎeŋyɛrɢim i ðote: „Mɛ te-vertɛte Ɲɛrendia ndih, o Γɛrq i-varfere, une turɲeronɛm, sɛ laɢe ɲa ɲune ŋe ɲunetuar kaqe te-mir' ɛ bɛsetar, ɛðɛ taɢi jo vɛtem dote març ŋe çɲagim te mire qe na ɡɛtɛ ɛ na ɲrurɛ qaforɛne, ɲo ɛðɛ kupe ɲasketajði s' te kam ɲer te lene ɲa ɲune, nde qofte ɛðɛ ɲer ŋe ɲunetuar te-vɛteme te kɛm nɛvoje".

Keɢtu ay qe uɢqɛu ɲrofitne Iʎi mɛ korba te-ɡaʎe

eɢt' i zoti t' u aɲe te-nɛvojɢimɛte ɲer te pojture ɢerbetorevɛt ɛãɛ mɛ ane korbavɛ te-ŋgorãure.

Vejɛjtja ɛ ɲunes' se-mire.

He i-çquare ɢykates amɛrikan dontɛ te pɛfɛntɛ kete anɛkãote, qe te trɛgontɛ vejɛjtjɛn' ɛ ɲunesɛ qe ɲunonɛte me bɛse ɛ mɛ kujdɛs, ɛãɛ mê tɛɲere kur kejo nuke benɛte ŋga nɛvoja, ɲo ɲrɛj vɛtiu, ɛãɛ ɢume mê tɛɲere ɲerɲara ɲɛngimɛvɛ mbe kete ŋgarjɛ.

Ky ɢykates pintɛ nde ŋe qytɛt te-maũ te ŋej Ɲuɢtɛti t' Amɛrikese, ɛãɛ ɲrapa ɢtɛɲis' se-ti, ɲo ɢume lark ɲrɛj asaj, iɢtɛ ŋe garũ ɲrɛj ãogaɢ, te-cilin ɛ kiɢine bere, qe te ndalontɛ kafɢete te mos hynine nde koɲeɢtt. Ɲo mɛqene-qe ca ãoga iɢine ãyɛre, ɢykatesi u-ɢtrengua te dergoŋ' ɛ te sjɛλe ŋe drupunoŋes, qe te mbyλte ɢtɛgune qe iɢtɛ bere ŋga te-renit ɛ ãogavɛt te ãyɛra, ɛãɛ drupunoŋesi qe i suaλe iɢtɛ ŋe djaloɢ i-ɢendoɢe.

„Ky garũ do ndrɛqure, i ãa ati ɢykatesi, na ca ãoga te-ɲastrugatura te-cilate dua t' i ɲerdoɾɢ. Garãi nuke dukɛte ŋga ɢtɛɲia, ɛãɛ ɲervɛç kesaj dote mbulonɛte mɛ ɲjɛrguλa, ɲerandaj ɛɢte ɛ-tɛɲere te humpç ɢume kohe ɛ mundim ɲer te bere ɲune te-mire; sɛɲsɛ nuke dote te ɲaguaŋ mê tɛɲere sɛ ŋe doλar' ɛ ɢysme".

Kɛɢtu i ãa ɛãɛ ɢkoj, qe te hantɛ drɛkene, ɲo ɲas drɛkesɛ ɛrãi ɲrapɛ tɛ djaloɢi ɛãɛ ɛ ɢɛti ate qe ɲo strugastɛ ãogate mɛ kujdɛs; ɛãɛ dykɛ ɲandɛhure sɛ ay dontɛ te ɢkontɛ kohene, qe te mirtɛ mê tɛɲere ɲagɛse, ɛ urãeroj te mos i strugastɛ mê, ɛãɛ t' i ɱberdãntɛ ãogate sikundre iɢine. Si ãa keto iku ɲer te brɛãure; ɲo si broãi mjaft, u-kãyɛ ɲrapɛ nde koɲɛtet, ɛãɛ ɛ ɢɛti mjɛɢtrine dykɛ matur' ɛ dykɛ numeruare ãogate, ɲara sɛ t' i vintɛ nde ventt qe duhɛj, u-zemerua fort

ɛðɛ mɛ aɕɲerim i ðote: „Une te ðaɕe, sɛ garði dote mbulonɛte mɛ ɲjɛrguʎa, ɛðɛ keɕtu nuke dua te di, nde mos u-befte ɲuna ɛ-mire.

— Ɲo dua te di une, i u-ɲerɡɛq djaloɕi dykɛ mature ɛðɛ ɲraɲe ðogate".

Mbe nde funt u-mbarua ɲuna, ɛðɛ ɲjɛs ɛ-ndrɛqure iɕtɛ ɕume m' ɛ mir' ɛ mê ɛ-mbaruare nga garði tjɛtere.

„E, sa do? ɛ ɲyɛti ɡykatesi.

— Ие doʎar' ɛ ɡysme, u-ɲerɡɛq djaloɕi. Γykatesi u-habit ɕume.

„Si? Ɲersɛ ɲra humbɛ kaqe kohe ɛ kaqe mundim nde ɲunet, kur s' ɛ berɛ ɲer te mape ɲage mê tɛɲere?

— E bera ɲer ɲunene vɛte ɛðɛ ɲer vɛtehɛne t' imɛ u-ɲerɡɛq i-riu.

— Mire, ɲo as ndoŋe s' ɛ kiɕtɛ ɲer te ɲare ɲunene t' endɛ nde eɕt' ɛ mire a ɛ-lige.

— Ɲo dotà diŋa une, zoteni; ɛɲme-ni ŋe doʎar ɛ ɡysme ɛðɛ ler-me-ni te ɕkoŋ".

Бjɛte vjɛt ɲas kesaj nɡarjɛ ɡykatesi kerkontɛ ŋe ɲunemapes qe te godistɛ ca godiŋa te qɛvɛsise ɕume te-meða ɛ ɕume te-vejɛjtura. ɕume ɲune-mapes ɛrðne qe te mɛrnine keto ɲune, ɛðɛ nde mɛst te ketyrɛvɛ ɲa ɛðɛ ŋe vɛte, te-ciline i u-duk sikur ɛ kiɕtɛ te-ŋohure „ky eɕte ay qe me ndrɛqi garðine, ða. Di fort mire sɛ ky ɛ ben ɲunene fort te-mir' ɛ te mbaruare". Keɕtu liðne fjale, ɛðɛ ɲrɛj atyrɛ ɲunevɛ druɲunoŋesi u-be ɕum' i-ɲasure.

Makar te mesoneɕine djɛmte kudo qe nde vogelit, sɛ lumuria eɕte ɛ-ɲandare nga ata qe ɲunojne mire ɛ mɛ nderɡɛɡjɛ te-mire, çfare-do mjɛɕteri qe te kɛne.

E-vertεta.

Ne ɡykates arɡent-daɕes, i-cili fort ɕume i dontε mitate, ŋe dite ɲo pintε nde ɕteɲit dykε bere ƛogari, sa dote mbliðtε nga ɡyqεt' ε-ti te-ɕtrembere. Πo tεk ɲo bentε ɲƛanεt' ε ti, na ŋe grua ε-varfere, ɲo ɕum' ε-hijεɕimε, tεk vjεn ε trokeƛin nde dεret te-ti. „Ç' kerkon, nusε?" ε ɲyεti ay; ɲo dykε mare vεɕ nga form' ε asaj, ɲara sε t' i ɲerɡiɡεj, i ðote vεte: „A! mos do te riɕ ketu? nuke kam vent nde ɕteɲit t' imε, as kohe ɲer kete. Jo, ɡykatesi im, ða gruaja, nuke dua t' u benεm bape nde ɕteɲit, ɲo u lutεm te me lini te ri ca nεt nde saƛet te ɡyqetorεse, ε-cila eɕt' ε-sbrazete, εðε. . . . . ." Ketu ɡykatesi jà ɲrεu fjalene εðε ε ɲyεti. „Si quhεɕ, moj nusε? — Quhεm, u-ɲerɡεq gruaja, ε-vertεte.

Ike, i ðote atehεrε i-zemeruare, sε mos ðepεs geŋεɕtrene ε te nxjεr ketεj mos mê kεq. — A! ɲa ndoŋe ngaje me ɲerze? i ða ε-vertεta, ɲo di-ε, sε ka ɲer te arðure ŋe dite εðε raða imε, sεɲsε une jam ε bij' ε Motit εðε mar ɲrεj atit t' im ɲlak çdo ɡe; eɕte vertεt, sε menon, ɲo kupe nuke me lε te mos dukεm nde botet m' ε-ɕenuare ε m' ε ndεruare sε geŋεɕtra".

Maðeɕtia.

„Ç' eɕte, o baba maðeɕtia? sεɲsε ɕume hεre ε kam deɡuare kete fjale", i ðote t' εt ŋe djale. — Maðeɕtia biri im, eɕte m' ε liga ε m' ε-kεqja ε ɡiðe te-mεtavεt te ŋεresvε. — M' ε-lige nga vjεðja εðε nga geŋεɕtra? nuk' ε bεsoŋ ða djali. — ɕume m' ε-lige, u-ɲerɡεq mε rendesi i ati; sεɲsε ay qe vjεð a geŋεn, mê te-ɕumete hεre u ben dem vεtem te-tjεrevεt, εðε vεtehεs' se ti dendure dukεte, sε i ben dobi, ɲo ŋεriu maðe-

ɕtuar ɛäɛ te-tjɛrevɛt u ben dem ɛäɛ vɛtehɛn' ɛ çndɛron, humɲ ndɛre ɛäɛ ɕume hɛre ɛäɛ ate jɛtene. — Taɕi me tɛɲere deɕeroɲ, ða djali, te mesoɲ, ç' do mɛ ðene maðeɕti. Yt veʎa Nikoʎa, u-ɲergeq i ati, asɲe nuke di ɲrɛj mjɛɕteris' se anijerise, sɛ kupe s' ka mesuare mbe ndoɲe skoli te mjɛɕteris' s' anijerise, ɲo mɛ ɲiðe keto deɕeron te benɛte kaɲɛdan i ndoɲe anijɛjɛ, dykɛ ɲandɛhure, sɛ eɕt' i-zoti tà beɲe kete ɲune, ɛäɛ dit' ɛ nate ɲo ɲerɲiqɛte t' i mbuɕɲe mendjene ndoɲej ɲga ata qe kane anijera, qe t' i mbɛsonɛte ndoɲe anije; nde mos munte t' apiɲe qeʎimn' ɛ-ti, dote hɛlmonɛte fort; ɲo nde geɲɛfte ndoɲe ɛ benɛte kaɲɛdan, nde kohe furtunɛ ɛ ðeʎimi ɛäɛ uðetarete dot' i mbyɪɲe, ɛäɛ te zon' ɛ anijese dotà demetoɲe ɛäɛ vɛtehɛne ɛ ti dotà humɲɲe. Te-ketiʎa ɲgaɲene ɛäɛ mbe te-tjɛra ɲunera, nde te-cilate maðeɕtorete benɛne te-ɲare. — Taɕi kuɲetoɲ, babaj im, fort mire, sɛ mɛ te-vertete maðeɕtia eɕte m' ɛ-liga ɛ ɲiðe te-mɛtavɛt, sɛɲsɛ ɛ ben ɲɛrine te ɲandɛhɲe, sɛ di ɛäɛ ato qe nuke di. — Ɲerɲiqu ɲra, o biri im, ða i ati te benɛɕ ɛ te jɛɕ i-zoti nde ɲunet ɛ nde mjɛɕterit t' endɛ qe dote kɛɕ, ɛäɛ kupe mos duaj te dukɛɕ i-zoti ɛäɛ nde ate qe mɛ te-vertete nuke jɛ".

Zemer' ɛ ðemçure ɛ ɲe mysikandi.

Ɲratɛzi eɕte ɲe vent i-mbjɛʎe mɛ drure te bukure ku dalene ɲɛrezit' ɛ Vjɛnese ɲer te brɛður' ɛ te bariture. Atjɛ kur koha eɕt' ɛ mire, ɕɛh ɲɛriu mê te-bukurate qɛrɛ ɛ koçira te Vjɛnese, mê te-bukurate ɛ mê te-mirete kuaj, mê te-ɲasurate roba ɛ stolira ɛäɛ mê te-rate moða a faɕa te Ɲarisit; atjɛ ɕɛh ɛäɛ çupa ɛ djɛm qe ɕɛsene lulɛ ɛ ɕkrɛɲka, si ɛäɛ lynes, te-cilete ɕprɛjne te mapene ɲerdeʎɛɲa ɲrɛj te ɲasurvɛt.

He kohe, jo perpara ɕume vitvɛ, pontɛ nde Vjɛne ŋe uɕtetar i-moçim, ndihma ɛ te-cilit prɛj mbrɛterise iɕtɛ kaq' ɛ-vogele, sa nuk' i apintɛ per te pojture. Te benɛj lypes uɕtetar' i-vjɛtere s' jà durontɛ zemera, po dykɛ daɕure te nxjere buken' ɛ ti mori violin' ɛ t' ɛt, i-cili kiɕtɛ qene myzikant, ɛãɛ per dita diltɛ nde Prater, ku dykɛ pɕɛture si mundɛj permbi kembet te ti te-druŋte lostɛ kenke kombiarɛ, trimerie ɛtj, tɛk qen' i-ti dykɛ qendruare vɛtem mbi kembet te-praŋesmɛ mbantɛ nde gojet kaŋɛλen' ɛ te zott, ku ata qe ɕkonine nga-ndoŋe-here hiðnine nga ndoŋe ovuλe.

He dite uɕtetari ɛãɛ qeni iɕine si pas zakonit te-tyrɛ nde ventt te-tyrɛ, ndeue ŋe dru te-mað, po ndo-nesɛ kiɕine dale qe perpara drɛkese, nde kaŋɛλet as ŋe pɛses nuke kiɕtɛ rene. Herezit ɕkonin' ɛ vinine mɛ gezim, mɛ te-qɛɕura, mɛ kuvendɛ, po as ndoŋe s' iɕtɛ kãyɛre te ɕikontɛ uɕtetarin ɛ-moçim ɛãɛ qen' ɛ ati. Po tà ɕikonine, pa fjale dotà perdeλɛnine, sɛŋsɛ iɕtɛ i-trɛ-ture ɛ i-nxire nga pojtja ɛ-ligɛ ɛãɛ i-vɛɕure mɛ roba fort te-varfera. Nde kraheruart te robes' se-ti mbantɛ ŋe kryq, qe iɕtɛ ŋe ɕeŋe çqimi, te-cilene ɛ kiɕtɛ fituare mbe ŋe lufte mɛ kurban te trɛ giɕtervɛt te dores' se-djaðte ɛãɛ te ŋe kembɛ (kerciri) ɕer permbi ɕut. Fiðe keto i kiɕtɛ pesuare per atãɛne, po mɛ giðe keto as ndoŋe nuke kðɛnɛj tà ɕikontɛ ɛ tà perdeλɛntɛ ŋak-se-ŋaku per hir t' asaj ɕeŋes' se çqimit.

Lostɛ sa mundɛj mê mire, kenke uɕterie, kenke vaλɛ, kenke per te-helmuarete, po as ndoŋe nuke qen-drontɛ, as ndoŋe ovuλe s' bintɛ nde kaŋɛλet. Qeni dote mbliðte kocka ɛ coŋe ndeper uðet, po ay i-mjɛri dote flintɛ i-urete. I ɛrðne lot pa daɕure; ŋriti dorene qe t' i feintɛ, kur syt' ɛ-ti te-trumbuλuare pane ŋe te-huaj, i-cili i aferonɛte ɛ i ɛp ŋe monɛðe te-arte. Ky zoteni ɛ

kɨɕtɛ vene rɛ mjaft kohe mɛ zemere te-ðimsure, po kur i pa lotte, nuke mundi te mbahɛj; i duhɛj sikur i binine bermbi zemeret pika plumbi te-trɛture.

„A mà ɛp violine per ɳe te-katerte te orese?“ i ðote uɕtetarit te moçim. Ay jà ða, po nga te-habiturite s' mundi te ðoɕtɛ ndoɳe fjale. Zotenia si ɛ provoj ða: „Mjaft ɛ-mire eɕte kejo violi, vetem te-ɕtrenguare korðezate do“, eðɛ dykɛ ðene keɕtu ɕtrengoj korðezate, per sa zune te ɛpnine zerɛ t' embele ɛ te-kuʎuare.

Uɕtetari i-moçim nuke dintɛ ç' te ðoɕtɛ.

„Kejo vaʎe eɕte violía imɛ“ ðɛɕtɛ mɛ vɛtehɛn' ɛ-ti. Po taɕi i-huaji zuri t' i bjɛre eðɛ mɛ te-parete zerɛ giðe ɳɛrezite u-kðyɛne nd' ate vent. Habiteɕine si ɳe zoteni i-vɛɕure mire te losɳe jaɕte ndeper uðet; po pervɛç kesaj te-ketiʎe violi nuke kiɕine deguare kupe ndo ɳe te-ketiʎe ngarjɛ.

Pandɛhnine, si ɕi margaritareɕ po bintɛ nga korðezat' ɛ violise; kaqe te-embel' ɛ te-hoʎe iɕine zerɛt' ɛ asaj. Kenka kur iɕtɛ nde ze te-larte dukɛj, sikur diltɛ prɛj gojeɕ engejɕ, kur iɕtɛ nde ze te-poɕtere gantɛ mɛ te qare eðɛ bentɛ syt' ɛ ɳɛrezvet t' ɛpesoneɕine. Çdo minute aferoneɕine te-riɳ degoɳes, per sa u-be ɳe pɛð i-mað ɛ i-dendure potuʎe mysikandit ɛ uɕtetarit te-moçim. . . . . giðe degonine si te-habiture eðɛ posa puɕontɛ violia, hiðnine jo vetem ovuʎa, po eðɛ t' ergentta ɛ te arta monɛða nde kapɛʎet te uɕtetarit plak.

Mbe nde funt kapɛʎa u-mbuɕ sa nuke nxintɛ dot mê.

„Sbraz-ɛ, o plak, dote tà mbuɕ prape“.

Uɕtetari plak ɛ sbrazi nde git te-ti.

Atehɛrɛ i-huaji zuri ɳe tjɛtere kenke. Syte i çkelqenine, eðɛ degoɳesite nga te-kenaqurit' ɛ-forte ðepisnine: „Te lumte! te lumte!“ tɛk parate si brɛɕere prɛj qerɛvet po binine nde kapɛʎet, ɛ-cila me pak kohe

prape u-mbuɢ. Kur puɢuane pakeze te-trokeƛiturat' ɛ duarvɛt, i-huaji mɛ rendesi te maðɛ zuri te losŋe himnen ɛ kombit, ɛðɛ sa-kaqe-hɛraɢ giðe u-sbuluane ɛðɛ mbɛtne keɢtu gɛr sa u-mbarua ajo himne hijɛ-maðɛ. Πo tɛk ŋɛrezite ðepisnine ɛðɛ tuntnine kapɛƛate nga te kenaqurite ɛ-tɛpere, i-huaji nga dale jà ve violine nde dore plakut, ɛðɛ pa mundure ky t' i ðote ndoŋe fjale per te falure ndɛrse, ay nde mɛst te gindjɛse ɢkoj ɛ me s' u-duk mê.

„Cili eɢte? cili eɢte ky ŋɛri?" ðepisnine giðe dykɛ pyɛture ŋeri tjatrine.

„Un' ɛ ŋoh", ða ŋe zoteni. „Ky i-çquare violist Rusɛr, i-cili di te ɢeŋteroŋe mjɛɢterin' ɛ ti mɛ te-ketiƛa punera te-mira. I-pavdɛkure dote jɛte kujtim' i-ti!"

„I-pavdɛkure kujtim' i-ti!" persesiti gindja.

Eðɛ plaku uɢtetar dykɛ ngriture duarte ɛðɛ syte plot mɛ lot nde qiɛjt ðepiti: „çpagua-ja, o Zot i-mað, mɛ pasjɛ ɛ mɛ plotesi te-maðɛ te-mirene qe me beri sot".

Πa dyɢim ate nate qɛne dy te-lumura zemera nde Vjɛne. Иera iɢtɛ ajo ɛ uɢtetarit plak, i-cili ɢikontɛ plɛqerin' ɛ-ti te-siguruare nga varferia ɛðɛ tjɛtera iɢtɛ ɛ artistit mireberes, i-cili ate dite ndjɛu nde zemeret ŋe te-kenaqure mê te-embele sa ato qe i kiɢine sjɛƛe tjɛtere levdatat' ɛ ndɛrɛt ɛ botese".

M' i-miri çpagim.

„Jakeni, djɛm, kur qenka i-ketiƛe frikacar, lɛr-ɛ-ni ɛðɛ lɛte vɛme".

— Jake ɛðɛ ti, Γɛrq, s' ngɛt ge. Eɢte vɛtem per te qɛɢure. Ç' trembɛɢ?

Nuke trembɛm, o Πjɛter, ɲo as ndoŋe hɛre s' dua tà beŋ kete. Bɛte ɲun' ɛ-lige; ɲersɛ t' i bejme kɛq tjaterit? Nuke munt te kuɲetoŋ, si doni tà beni kete ɲune.

— E, ɛðɛ ti do te pefɛɢ, sɛ jɛ m' i-mire sɛ nɛ; ðuaj, sɛ trembɛɢ nga mesoŋesi, ɛðɛ mos duaj te na benɛɢ ɢeŋt! Ejani ɛðɛ ler-ɛ-ni te-mapine mɛ te-zɛzat' ɛ-tia.

— Dote ɲɛndonɛɢ ndoŋe dite, Alɛksander.

— Çe! ɲrɛj tɛjɛ dote kɛm frike?

— Mire, bej ç' te duaɢ, ɲo mos vere ðɛ te-tjɛrete, sɛɲsɛ eɢte faj.

— Dote vini ju, a ɲo dote pini te deɡoni ate frikanac. Une ɢkoŋ!"

Eðɛ mɛ keto fjale u hoð nga kðisi, ɛðɛ ɲas ati ɛðɛ ɢoket' ɛ-tjɛre.

Vɛtem Γɛrɡi mbɛti nde koɲɢt te skolise. Ecentɛ i-ɲaɲrejture dykɛ mɛnduare ɲer fjalet' ɛ-hiðura qe kiɢtɛ deɡuare ɲrɛj baɢkenxenesvɛt; ɛðɛ ɡaku ɲo i zjɛntɛ, kur mɛndonɛj sɛ Alɛksandri ɛ kiɢtɛ quajture frikanac ɛ te dobete.

„Une frikanac! S' ka ɡe, dot' i trɛɡoŋ ndoŋe dite nde jam frikanac. Πo ligesine kupe s' ɛ kam ɲer te bere; lɛte me ðone ç' te duane".

Dykɛ mɛnduare keɢtu deɡoj çaɲat' ɛ ɢokevɛt qe ɲo kðɛnɛɢine, ɛðɛ qendroj nde ventt qe kiɢtɛ qene, qe tà ɢihnine ɛ qe te bɛsonine sɛ s' i kiɢtɛ traðetuare tɛ mesoŋesi. Πer ŋe te fiʎmɛ te katre baɢkenxenesit' ɛ-ti u-dukne mbi murt. Πjɛtri ɛðɛ dy te-tjɛre sbritne ɲer-ŋe-hɛrɛɢ ɛðɛ u-nxituane te hyjne nde ɢteɲit nga finɛstra. Πo Alɛksandri, i-cili mbɛti nde funt i ðepiti sa mundi mɛ ze Γɛrɡit.

„Mɛr çɲortene, ɡɛr sa te sbrɛs". Ky ɲa mɛnduare ɛ mori, ɲo Alɛksandri si sbriti, nde ventt qe

t' jà mirtɛ, mɛ nxitim u-sul nde ɕtepit, ɛãɛ te-mjɛrine Γɛrq ɛ la atjɛ mɛ ɕportene nde dore! Γosa kupetoj, sɛ kejo dinakeri qe i beri Alɛksandri dotà siÃtɛ nde rɛzik, ɛ la ɕportene ɛãɛ zuri te sulɛj ɛãɛ ay per nde ɕtepit, po papandɛhuraj ɛ zuri ne dore prɛj krahu, ɛãɛ dykɛ kãyɛre pa mesoŋesine.

— Ti, Γɛrq! kupe nuke dotà bɛsoŋa. Si nuke turperonɛɕ te bejɕ ŋe te-tiÃe pune! Te vjɛãç nga ajo gruaj' ɛ-varfere te-pakate pɛme, te cilate i ɕɛt per te mbajture ɕpirtine!

— U vertɛtoŋ, mesoŋes, sɛ nuk' i voãa une.

— Si nuk' i voãɛ? Ja sɛ ku te zura dykɛ ikure sɛ degovɛ çapɛt' ɛ-mi. Te paɕɛ ɛãɛ kur sbritŋɛ nga druri, po jɛɕɛ ɕume lark, ɛãɛ ti jɛɕɛ larguare; s' te harita dot atjɛ.

— Kɛ te-lajãiture. Cikoŋ, sɛ punerate jane kundre mɛjɛ, po nuke munt t' u ãɛm tjetere vɛç asaj qe u ãaɕɛ.

— Cili pra ɛ beri?

— Kete s' munt t' uà ãɛm.

— Dote mà ãuaɕ; ndryɕɛ, dote mundonɛɕ ti.

— Lɛ te mundonɛm une, pra po nuke munt t' u ãɛm sɛ cili ɛ beri.

Atehɛrɛ mesoŋesi iku prɛj ati, hyri nde ɕtepit, i ra zilɛse ɛãɛ mbloãi djɛmte nde saÃet.

„Cili nga ju voãi keto pjɛɕke nga drur' i zoŋese Elene? Cpreŋ, sɛ dote pefɛni te-drɛjtene".

As ndoŋe prɛj nxenesvɛt s' u-perɕɛq.

„Eãɛ prape pyɛs, cili i voãi?".

Eãɛ prape as ndoŋe s' u-perɕɛq.

„Nde doŋe prɛj juɕ di, cili i voãi lete ŋrihɛte! Γɛrgi u-ŋrit. Alɛksandri u-be si i-vdɛkure.

„Taɕi dote me traãetoŋe", ãa mɛ vɛtehɛ.

„Ti, Γɛrq pra ɛ ŋeh vjɛãesine. Kerkoŋ pra prɛj tejɛ te me ãuaɕ ɛmerin' ɛ ati.

— Nuke munt t' uà ðɛm, zoteni", u-pɛrgɛq mɛ qendrim, po ɛðɛ mɛ ndɛr Tɛrgi.

Alɛksandri mori ɕpirt — iɕtɛ i-siguruare!

— Po si mesoɳesi yt qe jam ɛ kerkoɳ kete ge mɛ fuqi.

— Nuke munt t' uà ðɛm.

— Mundimi pra dote jɛte yti. Me muaj te-tere nuke dote kɛɕ lɛje te ɕoqeroɕ mɛ xnenesit' ɛ-rjere; ɛðɛ keta jane te-ndaluare te te aferohɛn' a te flasene mɛ ty, pervɛç per gerra; per te cilate s' munt te benɛte ndryɕɛ. Pɛrmbi keto dote ɕkruajɕ çdo dite ɳe-qint raðe prɛj Omirit. Mbasɛ nde funt te muajit dote jɛɕ i gatiɕim te me bindɛɕ. Ckoni taɕi si-cili ne ventt te-ti".

Ditet' ɛ mundimit te Tɛrgit iɕine dit te-tmɛruara jo vetem per ate, po ɛðɛ per giðe po-ðua ɕoket' ɛ-ti, ɛðɛ per ata mesoɳesite. Çdo dite ɛ ɕihnine Tɛrgine qe bintɛ ne te-mað kujdɛs pas mesimɛvɛt, i mesontɛ pa puɕim, po mɛ ɳe fytyre te-veniture. Koherat' ɛ puɕimit nde ventt qe te diltɛ nga skolia nde koɳɛtett, pintɛ nde vent te-ti. Eðɛ ɕkruantɛ stikat ɛ-ndare prɛj Omirit, ɛðɛ pas drɛkɛ, kur nxenesit hiqɛɕine nde koɳɛtet dykɛ qɛɕur' ɛ dykɛ lojture, ay hiqɛj nde liqɛrt te-vogele, qe stoliste koɳɛɕtin' ɛ skolise ɛðɛ ɕkontɛ oret' ɛ-ti te-liruare i-vɛtem pɛrane buzevɛt t' ati.

Eðɛ mesoɳesite dykɛ ɕikuare, sɛ sa hoλe ɛ sa mɛ kujdɛs mbuɕtɛ dɛtyrate, si ðɛ te-hijɛɕimit' ɛ te-sjɛλavɛt t' ati, ndjɛnine nder vɛtehɛ ɳe ðembjɛ ɛ ɳe hiðerim per Tɛrgine, ɛðɛ nuke muntnine po-ðua tà ɕihnine te mundonɛte mɛ ɳe te-ketiλe menyre. Zoti Πrokoɳ nuke muntɛ te bɛsontɛ, sɛ Tɛrgi i kiɕtɛ vjɛðure pɛmete, po ɛ numerontɛ per dɛtyre te-ti te kerkontɛ mɛ fuqi ɳe te-bindure te-plotte, ɛðɛ te-mohuarit' ɛ nxenesit te mos trɛgoɳe fajtorine, ɛ beri atɛ t' i apɛ ati ɳe te-ketiλe ge

mundim. Πo mε giđe keto iεtε nde nguεtim, sε Γεrgi iεtε ηe nga mê te-mirete nxenes, tek i-cili kiεtε giđeηe mê te-mađεne bεse εđε i-cili nde giđe te-sjελat' ε-ti iεtε i-fisçim ε i-ndεrçim ε i-urte. Ndjεntε εđε ηe daεuri ay ηer até, sεpsε passi i vdiqne ηerinderite, veεtroηesit' ε Γεrgit ε kiεine sjελe nde skolit, kur iεtε εđε po foεηe εđε tere apesimi i ti iεtε bere ndene kujdεst te Πrokopit, te-cilit mê te-međate deεira ηer-dita ηo-mbuεεεine tek ay. Jo vetem nde mesimet iεtε i-çquare Γεrgi, ηo εđε nde giđe stervitjet iεtε i-çquare, iεtε i pare nde mest te te-ηarevet, sεpsε te-metet' ε fuqis' se trupit mbuεεεε ηrεj sveltesires' ε lehtesires' se-ti semađε. Iεtε εđε trim mε te-tεηere εđε s' ε kursentε asfarε vetehene, kur ε dontε nevoja. Ηer giđe keto fort tεηere ε donine giđe εokete nervεç dy a trεvε nakaremeđεη, ηrεj te-cilevet i-ηari iεtε Aleksandri, ηer te-ciline taεi ηo vuantε kaqe rende.

Me dite Aleksandri mε Ηjεtrine εđε mε ca te-tjere ηo vinine nde liqεrt ηer te rene mbe not dykε qεεure ε te-gezuare.

„A, mε te-vertete, đa Aleksandri, sa bukure ε εkojme kohene mε kete liqεr. Ç' dote benime, sikur te mos ε kiεime. Ejani te εoheme, kuε dot veje mbe not qe nga ηera ane ε gεr nde tjetert". Παpandehuraj ηa Γεrgine qe pintε ndene ηe paη mε fytyre te-helmuare ε mε syte kđyεre nga malete, te-cilete si fortesa ε peđonine fuεen' ε-bukure. Kaqe jaεte vetehεse iεtε Γεrgi sa nuk' i deηoj εoket, gεr sa i u-aferuane, kur, mε tepare Aleksandrine, hapi vivλene qe ε kiεtε mbi guηet εđε zuri te kendoηe. Aleksandri u-trumbuλua, εume, ndonesε kete as vetehεs' se-ti nuke dontε t' jà trεgontε. Nuke muntε mê te gentε te-kenaqure nde liqεrt, qe iεtε ηerηara ati; figur' ε Γεrgit qe vuantε ηa ndoηe

te-drɛjte ɛðɛ ɲer ate, iɢtɛ ɢum' ɛ-forte, ɛðɛ nuk' ɛ lintɛ ate te jɛte nde ɲrehjɛ. U-ɲerɲoq mɛ te-qɛɢura te vintɛ nde ɲrehjɛ te-pahurat' ɛ nderɡɛɡjɛse, ɲo defrimi nuk' i iɢtɛ i-kuʎuare; ɲjɛsetar nde mosɲrehjɛt ɛðɛ nde ɲɛndimt i iɢtɛ ɛðɛ Πjɛtri, i-cili, dykɛ qene frikanac ɛ dykɛ trembure te pefɛŋe te-vertɛtene, kiɢtɛ hɛɢture ɲer ɲunene, tɛk mɛ te-vertɛte ɛ dontɛ Γɛrɡine ɛðɛ hɛlmohɛɢɛ fort dykɛ ɲare até nde mundim.

Kiɢtɛ ɢkuare mbasɛ ŋe ore, kur ɲaɲandɛhuraj Γɛrɡi deɡoj ŋe te-kliður' ɛ ŋe ulerime nɡa ajo an' ɛ kenɛtese, nɡa ɛ-cila kiɢine ɢkuare baɢkenxenesit te-ti. Sa-kaqe-hɛraɢ u-nɡrit ɛðɛ qendroj qe te deɡontɛ, ɛðɛ, mɛ-qene-qe te kliðurate ɲo ɢtoheɢine, u-sul nde ventt, ɲrɛj te-cilit vinine; ɛðɛ kur apiti atjɛ ɡɛti Πjɛtrine ɛðɛ dy te-tjɛre qe suleɢin' andɛj ɛ ketɛj si te mape, ɛ qe ðepisnine ɲer ndihme.

„Ç' eɢte?" ðipi Γɛrɡi, dykɛ zene ɲrɛj krahu tevɛniturine Πjɛter ɛðɛ dykɛ ɢkundure até.

— Ah! ah! Alɛksandri mbytɛte! ɢɲeto-ɛ! ɢɲeto-ɛ, u-ɲerɡɛq ky si i-mape.

— Ku eɢte? u-mbyt?

— Πo, ɲo, atjɛ ɲerane lundrese; ah! ɢɲeto-ɛ!"

Γɛrɡi ɲa ɲriture te-dyte te-ftuare nxori keɲucet' ɛ roben' ɛ siɲermɛ ɛðɛ u hoð nde liqɛrt; ɛðɛ ɲas ɲak teɲerɲjɛkuravɛ te forta apiti nde lundret, ku u-leɢua tateɲjɛte ɛðɛ mɛ-qene-qe liqɛri nuk' iɢtɛ i-ðɛʎe, ɛ ɡɛti çɲɛjt Alɛksandrine si te-vdɛkure nde funtt t' ati. Πassi ɛ rembɛu até mɛ ŋerene dore nɡa roba, u-nis ɲer ɲerɲjɛte; ɛðɛ mɛ-qene-qe nuke munttɛ te ɲrehɛj dykɛ zene nɡa lundra, sɛ kejo iɢtɛ ɛ-hoʎe, ɛðɛ ay dy hɛre m' i-rende, u-ɢtrenɡua te vɛje sa-kaqe-hɛraɢ dykɛ bere not nde buzet te liqɛrit. Πo te iɢtɛ i-vɛtem, kejo ɲune dote iɢtɛ fort ɛ-koʎajɢimɛ ɲer ate; ɲo truɲi i Alɛksandit ɛ-nda-

lontɛ, ëëɛ mɛzi ɛ mɛ ɑume te maë veɑterim muntɛ te vintɛ ɲerɲara.

Te ëipurat' ɛ ɑokevɛt te-tij kiɑine hɛqure mesoɳesit' ɛ nxenesit' ɛ tjɛre nd' ate ane te liqɛrit, ëëɛ te-giëe ɲo i ɛpnine zemere ɛ kurajo Γɛrgit; ɲo mbe nde funt kuɲetuane, sɛ Γɛrgi nuke dote muntɛ te duronte; ateherɛ, ɳeri nga mê te-riɳte mesoɳes, i-cili dintɛ not fort mire, u-hoë nde liqɛrt qe t' i ndihtɛ. Eëɛ mɛ te-vertete çɲejt ɛ apiti Γɛrgine, sɛɲsɛ iɑtɛ kaqe ɑume i-loëur' ɛ i-keɲuture, sa ëëɛ ɲak minuta ëëɛ dote fundosɛj ëëɛ vɛte mɛ bapen' ɛ-ti. Si u-lehtesua nga bapa mundi te apiɳe nde buzet, nde brɛkt, ëëɛ te dale, ɲo sa kaqeherɑɛ ra ɲerëɛ i-vɛrëure ëëɛ ɡak i-kuq i dilte nga goja ëëɛ derëɛj mbi reret. Te-giëe sa-kaqe-herɑɛ ɛ pëuane te tmɛruare ɛ dykɛ pɑɛreliture, ëëɛ mesoɳesi i ra mbe ɡuɳe ɲerɲara, ëëɛ dykɛ mare koken' ɛ ati te-daɑure nde ɡirit te ti ɲo ɲerɲiqɛj t' i puɑontɛ ɡakne.

„O bir i-daɑur, ëa mɛ te-maʌengyɛre, jɛt' ɛ ati te ligu nuk' eɑt' ɛ-vejɛjture te çkembɛnɛte mɛ t' endene. O Zot fal-na jeten' ɛ djalit ɛ ɛ nxenesit t'ene te-daɑure!"

Γɛrgi këeu mbi ate syt' ɛ-ti plot mɛ daɑuri, ɲo nuke muntɛ te kuvendontɛ. Mbe kete ɛ siɲer ɛrëi nxenesi, qe iɑtɛ derguare ɲer te sjeʌe ɑeroɳesine baɑke mɛ kete, ëëɛ ky passi ɛ ɲa mire i ëa te ɲije kripe tetreture nde uje, dykɛ heëure nde gië' ate kohe syte tɛ mesoɳesi ɛ-cila ge dontɛ t' i ëɛɑtɛ: „nuke ka mê ɑprese" urëroj tà vene mbi ɳe ɑtrɛse ɛ tà ɑpjene nde ɑtepit. Dy ɲra nga mesoɳesite ɛ ngritne mɛ kujdes ɛ ɛ vune mbi ɳe ɑtrɛse, ɲo mɛ giëe kujdesn' ɛ-tyre ɛ luajtne ate kaqe, sa ɲrape zuri te riëte ɡak; ëëɛ Γɛrgi u-lut atyreve, te mos ɛ luaɳene mê.

Пaрandεhuraj Пjεtri, dykε dale nga mεzi i baɢkenxenesvεt te-hεlmuare ra mbi ɡuŋe ɲerane ɢtrεsese εðε mε ŋe ze ɲlot mε ngaɢerima ða: „Γεrq, Γεrq, te lutεm te me ndjεɢ: Ah! sa faj te kam bere! Zoti Пrokoɲ, deɡoni: Γεrɡi eɢt' i-ɲafajm, nuk' i voði ky ɲjεɢkete, Alεksandri i voði, εðε une vajta baɢke mε té ɡεr nde ɢtrunɡet. Dεɢi te ɢtrengontε εðε Γεrɡine qe te vintε, ɲo nuke mundi, εðε kur u deɡoj ɲraɲa nεɢ, jà la çɲortene Γεrɡit nde doret, qe ju te bεsonite sε ky i voði. Εðε une iɢŋam frikanac, a, sa frikanac! εðε ε laɢe Γεrɡine te hεqŋe mundimne dykε mos pefyεre te-vertεtene, sεɲsε kiɢŋa frike nga Alεksandri. Εðε ç' te beŋ! Γεrɡi dote vdεse, εðε ç' dote benεm?" εðε dykε mbuluare mε duarte fytyrene ɲo qantε mε hεlm te-mað.

Γεrɡi hoði syte mbi ate mε daɢuri, εðε ay ngriti kokene εðε mε buzete ɲiɢteλiti: „Me ndjεn? Munt te me ndjεɢ?" Пer ɲerɡiɡjε Γεrɡi i sɡati dorene, te-cilene jà ɢtrengoj dykε ɲuðure ε dykε dεrðure lot.

Atehεrε mesoŋesi ra mbi ɡuŋe ɲerane Γεrɡit εðε dykε mare ati dorene tjatere ða: Ndjεme εðε mua, o bir! Εðε une te bera faj. O Zot, o Zot, ruaj-ε jεten' ε ketij djali te daɢure".

Γεrɡi hoði syte mbi ate, ε-cila trεɡontε ɡezimne qe ndjεntε, sε mbe nde funt doλi i-ɲafajm ɲerɲara ati εðε ɲerɲara baɢkenxenesvεt te-ti. U-ɲerɲoq εðε te ðote ca fjale, ɲo u-mundua ɢume εðε ra mbi ɢtrεset i-keɲuture. Пaɲandεhuraj haɲi syte, εðε ɲassi qεɢi embele mbe ɢoket te-ti, ɢikoj lart nde qiελt, εðε ða ɢɲirtine.

Zaλahija εðε ulerimat' ε baɢkenxenesvεt te-ti ε coɲetonine zemren' ε ŋεriut; nde mεst te miqvεt qe qanine; mbi ɢtrεset! mε ate te-qεɢure ɲrεj engeλi mbi buzet te-ti, ɡendεj truɲi i-vdεkure i-cili mê iɢtε i lumure!

Mbe nde funt mesoŋesi, ɲassi mε veɢterim te- mað

mbajti ngaɕerimate, ðа: „Lɛte falɛmi"; ɛðɛ mbi brɛkt t' ati liqeri te-qɛtuare, nde dritet t' embele te pɛrendimit, i-pɛðuare prɛj nxenesvɛt te-hɛlmuare, beri ŋe teluture mbe Пɛrendine, qe vdɛkjen' ɛ ati djali te-mir' ɛ te-urte tà ɕeŋteroŋe nde zemerat te gið' atyrɛvɛ, ɛðɛ qe kur kejo jɛte te ɕkoŋe per si-cilin-do nga ata, te gendene giðe baɕke nde ate vent le-lumur' ɛ te-bɛkuare, ku Гɛrgi kiɕtɛ vature mê pare sɛ ata.

O Cqipetare, mɛ ŋe te-ketiλe uðe Гɛrgi mori çpagimne prɛj Alɛksandrit; po juvɛ kerkoni vrasjɛ nde vent te vrasjɛse, gak nde vent te gakut. A nuke dini sɛ m' ɛ maðja trimeri eɕte ajo, qe ɛ ndjen armikne ɛ i ben mire ati? Unpiλi ðote keto fjale ɕume te-vejɛjtura ɛ te-nɛvojɕimɛ per giðe nɛ: „Doni armiqte t' uaj, bɛkoni ata qe u maλɛkoŋene juvɛ; be-u-ni mire atyrɛvɛ qe u kane meri, ɛðɛ faluni per ata qe u bejne kɛq ɛ u ndjɛkene juvɛ, qe te behi bij t' Atit t' uaj qe eɕte nde qiɛjt, sɛpsɛ ay ben djɛλin' ɛ-ti te lintŋe mbi te-liq ɛ mbi te-mire, ɛðɛ leɕon ɕi mbi te-drɛjt' ɛ mbi te-ɕtrembere. Sɛpsɛ nde daçi ata qe u duane juvɛ, ç' fare pagɛ kini? nuke beŋene kete ɛðɛ kumɛrqarete? ɛðɛ nde perɕendeçi vɛteme veλɛzerite t' uaj, ç' me tɛpere beni? a nuke bejne keɕtu ɛðɛ kumɛrqarete? Behuni pra ju te-sosure, sikundre Ati juaj qe eɕte nde qiɛjt eɕt' i-sosure". (Matð. 5; 44—48).

Пas ketyrɛ fjalevɛ pra ay qe ɛ ndjen armikne i ngan Пɛrendise, po ay qe kerkon gak nde vent gaku eɕte ɕok ɛ bir i Satanajt, ɛðɛ giðeŋe ɛðɛ pas vdɛkjɛ dote jɛte baɕke mɛ té.

Te-falurite permbi te-lojturit mɛ karta.

Ne zoteni u-ðepit ɳe hɛre nde ɕtepit te ɳej te-ɳojturi, ku ɛ-zoɳ' ɛ ɕtepise i u-lut te losɳe ɛðɛ ay mɛ karta, ky s' i beri as ɳe kundreɕti, po ndeɳti nde trapɛzet. Karterat u-ndane, ɛðɛ lodra dote nisɛj, kur zotenia u-ngrit ɛ ða: „Lɛte kerkojme, u lutɛm bɛkimn' ɛ Nɛrendise mbi lodret, ɳara sɛ te nisime te-lojturite".

„Bɛkimn' ɛ Nɛrendise!" ðepitne te-giðe; ku eɕte deɳuare kupe ɳer bɛkim te Nɛrendise mbi karterat?" „Nra u ɳerɳɛq zotenia, „eɕt' ɛ uðese te mareme ɲjɛse mbe ɳe ge, ɳermbi te-cilene nuke muntme te kerkojme bɛkimne ɛ Nɛrendise?" Ky ɕɛkim i fisçim i beri gið' ata qe iɕine ate nate atjɛ te mos losɳene mê kupe mɛ kartera.

Nde tere Cqiperit ɕume luajne mɛ kartera, ɛðɛ mê tɛpere nde kohet te Ramazanit, nde muajt t' aɡerimit. Ner sa ɕtepira nuke benɛte ky aɡerim i-ɕkrɛte ngaje ɲriɕjɛje se-ɲandrɛqure! Nde Elbasan ɡɛΛeberesi Xafɛr nde kohet te Ramazanit humbi 60 lira qe kiɕtɛ nde kulɛtet ɛðɛ ɲastaj ɕiti ɛðɛ ɕtepine ɲer te lojture mɛ kartera.

Eðɛ nde Ckodre ɲaɕe ɛ degova ɕume te-ketiΛa ɡerra. Mos mê kɛq, o Zot!

Hag' ɛ fajit.

Kam kenduare nde ɳe flɛte te Konstandinuɲojese kete ngarjɛ, ɛ-cila ɲo-ðua eɕte ɳe çudi ɛ-vertete.

Ne ɳɛri ponte nde Γɛni-bace, qe quhɛj Osman ɛfɛndi, i-cili kiɕtɛ nɛvoje te-maðɛ te ndrɛqtɛ ɕtepine, ɛ-cila i kiɕtɛ ɲesuare ɕume dem nga deborat' ɛ dime-

rit ɛðɛ iɞtɛ gati per te rene. Eðɛ mɛ-qene-qe nuke kiɞtɛ te hoʎa, qe te bentɛ kete pune kaqe te-nɛvojɞimɛ kerkoj blɛres per dy fotuʎa te imarɛtit (fotuʎe quhɛte ɛ-drɛjta ɛ te-marit tere jɛtene per dita dy buke nga ŋe ɞtepi meɞirɛ a perdeʎimi qe Tyrqite ɛ quajne imarɛt) ɛðɛ vertɛt qeʎoj t' i ɞɛse ato per 15,000 groɞ k a j m ɛ. Si mori kete sume, u-gezua fort, ɛðɛ pa mɛnduare jà pefɛu fatne ɛðɛ ŋe miku nde fqiŋet, te-ciline nuk ɛ dintɛ sɛ iɞtɛ ŋe kursar i-vertɛte. Πas ca dit pra ky hyri natene nde ɞtepit te Osmanit, ɛðɛ mɛ driten' ɛ ŋe kandilɛ pa, sɛ arka, nde te-cilet iɞine te-hoʎate, iɞtɛ nde mɛst te ɞtratɛvɛt te bupit ɛðɛ te gruas' se-ti. Si t' i mare te-hoʎate pa sguare ata? Sa-kaqe-hɛraɞ gɛti kete menyre. Πerane perindervɛt iɞtɛ ŋe djɛp, ɛðɛ nde djɛpt ŋe foɞŋe 6 a 7 muajɞ. Vjɛðesi ɛ mɛr foɞŋɛne ɛðɛ ɛ ɞpiɛ mbe ŋe tjɛtere te-ndare, ɛðɛ mɛndontɛ, sɛ te qarat' ɛ foɞŋɛse dot' i sgojne perinderite, ɛðɛ sɛ keta dote sulɛne qe tà kerkojne, ɛðɛ sɛ atehɛrɛ dote gɛŋe kohe te pelqyɛre te mbuɞŋe qeʎimn' ɛ ti. Eðɛ mɛ tevertɛte punerate keɞtu ngane. Πerinderite kur deguane te-kliðurat' ɛ-tmɛruara te djalit, u-ngritne, ɛðɛ duaʎe nga ðoma ɛ gumit qe tà gɛnine! ɛðɛ vjɛðesi nde kete ɛ siper mbɛti vɛteme ɛðɛ zuri te mbarontɛ punene per te-ciline kiɞtɛ vature. Πo ɛðɛ Πɛrendia rintɛ sguare: koha iɞtɛ ɛ-lige, ŋe ɛr' ɛ forte, ɛr' ɛ-forte si ato te-parate, ɛ rezoj ɞtepin' ɛ-kalbure, ɛðɛ tɛk perinderite mɛ foɞŋɛne ɞpetuane, vjɛðesi u-mbulua ndene germaðat mɛ te-hoʎate nde dore. Ra i-vdɛkure, sɛ ŋe tra i ra mbi koket ɛðɛ ŋe goʐd' ɛ-maðɛ i çpoj trute. Osmani ɛðɛ ɛ ɞoqja nuke muntnine te kupetonine, kuɞ uà kiɞ hɛqure foɞŋɛne; po ɛ kupetuane punene, si kiɞtɛ ngare kur hoqne balterate, qe te nxirnine plaçkate ɛðɛ te 15,000 groɞte, ɛðɛ gɛtne vjɛðesin te-vdɛkure mɛ kajmɛte

nde dore! Γiðe keto u-vertɛtuane prɛj ŋe vɛẓgimi te qɛverise.

Πa fjale mundimi i fajit ɛ ka per te gɛture ŋerine; Πɛrendia menon, po kupe nuke hapon.

Ç' i suaλe Margaritese Kriɛt-lindjɛte.

„Πasnɛsere krɛmterojme te-lindurit' ɛ Kriɛtit, nena imɛ ɛ daɛure. Sa ɛ-zɛze dote me dukete ajo dite!" ða mɛ te-pɛɛretitura Margarita ɛ Martinit, ŋe çup' ɛ-vogele äjɛte vjɛç; kɛɛtu i ða nenɛse, tɛk po punonine baɛke perane ŋe dritarɛjɛ.

„Eäɛ perse, çup' ɛ-daɛure?" ɛ pyɛti nena, dykɛ bere si ɛ-gezuar' ɛ ɛ-qɛɛure, tɛk syte i u-mbuɛne mɛ lot, kaqe sa u-uŋ qe t' i fɛinte.

„Eäɛ si munt te pyɛç? Πandɛh ti sɛ une ɛ harova ate kohe para sɛ te humptɛ babaj, kur kiɛime ŋe ɛtepi te-bukure eäɛ ɛerbetorɛ, eäɛ ti, nenɛ ɛ-daɛure, kiɛŋɛ roba te-ra, eäɛ losŋɛ piano eäɛ s' kiɛŋɛ nɛvoje te qɛpç kemiɛe te-traɛa! Mê tɛpere mbaŋ ment Kriɛt-lindjɛte; si sponeɛɛ qe mɛ nate eäɛ sulɛɛa nde ðomet t' uaj qe t' u ðoɛŋa: „Πer ɛume vjet ɛ gezuare", eäɛ si me ɛpnite ðuretirat' ɛ-bukura, pastaj si viŋa baɛke mɛ juvɛ nde kiɛet eäɛ depoŋa kenket' ɛ-larta ɛ te-lindurit te Kriɛtit, eäɛ kur dilnime, si me ɛpnite te hoλa qe t' uå ndaŋa te-vobɛqvet qe pinine jaɛte dɛres' se kiɛese! Πo, po, eäɛ t' emblate eäɛ giðe ato gerrat' ɛ-mira, eäɛ mbremanɛt ate mblɛäjɛne prɛj miqɛɛavɛt t' imɛ te-vogela! A sa ɛ-bukure ɛ ɛ-lumure iɛtɛ ajo kohe! eäɛ dykɛ folure kɛɛtu, eäɛ dykɛ hɛäure punene u-hoð mbi guŋet te s' emese eäɛ zuri te qantɛ mɛ pikeλim.

„Margarite, Margarite", i ða nena dykɛ perkeäɛlure lɛɛrat ɛ asaj te verða, tɛk nuke munte as vɛte te mbantɛ

te forcuare zerin' ɛ-asaj. „Mos qaj, mos qaj keɢtu, kɛmi ɢume ɡerra, ꝑer te-cilate duhɛte te jɛmi mireŋohes tɛ Ꝑɛrendia, ndonesɛ he-ꝑer-he nuke munt ti tá kuꝑetoɢ kete. Kɛmi ɢendɛtne; ꝑa mɛndohu sa ɡe ɛ-kɛqɛ dote iɢtɛ, sikur te iɢŋa ɛ-semure nde ɢtratt, ɛðɛ ti te ɢtrengohɛɢɛ te ꝑerꝑiqɛɢɛ vɛte ꝑer te-nɛvojɢimɛt' ɛ te-pojturit. Ꝑastaj kɛmi ꝑune ɡiðeŋe; mɛ te-qɛꝑurite, te-cilete ti s' ɛ ze ꝑer ɡe, muntme te pojme mjaft mire. Kɛmi kete te ndare qe eɢt' ɛ-ɢendoɢe ɛ mɛ ɛre te-qeruare; kɛmi roba te-ngroheta; o, sa te-mira! Ah! Margarita imɛ, nde ventt qe te qahɛmi ɛ te qajme ꝑer te-mirare, qe na mori Ꝑɛrendia, lɛte jɛmi mireŋohes ꝑer ato qe kɛmi, lɛt' u ndihme ɛðɛ te-varfervɛt qe kɛmi fqiŋe mɛ sa na ɛꝑɛte. Ja, si te mbarojɢ kete vije; muntme te daleme ꝑakeze jaɢte ndeꝑer magazɛt ɛðɛ te blɛme ç' do qe te duhɛte ꝑer drɛken' ɛ Kriɢt-lindjɛvɛt, ɛðɛ ca te-ꝑaka ꝑlaçka ꝑer miqte t' ane te-mire, si ꝑer zoŋene Lɛnke, ꝑer Andonin' ɛ ꝑer te-vɛrberene Annɛte. Hajdɛ fɢi lotte t' ent ɛðɛ mbaro ꝑunene". . . . . .

Menɡɛzi i Kriɢt-lindjɛvɛt ɛrði ɛðɛ koha iɢtɛ fort ɛ-mire; djɛƛi u duk ꝑermbi qarkt nde tere lavdit te-ti, dykɛ ɢembeƛyɛre ate Djɛƛin' ɛ Drɛjterise, lindj' ɛ te-cilit krɛmteronɛj ate dite, Mbrɛtn' ɛ-çudiçim, te-lindurit' ɛ te-cilit enɡejt' ɛ kane trɛguare dykɛ kenduare: „Lavdi lart mbe Ꝑɛrendine, ɛðɛ mbi ðɛt ꝑaqtim, mbe ŋɛrezit ꝑelqim".

Margarita, si haꝑi syte ate menɡɛs, ꝑa mbi traꝑɛzet ŋe tok te-mbuluare mɛ naꝑe; ɛðɛ dykɛ ꝑandɛhure, sɛ ay tok diç kiɢtɛ ꝑer té, u-ngrit nga-daleze, hoqi naꝑene ɛðɛ ɡɛti ŋe ʒaqɛte ꝑrɛj cohɛ, fort te-stolisure, ŋe kaꝑɛƛe te-hijɛɢimɛ ɛðɛ ŋe ꝑale doreza. „Ah!" ðipi mɛ gezim ɛ dykɛ kercyɛre. „A te ꝑelqɛjne?" ɛ ꝑyɛti nena dykɛ qɛɢure ndene buzet. Me vjɛn kɛq sɛ te sɡova, nenja imɛ ɛ-daɢure; nuke kiɢŋa qeƛim te te ngrihŋa

prehjene, po plaçkate jane kaqe te-bukura, sa nuke di seç te ðem; si munt te te falem nderse? Sa me vjen keq, se kuke kam ge qe te te fal eðe une, nenocka ime!" ða dyke puetuare keq ate.

„Jam eum' e gezuare te eoh gezimne t'ent, bija ime e-daeure, te pelqen pra çaqeta?"

„Eete fort e-bukure; s' kam pare kupe kaqe te-bukure, ka eðe xepe eoh! Kur e bere, nene? — Çdo nate, si fline ti, qepna nga pakeze" i u-pergeq nena; „kejo ngyr' e-kaltere e e-ðeλe dote veje fort bukure. A e neh kapeλene? Eete kapeλa jote e-vjetere, te-cilene e perserita me pak kadife eðe me ne pende, te-cilene qeλoj tà gen nde mest te plaçkavet t'ona te-vjetera. Po taei vieu, se dote merðie, sikundre je, eðe kemi tere ditene per te kuvenduare".

Margarita u-bint, eðe tek po vieeee, nuke munte te mbante te-kenduarete; kaq' e gezuare i iete zemera!

Si hengre pakeze menges, zon' e Martinit, kur d'egoj kambanene qe po binte, u-nxitua te benete gati eðe si i veei eðe Margaritese çaqeten' e-re, permbi te-cilene rane leerat' e verða te çupese, doλi baeke me ate nd' uðet, e-cila iete plot me neres qe vinine ndeper kieet. Margarita, dyke mbajture nga dor' e s' emese, po-ðua nuke munte te ecente nga dale; kaqe donte te kercen' e te kendone! „A, nene, ða, a sa e-bukure je! Ndonese roba jote eete robe zie, eðe kapeλa jote nuk' eete far' e-re, po te vene eume bukure, eðe je si ne nga ato mbreterecat' e-bukura, qe gejme ndeper vivλat. Vetem fytyra te eete pakeze si e zeeke, po te-tjerate jane kaqe te-bukura! je m' e-bukura grua nde botet!"

Nga dale, nga dale, Margarite. Dote te degojne tere bota, sikundre flet. Gezonem eume, se nde syt t'ent jam e bukure, po taei duhete te vee veene nd'

ato qe dote deɡojɢ nde kiɢet, ɛðɛ te mos mɛndonɛɢ pɛr te-tjɛra ɡerra".

Mɛ koke te-uŋure ɛðɛ mɛ fort te-maʎeŋyɛrɢimɛ zemere hyri nde kiɢet. Zemera i iɢtɛ ɛ-coɲetuare nga kujtimɛt' ɛ hiðure te kohes' se-ɢkuare, po ngriti zemeren' ɛ saj mɛ mireŋohesi tɛ Zoti pɛr miresine qe pat pasure mb' ate, ɛðɛ mɛ te-bɛsuare te-plotte u-uŋ nde daɢurimt te Πɛrendise, i-cili mɛ ŋe te-ketiʎe menyre ɛ kiɢtɛ munduare. Fytyr' ɛ-saj ɛ-embele, qe çkelqɛntɛ prɛj ŋe pajtimi enɡejɢ, beri ɢume ŋɛres tà ɢikonine, ɛðɛ vɛçan ŋe zoteni, i-cili pak mê pare kiɢtɛ hyre mɛ koke te-uŋure ɛðɛ pintɛ si i-humbure ɛ mɛ faqɛ te-hɛlmuare. Πo, posa i ra syri mbi faqɛt t' asaj zoŋɛ, qe i pintɛ pak mê perpara, dykɛ mbajture prɛj dorɛ Margaritene ɛðɛ pa daɢure kembete i vinine drɛjt asaj, po sa-kaqehɛraɢ ɛ mbajti vɛtehɛne ɛ u-hoq prapa, ɛðɛ qendroj si i-gurosure dykɛ veɢtruare ate.

Aðurimi mbe nde funt umbarua, ɛðɛ ŋɛrezite zune te daline jaɢte. Zoŋa ɛ Martinit ɛðɛ Margarita duaʎe baɢke mɛ te-tjɛrate gra, pa diture farɛ, sɛ ç' kiɢtɛ nɡare ɛðɛ kur apitne nde ɢtepit hyne brenda, po posa Margarita kiɢtɛ hapure dɛren' ɛ ðomes se-tyrɛ, deɡoj t' emene qe ðepistɛ, ɛðɛ kur u-kðyɛ ɛ-tromaksure ɛ pa ate qe kiɢtɛ rene nde ɡirit te ŋe zoti te-larte, i-cili i ða: „Margarite, ɛ-daɢura imɛ Margarite, nuke ɛ ŋɛh babene t' ent". . . . . .

Te-tjɛrate kupetonɛne koʎaj. Zoti Martin i-pɛðuare prɛj femijes' se-tij se-daɢure, passi ɛ ɢoqja i ɛrði nder vɛtehɛ prɛj zalise, zuri t' u pefɛntɛ, si kiɢtɛ ɢpetuare nga anija qe i u-ðyɛ mɛ ane te ŋe anijɛ prɛj Suiðiɛ, qe vintɛ nde Friʎandi pɛr te zene balɛna, ɛðɛ atjɛ u-ɢtrenguane te pine ɡaɢte muaj, ɛðɛ nde tere kete kohe s' kiɢtɛ mundure t' i dergoŋe ndoŋe lɛtre; pastaj u-kðyɛ nde qytɛtt qe pinine, po dykɛ mos ɡɛture te-

ɕoqɛne atjɛ ɛ dykɛ mos mundure te mesoɳe asɣe ɲer até, ɕkoj nde Brazilit, ku u-be fort i-ɲasure, ɛðɛ ɲerɲara dy vjɛtvɛ u-kðyɛ ɲraɲe, qe mɛ çfaredo menyre te ɲerɲiqɛj tå ɣɛɳe. „Ner fat hyra nde kiɕet“ ða, „ɛðɛ atjɛ te ɣɛta“.

„Mos ðuaj ɲer fat, ɲo ðuaj, mɛ anet te-uðehɛqurit te Nɛrendise. Nɛrendia mɛ te vertete na ka daɕure ɛ ka qene i-mire ɲer nɛ, ɛðɛ kɛmi ngaje tå ɲermendime kete dite mɛ te-falure ndɛrse Zotit tere jɛtene t'one“. „Amin“, ða i ɕoqi, tek Margarita ðɛɕtɛ mɛ vɛtehɛn' ɛ-saj: „Ηo Kriɕt-lindjete jane m' ɛ-mira dite ɛ motit“.

Oɛlbi i urtesis' se Hindasvɛt.

1. Ajo qe eɕt' ɛ-merziture tɛk ty, mos uå bej te-tjɛrevɛt.

2. Largo ɕoqerin' ɛ te-liqvɛt ɛðɛ ɲuɕto ɕoqerin' ɛ te-mirevɛt.

3. Bej te-mira çdo dite ɛ çdo nate ɛðɛ giðeɳe kujtohu kotesiren' ɛ ɣerravɛt te botese.

4. Largo ɲrɛj vɛtehɛse s' ate mɛ giðe fuqit ɛ-tua keto:

Te ɲriç miqesin' ɛ te-tjɛrevɛt.
Te ɕɲjɛɕ fjale ɲoɕt' ɛ lart.
Te ɲerhaɲç te mɛtat ɛ te-tjɛrevɛt.
Grindjɛne ɛ te zenate.
Te-ɲerfolurite,
Te-ndejturite mɛ ɳɛri te-ɲoɕter' ɛ te-ɲavejɛjture.
Te-ɕikuare ɳe ɣe qe s' eɕt' ɛ-ɲelqyɛre.
Grindjɛne ɛ te-ngrenete nde fjale mɛ mikne.
Te-ɲaqtuarete ɲrɛj zemerɛ se-ðjɛɕte mɛ armikne.

5. Ɲɛriu i-urte ɲriɢɛte nga keɢiƛa ɛ-ti mbe ndoŋe te mape, nga martɛsa mɛ ndoŋe grua te-lige ɛɗɛ nga ɢoqeria mɛ armiqt' ɛ ti.

6. Dendure te sjɛƛç nde mendjɛt t' endɛ keto: ɛ çfarete eɢte koha nde te-cilet ɡɛndɛɢ; te-çfarete jane miqte; i-çfarete eɢte vendi; sa jane te-arɗurat' ɛ-tua ɛɗɛ sa te-ɲriɢurate, cili jɛ ti ɛɗɛ cila eɢte vejɛjtja jotɛ.

7. I-dobiɢimi, ndonesɛ munt te jɛte i-huaj, ɗuhɛte farefisas, ɲo i-demçimi, ɛɗɛ farefisas nde qofte, eɢte ɛ numeronɛte i-huaj.

8. Ay qe uɢqɛn numeronɛte áte; mik ay qe eɢte bɛsetar; memeɗɛ ay vent, nde te-cilet ŋɛriu pon mire.

9. Ajo eɢte grua ɛ-mire, qe eɢte ɛ-zoŋa nde ɲunerat te ɢteɲis' se saj, ɛɗɛ eɢt' ɛ-but' ɛ ɛ-qɛɢure, qe do bupene, qe do miresine, qe ɗote te-vertɛtene ɛɗɛ fjale te-mira ɛ te-vejɛjtura.

10. Ay qe ka grua te-ɲasterte, te zoŋene, te-bindure, te-ɲeruŋure, qe di te beŋe ɡɛƛera te mira ɛ te ruaŋe ɢteɲine, ky eɢt' i-lumure.

11. Ay qe ka grua te-ɛgere nde syt, te-ndyre, grindavɛcke, goje-ndyre, ɛɗɛ te-aɢɲere, ky eɢt' i-mjɛre.

12. Si vdɛkja jane keto: gruaja ɛ-lige, miku i-ɢtrembere, ɢerbetor' i-vraʐete nde ɲerɡiɡjɛt, ɛɗɛ te-ndeŋurite ku ɡarɲeri ka folɛ.

13. Ruaj ɲasjɛne qe te ɢɲetojɢ nga ndoŋe ɛ-kɛqɛ, ɲô ler-ɛ qe te ruajɢ gruane t' endɛ; lere ɛɗɛ ɲasjɛn' ɛɗɛ gruane qe te ruajɢ vɛtehɛne t' endɛ.

14. Sikundre, kur ŋɛriu ɛcen, mɛ ŋerene kembe qendron, ɛɗɛ mɛ tjɛtrene levis, keɢtu i-urti nuke le ɢteɲin' ɛ-ɲare, nde te-cilet pi, ɲa veʐguar' ɛ ɡɛture ŋe te-dyte.

15. Erɡent-daɢesine ɛ hɛq ɛ ɛ bint ŋɛriu nde vɛtehɛt te-ti mɛ te-hoƛa; maɗeɢtorine mɛ ɲeruŋtjɛ; turuƛakne

mɛ urtesi ɛ mɛ te-mos-vene rɛ te mɛtat' ɛ ati; ɛðɛ te-urtine mɛ fjale te-drɛjta ɛ te-vertɛta.

16. Ηɛrezit' ɛ pɔɛtere kenaqɛne mɛ gɛʎera ɛ mɛ te-pira; pɔ te-urtete mɛ fjale te-drɛjta ɛ te-vertɛta.

17. Nuke duhɛte ŋɛriu te kɛte bɛse:
a) mbe mbrɛter,
b) mbe gra,
c) mbe bupa t' armatosure,
ç) mbe kafɛ mɛ brire ɛ mɛ ðoŋ, ɛðɛ
d) mbe lumeŋ.

18. Ay qe ka ment nuk' jå ðote botese:
Demne, qe hoqi nde punerat,
Punerat' ɛ-liga te ɛtepise,
Te-merziturat' ɛ ɛtepise,
Ndɛr' ɛ-lik qe munt te kɛte nde mɛst te ŋɛresvɛt,
Çndɛrimne,
Grindjɛne,
Γɛʎet' ɛ paka,
Miresin' ɛ-ti.

19. Nde çfaredo komp ɛ nde çfaredo fare nde u-lintte ŋɛriu, ndɛronɛte, nde paste miresi.

20. Ηɛriu duhɛte tå lere gruane, qe do tjetere; jetene qe ɛɛte plot rɛzikɛ; zotenine, qe ɛɛt' i-ɛtrenguare; mikne qe ɛɛte gɛŋɛɛtar ɛ i-pabɛse.

21. Farefisasi, ɛðɛ nde mos paste ndoŋe miresi, ɛɛte m' i-mire sɛ i-huaji; sɛpsɛ i-huaji ɛɛt' i-huaj; fjala vjen, druri nde ɛtepit, nde mos paste lulɛ, ka hijɛ per haʎat.

22. Mbe ç' ɛtepi nuke ka turpjɛ?
Mbe ç' ɛtepi nuke ka hiðerim?
Mbe ç' ɛtepi s' ka pasure te-vuara?
Mbe ç' ɛtepi ka gezim te-paprɛre ɛ giðeŋe?

23. Ata qe kane lindure ɲrɛj ɡiđ ati barku ɛ mbe ɡiđ ate dite ɛ mbe ɡiđ ate ore nuke kane ɛđɛ ɡiđ ate nature.

24. Γiđ ato fjale ɛđɛ ɡiđ ato pokjɛ dalene nga gojerat' ɛ ɡiđe ŋɛresvɛt; ɲo hiri i te-folurit nuk' eɢte mbe ɡiđe, ɲo mbe ca vɛteme.

25. Ç' ɡe eɢte bape ɛ-rende ɲer te-fortite? ç' ɡe eɢte ɛ-ɲamundure ɲer ata qe duane ɲer ɲunene? cili đê eɢt' i-huaj ɲer fiλoλogete? cili eɢte armiku i gojemirevɛt?

26. Qe ɲrɛj lindjɛse ŋɛriu i vɛtɛ ɲas se-ɢkruarese (fatit); ɛ-çfaret eɢte ɛ-ɢkruara, ɛ-ketiλe benɛte ɛđɛ mendja ɛ ŋɛriut; te-ketiλe ɛđɛ baɢkeɲunoŋesit' ɛ-ti, ç' munt ɲra te beŋe i-urti, kur gecitɛte ɲrɛj se-ɢkruarese.

27. Nuke ka tjɛter mik si te-mesuarete.
Nuke ka tjɛtere armik si smundja.
Nuke ka tjɛtere miresi si ɛ-vertɛta.

28. Nuke ka mê te-daɢure ɡe sɛ ɢendɛti,
Nuke ka mê te-lavduruarɢimɛ ɡe sɛ miresia.
Nuke ka mê te-deɢeruarɢime ɡe sɛ femija.
Neke ka mê te-tmɛruare ɡê sɛ uria.

29. Miresit' ɛ ŋɛresvɛt te-mire, ɲerhaɲɛne mbe çdo vent, ɛđɛ ɢume lark nde qofɢine.

30. Nuke duhɛte te pije ŋɛriu nd' ate vent ku s' ka qɛvɛri, a urđeroŋene ɢume, a urđeroŋene gra, a urđeroŋene te-vɛɡele.

I-vogeli Πiɛr (Πjɛter).

Nde ŋe kalivɛ te-varfere, nde ŋe nga mê te-varferate uđe te Λondrese, pontɛ, mɛ nenɛn' ɛ-ti te semure mɛ mê te-mađɛne varferi i-vogeli Πiɛr, i-cili ɲrɛj kombi

ɨɕtɛ Frenk. Nde ɕtɛɲit nuke kiɕtɛ as ɲe kafɕorɛ buke; ɲo mɛ ɠiđe keto pintɛ dukɛ ferɕɛλyɛre nde ɲe çiɲ t' asaj. Ɲo hɛre ɲas hɛrɛ mɛndonɛj ɲer urin' ɛ ɲer mjɛresin' ɛ-ti, ɛđɛ mɛzi muntɛ te mbantɛ lotte. Veçan mɛndonɛɕɛ, sa dot' i bentɛ mire ɲe ɲortokaλ' ɛ-embele nenɛs' se-mjɛre, qe ɲervelonɛj ɲrɛj te-nxɛhetit.

Kenken' ɛ-vogele, qe kendontɛ mɛ te-ferɕɛλyɛre ɛ kiɕtɛ bere vɛte, ɛđɛ fjalete ɛđɛ zerine, sɛ iɕtɛ ɲe djale fort i-sguare. Ɲapandɛhuraj nde uđet ɕɛh ɲe ɲɛri truɲmađ, qe nɠittɛ ndeɲer murɛt ca kartera te-kuqɛ mɛ ɕkroɲa te-međa, mɛ ane te te-cilavɛt i ɛɲɛj zê botese, sɛ até darke dote kendontɛ ɛ-çquare kendoɲesɛ zoɲa Malibran ɲerɲara ɠindjɛse.

Ah! vɛtem sikur te muntɲam te viɲa atjɛ! mɛndonɛj i-vogeli Ɲiɛr. Ɲo ɲas ɲak te-fiλmɛ, u-ngrit, vatɛ ɛ u-la, lagu ɛ krɛu lɛɕrate, ɲastaj mori ɲe coɲe karte tevjɛteruare, ɛđɛ dykɛ ɲerɕendoɕure mɛ ɠezim nenɛne doλi nga kalivja ɛđɛ vatɛ drɛjt nde ɕtɛɲit te zoɲese Malibran. „U kerkon ɲe djal' i-vogele zoɲe, i đa ɕerbetorja. — Eđɛ ç' do? — Nuke di, ɲo vɛtem đote, sɛ nuke dote ɲɛndohi, nde ɛ dɛɲofɕi ɲer dy minuta. — Lɛte viɲe ɲra".

I-vogeli Ɲiɛr ɲas ɲakeze u-duk dykɛ mbajture kasqɛtene ndene sjɛtuλat, ɛđɛ si beri ɲe te-uɲture ɲer te ɲerɕendoɕure Zoɲene, ɕkoj drɛjt asaj ɛđɛ ɲa ɲriture, qe zoɲa tâ ɲyɛstɛ, zuri te đote: „Arçe tɛk ju, Zoɲe, sɛ nenja me ɛɕte kɛq smure, ɛđɛ jɛmi kaqe te-varfere, sa s' kɛmi te blɛme as buke as barera. Eđɛ ɕkova nde mentt, sɛ sikur zoteria jotɛ te dontɛ tâ kendontɛ kenkene t' imɛ te-vogele nde ndoɲe nga konsɛrtat t'uaj temeđa, mbasɛ ndoɲe vivλe-nxjɛres dotâ blintɛ ɲer ca tehoλa, ɛđɛ kɛɕtu dote muntɲa te blɛ mɛ ato buke ɛđɛ barera.

Zoŋa Malibran u-çudit ɛ u-habit, kur ŋa kete tevogele kaqe te çɛlur' ɛ te-ðjɛɛte, ɛðɛ u-ngrit ɛ mori kartene nga dora ɛ djalit ɛðɛ mɛ ŋe ze te-uŋture ɛ kendoj te-tere.

„Me te-vertɛte ti ɛ kɛ bere kete kenke?

— Ño, Zoŋe.

— A do te vijɛ sontɛ mɛ mua nde konsɛrtet?

— Eðɛ me ŋyɛt; u-ŋerɡɛq djali mɛ ŋe gezim te-ŋa-pefyɛrɛim. Ño cili dote rije mɛ nenɛne t' imɛ tevarfere?

— Une dote dergoŋ ŋe ŋɛri, qe t' i pije ŋerane ɡɛr sa te kðɛnɛɛ ti. Taɛi mɛr keto te-hoλa ɛðɛ ɛce te blɛɛ buke ɛ barera. Mɛr ɛðɛ kete bilɛte ɛðɛ mbe 8 mbremanɛt te jɛɛ nde ðɛatret".

Jaɛte menç Ñiɛri u-sul nde trɛkt, blɛu buke ɛ ŋortokaλɛ ɛðɛ vatɛ tɛ nenja, se-cilese mɛ lot gezimi jà pefɛu tere ŋunene.

Mbremanɛt i-vogeli Ñiɛr vatɛ nde ðɛatret ɛðɛ ŋortiɛri ɛ ɛŋuri nd' ate vent ku rintɛ zoŋa Malibran ŋermbi ŋe fron te-arte, fort bukur vɛɛure, ɛ-cila i beri ɛeŋe te pintɛ. Ŋas ¡akeze dritate u-ndɛsne ɛðɛ muzika zuri te losŋe ŋe kenke simble ŋo fort te-maλenɡyɛrɛimɛ. Ñiɛri nga gezimi ɛtrengoj duarte, iɛtɛ kenka ɛ-ti. Nde zet te kenkes' se-rɛ der¸oŋesite u-ngaɛeruane; ŋo kur u-ngrit zoŋa tà kendoŋe mɛ zen' ɛ-saj t' embele ɛ teforte, fjalete iɛine kaqe te-maλenɡyɛrɛimɛ, ɛðɛ mɛ ŋe te-ketiλe ze ɛ menyre u-kenduane, sa ɡið' ajo ɡindjɛ ɛ-mað' ɛ ɛ-sɡɛðure zune te dɛrðnine lot.

I-vogeli Ñiɛr nuke kujdɛsɛj mê ŋer te-hoλa, apintɛ sɛ kenkene jà kendoj m' ɛ ɛenuara kendoŋesɛ ɛ Evroŋese. Ño ndjɛŋat' ɛ ɛŋrɛsate nuk' i duaλe te-kota; q' até nate ŋe nga mê te-meðɛŋte vivλe-nxjɛres te qytetit ða 300 lira ŋer kenkene, ɛðɛ zoŋa Malibran ŋat lume-

rine mbe te-nɛsermɛnɛ vɛte t' jà ϭpjere ato nenɛs' sè Пiɛrit te-semure ɛđɛ ɛ uroj ate ηe te-pritmɛ te lumur' ɛ te-nderçimɛ.

Si ηe çupe u-çqua.

Пoϭt' ɛ lart tɛte-đjɛte vjɛt mê pare pontɛ nde ηe ϭtepize te-varfere, nde Пaris, zoti Bonɛr mɛ te ϭoqɛne ɛ mɛ katre femije.

Zoti Bonɛr iϭtɛ zograf i-mire, ɛđɛ ɛ ϭoqja qɛptɛ; qe te dy punonine qe nde mengɛs ɛ gɛr mbremanet, ɛđɛ mezi muntnine te uϭqɛnine vɛtehɛn' ɛ-tyrɛ ɛđɛ femijene.

Nena nga mundimɛt' ɛ-ϭume vđiq, ɛđɛ Rozene ɛ la tɛte vjɛç. Пas vđɛkjɛs' se nenɛs' se-tyrɛ femija u-vune ndene kujdɛst te ηe plakɛ, ɛ-cila per dita i dergontɛ nde skolit.

Пo Rozese nuk' i pelqɛntɛ skolia, ɛđɛ mê te-ϭumene kohe ɛ ϭkontɛ nde ηe pyλ perane skolise. Пerandaj i áti ɛ hoqi nga skolia ɛđɛ ɛ vuri ndene movđistre qe te mesontɛ te-qɛpure. Пo as ketu s' i pelqɛu Rozese ɛđɛ pas pak kohɛ u-smur.

I áti dykɛ pare, sɛ Roza s' iϭtɛ per asgɛ, ɛ mori mɛ vɛtehɛ ɛđɛ ɛ lintɛ te defrɛntɛ vɛtɛme nde đomet, ku punontɛ vɛte.

Dykɛ mbɛture Roza atjɛ ɛ ϭkontɛ kohene ngriture çdo qe ϭihɛ ɛ bentɛ i áti. Atehɛrɛ per te-parene here i áti kupɛtoj, sɛ ɛ bija rendontɛ ϭume nde zografiqit, ɛđɛ perandaj sa-kaqe-hɛraϭ zuri tá mesontɛ, si te zografistɛ. Q' atehɛrɛ Roza mɛ giđe ϭpirt u-đa pas zografiqise.

Иe dite qeλoj te zografisηe ηe đi, ɛđɛ kaqe ϭume

BKSH

i pelqɛu pun' ɛ-saj, sa vɛndosi te zografisɳe vɛtem kafɕe.

Po mɛ-qene-qe nuke kiɕtɛ te-hoλa qe te blintɛ ɕembeλa, bentɛ te-brɛðura te-ɲata ndeɲer arat ɛðɛ atjɛ jaɕte punontɛ tere ditene. I dontɛ ɕume kafɕete, ɛðɛ i vintɛ ɕume kɛq kur i ɕihtɛ sɛ i ðernine. Po mɛ ɲiðe keto kiɕtɛ maλ ɛ deɕeruntɛ te zografistɛ te hɛqurat ɛ atyrɛ. Andaj dendure vintɛ nde vendɛt te Parisit ku ðernine bageti, ɛðɛ dykɛ ndeɲure permbi ɳe vandak bari zografistɛ kafɕete qe ðɛpɛɕine, tɛk bariɳt' ɛ miɕ-ɕitesite i vinine potuλ' ɛ habitɛɕine.

Nde ɕteɲit te-rɛ, ku ndeɲti baɕke mɛ te veλan' ɛ mɛ te motrate, beri ɳe lulorɛ (vent per lulɛ) permbi kulmt te ɕteɲise, ku mbantɛ ɳe qɛnq te-ciline ɛ perdortɛ per ɕembeλe. Dendure i veλaj jà mɛrtɛ nde dore ɛðɛ ɛ sbristɛ nd' uðet per te kuλoture, pastaj ɛ ngittɛ nde vent te lulɛvɛt qe iɕtɛ permbi kulmt te patit teɕtatete!

Roza, kur iɕtɛ 19 vjɛç, dergoj dy kora te-punuara mɛ vaj nde trɛgimt (exposition, ἔκθεσις), ɛðɛ ɲykatesite i levduane fort. Kejo i ða ɕume zemere ɛ kuraje Rozese.

Nde 27-ne vit te ,moɕes' se saj ɛ-çquara zografi' ɛ-saj, „Kau i Kantalise" mori bravuren' ɛ-arte ɛðɛ u-blɛ prɛj Qɛveris' s' Engleterese; ɛðɛ Qɛveri' ɛ Francese i dergoj ðureti ɳe ene te ɛrɲentte, ɛðɛ t' ane jà vune drɛjtoɳes (directeur, διευθυντὴς) nde Skolit te Mjɛɕterivɛt, qe mbantɛ Qɛveria per te mesuare çupate. Po per fat te-kɛq i áti nuke poj qe te traɕegontɛ pɛmet' ɛ punes' se-ti se rɛ, sɛ vdiq q' ate mot.

Q' atehɛrɛ Roza pat porosira te-meða, kaqe sa nuke muntɛ ɛ nuke apintɛ t' i beɳe. Katre vjɛt mê pastaj beri ɳe kore, qe trɛgontɛ ɳe panair kuajɕe, per

te-cilene u-habitne ɕume nd' Engliterret ɛ nd' Ameriket, ɛðɛ u-ɕit nde ŋe Englɛs ŋer 1750 lira!

Ne dite, ŋassi u-be ɛ-çquare nde botet, ŋɛrandoreɕa Evɣeni hyri nde ðomet te saj ŋa ðene ze ŋer kete ɛðɛ ɛ ɣɛti dykɛ ŋunuare. Ŋosa ŋa ŋɛrandoreɕene, Roza u-ngrit, qe tà ŋristɛ, ŋo ŋɛrandoreɕa ɛ ŋerqafoj ɛðɛ ɛ ŋuði. Ŋɛrandoreɕa, ŋassi ŋa tere ŋunerate, iku, ɛðɛ atehere Roza ŋa ŋermbi kraheruart te-saj ɕeŋen' ɛ çqimit „Kryqn' ɛ leɣɛɕnes' se nderit", ɛ cila ɕeŋe ɛɕte m' ɛ-larta, qe munttɛ te ɛŋtɛ ŋɛrandoreɕa. Kete ŋɛrandoreɕa jà ngiti ŋermbi kraheruart ŋa kupetuare Roza, kur ɛ ŋerqafoj ɛðɛ ɛ ŋuði.

E-ketiÀe ɛɕte istoria ɛ Rozese Boner. Eðɛ nde do ndoŋe te beneɕte i-çquare si Roza nde kete jɛte, duheɕte te ŋunoŋe si ŋunoj ajo seŋsɛ nderi ɛðɛ kamja fitoneɕne vɛtem mɛ ɕume ɛ te-ŋanumeruare mundimɛ. Kur u-ŋyet ŋe here, si mundi te beneɕte ŋe kaq' i-mire zograf, u-ŋerɣeq: „Mjeɕteria do zemere, mendje, ɕpirt, truŋ. Aspe mê ŋak se keto munt t' i fitoŋe daɕurine. Une ɛ mora bupe. Ajo ɛɕte bupi im, bota imɛ, endepa ɛ jɛtese s' imɛ, ɛra, mɛ te-cilene poŋ. Aspe tjɛtere ŋoh, aspe tjɛtere ndjɛŋ, ŋer aspe tjɛtere mɛndonem. Aspe tjɛtere me heq. Eðɛ deɕeroŋ te beneɕm ɛ-ŋohure vɛtem mɛ ane te ŋuneravet te-mia.

Te-ketiÀe mendje duhet te kete, keɕtu te ndjɛŋe ɛðɛ te poŋe ay qe do mbaresi nde kete bote ɛðɛ lumeri nde tjɛteret.

Daɕuria näeheqes.

Ŋerŋara ɕume jɛtevɛ, nde vitt 1095, u-be ŋe ŋerzjerje ɛ-maðɛ nde tere Evroŋet. Te-giðe, te meðɛŋ ɛ te vɛɣele, te ŋasur' ɛ te varfere, mbreter ɛ bujqer u-ngritne,

u-bene ŋe uɢteri εɗε vatne nde Πalεstine, qe te ɲerzinine ε' andεjmi Saraqinasite, do-mε-ɗene Mohamεdanete qe kiɢine ndene ɲuɢtεt vapin' ε ɢeŋteruare. Kejo levizjε nde istorit quhεte „Kryqmbajtja ε-ɲare". Πo ɲer fat te-kεq nga ata qe u-nisne fort ɲak u-kɗyεne nde memeɗεt te-tyrε; ɢume vdiqne uɗese nga te-vuarate ε nga skamja, te tjεre u-vrane ndeɲer luftrat, εɗε te-tjεre u-zune skʎεver ɲrεj Mohamεdanevεt εɗε mbεtne ɢume vjεt nde skʎaveri si mos mê kεq. Nde mεst t' atyrε qe kiɢine rene nde dore te Saraqinasvεt iɢtε εɗε ŋe djaloɢ Englεs, i-cili iɢtε ɢtrenguare ndene mundim te-maɗ, te ɲunontε koɲeɢtin' ε ŋe Saraqinasi te ɲasure ε te aɢɲere. Ие ε-ketiʎe ɲune ɲer ŋe luftetar iɢtε ŋe çndεrim i-maɗ; kejo si εɗε deɢɲerimi ɲer te fituare ndoŋe hεre lirine ε bene djaloɢne fort te-mεnduare.

Πo goca ε zotenis' se ti, ɢume hεre diltε ɲer te brεɗure nde koɲeɢtt εɗε ε ɢikontε mbe ç' ɡendjε te kεqε ɡendεj i mjεri. Ndjεu nde zemeret ŋe ɗembjε te maɗε ɲer até εɗε ndoŋe hεre ε nguɢeʎontε mε fjale t' embela. Ay i pefεntε ɢume ɡerra ɲer memeɗεn' ε-ti te-large. Mbe nde funt goca zuri te mεndonεj, si te bentε, qe tà leɢontε djaloɢine. Eɗε mε qene qe vendi, ku pinine, iɢtε buze dεti, mundi t' i ɡεŋe ŋe vent nde ŋe anijε, qe dote ikentε nga limani.

Natene ɲra i haɲi dεren' ε koɲeɢtit, i ɗa ca te te hoʎa, εɗε i ɗote: „Na tani kɗεu nde Englitεrret t' endε".

Ay nde kryεt nuke dontε te ikentε εɗε te lintε até te vuantε ε te hiqtε tere zemerimn' ε t' εt. Πo goca qendrontε, sa i-riu i u-fal ndεrse ε mε lot i ɗa: „Atehεrε εɗε ti duhεte te ikeŋç fɢεhuraj εɗε te viɢ nde Λondre εɗε te kerkojɢ Bεkkεtne, εɗε une dote te mar grua.

Djaloɢi apiti mε siguri nd' Englεtεrret. Çuɲa mbεti

nd' Afrike per ca kohe, po nuke muntte te durontε ndarjεn' ε ati; andaj ηe dite iku fεεhuraj εδε ajo nga εtepija ε t' εt qe te kerkontε te-daεurin' ε-saj.

Vεtem dy fjale angliεt dintε, „Λondre εδε Bεkkεt, te cilate i kiεtε mesuare prej djaloεit vete.

Dykε hipure nde ηe anije prej Engliterrε δa: „Λondre", εδε kapεdani ε priti εδε mε siguri ε εpuri nd' Engleterret. Kur apiti atjε εδε pεti, sε kryεqytεti iεtε εδε εume lark, u-nis mbe kembe dykε δene cilit-do qe pεntε perpara: „Λondre". Mbe nde funt apiti nde Λondre, ε cila pa fjale atehεrε nuke kiεtε mê tεper sε 400,000 ηεres, si taεi; po sido-kudo iεtε ηe qytεt mjaft i-maδ „Bεkkεt, Bεkkεt", zuri atehεrε te δεεtε goc' ε huaj, εδε ηεrezite ε εikonine si te-habiture, dykε mos kupetuare, sε ç' dontε ajo. Πo mbe nde funt ηe i-ηohure i Bεkkεtit kupetoj, sε ciline kerkontε ajo, εδε ε εpuri tεk ay. Bεkkεti ε perqafoj mε maλ εume ε mε lot nder sy, dykε mεnduare, sa te-keqia kiεtε hεqure ajo çup' ε-mjεre, po bεsetarε; εδε per-se-çpεjti ε mori per grua. —

Keta jane perinderit' ε te-çquarit kryεprift te Kantabrigise, ε Θoma Bεkkεtit.

Kejo istori eεte far' ε-vertεte, ndonesε eεte kaq' ε-vjetere, εδε na vertεton até fjalen' ε-urte: „Bej temirene εδε hiδ-ε nde dett".

Te-mire nde ventt te se-ligese.

Ηe Amerikan i-εgere vatε ηe dite nde εtepit te ηe zotenie, po fort keq zemeruare. Kur u-pyεt, persε iεtε kaqe keq zemeruare, u-perpεq: „Zoti Smiδ vuri qent' ε ti te me hanine, εδε mezi ε mε εume mun-

dim ɕɲetova." Bera bɛ, sɛ nde te-ɲaret kohe te-ɲelqyɛrɛ dotà vras".

— Eðɛ ç' dote fitojɕ, ɛ ɲyɛti miku i-ti, nde ɛ vrafɕ?

— Asɡe, vɛtem dua t' i mar çɲagim ɲer te-kɛqɛne qe dɛɕtɛ te me bentɛ.

— Ηo nuk' ɛɕt' ɛ-drɛjte t' i març jɛtene ɛ ɳɛrîut.

— Ηo mos iɕtɛ ɛ-drɛjte ɲer ate te vintɛ qente te me çanine?

— Ηa fjale, nuke, ɲo kejo s' te ɛɲ te-drɛjte tà kɛɕ até ɲer ɕembeλe ɛ te bejɕ si ay. Ηervɛç kesaj dote veɕ vɛtehɛne t' endɛ ndene ɳe mundim te-tmɛruare ɲer jɛte.

— Ç' te beɳ ɲra? ɲyɛti i-ɛgeri.

— Te ruajɕ ndoɳe kohe qe t' i beɕ mire, ɛðɛ atehɛrɛ dote kuɲetoɕ, sɛ kejo eɕte ɕume m' ɛ-embele sɛ çɲagim-marja, ɛðɛ dykɛ bere keɕtu nuke dote kɛɕ ɲer te ɲare ndoɳe te-kɛqɛ, ɲo mbasɛ ɕume bɛkimɛ dote ɡɛɳç.

— Dote beɳ ɲas keɕíλes' se zoterise s' atɛ, ða i ɛgeri, sɛɲsɛ ɲrɛj ɲrovimi di, sɛ zotenia jotɛ kupe nuke ðote geɳɛɕtra". Keɕtu u-ndane te dy miqte.

Ηas ca javevɛ i-ɛgeri Amɛrikan ɛrãi ɲraɲe nde ɕteɲit te mikut te-ti, dykɛ ɲasure ɳe lekure bonafsi [1]) fort te-bukure.

„E! i ða miku, ɲosa ɛ ɲa. Ku ɛ goditɛ kete lekure kaqe te-bukure? Dote te jɛte ɕum' ɛ-vejɛjture ɲer nde dimere! Bɛsoɳ, sɛ nuk' ɛ kɛ vjɛðure!

— Nuke, miku im. Ti di qe ɲrɛj ɕume kohɛ i-kam lene zakonɛt' ɛ-liq te kombit t' im, ndonesɛ ɡɛɳ-ɲerɲara ɕume veɕterimɛ. Kam arãure, qe te te ðɛm, s ɛ kam fituare kete lekure.

[1]) He fare kau.

— Ne dite iɢŋa per gah nde pyjɛt, ɛðɛ ciline pandɛn, sɛ gɛta perpara papandɛhuraj? gɛta zotine Smið, i-cili vuri qente te me hanine. I-pari im mɛndim iɢtɛ — ɢiko si ɛrðe punerate ɛðɛ armiku me ra nde duart. Dotà vras; po atehɛrɛ me ɛrðe nder ment fjalete t' uaj, ɛðɛ vɛndosa t' i beŋ mire.

Andaj ɛ mora nde tɛndet t' imɛ ɛðɛ ɛ prita mɛ giðe zemere. Nde mengɛst ɛ ɢpura vɛte gɛr nde uðet te-maðɛ, sɛpsɛ nuk' ɛ dintɛ uðene, ɛðɛ atehɛrɛ i ðaɢe dorene ɛ i ðaɢe:

„Uð' ɛ-mbare, taɢi ɛ di uðene te kðɛnɛɢ nde ɢtepit t' endɛ. Kur te gɛta vɛteme nde pyλt, Satanaj me ða te te vras, sɛpsɛ sikundre di, perpara kohɛ vurɛ qente te me çanine ɛðɛ qɛɢŋɛ, kur une sulɛɢa qe te ɢpetoŋɛ nga ata, po une ɛ munda ngasjɛne, ɛðɛ nde ventt qe te te vrisŋa, te bera ɢerbim. Ece, ɛðɛ mos jà bej keɢtu ndoŋej tjɛteri".

Nɛriu u-habit, kur degoj keto fjale, sɛpsɛ ɛ kiɢtɛ hapuare até qe me kiɢtɛ bere. Eðɛ mɛ ɢume ndɛr me ftoj nde ɢtepit te-ti ɛðɛ me gostiti, me ða ɛðɛ kete lekure te mbulonɛm dimerine mɛ até, ɛðɛ u ða ɢerbetorevɛt, sa hɛre te ɢkoŋ nga bujqerij' ɛ-ti, te me prɛsene ɛ te me ɢerbɛŋene, ɛðɛ keɢtu fjalet' ɛ-tua me duaλe te-vertɛta. Un' ɛ diŋa, sɛ zotenia jotɛ nuke ðua geŋɛɢtera! E ndjɛŋ vɛtehɛne t' imɛ ɢume te-lumure.

Si ŋe Englɛs te-fisçim ɛ ɢpetoj ŋe macɛ.

Nde kohet qe tere Englɛtɛrra iɢtɛ nde lufte tetmɛruare nde mɛst te ŋeri tjaterit, ɛ-cila lufte eɢt' ɛ-ŋojture ndene ɛmerine: Lufta ɛ Trendafilevɛt te-Barðe ɛ te Kuq, pontɛ ŋe zoteni, qe quhɛj Hɛnri Uniat, i-cili iɢtɛ nga pɛði i Trendafilevɛt te-kuq.

Ky ŋeri i-fisçim u-hoð nde burkt prɛj armiqvet te ti, ɛðɛ pa fjale atjɛ dote kiɕtɛ vdɛkure nga uria, po te mos i kiɕtɛ derguare Ɓɛrendia uɕqim mɛ ane te ŋe macɛ, sindekur i kiɕtɛ derguare nde koherat te-moçimɛ Ɬiut mɛ ane te korbavɛt.

Zoti Uniat ŋe dite pintɛ permbi ɕtreset te-ti prɛj kaɕtɛ ɛ te-ftohete ɛðɛ po driðɛɕɛ nga te-ftohetit' ɛ nga notia, ɛðɛ ment vdistɛ nga uria, sɛ s' kiɕtɛ uɕqim te-mjafte ɛ te-vejɛjture, kur ŋe macɛ u-duk nde finɛstret te burgut ɛðɛ u-hoð mbi guŋet t' ati. Zoti Uniat ɛ-perkeðɛli ɛðɛ keɕtu zune baɕke ŋe miqesi.

Ditene tjɛtere macja u-duk prape nde finɛstret, po kete hɛre, sikur sɛ ɛ kiɕtɛ kuŋetuare gendjɛn' ɛ kɛqɛ ɛ mikut te-saj te-ri, mbantɛ nde gojet ŋe peɬump.

Zoti Uniat ɛ ndoɬi ɛðɛ macja i ɛrð perane ɛðɛ peɬumbine jà la nde doret. Zoti Uniat atehɛrɛ u-mɛndua te perdorŋe kete menyre, qe tà bentɛ burk-ruajtesine t' i piqtɛ ɛ t' i gatuantɛ peɬumbine. E ðepiti ɛ i pefɛu, sɛ sa vuantɛ nga uria, ɛ i u-lut, nde mundɛj, t' i ɛpte ɕesɛndi.

„Kam te-çkoqure ɛ te-aɕpere urðere prɛj te-parevɛt te-mi, ða burk-ruajtesi, te mos u ap veç buke ɛðɛ uje ɛðɛ keto te-paka, ɛðɛ nuke munt t' i ɕkɛl porosit' ɛ te-parevɛt te-mi, sɛ kam frike mos me beŋene ate qe s' tà prɛt mendja.

— Mire, ða z. Uniat, po nuke te kerkoŋ te me sjɛɬç uɕqim, po te apç te me gatuaŋe ndoŋe uɕqimne, qe dote t'a ap vete.

— Cume mire, ða mɛ te-qɛɕure burk-ruajtesi. „Kuɕ nuke ka te haje enderit karvelɛ!" Mire, te zotonɛm, po ç' dobi nga keta te-zotuare, kur as ŋeriu s' i epete leje te te sjɛɬe ɕesɛndi". Ɓo posa mbaroj kete fjale, z. Uniat i pefɛu peɬumbine, per habitjɛ te burk-ruajtesit,

i-cili nga turnja ɛ mori nrɛj duarvɛt te te-burgosurit, ɛðɛ nas ɳ'a dy ore jà soλi te-gatuare ɛ te-valuare ɛðɛ jà vuri z. Uniat nernara kembevɛt.

Q' ate dite ɛ gɛr sa doλi nga burgu mica i siλtɛ ner dita nga ɳe neλumn, te-ciline jà gatuantɛ burkruajtesi, ɛðɛ kɛɕtu u-ruajt jeta ɛ ati ɳɛriu fisnik.

Si doλi nga burgu, kur u-vu naqtimi, ɛðɛ mori nrane ofiqɛt' ɛ nasjɛt' ɛ-ti, nuke hapoj ɛðɛ ɕnetimtarɛn ɛ-ti mice, no dergoj ɛ jà suaλe nde ɕtenit, ku mbaroj ditet' ɛ-saj nlot mɛ ndɛrɛ ɛ mɛ te-mira.

Q e n d r i m i.

Mê ɕume sɛ dyzɛt vjɛt mê nare ɳe djale kembesbaðure ɛ mɛ roba te-çjɛra hyri nde ɕkroɳetorɛt te drɛjtarit te ɳe fabrikɛ nde Gλaskov te Skocese, ɛðɛ nrɛj ati kerkoj nunen' ɛ te-ɕnenit gerra andɛj ɛ ketɛj.

„Kejo nune do ɕume te-rɛndure", ða drɛjtari mɛ ɳe ze te-forte. „Nastaj ɛ-nara ge qe duhɛte ner kete ɛɕte te kɛɕ kenuce".

Djali u-helmua fort ɛðɛ ɛkoj. Ponte mɛ te-ndryɕmɛ nunera qe bentɛ ditene nde trɛkt ɛðɛ natene flintɛ nde ɳe graʒt. Na ɛkuare dy muaj djali fitoj kaqe te-hoλa sa i ðuheɕine ner te blɛre ɳe nale kenuce. Atehɛrɛ ɛrãi nrape ɳe menges tɛ drejtari mɛ kenucete ne kembe.

„Na, Zoteni, taɕi kam kenuce, i ða djali mɛ ɳe ze te-uɳture".

— „O", ða drɛjtari, ɛðɛ mɛzi gɛti ɳe tjɛtere ɛkak qe te mos ɛ mbantɛ. „A do ketu nune? no nuke mundɛte, djali im, te gɛɕ nune ketu mɛ keto roba tefeλiqura; dote na feλiqç te-giðe".

Djali ner ɳe te-fiÃmɛ u-gent nde dyɕim ɛðɛ nastaj doλi na bere tjɛtere fjale. Na ɛkuare gaɕte muaj

qe atehere, ne dite me roba te-reja prej ne cohe se-trage po te-gieme, erdi prape te drejtari. Kete here drejtari mori ne fare enterese per djaline edhe per te-parene here e vuri re djaline me kujdes. Faq' e djalit e-dobete edhe pa gak i pefente, se per gume muaj kiste prere prej bukese, qe te muntte te fitonte te-hoÀa per ato roba. Atehere drejtari e pyeti mê ndryge edhe me hiderim te-mad geti, se nuke dinte as te gkruante as te kendonte.

„Qe te te mareme nde fabriket t'ene egte nevoje te mesoje te-kenduar' e te-gkruare" da: „Nuke kemi pra ndone vent per ty".

Faqeja e djalit u-be e-verde si dyÀe, po pa dene ndone fjale, pa treguare ndone te-qare, iku edhe prape. Kete here vate pese-mbe-dhjete mila lark nga qyteti edhe geti pune nde ne patos, i-cili iste perane ne skolie se natese. Nde funtt te motit vate edhe prape nde gid ate gkronetore.

„Munt tani te gkruaq e te kendoq", da i-mjeri djale me fjale te-gkurtera.

„I dage pune", dogte drejtari pastaj pas gume vjetve, „se m' iste mbugure mendja, se me kohe dote muntte te merte edhe vendine t' im, po te vendoste per te fituar' até. Herezite pak nga pak mbrodesojne, po ay djale egte sot i-pari pas meje nde fabriket".

He nparje e Galilease.

Galilaua si u-verbua ponte nde ne bujqeri te-ti, qe e kiste jagte qytetit Arqetri, ku iste perzene pastaj pas gume te-ndjekurave. He menges ne mot te-tere pas te denuarit te-ti nde Rome, mendonej per te gkuarat' e-ti te-helmuara edhe per te-tjera te-keqia, qe kiste hequre

ε po hiqtε. Ky mendim ε hiδeroj fort εδε dεgi te pintε nde δomet te-ti te-vogele. Πo qe te largontε farε prεj vetehεs' se-ti ata mendimε te-pikete, zuri te εcentε ndeper δomet te-ti. Πo nuk' u-kenaq mbe kete, εδε dεgi te levisη' ε te mare εre mê liruare, εδε dykε hapuare, sε iεtε i-vεrbere, doλi nga δoma jaεte. Πer-se-çpεjti mendj' ε-ti ε-ngriture zuri te sbutεte εδε dykε εcure ndjεntε ηe te-prejture nde vεtehεt te-ti εδε nde zemeret ηe daεuri per vεtehεn' ε ti, per ηεrezine εδε per ata armiqt' ε-ti. Mbe nde funt kaqe u-prejt, sa ato te εkuaarate vale ε te-hεqura te jεtes' se-ti i suaλe ηe te-qεεure, εδε dykε qertuare vεtehεn' ε-ti per dobesirene qe ε kiεtε puεtuare dεgi prape te jete nde mεst te miqεt te-ti, po sa-kaqe-herαε kupetoj, sε fort tεpere iεtε larguare prεj εtepis' se-ti. Pεte ε-vertεte, sε dintε εume mire uδet' ε kodres' se-ti se daεure, permbi te-cilene, εcentε, po pas te-vεrbuarit te-ti as kupe s' kiεtε dale nga εtepia. Ku vaλe iεtε? Ku dontε te vintε? Γiδesia potuλe tij iεtε nde prehjε. Πer ηe te-imete u-tremp εδε qendroj. Mε ηe te-luajture te forte te duarvεt te-tia i εpuri ato nde syt te-ti, εδε dykε fërkuare ata, mε te pεεretiture δa: „Keta sy, qe me kane pefyεre qiεj teriη, taεi as ηe pjεse te-vogele te δεut nuke duane te me pefεηene, po durim". Eδε mbεti atjε mε duar liδure sikur sε pristε per ndihme ndoηe ηeri.

Πas ca te-imetavε pandεhu, sε degoj zen' ε ηe εkopi permbi guret. Dykε mape atehεrε zemere δepiti „Veλa! — Cili eεte aty?" iεtε pergigja: „Ç' do? Mos do te me apç pesendi?—O, dua ti te me beε ηe te-mire", δa Galilεua. Eδε i-huaji u-pergeq: „Πer fat te kεq nuke dote munt te beη ate qe doni, o i mjere, sε pak mê pare qava nde zemeret t' imε fort kεq fatkεqerine nde te-cilet pendεm. Πo jo, jo; qendro, mbe nde funt

jɛmi veλɛzer mɛ te-vertɛte, po, mê tɛpere ɛðɛ ŋga atá te-pasurite, mɛ giðe varferine t'ene. Na ketu kam ŋe karvɛlɛ buke ɕume te-mire. Mâ ðane nde Goɛλot (bujqeria ɛ Galilɛose), ɛðɛ dote beɕ mire te vɛç ɛðɛ ti atjɛ, sɛ atjɛ pi ŋe ŋɛri i-pasure, po fort i-mire. Na, mɛr-ɛ. Po ku jɛ?"

— „Te falɛm ndɛrse, po nuke kam nɛvoje per bukene t'endɛ, o miku im i-mire. Jam i-varfere, ɛðɛ ɛ vɛtema ɛ mire qe dua te me beɕ ɛɕte te me ɕpjɛɕ nde ɕtepit t'imɛ".

— Çe? te te ɕpjɛ nde ɕtepit t' endɛ! Po une jam i-vɛrbere! ɛðɛ te te ðɛm te-vertɛtene, qe kur sɛ jam lindure, as kupe s' kam pare driten' ɛ djɛλit!"

Galilɛua pɕeretiti fort aɕpere ɛ fort helmuare; po tjɛteri i ða: „Ndjɛ-me, nde te pandɛha per te-vɛrbere. Hɛriu pa sy ben ɕume te-lajðitura. Po lɛte vɛmi. E di mire vendine.

— Do atehɛrɛ te me ɕpjɛɕ nde Goɛλot? A ɛ di uðene? — Eðɛ atjɛ do te vɛç? — Po. — Atehɛrɛ lɛte vɛmi. Ku ɛ kɛ dorene. — Na-ɛ". Eðɛ per ŋe te-imete si kerkuane doren' ɛ ŋeri tjaterit, me nde funt i ɡetne. Eðɛ keɕtu ɕkuane.

„Ketɛj, ða i vɛrberi i-huaj; me dukete, sɛ ɛðɛ ti jɛ plak; sa vjɛç jɛ, o veλa? — Mê tɛpere sɛ ɕtate-ðjɛte, ða Galileua. — O, jam mê i pasure sɛ ty nde vitɛt, jam tɛte-ðjɛt' ɛ dy vjɛç. Po çe mɛ kete? Robate t' endɛ nuke me dukene te jene roba ŋeriu te-varfere. O, te lutem zɛteni, te me ndjɛɕ. Robat' ɛ mia te-varfera dote te . . .

— Te lutem, persɛ nuke me ðua tani, veλa? — Po ti jɛ. . . . . O, une, une jam ŋe i-vɛrbere i-mjere, i-cili dote mbɛtɛɕa pa ndihme nde uðet mɛ giðe keto robat' ɛ-mira, po te mos me ndihtɛ ŋe veλa si ti".

Γɛr mbe ca te-fiλmɛ qe te dy dykɛ hɛɛture po ɛcnine, gɛr sa kamban' ɛ fɑatit u ðа ze ɛ kupetuane sɛ iɑine perane bujqerise.

„A do mɛ te-vertɛte te vɛç nde bujqerit le Goɛ-λose? A ɛ ɳɛh ɛðɛ te-zon' ɛ asaj, zone Galilɛ? — Πo, ɛ ɳoh; po ti ɛ ɳɛh? — Πo, mjaft mire, ɛðɛ mɛ kete duɑ te ðɛm, sɛ, ndonesɛ s' ɛ kam pare kupe, kupe s' kam ikure nga port' ɛ ti pa buke; ɛðɛ cili nuk' ɛ ɳɛh? Bota ðote, sɛ ay ɛɛte ɳe ɳɛri i-mað ɛ i-çquare, po ɑoket' ɛ mi ɛðɛ une ɛ quajme ɳɛri te-mire, sɛpsɛ as ndoɳe nuk' ɛ kupeton te-berete mire si ay, ɛðɛ perandaj giðe ɛ duane, ndonesɛ mɛ syte t'ane nuk' ɛ ɳoheme". Kɛɑtu ɛɑte ɛðɛ mɛ Iisu-Kriɑtine ɛðɛ mɛ ata qe i bɛsojne. E duane, ndonesɛ s' ɛ kane pare kupe.

Mbe keto ɛ sipere nde ɑtepit te Galilɛut ɳe nxenes i mesoɳesit te-mað hyri nde ðomet, nde te-cilet ɛ kiɑtɛ lene plakne te-merziture, po ɛ gɛti ate te-zbrazete ɛðɛ dɛrene te-hapure.

Mɛ frike ðepiti miqt' ɛ ɑerbetorete ɛðɛ i dergoj qe te veẓgonin' ɛ tà gɛnine te-vɛrberin' ɛ-daɑure. Kur ɛ gɛtne, ðepisnine nga gezimi; ɛðɛ nxenesi sa-kaqe-hɛraɑ u-sul tɛk ay plot mɛ mireɳohesi, sɛ ɛ gɛti pa pesuare ge. „Zoti Galilɛ, nuke di, sa u-trempme!" Eðɛ dykɛ ðene keto i puðte mesoɳesit duarte, pastaj pa ɛðɛ ɑokn' ɛ ati te-vɛrbere, i-cili atehɛrɛ kupetoj, sɛ ciline kiɑtɛ sjɛλe.

Πo para sɛ te ɑkontɛ te-habiturit' ɛ te-varferit, Galilɛu ɛ perqafoj ɛðɛ i ða: „Na, miku im; na ɳe veλa i Galilɛut. Te-berete mire na beri veλɛzer. Me ɑpetovɛ, miku im; po nuke di, sɛ ɛðɛ Galilɛu taɑi ɛɑt' i-vɛrbere? Eðɛ çdo ge qe munt taɑi t' i pakesoɳe fat-kɛqerine ɛɑte t' u ndihɳe te-tjɛrevɛt, qe vuajne. Jake, ɑtepia imɛ dote jɛte ɛðɛ jotja, ɛðɛ buka imɛ dote jɛte

εðε jotja. Eäε dote ɕohç, sε εðε te-ɲasurite munt te benεne veʎεzer, si εðε te-vobεqte".

Nde zemeret te te-vεrberit te-varfere atehεrε u-dεrð ɲe daɕuri ε mireɲohesi ε ɲaanete, εäε dykε ɲuðure doren' ε mesoɲesit te-mað nuke muntε te flistε as ɲe fjale ŋga maʎeɲimi i-mað.

Fundεt' ε ɕoqeris' se-mire εäε fundεt ε ɕoqeris' se-kεqε.

„Kuɕ εcen mε te-urtete dote benete i-urte; ɲo ɕoku i te-mapevεt dote humbete".

Fjale te-Urta 13, 20.

Иεrezite vεɲerojne a kane fuqi mbi ɲeri-tjatrine mê tεɲere sε sa ɲandεhɲene. Dykε pojture, sindekur pojne, mbe ɕoqeri mε ɲeri tjatrine ɲas kaqe menyravεt, mesojme ɲeri ɲrεj tjεterit giðeɲe ε ɲa ɲuɕim. Kur ɕoqerojme mε te-tjεre, ɕikojme, ç' bejne deɲojme, ç' ðone, εäε kembεjme mendimε ε fjale ε ndjεɲa mε atá. Пa fjale ŋga giðe keto ka ɲe funt a ɲer te-mire a ɲer te lige. Eɕte ɲra ɲe ge fort ε-maðε, mε ç' fare ɲeres ɕoqerojme.

Cume hεre ɕokete t' ane nuke munt t' i spεäime. Иeriu mbe te-paʎe munt te spεðɲe fqiɲet' ε-ti; ɲo ka dεtyre te poɲe ku ε hεðene koherate ε ngarjete. As munt ɲeriu te spεðɲe ɕokete nde ɲunet. Keta jane ɲas ɲelqimit te-Zotit te ɲunese, nde te-cilet ɲunon. Mbasε fqiɲet' ε ɕoket' ε ɲunese ɕtrengonεmi t' i kemi, sindekur i gejme, ɲo miqte t' ane, te nguɕte, te-cilete nεvε i kerkojme, mundεte te jεne te te-spεðurit t' ene. Eɕte ɲe ge fort ε-maðε te bejme te-spεðure te-mire.

Stiku yne, si εðε cume te-tjεre nde vivʎet te Fjalevet te-Urta kane dy ane ɲerene kundre tjatrese,

faqɛn' ɛ-mire te-ŋese ŋer te-cilene flɛt ɛðɛ te-ligene. Nɛvɛ kɛmi ŋer te veẓguare qe te dyja ŋas raðese nde te-cilet i ŋɛjme.

A. Faqj' ɛ-mire eɢte kejo: „Kuɢ ɛcen mɛ te-urtete benɛte i-urte". „Te-urte" ketu do te ðote jo ata ŋɛres qe jane te-diture a kane dituri te botese, ŋo ata qe jane mɛ te-vertete te-mire, do-mɛ-ðene te-drɛjtete, te-mirete, ata ŋɛres qe kane diturin' ɛ-siŋermɛ ɛ kane frike Ŋɛrendiɛ ɛ pojne ŋas ŋorosivɛt t' ati.

„Te-ɛcure mɛ ata", do te ðote te ɢoqeroŋe ŋɛriu mɛ ata, t' i beŋe miq te-ti, ɛ keɢtu te kete ŋer ŋasqyr' ɛ ŋer ɢembeʎe uðet' ɛ atyrɛ ɛ te poŋe ŋas zakonɛvɛt ɛ ŋas jɛtes s' atyrɛ. Sɛŋsɛ vertɛt keɢtu ka ŋer te ŋgare, nde qofte, sɛ dot' i bejme miq. Stiku ðote keɢtu: „Kuɢ ɛsen mɛ te-urtete dote benɛte i-urte".

Eðɛ dote benɛte i-urte, jo sɛ te-urtete ɛ keɢiʎojne, ɛ mesojne a ɛ qertojne ate qe pon me ta. Nuke ŋertojne t' i bejne keto, kur eɢt' ɛ uðese ɛ ŋuna i do t' i bejne, ŋo vɛŋerojne ɛ kane fuqi mbi ŋeri-tjatrine, jo kaqe mɛ ane te ketyrɛ ɢerravɛ sa mɛ fuqin' ɛ ɢembeʎes' se-tyrɛ. I mesojne ŋɛrezite mê tɛŋere mɛ ane te ŋuneravɛt sɛ mɛ ane te-fjalevɛt. Mendja vɛŋeron mbi mendjɛt, ɛðɛ karaktiri mbi karaktirt.

ɢoheme, mɛ ç' menyre ŋɛriu i-mire siʎɛte mbe çdo kohe, ɛðɛ mesojme ɢume ŋga sa ɢoheme. ɢoheme, qyɢ siʎɛte nde te miret, ɛðɛ si i duron te-keqijat' ɛ mjɛresine. ɢoheme, ç' ŋagim ben kur i bejne ndoŋe telige. Dykɛ ɢoqeruare dendure mɛ ate jo vɛtem ɢikojme, ç' ben, ŋo ɛðɛ ɢume hɛre mesojme, persɛ ben keɢtu. Ngajat' ɛðɛ ŋunerat' ɛ ati jane te-ŋohura tɛ miqt' ɛ-ti. Ґiðe keto nuke muntŋene vɛç te kɛne ŋe fuqi ɛ ŋe vɛŋerim mbi nɛ. Kur ɢendɛmi nde kohera qe ŋgasene mɛ t' atijate, mɛndonɛmi, ç' doteŋ bɛntɛ ay. Kur ŋesojme

ndoɲe te-kɛqɛ ŋga ndoɲe a ɕahɛmi, kujtonɛmi, qyɕ ay kiɕtɛ zakon te flistɛ ɛ te bentɛ nde te-ketiλa ŋgarjɛ. Keɕtu ɕembeλ' ɛ ati ka ŋe fuqi ɛ rendesi mbi nɛ. Muntme te sjɛλeme nde mendjɛt t'ene mbasɛ ɕume fjale t' ati qe iɕine plot mɛ gyq te-ɕendoɕe ; po mê ɕume te-sjɛλat' ɛ ati pojne nde kujtimt t'ene. Po-ðua pa kupetuare miqt' ɛ ati ɕohene ɕume dobi nga i-ketiλi ŋɛri.

Mɛ keto fjale nuke dua te ðɛm, sɛ ndoɲe tjɛtere fuqi vɛç fuqis se Frymes' se-Ɉeɲteruare munt te ndryɕoɲe zemerene, a sɛ munt tâ beɲe ŋɛrin' ɛ-lik te-mire. Kejo pune eɕt' ɛ Pɛrendise, ɛðɛ vɛtem ɛ Pɛrendise. Po ɕoqeri' ɛ te-urtit eɕte vɛgele, ɛðɛ vɛgele fort ɛ-ɕenuare. Eðɛ ndonesɛ mɛ ɕoqerin' ɛ ati ndryɕim i-mað nuke benɛte, po ŋe funt i-mire munt te viŋe, ɛðɛ mbasɛ benɛte gati uða per kete ndryɕim.

Mê te-ɕumete prɛj nɛɕ a nuke dime ɕume ŋɛres, ɕoqeria ɛ te-cilevɛt ndjɛjme, sɛ na ben ɕume dobi? Nde mɛst te miqvɛt t'ane a nuke kɛmi ndoɲe, mɛ ane te ɕoqeris' se te-cilit ndjɛjme, sɛ lartesonɛne mɛndimɛte t'ane? Kur ɕendɛmi perpara ati, nuke flaseme si temape. Me ɕe se-perbrendeɕmi na ðote, te kɛmi per ɕembeλe te-folurit' ɛ te-sjɛλat' ɛ ati, ɛðɛ keɕtu fitojme frymen' ɛ karaktirit t' ati. Kupe nuke ikejme nga perpara ati pa ndjɛre, sɛ patme dobi nga ɕoqeria ɛ ati. Kaqe eɕte ɕe ɛ-vertɛte, sɛ „kuɕ ɛcen mɛ te-urtete dote benɛte i-urte".

B. Po mjɛre! ɛðɛ faq' ɛ-lige ɛ kesaj ɕejɛ eɕte gið aɕtu ɛ-vertɛte. „Ɉoku i te-mapevɛt dote humbɛte".

Eðɛ ketu „te-mape" nuke dote ðote ŋɛres, qe s' kane perparimɛ a mendjɛ. Ata qe kupetonɛne ketu munt te jene mendjɛ-hoλe, te-fisçim, ɛðɛ tê diture. Po jane te-mape pas mendjɛs' se Fjales' se Pɛrendise. Mɛ giðe perparimɛt' ɛ mendjɛs se tyrɛ ɛðɛ mɛ giðe fuqit'

ɛ-tyrɛ te-ɲelqyɛra nuke kane bɛse te-vertɛte, jane te ɲabɛse, ɛɑ̃ɛ as ndoŋe, vertɛt, eɢte kaq' i-mape, sa i-ɲabɛsi.

Eɑ̃ɛ „ɢoku" i te-ketiʎevɛt nuk' eɢt' ay ŋɛri qe u-hoɑ̃ nde ɢoqerit t' atyrɛvɛ nga ngarjɛte ɛ sɛ keɢtu ɛ dɛɢ koha, ɲermbi te-cilate ay s' munt te kɛte fuqi, do-mɛ-ɑ̃ene nuk' eɢte ay ŋɛri, qe i ka fqiŋe a ɢoke te ɲunese, a ane te femijes' se-ti, ɲo eɢte ay qe sgɛɑ̃ ata ɲer ɢoke te-ti ɛɑ̃ɛ i ben miq te-tij, ndonesɛ koʎaj munttɛ te bentɛ ndryɢɛ.

Пer te-ketiʎene ɑ̃uhɛte, sɛ ɢoku i te-mapevɛt dote humbɛte. Fjala „dote humbɛte" mundɛt te mɛpɛte ɲas dy menyravɛ.

1) Ay ŋɛri ca nga ca dote ɲriɢɛtɛ; karaktir' i ati dote benɛte m' i lik; zakonɛt' ɛ te-sjɛʎat' ɛ ati dote benɛne si te ɢokevɛt te-ti te-liq; dote humɲŋe ndjɛŋen' ɛ se-drɛjtese ɛ te ɢtremberise, ɛɑ̃ɛ giɑ̃e mesimɛt' ɛ mire, qe kiɢtɛ ndoŋe hɛre dote humbɛne a dote ɢuhɛne.

Te kesaj gejɛ lɛte sjɛʎeme ŋe ɲasqyre. Ие djaloɢ iken nga ɢteɲia ɛ ɲerindervɛt te-ti, ku kiɢtɛ mape a-pesim te-mire, ɛɑ̃ɛ dɛl ɛ vɛtɛ nde vent te-huaj. Mɛ-qene qe ɢtrengimi ɛ beri ate te lere ata qe ɛ mesuane ɛ i hoqne uɑ̃ene gɛr atehɛrɛ, hiɑ̃ɛte tani nde mɛs te ɢo-kevɛ te-riŋ. По nuke ben te-sgɛɑ̃ure te-mire; vɛtɛ mɛ ata, fjalet' ɛ ɲunet' ɛ te-cilevɛt duhɛj tà bintnine sa-kaqe-hɛraɢ, sɛ nuke jane miq te-mire ɲer até; ɲo nuk' ɛ le ɢoqerin' ɛ atyrɛ, ɛɑ̃ɛ atehɛrɛ akoma, kur ɢɛh, sɛ sa ligesi ndene te-sjɛʎat t' atyrɛ te-ɲelqyɛra fɢihɛte; ɲo ɛɑ̃ɛ qendron te jɛte ɢoku i te-mapevɛt, ɛɑ̃ɛ sa-kaqe-hɛ-raɢ fjalet' ɛ stikut t' ene dalene te-vertɛta, do-mɛ-ɑ̃ene i-ketiʎi ŋɛri humbɛte. Uɑ̃et' ɛ ati te-mira ɲriɢɛne, nder-gɛgja dobetonɛt' ɛ çlironɛte, ɛɑ̃ɛ mesimɛt' ɛ-mire te djaleris' se-ti haponɛne. Пer-se-ɢɲɛjti meson te siʎɛte ɛ te poŋe si ata qe ka pɛɑ̃ ɛ potuʎe, ɛɑ̃ɛ ato fjale qe s' i ɲelqɛnine, kur i degoj hɛren' ɛ-ɲare, tani i ɑ̃ote vɛte.

Πo kejo ane ɛ stikut t' ene s' ka te beŋe mɛ teriŋte vɛtem. Sa hɛre ngan ŋɛres te-ɕkuare qe apiŋene nde ɕoqerira ɛ beŋene miqesira, qe nuk' u sjɛλene tjɛtere ge vɛç demit. Miqesia ɛ botese eɕte si ujete qe ca nga ca ðɛλon ɛ ha gurete. E-ketiλa ɕoqeri ca nga ca ha jetene ɛ 'ti bɛsetarɛ ɛ te-ndɛrçimɛ ɛðɛ dobeton fuqin' ɛ karaktirit t' ati. Mesimɛtɛ qe ka prɛj bɛsese benɛne te-dobete; humbɛte daɕuria per gerra ɕpirterieɕte ɛ te-larta, ɛðɛ sa mê tɛpere ŋɛriu denderon nde te-ketiλa ɕoqerira, kaqe mê pak gezim ndjen nde ɕoqerit te te-mirevɛt ɛðɛ deɕire per gerrat' ɛ Πɛrendise

2) Fjala „dote humbɛte" do te ðote mê tɛpere sɛ keto, do te ðote, sɛ ay vɛte mbe nde funt dote apiŋe nde priɕjɛ. Ky eɕte fundi i te-mapevɛt a i te-pabɛsevɛt, ɛðɛ ky, nde mos qendrofte, dote jɛte pa fjale fundi i atyrɛvɛ qe kerkoŋene ɕoqerin' ɛ te-mapevɛt ɛðɛ mesoŋene uðet' ɛ atyrɛvɛ.

Uð' ɛ fajtorevɛt eɕte uð' ɛ-tatepjɛte — nuke munt ŋɛriu te qendroŋe nde kete uðe; ɕpijɛ nga ɛ kɛqia nde mê te-kɛqɛt. Mɛr mɛ ment ŋe ŋɛri qe apiti nde ɕoqerira te-liga nga daɕuria ɛ vɛrese. Kur te-parene hɛre zuri te vintɛ nde kete ɕoqeri, pintɛ pak perpara te-tjɛrevɛ; po dykɛ qene mɛ atá ben si beŋene ata. Nde piɕin mê ɕume, ɛðɛ ay. Πi dita mɛ dite mê ɕume, ɛðɛ vjen nde ɕtepit mê menuare, mê vone. Kiɕtɛ zakon mê te-paλe te mundɛj nga vɛra, ndonesɛ giðeŋe pintɛ mê tɛpere sɛ sa duhɛj per dobi; taɕti dendure nuk' eɕte zot i vetehɛs' se-ti; ɛ-tatepjɛta ɛ hɛq per-seɕpejti. Vit pas viti mbe çdo pune benɛte m' i-lik; giðe karaktir' i ati ɛðɛ te-sjɛλat' ɛ-ti ˌçnderonɛne. Cili dote jɛte fundi? Eɕte vertɛt, sɛ hiri munt te beŋe ɛðɛ mbe te-ketiλe kohe ŋe ndryɕim; ɛðɛ ɕume, ɛðɛ pa ndryɕim te zemerese akoma ɛ lene te-pirete, kur dukeɕine mbe

gendjɛ fort te-kɛqɛ. Πo kejo gɛ a ngan dendure? Πer fat te kɛq, nuke. Mê dendure ɛ mê te-ɕumete hɛre fjalet' ɛ stikɛt t' ene dalene te-drɛjta ɛâɛ mbuɕɛne mbe te-ketiλe gendjɛ, do-mɛ-âene ɕoku i te-mapevɛt humbɛte. Dykɛ hɛqure ŋɛriu prɛj ɕokevɛ te-liq forconɛte nde zakonɛt te liq, ɛâɛ apin nde funt te-kɛq — benɛte pianik.

Πo keta ɕoke ɛ quanine vɛtehɛn' ɛ-tyrɛ miq! Eâɛ gɛr sa qɛlqja vintɛ potuλe, ɛâɛ te-qɛɕurate beneɕine tɛper' ɛ mê tɛpere te-forta, te-ketiλete dukeɕine miq tedaɕure. Πo ndepo faqɛne. Hɛriu lɛte siλɛte nde ɕtratt te semundjɛse dykɛ qene nga trupi ɛ nga mendja i-dobete, i-keputure, i-deɕperuare ɛ lete kɛte nɛvoje per ŋguɕuλim. Ku jane ata miqt' ɛ-ti? Bɛte ndoŋe nga giđ' ata, i-cili te viŋ' ɛ te pije perane ɕtratit t' ati, t' i ndihŋe nde nɛvojat te-ti, ɛâɛ nde vɛɕt t' i flase fjale ŋguɕuλimi? Mjere! as ŋe! Taɕi kupeton, sɛ sa vejɛn ɕoqeri' ɛ temapevɛt. I ɕerbɛnine, kur iɛtɛ i ɕendoɕe, po ɛ lene, kur eɕt' i-semure.

Tani mbasɛ vijne tâ ɕohene ŋɛres, ɕoqerin' ɛ tecilevɛt nuk' ɛ dontɛ mê pare ɛâɛ ɛ merzita, ɛâɛ kundre te-cilevɛt mbasɛ kiɕtɛ zakon te qɛɕtɛ mɛ miqt' ɛ tespɛâurit te-ti. Keta giđe keto i hapojne ɛâɛ vɛteme dine, sɛ ŋe fajtuar i-mjere dɛrgɛte nde ɕtratt i-semure ɛâɛ sɛ ka nɛvoje ndihmɛ ɛ ŋguɕuλimi, ɛâɛ vene t' i ndihŋene mɛ sa u ɛpete. Lum ay, nde mɛ ane te-perdeλimit te-mađ te Πɛrendise fjal' ɛ jɛtese ɛ ɛ ɕpetimit qe u-fol nga ata ŋguɕuλimtaret' ɛ-vertɛte maλeŋɛfte zemeren' ɛ ti ɛâɛ t' i hɛqŋe uâene tɛk ay qe munt te ɕpetoŋe.

Ne mik, qe do Zotine, vejɛn me ɕume sɛ giđe ɕoket' ɛ marezise ɛ te fajit. Kɛ mik te-ketiλe? Di dobarɛ ndoŋe te-kriɕtɛre te-vertɛte, i-cili me zemere dote

te benɛj mik, po t' i apɛ leje? Çemo miqesin' ɛ keti ŋɛriu mê tɛpere nga çdo tjɛtere ge; kerko ɕoqerin' ɛ ati; baɕkohu mɛ ate nde punerat t' endɛ; sɛpsɛ „kuɕ ɛcen mɛ te-urtete dote benɛte i-urte". Giđ' ay ŋɛri munt te jɛte vɛgel' ɛ-vɛçante nga Ilɛrendia per te-miren' ɛ jɛtes' ɛ te ɕpirtit t' ent.

Po jɛ ɕume i-perzjere mɛ ŋɛres te-mape ɛ te-pabɛse ɛ pertacer. Mos ɕoqero mê mɛ ata, vɛç kur ɛ sa ɛɕte nɛvoje. Ji i-sjɛλe mɛ miqesi mbe giđe rrezite; po mos i bej te-ketiλete miq, ɕoke te sgɛđure. Veɕtro kujtohu, sa jane humbure nga ɕoqeria ɛ te-mapevɛt. Mos ɛp ɕume bɛse nde mesimet t' ent te-mire, as nde vɛndimet t' ent te-mire. Ay qe pandɛh, sɛ qendron, lete ɕohe, sɛ mos bjere. „Rini sguare ɛ faluni, sɛ mos hyni nde ngasjɛ".

Mbe nde funt letà gykojme punene ndene tjɛtere faqɛ per ŋe te-fiλmɛ. Nde fuqia ɛ ɕokevɛt ɛɕte kaq' ɛ mađɛ per te-mir' a per te-lige, lete perpiqɛmi, qe fuqia jone te jɛte per te miren' ɛ giđ' atyrɛvɛ qe kɛmi pɛđ ɛ potuλe. Nɛvɛ kɛmi vɛperim ɛ fuqi mbi te-tjɛrere, osɛ ɛ kupetojme osɛ jo. Nuke muntme te rime nde giđ ate ɕtepi a nde giđ' ate uđe a nde giđ' ate vent mɛ ŋɛres tetjere, ɛ te mos u bejme te-mir' a te-lige mɛ ɕembeλene t' ene. Lete kerkojme pra ndihme prɛj Zotit, qe te pojme keɕtu, qe giđe sa jane potuλe nɛɕ te ɕohene dobi ɛ te-mire prɛj nɛɕ. Qeλimi yne i-giđeŋeɕm lete jete lavdia ɛ Ilɛrendise ɛđɛ miresia ɛ ɕpetimi i ŋɛresvɛt. Vete Zoti ka đene: „Keɕtu lete ndritŋe drita juaj perpara ŋɛresvɛt, qe te ɕohene punerate t' uaj te-mira ɛ te lavduroŋene Atine t' uaj qe ɛɕte nde qiɛλt".

Dɛtyrat' ɛ bupit' ɛ te gruase.

„Çdo qe te beni mɛ fjale a mɛ pune, te-ɡiđa t' i beni mbe ɛmerit te Zotit Iisu, dyke falure ndɛrse Πɛrendise ɛđɛ Atit t'ene mɛ ane t' ati".

„Ju grate, deɡoni bupate t'uaj, si ndekur ɡan mbe Zotine. Ju bupate, doni grate t'uaj".

Kolos. 3, 17—18.

Dy ɡerra jane te-nɛvojɡimɛ per te vene ŋe pɛguƛe te-mire jɛtese s' one. Se-pari duhɛte ŋe ɡe ɛ-perɡiđeɡmɛ ɛđɛ ɛ-forte, ɛ-cila te jɛte si peŋ' ɛ si đɛmɛli ɛ dɛtyravɛt te vɛçanta, ɛđɛ ɛ-cila te na ngutŋe mɛ te-tɛpere t' i mbuɡme keto dɛtyra; pastaj mɛ mesimɛ te-vɛçante duhɛte te çkoqim hoƛe hoƛe, cilate jane dɛtyrate qe kɛmi mbe ŋeri tjatrine ɛ qe eɡte nɛvoje t' i mbuɡme. Sikur te mbɛtɛj leçitesi vɛtem nde peŋet te-perɡiđeɡmɛ, pa fjale pun' ɛ ati dote iɡtɛ ɛ mɛte, ɛđɛ ata te-cilevɛt u flɛt dote ngateroneɡine nde te-mbuɡurit te dɛtyravɛt te-vɛçanta. Sikur, perkundrazi, te flistɛ vɛtem per dɛtyrat' ɛ-vɛçanta, jɛta nuke dote kiɡtɛ dɛj, dote iɡtɛ si pa ndoŋe peŋe nde zemeret te ŋɛriut, nuke dote kiɡtɛ ndoŋe đɛmɛli te-forte permbi te-cilene te pɡtɛtɛj ɛ te forconɛj. Keɡtu ŋe kopɡtar, qe kerkon te beŋe ŋe dru te-ɛgere te sjɛƛe pɛme te-mira, se-pari i ɛp keti druri mɛ ane te te-ɡartuarit ŋe lenk mê te-forte, mê te-mire ɛ mê te-fisçim; pastaj mot nga mot mɛ kujdɛs i qeron dɛgat' ɛ-demçimɛ. Lengu i-ri eɡte đɛmɛlia ɛ-perɡiđeɡmɛ; punerate, te-cilate i ben hɛre pas hɛrɛ ɛđɛ mɛ ane te te-cilavɛt i qeron dɛgate, jane mesimɛt' ɛ-vɛçante.

Keto te dy ɡerra te-pandara per te bere ŋe pɛguƛe te-mire te-pojturit t' ene jane ɡiđeŋe te-baɡkuara nde sistɛmet te Unɡiƛit. Kejo sistɛme ka ŋe đɛmɛli te perɡiđeɡmɛ; kejo đɛmɛli eɡte daɡuri' ɛ Πɛrendise, mireŋohesia jone per đuratene qe na beri mɛ ane te birit

te-ti; ka εδε mesime te-vεçante, qe kane te bejne me giđe dεtyrate, qe rjεđene nga te-berat' ε-ndryεme te jεtese s'one. Γiđeηe mb' emerit te mireηohesise per ate Πεrendi qe na dεgi mê pare εđε daεurine ε trεgoj me gerra te-paçemuare ngutemi te mbuεme dεtyrat' ε jεtes' se kriεterimit; εđε apostojte, kur duane te na trεgojne mê hoλe keto dεtyra, nuke puεojne te na kujtojne se pari đεmelin' ε-pergiđeεme, mesimn' ε-pergiđeεm, qe duhete te na beηe t' i ruajme ε t' i mbuεme. Ne uđe te ketiλe mban Πavli nde te-dy-mbe-đjεtet kryε te kartes' se-ti mbe Romanet, nde te-pεsetet kryε te kartese mbe Efεsianet, si εđε nde kartet mbe Koλosianet, prεj se silese kemi mape stikne qe eεte nde kryεt te ketij εkrimi. Πara se te hyηe nde tê-çkoqurit te ketyrε dεtyravε mbe ηeri tjatrine qe rjεđene nga te-berat' ε-ndryεme te jεtese permbi đεt, Apostoλi nis dεtyren' ε-pergiđeεme, đεmeline, ε-cila na ben ε na εp fuqi te mbuεme keto dεtyra me keto fjale: „Çdo qe te beni me fjale a me pune, te-giđa t' i beni mb' emerit te Zotit Iisu, dukε falure nderse Πεrendise me ane t' ati".

Keεtu ge ε-pare, qe duhete te jete nde giđe dεtyrat' ε jεtese s' one, εđε ε-cila vεtem munt te na beηe me fuqin' ε-saj t' i mbuεme keto dεtyrera, dεtyrate mbe ηeri tjatrine, eεte mireηohesia per Atine qiελuar, i-cili na dεgi ε na εpeton me ane te Iisu-Kriεtit. Eεte ε-vεtema đεmeli ε-forte, permbi te-cilene munt te qendroηe ndertimi i jεtese, nεvojen' ε te-cilit çdo ηeri ε ndjεn; ndertim, i-cili nuk' eεte vεteme ηe te-mohuare te-perjaεtem te ca zakonevε te-liq, a te ca cenεvε, po ηe ndryεim i-plotte i zemeres' ε i jεtese. Mbe kot dote bejne vendimn' ε fisçim te muntηene deεerimet ε-tyre te liq ε te benεne te-mire sindekur ε kerkon ndergεgja, atá qe éđε s' jane mesuare tâ ηohene Πεrendine si ηe Πε-

rendi Cpetimtar; ata qe nuke kane qare εδε per fajet' ε-tyre nde kembet te kryqit permbi Golgoda; ata qe nuke kane gεture εδε nde gakt qe u-derδ permi ate kryq ndjesene, paqtimn' ε cpirtit εδε jeten ε perjeteεme. Γεr sa nde zemeret te ηεriut nuk' eεte kupetuare daεuri' ε Πεrendise mbe Iisu-Kriεtine qe vdiq permbi kryqt, nuke munt te mbuεηe detyrate qe kerkon jet' ε kriεterimit; pa kupetuare kete ge nuke dote mutηe te jete as áte i-mire, as nene ε-mire, as zoteni i-mire, as djale i-deguarεim, as grua ε-urte, as εerbetuar besnik. Kejo ge eεte ηe ε-vertete qe jo vetem Unεiλi na ε tregon, po εδε jeta jone per-dita na ε verteton. Sa here nuke kemi vendosure t' i mbuεme si duhete giδe detyrate t' ona, εδε sa here punerate nuke na kane treguare, se mbe kot i kemi bere vendimete! Eδε nde εikofεim keto detyra qe na ep Πavli nde disa vende te letravet te ti, cili áte (baba) eεte nde mest te peδit t'ene, i-cili nuke εtrengonete te δote, se dendure nuke mbuε detyrate, qe ka mbe bijt' ε ti, a cili eεte djali, qe ka mbuεure detyrate mbe perinderit' ε ti? Cili eεte bupi, qe ka bere detyrat' ε ti mbe gruan' ε-ti, εδε gruaja te bupi i-saj si duhete? Γiδe keto te-εkelura te detyravet t' ona kane ηe ngaje te-veteme, ε-cila eεte kejo: se nuk' i bejme giδe punete mb' emerit te Iisu Kriεtit duke falure nderse Πerendise me ane t' ati; eεte, se vendimete t' ane per te mbuεure detyrate nuke jane δeme-losure mbi te-vetemene δemeli te forte, ε-cila eεte daεuria per Πerendine cpetimtar, mireηohesia per ate qe na deεi mê pare; eεte, se giδe punerate nuk' i bejme me mendimn' ε Kriεtit, me kujtimn' ε daεurise qe pefeu per ne permbi kryqt. „Beni çdo ge dyke falure nderse Πerendise". Kejo fjale sa eεt' ε-bukure, εδε ç' mendim t' embele na ep per jeten' ε kriεterimit. Jet' ε te-kriεte-

rit te-vertɛte eɢte jɛte te-faluri ndɛrse pa puɢim, a ‘e pakene ɛ-ketiÂe duhɛte te jɛte; ɛ-ketiÂa jɛte pa fjale eɢte ɛ-embele ɛ fat-barãe, sɛpsɛ ç’ ge eɢte m’ ɛ-embele nga mireŋohesia? Пerandaj mɛ qeÂim ɛ trɛgon Пavli jeten’ ɛ te-kriɢtɛrit ndene kete faqɛ t’ embele ɛ te-paqtuare, kur ze te trɛgoŋe dɛtyrate, qe dukɛne te-renda per te mbuɢure, dɛtyrate qe kane ŋɛrezite mbe ŋeri-tjatrine. As ge nuk’ eɢt’ ɛ-rende, kur benɛte nga daɢuria. Eãɛ ata kurbanete benɛne gezimɛ, kur daɢuria na ɛtyn t’ i bejme, sado te-veɢtira te jene dɛtyrat’ ɛ jɛtese, nuke kane ndoŋe ge per te trembure, nde kɛmi nde zemeret t’ ene ãɛmɛline fuqimaãɛ te daɢurise mbe Пɛrendine.

Duhɛte te veme rê, sɛ Apostoli, kur do te na trɛgoŋe dɛtyrate nde mɛst dy aneve, nis giãeŋe dykɛ ãene porosira anese mê se-dobete; gravɛt perpara bupavɛt, djɛmvɛt perpara perindervɛt, ɢerbetorevɛt perpara zoteriŋvɛt. Пa fjale ben keɢtu, sɛpsɛ, po te zintɛ nga ana m’ ɛ forte, mundej ndoŋe te bɛsontɛ, sɛ dɛtyra ɛ te-deguarit varɛte, per anen’ ɛ-dobete, nga te-sjeÂat’ ɛ anese tjetere, ɛ se-fortese; ɛ-cila ge eɢte mɛndim i-geŋɛɢtrete eãɛ kundre uães’ se Пɛrendise. Иɛriu i-kriɢtere duhɛte giãeŋe te mbuɢŋe dɛtyrat’ ɛ-ti mbe te tjerete, eãɛ atehɛrɛ kur ata, mɛ te-cilete kane te bejne keto dɛtyra perŋoŋene te bejne te-tyrɛte perpara ati.

Dɛtyrate qe kane ŋɛrezite mbe ŋeri-tjatrine jane te-ɢuma, po ketu dote flaseme vɛteme per dɛtyrate nde mɛst te bupit ɛ te gruase, dykɛ zene si eãɛ Пavli nga dɛtyrat’ ɛ gravɛt.

„Ju grate, deɢoni bupate t’ uaj, sindekur gan mbe Zone“.

E-ketiÂe eɢte ɢuha ɛ-pandryɢuare qe mban UngiÂi per gruan’ ɛ-kriɢtere; kudo leçit, gruaja te deɢoŋe

bupene. Kɛɕtu ben ɛðɛ nde kartet te-ɲare mbe Timoðɛne, ku na ɛɲ ɛðɛ ŋgajene, ɲer te-cilene gruaja duhɛte te dɛɕoɲe ɛ t' i ɲeruŋɛte bupit, do-mɛ-ðene ŋgajen' ɛ vendit mê te-ɲoɕtere, qe ɛɕte ndare ɲer gruane: „Gruaja lɛte mesonɛte nde ɲuɕim mbe çdo fare te-binduri; ɛðɛ nuke le gruane te mesoɲe, as te kɛte ndoɲe urðere mbi bupine, ɲo te ɲuɕoɲe. Sɛɲsɛ ɲerɲara u-gatua Aðami, ɲastaj Eva. Eðɛ Aðami nuk' u-geɲyɛ, ɲo gruaja u-geɲyɛ ɛ doλi jaɕte uðese". Kur kendon ŋɛriu te-ketiλa ɲorosira, s' mundɛte te mos ɲuɕtonɛte ɲrɛj ŋe mɛndimi qe ɲrɛj vɛtiu vjɛn nde mendjɛt.

Ɲune ɛ-çudiçimɛ! Unɲiλi qe leçit kudo, grate kane dɛtyre t' u bindɛne bupavɛt, ɛɕte ɛ-vɛtema sistɛme bɛsɛ, qe ɲat fuqi te liroɲe gruane, ɛ-vɛtema qe mundi tâ ɕɲetoɲe ate ŋga ɡendja ɛ-ɲoɕtere ɛ ŋga skλaveria, ɛ tâ lartesoɲe ɛ tâ beɲe si ŋe-ŋe mɛ bupine. Mbe giðe kombɛt ɡendare te-moçim, ɛðɛ sot kudo qe s' ka vature Unɲiλi, gruaja nuk' ɛɕte ɕoku i bupit, ɲo skλavi i ati; ɛ numerojne sikur ɛɕte bere vɛtem ɲer te ɕerbyɛre nde nɛvojat ɛ nde defrimɛt te bupit, ɲer ɲjɛse ka a ɲunerate mê te-renda ɛ mê te ɲoɕtera, a ŋe ɲertim, qe ɛɕte ɛðɛ m' i kɛq. Bɛs' ɛ kriɕterimit ka ɡoditure faqɛza keta zakone ɲer ɡrat' ɛ ɡendarevɛt, i beri kudo te ɕuhɛne, ɲosa ŋɛrezite ɕohene driten' ɛ-qeruare t' asaj. Nde kriɕterimt ka ŋe fuqi te-fɕehete ɛ te ɲa-dukure, qe ka vɛɲerim ɲermbi ɡerrat te kesaj botɛ, ɛ-cila nuk' ɛɕte m' ɛ-dobete ŋga ajo fuqi ɛ-çfaqur, ɛ ɛ-dukure, qe do te kɛte ɲermbi ɕɲirterat; ɛɲ mê ɕume sɛ sa zotonɛte, ɛðɛ ndonesɛ dukɛte, sɛ ɲunon vɛtem ɲer fatmiresin' ɛ ŋerese ane, ɲunon ɛðɛ ɲer fatmiresin' ɛ tjaterese ane. Me kete menyre mbe çdo vent ɕojti skλaverine, ɲa leçiture kupe ɕerbetorevɛt tjɛtere ɡe vɛç t' u bindɛne ɛ t' u dɛɡojne zoteriŋvɛt. Mɛ kete menyre qɛvɛrite dita

nga dite i ben mê te-liruara ndonesë nuke leçit tjetre ge veç te bindëmi nde qëverirat ë te ndërojme puqtetëte qe-jane. Kejo fuqi ë lirise, qe eshte ë-pandare nga krishterimi ka ðëmëline nde ne mesim qe vetem krishterimi ë leçiti mê pare. Ky mesim eshte, se shpirti i neriut ka vejetjë te pa-anete, eðë giðe shpirtëte perpara Perendise jane si ne-ne. Nga ky mesim mesojme, se mbreti s' ka te-drejte t' i perdorne nerezite si te doje, as bupi gruane, as perindi femijene, as zoterinte serbetorete; eðë keshtu ky i vetem mesim si ne burim i-pacëruare derð më vale te-meða lirine nde giðe te-berat te-jetes' se nerezise. Po kejo liri, lete veme rê, nuk' esht' ë papenguare; ka gerra, jo gerra bësë ë te-perjeteshmë, po te kesaj botë ë te nëzezise, te cilate Unpiði lark t' i shuane nde zemerat t' ona, perkundrazi dô t' i bene mê te-shenteruare nde syt t' ane. Te ketiða jane ato, per te-cilate ketu bejme fjale. „Ju grate, degoni bupate t' uaj, sindekur gan mbe Zone". E-ketiðe eshte puna ë ndare nga Perendia per grate; pune te binduri ë te-deguari. As ge nuk' eshte m' ë-kundrejte nde frymet te Unpiðit së ata mendimet' ë lirise, qe duane te nxjerine gruane nga ky vent i-peruqure, qe i ndau Perendia, ë tâ nxjerene nde ne peð, qe kupe s' ka qene per té, ë tâ bejne te kete pjese nde punerat te qëverise ë nde punerat te bupavet. Lavdia ë gruase eshte brenda nde shtepit; 'kuro.' ë asaj eshte prej miresivë qe jane perbrenda shtepise; gruaj' ë-mire, pas Unpiðit, eshte ajo qe ri nde shtepit, qe i degon bupit, ë benete tym ë kurban per femijene. Nuk' eshte vetem Unpiði qe ë do gruane te-ketiðe, po eðë mendja ë neriut, a qe te ðem mê mire, ne ndjen' ë-fshehete qe dor' ë Perendise ë ka vene nde zemerat t' ona, eðë kejo esht' ajo qe ri giðene kundre mendimevet te fiðosofevet. Cikoni ato gra qe jane te-çquara nde diturirat,

nde mjɛɕterirat ɛ nde politiket; pa fjale habitɛmi, po ŋe ge se-brendeɕmí na ðote, sɛ duaλe nga pɛði i tyrɛ; habitɛmi per to, po kupe nuke duame t' i kɛmi per ɕoqɛ, kupe nuke duame te-ketiλe lavdi per motrate a per gocate t' ona; ɛðɛ nde mest t' atyrɛ gravɛ, qe dote kendojne keto, as ŋe, bɛsoŋ, dote doje te jɛte nde ventt te ketyrɛ gravɛ te-deguara, te-cilate ndryɕɛ kane hɛqure mbi vɛtehɛt te-tyrɛ syt' ɛ lavdin' ɛ ŋeresvɛt.

Nuke munt ŋɛriu te mohoŋe, sɛ kejo gendj' ɛ te-bindurit nuke ka hiðerimɛt' ɛ-saj, ɛðɛ sɛ grate nuke jane mê pak fatbarða dykɛ ɕikuare punerat' ɛ-perjaɕtesmɛ te ŋɛrezise. Πo kejo gendjɛ nde ka hiðerimɛt' ɛ saj, ka ɛðɛ bɛkimɛt' ɛ-saj. Grate jane ɕtrenguare prɛj ɕume gerravɛ qe i do ŋɛrezia, ɛ hɛqŋene mije te-ɕtɛrura, te-cilate bupate as i dine. Kane per pjɛse dɛtyrate mê te-renda; ato qe kerkojne mê ɕume te mohuare te vɛtehɛse, sɛpsɛ jane nga ato qe jane fort te-nɛvojɕimɛ; po fort te-fɕɛheta nga bota; gruaja eɕte bere tâ hapoŋe vɛtehɛne, te beŋe kurban ɛ tym vɛtehɛn' ɛ-saj per te-tjɛ-rete; ɛðɛ nde tere jɛtet te te-mohuarit te vɛtehɛs' se tyrɛ asfarɛ nuke forconene grate, si pupate, nga lavdia ɛ nga ndɛri i botese. Nga ana tjatere bota, qe nuke ve rɛ ɕume miresirat' ɛ atyrɛ, ka giðeŋe syte te-hapure nde cɛnɛt t' atyrɛ; mê te-vogelate dobesira t' atyrɛ kane per ato te-pastajmɛ fort te-keqia, ɛðɛ ndonesɛ nuke do te beŋe fjale per te-mirat' ɛ atyrɛ, te ligat' ɛ atyrɛ i ka si kenke. Te-giða trɛgojne, sɛ pjɛs' ɛ gruase eɕte m' ɛ-renda, m' ɛ-peruŋtura, m' ɛ-veɕtira, ajo qe ka mê ɕume mundimɛ. Πo mɛ giðe keto mos u-qani, o nenate t' ona, o motrate t' ona, o ɕoqɛte t' ona, o bijate t' ona, per pjɛsene qe u eɕte ndare nga Πɛrendia, nga Krijɛtari. Kejo pjɛse, ɛ-cila per juvɛ mbe ca gerra eɕte kaq' ɛ rende ɛ ɛ-veɕ-tire, eɕte per juvɛ burimi i bɛkimɛvɛt mê te-çemuare.

Mε ane t' asaj i pergani Cpetimtarit, i-cili nuke εrâi, qe te cerbenete, po qe te cerbeŋe, εâε i-cili tere jeten' ε-ti ε ckoj dykε hapuare vetehen' ε-ti, dykε peruŋure ε dykε mohuare vetehen' ε-ti. Nuke doni ŋe jete ε-cila u ben t' i gani Zotit Krict? Nuke doni mε giâe zemere ŋe jete te-peruŋture mbi âet, nde qofte, sε te-mohuarit' ε vetehεse u ben mê mire gati per nde qiεÂt? Eεte ŋe pe ε-pakundrectuare, sε grate mê lehete sε bupate ε prεsene bεsen' ε kricterimit. Mbε giâe kiεet numeri i gravet eεte m' i maâ nga i bupavet nde mest te degoŋesvet te UnpiÂit; εâε te pabεsete, te-cilete, per fat te keq, cume ŋeres i quaŋene mendje-larte, jane pa mase mê te paÂe nde mest te-gravet sε te bupavet. Cila eεte ngaja ε kesaj peje se-pakundrectuare? perse grate ε prεsene mbe çdo vent bεsen' ε kricterimit mê tepere sε bupate? Te-pabεsete munt te âone, sε kejo vjen nga dobesira ε mendjεse ε nga te-metat' ε dituris' se gravet, po pe asfarε s' eεt' ε-veriete. Fort mire dini, sε bεs' ε kricterimit eεte m' ε larta ε fiÂosofivet, te-perdorurite mê te mire qe munt te beŋe ŋeriu te mendjεs' se-ti; εâε nuke eεte dobesire mendjeje te kete per coke Πaskaline, Nεftonine, Bakonine ε te-tjere, te-cilete εâε prej te-pabεsevet numeronene si mê te-meâεŋt' ε ŋeresvet. Duhete tâ kerkojme petke ngajen' ε kesaj peje; εâε bεsoŋ, sε dotâ pejme nde kete vent te-peruŋture ε te varure prej te-tjereε, qe eεte pjesa ε gravet ketu mbi âet. Nga ky vent i atyrεvε qe eεte plot mε hiâerime cpihene mê lehete sε bupate te ndjεŋene, sε fatmiresia nuk' eεte nde kete bote, εâε t' i kerkojne mê lart sε nga âeu te mirat' ε vertera ε te perjeteεmε. Ndryεε peruŋtja, ε-cila per grate pas ŋe menyre eεte m' ε-maâja dεtyre, eεte ŋe nga ato perra, pa te-cilate ŋeriu kupe s' munt te jete i-kricterε; eεte ajo pe, te-cilene bupate

mê te-ɢumate hɛre nuk' ɛ kane. Mbe nde funt nde kujdɛsɛt te-rende te ɢteɲise, te-cilete jane ndare ɲer grate, eɢte ŋe ɡe, ɛ-cila ɲrɛj naturɛ i gerɢɛt grate te ɲermblɛđene vɛtehɛne ɛ te ngrihɛne mê lart nga keto ɡerrat' ɛ-lentta, te-đata, te-veɢtira, te-cilate nuke apijne te kenaqŋene ŋe ɢɲirt qe eɢte krijuare ɲer jɛten' ɛ-ɲerjɛteɢmɛ. Πunerat' ɛ bupavɛt, mê te-ɲerjaɢtesmɛ, mê mɛ ɛntɛrɛse, mê te-zaƛahiɢimɛ, u mapene kohene mê ɢume ɛ i bejne mê lɛhete te hapojne ate jɛten' ɛ-ɲerjɛteɢmɛ ɛđɛ te mɛndonɛne ɲer jɛten' ɛ-ketuɢmɛ. Γykoni, o gra te-kriɢtɛra, sɛ sa ɲun' ɛ-mađɛ eɢte te ɲerɡiɡi nde karaktirt, te-cilene kerkon Zoti ɲrɛj juɢ ɛđɛ i-cili eɢte: „gruaja te ruaŋe ɢteɲine". Sɛ sa eɢte armikɛ ɛ ɢɲirtit te-saj ajo grua qe kerkon trumbuƛimn' ɛ defrimɛvɛt te botese, ɛđɛ sa ɛ-vertɛte eɢte kejo fjale ɛ Frymes' se-ɢeŋteruare: „Ajo qe pon nde defrimɛt eɢt' ɛ-vdɛkure, ndonesɛ ɛ-ɡaƛe". Dua t' u sjɛƛ ŋe nga ɲasqyrate ɛ ɢembeƛate qe kane lene aɲostojte ɲer gruan' ɛ-mire: „Ju grate, binduni nde bupat t' uaj, qe, ɛđɛ nde u-binçine ca vɛta nde fjalet, te fitonɛne ɲa fjale mɛ ane te te-sjɛƛavɛt te gravɛt, si te ɢohene jɛtene t' uaj te-ɲastrete qe ɛ ɢkoni mɛ frike. Te-cilavɛt lɛte mos jɛte stolia ɛ-ɲerjaɢtesmɛ, gerɢɛti i-lɛɢravɛt ɛ te-venurit' ɛ arit, a te-vɛɢurit' ɛ-robavɛt, ɲo i-fɢɛhuri ŋɛriu i zemerese stolisure mɛ ɲaɲriɢjɛne ɛ frymes' se-bute, ɛđɛ te-urte, ɛ-cila ɡe ɲerɲara Πɛrendise eɢte ɢume ɛ-vejɛjture. Sɛɲsɛ keɢtu ŋe hɛre ɛđɛ grat' ɛ-ɢeŋteruara, qe ɢɲrɛnine mbe Πɛrendine stolisnine vɛtehɛn' ɛ-tyrɛ dykɛ bindure bupavɛt te-tyrɛ. Sikundre Sarra i u-bint Avrahamit dykɛ quajture ate Zot; bijat' ɛ asaj jɛni ju, kur te beni mire ɛ te mos frikesohi as nga ndoŋe frike". O Zot ɲer mbaresin' ɛ botese ɢumo ato gra qe pojne ɲas kesaj ɢembeƛɛ.

O motra, ɛ kuɲetoni, ky vent i ɲeruŋtjɛse ɛ i tevarurit te gruase nga bupi nuk' i ɲɛngon grate te kɛne

ŋe fuqi nde ɕteɲit ɛ mɛ ane t' asaj nde ɡiðe ŋɛrezit. Ndonesɛ s' eɕte ndare nga Zoti gruaja te kɛte ndoŋe puɕtɛt ɲermbi bupine, gruaja ɛ-kriɕtɛre nuk' eɕte mê ɲak ɛ-gerɕiture te kɛte ŋe fuqi te-ɲaɲrɛre ɲermbi bupine; ɲo kejo fuqi eɕte ɛ ŋe naturɛ mɛ emblesire ɛ mɛ fjale; eɕte nde fjalet t' embele ɛ ɲlot mɛ daɕuri te ɕerbetorɛs' se Zotit, ɛðɛ mê tɛɲere nde te-sjɛλat t' asaj. Mɛ ane te kesaj uðɛ, sindekur ðote Apostoλi, qe dote ðote, i-derguari i Zotit, ɕume gra jane ɡezuare, sɛ fituane bupat' ɛ-tyrɛ mbe ŋe bɛse qe s' ɛ kiɡine mê ɲare. Mbi kete fuqi qe munt te kɛte gruaja mbi bupine nde u-vente ɛðɛ ajo qe ɲrɛj naturɛ ka ɲermbi femijene, cili munt te ðote, ç' ɲune te-maðɛ ɛ te-mire eɕte ɡerɕiture gruaja te kɛte nde femijet ɛðɛ mɛ ane t' atyrɛ mbi ɡiðe ŋɛrezite! Nuke eɕte ɲra ŋe vent i-ɲoɕtere ɛ ɲa vejɛjtje ay vent qe eɕte ndare ɲer ɡrate ɲrɛj Zotit; ndonesɛ ɲun' ɛ gruase nuke ka ndoŋe ndriçim te-ɲerjaɕtesm, mɛ te-vertete eɕte fort ɛ-vejɛjture; nga gruaja ɛ nga nenja, ɕume dendure, varɛne fatmiresia nde kete bote ɛðɛ lumeria nde tjɛteret ɛ ɕume vɛtavɛ.

Ɲassi ɲermendi mɛ ɲak fjale dɛtyrat' ɛ gravɛt, Apostoλi u kðɛnɛte dupavɛt: „Ju bupate, te doni grate t' uaj ɛ te mos jini te-hiðure tɛk ato". Eɕte ŋe ɡe ɲer te vene rê, sɛ nuk' i leçit gruase, te doje bupine, ɲo bupit i ðote, sɛ ka dɛtyre te doje gruane. Nga sɛ ben keɕtu? Ɲa fjale sɛ ɛ ɡykoj ɲer te-tɛɲere te ɲorositŋe gruane, sɛ ka dɛtyre te doje bupine. U mɛjtua, sɛ daɕuria ɛ gruase ɲer bupin' ɛ-saj eɕte tɛk ay si ŋe ɡe ɲrɛj naturɛ, a qe te ðem mê mire, sɛ s' ka grua qe te mos doje bupin' ɛ-saj. Vertɛt, eɕte ɕume ɡe ɛ-paλe, qe ŋe grua qe ndjɛn, sɛ ɛ do bupi, te mos jà çɲaguaŋe, tɛk raðazi munt te ɡɛŋe ŋɛriu bupa, qe s' i duane grat' ɛ-tyrɛ, ɛðɛ atehɛrɛ kur keto munt te benɛne kurban ɛ

tym ɲer ata. Aɲostoλi i leçit çdo anɛ dɛtyrene qe mê dendure munt te haɲoɲe. Dɛtyra ɲra, qe munt te haɲoɲe gruaja, nuk' ɛɛte daɛuria, ɲo te-bindurite; ɛδɛ dɛtyra qe mê lɛhete haɲon bupi ɛɛte daɛuria ɛ butesira ɲer gruane. Kɛɛtu sa mê tɛɲere i remon ɲɛriu ɲorosirat' ɛ Frymes' se-Cɛɲteruare, kaqe i gɛn mê te-çudiçimɛ ɲer drɛjterin' ɛ ɲer δɛλesiren' ɛ-tyrɛ; jane te-δɛmɛlosure ɲermbi ɲe te-diture te-ɲlotte te zemeres' ɛ te jɛtes' se ɲɛriut; ɛδɛ si te mos ɲohe ɲɛriu, sɛ keto ɲorosira qe kaqe bukure godiɲene nɛvojat' ɛ-fɛɛheta ɛ te-renduarat' ɛ fɛɛheta te naturese jane ɲune te gid asaj fuqiɛ qe beri zemeren' ɛ bupit ɛ zemeren' ɛ gruase.

Daɛuria ɛ bupit ɲer gruan' ɛ-ti ɛɛte ɲe dɛtyre kaq' ɛ-dukure, kaq' ɛ-gerviɛture nde zemeret t'ene ɲrɛj naturese, vɛç qe na ɛ trɛgon ɛδɛ Ckroɲa, sa dote iɛtɛ far' ɛ-tɛɲere te bejme fjale ɲer kete gɛ. Me dukɛte mjaft t' u ɲerment, mɛ ç' fjale Aɲostoλi ɛ trɛgon ɛ ɛ ɲerhaɲ kete dɛtyre nde kartet mbe Efɛsianet: „Ju bupate, te doni grate t' uaj, sikundre ɛδɛ Kriɛti dɛɛi kiɛene, ɛδɛ δa vɛtehɛn' ɛ-ti ɲer ate, qe tà ɛɛɲteroɲe.... Kɛɛtu duhɛte bupate te duane grat' ɛ-tyrɛ, posi trupat' ɛ-tyrɛ. Ay qe do gruan' ɛ-ti do vɛtehɛn' ɛ-ti; sɛɲsɛ asndoɲe ndoɲe hɛre ɛ ka ɲasure meri miɛin' ɛ-ti, ɲo ɛ uɛqɛn ɛδ' ɛ vɛɛten, sindekur ɛδɛ Zoti kiɛene. Sɛɲsɛ jɛmi ane te trupit t' ati, ɲrɛj miɛit t' ati, ɛδɛ ɲrɛj ɛɛteravɛt t' ati. Ɲerandaj ɲɛriu dote lere t' ane ɛ t' emene, ɛδɛ dote ngitete ɲas gruas' se-ti, ɛδɛ te dy dote jɛne ɲe miɛ". (Efɛs. 5; 25—33). Nga keto fjale gykoni, o bupa, sa ɛ-δɛλe ɛ sa ɛ-nguɛte duhɛte te jɛte daɛuria, qe u baɛkon mɛ grate t' uaj. A muntɛ Fjal' ɛ Cɛɲteruare te na ɛɲtɛ mê te-larte iδɛ ɲer kete daɛuri vɛç dykɛ ɲergajture até mɛ daɛurin' ɛ Kriɛtit ɲer kiɛen' ɛ ti? mɛ ate daɛuri te-ɲaanete qe beri mbrɛtn' ɛ mbrɛtɛr-

vɛt te benɛte kurban ɲer krijɛsen' ɛ-ti! E-ketiλe eɢte ɢembeλ' ɛ ɲasqyr' ɛ-larte ɛ daɢurise, qe kane dɛtyre bupate tå kɛne ɲer grat' ɛ-tyrɛ. Cume fjale ben bota ɲer fuqin' ɛ ɲer çudit' ɛ daɢurise. Ner daɢurine mê tɛɲere sɛ ɲer çdo tjɛtere ge ŋɛrezite ɛ ɲerdorŋene ɲendene, eãɛ vjɛrɢetorete nuke kane mjaft kenke qe tå lavduroŋene. Ηo kejo daɢuri ɛ botese, ɲer te-cilene habitɛn' ɛ çuditɛne ŋɛrezite, kejo daɢuri s' eɢte asge ɲerɲara daɢurise qe kerkon Unɢiλi. Daɢuri' ɛ kriɢterimit eɢte m' ɛ larte nga daɢuria ɛ botese nuke vɛtem nga te-qeruarite, ɲo eãɛ nga te-ɢerite ɛ nga ãɛλesira, kaqe sa eɢte qiɛλi lart nga ãɛu!

Ηa kete daɢuri kaɢkimi i bupit ɛ i gruase nuke dote kiɢtɛ te-ɲarene ge qe munt tå beŋe te lumure. Ky baɢkim eɢte ŋe ɢoqeri nde mɛst dy anevɛ, ɲrɛj te cilavɛt ŋera eɢte m' ɛ-forte eãɛ tjatera m' ɛ dobete. Qe te jɛte kejo ɢoqeri nde mɛst te te-fortit eãɛ te te-dobetit ɛ-mbaruare, ɛ-sosure, duhɛte te jɛte ɲrɛj vɛtiu ɲeruŋtje nga an' ɛ te-dobetit, eãɛ daɢuri nga an' ɛ te fortit. Nga baɢkimi i ketyrɛ ɢerravɛ dɛl ŋe fare durimi i-cili eɢte kaq' i ɲandare nga fatmiresi' ɛ bupit ɛ te gruase. Cili nuke di ɲrɛj ɲrovimi, sa kejo ɲɛtɛtje eɢt' ɛ-nɛvojɢimɛ eãɛ nde ata baɢkimɛte mê te-goditure. Sa mê ɢume ɢumonɛne ɢerrate qe na aferojne, kaqe mê teleheta ɛ mê te-dendura jane ngajat' ɛ te ftohurit; sa m' i-ngueɢte ɛ m' i-forte eɢte baɢkimi, kaqe mê tɛɲere eɢte nɛvoje durimi eãɛ nga ŋera eãɛ nga tjatera ane, qe te mos trumbuλonɛte emblesir' ɛ keti baɢkimi nga te-mɛtate qe jane te-ɲandara nga natura ɛ ŋɛriut. Lumeria ɛ bupit ɛ ɛ gruase nuk' eɢte te dy ɲa te-mɛta; te-ketiλe ge me kot ɛ kerkojne ŋɛrezite mbi ãɛt; lumeria ɛ atyrɛvɛ eɢte ãɛmɛlosure ɲermbi daɢurine, eãɛ ɲer kete mundime te gɛjme, ɲa vature lark ɲer te kerkuare, baɢ-

kimɛ te-lumure nde giđe defteset te fjalese, ɛ te-cilete jane per bupin ɛ per gruane burimi i gezimɛvɛt mê te-gezuare ɛ mê te đɛλe.

Kejo dɛtyre ɛ durimit ɛ te daɢurise eɢte giđ aɢtu ɛ-pandare nga te dy anete; po mê tɛpere bupi duhɛte tà sjɛλe a tà kɛte nder mentt, sɛpsɛ ky, si đam' ɛđɛ mê sipere, rendon mê tɛpere tà hapoɳe. Cume hɛre kejo daɢuri ɛ bupit munt te tɛperonɛte, ɛ-cila ge nuke eɢte mê pak ɛ-kundrɛjte nde frymet te Unɡiλit si te-peruɳurit' ɛ-tɛperuare te gruase. Sindekur kriɢterimi dykɛ leçiture gruase peruɳtjɛne ɛ nxjɛr nga skλaveria ɛ-saj, ɛđɛ nuke do qe ajo te apiɳe, ger sa te beɳe kurban ndergegjen' ɛ-saj nde puɢtett te bupit, keɢtu dykɛ leçiture bupit daɢurine, nuke do qe ky te mohoɳe perpara kembevɛt te gruase lirin' ɛ mendjes' se-ti ɛđɛ fuqin' ɛ ti moraλɛ. Ka nde fuqit te gruase, kur kaperxɛn sinoret' ɛ saj te-drejte, ɳe ge, qe ɛ dobeton bupine, qe ɛ ben te mos jɛt' i-zoti te mɛndoɳe mɛndimɛ te-mbeđeɳ ɛ te jɛt' i-zot' i punese. Eɢte ɳe ɢeɳ' ɛ lige te gendjese moraλɛ te ɳe λauzi, kur grate mapene fuqine nder duar ɛ bejne ç' te duane, ɛđɛ perdoɳene pas endes' se-tyrɛ ɛ pas zemererimit te-tyrɛ fuqine qe uà lene nder duar bupa te dobete. Γe ɛ tmɛruare, ɛ-cila ɢume hɛre ka ngare nde istorirat te mbrɛterivɛt, ɛđɛ ɛ-cila giđeɳe ka qene ɢeɳ' ɛ te-renit ɛ ɛ te-humburit t' atyrɛ. Γiđurđroɳe ɛ Romese, nde kohet te pɛrandorevɛt, na ɛp ɳe pasqyre te-çquare te kesaj geje. Te-ketiλa gerra kane ngare ɢume hɛre ɛđɛ nde Franset, ɛđɛ giđeɳe kane qene keto kohera te-ɢenuara per priɢjen' ɛ vɛtijavɛt. Sicili pra ɛđɛ nde mbrɛterirat ɛđɛ nde ɢteɳirat lete qendroɳe nde vent qe i kane ndare giđ aɢtu natura ɛđɛ feja; gruaja te jɛt' ɛ-uɳture pa qene skλavɛ, ɛđɛ bupi te ruaɳe puɢtetn' ɛ ti, po puɢtɛt giđeɳe te-baɢkuare mɛ daɢuri.

Jane kohera, nde te-cilat kejo dɛtyre ɛ daɢurisɛ, qe ɛɢte dɛtyre ɛ-maãɛ ɲer bupine, ɛɢt' ɛ benɛte ɢume m' ɛ nɛvojɢimɛ; kejo ngan, kur duhɛte te ndɛroɲe ndergɛgjɛn' ɛ gruas' se-ti. Dendure ngan ɲe grua te kɛte mɛndimɛ ɲer bɛsene, te-cilete bupi nuk' i ka; ɛãɛ ɢume dendure, nde te-ketiÀa ngarjɛ, bupi kerkon te muntɲe mê ɢtrengim keta mɛndimɛ, dykɛ ɲerdorure fuqin' ɛ-ti, qe tà ɢtrengoɲe te ɢoqɛne te beɲe gerra, te-cilate ndergɛgja nuk' jà ndjɛn. O veÀɛzer, duhɛte tà ndɛroni si ɲe ge te-ɢeɲteruare ndergɛgjɛn' ɛ gravɛt t' uaj. Kejo ndergɛgjɛ, ɲas mendjɛse s' uaj, ɛãɛ kur te jɛte likɛt ndrituare, muntni tà ndeponi mɛ fjale te-mira, ɲo kupe mɛ ɲuɢtetne t' uaj; mɛ te-ketiÀe uãe kupe s' i kini ɲer te bindure. Ndergɛgja ɛɢte ɢeɲterore, te-cilene Ɲerendia ɛ ka ruajture ɲer vɛtehɛn' ɛ ti, ɛãɛ ku ɲuɢtɛti s' munt te beɲe asge; ato qe munt te beni mɛ te-ketiÀe uãe dote jɛne ɲunera te-ɲerjaɢtesmɛ ɛ te-lɛtta, ku bɛsa s' ka as fare ɲjɛse, ɛãɛ te-cilate ɲer kete ge dote jɛne ɲa vejɛtjɛ nde syt t' uaj. Ndryɢɛ veɢtreni, sɛ mos dykɛ ɢtrenguare ndergɛgjɛn' ɛ gravɛt t' uaj gendɛni nde lufte kundre Ɲɛrendise. Nuke kini ketu lufte kundre ndoɲe ɲuɢtɛti ɲɛriu; mɛndimɛt' ɛ gravɛt t' uaj, keta mɛndimɛ qe nuk' i numeroni ɲer ge, jane lindure nde zemeret t' atyrɛ ɲrɛj vɛtiu, jane bere nde mɛst t' atyrɛ ɛ te Ɲɛrendise, nde te-ɟaluret ɛ sipere ɛ nde te-kenduaret te Ɔkroɲese. Ɲer ju, o bupa, ɛɢte ɲe dɛtyr' ɛ ɢeɲteruare te ndɛroni mɛndimɛt' ɛ gravɛt t'uaj qe kane ɲer bɛsene.

Kejo ge ɲrɛj vɛtiu me ɢpiɛ t' u ɟlas ɲer qeÀimn' ɛ-ɲare, qe duhɛte te kɛne ɢortɛ te kriɢtɛre, kur baɢkonɛne. Ɛɢte te ɲunojne baɢke ɛ mɛ ɲe mendjɛ ɲer mbroɗesin' ɛ-tyrɛ ɢpirteriɢtɛ ɛ ɲer te-ɢeɲteruaret' ɛ-tyrɛ. QeÀimi i krijɛtarit, kur ve nde mɛst te ɲe bupi ɛ te ɲe gruajɛ kete baɢkim te-nguɢte ɛ te-ɢeɲteruare, nuk'

eɑte vɛteme t' i beŋe te-lumure nde kete jɛte, po mê tɛpere eɑte t' u ape ngaje te punojne ŋeri ɛãɛ tjateri per mbroðesin' ɛ-tyrɛ ɑpirteriɑtɛ. Te-ŋguɑtet' ɛ jɛtes' se ɑortevɛt eɑte ɑume ge ɛ-mire per kete fuqi nde mɛst te tyrɛ per ɑeŋteri, te-cilene giðe biji' ɛ Πɛrendise kane dɛtyre tà perdorŋene ŋeri mbe tjatrine. Γiðe porosite qe kane te bejne mɛ dɛtyrat' ɛ daɑurise jane ãene mê tɛpere per ɑortɛte sɛ per ŋerezit' ɛ-tjere. Cortɛvɛt mê tɛpere sɛ te-kriɑtɛrevɛt te tjere u eɑte ðenure: „Veɑtroni te ngutni ŋeri tjatrine nde daɑuri ɛ nde punera te-mira". „NguɑuΛoni ŋeri tjatrine, ɛãɛ ndrɛqni ŋeri tjatrine". „Peɛeni fajɛte ŋeri tjaterit, ɛãɛ lutuni ŋeri per tjatrine, qe te ɑerohi". Eãɛ paqtimi i Πɛrendise, mbe te-ciline jini ðipure qe te jini ŋe trup, lɛte mbrɛteroŋe nde zemerat t' uaj; kur kini daɑuri, beni çdo ge pa te-murmurisure ɛ pa kundreɑti, dykɛ qene te-mbuɑure mɛ perdeΛim, dykɛ daɑure ŋeri tjɛterine si veΛɛzer. Mos haponi pra, o ɑortɛ te-kriɑtɛre, te perpiqi qe te kðɛni per mbroðesine t' uaj ɑpirteriɑtɛ kete baɑkim te jɛtese, te ndjɛŋavɛt ɛ te mɛndimɛvɛt qe Zoti dɛɑi te vere nde mɛst t' uaj. Jini ŋeri per tjatrine ŋe uãehɛqes ɛãɛ ndihmes nde kete uãe per jɛten' ɛ-perjɛteɑme. Jɛt' ɛ-perjɛteɑme, Fjal' ɛ Πɛrendise, ɑeŋteria juaj, parevajtja ɛ mbrɛteris' se Πɛrendise nde ju ɛ nder zemerat t'uaj ɛ pɛð jue, giðe keto ɡerra qofɑine dendure qeΛimi i fjalevɛt ɛ i kuvendɛvɛt t' uaj, ɛãɛ mê tɛpere t' atyrɛvɛ qe jane mê te-ŋguɑte. Gezimɛt' ɛ daɑurise s' uaj qofɑine giðeŋe te-ɑeŋteruare mɛ ane te porosis' se Πɛrendise. Mos pertoni te fali per-se-baɑketi, te kendoni per-se-baɑketi fjalen' ɛ Πɛrendise ɛ te beni mɛndimɛ mbi ate, ɛ te kini per kete ge ore te ndare; sepsɛ provimi ka trɛguare ɛãɛ trɛgon, sɛ pa kete uãe ŋeriu apin per-se-ɑpɛjti te pertoŋe per kete dɛtyre te-ɑeŋteruare, ç' ðem?

ɲer kete miresi kaqe te-vejɛjture. Mɛndohuni ɲer-se-baɢketi te beni ɲunera te-mira, ɛðɛ tà forconi baɢkimne t' uaj mɛ ane te ketyrɛ mɛndimɛvɛ te-ɢɛɳteruare. Beni ɲer-se-baɢketi te-mira. Qendroni ɲer-se-baɢketi ɲerɲara jɛtes' se-ɲerjɛteɢmɛ; kujtohuni, sɛ nde kete jɛte nuke jɛni te-huajture ɳeri tɛ tjateri ɲer ɲak kohe, ɛðɛ sɛ nde ɳe bote mê te-mire baɢkimi dote sjɛλe ɲɛmet' ɛ-tia mê te mira; kujtohuni, sɛ baɢkími nde ɢortɛ nuke ɛɢte te ɢoqeruare ɲer nde kete jɛte, qe ka qeλim te na afeɾoɳe vɛtem nde kete bote, ɛðɛ sɛ dote ɡɛjne ɛ dote duane ɳeri tjɛtrine, ɛðɛ si te ɢkojne qiɛλi ɛðɛ ðɛu.

I-ketiλe ɛɢte mesimi qe na ɛɲ Unɡiλi ɲer qeλimn' ɛ ɲer dɛtyrat' ɛ ɢortɛvɛt. Makar sicili-do ɲrɛj nɛɢ nde vendit, qe ɛ ka vene Ɲɛrendia, ɛðɛ vɛçan ata qe kane hyre ndene kete baɢkim te-ɢɛɳteruare, ɲer te-ciline bejme fjale ketu, te kujdɛsene mɛ ɳe ɛntɛrese ɛ mɛ ɳe nxɛhtesire mê te-maðɛ te mbuɢɳene ɡiðe keto dɛtyrat' ɛ-tyrɛ. Eðɛ mɛ-qene-qe keto dɛtyra jane ɲɛme te-daɢuris' se Ɲɛrendise, ɛðɛ kejo daɢuri ɛɢte ɲɛme ɛ bɛsese mbe Kriɢtine, lɛte vɛmi tà forcojme zɛλene ɛðɛ nxɛtesirene t' ene nde kembet te kryqit. Lɛte vɛmi perseri te qendrojme ndene te-ɕɲerkaturit te keti ɡaku te ðjates' se-rɛ, qe ɛɢte hir ɲer fajtorete ɛðɛ maλekim ɲer fajne. O Zoti Iisu Kriɢt, ɢɲetimtari yne, jake vɛte te ɡerviɢtç mê fort nde zemerat ɛ nde mendjɛt t' ene keto çudira te-ɲavɛzguarɢimɛ te daɢurise s' atɛ! Jake te na mesoɢ te te duame kaqe sa na dɛɢɛ, te te aɲeme jɛtene t' ene, sikundre ti ɛ ðɛ jɛtene t' endɛ ɲer nɛ, ɛ te benɛmi ɲer ty kurban i-ɡaλe ɛ i-ɢɛɳteruare, sindekur ti vɛtehɛne t' endɛ ɛ berɛ kurban nde drɛjterit te Ɲɛrendise. Fuqia jone, daɢuria, mendja, vola qofɢine ɲasketajði t' endɛte, o Zot. Eðɛ mɛ-qene-qe na çɲerblɛvɛ mɛ kaqe çemim te-mað, ɲasketajði be-na te mos

duame te pojme mê per vɛtehɛne t' ene, po per Tyne, o Zot, qe do jo vɛtem te na ndjɛɛ, po ɛâɛ te na ɛeɳteroɳç ɛ te na lavduroɳç.

E-pɛseta porosi.

„Mos vraç" (Te dal. 20; 13).

M' i-maâi faj qe munt te beɳe ɳɛriu kundre te-afermit te-ti, kundre tjɛterit, eɛte vrasja.

Ɲerandaj nde Bɛkaλogt gendɛte nde kryɛt te porosivɛt te Ɲɛrendise per te-afermine. Ɣiâe kombɛte, poâua nde tere botet, te-qytɛteruare ɛ barbare, ɛ denoɳene vrasjɛne, ɛâ' ɛ mundoɳene vrasesine mɛ vdɛkjɛ. Kur Ɲavli pesoj nde dɛtt ɛâɛ ɛpetoj nde Maλtet, vendesite barbare te kesaj ujâɛsɛ, si pane, sɛ ɳe nɛperke doλi nga te-nxɛhetit ɛ i u-ngit pas dorese, i âoɛine ɳeri tjaterit: „Mɛ te vertɛte ky ɳɛri qenka gaketuar, sɛ, ndonesɛ ɛpetoj prɛj dɛtit, gyqi i Ɲɛrendise nuk' ɛ la te poɳe" (Ɲun. 28; 3—4).

M' ɛ-vejɛjtura ɛ m' ɛ-daɛura ge qe ka ɳɛriu nde botet eɛte jɛt' ɛ-ti. Ɲerandaj te mape ɳɛriu jɛten ɛ tjaterit eɛte m' ɛ-maâja ɛtremberi, m' ɛ-maâja ɛ-lige, qe munt ɳɛriu t' i beɳe tjaterit. Eâɛ asndoɳe ɳeri kupe s' ka te-drɛjte te mape ɛ te humpɳe jɛten' ɛ-ti pa porosi te-çkoqure te Ɲɛrendise vɛte, te âenesit te jɛtese, i-cili vɛtem ka te-drɛjte tâ mape jɛtene, kur te doje ɛ si te doje. Vrasja eɛte ɳe nga fajɛte, te-cilete ɛpirtin' ɛ vrasesit ɛ mbyλɳene jaɛte qiɛλit. Θote Ɲavli: „Te-çperfaqura jane punerat' ɛ miɛit, te-cilate jane ndyresi, kurveri, pegeresi, iâuλatri, magi, armiqesira, qarta, zilira, zemerata, te-zena, te-ndara, ɛresia, çmirɛ, vrasjɛ, te-dɛjtura, lodretira eâɛ kesoɛ si keto; per keto u âem juvɛ mê

perpara, sindekur u kam ðene εðε më perpara, sε ata qe punojne te-ketiλa pune s'kane per te traɕeguare mbreteri Πerendiε". Ay qe ka per te gykuare te-gaλ' ε tevdekure i ða Joannit, sindekur eɕte ɕkruare nde Sbuleset: „Eðε frikacaret ε te-pabεsete ε te-ndyrete ε vrasesite ε kurvarete ε magistarete ε iðuλatrete ε giðe genεɕtarete dote kεne pjesen' ε-tyrε nde liqert qe digete mε zjap ε mε çqufure; kejo eɕte vdekj' ε-dyte".

Nde kete bote dukεte sε zemerim' i Πerendise ε ndjek vrasesine, εðε puna ε-ti ε-lige nga ndoqe here sbulonεte mε menyra po-ðua te çudiçimε. Πo εðε kur nuke sbulonεte, jet' ε ati eɕte qe jet' ε-kεqε ε ε-mjere ε plot mε trumbuλimε; driðεte, si Kaini, εðε nde zemeret te-ti ðote: „Dote jem dykε driðure ε dykε renkuare permbi ðet εðε kuɕdo qe te me gεqe me ka per te vrare". Tε vrasesi eɕte, si ðote Πavli per ca, „qe te-priture gyqi te frikɕim, εðε te-ndεzure zjapi qe ka per te ngrene ata qe jane kundre".

„Mos vraç". Cilete jane ata qe ɕkεlqene kete porosi?

Eðε se-pari nuke numeronεte si ɕkεles ε nompriɕes i kesaj porosiε gykatesi, i-cili pas nomεvet te mbreterise ε pas nomit te Πerendise denon nde vdekjε vrasesine, sepsε vete Πerendia ka porositure dykε ðene: „Ay qe derð gak qeriu, prej qeriut dote derðete gaku i ati".

As boja (kokepresesi), i-cili vene ε ndare prej nomit, qe te mbaroqe vendimn' ε-drejte te gykatesit, nuke numeronete si ɕkεles i kesaj porosiε.

As urðertari, i-cili nde lufte te-drejte ka ndene puɕtett te-ti vegelat' ε vdekjese ε uɕterine, mε ane te te-cilavet vritene mijera qeres, nuke numeronεte si ɕkεles i kesaj porosiε.

As uɕtetari qe degon urðerin' ε te-parit te-ti, nde derðte gakun' ε ɕume armiqvε, nuke numeronεte si ɕkεles i kesaj porosiε: „Mos vraç".

Duhɛte te ðɛmi, sɛ ɕume hɛre lufta ɛɕt' ɛ-pauðe ɛ benɛte pa ndoɲe te-drɛjte, ɛðɛ kɛɕtu nuke munt te numeronɛte vɛç si vrasjɛ; ɛðɛ ata qe urðeroɲene te benɛte jane ndene bape ɛ numeronɛne si ɕkɛles te kesaj porosiɛ.

Numeronɛne si ɕkɛles te kesaj porosiɛ:

1) Sa dykɛ ɛtyture prɛj armiqesiɛ a per te mape çpagim per zemerim te-papandehure, a per te mbaruare ndoɲe deɕerim te-lik, a dykɛ hɛqure prɛj deɕerimit te fitimit, ɛ mapene ɕɛɕit a fɛehurazi, drɛjt per drɛjt a mɛ ane te-tjɛrevɛ per kete pe te-paguare a tevene, jɛten' ɛ ndoɲe ɲeriu.

2) Monomahete, te-cilete gerɕɛsene armiqt' ɛ-tyrɛ te luftojne nde lufte ɲe per ɲe mɛ arme qe sjɛλene vdɛkjɛ, ɛ mɛ qeλim te mapene jɛten' ɛ atyrɛvɛ. Kejo pe eɕte vrasjɛ, ndonesɛ ɕume ɲeres ɛ numerojne si pe te-drejte ɛ ndɛr; eɕte kundre nomit te Ɲerendise; ɛðɛ ay qe dɛrð nde ɲe te-ketiλe lufte pakun' ɛ kundreɕtarit te-ti duhɛte pas nomit te Ɲerendise te vritɛte. Monomahu, i-cili stervitɛte mê pare qe te muntɲe te-mape mê lehete mɛ arme qe sjɛλene vdɛkjɛ jɛten' ɛ ndoɲe tjateri, eɕte vrases, sa eɕte vrases ay qe per fitim, a per armiqesi, a dykɛ daɕure, vrɛt armikn' ɛ-ti a ndoɲe tjɛtere ɲeri.

I-vɛtemi ndryɕim nde mest te ketyrɛvɛ eɕte, sɛ ɲeri mɛr jɛten' ɛ tjɛterit per fitim a prɛj armiqesiɛ, ɛðɛ tjɛteri sikur per ndɛr. Qe te dy jane giđ aɕtu vrases. ɕume hɛre monomahete munt te numeronɛne mê te liq sɛ vrasesite, sɛ dykɛ daɕure uà mapene jɛtene te tjɛrevɛt, tɛk vrasesite mbasɛ nga ndoɲe zemerim i-papandehure, a sɛ ndoðɛne ndene vɛperimt te te-pirave te-forta, te-cilate u mapene mendjene, a dykɛ ɕtrenguare prɛj varferiɛ ɛ uriɛ, leɕonɛne kundre te-tjɛrevɛt ɛ i vrasene.

Eãɛ ata qe u ndihŋene monomahevɛt nde punet te vrasjɛse jane pjesetare te fajit t' atyrɛvɛ, eãɛ mɛ te vertɛte jane vrases perpara nomit te Ɫɛrendise, ndonese s' jane te-ketiλe perpara nomɛvɛt te ŋɛresvɛt.

3) Mbrɛterit qe luftoŋene kundre te-tjɛrevɛ per fitim, a per te mape ndoŋe vent, a per te mape te-ãena, jane ndene bape vrasjɛje, sa eãɛ kursari, i-cili nde malt a mb' uãet a nde dɛt rjep ata qe uãetoŋene ɛ u mɛr jetene, per te mape te-hoλate. Nuke numeronɛte vrasjɛ prɛj ɛume vɛtavɛ, po eɛte vrasjɛ qe benɛte prɛj ŋe kombi te-tere, eãɛ te ɛkɛlure te porosis' se Ɫɛrendise „Mos vraç".

4) Ata bupa a ato gra, qe te mbuloŋene turpjene qe vjen nga te-ɛkɛlurit' ɛ porosis' se-ɛtatete te Ɫɛrendise: „Mos kurverojɛ", mapene jetene ɛ ndoŋe foɛŋeje, para se te lindete, jane priɛes te porosis' se Ɫɛrendise; eãɛ kur per kete ge vdes eãɛ nena, faji benete i-dymezuare; eãɛ sa ndihŋene nde kete pune osɛ mɛ keɛiλe, osɛ mɛ te-sjɛλe barera qe sjɛλene vdɛkje, a mɛ ndoŋe tjetere menyre, jane ndene bape vrasjeje perpara Ɫɛrendise, i-cili ka ãene porosine, per te-cilene ketu eɛte fjala.

5) Sa bupa, te-cilete per pabɛserin' ɛ-tyrɛ tɛ grat' ɛ-tyrɛ, ɛ sa gra, te-cilate per pabɛserine tɛ bupat' ɛ-tyrɛ, sjɛλene nde zemeret te-ɛokevɛt te-tyrɛ kaqe hiãerim, sa t' u sjɛλe vdɛkje, jane ndene bape vrasjeje. Nuk' i vrasene ata mɛ ãike a mɛ ɛtare, po mɛ te-sjɛλa te ndyra ɛ te-liga ɛ hɛlmoŋene zemeren' ɛ ɛokut, eãɛ keɛtu ɛ vrasene.

6) Sa zoterin a perinder, osɛ dykɛ munduare aɛpere ɛerbetorete a femijene, osɛ dykɛ ɛtɛrure atyrɛvɛ uɛqimn' ɛ-nɛvojɛim a prehjen' ɛ-nɛvojɛime, u sjɛλene vdɛkje atyrɛvɛ qe jane nompriɛes te porosise „Mos vraç".

7) Sa hɛqŋene te-tjɛrete ɛ i bintŋene te pine te-pira te-forta ɛ te benɛne pianike, duhɛte keta te nume-

ronɛne si mê te liqte vrases, sɛ te-ketiƛete ꝑriɞŋene ɛɗɛ truꝑine ɛɗɛ ɞꝑirtine! A nuke jane ŋɛri-vrases ɛɗɛ ata, te-cilete ꝑer fitim a ꝑer ndoŋe tjɛtere ngaje bintŋene te-tjɛrete te ꝑine te-ꝑira qe dɛhŋene, te-cilate mbe nde funt sjɛƛene vdɛkjɛ? Eɗɛ ata qe ɞɛsene te-ꝑira ndeꝑer kerçmat, a nuke duhɛte te numeronɛne ɛɗɛ ata ɡɛr mbe ŋe ɞkaƛe ŋɛri-vrases, ndonesɛ nuke quhɛne keɞtu ꝑas nomɛvɛt te mbrɛterivɛt? Sikur te ɞistɛ ndoŋe ŋɛri feqiŋevɛt te-ti arsɛnik ndene fytyre te ndoŋe te-ꝑiri; a sikur te ɞistɛ ɛɗɛ, kolɛre, aꝑostime ɛ vdɛkjɛ ndene tjɛtere fytyre, a nuke dote numeronɛj i-ketiƛi si ŋɛri-vrases, ɛɗɛ si i-ketiƛe a nuke dote denohɛj ꝑrɛj ŋɛrezise, nde mɛst te se-cilese dote trɛgontɛ te-ketiƛate?

8) Sa dykɛ ɡeŋyɛre i hɛqŋene ŋɛrezite, si Satanaj hoqi Evene, nde faj, i-cili sjɛƛ vdɛkjɛ ɛɗɛ nde truꝑt ɛɗɛ nde ɞꝑirtt, jane ŋɛri-vrases ɛɗɛ ɞkɛles te ꝑorosis' se-ɡaɞtete; te-ketiƛe jane ɛɗɛ ata qe mbajne ɞteꝑira ꝑrɛj ɡraɞ te-ndyra, nde te-cilat sa hyŋene humbɛne ɛɗɛ ꝑer kete bote ɛɗɛ ꝑer tjɛtrene; ɛɗɛ sa i ɞꝑiɛne te-tjɛrete ndeꝑer te-ketiƛe vendɛ jane ɡiɗ aɞtu vrases; ɛɗɛ ata qe mburoŋene te-ketiƛate ɡerra mburoŋene vrasjɛne; ɛɗɛ duhɛte te numeronɛne si ɞkɛles te-keqiŋ te kesaj ꝑorosiɛ.

9) Sa kane nde zemeret armiqesi ɛ çmir kundre ndoŋe ŋɛriu, ɛɗɛ mɛ ɡezim dot' i mɛrnine jɛtene, ꝑo te mos trembeɞine nga mundimi i nomit, jane ɞkɛles te ꝑorosise: „Mos vraç", ndonesɛ mɛ ꝑune s' jà muape jɛtene. Ɗeŋt Joanni ɗote: „Kuɞdo qe ɛ ka meri te veƛane eɞte ŋɛri-vrases, ɛɗɛ ɛ dini, sɛ çdo ŋɛri vrases s' ka jɛte te-ꝑasosure qe mbɛtɛte nde vɛtehɛt te-ti". (Joan. A. 3; 15).

Eɗɛ Ɗꝑetimtari yne ka ɗene: „Deɡuate, sɛ u eɞte ɗene te-moçimevɛt, „Mos vraç", ɛɗɛ ay qe te vrase

dote jɛte fajtuar ndɛ gyqt. Πo une po u ðɛm juvɛ, sɛ kuɛdo qe zemeronɛte kot kundre te veλajt dote jɛte fajtuar ndɛ gyqt".

Eäɛ sa te-ketiλe nga zemera perpara Πɛrendise qe ɳɛh zemerate jane vrases, te-cilete asndoɳe s' munt t' i perflase a t' i ndjɛke, ɛäɛ asndoɳe gyqetorɛ s' munt t' i denoɳe, ɛäɛ asdnoɳe qytɛtruajtes s' munt t' i mbyλɳe ndɛ burkt! ɛäɛ mbasɛ numeronɛne prɛj te-tjɛrevɛt si fort te-ndɛrçim! Πo ay qe veẓgon zemerate dot' i denoɳe ata ndɛ ditet te gyqit si ɛkɛles ɛ priɛes te nomit.

10) Sa nga pertimi a nga te-mos-kujdɛsurite per ca dɛtyra benɛne ngaje te vritɛte ndoɳe ɳɛri, jane gɛr mbe ɳe ɛkaλe priɛes ɛ ɛkɛles te kesaj porosiɛ. Sɛpsɛ eɛte ɛkruare ndɛ Nomt: „Kur te ndertojɛ ɛtepi te-rɛ, te bejɛ käisɛ perqark asaj, qe te mos ɛ benç ɛtepine t'endɛ fajtorɛ per gak, ndɛ rente ndoɳe ɳɛri prɛj asaj". Eäɛ prapɛ: „Eäɛ ndoɳe kâ ndɛ i rente mɛ brire ndoɳe bupi a gruajɛ, ɛäɛ te vdɛse, atehɛrɛ kau dote vritɛte mɛ gure, ɛäɛ miɛi i ati te mos hajɛte; po i-zoti i kaut te jɛte pa faj. Πo kau ndɛ bij mɛ brire qe perpara, ɛ i u-be deɛmi te-zott, ɛäɛ nuk' ɛ ruajti ate, ndɛ vrafte ndoɳe bup' a grua, kau dote vritɛtete mɛ gure, po dote vritɛte ɛäɛ i-zoti".

Nga keto mɛpɛte vɛɛ, sɛ pertimi ɛ te-mos-kujdɛsurite nga ndoɳe hɛre ɛ ben ɳɛrine fajtuar vdɛkjɛjɛ.

11) Ay qe di, sɛ ca ɳɛres prɛsene ndɛ prite a uɛɛ ndoɳe ɳɛri, qe tâ vrasene, ɛäɛ s' i ɛp ze ati per kete ge, ndɛ qofte, sɛ vritɛte ay qe pritɛj ndɛ uɛɛt, eɛte pas ɳe menyrɛ fajtuar per gakn' ɛ ati ɛäɛ ɛkɛles i porosise „Mos vraç".

12) Ay, qe mɛ ane te te-ngrenit ɛume a te-pirit a te-kenaqurit mɛ te-tɛpere te deɛerimɛvɛt te-ti te-liq priɛ jɛten' ɛ-ti, eɛte ndene bape vrasjɛjɛ, eɛte i-vertɛte

vrases. Eðɛ ay qe s' ka uɢqimn' ɛ-nɛvojɢim ɲer te pojture ɛðɛ keɢtu ɲriɢ ɢendɛn' ɛ-ti ɛðɛ jɛten' ɛ-ti, ɲo te kɛte mɛ sɛ, eɢte, qe te ðɛm keɢtu, vɛtevrases ɛðɛ ɢkɛles i ɲorosise „Mos vraç".

Nuke kɛmi te-drɛjte te ɲriɢme jɛtene t' ene mê tɛɲere sɛ sa kɛmi te-drɛjte te ɲriɢme jɛten' ɛ te-tjɛrevɛt. Nuke kɛmi te-drɛjte te ɲriɢme jɛtene t' ene mɛ ane hamjɛjɛ, te-ɲiri a aɡerimi te-tɛɲere sɛ sa kɛmi te-drɛjte tà ɲriɢme ate mɛ ane ðikɛ a ɢtarɛ.

M' ɛ-drɛjta ɡe eɢte te pojme, si na ɲorosit Πɛrendia. Kuɢdo qe benɛte vɛte-vrases mɛ çfare-do menyre qe te jɛte, ɛðɛ ka mendjɛne nde ventt ɛ te-mbaruare, eɢte vrases ɛðɛ ɲa dyɢim vɛtɛ nde humbjɛt. „Çdo vrases nuke ka jɛte te-ɲerjɛteɢmɛ qe mbɛtɛte tɛk ay".

13) Mbe nde funt ay, qe mɛr jɛten' ɛ ndoŋe ŋɛriu ɲer te mburuare vɛtehɛne, nga ndoŋe hɛre numeronɛte i-ɲafajm, ɛðɛ tjɛtere hɛre fajtuar ɡaku. Θote Nomi: „Nde u-ɡentte vjɛðesi dykɛ ðyɛre (si dɛre), ɛðɛ te goditɛte ɛ te vdɛse, nuke dote dɛrðɛte ɡak ɲer ate (ay qe ɛ vrau nuke numeronɛte fajtuar). Πo nde lintte djɛλi ɲermbi ate dote dɛrðɛte ɡak ɲer ate".

Eðɛ tani, o veλɛzer, lɛte ɲyɛseme vɛtehɛne t'ene, nde ɛ kɛmi ɢkɛlure ndoŋe hɛre ɲorosine „Mos vraç", nde mos mɛ ɲune, te-ɲakene nde zemeret t'ene, nde mɛjtimt t' ene? Eðɛ nde jɛmi fajtore ɡaku, lɛte ɲɛndonɛmi, ɡɛr sa kɛmi kohe. Eðɛ lɛte ɲerɲiqɛmi t' i largojme, sa mundɛte, ɡiðe ngajet' ɛ vrasjɛse, si zemerim, qarta, te-zena, lakemim, miqesira te-ndyra ɛ jaɢte nomit, kurveri, te-ɲire ɛ te-ketiλate, te-cilate ɛ bejne ɢɲirtine te humbɛte ɛðɛ nɛvɛ na bejne te-merziture tɛ ŋɛrezite ɛ te-ndyre tɛ Πɛrendia. Eðɛ lɛte uɢqɛjme ɲer ɡiðe, miq ɛ armiq, ndjɛŋate qe kerkon Πɛrendia, si fryme ndjɛsɛ, fryme daɢuriɛ, ɛðɛ lɛte bejme, sindekur

bentɛ Zoti yne, i-cili, kur perqɛɛɛj, nuke perqɛɛtɛ, kur pesontɛ, nuke frikesontɛ, po ɛptɛ vɛtehɛn' ɛ ti nde doret t' ati qe ɣykon mɛ drejteri".

Lɛte benɛmi te-peruɲure, sindekur iɛtɛ ay. „Kur kɛmi te-ngrena ɛ te mbuluara, lɛte na mbaɛtoɲene keto". Eãɛ lɛte durojme uri, ɛtjɛ, çnderim, perqɛɛjɛ ɛãɛ te giða, mê mire sɛ te ɛkɛlime porosin' ɛ Perendise: „Mos vraç".

Mɛndohuni uãete t' uaj. (Aŋg. 1; 5).

Tani pra kɛɛtu ðote Zoti: „Mɛndohuni uãete t' uaj" (Aŋg. 1; 5). Ky iɛtɛ ɲe ze prej Perendise mbe Ãausne, qe iɛtɛ nde Jerusalim, po ɛɛte ze i ati ɛãɛ mbe nɛ, si iɛtɛ ɛãɛ mbi ata. Do giðe ɲerezite te mɛndonɛne uãet' ɛ-tyrɛ.

Rendojme ɛume te pojme pa mɛnduare. Biɛme nde zakonɛ po-ðua pa kupetuare. Heri ben ate ge qe ɛɛh sɛ ben tjateri, ɛãɛ ɛume vɛne pas zakonɛvet verberiɛt, ɛãɛ ɛume te-tjɛre nuke kane tjetere pɛguÃe vɛç te-kenaqurit' ɛ vɛtehɛs' se-tyrɛ.

Po Perendia nuke do te pojme. Do te mɛndonɛmi ɛãɛ te mɛndonɛmi ɛume; na ðote: „Mɛndohuni uãete t'uaj". Vini rê uãete t' uaj, ɛikoni ato, vɛẓgoni ato mire. Eãɛ kejo ɛɛte ɲe ge, qe kɛmi dɛtyre jo vɛtem tà dɛgojme, a tà kendojme, po ɛãɛ tà bejme. Çdo ɲeri ka dɛtyre tà beɲe kete prej vɛtiu, — te mɛndonɛte per uãet' ɛ-tia; ɛãɛ ɛɛte ɲe ge fort ɛ-maðɛ ɛ ɛum' ɛ ɛenuare. Sɛpsɛ çdo uãe ka ɲe funt; nuke ka uãe qe te mos ɛpjɛre ɣekundi.

Eãɛ qe te kɛmi ndihme nde mɛndimt te uãevet t'ona, lɛte vɛẓgojme ca pyɛtje, te-cilate munt t' jà bejme vɛtehɛse s'one per keto.

1. A ka ndergegja jone te dote gesendi kundre uâese, nde te-cilet ecejme? A dime neve a pak-se-paku a ekojme nder mentt, se uâa jone eet' e-drejte uâe? Si ka ekuare koha jone? Ç' beme nde ditt te javese? Si ekojme diten' e-djele? Te-çfarete jane punerate t'ona, defrimete t' ane, eokete t' ane? A ka ndergegja jone te dote gesendi kundre neo eâe a na dote ndoqe here?

2. A jane uâete t' ona si pas Ekroqese? Egte ge e-vejejture tâ kemi ndergegjene te-qeruare; po kejo ndergegja duhete te mesonete me fjalen' e Nerendise. Nuke egte mjaft te bejme ate ge qe neve e pandejme te-drejte; duhete te bejme ate ge qe dote Nerendia, se eet' e-mire. Jane pra uâete t'ona si pas Ekroqese? Ndonese kemi eume te-meta, me giâe keto muntme te mapeme nde dore ate Vivâen' e-Ceqteruare, eâe te âemi: „Nas kesaj deeeroq te-vete, kejo egte peguâa ime, uâeheqesi im, eembeâa ime, pas kesaj dua te vete e perpiqem te poq.

3. Ne tjetere pyetje qe duhete t' jâ bejme vetehese s' one egte kejo: „Si dot' i numerojme uâete t'ona pasketajâi? Çdo qe te mendonemi per ato tani, a jane te-ketiâa qe pasketajâi te muntme te kâejme syte t'ane mbi ato me nguguâim? Semundja e vdekja apene iâera eume te-ndryeme se jeta e eendeti. Si dote na dukene uâete t'ona te-sorme, kur te na aferonete jet' e-perjeteeme? Cilete dote jene mendimete t'ane, e si dot' i numerojme uâete t'ona, kur dot' i vezgojme ato si uâe te-ekuara?

4. Ne tjetere pyetje eume te-eenuare muntme te nxjepeme prej Ekroqese vete. Kendojme nd' ate per dy uâe — per uâen' e gere e per uâen' e-nguete — per uâen' e vdekjese eâe per uâen' e jetese. Uâa jone egte qera a tjatera nga keto; cila egte? Kejo egte qe ge e-

maðɛ, ɛðɛ kaqe mê tɛɲere ɛ-ɢenuare, sɛ ɢume jan' ata qe ɡendɛne nde uðet te-ɡɛre, ɛðɛ ɲak ata qe ɡendɛne nd' uðet te-nguɢte. Иɛrezite nuke duane te mɛndonɛne ɲer kete. Ɲo eɢt' ɛ-vertɛte, sa fjalet' ɛ se-vertɛtese vɛte munt tà beŋene. „Hyni ndeɲer dɛret te-nguɢte sɛɲsɛ ɛ-ɡɛre eɢte dɛra ɛðɛ ɛ-haɲete eɢte uða qe ɢɲiɛ nde humbjɛt, ɛðɛ ɢume jane ata qe hyŋene ndeɲer ate. Sɛɲsɛ ɛ-nguɢte eɢte dɛra ɛðɛ ɛ-ɢtrenguare eɢte uða qe ɢɲiɛ nde jɛtet, ɛðɛ te-ɲake jane ata qe ɛ ɡɛjne ate". Nde mɛst te-cilevɛt ɡendɛmi nɛvɛ mɛ te-ɢumete a mɛ te-ɲakete? Cili eɢte fundi yne, humbjɛ a jɛte?

5. Kriɢti ða: „Une jam uða". A eɢte ay uða jone? Nuke apin te jɛmi zemere-kðjɛʎete ɛ te zotte; duhɛte ɛðɛ te ɛcejme ndeɲer ate uðe, qe na pefɛn Ɲɛrendia, ndryɢɛ dote ɢoheme mɛ vertɛtim, sɛ uða jone nuk' eɢte uða qe ɢɲiɛ nde jɛtet. Iisuj eɢte uða, ɛ-vɛtema uðe; asndoŋe vɛtɛ tɛ Ati vɛç mɛ ane t' ati, as ka tjɛtere ɛmere, mɛ ane te te-cilit te ɢɲetojme? Kur mɛndonɛmi uðete t'ona, nuke duhɛte tà leme mbe ŋ' ane kete ɡe. Duhɛte te vertɛtonɛmi, sɛ ɢɲrɛsate t'ona jane ɲɢtɛture ɲermbi ðɛmɛlin' ɛ-vertɛte, sɛ ɢɲrɛjme mbe Kriɢtine vɛteme, sɛ kembete t'ona qendrojne mbi gur, mbi ɢkemɲ. Nde mos qofte Kriɢti uða, ɛ-vertɛta ɛðɛ jɛta jone, atehɛrɛ çfare-do qe te jɛne uðete t'ona ndene te-tjɛra faqɛ, ɲa fjale jane te-ɢtrembera, kɛq te-ɢtrembera.

6. Kendojme ɲer Enohne, sɛ „ɛcentɛ mɛ Ɲɛrendine", ɡið ajo ɡe ðuhɛte ɛðɛ ɲer Nohɛne, ɛðɛ kejo nde kohe ɲabɛseriɛ. Ketu ka ŋe tjɛtere ɡe ɲer uðete t'ona. A ɛcejme nɛvɛ mɛ Ɲɛrendine? A kɛmi zakon te mbajme ɢoqeri mɛ ate nde te-fɢɛhete? Eðɛ ɡiðeŋe, ɛðɛ vɛçan ɛðɛ mɛ te-tjɛre a ɲerɲiqɛmi te mbajme nde vɛtehɛt t'ene te-ndjɛre, sɛ ɡendɛmi ɲerɲara ati, sɛ pojme ɲeran' ati, ɛ sɛ vɛmi ɲas daɢurimit t' ati te-ɢeŋteruare?

Apostoλ Πavli u ɕkruantɛ Korinθianevɛt: „Nuke dini, sɛ jini tɛmbuλi i Πɛrendise, ɛθɛ sɛ Frym' ɛ Πɛrendise pi nder ju? A pitɛmi nɛ nde hirt te Zotit? A vɛmi perpara? Eθɛ sa vɛne perpara vitɛte t'ane, a vɛne perpara ɛθɛ ɕpirtɛte t'ane?

Ketu jane gaɕte gerra te-ndryɕmɛ qe kane te bejne mɛ uθete t'ona. — A jane keto kundre ndergegjɛse s'one? A jane si pas Ckroɳese? Si dote mɛndonemi per ato, kur te jɛne te-ɕkuara? Jɛmi nde uθet te-gɛre, a nde te-nguɕtet? Eɕte Kriɕti uθa jone? A ɛcejme mɛ Πɛrendine? Πɛrendia na urθeron te mɛndonemi per uθete t'ona: „Tani pra keɕtu θote Zoti i fuqivet: Mɛndohuni uθete t'uaj". Ky ze eɕte prɛj Ati ɳe ze i-çkoqure ɛ drɛjt per drɛjt per nɛ, sikur profiti te θaɕtɛ: Tani pra nuk' u flas une juvɛ, po vɛte Zoti; ay qe di giθe punerate t'uaj; ay, syri i te-cilit eɕte giθeɳe mbi ju; ay i-cili di çdo ngaje te-fɕehete; ay qe vɛperon mbi ju, ay u urθeron te qendroni ɛ te mɛndohi uθete t'uaj. Ay vɛte vjɛn nder ju, qe te kθeɳe mɛndimɛte t'uaj nga gerrat' ɛ-poɕtera ɛ te θɛut nde vɛtehɛt t'uaj ɛθɛ nde uθet t'uaj. Kejo eɕte daɕurimi i Πɛrendise, urθeri i Πɛrendise.

Πerɛ Πɛrendia na porosit keɕtu? Qe, nde qofɕine uθete t'ona te-liga, te muntme t'i ndrɛqime; qe te pɛndonemi ɛ te ndrɛqemi; qe te kerkojme ɛ te gejme perdeλim; qe te jɛmi te-siguruare ɛ te-lumure. „Πɛrendia eɕte daɕuria", daɕuria vɛte. Nde porosirat ɛ nde mesimɛt eɕte daɕuri. Иɛrezit' ɛ Jerusalimese u-mɛnduane per uθet' ɛ-tyrɛ. Kendojme, sɛ u-bintne nde zet te Zotit, te Πɛrendis' se-tyrɛ, ɛθɛ nde fjalet te profitit Ange; sɛpsɛ Zoti Πɛrendia ɛ dergoj ate, λauzi u-tremp perpara Πɛrendise. Atehɛrɛ foli Angeu, zêɕpenesi i Zotit, zen' ɛ Zotit mbe λausne, dykɛ θene: „Une jam mɛ juvɛ, θote

Zoti". Kɛɛtu Zoti prɛt, ndjɛn, ɛpɛton ɛ bɛkon pid' ata qe mɛndonɛne pɛr uɑɛt' ɛ-tyrɛ ɛ qe kɑɛnɛne ɛ qe kɛrkojne ate mɛ ane te Kriɛtit. „Une jam mɛ juvɛ", u ɑa atyrɛvɛ qe pɛndonɛɛine nde Jɛrusalim. „Une jam mɛ juvɛ" u ɑote pid' atyrɛvɛ qe ɑepojne, qe bɛsojne ɛ qe bindɛne. Kur Ɑɛrendia ɛɛte mɛ nɛ, atehɛrɛ uɑete t' ona jane mɛ te-vertɛte te-lumura, te-lumura sa kupe s' kane qene mê pare ɛ sa s' munt te benɛte mê. Atehɛrɛ kɛmi Cpetimtar, atehɛrɛ kɛmi Ate nde qiɛjt, atehɛrɛ kɛmi mik mbe çdo ɛtrengim, ndihmes mbe çdo veɛterim. Atehɛrɛ kɛmi ndjɛse ɛ paqtim, ndɛrgɛgjɛ te-kuʎuare, mendjɛ te-prejture, ɛɑɛ ɛprɛse te-mire per jeten' ɛ-pasosure.

Kejo jɛte munt te-jɛte jona, ɑureti farɛ jona, nde ɛ kerkofɛime mbe Kriɛtine ɛ mɛ ane te-Kriɛtit, ɛɑɛ i-pari çap per kete ɛɛte te mɛndonɛmi uɑete t' ona si perpara Ɑɛrendise , ɛɑɛ te kerkojme ndihmen' ɛ Frymes' se-Centeruare. U befte!

Lumerite.

„Lum te vobegite nde ɛpirit, sepse ɛ atyrɛ ɛɛte mbretɛria ɛ qiejɛt. Lum ata qe benene vaje, sepse ata dote nguɛuʎonene. Lum ata qe jane te-bute, sepse ata dote trasegonene ɑene. Lum ata qe kane uri, ɛ ɛt per drejterine, sepse ata dote ngihene. Lum ata qe jane te-perdeʎyerɛim, sepse ata dote perdeʎɛnene. Lum ata qe kane zemere te-qeruare, sepse ata dote ɛohene Ɛerendine. Lum ata qe benene paqtim, sepse ata dote quhene bij Ɑerendije. Lum ata qe ndiqene per pune drejterije, sepse ɛ atyrɛvɛ ɛɛte mbretɛri' ɛ qiejɛt.

Matõ. 5; 3—10.

Mɛ keto fjale Zoti Kriɛt ɛ nisi fjalen' ɛ-ti permbi malt, ɛ-cila spatete qe nga kryeja ɛ-pɛsete ɛ gɛr nde funt te kryes' se ɛtatete te Unpiʎit pas Matɑeut. Kete

fjale duhete tâ kendoŋe çdo ŋeri, sɛ nd' ate gendɛne mesimɛte mê te-larte, qe munt te degoŋe nde kete bote, mesimɛte, qe sjɛλene mê te-maδen dobi ɛ ɛ bejne ŋerine te-lumure, ŋo t' i prɛse mɛ giδe zemere.

Ne mij' ɛ pɛse-qint vjet kiɛine ɛkuare. qe nga dita, nde te-cilet nga mali Sina Moisiu kiɛtɛ δene Nomn' ɛ Ilɛrendise fuqimaδ ɛ zemerak. Koherate, ŋer te-cilate vete Moisiu kiɛtɛ δene, sɛ dote vinine, kiɛine arδure.

Erδi ay nomvenesi i-ri, ŋer te-cilene Moisiu kiɛtɛ δene: „Zoti Ilɛrendia juaj dote ngrɛre nga mɛzi i veλɛzervɛt t'uaj ŋe profit si mua, ndigo-ɛ-ni!" Eδɛ ky Moisiu i Unɡiλit ɛ trɛgon te-hyrete nde punet te-ti mɛ ŋe nom; ɛδɛ ky hipŋen ŋermbi ŋe mal qe t' i trɛgoŋe gindjɛs' se-mbleδure peδ ti daɛurimɛt' ɛ Ilɛrendise, ato gerra qe kerkon Ilɛrendia prej ŋeresvɛt. Cikoni ŋe Sina te-ri ɛ ŋe nom te-ri. Ilo ndonesɛ ka ɛume te-gara nde mɛst te te-δenurit te nomit te Moisiut ɛ te te-δenurit te nomit te Kriɛtit, ŋeriu faqɛza ɛeh, sɛ ka ɛδɛ ɛume gerra fort te kundrejta ɛ farɛ te-ndryɛmɛ. Atjɛ, nde ɛkrɛteti-rat t' Arabise iɛtɛ ŋe mal i-δate, maj' ɛ te-cilit çantɛ rete ɛ siλtɛ δeλimɛ; ketu eɛte ŋe kodre ŋeλorɛ ɛ ɛ-gɛlbere, nde mê te-bukuret fuɛe te Ilalestinese. Atjɛ vetetintɛ ɛ gemontɛ, mali driδej si purtɛke gɛr nde δemɛlit te-ti, ɛδɛ ɛpesira qe ɛ mbulontɛ nuke pritej ɛ nuke çponej ŋerveç nga dritat' ɛ-tmɛruara te pufɛvɛt; ketu ŋe qiɛλ i-kδjɛλete ɛ ka hapure flamurin' ɛ-ti te-kaltere mbi kryɛt te Cpetimtarit te botese, drita ɛ ŋe djɛλi pa rê ɛ kurorezon ŋosi mɛ ŋe kurore te-arte, ɛδɛ truaλi eɛt' i-siguruare ndene kembet t' ati. Atjɛ ɛ pɛδontɛ male ŋe kufi, ŋe sinuar, te-ciline as ŋe ge ɛ-gaλe s' muntte tâ kaŋerxɛntɛ nga frika, sɛ mos vdistɛ; ketu sicili liruare munt t' i qasete Nomδenesit. Atjɛ iɛtɛ Moisiu qe giδeŋe nde gojet kiɛtɛ mundimɛt' ɛ drejteris' se Ilɛrendise, ɛδɛ

fytyr' ε te-cilit ndritte prej ηe drite, te-cilene syt' ε ηεriut nuke muntnine tà duronine; ketu eσte Kriσti, engeλ' i daσuris' se Πεrendise, fytyre ε trupi i te-cilit trεgojne emblesire te-maδε, εδε pεδ ati σtrengonεne pa ndoηe frike te-vεgel' ε te-mjere. Nuke ka kundreσtrira vεtem nde gerrat te-perjaσtesmε nde mest te te-δenurit te nomit te Moisiut εδε te te-δenurit te nomit te Kriσtit, po εδε nde te-perbrendeσmεt. Moisiu leçitte nomne; Kriσti leçit hirine. Moisiu ndalonte fajne; Kriσti porosit σeηterine. Moisiu kuvendonte mb' emerit te frikes' ε te mundimit; Kriσti kuvendon mbi emerit te-daσuris' ε te fatmiresise. Moisiu δote: „Te beje giδe keto gerra qe te porosit, se Zoti eσte ηe Πεrendi, qe mundon keq te-dalete jaσte nomit"; Kriσti δote: „Lum ay qe dote beηe giδe keto gerra!" Nuke porosit, po ç' puσtet ε ç' maδeri Πεrendia dukεte nde fjalet t' ati! si ndjen ηεriu, se Kriσti eσte ηe mesoηes i arδure nga Πεrendia! si fort mire kupeton, se Kriσti kuvendon per gerra qe ka pare ε kupetuare, εδε se eσte i Zoti t' u ape nxenesvet te-ti fatmiresine, per te-cilene u kuvendon! Let' i degojme, o veλezer te-daσure, keto fjale t' embla ε te σeηteruara; leta perdorime lirine qe na epete per te-aferuare liruare Sinajt te kriσterimit. Jemi mê te lumure se Israilitete; asndoηe kufi na pengon t' i qasemi malit te-σeηteruare; sicili liruare munt te vεje afere ati qe na flet prej anes' se Πεrendise; εδε mbe nε kane te-gare keto fjale te-bukura te kartese mbe Ebrεηt: „Nuke jeni aferuare nde ηe mal qe zihete mε dore, ε qe digete mε zjap, εδε mbe vreresire ε me epesire, ε mbe δeλim, ε mbe zê trumbete, ε mbe zê fjaleσ, te ciline ata qe ε deguane u-lutne te mos u flitej mê fjala atyreve. . . . . po kini arδure nde malt te Sionese, nde qytett te Πεrendis' se-gaλe, nde qiελoret Jerusalime.

Eðɛ nde ɞume mijera enɡejɞ, nde ɲanaɡir ɛ nde kiɞe te-ɲarelinduriɞ, qe jane ɞkruare nde qiɛjt, ɛðɛ tɛ Πɛrendia qe eɞte ɡykatesi i te-ɡiðavɛ, ɛðɛ tɛ ɞɲirterat' ɛ te-drɛjtevɛt qe jane bere te-sosure; ɛðɛ tɛ lisuj mɛstari i ŋe ðjatɛ se-rɛ, ɛðɛ nde ɡak te ɲerçkaturi qe flɛt me mire sɛ ay i Avɛlit". (12; 18—24).

„Lum te-vobɛɡite nde ɞɲirt (a lum te-varferite nde frymet), sɛɲsɛ ɛ atyrɛ eɞte mbrɛteri' ɛ qiɛjvɛt". Do-mɛðene lum ata qe ŋohene varferin' ɛ ɞɲirtit te-tyrɛ! Lum ata qe ndjɛŋene, sɛ ɲer ɲunerat' ɛ Πɛrendise ɛ te ɞɲetimit jane si te varfere qe s' kane asɡe, qe nuke vejɛŋene asɡe ɲrɛj vɛtiu, ɛðɛ keɞtu ɲrɛsene te-ɡiðe si hir, si ðureti, si kanisq ɲrɛj dores' se Πɛrendise, ɞɲetimtarit te-tyrɛ!

E-ketiλe ɲra eɞte ɛ ɲara ɡe, qe kerkon Kriɞti ɲrɛj nxenesvɛt te-ti; do-mɛ-ðene te ndjɛŋene, sɛ jane tɛj-ɲer-tɛj te-dobete ɲrɛj vɛtiu ɲer ɞeŋferine ɛ ɲer ɞɲetimne. Duhɛte te ndjɛŋene ɛ te kuɲetojne vɛtehɛn' ɛ tyrɛ te-varfere ɛ te-ɲavejɛjture ɲer te mape ɲjɛse nde ɲasjɛt te Kriɞtit. Duhɛte te ndjɛŋene ɛ te kuɲetoŋene, sɛ jane te humbure ɛ te-ɲavejɛjture ɲer te ɲasure ɲjɛse nde ɞɲetimt te Kriɞtit. Duhɛte te ndjɛŋene ɛ te kuɲetoŋene, sɛ jane fajtore ɲer te ɲasure ɲjɛse nde ɞeŋterit te Kriɞtit. Nde vuri Zoti Kriɞt kete ɡe nde kryɛt te ɡiðe te-tjɛravɛt, kejo eɞte qe te na trɛɡoŋe, sɛ kejo ɡe eɞte ɛ vɛtema vɛɡele, mɛ ane te se-cilese dote muntme te apijme nde te-tjɛrat; ɛðɛ sɛ mbe kot dote ɲerɲiqɛmi te fitojme ato miresit' ɛ-tjɛra, ɲermblɛðja ɛ te-cilavɛt ben jɛten' ɛ kriɞterimit, ɲo te mos kɛmi ɞkuare ndeɲer varferit te ɞɲirtit; kejo eɞt' ajo dɛr' ɛ-nɡuɞte, ɲer te-cilene ɡɛtke ðote, sɛ ata qe ɞkojne ndeɲer ate jane te-ɲake.

Ky ɞenim ketu ka ŋe vejɛjtjɛ te-maðɛ. Ay ŋɛri qe kendon fjalen' ɛ Kriɞtit nde malt ɲa mɛjtuare mire ɛ

prɛj ciɲɛ, munt te ɲandɛhŋe, sɛ Kriɢti mɛ kete fjale leçit ŋe ɢɲetim mɛ ane ɲuneraɢ; ɢume ŋɛres, kur u ðone, sɛ ɢɲetimi eɢte mɛ ane te bɛsese, sjɛƛene ɲerɲara kundre leçitjɛn' ɛ Kriɢtit ɲermi malt si deftɛse, sɛ ɢɲetimi eɢte mɛ ane ɲuneraɢ. Ne kundreɢti ɛ-ketiƛe vɛtem trɛgon, sɛ ŋɛriu i-ketiƛe s' ɛ ka kuɲetuare mire te ɲarene fjale te leçitjɛse ɲermbi malt. Apin te vere rê kete fjale qe te bindɛte, sɛ Kriɢti, si Joan Пagezimtori, si ɡiðe Aɲostojte, si Vivƛa ɛ-tere, nis leçitjɛn' ɛ-ti dykɛ deftyɛre dobesiren' ɛ ɲavejɛjtjɛn' ɛ ŋɛriut ɲer ɢɲetim. Ndryɢɛ, vɛtem te-arðurit' ɛ lisu-Kriɢtit nde kete bote ɲer te ɢɲetuare ŋɛrezite trɛgon mɛ te-tɛɲere kete dobesire. „Nuke kane nɛvoje ɲer ɢeroŋes te-ɢendoɢete, ɲo te-semurete". „Kriɢti nuke ɛrði te ðeɲɛse nde ɲɛndim te-drɛjtete, ɲo fajtorete". „I biri i ŋɛriut nuke ɛrði qe te ɢerbɛnɛte, ɲo qe te ɢerbɛŋe ɛ qe te aɲe jɛten' ɛ-ti çɲerblim ɲer ɢume". Nga keto fjale mɛɲɛte vɛɢ, sɛ nuke ka ɢɲetim ɲer ata qe nuke ndjɛŋene, sɛ jane te-humbure.

E ɢikoni, o te-daɢure, sɛ ɲas fjales' se Kriɢtit si ɛðɛ ɲas te Пavlose, ɛ-vɛtema vɛgele ɲer te hyre ŋɛriu nde mbrɛterit te qiɛjvɛt, ɲer te apiture nde drɛjterit ɛ nde ɢɲetimt, eɢte te ɢkoŋe ndeɲer dɛret te-nguɢte te varferis' ɛ te dobesires' se ɢɲirtit, eɢte te ŋohe, sɛ ɲrɛj vɛtiu nuk' eɢte asɡe ɲervɛç ŋe liɲes i-varfere, qe nuke ka asɡe, qe nuke munt te beŋe asɡe ɲer fajne, qe nuk' eɢte i-vejɛjture ɲervɛç ɲer denim, ɛ qe ka nɛvoje te ɲrɛse ɢɲetimne ɲosi kanisk ɛ ðureti ɲrɛj miresis' se Zotit. Jaɢte kesaj ɡejɛ se-ɲare ɡiðe te-ɲerɲjɛkurate t' uaj jane mbe kot ɲer ɢɲetim. Muntni mɛ te-kujdɛsura te-ɡata te dini mir' ɛ ðɛƛe Ckroŋen' ɛ-Ceŋteruare. Muntni tà ɢkoni jɛtene t' uaj dykɛ falure ɛ dykɛ munduare vɛtehɛne; muntni tà ɢkoni jɛtene t' uaj te-ɲaɲerfolure ɛ te-ɲakatigorisure; muntni tà ndani ɡene t' uaj ndeɲer

te mira; muntni me çdo rezik tâ tregoni besene t' uaj — po nde mos qofsi te-perunure perpara Plerendise, dyke ndjere, se jini fajtore e vejeni te jini te-denuare, giše keto nuke dot' u vejenene asge, eše ate diten' e gyqit dote degoni prej gojes' se Cpetimtarit: „Ikeni prej meje; nuk' u kam nohure kupe".

„Lum ata qe benene vaje", šote mê noste Kristi, „sepse ata dote nguseÀonene". Eše ketu fjala este per vajen' e spirtit, per hišerimne qe vjen nga te-ndjeret' e fajit. Cpetimtari nuke do te šote, se ata qe kane hišerime nde kete bote muntnene te jene te-siguruare per spetimn' e-tyre nde tjeteret, eše se hišerimi prej vetiu ep pas ndone menyre te-drejte per te hyre nde mbreterit te qiejvet. Me i-ketiÀe mendim as gekundi nde Ckronet te-Centeruare s' gendete. Ckrona na tregon vetem ne uše spetimi, eše nde kete uše te spetimit as puna e neriut as te-hequrat' e ati kane pjese; spetimi este vetem te Kristi e nde te-hequrat te Kristit. Kristi pra ketu do te šote per hišerimne qe ka besetari i penduare nga te-ndjerit' e fajevet te-ti. Nde mest te keti stiku e mê te-parit este ne fare skaÀe, e-cila fort lehete kupetonete. Nuk' este mjaft neriu te ndjene fajet' e-ti eše te perunete: duhete per tâ te renkone perpara Plerendise, duhete per tâ te ndjene ne hišerim tešeÀe e te-šjeste. Plendim' i kristerimit nuk' este vetem te-diturit' e fajevet eše te-tremburite nga mundimi; po este hišerim e šembje, se sau Plerendine. I-kristeri me te-tepere helmonete per fajne, eše atehere kur faj' i-ti nuke sjeÀ ndone funt te-keq; helmonete per kete vetem, se faji este ne sarje kundre Atit te-ti nde qieÀt. Helmonete per fajete mê tepere, kur i seh permbi Iisu-Kristine, i-cili i soÀi me vetehe permbi kryqt; kur kujtonete, se vete este ay, qe, me fajet' e-ti, e mberšeu

Cpetimtarin' ɛ-ti mbi ate kryq. Eɕte ay hiëerim per fajne qe ndan ɛ çquan pendimn' ɛ birit nga pendimi i ɕerbetorit, pendimn' ɛ bɛsetarevɛt nga pendimi i te-maλekuarvɛt ɛ te dɛmonevɛt. Dɛmonete ɛ te-maλekuarete fort mire ɛ ndjeŋene fajn' ɛ-tyrɛ, driëene nga dor' ɛ Pɛrendise; po nuke ndjeŋene hiëerim, sɛ ɕane Pɛrendine, eëɛ nuke hɛlmonɛne per fundɛt' ɛ-keqiŋ te fajit. Keɕtu pendimi i ɕerbetorit ɕpiɛ nde deɕperim ɛ nde humbjɛ, si na trɛgon ɕembeλ' ɛ Juëese, tɛk pendimi i birit na ɕpiɛ nde nguɕuλim, nde ɕperɛse ɛ nde ɕpetim, si na trɛgon ɕembeλ' ɛ Ceŋt Pjɛtrit. „Ka, na ëote Pavli, ŋe hiëerim pas Pɛrendise qe sjeλ pendim per ɕpetim, ka eëɛ ŋe hiëerim pas botese qe sjeλ vdɛkje".

Ata qe beŋene vaje per fajɛt' ɛ-tyrɛ dote nguɕeλonɛne, ëote Cpetimtari. Me ɛ-zotuarɛ sa ɛ-larte aqe eëɛ ɛ-ëjeɕte, eëɛ trɛgon, sɛ atyrɛvɛ, qe beŋene vaje per fajɛt' ɛ-tyrɛ, jo vetem ngaj' ɛ hiëerimit dot' u lihɛte me ŋ' ane, do-mɛ-ëene nuke dote mundonɛne, po eëɛ sɛ dote jene plot mɛ paqtim ɛ mɛ ɕezim.

„Lum ata qe jane te-bute, sɛ ata dote traɕeɕoŋene ëene". Kejo ɕe naturiɕt rjeë prej atyrɛvɛ, per te-cilate beme fjale më sipere. Te peruŋurit' ɛ vɛtehɛse sjeλ butesirene per te-tjerete. Sa më ëɛλe ndjejme fajɛte t' ane, kaqe më tɛpere dote jemi te-gatiɕim t' u ndjejme te-tjerevɛt fajɛte qe na kane bere. Cpetimtari pra larteson ketu emblesirene, durimne, eëɛ zemerene qe ndjen eëɛ s' kam nɛvoje t' u trɛgoŋ kundreɕtine a ndryɕimne qe eɕte nde mest te porosivɛt te Kriɕtit eëɛ t' atyrɛ te botese. Nde botet perqeɕŋene butesirene, ata ŋerezit' ɛ bute, t' embele, ɛ te lɛhete, qe lene, qe te ëɛm keɕtu, te-tjerete te ecejne permbi kurist te-tyrɛ, i perqeɕŋene, i qesendisŋene ɛ s' i zene per ɕe; po perkundrazi i kane per te fisçim ɛ per te-nderçim ata qe s' durojne

as mê te-vogelene fjale, ata qe s' ɛ lene fjalen' ɛ-lige pa mape çpagim, ata qe bejne te-kɛqɛ per te-kɛqɛ. Iisu Kriɢti ɛðɛ Unɡiʎi ɛðɛ ɛ-tere ɢkroŋa per keto te dy fare ŋɛreziɢ kane ɡyq ɛ mendjɛ farɛ te-kundrɛjte. Keta te-butete, te-çndɛruarete ɛ qe s' zihɛne per asɡe prɛj botese, jane ata, qe Kart' ɛ-ɢeŋteruare i ve nde raðet te-pare, ɛðɛ ðote, sɛ vejɛŋene te mapene kuroren' ɛ kuximit te-vertɛte. „Ay qe menuare zemeronɛte", na ðote, „vejɛn mê tɛpere sɛ ŋe bup' i-forte, ɛðɛ ay qe urðeron vɛtehɛn' ɛ-ti, m' i-mað sɛ ay qe puɢton qytɛte". (Fjal. te-Urta 16; 32). Θote ɛðɛ, sɛ te-falurit' ɛ fajɛvɛt qe na bejne te-tjɛrete eɢte ŋe ɡe, pa te cilene s' munt te hyŋe ŋɛriu nde mbrɛterit te qiɛjvɛt. „Nde mos uà falçi ŋɛresvɛt fajɛt' ɛ atyrɛ, as Ati juaj nuke dot' uà falŋe juvɛ fajɛte t' uaj", ðote Zoti Kriɢt. Te-lumure pra ðɛmi baɢke mɛ ate, jane te-kriɢtɛret' ɛ-bute! Lum ay qe, passi kupeton ɛ bɛson, sɛ Πɛrendia i ndjɛu fajɛte munt ɛðɛ ay dykɛ kupetuare kete ɡe t' uà ndjɛŋe fajɛte veʎɛzervɛt te-ti. Lum ay qe lark lavdis' se botese pon prɛj zemerɛ i-bute ɛ i-duruarɢim. Bota nde ɛ perqɛɢ ɛ ɛ çndɛron, Kriɢti dot' ɛ ndɛroŋe ɛ dot' ɛ lavduroŋe. Bota nde ɛ nxjɛr si te pavejɛjture prɛj pɛðit te-saj, ɛðɛ nde mos eɢte pjɛsa ɛ ati nde mɛst te bijvɛt te botese, Kriɢti i eɢte zotuare ŋe traɢegim tjɛtere, ɛðɛ ky eɢte ðɛu i-zotuare, do-mɛ-ðene qiɛʎi, ɢembeʎ' ɛ te cilit iɢtɛ ðɛu i Hanahanit.

„Lum ata qe kane ɛt ɛ uri per drɛjterine, sɛ ata dote ngiŋɛne". Drɛjteria, per te-cilene benɛte fjale ketu, eɢte ɢeŋteria. I-kriɢtɛri nuk' eɢte ðipure te benɛte vɛtem i-mire si pas menyres' se botese, eɢte ðipure te benɛte ɢeŋt dykɛ pasure per pasqyre Πɛrendine. Duhɛte, qe ɢembeʎ' ɛ Πɛrendise, qe u-priɢ prɛj fajit, te perseritɛte tɛk ay ɛðɛ te benɛte si iɢtɛ te-parene hɛre. „Behuni

ɕeŋtore, sɛ Πɛrendia eɕte ɕeŋt", ðote Πjɛtri. „Behuni te-sosure, sikundre Ati juaj qiɛʎori eɕt' i-sosure", ðote Zoti Kriɕt mê ꝑoɕte, nde kete fjalet mbi malt, te secilese jɛmi dykɛ ꝑerhaꝑure te-ꝑarate fjale. Nde na ðepɛt Πɛrendia nde drɛjteri, nde kete ɡe nuke muntme te apijme mɛ fuqine t' ene! ay eɕte i-forte te na beŋe te benɛmi ɕeŋtore. Cꝑetimtari na ðote, sɛ ata qe kane ɛt ɛ uri ꝑer drɛjterine dote ngiŋɛne, do-mɛ-ðene dot' u aꝑe mɛ te-ꝑlotte ate qe deɕeroŋene, eɕte i-forte t' i ɕeŋteroŋe mɛ te-ꝑlotte. Ckroŋa nuke na çkoq, nde i-kriɕtɛri munt te apiŋe nde kete ɕeŋteri te-mbaruare qe nde kete bote, a sɛ kejo ɕeŋteri dote jɛte ɛ-ketiʎe nde qiɛʎt. Dykɛ ɕikuare ꝑrovimin' ɛ bɛsetarɛvɛt, dykɛ ɕikuare jɛten' ɛ-sormɛ, ɛ-cila eɕte ŋe jɛte ɛ te beri gati ɛðɛ si ɛ ketiʎe ɛ-ꝑambaruare, dukɛte, sɛ ɕeŋteria ɛ-mbaruare, si ɛðɛ fatmiresia ɛ-mbaruare, nuke dote apihɛte vɛç nde qiɛʎt. Πo si do qe te jɛte kejo ꝑune, i-kriɕtɛri ka dɛtyre te ɕeŋteronɛte. Kejo dɛtyre eɕte te kerkojme ꝑa ꝑuɕim ɕeŋterine, do-mɛ-ðene te ꝑunojme qe nde kete jɛte ꝑer te apiture nde ɕeŋterit, sikur te iɕtɛ ɡe ɛ-mundure t' apiturite nd' ate qe nde kete jɛte; eɕte te ꝑunojme çdo dite, sikur te iɕtɛ ɡe ɛ-mundure te-apiturite nd' ate ɛðɛ qe kete dite, ɛðe sot.

„Lum te-ꝑerdeʎyɛrɕimite, sɛ ata dote ꝑerdeʎɛnɛne". Πerdeʎimi qe leçit ketu Cꝑetimtari eɕte ŋe ɡe m' ɛ-ꝑerɡiðɕimɛ, m' ɛ-ɡɛre sɛ ꝑeruŋtja, ɛ-cila eɕte te durojme ɛ te ndjɛjme fajɛte, qe na bejne te-tjɛrete, ɛðɛ sɛ drɛjteria, ɛ-cila eɕte te kerkojme ɛ te ꝑerꝑiqɛmi te jɛmi ɕeŋtore. Πerdeʎimi eɕte ðembjɛ ꝑer ɡiðe te-hɛqurat' ɛ veʎɛzervɛt t'ane. Eɕte ajo ɡe qe na ben te veme vɛtehɛne t' ene nde ventt t' atyrɛvɛ, qe hɛqŋene, qe vuaŋene, ɛðɛ ꝑas fjales' se ŋe aꝑostoʎi, „te qajme mɛ ata qe qajne". Te jɛte ŋɛriu i-ꝑerdeʎyɛrɕim, ꝑas mɛndimit te

Unɡiƛit, nuk' eɢte vɛtem t' u aɲeme ndihme atyrɛvɛ qe vuaŋene; — ɲer kete ɲune nuke liɲsɛne ɲervɛç sɛ te hoƛa — eɢte t' i ndjɛjme te-hɛqurat' ɛ veƛɛzervɛt t' ane sikur t' i kiɢim vɛte mbi kryɛt t' ona. Eđɛ kejo đembjɛ nnke duhɛte te jɛte vɛtem ɲer ata, qe na jane farefisas a miq a memeđɛtare a ɲrɛj bɛsese s' one; sɡɛronɛte mbe ɡiđe ŋɛrezit ɲa ndoŋe çquarjɛ, ɲermblɛđ ɛđɛ ata armiqt t' ane, nde qofte, sɛ kɛmi te-ketiƛe. „Nde armiku yt ka uri, ɛɲ-i te haje; nde ka ɛt, ɛɲ-i te ɲije". „Doni armiqte t' uaj, bɛkoni ata qe u maƛekoŋene, be-u-ni mire atyrɛvɛ qe u kane meri, lutuni ɲer ata qe u ɢaŋene ɛ u ndjɛkene". I-ketiƛe eɢte karaktiri i atyrɛvɛ ɲer te-cilete Kriɢti đote, sɛ dote ɡɛŋene ɲerdeƛim. Ne ɛ-zotuare ɢume ɛ-vejɛjture; sɛɲsɛ cili ɲrɛj nɛɢ, o veƛɛzer, nuke ka nɛvoje ɲerdeƛimi? Ɲa ɲerdeƛim nuke dote iɢtɛ asfarɛ ɢɲrɛse ɢɲetimi ɲer nɛ. Ɲa ɲerdeƛimne, nuke dote muntnime te ponime as ŋe dite, as ŋe ore ɲerɲara Ɲɛrendise. Nuke kɛmi nɛvoje ɲerdeƛimi vɛtem ŋe hɛre ɲer te-ɢkuarate; kɛmi nɛvoje ɲerdeƛimi çdo dite ɛ çdo hɛre; sɛ çdo dite, çdo hɛre zemerojme Ɲɛrendine mɛ fajɛ te-riŋ. „Lum, đote mbrɛti ɲrofit, ay qe i u-ndjɛ ɲauđeria, ɛđɛ i u-mbulua faji! Lum ay ŋɛri qe nuke dot' i numeroŋe faj Zoti!" Kejo eɢte ɛ vɛtema fatmiresi, nde te-cilet muntme te kɛmi ɢɲrɛse. Nuke muntme te kɛmi ɢɲrɛse mbe ŋe fatmiresi mɛ ane te te-lindurite t' ene nde nomt te Ɲɛrendise; te-ketiƛene fatmiresi ɛ kɛmi humbure ɲer jɛte. Ɲo muntme te kerkojme ɛ te ɡɛjme ŋe tjɛtere fatmiresi; eɢte ajo qe eɢte đureti ɲrɛj ɲerdeƛimit te Ɲɛrendise. Makar ɡiđe nɛ, o te-daɢure veƛɛzer, te kɛmi ɲjɛse mê te-ɲlotte nde kete fatmiresi. Makar ɡiđe nɛ te ɲerɡiɡɛmi nde ɲerdeƛimt te Ɲɛrendise, ɲer nɛ dykɛ trɛɡuare ɲerdeƛim ɛ đembjɛ ɲer veƛɛzerite t' ane.

„Lum ata qe kane zemere te-qeruare, sɛpsɛ ata dote ɕohene Πɛrendine". Kejo ge trɛgon karaktirin' ɛ-ðɛλe, te-vertɛte ɛ te-perbrendeɕm te ɕeɳteris' se kriɕterimit. Nuke eɕte dɛtyre vɛtem te veme mbe raðe punerat' ɛ-perjaɕtesmɛ; duhɛte eðɛ zemera te jete ɛ-qeruare. Πɛrendia veɕtron nde zemeret. Vɛtem ata qe kane zemere te-qeruare dote ɕohene Πɛrendine; vɛtem ata dote gozoɳene parusin' ɛ ati eðɛ paqtimn' ɛ ati. S' ka asfarɛ tjɛtere uðe per te qenure perpara Πɛrendise ɛ per te pasure pjɛse nde fatmiresit ɛ nde lumurit t' ati. Eɕte ge ɛ-pake te kɛte ɳeriu ɳe jɛte se-jaɕtesmi bɛsetarɛ, te flase per bɛse, te beɳe zakonɛt' ɛ lutenit' ɛ kiɕese, te kɛte pjɛse nde kungimt, t' u beɳe te-mira te-varfervɛt, te fitoɳe mɛ ane te puneravɛt te-ti te-mira ɳe ndɛr bɛseriɛ ɛ miresiɛ; giðe keto s' jane aspe nde mos paçim brenda ɳe jɛte se-brendeɕmi bɛsetarɛ, te vertɛte, te-fɕehure nde ðɛλesirat te zemerese s' ane, te se-cilese punerat' ɛ-perjaɕtesmɛ nuke jane vɛç ɳe trɛgim' i asaj. Nuke eɕte mjaft t' i ɕerbɛjme Πɛrendise ɕɛɕit perpera botese; duhɛte t' i ɕerbɛjme nde puɕimt te ðomese eðɛ nde te-fɕehetit te zemerese s' ane. Eɕte ge ɛ-pake te jɛte jɛta jone bɛsetarɛ, duhɛte zemera jone te jɛte bɛsetarɛ; eɕte ge ɛ pakete te jɛte jɛta jone ɛ-qeruare, duhɛte zemera jone te jɛt' ɛ-qeruare. O veλɛzer, a ɛ kɛmi kete zemere te-qeruare, ɛ-cila eɕte i-çquari karaktir i te-kriɕterit te-vertɛte, eðɛ ɛ-cila vɛteme munt te na beɳe te ɕoheme Πɛrendine. A pojme kete jete te-vertɛte, te-fɕehete, tani te-fɕehure mɛ Kriɕtine tɛ Πɛrendia, po ɛ-cila dote çfaqɛte ɛ dote trɛgonɛte ɕɛɕit ditene qe dote sbulonɛne te-fɕehurat' ɛ zemerese? Trɛgimɛt' ɛ-perjaɕtesm te bɛsese s' one, te daɕurise, te-peruɳtjese, te durimit, te pastrimit a pergigɛne nde gerra te-verteta perbrenda nɛɕ, eðɛ a jɛmi nde mɛndimɛt te

zemeravɛt t' ona ɛðɛ mê bɛsetare, ɛðɛ mê te daɢure, ɛðɛ mê te ɲerunture, ɛðɛ mê te duruarɢim, ɛðɛ mê te qeruare? Makar ndergegja ɛ si-cilit-do ɲrɛj nɛɢ te ɲergigete: Eðɛ nde jɛmi te ɢtrenguare te ɲoheme ɛ te dime, sɛ nuke ɛ kɛmi éðɛ ðɛsap' ɛ-ɲaçemuare ɛ ɲe zemerɛ se-qeruare, lɛtà kerkojme kete ðɛsar ɲrɛj atij, i-cili vɛtem munt te na ɛ aɲe, ɲrɛj te-cilit rjɛðene çdo hir i çquare ɛðɛ çdo ðureti ɛ-mbaruare.

„Lum ata qe beɲene ɲaqtim, sɛɲsɛ ata dote quhɛne bij Ɲɛrendiɛ". Nuke apin tà kɛmi vete daɢurine; duhɛte tà ɲerhaɲme ɛðɛ pɛð nɛɢ. Kejo ge eɢte nga kamjɛt' ɛ se-vertɛtese, ɛðɛ mê tɛɲere ɛ se-vertetes' se bɛsese, te kɛte nɛvoje te ɲerhaɲete; ɛðɛ ay qe ɛ ka ɲohure dote doje tà beɲe tà ɲohe tere bota. „Nuke mundime, ðoɢine Apostojte kur i zune, sɛ leçitnine Unɟiλine. Nuke muntme te mos flaseme ɲer sa kɛmi ɲare ɛ deguare". Keɢtu eɢte ɛðɛ ɲer daɢurine. I-kriɢtɛri nuke munt te mos kerkoɲe te ɲerhaɲɲe pɛð tij ate daɢuri qe Ɲɛrendia jà vuri nde zemeret. Ɲas ɢembeλes' se mesoɲesit te-ti ɲrɛj Ɲɛrendiɛ, i-cili ɛrði te leçisɲe ɲaqtim mbi ðɛt, si ɲas fjalevɛt te enɟejvɛt nde kenket, mɛ te-cilene ɲerɢendoɢne te-lindurit' ɛ ati, i-kriɢtɛri eɢte ɲɛri ɲaqtimi; do te ɛɲjɛre ɲaqtimne mbe çdo vent qe s' ka vature, ɛðɛ tà sjɛλe ɲraɲe atjɛ ku eɢte trumbuλuare. Largon mɛ kujdɛs çdo ge qe munt te sjɛλe trazire ɛ grindje ɛ çarje, si fjalet' ɛ-liga ɛ te-ɲerfolurate kundre te-afermit, kundre çdo ɲɛriu. Eðɛ ketu eɢte ɲe ge ɛ-çquare, qe ndan te-kriɢtɛrine nga ɲɛriu i botese. Nde botet ɲɛriu ndjɛn ɲe gezim te-fɢehete ɛ te-lik, kur ɢikon te-tjerete nde grindjɛ; kur ɢeh ndarjɛ ɛ qarta ɛ trazira; ɛðɛ nde ventt qe te ɲerɲiqete ɲer te larguare ato, mundonete mɛ çdo fare menyrɛ t' i ɢtoɲe. Ketu eɢte ɲe nga burimet' ɛ-vertete ɛ te-fɢehure ɛ atyrɛ ɲer-

foljɛvɛt, ɛ atyrɛ puneravɛ te-liga ɛ te-keqia, qe jane uɛqimi i-pasosure i fjalevɛt nde mɛst te ŋeresvɛt te botese. He ɛ-ketiÀe fryme nuke munt te jɛte vɛç fryme djaÀi, si ɛÃɛ gerrate qe jane te-kundrɛjta nde keto jane punera te frymes' se Pɛrendise. Kɛɛtu Cpɛtimtari na ðote, sɛ ata qe beŋene paqtim dote quhɛne bij Pɛrendiɛ, do-mɛ-ðene dote benɛne mɛ ane te ketij ŋɛres te Pɛrendise, dote vejɛŋene te quhɛne bij Pɛrendiɛ, ɛÃɛ dote kɛne giðe te-drɛjtate qe jane ngiture nde kete ɛmere te-lavduruarɛim. „Nde jɛmi bij, ðote Ceŋt Pavli jɛmi ɛÃɛ traɛegimtare, traɛegimtare te Pɛrendise baɛke mɛ Kriɛtine". (Rom. 8; 17).

„Lum ata qe ndiqɛne per pune drɛjteriɛ, sɛpsɛ ɛ atyrɛvɛ ɛɛte mbrɛteri' ɛ qiɛjvɛt". Piðe keto te-mira kaqe te-vejɛjtura, qe u jane zotuare bɛsetarevɛt, nuke munt te fitonɛne pa provimɛ, pa ɛtrengimɛ ɛ pa luftera; bɛs' ɛ kriɛterimit ɛɛte pune qe s' benɛte te mos ngrɛre kundrɛɛtira ɛ merira te ŋe botɛ qe ɛɛte lark Pɛrendise. Kriɛti uà ða nxenesvɛt te-ti te-ndjɛkurate si kurore ɛ si çpagim te bɛses' se-tyrɛ. „Asndoŋe ɛɛte, u ða, qe la ɛteŋi, a veÀɛzer, a motera, a áte a meme, a grua, a djɛm, a are, per pune t' imɛ ɛÃɛ t' UngiÀit, qe te mos mape per ŋe ŋe-qint. . . . . baɛke mɛ te-ndjɛkura". „Bota nde u ka meri juvɛ, di-ɛni, sɛ me pat meri ɛÃɛ mua perpara juɛ. Nde iɛite prɛj botese, bota dote dontɛ te-sajne; po mɛ-qene-qe s' jɛni nga bota, po une u sgoða juvɛ nga bota, bota perandaj u ka meri juvɛ. Nuke ka ɛerbetor mê te-mað sɛ i zoti. Nde me ndoqne mua, ɛÃɛ juvɛ dot' u ndjɛkene. . . . Dot' ua bejne giðe keto per ɛmerine t' im, sɛpsɛ nuke dine até qe me dergoj". (Mark. 10; 29—30 ɛÃɛ Joan 15; 18—30). Ceŋt Pavli çkoqure ða: sɛ „giðe sa duane te pojne mɛ bɛse te-mire te Iisu-Kriɛti, dote ndiqɛne". (2. Tim. 3; 12).

Mɛ te-vertɛte qyɢ munt te mos jɛte ŋe kundreɢti ɛ-maɖɛ nde mɛst te botese ɛɖɛ te te-kriɢtɛrevɛt? Γiɖe daɢurimɛt' ɛ botese jane te-denuare ꝑrɛj bɛses' se kriɢterimit. Maɖeɢtia ɛ botese eɢt' ɛ-denuare mɛ ane te ꝑeruŋtjɛs' se te-kriɢtɛrevɛt; ɢtrengim' i asaj mɛ ane te emblesires' se ketyrɛvɛ; ꝑunet' ɛ uɖet' ɛ asaj te-çꝑɛnguara mɛ ane te ɢeŋteris' se ketyrɛ. Keɢtu fjal' ɛ Iisu Kriɢtit ka dale ɛ-vertɛte mbe çdo kohe, ɛɖɛ ɡiɖeŋe Kriɢterimi i-vertɛte ka qene i-ɢenuare mɛ vulen' ɛ ndjɛkjɛse. Nde te-ꝑarat kohera te kiɢese, mɛ ane ndjɛkjɛvɛ te-keqia, dykɛ ɖene te-kriɢtɛrete nde ɖiket te bojavɛt ɛ nde ɖembet t' ɛgersiravɛt u-trɛgua armiqesia ɛ botese kundre Unɡiʎit. Keɢtu ɛɖɛ mê ꝑastaj, ꝑo s' dua te sɡatɛm mê tɛꝑere. Sot ꝑarevajtja ɛ qytɛterise beri te mos jɛte nde zakonɛt t' ane ndjɛkja mɛ ɡakera, ɛɖɛ keɢtu armiqesia ɛ botese kundre Unɡiʎit ndepoj fytyrene, ꝑo jo ɛɖɛ naturene; trɛgonɛte dykɛ ꝑerqɛɢure ɛ dykɛ ɢare te-kriɢtɛrete, dykɛ numeruare ata si fanatiker ɛ si iꝑokriter, dykɛ mos ŋohure ɛ dykɛ qɛsendisure mɛndimɛt' ɛ qeʎimɛt' ɛ atyrɛ.

Πo a duane te dine nxenesit' ɛ Kriɢtit nga te-ndjɛkurat' ɛ nga te-ꝑerqɛɢurat' ɛ botese? Kejo kundreɢti nde ventt qe t' u humꝑŋe zemerene ɛ t' i tremꝑŋe, u eɢte ŋe deftɛse, sɛ jane te-daɢurit' ɛ Πɛrendise; sɛꝑsɛ eɢte ɢkruare: „Lum ata qe ndiqɛne ꝑer ꝑune drɛjteriɛ". Te-lumure jane, sɛ uɖa, nde te-cilet ɛcejne, eɢte ajo uɖe, nde te-cilet ɢkoj i-zot' i atyrɛvɛ ꝑerꝑara atyrɛvɛ. Mos bɛsoni, sɛ dote hiqɛne ꝑraꝑa nga mundimɛt' ɛ nga ꝑrovimɛte, qe i bejne t' i ɡasene Cꝑetimtarit te-tyrɛ. Eꝑ-u-ni kuꝑen' ɛ-hiɖure ɛ birit te Marise; ndiqni ata mɛ ɡiɖ ate meri, mɛ te-cilene u-ndoq i bir' i Πɛrendise. Nde ventt qe te murmurisŋene dote gezonɛne ɛ dote lavduronɛne. Te-lumure ɛ́ɖɛ jane, sɛꝑsɛ keta mundimɛ, qe jane te-

ɕkuare, jane ɲer ata uẽa ɛ lavdis' se qiɛλit. „Nde duroſɕime mɛ Kriɕtine, dote mbrɛterojme baɕke mɛ ate", ẽote Apostoλi. Eẽɛ Cɲetimtari vɛte ẽote per ata qe ndiqɛne ɲer drɛjterine, sɛ ɛ atyrɛvɛ eɕte mbrɛteria ɛ qiɛjvet".

Sa ɛ-maẽɛ eɕte kejo ɛ zotuare, ɛ cila kurorezon fjalen' ɛ fundit te Nomit te Unɡiλit! Keta ɲɛres qe bota i ka meri ɛ i ɲerqɛɕ ɛ i ndjɛk; keta ɲɛres, jɛt' ɛ te cilevet ɕkon ketu ɲerɲoɕ nde ɲeruɲtje ɛ nde çnderim; keta te-varferite nde ɕpirtt, keta qe mbaɲene zi ɛ beɲene vaje, keta te-ɲerdeλyerɕimite, keta qe bejne ɲaqtim, keta te-vɛɲelit' ɛ te-ɲoɕterit' ɛ ẽɛut, jane nde syt te ɡykatesit te-maẽ ɲa mase mɛ lart sɛ ata qe i ɲerqɛɕɲene ɛ i çnderoɲene. Keta te-hɛẽurite tɛj ɲrɛj botese, nde ɡykoſɕim ɲas fjales' se-forte te Iisu Kriɕtit, jane kaqe bij mbrɛti; traɕegimi qe i ɲret nuk' eɕte asfarɛ m' i-ɲoɕtere sɛ ɲe mbrɛteri. Eẽɛ kejo mbrɛteri nuke ndrit, si ato te ẽɛut, mɛ ɲe lavdi qe ɲriɕɛte eẽɛ ɕkon; nuke trembɛte as ɲrɛj koheravet, as ɲrɛj kryɛngritjɛvet; eɕte ɲe mbrɛteri ɛ-forte eẽɛ ɛ-ɲatundure si fuqia ɛ Nɛrendise vɛte; eɕte ɲe mbrɛteri ɛ-ɲerjɛteɕmɛ; fatmiresia, lavdia, ɕeɲteria, daɕuria jane lulet' ɛ kurores' s' atyrɛ. Beɲene ɲrɛj ɲerdeλimit te Nɛrendise veλɛzer te Iisu Kriɕtit, te birit te Nɛrendise, eẽɛ keɕtu ẽote traɕegoɲene baɕke mɛ ate traɕegimin' ɛ Atit te qiɛλit. „Ate qe ẽote muntɲe, na ẽote Cɲetimtari, dot' ɛ beɲ te pije baɕke mɛ mua mbi front t' im, sindekur une munda ɛ ɛ ndeɲa mɛ t' im áte nde fron t' ati".

Te-ketiλa jane, o veλɛzer te-daɕure, dɛtyrare eẽɛ te-zotuarate ɛ keti nomi te-ri, te-ciline Zoti Iisu Kriɕt na leçit ɲrɛj anes' se-Nɛrendise. Ño mjere! Sa duhɛte te trembɛmi, sɛ mos keto fjale te Nɛrendise dobetoneɲe ɛ humpɲene fuqine ɛ bukurine dykɛ ɕkuare ndeɲer ɲendet te ɲe ɕerbetori! Sa te-ɲerhapurate t' ona jane

te-humbura ε te-ftoheta perpara kesaj fjalε kaqe se-pasure sa εδε se ɕkurtere, kaqe se-djεɕte sa εδε se-fisçimε, kaqe se-urte sa εδε se-bukure, ε-cila si vεse qiελi bintε prεj gojes' se Cpetimtarit permbi degoɲesit' te-gezuare prεj se-vertεtes' ε prεj ɕpetimit! O! sikur te muntnime mε te-vertεte te vinime nde kembet te brεgut te-ɕeɲteruare ndene qiελt te-bukure te Galilεse, ε te degonime mε ate ɕindjen' ε habiture qe perbmliδtε ato fjale plot mε hir ε te-vertεta! Po nde mos muntme te bejme ɲe te-ketiλe çudi, nde mos muntme te bejme te kuvendoɲe vete Cpetimtari yne perpara nεɕ, te pakene Cpetimtari munt te na kuvendoɲe mε frymen' ε-ti nde zemerat t' ona. Munt te na beɲe te degojme zen' ε-ti te-embele ε te-ɕeɲteruare kaqe çkoqure ε kaqe fort sa sikur te kiɕime pojture nd' ato dit qe iɕtε permbi δεt. Jake pra, o Iisu, o Zoti yne, jake te δuaɕ nde zemerat t' ona fjalene qe δε permbi malt. Ti qe na berε te kendojme keto te-gerɕitura ε te-forta εδε keto te-zotuara kaqe te meδa, εp-na hire te pergigemi nde keto te-gerɕitura qe te kεmi pjese nde te-zotuarat. Be-na te mos kεmi dyɕim nde mest te botese ε Teje, nde mest te peruɲtjese, qe kerkon prεj nεɕ, εδε te-fatmiresis' s' asaj se-geɲεɕtrete. Be-na ketu perpoɕ te kεmi pjese nde peruɲtjet t' endε, qe te kεmi ɲe dite pjese nde lavdit t' endε. Kina nde numuret t' atyrε te-varfervet nde ɕpirtt, te-cilete bota i çnderon nde kete jete, po te-cilete ti dot' i kεɕ ε dot' i ɲohç per te-tyte nd' ate dite te fundit.

Huna εδε durimi jane fεɕhtesirat' ε mbroδesise.

Qe nde moɕet te djalerise mesojme istorin' ε ventpuɕtoɲesvεt, te-cilete u-lavderuane ε fituane ɕmere mε

ane te lufteravɛt; po per ata bupa, te-cilete i kane bere mire ŋɛrezise ɛ i kane ðene te-mirat' ɛ jɛtese ɛ defrimɛt' ɛ mendjɛse, asge, per fat te-kɛq, nuke mesojme. Qe te giðe po-ðua dime, sɛ Ksɛrksi dogi Aðinene, sɛ Πompɛu ɛðɛ Qɛsari dɛrðne lumeŋ gakraɢ nde fuɢet te Farsaʎese; po nuke dime asge per jɛten' ɛ per punerat' ɛ Efkliðit a t' Arqimiðit, te-çpikurat ɛ te-cilevɛt perdita perdorɛne mbe kaqe ɛ mbe kaqe nɛvoja te-meða te ŋɛrezise.

Πo mɛ giðe keto qytɛterin' ɛ-sormɛ ɛ kɛmi dɛtyre nde keta punetore ɛ bupa te-meðɛŋ te giðe vendɛvɛt ɛ te giðe koheravɛt.

Si traɢegimtare te pasjɛs' se mendjɛs' s' atyrɛ, te cilene ata ɛ bene ɛ ɛ fituane nde tere kohet te siɛkʎavɛt te-ɢkuare, i mblɛðeme ɛ i kopeme sot pɛmet' ɛ-punes' ɛ te mundimit t' atyrɛ.

Nde mɛst te ɛmeravɛt, te-cilete ŋɛrezia i mban nde te-maðɛ lavdi, mê te-lavduruarɢimɛ nga giðe jane ɛmerat' ɛ te-diturvɛt te-meðɛŋ. Sa jane te-vejɛjture per mireŋohesine t' ene te diturite, ɢkrimtarete, fiʎosoferite, keta trima te punese, te-cilete na lane per traɢegim te meðate punera miresjɛʎesɛ te diturise! Sa mesimɛ te dobiɢim u kɛmi dɛtyre, sa ɢembeʎa te-paçemuara gɛjme nde jɛtet ɛ nde punerat t' atyrɛ!

A duame te mesojme, si benɛne punerat' ɛ-meða ɛðɛ te-çpikurat' ɛ-meða? Lɛte ɢoheme ɛ lɛte kerkojme te mesojme, sɛ sa pune, sɛ sa te-perpjɛkura, sɛ sa durim kane pasure keta ŋɛrezit' ɛ-meðɛŋ. Πo te iɢtɛ ge ɛ-mundure te pyɛtnime Nɛftonine per punerat' ɛ-ti, dote na ðoɢtɛ, sɛ te-çpikurat ɛ-ti i beri „dykɛ mɛnduare giðeŋe per ato". Byffoni mɛ zê te-mað dote na ðoɢtɛ, sɛ: „Mendj' ɛ-maðɛ eɢte durimi". Eðɛ mɛ pak fjale te giðe dote na ðoɢnine gið aɢtu. Πuna ɛ durimi jane peŋet' ɛ puneravɛt ɛ te-çpikuravɛt te-meða.

Mɛ kohene ɛ mɛ durimne flet' ɛ manit kðɛnɛtɛ nde mendafɯ. Mihail Angɛλoj punontɛ pa puɯim, hantɛ mɛ nxitim, ɛðɛ ngrihɛj ɛðɛ natene qe te punontɛ.

Dy-zɛt vjɛt te-tere Byffoni punontɛ nde ðomet te-ti, pɛse ore nde mengɛst ɛðɛ pɛse ore mbremanet. Montɛsqiu dykɛ folure mɛ ŋe mik per ŋe nga ɯkrimɛt' ɛ ti ða: „Kete vivλe dotà kendoni vɛtem mbe pak ore; po u vertɛtoŋ, sɛ kam punuare per ate kaqe vjɛt, sa m' u sbarðne qimɛt' ɛ kokese". Franklini ka ðene: „Sa duane te ðone, sɛ mundɛte te fitonɛte ndoŋe ge pa pune ɛ pa durim, jane hɛlmoŋes te ŋɛrezise".

Πo çfare-do qe te jɛte qeλimi qe ndiqɛte, ŋɛriu nuke duhɛte vɛtem tà vere vɛtehen' ɛ-ti ndene pune, po ɛðɛ te stervitɛte qe te muntŋe vɛɯterimɛte qe gen perpara; sɛpsɛ pa fjale ɯume pɛngimɛ i kane per te zene uðene. Çdo pune qe te zere ŋɛriu, dote luftoŋe, dote vere vɛtehen' ɛ-ti ndene rɛzik per te siguruare te-qeλuarete, qe te fitoŋe nde luftet te jɛtese; sɛpsɛ lufte do te ðote rɛzik.

Nde do ŋɛriu te puɯtoŋe vendɛ te-riŋ, te çaŋe dɛtɛ, te ɯikoŋe vendɛ, te sgɛroŋe kufit' ɛ Bɛɯkroŋese, te ɯohe ɛ te vezgoŋe kafɯet' ɛ bimerat' ɛ drurete ɛ vendɛvɛ te-large ɛ te-paŋohure, dote geŋe perpara rɛzikɛ te-panumeruare. Nde Oqɛant valete dot' i sjɛλaine pɛngimɛ nde uðet te-ti; nde toket ŋɛrezit' ɛ ɛgersirate, mundimɛte ɛðɛ uria dote jɛne armiqt' ɛ-ti; dote ɯtrengonɛte te luftoŋe kundre ɛreravɛt ɛ valevɛt.

Sa dykɛ hɛqure prɛj deɯerimit te-fisçim te vezgoŋene naturene kane gɛture vdɛkjene, tɛk kerkonine te-vertɛtene. Πlinioj, ky ŋɛri i-ɯenuare, tɛk po gendɛj nde Mɛsinet t' Italise, pa mbi majet te Vɛzuvit tym qe dilte nga voλkani; sa-kaqe-hɛraɯ urðeroj te bejne gati ŋe anije. Ɯkon ɛðɛ vɛtɛ drɛjt kembevɛt te voλkanit, qe te

veʒgontɛ per-se-afermi kete dukjɛ te-çudiçimɛ ɛ hijɛ-maðɛ. Anijate mbulonɛne prɛj ɞiu hiri te-ndɛzure; gure bjɛne tutj' ɛ tehu nde mɛst te valevɛt. Kapɛdani u-tremp ɛðɛ dɛɞi te largonɛj nga ay vent i-rɛzikɞim. Πo Πlinioj i perɡiɡɛte mɛ kete fjale, ɛ-cila qe atehɛrɛ ka mbɛture ɛ-ɞenuare: „Fati i ka mbe sy te-mire kuximtarete". Πlinioj aferonɛte nde toket, ɛðɛ ɞikon se-largu flaket' ɛ-tmɛruara te voλkanit. Ri te prehɛte nde ŋe ɞtepi, po te-tundurat' ɛ ðɛut ɛðɛ ɞiu i gurevɛt ɛ ɞtrengojne te hiqɛte; posa doɡi djɛλi. Coket' ɛ-ti si ɛðɛ ay vɛte vune mbi kryɛt te-tyrɛ ndenekrɛsa, qe te ruheɞine. Πo lumi i λavese rjɛð ɞpɛjt ɞpɛjt nga te-ɡiðe anete ɡɛr nde dɛtt ɛðɛ mbuɞ aɛrine (ἀτμόσφαιρα) mɛ flake ɛ mɛ ɛrera te-paduruarɞimɛ. Γiðe ikejne, dykɛ perpjɛkure, si ɛ si te ɞpetojne; ati i u-zu fryma ɛðɛ dy ɞerbetore ɛ mbanine; mbe nde funt trimi i Diturise ra i-vdɛkure. Mbe te-nɛsermɛne trupi i ati u-ɡent i-tere ɛ pa ndoŋe plage. Iɞtɛ i-vdɛkure, po ɡantɛ mê tɛpere mɛ ŋɛri qe flɛ.

Qe nga kejo nɡarjɛ, ɛ-cila ɡiðeŋe kujtonɛte per ndɛr te-mað t' ati trimi, ɛ ɡɛr sot daɞuria ɛ Naturese ɛðɛ te-renit' ɛ te-ðenurit pas Diturise numerojne ɞume te-tjɛre kurbane te-ketiλe.

Ay qe do te ɞpetoŋe ŋɛrezine, ay qe do te hɛðe poɞte mɛndimɛt' ɛ-geŋɛɞtrete ɛ te-pavençim, qe kane mbɛture prɛj koheravɛt t' ɛpeta, ay qe do te sɡɛroŋe ɞɛɞn' ɛ mendjɛse ɛ tâ beŋe peλor, dykɛ mbjɛλe faren' ɛ iðɛravɛ te-ra, dote ɡɛŋe perpara pɛngimɛ tjɛtre farɛ, jo mê pak te-rɛzikɞim sɛ ata qe permentme mê sipere. Zilia, nakari, çmiri dote leɞohɛne kundr' ati; padija, nga te-mos-kupetuarite, dot' i kanosɛte pa puɞim, mundɛte ɞume hɛre ɛðɛ tâ humpŋe. Kete kane pesuare ɡiðe ŋɛrezite mendjɛ-meðɛŋ, sa qe ate dite qe piu Sokrati ɞtarene u-ðane pas puneravɛ ɛ pas veʒgimɛvɛ nde kohe

qe te-tjere flinine, εδε bene, sindekur δote ηe vjεθetuar frenk: „fajn' ε-pandjere te kene te-drejte perpara orese".

Astronomi, ay qe vezgon θine, deborene, ε te-ketiλate, ay qe bjε pas qimise ε te-tjere, dykε pyeture naturene mε provimε, θume here te-tjere rezikε gejne perpara. Πuna, a qe te δem mê mire natur' ε punese i θtrengojne te jene ndene rezik nga fuqia ε nga veperimi i stihiavet (gerravet) qe vezgojne, a nga fuqite qe perdorηene.

I-dituri, i-cili nxjer perpara ηerezise ηe maqine rietazi çpikure, ε-cila dote vejeηe te jete ηe vegel, ε-θenuare per mbroδesi ε per qyteteri, ka perpara ti ε kundre ti θumicen' ε ηeresvet, qe s' duane te heqηene dore nga ato qe dine. Skλever te-verbere pine kundre lirise qe u epete. Παpinua θeh anijen' ε-ti dykε δyere prej lundrarevet te Rinit, εδε Zakari ndement ε pesoj nga endaret' (ὑψαντὰς) ε Lionese.

Πo nuke ngriheηe vetem te-paδiturite kundre mendjes' se-maδε; εδε ηerezit' ε-çquare, εδε ato mê te-çquarate mendje hiqeηe θume here prej ηe fryme' kundreθtiε, nga te-mos-menduarite mire, εδε i heδηene-tej teçpikurat' ε-ra. Fuλtoni dorezon te-perdorurit' ε torpilavet nde te-paret te Fransese, εδε ata nuk' ja pritne. Πo mepiδe-keto, te-çquare bura, si Bohnej ε Λapλazi, iθine vene prej Bonapartit, qe te vezgonine ε te provonine te çpikurat' ε ati. Fuλtoni doλi perpara atyre, εδε u perhapi mire sistemen' ε-ti; po, pas pak provimeve jo temjafte, Napoleoni poqi prej ati per giδeηe mburesen' ε-ti. Πo εδε ata, qe kane qene te δenure per te mbuθure detyren' ε-tyre, per te fituare te-hoλa ε per te permbajture θtepit' ε-tyre, giδ aθtu kane rene kurbane. Mjekesi, nde kohera semundjeve qe zene, metaλ-nxjeresi nde δeλesirat te δeut, gendene nde nevoje te kene giδeηe vdekje te-papandehure.

Dykɛ pare giđe keta deɢmimtare te mbrođesise, keta uɢtetare, qe perpiqɛne a vdɛsene per qeλimɛ te-fisçim, maλeŋɛnɛmi ɛđɛ na đimsɛte per tá. Πo nuke duhɛte te humpme zemerene! Kur memeđɛu eɢte ndene rɛzik, cili nga ŋɛrezit ɛ-liruare dote kɛte dyɢim per te mape armete, per fjalene, sɛ trembɛte nga vdɛkja, sɛ sterɡyɢerite i jane vrare nde ɢɛɢt te luftese! Πerkundrazi trimeria ɛ átervɛt duhɛte t'u ape zemere ɛ kuraje si ŋe ɢembeλe fort ɛ-larte.

Keɢtu ɛđɛ nde ɢɛɢt te Diturise; dote jɛte ŋe fajtuar a ŋe ŋɛri i-poɢtere ay qe nuke do te hapŋe gojene nga frika, sɛ mos i dale prɛj asaj ɛ-vertɛta. Dote jɛte frikacar ay qe hiqɛte mbe te-prap nga pun' ɛ-ɢume a nga bap' ɛ dɛtyrese, sɛpsɛ te-tjɛre perpara ati nuke qeλuane. Jɛta ɛ punetorevɛt te-međɛŋ te Diturise duhɛte te na ɢtyŋe mbe punera te-međa, dykɛ trɛguare nɛvɛ, sɛ durimi ɛ qendrimi jane fɢɛhtesirat' ɛ te-qeλuarit ɛđɛ nga ndoŋe hɛre ɛ mendjɛs' se-mađɛ.

Mbe çdo nɡarjɛ, puna na ɛp ŋe burim te-paɢtɛruare fuqiɛ ɛ nguɢeλimi. „Mɛ te-mesuarete" ka đene ŋe ŋɛri i-huaj, „ɢkojme ditet' ɛ mjɛresise, pa ndjɛre terendit' ɛ te-kɛqt' ɛ atyrɛvɛ; ŋɛriu ɛ ben vɛte gati tepritmɛn' ɛ-ti, ɛđɛ ɛ perdor jɛten' ɛ-ti per qeλimɛ te-larte. Ndonesɛ jam i-vɛrbere ɛđɛ pa puɢim i-semure, pa ɢprɛse, munt te vertɛtoŋ kete, sɛ nde botet ka ŋe ɡe qe vejɛn mê tɛpere sɛ defrimɛt' ɛ lentte, mê tɛpere sɛ pasja, mê tɛpere ɛđɛ sɛ ɢendɛti vɛte, ɛđɛ kejo eɢte te-đenurite pas Diturise".

Πo per fat te-mire humpne per giđeŋe ata pɛngimɛ, qe kane per ngaje jo stihiate, po paditjɛn' ɛđɛ mɛndimɛt' ɛ dobete ɛ te-pavençim te ŋɛriut, ɛđɛ keɢtu ŋɛrezit' ɛ-međɛŋ punojne liruare ɛ pa pasure ndoŋe pɛngim a rɛzik prɛj ŋɛresvɛt. Kɛmi per te pare ɛđɛ

Livinktoner te mundɛne nga éðɛte; po s' kɛmi per te pare mê Koλomber te liðɛne mɛ vargɛ hɛkuri nga çmiri ɛ nga pauðeria. Ne i-ditur' i-çquare ka ðene keto fjale te-nguɛuλuarɛimɛ: „Stergyɛerite t'ane ɛkuane ndeper siɛkλat te-hɛkurta, po nɛvɛ uðetojme ndeper te-artet".

Sot, per fat te-mire, te-diturit' ɛ-meðɛŋ, ata qe ndihŋene per lavdin' ɛ memeðɛut te tyrɛ ɛ qe punojne per lumerin' ɛ ŋɛrezise, pojne dykɛ qene fort te-ndɛruare prɛj ŋɛresvɛt te vendit te-tyrɛ ɛðɛ prɛj giðe botese.

Arqimiði.

Nde mɛst te ɛerbimɛvɛt te-meðɛŋ, te-cilete mendja ɛ-maðɛ i ka bere ndoŋe hɛre ŋe kombi qe lufton per te-qenurit' ɛ per te-mos-humburit' ɛ-ti, vent te-çquare mbajne te-perpjɛkurat' ɛ Arqimiðit per te ɛpetuare memeðɛn' ɛ-ti. Sirakuza qendrontɛ trimeriɛt kundre Romanevɛt, te-cilen ɛ kiɛin pɛðuare vitine 214 perpara Kriɛtit; po passi dy hɛre u-leɛuane mɛ forɛ uɛterit' ɛ Markɛλit kundre asaj, ndeŋesit' ɛ asaj ɛ humpne kurajene ɛðɛ mɛ triɛtim te-mað ɛikonine, sɛ mê ɛpɛjt a mê vone dote binine nde doret t' atyrɛ. Haponine, sɛ nde qytɛtt te-tyrɛ kiɛine ŋe bupe te mað, ŋe maðimatik mɛ mendjɛ fort te-mað' ɛ te-gɛre, ŋe vendes te flakeruare prɛj ŋe daɛuriɛ se nxɛhete per memeðɛne. Ky quhɛj Arqimið.

Arqimiði per boten' ɛ-ɛume eɛte m' i-ɛenuari nga maðimatiket' ɛ-moçim, sɛpsɛ ay diturite qe kiɛtɛ nga ðɛmasja ɛ nga mjɛɛterite mikanikɛ i perdortɛ per te bere te-ndryɛmɛ maqina ɛ vɛgela, te-cilete mɛ dobi temaðɛ u-perdorne kundre Romanevɛt nd' ate te-pɛðuare te Sirakuzese. Po dotà çemojme fort pak ɛ nuke si

duhɛte, po tà ɕikojme ate vɛtem si ŋe mɛkanik mendjɛhoƛe. Arqimiɖi ka qene ŋe nga mê te-meɖɛŋte krijoŋes te Diturise maɖimatikɛ nde koherat te-moçimɛ. Бɛmasjɛne ɛɖɛ Fizikene ɛ beri te-pasure mɛ te-çpikurat' ɛ-ti te-meɖa, ɛɖɛ Hiɖrostatika u-fiƛua mɛ veʒgimɛt' ɛ mɛ provimɛt' ɛ ati. Ata qe muntŋene te kupetojne Arqimiɖine, ɖote ŋe i-diture, habitɛne mê pak per te-çpikurat' ɛ-meɖa te koheravɛt te-ra.

Ky i-maɖ maɖimatik lindi nde Sirakuze vitine 287 perpara Kriɕtit, ɛɖɛ iɕtɛ prɛj fare mbrɛti. Iɕtɛ far' ɛ fis mɛ Jɛronine, mbrɛtn' ɛ Sirakuzese. Πo nga sa dime mɛrɛte vɛɕ, sɛ kupe nuke kiɕtɛ pasure ndoŋe pune mbrɛteriɛ.

As ɕe nuke dime, as per djalerine, as per apesimn' ɛ Arqimiɖit. Vɛtem dime, sɛ i-ri vatɛ nde Eɕyptet, ku ndeŋti ɕume kohe.

Πo Arqimiɖi kiɕtɛ diturira te-ɖɛƛa te maɖimatikavɛt, kur vatɛ nde ventt te Faraonevɛt. Atjɛ u-ɖa pas puneravɛ te-meɖa qe kiɕine te bejne mɛ ujerate ɛɖɛ i beri ɕerbimɛ te-meɖɛŋ punepojtesvɛt t' ati vendi.

Πassi ndeŋti ŋe kohe te-ɕate nde Eɕypte, u-kɖyɛ nde Sirakuzet, ɛɖɛ ndeŋti nde Πaƛatɛt te Jɛronit, teciline, sikundre ɛɖɛ mê sipere ɖame, ɛ kiɕtɛ fisas. Jɛroni uɕqɛntɛ ndɛr te-paanete per Arqimiɖine, ɛɖɛ i ɛptɛ mɛ plotesi ɕiɖe ɕerrat' ɛ-duhɛɕimɛ per te pojture ŋe jɛte te-prejture. Πo vɛtem Dituria iɕtɛ i-vɛtemi defrim i ati bupi te-urte. Te-çpikurat' ɛ-çquara, qe lavduruane ɛmerin' ɛ ati, jane çpagimi i durimit ɛ i qendrimit t' ati te-paanete, mɛ te-cilete u-vu ɛ u-ɖa pas veʒgimit tenaturese.

Mê te ɕumen' ɛ kohese ɛ ɕkontɛ pas Mikanikese Kiɕtɛ bere ɕumice vɛgelaɕ, mɛ te-cilate, mɛ ndihmen' ɛ ca ƛozɛvɛ ɛ makaravɛ ɛ ɕtontɛ fort tɛpere punen' ɛ

fuqise levizesɛ, ɛðɛ keɢtu mɛ ɲak ɲune munttɛ kundreɢtira te-meða. Dykɛ ɲasure bɛse te-ɲlotte nde iðɛrat te-ti ɛðɛ dykɛ daɢure mbi ɢembeʎe te-çfaqure te trɛgontɛ ɡiðe ɲunet' ɛ-meða te Mikanikese, i ða ŋe dite Nɛronit, sɛ mɛ fuqi ɲo-ðua farɛ te-vogele munttɛ te ngrintɛ bape, sa-do te-renda qe te iɢine. „Eɲ-me ku te pi ɛðɛ te tunt ðɛne", i ðoɢtɛ Nɛronit.

Ky u-habit dykɛ deɡuare keto ɛðɛ i u-lut maðimatikut tà pefɛŋe te-vertɛten' ɛ fjalevɛt te-ti mɛ ane ŋe ɲrovimi. I ða te luaŋe ŋe rendesire fort te-maðɛ mɛ ane ŋe fuqiɛ fort se-vogele. Arqimiði ja ɲriti kerkimne.

Mbrɛti mbantɛ nde limant te Sirakuzese anijera, qe iɢine ɢume tonneɢ te-renda. Fiʎosofi sɡoði nga ato mê te rendene, ɛðɛ ɛ hoqi nde toket, ɲo mɛ ɢume mundim ɛðɛ mɛ ndihmen' ɛ ɢume ŋɛresvɛ. Ɲastaj ɲorositi te vene brenda nd' ate ɲlaçke ɛ kaqe ŋɛres, sa munttɛ te nxintɛ. Atehɛrɛ ndeŋti nde ŋe mergim lark asaj ɛðɛ mɛ doren' ɛ-ti dykɛ luajture ɲakeze majen' ɛ ŋe maqinɛ ɲlot mɛ makarara ɛ ɢɲuri anijene nde ventt te-saj. Kejo ɡe u-be ɛ-ŋojture mbe ɡiðe; ɛðɛ qe ate dite ɡindja ɛ Sirakuzese nuke kiɢtɛ mê dyɢim ɲer diturin' ɛ-ɲaanete te mikut ɛ te farefisasit te Jɛronit.

Arqimiði nde Hiðrostatiket beri te-çɲikura ɢume te-vejɛjtura. Çɲiku nomen' ɛ te-qendruarit te truɲavɛt brenda nde ɡerrat te-ujɢimɛ. Atij jà kɛmi dɛtyre te-çɲikurit' ɛ se-vertɛtese sɛ: „çdo truɲ, qe futɛt nde ɡerra te ujɢimɛ humɲ kaqe te-rende, sa eɢte te-rendit' ɛ ɡes' se ujɢimɛ, qe i ze vendine", do-mɛ-ðene nde ujete, tecilit i ze vendine hɛq 1000 oke, truɲi humɲ 1000 oke nga te-rendit' ɛ-ti.

Θone, sɛ Arqimiði ɛ çɲiku kete te-vertɛte keɢtu: Jɛroni i kiɢtɛ ðene ŋe ɛrɡendari ŋe sume ari te-kuʎuare, qe t' i bentɛ ŋe kurore. Erɡendari jà kembɛu ŋe ɲjɛse

te arit mɛ ɛrgent si ŋe-ŋe nga te-rendite; keɢtu kurora qe jà beri mbrɛtit nuk' iɢtɛ prɛj ari te-kuʎuare, po prɛj ŋe perzimi ari ɛ ɛrgendi. Jɛronit i ɢkoj nder mentt, sɛ ɛ geŋɛu argendari. Πo dykɛ mos daɢure tà priɢŋe kurorene, ɛ-cila iɢtɛ fort bukure goditure, u ða giðe te-diturvɛt ɛ maðimatikevɛt: „Πa priɢure kurora, te gendɛte, nde eɢte bere prɛj ari te-kuʎuare a prɛj perzimi ari ɛ ɛrgendi. Eðɛ nde eɢte i-perzjɛre, te ndahɛte sa ar ɛ sa ɛrgent ka". Kejo ge qe kerkontɛ mbrɛti iɢtɛ lodre per Arqimiðine. Te-perdorurit' ɛ se-vertɛtese qe permentme mê sipere i trɛgoj si iɢtɛ puna. E pɛɢoj hɛre pas hɛrɛ kurorene drenda ɛ jaɢte ujit, ɛðɛ kupetoj, sɛ humptɛ nga te-rendit' ɛ-saj jo sa humptɛ ari i-kuʎuare, po humptɛ si pas pjɛsese qe kiɢine ari ɛ ɛrgendi nde perzimt. Θone, sɛ kete te-vertɛte ɛ çpiku dykɛ lare nde lajtarɛt, ɛðɛ mɛ qene q' iɢtɛ jaɢte menç nga gezimi per te-gendurit' ɛ asaj doʎi lakuriq ɛ ðepistɛ ndeper qytɛtt „ɛ gɛta, ɛ gɛta".

Nde pɛðimt te Sirakuzese prɛj Romanevɛt, Arqimiði trɛgon tere fuqin' ɛ mendjɛs' se-ti se-maðɛ. Arqimiði, ðote Πʎutarku, vuri nde pune giðe maqinat' ɛ ti, ɛðɛ sa-kaqe-hɛraɢ uɢteria ɛ Romanevɛt u-godit prɛj ɢigɛtaɢ qe binine si brɛɢer ɛðɛ prɛj gureɢ qe binine si ɢi qe hiðɛɢine mɛ fuqi te-tmɛruare. Asndoŋe s' munttɛ te qendrontɛ nde forét t' atyrɛ; rezonine poɢte giðe sa goditnine ɛðɛ siʎnine te-maðɛ trazire ɛ trumbuʎim nde mɛst te uɢtetarevɛt. Kundre anijavɛt, tjɛtere hɛre dilnine papandɛhuraj trare permbi murɛt ɛðɛ binine permbi anijat mɛ fuqi te-maðɛ ɛðɛ i mbytnine; tjɛtere hɛre dukeɢine duar te-hɛkurta a qipɛ qɛraneɢ, te-cilate i-ngrinine anijate, i-mbanine mɛ biɢtine perpjɛte ɛðɛ mɛ magɛne tatepjɛte ɛðɛ i hiðnine nde mɛst te valevɛt, ku pa fjale mbyteɢine mɛ menyre te-tmɛruare; tjɛtere

hɛre i benine anijate te vinine potuʎe mɛ pembim nde ventt te-tyrɛ ɛðɛ keɢtu ðyhɛɢine dykɛ perpjɛkure mbi ɢkembeŋt ndene murɛt te qytɛtit. Mê te-ɢumet' ɛ atyrɛvɛ qe iɢine brenda nde anijat vriteɢine dykɛ bere cop' ɛ ðerimɛ baɢke mɛ anijate.

Te-tjɛre ðone, sɛ Arqimiði mundi te-djɛge anijat' ɛ Romanevɛt dykɛ permblɛðure mbi ato mɛ ane pasqyravɛ te-nxɛhetit' ɛ ɢkendijavɛt te djɛʎit.

Tere ɡindja ɛ Sirakuzese iɢtɛ trupi i keti qendrimi, ɛðɛ Arqimiði kryɛte, ɛðɛ mɛ urðere t' ati vihɛɢine nde pune ɡiðe maqinate. Kaq' ɛ-maðɛ iɢtɛ frik' ɛ Romanevɛt; ðote Πʎutarku, sa po te-ɢihnine mê te-vogelene cope te ndoŋe litari a te ndoŋe trari te duḳɛj permbi murɛt, hiqɢine dykɛ sulure mɛ nxitim ɛðɛ ðepisnine: „Maqine te-rɛ Arqimiði vuri kundre nɛɢ".

Muntme t' i bɛsojme ɡiðe ɡerat' ɛ-çudiçimɛ qe Istoria na trɛgon per kete mburoŋes te-mað te memeðɛut te-ti, kur te mareme ndene sy te-çpikurat' ɛ-pakundreɢtuara, te-cilate jane dɛtyre tɛk ay ɛðɛ pefɛjne vejɛjtjɛn' ɛ-paanete t' ati.

Arqimiði mɛ punerat' ɛ-ti qendron permbi te-meðɛŋte maðimatiker. Λangrazi, ŋe i-çquare maðimatik i Fransese ka ðene per Arqimiðine, sɛ ay ɛ krijoj mjɛɢterine mikanikɛ ɛ te-moçimevɛt.

Arqimiðit i eɢte dɛtyre te çpikurit' ɛ te berit nde mɛst te lemɢit ɛ te qilindrit, ɛ-cila ɡe eɢte nga mê teɢenuarete mesimɛ te Бɛmasjɛse. Γið aɢtu keti i eɢte dɛtyre katrezimi i paraboʎese, te-çpikurit' ɛ ŋe maqinɛ per te ngriture a per te nxjɛre uje, qe sjɛʎ ɛmerin' ɛ-ti, ɛðɛ mɛndimi a ðɛoria ɛ ʎozit ɛ ɛ trupavɛt qe rine permi ujet.

Jɛroni ɛ kiɢtɛ porositure te beŋe ŋe anije te-maðɛ, ɛ-cila, si ɛ trɛgon Aðinɛoj, dote iɢtɛ, sindekur dukɛte, ŋe pun' ɛ çudiçimɛ.

Mendja ɛ-maðɛ ɛ Arqimiðit nuke mundi tà ɕpetoŋe ɡɛr nde funt memeðɛn' ɛ-ti. Romanete ɛ puɕtuane paɲandɛhuraj Sirakuzene, ɛðɛ, kundre urðerit te Marqɛλit, u-vra prɛj ŋe uɕtetari roman. Si ðote Tito Livioj, i-urti rintɛ nde ŋe ɕɛɕ te qytɛtit dykɛ vene rɛ̂ fytyrate, qe kiɕtɛ bere permbi reret, kur i u-hoð persipere ŋe uɕtetar. Θuhɛte, sɛ Arqimiði kaqe ɛ kiɕtɛ nɡiture mendjɛne pas fytyravɛt te-ti, sa ðipi: „Mos me nga pɛðɛte". Uɕtetari ngriti ɕpatene ɛ ɛ vrau.

G a l i l ɛ u.

Qiɛλɕkroŋa eɕte m' ɛ-moçimja ɛ ɡiðe diturivɛt; ka lindure nde ɡið ate kohe qe ɛðɛ qytɛteria. Πo mɛndimɛte, qe bene te-parene hɛre ŋɛrezite per sistɛmen' ɛ botese, ɡaŋene mɛ ata mɛndimɛ qe ben çdo ŋɛri i-paditure dykɛ ɕikuare vuten' (θόλον) ɛ qiɛλit.

Πerpara siɛkλes' se-ɡaɕte-mbeðjɛte asɡe nuke dinine per hapesirene; asndoŋe iðɛ te-çkoqure s' kiɕtɛ per ɡiðesine, ɛ-çfarete eɕte. Bɛsonine, sɛ ðɛu iɕtɛ i-patundure nde kerðizet te botese; sɛ djɛλi, hena ɛðɛ yjte vinine potuλe lemɕit t' ene si dritera te-nɡiture nde pɛðɛ te-lentte; ðoɕine, sɛ vut' ɛ qiɛλit iɕtɛ i-pɛðuare a i-mbuluare si prɛj ndoŋe muri mɛ ɡerra te-lentta.

Qe te ðɛλojme nde fɕɛhesirat te ɡiðesise, duhɛj te trɛgonɛj. Kejo ɡe ɛ-ɕenuare ɛ ɛ-maðɛ, qe eɕte farɛ ɛ-kundrɛjte mɛ sa na pefɛn kobimi i syrit, do-mɛ-ðene te-pɛðuarit' ɛ ðɛut permbi boɕt te-ti mbe ŋe dite (24 ore), ɛðɛ te-arðurit' ɛ ðɛut potuλe djɛλit nde ŋe mot. Kejo çpikjɛ ɛ-maðɛ ben lavdin' ɛ Kopɛrnikut.

Istoria na trɛgon, sɛ ŋɛrezite nuk' i prɛsene lɛhete te-vertɛtat' ɛ-ra, ɛðɛ sɛ, perkundrazi, ɛðɛ i-hiðnine

mε kaqe mê te-maδε merzitjε, sa mê tεpere keto dukεne te-kundrεjta nde mesimεt qe na apene ndjεηate (si syri, degimi etj). Mεpete vεθ, sε εδε kejo çpikjε ε-maδε nuk' u-be ε-bεsuare veç pas θume mundimεvε, εδε nuk' ε hoδi poθte pa kundreθti ηe mεndim kaqe te-vjetere sa εδε bota vete. Kundre δεorise, sε δεu luan, ε-ci'a eθte ε-para δεmεli ε QiεΛθkroηes' se-re, sot asηe nuke ka qe te rije kundre. Te-kδyerit' ε δεut permbi boθtt te-ti ηe ε vertete, ε-cila nuke fitoj vendine qe ka sot veç mε ane θume mundimεvε ε θume te perpjekuravε.

Πo mε giδe keto Kopεrniku θpetoj nga te-ndjεkurate; iθte ηeri i-peruηure, ponte i-fεehure εδε donte jeten' ε veçante; jeten' ε θkoj nde prehje dyke θikuare qiεΛe ε dyke veθtruare δureti te-semurete, sε iθte εδε θeroηes. Iθte frikacar εδε trembεj θume te leçiste θεθit çpikjεn' ε-ti; po nuk' ε fεinte εδε fare te-vertetene; ε trεgonte fεehuraj, po θεθit nuke kuxonte tâ beηe kete. Πandεnte, sε te-vertetate munt te perhapene εδε pa kurbane deθmimtareθ. TrumbuΛimεt' εδε grindjet' ε kiθese ε trempnine pa mase, trembεj nga δεΛimi, εδε rinte lark ati. Urtesia ε θpetoj nga ndjεkjete.

Galileu pat kuxim te luftoηe; luftoj εδε vojti. Ky Italian i-maδ eθte, pas Kopεrnikut, ηe nga te-parete qe tuntne mεndimn' ε-geηεθtrete qe iθte kaq' i vjetere sa εδε bota.

Nde veζgoηesit' ε δεut bene te-ηohure formen' ε δεut faqεn' ε tokavet, te-gerit' ε detvet, i maδi qiεΛθkroηes çori napene, qe fεihte vendin' ε-vertete te δεut nde hapesiret te-paanete; sbuloj nde syt te ηerezise ndriçimn' ε botevet qiεΛore. Galileu eθte Kristofor-KoΛombi i qiεΛit te paanete.

Te-çpikurat' ε-ti ηera pas tjetrese dotâ θpinine nde pavdεkjet, po εδε nde mjεresit. Galileu eθte nga deθ-

mimtaret' ε-meðεɳ te se-vertetese. Lindi nde Ilizet te Toskanese mbe 15 te Ɔkurtit 1554, εðε ða, qe prej moɛes' se-djalerise, te-çudiçimε ɛeɳa te mendjes' se-ti se maðε perɲara kohese. Nde versët, qe djεmte losɳene mε ledra te kotta, ay çpiktε maqinera, te-cilate i bentε vete. Habittε mesoɳesit' ε-ti mε lirin' ε gyqit, mε te-çεlurit' ε mendjes' se-ti εðε mε kujdesne qe vintε per te mesuare vete vetehεne, pa ndihme mesoɳesi. Te-renduarit' ε-ti mbe çdo ge qe rit ε larteson mendjεne s' tregonete mε fjale; donte myziqine εðε desiɳene, εðε punontε fiλoλogin' ε vjerɛerine. Fara ε mendjes' se-maðε pitej tek ay mε te teɲere dita nga dite.

I ati kiɛtε femije te-maðε εðε te mesmε pasjε; andaj kiɛtε maλ, qe Galileu te εpεj ndoɳe pune qe sjeλ fitim. Zuri te mesontε ɛeroɳesine ε fiλosofine. Πo keta mesimε nuk' iɛine te-mjafte per mendjen' ε-ti te-forte ε te-pangiɳure. Galileu nuke kiɛtε frike te ngrintε kundreɛtira, kundre mesimεvet qe i mesonine, εðε iɛtε i çquare per mendjen' ε-ti te-çvarur' ε te-liruare εðε per kundrefoljet' ε-ti.

Mendja ε-ti ε-larte kiɛtε nevoje prεj ɳe ngarjεjε, qe te tregonεj, εðε ngarja i doλi perɲara. Galileu nuk' iɛt' εðε 19 vjeç, kur ɳe dite, nde kiɛet te-maðε te Ilizese, vuri rê ɳe poliεrε, qe po tundej. Πa, sε poliεrja bentε te vaturat' ε te arâurat' ε-saj nde kohe si ɳe-ɳe, çfare-do qe te iɛtε te gatet' ε vetuλese qe bentε dykε lekundure. Ɔikoɳesi i-ri u-vu mε te-teɲere pas vezgimit te kesaj dukjεjε, te-cilene kaqe te-tjere perɲara ati ε ki-ɛine pare pa te-kujdesure, εðε u-çudit, kur geti, sε koha ε te-lekunduravet iɛtε si ɳe-ɳe, εðε sa-kaqe-herag kuɲe-toj, sε ç' dobira te-meða dot' i bentε kejo çpikjε; keɛtu uɛɲu nde te-çpikurit te nomεvet te pεnduλese (varjεse), te-cilete i aɲene Diturise kaqe uãe te-paçemuara, per te mature hoλe hoλe kohene.

Galilɛu qe atehɛrɛ u-ɗa ɲas diturivɛt te-ɢendoɢa ɛɗɛ ɲa ngiŋure kendoj ɡiɗe ɢkrimɛt' ɛ maɗimatikevɛt te-moçim; kendimi i libres' s' Arqimiɗit ɲer truɲate qe nuke fundosɛne nde ɡerra te-ujɢimɛ i ɗa ngaje te beŋe ŋe te-rɛ ɲɛɢe te hiɗrostatikese. Keto ɲunera te-ɲara, te-cilate iɢine kaqe te-vejɛjtura, nuke menuane te ɲritɛne ɲrɛj botese mɛ ndɛr te-maɗ.

Mbe 1589, dukú i-maɗ Fɛrdinand, ɛ vuri mesoŋes te matimatikavɛt nde Πizet. Galilɛu taɢi zuri te-riŋ ɲrovimɛ ɲer te-renit ɛ truɲavɛt, nga maja ɛ ɲirgut te vaisure te Πizese. Nga keta ɲrovimɛ kuɲetoj, sɛ nomɛt' ɛ te-renit te truɲavɛt, sindekur mesoneɢine nde Univɛrsitɛt te Πizese, iɢine te-lajɗiture. Mendja keɢtu i apihɛj mɛ ane te te-veʒguarit te-liruare; dykɛ kujdɛsure te-mesoŋe, si biɛne truɲat mbi ɗɛt, apiti te kuɲetoŋe te-ɛcurat' ɛ yjvɛt. Nde kete veʒgim u-vu mɛ durim, qe asɡe s' munttɛ tà munttɛ. Ky eɢte i-ɲari çaɲ i-ti ɲer nde lavdit te-ti, ɲo ɛɗɛ i-ɲari çaɲ ɲer nde te-hɛqurat.

Galilɛu mɛ kujdɛs te-maɗ i ɡykoj te dy sistɛmat' ɛ-kundrɛjta te Astronomise, do-mɛ-ɗene sistɛmen' ɛ Πtolɛmɛut mɛ ɲɛɗɛt' ɛ saj te-ɲerzjɛre ɛɗɛ sistɛmen' ɛ Koɲɛrnikut, ɛ-cila mɛ ɗjɛɢtesiren' ɛ mɛ maɗerin' ɛ-saj hiqtɛ ɲas vɛtiu ŋɛres nga mê te-meɗɛŋte ɢikoŋes ɛ veʒgoŋes.

Galilɛu u-numerua nde Univɛrsitɛt te Πizese si fryme trazovaçɛ ɛɗɛ si ŋɛri qe nuk' i bɛson mɛndimɛt' ɛ kiɢese, ɛɗɛ keɢtu u-ɡɛnt nde vent te-ɢtrenguare; ɲerandaj ɛ ɲriti mɛ ɡiɗe zemere fjalen' ɛ Qɛvɛris' se Vɛnɛtikut, ɛ-cila i ɗa ɲer ɡaɢte vjɛt fronin' ɛ mesoŋesit te maɗimatikavɛt nde Univɛrsitɛt te Πaduese. Atjɛ seriɢ u-ɗa ɲas ɲunese mɛ durim ɛ mɛ qendrim fort te-paʎe.

Πassi çɲiku ngrohtemasjɛne, mbe 1604, vuri rê nde qiɛʎt ŋe yʎ te-ri; mbe 1609 i fali ŋɛrezise tɛjqy-

rene, ate vɛgelen' ɛ-çudiçimɛ, te-cilene ŋe i-diture fort goditure ɛ quajti mikroskoɲ te ɡiđesise. Tɛjqyrene ɛ çɲiku keɢtu: Si deɡoj, sɛ ŋe Hoʎandas mɛ te-baɢku-are qɛlqera munttɛ te çquantɛ ɡerra qe ɡendɛɢine ɢume lark, vɛndosi sa-kaqe-hɛraɢ tà çkoqŋe kete ɲune. Ɲer ate te-kerkuarete iɢtɛ te-ɡɛture. Ɲas ɲak kohɛ ɛ vuri tɛjqyren' ɛ-ɲare ɲermbi kambane-qendrɛset te Ɗeŋt Markut, ndene te-lavduarat te ɡindjɛse. Ɲo nuk' iɢtɛ mjaft ɲer lavdi-daɢjɛn' ɛ ati te ɢikontɛ qe lark anijate, te-cilate vinine nde Vɛnɛtik; qiɛʎi iɢtɛ i-vɛtemi ɢɛɢ i-vejɛjture ɲer veʐgimɛt' ɛ ati.

Galilɛu u-nxitua tà kđɛŋe vɛgelen' ɛ-ti te-ɲaçemuare drɛjt truɲavɛt te qiɛʎit ɛđɛ botavɛt te-ɲanumeruara. Qiɛʎɢroŋesi ɛ kđɛu tɛjqyrene nde henet ɛđɛ sa-kaqe-hɛraɢ kuɲetoj, sɛ sa te-geŋɛɢtrete iɢine mɛndimɛte qe kiɢine ɲer truɲat' ɛ qiɛʎit ŋɛrezite ɡɛr atehɛrɛ, sɛ sikur faq' ɛ atyrɛ iɢtɛ faqɛ lemɢi te-mbaruare, ɛđɛ sɛ sikur driten' ɛ kiɢine ɲrɛj vɛtiu, te-tyrɛne. Ɲa, sɛ faqja ɛ ɲasesit te đɛut nuk' iɢtɛ ɛ-rɛguʎte, ɛđɛ çqoj fuɢa te-đɛʎa te-pɛđuara ɲrɛj malɛɢ. I hođi syte nd' ato ane te qiɛʎit qe dukɛne si mɛ rê natene ɛđɛ nde kaɢtet te kumterit, ɛđɛ kuɲetoj, sɛ ato iɢine ɲrɛj te ɲanumeruare djɛjɢ, sɛ iɢine, si kundre đote Miʎtoni, ɲluhur djɛjɢ. Veʐgoj potuʎohesine Juɲitɛr, ɛđɛ ɡɛti katre yj, te-cilete jane ane te sistɛmes' s' ati. Γyqi i-ti i-đɛʎe ɛ me-soj, sɛ ata yj iɢine ɲer Juɲitɛrine ç' eɢte hena ɲer đɛne, do-mɛ-đene iɢine ɲases t' ati. Vuri rê djɛʎine ɛđɛ ɡɛti mbi ate ca ɲika; keto iɢine ɛ jane ɡerra sɛ truɲat' ɛ qiɛʎit nuke jane te-ɲerjɛteɢm, sikundre bɛsonine ɡɛr atehɛrɛ. Mɛ sicilene-do nga keto te-çɲikura Galilɛu afero-nɛj nde sistɛmet te Koɲɛrnikut; sicila-do nga ato tuntɛ godiŋen' ɛ kobimit, qe kiɢtɛ bota ɲer sistɛmen' ɛ botese; ɲo mbe ɡiđ ate kohe çdo çɲikjɛ ngrintɛ pɛđ ati çmir ɛ nakar.

Veẓgoŋesi i qiɛƛit, dykɛ habiture nga te-çpikurat' ɛ-ti, ɛ dykɛ ðeðiture prɛj puneravɛ te-ti, nuke degontɛ as kundreɕtirat' ɛ atyrɛvɛ qe kiɕine mɛndimɛ te-kundrɛjte, as kundre fjalet' ɛ kundre-deɕmimɛt' ɛ atyrɛvɛ, qe vinine kundre te-çpikuravɛt t' ati; vendɛ (χωρία) te Aristotɛlit, te ɕkroŋes' se ɕeŋteruara ɛ te Atervɛt te Kiɕese. Si i-kriɕtɛre i-vertɛte, i-maði astronom ɕprɛntɛ ŋe te-ndrɛqure a te-aferuare nde mɛst te fɛse ɛ te çpikjɛvɛt te-ti. Mbe kot ɛ keɕiƛuane te mos flase, mbe kot i pefɛnine armiqt' ɛ-panumeruare, te-cilete mbliðɛɕine per qark ati. Fiƛosofi nuke dontɛ te degontɛ as ge.

Galilɛu pontɛ mbe ŋe kohe, kur éðɛ m' ɛ-vogela ge, per punera fɛjɛ, munttɛ tà humbistɛ ŋe ŋɛri; vɛtem ŋe fjale apintɛ tà dergoŋe ŋɛrine nde burkt a nde vdɛkjɛt. Fjalene „ɛrɛtik" çmir-meðɛŋte jà ðoɕine perpara syvɛt.

Γɛrsa Galilɛu iɕtɛ nde Vɛnɛtikt, çmiri i kundreɕtarevɛt te-ti nuke munttɛ t' i bentɛ asge. Πo mbe 1610 ɛ la Πaduene ɛðɛ u-kðyɛ nde Toskane; mbe 1611 vatɛ per te-parene hɛre nde Romet, mɛ qeƛimne t' i hiðtɛ poɕte dyɕimɛt' ɛ kiɕese, sɛpsɛ Γyqetorja ɛ ɕeŋteruare kiɕtɛ nisure tani tà perflistɛ ɛ te bentɛ ɕume te qara kundre ati. Ne prift iɕtɛ si i-terbuare kundre atyrɛvɛ qe-pritnine mɛndimɛt' ɛ Kopɛrnikut ɛðɛ vɛçan kundre Galilɛut.

Mbe 5 te marsit te vitit 1616 Kiɕa ndaloj vivƛat ɛ Kopɛrnikut ɛ te Faskarinit, mɛ ane te te-cilavɛt mburonɛj mɛndimi, sɛ ðɛu luan ɛðɛ djɛƛi s' luan. Galilɛu nuke permendɛj nde kete te-ndaluare, po kiɕtɛ mare vɛçan ŋe qertim fort te-aɕpere; perandaj u-ɕtrengua te hɛɕtŋe per ɕume kohe.

Mbe 1618 te-dukurit' ɛ trɛ yjvɛ mɛ biɕt ɛ beri te bjɛre prape pas veẓgimit te trupavɛt te qiɛƛit, te viŋe

nde sistɛmet te Kopɛrnikut ɛðɛ nde te-luajturit te ðɛut. Mbe 1630 ɢkruajti te-deguarine Бiaλog, nde te-cilet perdor kete mjɛɢteri, qe te flase per punen' ɛ-ndaluare. Sjɛλ trɛ ŋɛres dykɛ ngrene ŋeri mɛ tjatrine, Salbiatin ɛðɛ Sagrɛðone, mburoŋes te mɛndimit te Kopɛrnikut, ɛðɛ Simpliqione, qe mburontɛ mɛndimɛt' ɛ-vjɛtere, ata te Πtolɛmɛut. Simpliqioj iɢtɛ mburoŋes i kohes' seɢkuare ɛðɛ armik i mbroðesise.

Galilɛu perpiqɛte tà nxjɛre te-kotte ɛðɛ te-paditure.

— „Lɛte veẓgojme mɛ kujdɛs naturene, ðote Salbiati.

— Πersɛ, pergigɛte Simpliqioj, te mundonɛt' ɛ te mɛndonɛte ŋɛriu kaqe ɢume? eɢte ge pa dobi. Ç' ɛ dua naturene! Une prɛs ato qe kane ðene ɛ priture aterite; t' ane; kujdɛsɛm pas ðogmavɛt; flas si-pas atyrɛvɛ, ɛðɛ flɛ mɛ prehjɛ te-maðɛ.

Бiaλogu i Galilɛut eɢt' i-çquare per hoλesiren' ɛ mɛndimɛvɛt ɛðɛ per qɛsendirate qe dukɛne te-fɢɛhura ndene fjalet, si ɛðɛ per diturin' ɛ-ðɛλe. Kejo vivλ' ɛ-bukure, ɛ-cila eɢte hapuare, nuk' eɢte vɛtem ŋe Qiɛλɢkoŋe ɛ-çudiçimɛ, po ɛðɛ ŋe mburɛs' ɛ-nxɛhete per veẓgimne ɛ-liruare te gerravɛt. Πapa Urvanoj pandɛhu, sɛ vɛt' ay kupetonɛj ndene Simpliqione, ɛðɛ bɛsontɛ, sɛ kete ðiaλog ɛ beri Galilɛu, qe te trɛgontɛ kundreɢtaret' ɛ-ti-te-kote ɛ te mape. Πapa u-zemerua fort kundre teurtit ɛðɛ ɛ hoqi nde Γyqetorɛt te-ɢeŋteruare.

Galilɛu, ndonesɛ plak ɛðɛ i-semure, u-ɢtrengua te vɛje nde Romet, ku u-be gyqi i-ti i-çquare. Ɜe-pari ɛ vune ndene ruajtjɛ, mɛ urðere te Γyqetorɛse, nde ɢtepit te lajmesit te Toskanese. „Kryɛprifti Λansio, ðote Galilɛu, mbe ŋe lɛttre te-ti, ɛrði mbremanɛt ɛðɛ me mori nde qɛrɛt te-ti. Uðese, me beri disa pyɛtjɛ, ɛðɛ me pefɛu, sɛ kiɢtɛ te-maðɛ deɢire te ndrɛq te-lajðiturite:

εδε skanδaλine, qe kiϑa sjελe nde tere Italine dykε mburuare te-luajturit ε δευt. Nde giδe fjalet ε-forta ε nde giδe deftεsat maδimatikε ε te-pakundreϑtuare, me perseritte ηe fjale te Ckroηes' se-Ceηternare, qe te mburontε te-mos-luajturit ε δευt. Dykε kuvenduare keϑtu apitme nde ϑtepit te Γyqetores' se-Ceηteruare. Atjε me urδeruane mε menyra te-fisçimε te mburoη vetehεne εδε me δane, sε te me genine fajtuare, dote me εpnine lεje te kerkoη ndjese".

Πas pyεtjεvε te-gata, Galilεone ε vune 24 ore nde burkt. Mbe 20 te Qεrϑorit 1632, diten' ε-Hene, u-δepit εδε prape prej Γyqetores' se-Ceηteruare, εδε mbe teneserme, te-Martene, ε ϑpune nde kiϑet perpara kardinalevet ε prifterise, qe te kendonine denimn' ε ati. Denimi ndalonte vivλen' ε-ti, εδε ε denonte nde te burgosure nde burkt te Γyqetores' se-Ceηteruare per sa kohe te dontε Πapa. Πervεç kesaj ε ϑtrenguane te bjεre nde gunε ε te δote εδε kete te-mohuare: „Une Galilεu, ϑtate-δjete vjεç ηεri, nde gunε perpara Zoterivet t' uaj, dykε pasure perpara syvet UnpiΛin' ε Ceηteruare, permbi te-ciline ve dorene, mε-qene-qe u-muarçe per εrε-tik, sεpsε mburova εδε besova, sε DiεΛi eϑte kerδize ε giδesise εδε s' luan, εδε sε Beu nuk' eϑte kerδiza εδε luan, keta kobimε te-maΛekuare εδε te-merziture".

Θuhεte, sε Galilεu i ra δευt mε kembe εδε sε δipi: „Eδε mε giδe keto luan". Kejo fjale, qe vejεn per te mbajture ment, εδε nde mos i εrδi mbi buzet te-ti, pa fjale iϑte ε-gerviϑture nde zemeret te-ti. Cume nga jeteϑkroηesit ε ati, vertetojne, sε ε vune nde ϑume mundimε te trupit nde kohet qe ε pyeste Γyqetorja ε-Ceηteruare.

Galilεu humbi per jete lirine; Πapa i δa lεje te vεje nde Cεne, perane kryεpriftit Πikoλomin, εδε

pastaj nde bujqerit te-ti perane Fλorentise, ku ëδε ishte ndene ruajtje per sa vdiq.

Πlaku i-lavduruarsim hoqi provimete mê te-asphere. Πriλin' e vitit 1634 humbi ne nga te-bijate εδε pas dy vjet humbi εδe dritene. Mbe nde funt vinte andej e ketej ndeper kopestt te-ti, nde mest te drurevet te-cilete tjetere here i kishte mbeltuare vete, dyke pseture permbi te-vetemene goce qe i kishte mbeture, ε-cila ishte bere verpenese (kaλogre). Πastaj hynte nde stepit, ku degonte kundrefjale te-ra prej ndjekesvet te-ti. I siλnine te-panumeruara kundrestira per te-stypurit' e vivλavet te-ti, i ndalonine far' e fisne t' i vinine mbe te-pare, εδε pykatesi kishte urδere kohe mbe kohe te vinte te sikonte, nde Galileu ishte peruqure e dobetuare. I mjeri εδε i-helmuari plak humbi çdo sprese, εδε mbe 8 te Koλoçegut te vitit 1642 nde mose 78 vjeç δa spirtine.

Gutembergu.

Stypeskronesia, δote Lamartini, ve nde soqeri te-paprere e drejt-per-drejt mendjen' e neriut me mendimet' e neresvet te kohes' se-skuare, te se-tanismese εδε te se-pritmese. Este δene, se sikundre uδ' ε-hekurte εδε avuλi i bene per asge po-δua mergimete, kestu εδε stypeskonesia e beri per asge kohene. „Me ane t' asaj, te piδe baske-kohes. Kuvendon me Omirin' e me Qiqeronine; Omiret' e Qiqeronet' e kohes' se-pritme dote kuvendojne me neve; kestu muntme te δemi, se Gutembergu krijoj nde piδ' ate kohe ne fuqi vetiare εδε ne maqine te-lentte; sepse tek prej kesaj del karte, meλan, numure, skrona, te-cilate bjene ndene ndjenat t' ona, nde piδ ate del εδε mendim, ndjene, bese, do-me-δene ne pjes' e spirtit te neriut.

Gutɛmbɛrgu lindi nde Maɣɛnti mbe 1401 pas Kriɛtit. Nde te-hyret mɛ maẍeri ɛ mɛ pombe te-maẍɛ te pɛrandorit Friderik nde kete qytɛt, ɳe grindjɛ, kuɛ te pije mê pare nde fɛstat te qɛvɛrise, i ndɛzi kundre-zilit' ɛ ɛkaλɛvɛt te-ndryɛmɛ te ɳɛrɛzise, ɛẍɛ Gutɛmbɛrgu, i-cili iɛtɛ ŋga te-fisçimite, u-trɛt (ἐξωχίσθη) nde moɛɛ 19 vjeç. Vintɛ pɛr qytɛti nde qytɛt, qe te ɛihtɛ ç' ge vejɛntɛ pɛr te pare ɛẍɛ te ɳihtɛ ɳɛres te-çquare. Vatɛ nde brɛkt te Rinit, nde Hoλandet, nde Elvɛtit ɛ nde Γɛrmanit. Kur iɛtɛ nde qytɛtt te Hoλandese, Harlɛm, i ɛkoj nde mentt pɛr te-parene hɛre iäɛa ɛ ɛtypɛɛkroɳesise. Si u kẍyɛ pas provimɛvɛ te-dendure ɛ pas ɳe te-punuari te gate ɛ te-papɪrɛre, mundi te beɳe ɛkroɳa te-druɳta, t' i baɛkoɳe, ɛẍɛ kɛɛtu te hɛẍe ẍemɛlit' ɛ mjɛɛteris' se-rɛ.

Gutɛmbɛrgu, dykɛ ɛikuare, sɛ sa ɛ-vejɛjture dote iɛtɛ kejo pune, po te muntte tà mbaronte si duhɛj; ndjɛu, sɛ kiɛtɛ nɛvoje prɛj ndihmesvɛ qe t' i ndihnine mɛ te-hoλa nde te-priɛurat' ɛ-nɛvojɛimɛ pɛr te bere provimɛ mê te-gere; po pandehu, sɛ duhɛj tà fɛihtɛ qeλimn' ɛ puneravɛt te-ti, nga frika, sɛ mos te-tjere jà mɛrnine lavdin' ɛ te-çnikurit ɛ ɛ benine te-tyrene.

Nde mɛst te te-fisçimevɛt te Strasburgut as ndoɳe nuke dɛɛi t' i ndihtɛ, sɛpsɛ kiɛine mɛndimn' ɛ-lajẍiture, sɛ pun' ɛ mjɛɛterit iɛtɛ pun' ɛ-çnderuar' ɛ ɛ-poɛtere. Çnikes' i-maẍ atehɛrɛ u-ɛtrengua te pɛruɳɛte vɛte, te benɛte punetuar, te ɳɛrzjɛnɛte mɛ ɳɛrezit' ɛ gindjɛse. U-ɛoqɛrua mɛ dy trɛgetare vendes te Strasburgut, mɛ Andrɛ Dricenin' ɛ mɛ Jon Rifine, Gutɛmbɛrgu, dykɛ daɛure te fɛihtɛ prɛj ɛokevɛt te-ti qeλimn' ɛ-vertɛte ɛ punemarjɛse, baɛke mɛ ata punonte te-ndryɛmɛ punera te mjɛɛterivɛt te-bukura, po vɛçan ɛ fɛɛhuraj ɛẍɛ pas provimɛvɛ te ɛtypɛɛkroɳesise. Qe te largonte kɛrɛimn' (περιάγγεια) ɛ gindjɛse, ɛ-cila kiɛtɛ tà numeronte ɛ tà

ꝑerflistɛ si maɡistar; Gutɛmbɛrgu ꝑunetorɛn' (ἐργαστήριον) ɛ-ti ɛ vuri nde germaɖat te ŋe te-lenuri manastir te-vjɛtere. Atjɛ ꝑunontɛ ꝑa ꝑuɢim, ꝑristɛ ɢkroŋa ꝑer ɢtyꝑeɢkroŋe, ɛɖɛ mbe nde funt beri te-ꝑaren maqine ꝑer te ɢtrenguare, faren' ɛ-ꝑare ɛ maqinravɛt te-çudiçimɛ te koheravɛt te-ꝑastajmɛ, te-cilate sot mbe ŋe ore ɢtyꝑŋene mijera flɛteɢ.

Gutɛmbɛrgu te-ꝑarene hɛre ꝑrovoj te ɢtyꝑŋe vivƛa fɛjɛ, ꝑo, mɛ-qene-qe i u-mbaruane te-hoƛate, çꝑikesi i-maɖ u-ɢtrengua fɢɛhtesirene t' uaj pefɛŋe ɛɖɛ ɢokevɛt te-ti, qe te kerkontɛ ꝑrɛj atyrɛvɛ te-hoƛa. Keta dɛɢne t' i ndihnine ꝑo mɛ nyjne te kɛne ꝑjɛse ɛɖɛ ata nde ɡiɖe fitimɛt te-ti, si ɛɖɛ nde lavdit te te-çꝑikurit. Gutɛmbɛrgu ꝑer te mbuɢure qeƛimn' ɛ-ti uà ꝑriti ɡiɖe kerkimɛte.

Πo nuk' iɢtɛ mjaft kejo vɛteme. Traɢegimtaret' ɛ ŋej nga ɢoket' ɛ-ti ɛ hoqne nde ɡyq, dykɛ ɖene, sɛ ata kiɢine te-drɛjten' ɛ-ꝑare ɛ te-çꝑikurit ɛɖɛ sɛ ata iɢine te zoterit' ɛ ꝑunes' s' ati. Πerꝑara ɡyqetorɛse u-ɡent nde ɢtrengim te-maɖ, sɛ kiɢtɛ frike te trɛgontɛ fɢɛhtesiren' ɛ-ti; ɛɖɛ ɡykatesite, dykɛ daɢure ɢume tà mesojne çꝑikjɛn' ɛ-rɛ, ɛ ɢtrenguane mɛ ɢume ꝑyɛtjɛ. Gutɛmbɛrgu dɛɢi me mire te denonɛte. I-ꝑriɢure u-kɖyɛ nde atɖɛt te-ti Maɡɛndi, ketu u-ɢoqerua mɛ Faustune, qe iɢtɛ ɛrɡentꝑunoŋes ɛɖɛ truvɛzar, ɛɖɛ mɛ ɖenderin' ɛ keti, qe quhɛj Sɛfɛr, beri ŋe ɢtyꝑeɢkroŋe te-rɛ ɛɖɛ zuri te ɢtyꝑŋe ndene ɛmerit te ɢokevɛt te-ti te-riŋ Unɡij mɛ ɢkroŋa te-bukura.

Faustu ɛɖɛ Sɛfɛri u-ꝑerꝑoqne ɛɖɛ keta t' jà mɛrnine lavdine Gutɛmbɛrgut ɛ tà benine te tyrɛne. Mbe ŋe lɛtre qe jà derguane ꝑɛrandorit Maksimilian ŋohne ɛɖɛ pefyɛne, sɛ ɢtyꝑeɢkroŋesia u-çꝑik nde Maɡɛnti ꝑrɛj mendjɛ-hoƛit Joan Gutɛmbɛrgut; ꝑo ꝑas ca vitvɛ ɛ hapuane kete pefim te-ꝑare, ɛɖɛ jà vuaɖe tere ndɛpe ɛ te çꝑikurit te-ti.

I-mjɛri çɲikes mbɛti ɛãɛ ɲrape lakuriq ɛãɛ ɛ la memeãɛne. Γiãe fatkɛqerite i ɛrâne ɲer-ɲe-hɛrɛɕ ; humbi gruane ɛ femijene ; iɕtɛ ɲlak ɛãɛ nde mê te-kɛqɛt mjɛresi, sɛ s' kiɕtɛ as até te buken' ɛ-ɲerdiçimɛ, kur sɲeãesi i Nassaut, ɲrinsi Adolf, ɛ mori ndene kraht te-ti. Gutɛmbɛrgu zuri ɲrape te ɕtyɲtɛ vivλa mɛ duart' ɛ-tia nde Nassaut.

Gutɛmbɛrgu vdiq 69 vjɛç, ɳɛri ɲa lene se motrese as ɳe traɕegim. „I le s' imɛ motrɛ ɲer traɕegim, âote nde ãjatet te-ti, giãe vivλate, qe ɕtyɲa vɛte nde manastirt te Ceɳt Arbonkastit".

I-mjɛri ɳɛri nuke kiɕtɛ ɲer te lene tjɛtere ɲe ɲervɛç te-vɛtemene ɲasjɛ ɛ çdo çɲikesi ɲo-âua : ɲriɕjɛn' ɛ djaleris' se-ti, rɛzikɛt' ɛ jɛtes' se-ti, te-mos-ndɛruarit t' ɛmerit te-ti, ɛãɛ hapimne ɲrɛj baɕkekohesvɛt te-ti.

Livingstoni.

Ɓavid Livinsgtoni ɲa fjale ɛɕte ɳe nga mê te-meãɛɳte bupa, qe ndane jɛten' ɛ-tyrɛ ɲer te kerkuar' ɛ ɲer te vɛẓguare vendɛ te-riɳ. U-ɲuaλ nde Skotit mbe 1817. I çquari âê-barites ɛ ɛkrojti vɛte jɛteɕkroɳen' ɛ-ti ; nd' ate mɛ te-mbupure flɛt ɲer ɲerinderit' ɛ-ti. „Te jɛɕ i-ndɛrɕim" iɕtɛ kɛɕiλa qe ɲrɛj atyrɛvɛ traɕegoj. Πo ay iɕtɛ mê tɛɲere sɛ i-ndɛrçim ; iɕtɛ bupe mɛ ɕɲirt te-maâ ɛãɛ mɛ voje te-forte. Qe ãjɛte vjɛç djale u-ɕtrengua t' u ndihɳe ɲerindervɛt nde nɛvojerat te ɕtɛɲise mɛ fitimɛt ɛ ɲunes' se djaleris' se-ti. Bentɛ ɲunen' ɛ ɲoɕtermɛ ɛ ɳe ɲunetori te-ɲoɕterm nde ɳe fabrike pelurɑɕ, ɛãɛ mbremanet ɛɲɛj ɲas mesimit. Eãɛ ditene ɕume hɛre muntɛ te ɕɛɳe kohe ɲer te mesuare, tɛk ɲo ɲunonte nde maqinet. Trumbuλimi i maqinravɛt nuk' ɛ trumbuλonte as ɲak. „Qe atehɛrɛ, âote, fitova zakonine te mos dua te

di nga trumbuλimi ε nga zaλahite, ε te munt te ϭkruaɳ ε te mesoɳ ɲa mê te-vogelene ndalim nde mos djɛmϭ qe losɳene, a te-ɛgervɛ, qe kercɛjn' ε ðepɛsene".

Nente-mbe-ðjɛte vjɛç djale iϭtɛ ɛndar. Roga taϭi i iϭtɛ ɲak m' ɛ-maðɛ ɛðɛ i ɛɲtɛ lɛje te vintɛ nde skolirat te natese ɲer te mesuare ϭeroɳesine ε ðɛoλogine, Iϭtɛ fort bɛsetar ɛðɛ memeðɛtar ϭume i-nxɛhete. Kiϭtɛ ɳe te-vɛteme deϭire, ɲo fort te-nxɛhete, te ɛɲɛte ɲer te çloðure ε ɲer te-ɲrejture ɳɛrezin' ɛ-mjɛre. I-ɲeruɳuri ɛndar mundi mbe nde funt te mape deftɛsene (ðiɲλωɲa) qe treϭontɛ, sɛ kiϭtɛ mbaruare mesimɛt' ε ϭeroɳesise.

Livingstoni ε mesoj ϭeroɳesine mɛ qeλim qe tâ ɲerdortɛ ɲer dobi te Qinɛzevɛt, dykɛ vature atjɛ si misionar ε si mjɛkes. Andaj kerkoj ɲune nga Coqeria ε Misionarevɛt nde Λondre, ɲassi kerkoj keϭiλat' ε te deguarit misionar Moía, i-cili iϭtɛ kðyɛre atehɛrɛ ɲrɛj Afrikese; nde moϭe 23 vjɛç mori ɲunene qe i ða Coqeria, ɛðɛ ϭkoj ɲer nde Afrike mbe 1840.

Ɲas ɳe uðɛ se-ɡatɛ ndeɲer dett i-riu ðê-barites apiu nde hundet te Cɲrɛses' se-mire. Ɲassi ndeɳti atjɛ ϭume vjɛt ɛðɛ u-martua mɛ te bijen' ε Mofajt, hyri ɲer te-ɲarene hɛre nde vent te ɡindjɛs' se-ɛgere te Bɛkuanevɛt. Ate vent as ɳe Evroɲian nuk' ε kiϭtɛ ɲare ɡer atehɛrɛ. Livingstoni qe nde te-nisurit te jɛtes' se-ti kiϭɛ vɛndosure t' i lere mbe ɳ' ane ɲrehjɛt' ε jɛtese ɛvroɲianɛ ɛðɛ te poɳe ɳe jɛte mɛ te-ϭkuare te-aϭɲere. Andaj zuri te beɳe uðe te-ɡata osɛ nde kembe, osɛ mɛ qɛrɛ qe hiqeϭine ɲrɛj qeϭ. Vendesit ε ɲerqeϭnine Livingstone ɲer truɲin' ɛ-ti te dobete. Ɲo ay, nde vent te çdo tjɛtere ɲerɡigjɛje, i ϭtrengoj ɲas ɲak kohe ata q' ɛ ɲerqeϭnine te nxitonine çaɲɛt' ε tyrɛ, qe tâ apinine até tɛk ɲo ɛcentɛ mbe kembe. Ca nga ca trimeria ɛðɛ kuximi i ϭeroɳesit i beri vendesite te ndepojne mendjɛ ɛðɛ

nuke menuane tâ numerojne si ɳe vete mê te larte nga ɳeriu.

Me dite ɳe trimeri ɛ-ti ɛ-maðɛ i beri Bɛkuanete te habitɛn' ɛ te çuditɛne ɲer ate. Me tufe lɛoneɕ i kiɕtɛ rene mbe qafe fɕatit, nde te-cilet pintɛ. Vendesite i ɕikonine te hyjne natene nde ɕrungat ɛ t' u hane bagetite, ɲa kuxuare te dalene kundre ɛgersiravet te-tmɛruara, te-cilate ɲas mɛndimɛvet te-tyrɛ te-kotte i numeronine te-ɲamundura nde luftet. Livingstoni vɛndosi t' i ɲerzere lɛonete dykɛ vrare ndoɳe nga ata, ɛâɛ mɛ te te-vertɛte ɛ beri; ɲo u-ɲent nde rɛzik te-mað, dykɛ mundure mɛ ɳe nga ɛgersirate, ɛ-cila ɛâɛ ɛ kaſɕoj ɳe-mbe âjete hɛre nde anet te-sipɛrmɛ te krahut. Krahu i ɲesoj ɕume, sa nde tɛre jɛtet te-ti te-ɲate ɛ ɲlot mɛ rɛzikɛ kiɕtɛ ɲiðeɳe vɛɕtrim te-mað tâ ɲɛtɛttɛ ɲuɕkene ɲermbi supt. Me vone, kur vdiq, ɕeɳat' ɛ asaj ɲlagɛ se-maðɛ vejɛjtne ɲer te ɲohure trupn' ɛ ati.

Mbe 1849 Livingstoni vɛndosi te vɛje drɛjt anevɛt te vɛriut t' Afrikese. Nde uâet te-ti te-ɲare, qe ɛ beri mɛ dy bupa trima, vatɛ ɲas zaλit te lumit Zunge, ɛâɛ apiti nde kenɛtet Ngame; kejo uðe iɕtɛ 4800 qiλometraɕ.

Mbe 1851 hyri nde vent te Mɛkaλoâut, te-ciline ɕer atehɛrɛ asɳeri s' ɛ kiɕtɛ ɲare a vɛẓguare; ɕkoj ndeɲer kryɛqytɛt te-vendit Sɛvitiane, ku u-habit ɲerɲara bukurise ɲrɛj naturɛ te atyrɛ vendɛvɛ te-ɲaɳohure ɕer atehɛrɛ. Vendɛ te-ɕɛre mɛ lumeɳ ɛ mɛ ɲereɳ te bukure, fuɕera te-ɲasura ɛ ɲeλorɛ, kenɛtera te-ɲanumeruara, ɳe ɕindjɛ ɛ-qɛtuar' ɛ ɲunetorɛ duaλe ɲer te-ɲarene hɛre ɲerɲara syvɛt te âê-vɛẓgoɳesit te-mað.

Qe nga ajo kohe Livingstoni vintɛ ɲrɛj sbulɛsɛ nde sbulɛse. Mbe 1852 ɲas rɛzikevɛ te-tmɛruare, ɲas mundimɛvɛ te-meâɛɳ ɛ ɲas te-ɲerɲjɛkuravɛ mɛ kuxim te-ɲaanete, u-aferua nde buzet te ɲerendimit te Afrikese

εδε apiti per te Qenj Πavli i Λoandese, qe egte ndene Πortogaλet. Atjε u-gtrengua te qendronje; i-keputure nga mundimete, ra keq semure εδε muaj te-tere luftoj me vdekjene.

Πo me giδe keto ε mundi vdekjene εδε ε mori prape gendene. Πas kaqe te-hequrave te agpera, Livingstoni nde vent qe te mendonej per te çloδure ε per ne jete te-prejture i perseriti prape pλanet' ε-ti te meδej. Bê-getitesi dyke pasure lavdidagjene tâ çanje Afrikene ndejer tere te-geret te-saj, gkon perpara perseri, εδε mbe nde funt apin nde funt te qeλimit te-ti. Nde maj te vitit 1856 hyri nde Kuilimane, qe egte nc qytet mbi buzet te Afrikese nga lindja. Πas kesaj pune se-ndriçime ε se-çudiçime Livingstoni u-kδyε nde Λondre. Dyke lavduruare nga te-giδe anet ε prej tere botes' se-qytεteruare mer bravurate faqeza nga Qoqerite δεgkronε te Πarisit ε te Λondrese.

Livingstoni εδε prape u-nis per te-uδetuare te-gata ε te-ra. Me nga mê te-genuarate egte ajo ε Zambezese. Nd' ate vent fort peλor ε gume te-bukure humbi gruan' ε-ti, ε-cila kigte kuximne kudo t' i vinte pas. U-kδyε εδε prape nde Engleterret, po εδε prape gkoj mbe 1864 dyke dagure te sgiδnje fgehtesiren' ε burimevet te lumit Sair. Πo kete here ε la memeδεn' ε-ti te-dagure per te mos kδyere mê.

Bê-getitesi i-maδ vinte prej sbulese nde sbulese. Nde uδet te-ti te-pastajme u-poq nde Uxize perane kenetese Tankanike me Stanleine, i-cili igte derguare qe tâ kerkonte. Atjε u-semur εδε kupetoj, se fuqite mê s' i benine mê. Πo Livingstoni qendron. Πunen' ε-ti s' ε kigte mbaruare. Mbe 1872 humbete; gume kohe gkoj pa δene genja jete, kur papandehuraj zer' i vdekjes' se-ti tere boten' ε-qytεteruare ε hoδi nde zî te-maδε. Nde funtt te priλit 1873

ðê-ɢetitesi ɢkontɛ moçalɛte qe jane nde mɛst te Λuaɲu-λese ɛ te Livozese, ku u-ɢtrengua te qendroŋe. Cɲirti i kiɢtɛ ɛðɛ tere fuqine, ɲo truɲi i iɢtɛ i-keɲutur' ɛ ɲa mase i-dobetuare nga ɛðɛte, nga semundjɛt' ɛ zorevɛt ɛ nga te-hɛqurate qe hoqi tri-ðjɛte ɛ ca vjɛt. Mbe 4 te majt 1873, i-pɛðuare ɲrɛj ca ɢerbetorevɛ bɛsetare, vdiq, ɲermbi fuɢet te malit Livoze, nde moɢe 56 vjɛç. Truɲne ɛ keti ɛ suaλe nde Λondret, ku ɛ varuane nde ate ventt, ku jane varuare bupate mê te-meðɛŋ ɛ mê te-çquare t' Englitɛrrese.

Ky ŋɛri ɢoket' i ka te-paλe nde tere botet. Qe te kuɲetoni mire uðet' ɛ-ɡata ɛ te-veɢtira t' ati duhɛte te kini ɲerɲara karten' ɛ Afrikese. Iɢtɛ jo vɛtem ðê-ɢetites ɛðɛ ɢeroŋes, ɲo ɛðɛ i-kriɢtɛr' i-mire; kudo qe vatɛ le-çiti ɛðɛ fɛn' ɛ kriɢterimit ɛðɛ ɢume ŋɛres ɲrɛj t' ɛgervet i soλi nde te-ŋojturit te kriɢtit. Vivλat' ɛ-ti jane fort te çemuara, sɛ trɛgojne, mbe ç' ɢeŋe te ðɛut ɡendɛte çdo vent, çdo lume, çdo brɛk, zakonet' ɛ ɲunerat' ɛ kom-bɛvɛt qe ɲa, ɲɛmet' ɛ kafɢete ɛtj. Mɛ te-ɲaka fjale eɢte m' i-maði mireberes i botese.

FUNT.

Depase ε lendese.

VJERCA.

Faqε.

Lutja 7
Cteрia pa nenε 8
Kiεtε a s' kiεtε koke 9
Dimeri εãε vεra 10
Vejεjtja ε urtesise 11
Hεrezite dote flasene 13
Si vatε tateрjεte djali im 15
Te-εarete 16
Cili eεte i lumure 17

KΡNKΡ.

Te-qεtuarit' ε dεtit ε te valevεt 20
Mire sε arãte 21
Drεjteria mbrεteron 22
Vejεjtja ε kohese 23
Urata per Suλtane 23
Ditet' ε djalerise 24
Dyεrt ε haрura 25
He goje 25
Zer' i te vdεkurεt 26

ΒJΛΛΟGΡ.

Vaεa perdeλimtarε 31
Qe nde vogelit do mesuare 33
Vejεjtja ε ρuhes se vεt 37
Armiqesia nde mεst te se-mirese ε te se-ligese . 44
Lakmimtarja 52
Cigarja 56
Θεsaret ε urtesise 59
Mé ε mira ãureti 64
Sεpsε me duane 67
Eãε si eεte ε varfere! 69
Çupa qe do te dukεte 72
Te-priεurate per ρyqne 75
Hesoηesi Ceroηes 79

Ferra te-vejεjtura ε vεtiarε.

Vejεjtja ε εtrengimεvεt 96
Te sjελa te mira 99
Apesimi 101

Faqe

Bimosëzni 101
Kleandi 101
Bariu i Ettrikut 102
Hetrarku 103
Hape Adrianoj 104
Platoni 106
Epaminonda 107
Tyrenni 107
Zona Dacier 109
Bernadotti nde Vjene 110
Cincinati 111
Theofilakti 112
Ffale te Bejardit 113
Menëdimi 113
Hrensi kopetar 113
Varferi me te-dasure 115
Nublej 116
Etepia e Joannese Ark 117
Devej 120
He plak' e varfere 120
He i çudiçim ergentdases 121
Filopimeni 122
He etepi peruntjeje 122
Te-hequrate nga madjet nde plaçkat te etepise 112
„ „ „ „ „ orbat te trupit . 123
Stolia e uetetarit 123
Guret' e-paçemuare e ne nenzje 124
Te-ngrene me mase 125
Jeta pa te tepera 125
Mospermbajtja 126
Te-dejturite 127
Te-sjellat' e ne djali pese vjeç 127
Te zgëlurit e soqevet 128
„Koha eshte ar“ 131
Baskefolje 135

PERALA.

1 139
2 141
3 141
4 142
5 142
6 143
7 144
8 147
9 147
10 148
11 149
12 149
13 150

Tërra te-cenuara.

	Faqe
Emeri i Iisu Kristit	*151*
Ka Ilerendi	*152*
He tregim i skurtere i atyre qe na tregon Kart' e Cenjteruare	*157*
Te falurite	*162*
Deesmimtaret e Kristerimit	*165*
Nderyejja e mire esë nderyejja e lige	*170*
Te perpjekurite me kuxim e me durim	*172*
Te-metate duane çkulure posa kupetonene.	*173*
He uäe per te mbrodesuare nde miresit	*174*
He e-mete u-ngoh esë u ndreq	*176*
Ilrieje esë pendim.	*177*
Zilia esë Nakari	*178*
Coqeri e mire	*181*
Coqeri e lige	*181*
Ilemet e keqia e Coqerivet te liga nde vogelit	*182*
Trimeria e ne çupe	*189*
I-xogeli kepucepastrones	*194*
Sokrati esë Aambrokliu	*197*
Korbi i-ngoräure	*200*
Vejejtja e punes' se-mire	*202*
E' verteta	*204*
Mädeetia	*204*
Zemer' e-ämençure e ne mysikandi	*205*
M' i miri çpagim	*208*
Te falurite permbi te lojturite me kartera	*217*
Ilag' e fajit	*217*
Ç' i suaje Margaritese Krist-lindjete	*219*
Oelbi i urtesis' se Hindasvet	*223*
I vogeli Ilier	*226*
Si ne çupe u çqua	*229*
Daeuria uäeheqes	*231*
Te mire nde ventt te se ligese	*233*
Si ne engles te fisçim e epetoj ne mace	*235*
Qendrimi	*237*
He ngarje e Galilsut	*238*
Ilemet e eoqerivet te mira esë punet e eoqerivet te liga	*242*
Detyrat e bupit e te gruase	*249*
E peseta porosi „Mos vraç"	*265*
Mendohuni uäete t'uaj	*272*
Lumerite	*276*
Iluna esë durimi jane feehtesirat e mbrodesise	*291*
Arqimiäi	*297*
Galilsu	*303*
Gutemberyu	*310*
Livingztoni	*313*

BKSH

BIBLIOTEKA

IMPRIMERIE ALBANAISE
CHRISTO P. LUARASI — SOPHIA (BULGARIE)